

3

Naturhistorisk Tidskrift.

Udgivet

af

Henrik Kroyer.

Fjerde Bind.

"Ἦν ἔλαχεσ Σπάρταν κόσμει.

Kjøbenhavn.

Paa Universitetsboghandler **C. A. Reizels** Forlag.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1842—1843.

Verum illud semper inculcandum est, hoc, quod paratur, horreum esse tantummodo et promptuarium rerum, in quo non manendum aut habitandum sit cum voluptate, sed eo descendendum, prout res postulat, cum aliquid ad usum sumendum est.

Baconis Aphorismus tertius de conficienda historia naturali.

Indhold af fjerde Bind.

	Side
Stæger, E., Danske Dolichopoder	1.
Drejer, S., Kritiske Bemærkninger om nogle danske Orkhideer.	45.
Reinhardt, Køjere Oplysning om det i Kjøbenhavn fundne Drontehoved	71.
Reinhardt, Meddelelse af nogle hidindtil i Grønland ikke trufne Fugle	72.
Möller, H. P. C., Index Molluscorum Grönlandiæ	76.
Schjødte, J. C., Forhandlinger i det skandinaviske entomologiske Selskab (Hertil Tab. I).	98.
Ørsted, A. S., Udtog af en Beskrivelse af Grønlands Annulata dorsibranchiata	109.
Ørsted, A. S., Conspectus generum specierumque Naidum ad faunam Danicam pertinentium	128.
Krøyer, H., Nye nordiske Slægter og Arter af Amphipodernes Or- den, hørende til Familien Gammarina (foreløbigt Udtog af et større Arbejde)	141
Krøyer, H., Nye Arter af Slægten Tanais	167.
Ørsted, A. S., Udtag af V. Agassiz's Undersøgelser over Gletscherne	189.
Krøyer, H., Beskrivelse af nordiske Crangon-Arter (hertil Tab. IV og tildeels Tab. V.)	217.
1. Crangon Boreas	218.
2. Crangon nanus	231.
3. Crangon vulgaris	239.
4. Sabinea septemcarinata	244.
5. Argis Lar	255.
Udmaalinger af de nordiske Crangoner	270.
Forklaring af Afbildningerne	272.
Holbøll, E., Bemærkninger over nogle Pattedyr og Fugles Dyffeovne	277.
Schiødte, J. C., revisio critica specierum generis Tetryæ, quarum exstant in Museo Regio Hafniensi exempla typica.	279

	Side
Reinhardt, Bemærkning om Tandforholdet hos <i>Halichoerus grypus</i>	313.
Schjødte, J. C., Forhandlinger i det skandinaviske entomologiske Selskab	315.
Holbøll, C., ornithologiske Bidrag til den grønlandske Fauna .	361.
Lange, J., Bidrag til den danske Flora for Aarene 1841—1842.	458.
Krøyer, H., om <i>Cyamus Ceti</i> Linn., med et Par Bemærkninger, betræffende de paa Hvalerne levende Smaadyrs Anvendelse til Hvalarternes Adskillelse (Hertil Tab. V tildeels)	474.
Krøyer, H., Beskrivelse af nogle nye Arter og Slægter af <i>Caprellina</i> , med indledende Bemærkninger om <i>Læmodipoda</i> og deres Plads i Systemet (hertil Tab. VI, VII og VIII). 490—518 og 585—616.	490—518 og 585—616.
Drsted, A. E., Forsøg til en ny Klassifikation af Planarierne (<i>Planariea Dugès</i>), grundet paa mikroskopisk-anatomiske Undersøgelser	519.
Sagregister over de fire første Bind af Naturhistorisk Tidsskrift	
Register over Forfatterne og deres Arbejder i de fire første Bind af Naturhistorisk Tidsskrift	

Rettelser til tredje Bindets sjette Hæfte.

- Side 576 Lin. 24: eadem o. s. v. læs: *dimidia ferme est longitudine partis basilaris crassioris.*
- 577 — 24: *duabus*, læs: *duobus.*
- 578 — 15: *tertiam*, læs: *dimidiam.*
- 576 — 22: *Hippolyte microceras*, læs: *Hippolyte microceros.*
- 479 — 4: *tere* falder bort.
-

Danske Dolichopoder.

Insect-Familien *Dolichopodes* Fall. Meig. Zett., *Dolichopoda* Latr. Macq., danner en af Naturen ved Form, Farve og Vingernes Aarelob fra alle andre saa fuldkommen afsondret og indvortes saa noie forenet Gruppe, at Navnet alene vil for Entomologen tilstrækkeligt betegne Omfanget af den Række af Diptera, som her vil blive fremstillet. Anderledes forholder det sig derimod med de derunder indførte generiske Inddelinger og Speciesbestemmelser, idet Letheden ved at gjenkjende Familien i ikke saa Tilfælde overtræffes af Vanskeligheden ved med Sikkerhed at bestemme Arten.

Af systematiske Slægts-Inddelinger har Macquart leveret tvende: een i Dipt. du Nord de la France, en anden i Suites à Buffon. Af disse forekommer mig den sidste den mindst heldige, da Hovedadskillelsen deri betinges af Antenneborstens Stilling (som apical eller dorsal), en i sig selv noget vag Karakter, hvis Gjennemførelse snarere forstyrrer end fremmer Ordenen, da naturlige Slægtskabsbaand brydes, medens naturlige Uligheder forenes. Ved nærværende Fremstilling af vore indenlandste Dolichopoder har jeg derfor anseet det rettest, for en stor Deel at følge Mac-

quarts ældre Opstilling, dog med den af Latreille i Regne animal gjorte Forandring, at begynde der, hvor Macquart ender.

Jeg vælger da, ligesom han, til Grundlag for Inddelingen Hannens karakteristiske Parringsorgan *), der gennem dets mange forskjellige Udviklingsgrader stedse forbliver indenfor 2de begrænsede Former: nemlig enten:

I. Parringsorganet meget stort, fritliggende, langt omboiet under Bugen og forsynet med to eller flere langt fremstaaende, flade, tildeels bladformige Biorganer; eller

II. Parringsorganet meget lille, tætfluttet til eller ikkun lidet omboiet om Halespidisen (Slægten *Hydrophorus* undtagen, der har det lige saa stort som hos *Dolichopus*, men) Enden i Reglen ikkun forsynet med yderst smaa, i enkelte Tilfælde langt fremstaaende, traadformige Biorganer

Den første Afdeling vil jeg kalde *Dolichopodes lamelliferæ*, den anden *Dolichopodes filatæ*.

Dolichopodes lamelliferæ, som udgjøre Gjenstanden for nærværende Afhandling, dele sig atter eftersom de have:

A. *Proboscis* langt fremstaaende (Slægten *Orthochile*); eller

B. *Proboscis* lidet eller neppe fremstaaende**), indbefattende efterstaaende 3de Slægter.

1) *Sybistroma*. Haleorganet med 6 Biorganer; Hannens Bagkrop meget lang og tynd; hos begge Kjøn Hove-

*) Paa Grund af *Dolichopodernes* betydelige sexuelle Forskjelligheder i Forening med Manglen hos Hunnen paa skarpe Karakterer, vil det neppe lykkes at træffe tilstrækkeligt betegnende Fælleskarakterer for begge Kjøen.

**) Ene med Undtagelse af *Dolichopus nigripennis* Fall, hvor den er fremstaaende indtil Hovedets halve Længde.

det convext; Ansigtet glat, Antennerne spidse: Borsten forlænget, to-leddet, ikke tilspidset; Benene meget lange og tynde, med enkelte smaa Torne paa Skinnebenene: Forsfodderne forlængede. Opholdsstedet ikkun i Skovene.

Bingernes Narelob i een særegen Grundform: den 3die Længde-aare buet udad, den 4de lige, men noget efter Tværaaren pludselig buet i lige Form med den 3die og udløbende parallel med og nær ved denne.

2) *Ammobates*. Haleorganet med 6 Biorganer; Bagkroppen omtrent af lige Tykkelse og Længde med Forkroppen; Hovedet fortil fladtrykt: Ansigtet med ophøiet Tværlinie, Antennerne afrundede, Borsten to-leddet, tilspidset men ikke forlænget; Benene mindre lange, stærkt byggede: Laarene haarede, Tibierne besatte med flere Rader lange Torne, Forsfodderne hos begge Kjøn korte. Opholdsstedet paa Bredden af Søer og Aar, løbende paa Sandet.

For Bingernes Narelob een eiendommelig Form: den 3die Længde-aare lidet udadboiet, den 4de lige, men mellem Tværaaren og Bingspidsen noget vinkelagtigt brudt, og derpaa løbende i skraa Retning til Ublebspunktet nær ved den 3die Aars.

3) *Dolichopus*. Haleorganet med to brede Lameller; Bagkroppen som hos den foregaaende; Hovedet convext; Ansigtet glat, Antennerne spidse, Borsten tilspidset, men ikke forlænget, og uden mærkelige Led; Benene som hos *Ammobates*, men Laarene næsten nøgne: hos Hannen Neder-randen ofte cilieret, Forsfodderne ofte forlængede. Opholdsstedet paa Planter i Nærheden af Vandet.

Bingernes Narelob i to Grundformer, nemlig den 4de Nare enten meer eller mindre vinkelformigt frem- og tilbageboiet, eller lige og parallel med den 3die; denne lidet eller slet ikke buet.

1ste Slægt *Orthochile* Latr.

Antennæ porrectæ, triarticulatæ: articulo tertio compresso, sub-orbiculato, seta dorsali. Proboscis exserta

perpendicularis, palpis acutis incumbentibus. Alæ incumbentes, parallelæ. (Meig.)

Den eneste bekjendte Art:

Orthoch. nigro-cærulescens. Latr.

Gen. Crust. IV. 289, et Cons. gener. 443. Meig. 4. 103. 1. Macq. Dolich. 74. & 75, et Buff. 1. 467. 1.

er ukjendt i vor Fauna og tilhører formodentlig ifkun det sydlige Europa.

2den Slægt. *Sybistroma.* Meig.

Caput convexum, hypostomate plano. Antennæ acutæ seta dorsali elongata, apice truncata, bi-articulata. Pedes elongati, graciles: tibiis parum spinosis, tarsis anticis longissimis, posticorum articulo 1mo 2do breviori, subinermi. Alarum nervi 3 & 4 longit. curvati, in apice alæ approximati.

Mas. Abdomen elongatum, angustatum: segmento 6to 5to vix breviori, cauda basi coarctata, apice appendicibus 6.

1. *S. discipes.* Obscure ænea; capite albicante; antennis longiusculis, nigris: articulo ultimo fusco-testaceo; coxis omnibus pedibusque flavis: articulis apicalibus tarsorum anticorum 2, posteriorum 4 nigricantibus; alis fuscescentibus. — Long. $2\frac{1}{2}$ & 2 lin.

Mas. Antennarum articulo ultimo articulis basalibus sublongiori, acuminato, seta capite transv. duplo longiore: articulo basali apicali duplo longiori; pedibus longissimis, gracilibus, tarsis anticis tibiis fere duplo longioribus: articulo 4to brevissimo, nigro, 5to magno sub-orbiculato, compresso, atro; cauda testacea basi fusca, lamellis flavis apice nigris: superioribus longissime flavo-ciliatis.

Fem. Antennarum articulo ultimo breviori, acuto, seta capite transv. dimidio longiore: articulo 1mo brevissimo; pedibus mediocribus: tarsis anticis tibiis dimidio longioribus, simplicibus.

Meig. 4. 71. 1. Ahrens Faun. Ins. Europ. IV. 24. Lehmann dissert. (nov. act. acad. caesar. Leopold carol. 12. p. 243.) Macq.

Dolich. 55. 2, et Buff. 1. 459. 2. - *Sybistr. patellipes* Meig.
71. 2.? *Dolichopus patellatus* Fall. Dolich. 11. 5?

Hannen. Ansigtet er linieformigt, hvidt; Panden hvidagtigt skinnende. Antennerne saa lange som Hovedet: de to første Led fortagtige, det 3die næsten længere end disse, meget tyndt, smudsigt bruunguult*); Børsten dobbelt saa lang som Hovedets Brede. Bagkroppen meget lang og tynd; Halen rødligguul, Rodhalvdelen noget mørk; Lamellerne gule med sort Spidse: de to nederste Par flade, baandsformige, kun lidet haarede paa Spidsen, de øverste Organer meget lange og smalle, med lange, gule Silkefryndser paa Spidsen. Førsøddernes 1ste Led har lidet mere end Skinnebenets halve Længde, 2det og 3die ere hver noget kortere; det 4de meget kort, noget tykt, sort, det 5te stort, næsten sfiverundt, fulsort. Mellemfødderne ere ligeledes meget lange: det 1ste Led kun lidet kortere end Skinnebenet.

Hos **Hunnen** er Ansigtet bredere, Panden hvidgraa; Antennernes 3die Led kortere, og simpelt spidst, Børsten ikkun en halv Gang længere end Hovedets Brede, dens 1ste Led kort; Benene mindre lange: Førsødderne simple, neppe en halv Gang længere end Skinnebenet 4de og 5te Led lige lange, sorte.

---

*) Denne Farve er muligt kun en Folge af Vælde og Indtørringen af Antenneledets tynde Flade, og det er at antage at Antennerne hos friskere Exemplarer kunne være ganske mørke, saaledes som de citerede Forsattere angive dem. Da Meigen skal have set denne Art i Grosferer Westermanns Samling og erklæret den for den rette *S. discipes*, synes det troligt, at hans *S. patellipes*, hvis væsentligste Særkjende skulde være det 3die Antenneleds gule Farve, falder sammen med den.

I Bingerne's Nareløb (sef. Pag 3.) har Arten følgende Specialkarakterer: Tværaaren buet og straaliggende, 5te Længdeaaer strækkende sig ifkun til Midten af Bagranden, dens Udløbspunkt beliggende ovenfor den 4de Aares Bøining.

Tagen af Grosserer Westermann for en Deel Nar siden paa Træstammer ved Eremitagen i Dyrehaven, i Juli Maaned.

2. *S. crinipes*, n. sp. Obscure ænea; capite albicante; antennis brevibus, nigris, seta capite transv. vix dimidio longiore: articulo basali incrassato, brevissimo; pedibus pallide-flavis: coxis posterioribus cinereis, tarsis posticis totis anteriorumque articulis 4 apicalibus nigro-fuscis; alis fusciscentibus, — Long. 2 lin.

Mas. tarsis anticis valde elongatis: articulo 1mo tibiis fere longiori, intus longissime erinato, 5to dilatato, compresso, atro, puncto interne argenteo; cauda nigra, nitida: lamellis inferioribus flavidis, apice nigris, superioribus longissimis, albidis, nigro-marginatis, longissime fusco-ciliatis.

Fem. tarsis anticis simplicibus, tibiis duplo longioribus.

H a n n e n. Ansigtet er linieformigt, hvidt; Panden hvidgrea. Antennerne meget kortere end Hovedet: det 3die Led kort-triangulært, spidst, Børstens 2det Led 8—10 Gange længere end det 1ste. Haleleddet er glindsende sort: de to nederste Par Organer baandformige, gule med sort, haaret Spidse, de øverste meget lange, sværdformige, hvide med sort Rand og lange sortagtige Silkehaar paa Spidsen. Forsøddernes 1ste Led er noget længere end Skinnebenet, indvendig besat med lange, mod Spidsen gradviis affortede, gule Børster; 2det til 4de Led meget tynde; det 5te noget kortere end det 4de, ovalt, fladtrykt, fulsort, med en solv-hvid Plet paa den indvendige Side ved Basis; hele Forsøden er omtrent 4 Gange længere end Skinnebenet. Bingerne ere bruunagtige: Bagranden lige fra Spidsen noget klarere.

Hunnen afviger ved: bredere, hvidgraat Ansigt; det 3die Antenneled meget kort, bredt; Benene mindre lange: Førfødderne simple, dobbelt saa lange som Skinnebenet.

Af Vingernes Nareled (cfr. Pag. 3.) bemærkes: Tværaaren er lige og staaer lodret mod Førranden; den 5te Længdeaaer strækker sig forbi $\frac{2}{3}$ af Bagranden og udløber nedenfor den 4de Aares Bøining.

3 Ellemosen i Charlottenlund i Mai og Juni, sjelden.

3. *S. appendiculata*. Obscure ænea, capite albicante; antennis longiusculis, acutis, nigris, seta articulo apicali basali dimidio longiore; ventre, coxis omnibus pedibusque flavis, tarsis apice fuscis; alis infuscatis. — Long. 2 lin.

Mas. Antennis capite longioribus; pedibus elongatis: tarsis anticis tibiis duplo longioribus; cauda testacea, basi nigra, appendicibus 6 sub-æqualibus, flavis, apice nigris.

Fem. antennis brevioribus; tarsis anticis tibiis dimidio longioribus.

Medeterus appendiculatus Macq. Dolich. 45. 5. et Buff. 1. 453. 7. Meig. 7. 157. 29. *Dolichopus ventralis*. Fall. Dolich. 21. 31.?

Hunnen. Hovedet er som hos de to foregaaende Arter, men Antennerne ere lidet længere end Hovedet: Iderledet langagtigt, spidst, Overranden lidet indstaaende, Borstens 2det Led omtrent en halv Gang længere end det 1ste, Enden lidet tilspidset. Haleledet er rødligguult med sort Basis; alle Organerne baandformige, omtrent lige langt fremstaaende, gule med sort Spidse: de to øverste besatte med enkelte lange, gule Haar paa Spidsen. Førfødderne ere neppe to Gange saa lange som Skinnebenet, simple.

Hunnen har kortere Antenner: Borstens 1ste Led kun halv saa langt som det 2det; Ansigtet bredt, hvidgraat; Benene mindre lange: Førfødderne neppe en halv Gang længere end Skinnebenet.

Bingernes Narelob: Tværaaren lige, og næsten lodret mod Forranden; den 5te Længdeaaer strækker sig lidet forbi Midten af Bagranden, og udløber lige over for den 4de Aares Bøining.

Forekommer hyppig i Charlottenlund, paa Busse, i August og Septbr.

Anm. Den af Meigen og Macquart beskrevne *Sybistroma nodicornis*, der ibrigt neppe tilhører det nordre Europa, vil ikke kunne indlemmes under Slægten i dens ovenangivne Udstrækning, med hvilken den ifkun har tilfælles den (overordentlig) lange, toleddede Antenneborste med affumpet Spidse, Bagføddernes korte, utornede 1ste Led *), samt tildeels Bingernes Narelob; medens Legemsformen, det korte 6te Bagkropsegment, det lige tykke, næsten sessile Haleled med ifkun to Lameller, samt de kortere og tykkere Been med Skinnebenenes stærke Bevæbning vise en naturlig Forbindelse med Slægten *Dolichopus*. — I Dverrensstemmelse hermed staaer en af Leon Dufour i *Annal. d. l. Soc. Ent. d. Fr.* meddeelt Jagttagelse, at Hunnen til *Sybistroma Dufourii*, Macq. — en saavidt vides hidtil ubeskreven Art, men som sandsynligen maa være nærbeslægtet med *Syb. nodicornis* — er en ægte *Dolichopus*. Hvad han derimod endvidere antager, at de øvrige af Meigen beskrevne *Sybistroma*-Arter kun ere abnorme *Dolichopus*-Hanner, maa — uanset selve Hypotesen — nødvendigvis ifkun kunne gjælde for *S. nodicornis*, da de andre 2de Arter (*discipes* og *patellipes*) fremvise de foransførte, aldeles forskellige Slægtskarakterer.

3die Slægt, *Ammobates*. Stannius**).

Caput compressum, planiusculum, hypostomate medio transversim sub-elevato. Antennæ apice rotundatæ, seta

*) En Karakter, der ogsaa forekommer hos en Afdeling af *Dolichopus*.

***) Die europäische Arten der Zweiflüglergattung *Dolichopus*, von Hermann Stannius; *Isis* 1831, en Afhandling, hvortil skyldes saavel denne som den væsentligste Opstilling af efterfølgende Slægt.

dorsali bi-articulata, acuminata. Pedes longiusculi, validi: tibiis valde spinosis, tarsis anticis abbreviatis, latiusculis, posticorum articulo 1mo 2do breviori, subinermi. Alarum nervus 4 longitud. (inter apicem et nerv. transv.) in angulum obtusum sursum directus.

Mas. Abdomen conicum, segmento 6to brevissimo, cauda subsessilis, apice appendicibus 6.

1. *A. plumipes.* Ferrugineo-ænescens; capite cinerascens; antennis brevibus, nigris: articulo 1mo flavo 3tioque æquilongis, 2do brevissimo; pedibus nigricantibus: femoribus apice late ferrugineo, tibiis metatarsisque ferrugineis apice fuscis; alarum nervo transverso curvato, subperpendiculari punctoque in angulo nervi longit. 4ti fuscis; femoribus intermediis spinis terminalibus 2, posticis 6. — Long. $2\frac{1}{2}$ lin.

Mas. articulis apicalibus 4 tarsorum anticorum externe breviter plumosis; lamellis nigris, apicalibus longe ciliatis.

Fem. alis subinfuscatis; articulis apicalibus 4 tarsorum anticorum pubescentibus.

Stann. Isis 1831. 268. — *Dol. plumipes* Fall. Dolich. 14. 13. Meig. 4. 87. 23. Macq. Dolich. 68. 20*). Zett. Ins. Lapp. 711. 15.

Ansigtet ser? hvidgraat; Panden lysgraa med metalbruunt Farvefiste. Antennerne kortere end Hovedet: det 1ste Led nedentil bredt udvidet mod Spidsen, guult med mørk Overrand; det 2det meget kort, mørkt, med lange Borster paa Randen; det 3die bredest, saa langt som Rodleddet fort, ovalt med afrundet Spidse og en temmelig lang, nogen, toleddet Rygbørste, hvis 1ste Led er tykkere, men meget kortere end det 2det. Kroppens Farve er mørk olivengrøn: Thorax og Skjoldet med rustfarvet, Bagkroppen med tessel-

*) cfr. Anmærkningen ved efterstaaende Art.

leret aftegraat Overlag: Segmentrandene og Ryglinien mørke. Brystsiderne og alle Hofterne ere sortagtige, hvidgraat skinnende. Baarene mørkegraae, stærkt haarede: Spidsen — indtil Trediedelen paa de forreste, Halvdelen af de mellemste, men ikkun Fjerdedelen af de bageste — rustgult; Skinnebenene og det Iste Led af alle Fødderne rustgule med bred mørk Spids: dette indtil Halvdelen mørkt; de øvrige 4 Forled sorte: Forføddernes noget brede, lige lange, tilsammen neppe længere end Rodleddet: hos Hannen Yderranden kort plumeret, hos Hunnen ikkun fint dunet. Mellemlaarene have undertiden 2. Baglaarene 6 Borster ved Spidsen; alle Skinnebenene tre Rader lange Torne. Haltererne og Squamæ ere gule, disse sort-haarede paa Randen. Vingerne graaagtigt klare, Hunnens noget mørkere; Tværaaren mørkt anløben, buet: dens forreste Halvdeel lodret mod Forranden; Bøiningen af den 4de Længdeaare ligger meget nærmere Aarens Udløb end Tværaaren; paa selve Bøiningen er en sortagtig Punkt. — Tagen af Hr. Cand. Jacobsen ved Frederiksbals Søe, i Juli. Efter Prof. Zetterstedts Meddelelse skal den forekomme ikke sjældnen paa den skaanske Ryst; paa den sjællandske har jeg hidtil søgt den forgæves.

2. *A. notatus*. Ferrugineo-ænescens; capite cinerascens; antennis brevibus, nigris: articulo 1mo subtus flavido, 2do 3tioque sub-æquilongis; pedibus nigricantibus: anteriorum femoribus apice metatarsisque dimidio basali tibiisque omnibus ferrugineis, horum anteriorum apice, posteriorum basi apiceque fuscis; alarum nervo transv. subrecto, punctoque in angulo nervi 4ti fuscis; costali ad basin dilatato, atro; femoribus posterioribus spinis terminalibus 4. — Long. $2\frac{1}{2}$ lin.

Mas. "articulis apicalibus 4 tarsorum anticorum dense hirtis; lamellis nigro-fuscis, nigro-limbatis, ciliatis." (Stann.)

Fem. articulis apicalibus 4 tarsorum anticorum pubescentibus.
Stann. Isis 1831. 269, var β .

Af denne Art kjender jeg ifkun Hunnen, tagen af Hr. Schiodte paa Kysten af Bornholm, i September. Den har rimeligvis tidligere været anseet som Varietet af den foregaaende, hvilken den er overordentlig liig, men viser sig ved de i Diagnosen angivne Karakterer som en distinkt Art. — Antennernes 2det Led er næsten saa langt som det kortovale 3die. For- og Mellemlaarene have ifkun en smal rødlig Spidse, Baglaarene en svag rødlig Punkt under Knæleddet; de to bageste Par ere bevorede med 4 Borster ved Spidsen. De bageste Skinnebeen ere sortagtige baade ved Rod og Spidse; Bagsødderne ganske sorte. Vingerne fremvise ligeledes en tydelig Artsforskjel: Randaaren er mellem Roden og den 1ste Aares Udløb tyk, kulsort; Tværaaren næsten lige (uboiet), men staaer sraa mod Forranden; Bøiningen af den 4de Længdeaaer ligger langt nærmere Tværaaren end Udløbspunktet.

U n m k. Citatet ved den første Art af Macquarts Dol. plumipes i Dipt. d. N. d. l. Fr.*) antages kun for en Deel at kunne tilkomme den: hans Beskrivelse afhandler efter min Formening tre forskjellige Arter. Saaledes kan Udtrykket: "cuisses noires, antérieures plus ou moins fauves à l'extrémité", og "tarses postérieurs noirs" kun betegne vor *A. notatus*, medens det næste: "jambes fauves, à l'extrémité noir" svarer til *A. plumipes*; hvorimod Betegnelsen: "tarses antérieurs à premier article menu, fauve" passer lige lidet paa nogen af disse, men maa tilhøre en tredje Art, hvilken jeg, efter et mig fra Macquart tilstillet Exemplar af Hannen til hans *Dolich. plumipes*, seer at være den af Stannius i Isis for 1831. p. 270 beskrevne *Ammobates insignis*. Naagtet den ikke tilhører og vel neppe kan ventes til-

*) I hans senere Arbeide i Suites á Buffon er den udeladt.

egnet vor Fauna, vil jeg dog for Fuldstændigheds Skyld tilføie en Beskrivelse deraf.

A. insignis. Ferrugineo-ænescens; capite ochraceo; antennis mediocribus, nigris, basi flavis; pedibus flavo-ferrugineis, coxis, femoribus basi, tibiis posticis et articulis omnibus tarsorum posteriorum apice nigro-fuscis. — Long. $2\frac{1}{2}$ lin.

Mas. tarsorum anticorum articulo 1mo reliquis dimidio longiori, tenui, pallido, summo apice sub-dilatato, nigro; articulis apicalibus 4 brevissimis, dilatatis, atris, externe longe plumosis; lamellis nigris, ciliatis.

Den er væsentlig forskjellig fra begge de foregaaende Arter. Ansigtet og Panden ere bruungule. Antennerne faa lange som Hovedet: det 1ste Led kølledannet, guult; det 2det meget kort; det 3die temmeligt stort, ovalt, længere end det 1ste. Thorax og Skjold have rødligguult Overlag. Bagkroppen er mørk-oliven med hvidagtigt Farveskifte: Segmentrandene og Ryglinien mørke. Benene ere rødgule: Hosterne, Roden af Laarene (paa de forreste indtil Halvdelen, de mellemste ikkun tæt ved Basis, men paa Underranden indtil Midten, de bagestes to Trediedele) samt paa Mellem- og Bagbenene Tibiernes og alle Forleddenes Spidse — de to sidste Led næsten ganske — mørke. Paa Forbenene er Laarenes Spidse-Halvdeel meget tynd; Skinbenene ganske gule, med faa Torne; Føddernes 1ste Led over $\frac{1}{2}$ Gang længere end de øvrige Led tilsammen, meget tyndt: den yderste Spidse noget bred, og sort; de sidste 4 Led derimod meget korte, brede, kulsorte: Yderranden tæt og bredt plumeret. Bingerne ere næsten klare: Tværaaren lidt buet og kun lidt skraa; Bøiningen af den 4de Længde-aare beliggende midt imellem Aarens Udløbspunkt og Tværaaren.

4de Slægt Dolichopus. Latr.

Caput convexum, hypostomate plano. Antennæ apice acutæ, seta dorsali inarticulata, acuminata. Pedes longiusculi, validi: tibiis seriatim valde spinosis, tarsis anticis sæpe elongatis, posteriorum articulo Imo aut spinoso, aut sub-inermi. Alarum nervus 4 longitud. aut angulariter geniculatus, aut rectus.

Mas. Abdomen conicum, segmento 6to brevissimo; cauda subsessilis, apice appendicibus lamellatis 2.

Section I. Bagsøddernes 1ste Led tornet, Vingernes 4de Længdeåre meer eller mindre vinkelformigt boiet.

A. Antennernes 2det Led forlænget lige med eller mere end det 3die.

1. *D. latipennis.* Olivaceo-æneus, nitidus; hypostomate palpisque albidis, fronte cærulea; antennis elongatis nigris; coxis anticis pedibusque flavis, tarsis nigris: metatarso omnium flavo, apice nigro; femoribus intermediis spinis terminalibus 2, posterioribus 4 l. 5. — Long. 3 lin.

Mas. hypostomate angustiori, argenteo; lamellis pallidis, nigrolimbatis, ciliatis; articulis antennarum subæqualibus; alis dilatatis, macula costali nigra.

Fem. hypostomate latiori, cano; articulo antennarum ultimo reliquis breviori; alis non dilatatis, absque stigmatibus.

Fall. Dolich. 8. 1. Meig. 4. 83. 16. Macq. Buff. 1. 464. 22. Stann. Isis 1831. 45. 1.

Antennerne ere dobbelt saa lange som Hovedet: de to første Led smalle, flade, tæt børstede paa Randen, det tredje ovalt, bredt. Forhøfterne have en lille mørk Plet ved Basis, de øvrige ere mørkegraae med gul Spids. Bagbenenes Tibier ganske gule. Halterer og Squamæ bleggule, de sidste sort-haarede paa Randen. — 3 Juli hyppig paa Stranden udfor Charlottenlund.

- B. Antennernes 2det Led kortere end det 3die.
 a. Vingernes 4de Længdeaaer boiet i en Retvinkel.
 †. Vinkelspidsen med en fortløbende Aare.
 *. Ansigtet længere end Dinene; Tværaaren i Vingerne liggende foran Midten.

2. *D. fraternus*. n. sp. Thorace olivaceo; abdomine æneo, incisuris nigris; hypostomate elongato, argenteo; palpis antennisque nigris, horum articulo ultimo breviter triangulari; coxis apice pedibusque flavis, tarsis nigris, femoribus posterioribus spina terminali. — Long. 2 lin.

Mas. tibiis posticis nigricantibus, articulo 1mo tarsorum anteriorum basi testaceo; lamellis albidis, margine antico anguste nigrolimbato, ciliato; alis linea costali nigra.

Fem. articulo 1mo tarsorum omnium basi testaceo; alis absque stigmate.

Antennerne ere ganske sorte, Hannens saa lange som Hovedet, Hunnens lidet kortere. Ansigtet forlænger sig nedenunder Dinene, og dækker de sorte Palper; det er glat, sølvhvidt skinnende: Hannens kun lidet smalle end Hunnens. Hosterne ere mørkegraae: de forreste med stærk sølvhvid Glands, den nedre Halvdeel gul; de to bageste Par ikkun med gul Epidse. Hannen har de bageste Tibier sorte eller brune, Fødderne sorte: det 1ste Led af de to forreste Par guult med sort Epidse. Hunnens bageste Skinnebeen ere eensfarvet gule, og alle Føddernes 1ste Led guult med sort Epidse. Haltererne og Squamæ bleggule, Randen af de sidste bevoret med hvidagtige Silkehaar. — Forekommer temmelig talrig paa Amager, paa Carex Planter i smaa Vandhuller ved Kysten, i Juli.

- ** . Ansigtet kortere end Dinene; Tværaaren i Vingerne liggende paa Midten.

3. *D. ornatus*. Aureo-viridis; hypostomate albido, antennis rufis, supra apiceque fuscis: articulo ultimo tri-

angulari; coxis anticis pedibusque pallide-flavis, tibiis posticis et metatarso postico apice nigris, tarsis anterioribus apice fuscis. — Long 2 Lin.

Mas. hypostomate angustiori, argenteo; lamellis albidis, apice late nigro-limbatis et longe nigro-ciliatis; alis macula costali nigra.

Fem. hypostomate latiori, cano; alis absque stigmatē.

Meig. 4. 79. 11. Stann. Isis 1831. 46. 2. *Dol. nitidus*
Fall. Dolich. 12. 9.

Antennernes to første Led ere rødlig, undertiden med mørk Överrand; Yderledet triangulært, fortagtigt, meer eller mindre rødligt ved Basis. Palperne bleggule, hvidagtigt skinnende. Panden og Thorax blaaagtigt guldgønne. Bagkroppen metalgrøn, Segmentrandene mørke, Siderne hvidgraat skinnende. De to bageste Par Hofter ere graae med blegguul Spidse; paa Bagbenene er Tibiernes og det første Fodleds Spidse, samt de øvrige Fodled sorte; For- og Mellemfodderne ere iffun mørke mod Spidsen. De to bageste Par Laar havee en Terminalborste. Haltererne og Squamæ bleggule, disse forthaarede paa Panden. — Sjelden; enkeltviis truffet fra Juli til Octbr, paa Vandplanter.

4. *D. nitidus.* Aëneo-viridis; hypostomate cano; antennis longiusculis, subacuminatis, nigris, subtus ad basin, coxis anticis pedibusque flavis, tibiis posticis apice tarsisque nigris: articulo basali tarsorum anteriorum flavo, apice nigro. — Long. 2 lin.

Mas. hypostomate angustiori, flavescenti-cano; lamellis pallidis, margine superiori apiceque anguste nigro-limbatis, ciliatis; femoribus posticis infra nigro-setosis; alis linea costali nigra.

Fem. hypostomate latiori, albidocano; antennarum articulo ultimo parum breviori; femoribus posticis breviter pilosis; alis absque stigmatē.

Meig. 4. 80. 12. *Dol. nitens* Stann. Isis 1831. 48. 3.

Hannens Antenner ere lidet længere end Hovedet, Hunnens noget kortere; Rodleddet nedenunder guult; Yderleddet hos Hannen langagtigt, noget spidst, hos Hunnen triangulært. Palperne bleggule. Forhøfterne ere gule med graa Rod; de to bageste Par graae med guul Spidse. Bagkroppen graaagtig skinnende, uden sorte Segmentrande. Haltererne og Squamæ gule, Randen af disse forthaaret. Mellem- og Baglaarene med een Terminalborste. — Forekommer i stor Mængde paa Amager ved Rysten, paa Tidsler; andensteds synes den sjelden her.

†. †. Vinkelspidsen uden fortløbende Aare.

5. *D. cilifemoratus*. Aureo-viridis; hypostomate albido; antennis obtusiusculis, rufis, apice fuscis; palpis pedibusque pallide-flavis: coxis posterioribus basi cinereis, tibiis posticis apice tarsisque nigris, horum anteriorum articulo basali flavo apice nigro; alarum nervo 4to rectangulariter fracto, nervo transverso in medio alæ sito. — Long. 3 lin.

Mas. Lamellis pallidis, apice angustissime nigro-fimbriatis, ciliatis; femoribus posticis infra longe pallide ciliatis; alis linea costali nigra.

Macq. Dolich. 63. 9. et Buff. 1. 463. 16. Meig 7. 161 56.
Dol. nitidus Stann. Isis 1831 50. 5.

Antennerne ere omtrent af Hovedets Længde, noget affumpede, dunkelrøde, Spidsen af Yderleddet mørk. Ikkun den øvre Halvdeel af Mellemhøfterne og en Plet ved Basis paa Baghøfterne ere graae. Spidsen af de bageste Skinnbeen er smalt fort. Tværaaren ligger omtrent paa Midten af Vingen, saaledes, at den 5te Længdeaaer er neppe 2 Gange saa lang ovenfor Tværaaren, som mellem denne og Randen. Mellem- og Baglaarene have een Terminalborste; Randen af de gule Squamæ er forthaaret. — Tagen af Hr. Cand. Jacobsen ved Bjurendal i Sjælland, i Juli.

6. *D. Macquarti* Stgr. — Aureo-viridis; hypostomate albedo; antennis subacuminatis, rufis, margine superiori apiceque fuscis; palpis pedibusque pallide-flavis: coxis posterioribus cinereis, apice flavis, tibiis posticis apice tarsisque nigris, horum anteriorum articulo basali flavo, apice nigro; alarum nervo 4to in angulum sub-obtusum geniculato, nervo transverso ante medium alæ sito. — Long. 3 lin.

Mas. Lamellis pallidis, margine apicali anguste nigro-limbatis, ciliatis; femoribus posticis infra flavido-ciliatis, tarsis anticis brevissime barbatis; alis linea costali nigra.

Fem: pedibus sub-nudis; alis absque stigmatē.

Dol. cilifemoratus Macq Dolich. 63. 9. var. b. — Stann. Isis 1831. 52. 6.

Denne ligner meget den foregaaende, men lader sig tydeligt skjælnē ved de noget kortere og spidsere Antenner: Rodleddene mørke paa Overranden, Yderleddet for Størstedelen mørkt. Hannens Forføddere paa den indvendige Side fint men tæt skjæggede. Vinkelen af den 4de Aare er noget stump; Tværaaren ligger foran Midten, og den 5te Aare er 3 til 4 Gange længere ovenfor end nedenfor hiin. — Ikke sjælden fra Juli til hen i Octbr., paa Hækker og Buske.

b. Vingernes 4de Længdeaae meer eller mindre vinkelformigt bøiet.

†. Antennernes Yderled forlænget og tilspidset.

7. *D. acuticornis*. Aeneo-virescens; hypostomate flavescente; antennis rufis, margine superiori apiceque nigris, articulo ultimo elongato, valde acuminato; pedibus pallide-flavis: coxis posterioribus basi cinereis, tarsis posticis nigris, anterioribus apice fuscis. — Long. 1½ lin.

Mas. antennis capite duplo longioribus; hypostomate angusto, flavescenti-albido; lamellis albidis, nigro-marginatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. antennis capite parum longioribus; hypostomate latiori, flavido-grisescente; alis absque stigmatē.

Fall. Dolich. 12. 10. Meig. 4. 94. 34. Zett. Ins. Lapp. 708. 4.

Dol. longicornis. Stann. Isis 1831. 53. 7.

Antennernes 3die Led er stærkt tilspidset: hos Hannen dobbelt saa langt som Rodleddet, hos Hunnen af dets Længde, men bredere end Hannens; Børsten lang og lige, udvoksende fra Midten af Overranden. Palperne ere bleggule, graaagtigt dunede. Mellemhøfternes 1ste Led og en Plet udvendig ved Basis af Baghøfterne ere grønliggraae. De bageste Skinnebeen ere temmelig tykke mod Spidsen: denne i Reglen ufarvet, sjelden med en dunkel Punkt paa den indvendige Side. Haltererne og Squamæ bleggule, de fiste med bleggule Silkehaar paa Randen, hos Hunnen stærkt blandet med sorte Haar. Mellem- og Baglaarene have kun een Terminalbørste. — 3 Juli noget sjelden; i Plantagen ved Enghaven.

8. *D. ruralis.* Aëno-viridis; hypostomate argenteo; antennis nigris, articulo ultimo elongato, acuminato, puncto basali testaceo; pedibus pallide-flavis, coxis intermediis macula cinerea, tibiis posticis apice late tarsisque nigris: metatarso antico pallido. — Long. $1\frac{1}{2}$ lin.

Mas. antennis capite dimidio longioribus; lamellis albidis, tenuissime nigro-marginatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Meig. 4. 94. 35. *Dol. acuticornis.* Wiedm. Zoolog. Mag. 1. 74. 23. Stann. Isis 1831. 55. 8.

Den er meget liig den foregaaende, men adskiller sig ved flere Karakterer. Størrelsen er noget mindre; Ansigtet glindsende solvhvidt; Antennernes Længde liig med Hovedets Brede, Farven sort, kun paa Undersiden af Rodleddets Spidse

en svag gul Plet; det 3die Led er mere end dobbelt saa langt som det 1ste, conist, spidst: Enden opadbøiet, Borsten udvorenende foran Midten af OVERRANDEN. Ikkun Mellemhøfterne have udvendig en mørkegraa Plet ved Basis: Baghøfterne ere ganske bleggule. Fødderne ere sorte: Førføddernes 1ste Led blegguult med sort Spidse; den nedre Tredeedel af de bageste Skinnebeen er sortagtig. — Kun enkelte Hanner.

9. *D. notatus*. n. sp. *Æneo-viridis*; hypostomate aureo aut flavescente; antennis elongatis, nigris, articulo ultimo acuminato; pedibus pallide-flavis, coxis posterioribus cinereis, tarsis anterioribus apice fuscis, posticis tibia-rumque apice late atris. Long. 2 lin.

Mas. hypostomate angusto, aureo; antennis capite longioribus, articulo ultimo sub-lanceolato; lanellis pallidis, anguste nigro-marginatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. hypostomate latiori, flavescente-griseo; antennis longitudine capitis; alis absque stigmatē.

Noget liig med begge de foregaaende, meest med den sidste; men skjænes distinkt ved: Størrelsen; Hannens guldgule og Hunnens gulgraa Ansigt; de noget kortere, næsten lancetformige Antenner, hvoraf det 3die Led kun er lidet længere end det 1ste, Borsten ligeledes udvorenende foran Midten af OVERRANDEN; Mellem- og Baghøfterne graae med gul Spidse; Førfødderne mørke paa Spidsen, Mellemfødderne mørke: 1ste Led guult med sort Spidse; de bageste Skinnebeens nedre Tredeedel samt hele Bagføden fulsorte. Squamæ ere sort-haarede paa Randen. Vingernes 4de Længdeaaere tydeligt brudt i en Stumpvinkel. — I Moser i Dyrehaven og i Engene ved Leersøen, temmelig sjelden, i Juni og Juli.

10. *D. intermedius*. n. sp. Æneo-viridis; hypostomate canescente; antennis sub-elongatis nigris; subtus ad basin testaceis: articulo ultimo acuminato; pedibus pallide-flavis, coxis posterioribus basi cinereis; tarsis nigris, metatarsis anterioribus pallidis. — Long. 2 lin.

Mas. antennis capite fere longioribus: articulo ultimo ovato-elongato; lamellis pallidis, angustissime nigro-marginatis, ciliatis; femoribus posticis infra flavo-ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. antennis brevioribus; femoribus omnibus nudis; alis absque stigmatibus.

Nærbeslægtet med de øvrige 3de Arter af denne Gruppe, men fra dem alle specifisk forskjellig. Længden af Hannens Antenner er kun lidet mere end Hovedets: det 3die Led en halv Gang længere end Rodledet, langagtig-ovalt, spidst og ganske kort, Borsten udvoksende fra Midten af Overranden; de andre to Led ovenpaa sorte, underneden gule. De to bageste Par Hoster ere graae, med bred gul Spidse; de bageste Skinnebeen neppe mørke paa Spidsen; Fodderne sorte: 1ste Led af For- og Mellemfodderne bleggult med kort Spidse. Randen af Squamæ er kort-haaret. Vingernes 4de Længdeaaer brudt i en kort Stumpvinkel. Hannens Baglaar nedenunder bevoksende med lange gule Silkehaar. — Ikke sjelden ved Veersøen.

†. †. Antennernes 4de Led omtrent af lige Længde med Rodledet.

a. For- eller Mellemfodderne hos Hannen enten forlængede, udvidede eller fjedrede.

*. Benene gule.

11. *D. claviger*. Aureo-viridis; hypostomate albedo; antennis mediocribus, nigris, subtus ad basin flavis; pedibus pallide flavis: coxis posterioribus basi cinereis, tibiis posticis apice tarsisque nigris: anticis articulis basalibus 4, mediis metatarso flavis; femoribus postero-

ribus spinis terminalibus 2—3; squamis alarum flavo-ciliatis. — Long. 3 lin.

Mas. tarsiis anticis tibiis fere dimidio longioribus: articulo 3tio, 4to duplo longiori, ultimo patelliformi, atro, apice pulvillis albis; femoribus anterioribus subtus dimidio terminali flavo-ciliatis; lamellis pallidis, apice late nigro-marginatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. pedibus omnibus simplicibus, tarsiis anticis apice fuscis; alis absque stigmatate.

Stann. Isis 1831. 56. 9.

Hannens Antenner ere omtrent af Hovedets Længde, Hunnens noget kortere: Yderleddet hos hiin langagtig, hos denne kort-triangulært, spidst, af lige Længde med Rodleddet; dets Nederrand guul. Palperne ere bleggule. Hannens Førfødder neppe en halv Gang længere end Skinnebenet: 2det og 3die Led lige lange, tilsammen omtrent af lige Længde med det 1ste; det 4de kun halv saa langt som det 3die; det 5te liig det 4de i Længde, men skjoldformigt udvidet, kulført, paa Spidsen med hvide Fodballer; Hunnens Førfødder kun lidet længere end Skinnebenet, tiltagende mørke mod Spidsen. Hos begge Kjøn ere Mellemfødderne sorte: det 1ste Led guult med sort Spidse; Bagfødderne samt Spidsen af de bageste Skinnebeen sorte. Squamæ ere bevorede med meget lange, gule, silkeagtige Fryndser, hos Hunnen blandet med enkelte sorte Haar. Tværaaren i Vingerne ligger noget foran Midten (nærmere Spidsen). — I Charlottenlund paa lave Busse i Mai og Juni, samt August; temmelig sjelden.

12. *D. patellatus*. Aureo-viridis; hypostomate albedo; antennis longiusculis, nigris, subtus ad basin flavis pedibus pallide-flavis: coxis posterioribus basi cinereis tarsiis nigris: anticis articulis basalibus 4, intermediis metatarso flavis; femoribus posterioribus spina terminali; squamis nigro-pilosis. — Long. 2½ lin.

Mas. antennis capite fere longioribus; tarsis anticis tibiis plus duplo longioribus, tenuibus: articulis 3 & 4 æqualibus, ultimo brevi, dilatato, atro: basi albido, apice pulvillis nigris; femoribus omnibus subtilus nudis; lamellis pallidis, margine superiori apiceque nigro-fimbriatis, ciliatis; alis angustatis, immaculatis,

Fem. antennis brevioribus; hypostomate grisescente, lato; tarsis anticis apice fuscis; alis latioribus, sub-infuscalis.

Meig. 4. 86. 22. Macq. Dolich. 67. 19 et Bufl. 1. 466. 32. *D. confusus.* Zett. Ins. Lapp. 709. 7. *D. discifer* Stann. Isis 1831. 57. 10.)*

Hannens Antenner ere lidet længere end Hovedet, Hunnens kortere: Iderleddet hos hiin en halv Gang længere end Rodleddet, næsten lancetformigt, hos denne triangulært, spidst; Rodleddet sort med gul Nederrand. Ansigtet er hos begge Rjon forholdsviis bredere end hos den foregaaende: Hunnens graaagtigt. Forsødderne hos Hannen ere mere end dobbelt saa lange som Skinnebenet, meget tynde: det 3die og 4de Led lige lange; det 5te neppe halv saa langt som det 4de, skjoldformigt udvidet, fulsort, med tynd, hvidagtig Basis; Fodballerne sorte. Spidsen af de bageste Tibier har kun paa den indvendige Side en svag mørk Plet. Squamæ ere sort-haarede. Bingerne hos Hannen smalle, hos Hunnen af almindelig Brede, men temmelig mørke; Tværaaren ligger netop paa Midten af Bingen; begge Rjon mangle den sorte Linie paa Costal-

---

*) Stannius har under Nr. II, l. c. en Art, han benævner *D. patellatus*. Fall., og hvortil han hensætter Citatet af Meigen og Macquart. Hvorvidt den kan være Fallens Art, der ester Prof. Zetterstedts Forsikring hverken er eens med denne eller den foregaaende, kan jeg ei afgjøre; men Meigens og Macquarts Art, der i Beskrivelsen udtryffeligt tillægges Roden af Forsøddernes 5te Led hvid, maa sikkert falde sammen med den nærværende.

aaren. — 3 Ruderstov, paa Vandplanter, i Slutningen af Mai.

13. *D. brevipennis*. Æneo-viridis; hypostomate flavescente; antennis mediocribus, sub-acutis, nigris; coxis anticis apice pedibusque flavis: tibiis posticis apice late tarsisque nigris: anticis articulis basalibus 3, intermediis metatarso flavis. — Long. 3 lin.

Mas: hypostomate ochraceo; antennis capite fere longioribus; tarsis anticis tibiis dimidio longioribus: articulis 2 ultimis dilatatis, atris; femoribus posticis infra ciliis adspersis longissimis, flavis, lamellis testaceis, apice latissime nigro-marginatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem: hypostomate grisescente, lato; antennis brevioribus; femoribus omnibus subtus nudis; tarsis anticis apice fascis; alis absque stigmatibus.

Meig. 4. 89. 27. Zett. Ins. Lapp. 709. 8. Stann. Isis 1831. 60. 12.

D. plumitarsis. Fall. Dolich. 10. 4. var. β .*)

Antennerne ere ganske forte, forholdsviis lidet mindre end hos den foregaaende. Palperne gulgraae. Forhøfterne mørke ved Basis, Mellem- og Baghøfterne ganske mørkegraae. Benene ere rødliggule; paa Mellem- og Baglaarene kun een Terminalbørste; Baglaarene hos Hannen nedeunder bevorede med lange, enkeltstaaende, gule Silkehaar; Skinnebenedes nedre Halvdeel og hele Bagfoden kulsorte; Mellemfødderne sorte; det 1ste Led guult med sort Spidse; Forfødderne hos Hannen tynde, gule: 1ste og 2det Led tilsammen saa lange som Skinnebenedet, det 3die kortere end det 2det; 4de Led meget kort, nedentil udvidet, 5te stort, sfiverundt; begge kulsorte med haaret Rand; Hunnens For-

---

*) Et Exemplar i Grosferet Westermanns Samling, sendt fra Prof. Fallén som hans rette *D. plumitarsis*, er fuldkommen overensstemmende med den her beskrevne.

fødder ere tiltagende mørke mod Spidsen. Squamæ sort-haarede. Vingernes 4de Længdeaaer er efter Bøiningen noget buet og udløber over en Celles Brede foran Vingespidsen; Tværaaren ligger paa Midten. -- Temmelig almindelig paa sumpige Steder.

14. *D. cinctus*, n. sp. *Æneo-viridis*; hypostomate albedo; palpis, antennis incisurisque abdominis nigris; pedibus pallide-flavis: coxis cinereis, apice flavis; tarsis anterioribus nigro-fuscis: metatarso pallido, posticis tibiaramque apice late atris. — Long. 2 lin.

Mas. hypostomate argenteo; tarsis anticis tibiis vix dimidio longioribus: articulo ultimo sub-dilatato, atro; femoribus posticis infra ciliis nigris, adpersis; lamellis pallidis, anguste nigro-fimbriatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. hypostomate cano, lato; femoribus omnibus subtus nudis; alis absque stigmatē.

Palperne ere sorte, med hvidskinnende Spidse. Antennerne ganske sorte, kortere end Hovedet: det 3die Led kort-triangulært, spidst. Forhosternes Spidse er noget bredere gul end de øvrige; Hannens Forfødder neppe en halv Gang længere end Skinnebenet: det 5te Led ovalt, fladt, noget bredere end de øvrige, kulsort med hvide Fodballer; paa Bagbenene er Spidsen af Laarene lidt mørk paa Oversiden, Skinnebenene meget tykke: Spidsetrediedelen og hele Foden kulsorte: dennes 1ste Led tykt, conisk, de øvrige tynde; Mellem- og Baglaarene have ikkun een Terminalborste, de sidste ere hos Hannen nedenunder bevorede med enkeltstaaende, lange, sorte Haar. Squamæ sort-haarede. Tværaaren ligger paa Midten af Vingen; den 4de Længdeaares stumpvinkelformige Bøining er kun lidt nærmere Tværaaren end Vingespidsen. — Ikke sjelden ved Leersøen.

Anm k. Denne Art kan let forveksles med den foranførte *D. notatus*, Nr. 9, der dog tydeligt skjelnes ved: længere Antenner, gul-

agtigt Ansigt, ganske gule Forhøfter, bredere Vinger, med den Aede Længdeaares dybere vinkelformige Bøining og dennes Beliggenhed langt nærmere Tværaaren end Vingespidsen; samt ved ubilaterede Fortarser og Bagtroppen uden sorte Segmentrande.

15. *D. pennitarsis*. Aeneo-viridis, nitidus; antennis longiusculis, ochraceis, apice nigris; pedibus flavis: coxis posterioribus cinereis, tibiis posticis apice tarsisque omnibus nigris, metatarso antico flavo. — Long. 2 lin.

Mas. hypostomate aureo; tibiis intermediis elongatis, gracilibus, compressis, versus apicem albidis, summo apice nigricantibus, metatarso valido, atro, utrinque dense nigro-spinoso; lamellis pallidis, anguste nigro-fimbriatis, ciliatis.

Fem. hypostomate albido, lato; pedibus simplicibus.

Fall. Dolich. 11. 6. Meig. 4. 90. 29. Macq. Dolich. 69. 23. et Buff. 1. 466. 34. Zett. Ins. Lapp. 709. 9. Stann. Isis 1831. 63. 14.

Antennerne ere hos Hannen lidet længere end Hovedet, hos Hunnen omtrent af dets Længde, rødliggule, det 3die Led saa langt som Nodledet, triangulært, spidst, Ovreranden og Spidsen fortagtige. Palperne gule. Paa Hannens Mellembeen ere Skinnebenene forlængede, tynde og flade: Ydersiden med en fin, sort Linie og, ved Spidsen, en hvidskinnende Plet; selve Spidsen fortagtig; det 1ste Fodled dobbelt saa langt som det 2det, kulført, Randen tæt besat med lange Børster. Alle Aaarenes Nederrand er uden Cilier; Mellem- og Baglaarene have een Terminalbørste. Squamæ ere sort-haarede. Den 1ste Aares Forbindelse med Costalaaren danner ifkun en lille, sort Knude. — Almindelig ved Vandet.

16. *D. signatus*. Aureo-viridis; antennis longiusculis, nigris: articulo basali testaceo, supra nigro-marginato; pedibus flavis: coxis posterioribus cinereis, tarsis nigris, articulo Imo anteriorum flavo. — Long. 2½ lin.

Mas. hypostomate aureo; articulis tarsorum intermediorum 2 & 3 subdilatis, atris, atro-muricatis; 4 & 5 brevibus, argenteo-micantibus; lamellis albidis, nigro-fimbriatis, ciliatis.

Fem. hypostomate flavicante-albido, lato; tarsi omnibus simplicibus.

Meig, 4. 92. 32. Macq. Dolich. 70. 24. et Buff. 1. 465. 30. *D. popularis*. Fall. Dolich. 11. 7. var β . — *D. pennatus* Meig. 4. 90. 28. Macq. Dolich. 69. 22. et Buff. 1. 466. 33. Stann. Isis 1831. 64. 15.

Antennerne ere sørte, Yderleddet hos Hannen langagtigt, hos Hunnen simpelt-triangulart, spidst, hos hiin en halv Gang længere end Rodleddet: dette rødguult, med mørk Overrand. Palperne ere gule. De bageste Skinnebeen uden sort Spidse; paa Hannens Mellemfødder: det 1ste Led langt, tyndt og guult med sort Spidse; 2det og 3die tilsammen kortere end det 1ste, tykke, kulsorte, tæt-haarede; 4de og 5te meget korte, sortagtige, den udvendige Side med sølvhvid Glands. Laarenes Nederrand ikke cilieret; de to bageste Par med een Terminalbørste. Squamæ forthaarede. Vingerne uden Randlinie. — Temmelig almindelig ved Grøfter og Vandsteder.

Anmkt. *D. pennatus* hos Meigen og Macquart er upaatviseligt iffun ældre Individier af denne Art, hos hvilke Solvglandsen paa Mellemføddernes Spidse er ganske eller for Størstedelen af-gnedet.

17. *D. popularis*. *Æneo-viridis*, nitidus; hypostomate flavescens; antennis ochraceis, apice nigris; pedibus pallide-flavis: coxis posterioribus cinereis; tarsi apice nigro-fuscis; femoribus posticis spinis terminalibus tribus, intermediis spina una. — Long. $2\frac{1}{2}$ lin.

Mas. hypostomate aureo; articulis tarsorum intermediorum 3 & 4 brevibus, dilatatis, atris, utrinque dense atro spinosis, ultimo brevissimo, albo, basi atro; lamellis albidis, anguste nigro-fimbriatis, ciliatis.

Fem. hypostomate grisescente-flavo, lato; tarsis omnibus simplicibus.

Wiedm. Zoolog. Mag. 1. 70. 15. Fall. Dolich. 11. 7. Meig. 4. 91. 30. Macq. Dolich. 70. 25. et Buff. 1. 466. 35. Stann. Isis 1831. 66. 16.

Antennerne ere kortere end Hovedet, rødliggule: det 3die Led spidst, med mørk Overrand og Spidse. Palperne gulgraue. Paa alle Fødderne er det 1ste Led ganske, det 2det tildeels gult; paa Hannens Mellemfødder de to første Led bleggule, tynde, tilsammen af lige Længde med Skinnebenet, 3die og 4de Led korte, brede, kulsorte, Randen tæt besat med korte Børster, længst paa den udvendige Rand, 5te Led meget lille, hvidt med sort Basis. Mellemlaarene have een, Baglaarene tre Terminalbørster; Laarenes Nederrand uden Cilier. Tværaaren i Bingerne ligger nærmere Roden end Spidsen; Costalaaren mangler hos begge Kjønden sorte Randlinie. — I Skovene i Juni og August, ikke sjelden. Larven og Nymphen har jeg fundet under Mosset paa gamle Bøgestubbe.

18. *D. urbanus.* Aureo-viridis, nitidus; hypostomate albido; antennis flavis: articulo ultimo nigro; coxis anticis pedibusque pallide-flavis: horum posticorum femoribus apice, tibiis tarsisque totis, nigris; tarsorum anteriorum articulis 3 apicalibus fuscis; femoribus posticis spinis terminalibus duabus, intermediis spina unica; alis infuscatis, ad marginem anteriorem obscurioribus. — Long. $2\frac{1}{2}$ lin.

Mas. hypostomate argenteo; antennarum articulo ultimo triangulari, acuto; tarsorum intermediorum articulo 4to atro, ultimo niveo, compresso; lamellis albidis, angustissime nigro-fimbriatis, longe nigro-ciliatis.

Fem. hypostomate cano, lato; antennarum articulo ultimo brevi, apice subrotundato; alis fuscioribus.

Meig. 4. 92. 31. Stann. Isis 1831. 123. 18.

Antennerne ere kortere end Hovedet: de to første Led gule, det 3die kort-triangulært, sort: Hannens spidst, Hunnens noget afrundet. Palperne bleggule. Bagtroppens Segmentrande sorte, Forhøfterne, det 2det Led af de to bageste Par, samt alle Benene ere bleggule: paa For- og Mellemfødderne de tre sidste Led mørke: hos Hannen Mellemføddernes 4de Led fulsort og 5te sneehvidt, fladtrykt, lige lange; paa Bagbenene er Epidfen af Laarene mørk, Skinnebenene sortagtige, hele Bagfoden fulsort. Laarenes Nederrand ikke cilieret; de mellemste med een, de bageste med to (undertiden kun een) Terminalbørste. Squamæ forthaarede. Bingerne noget mørke, Hunnens meest, ved Forranden sortagtige, hos begge Kjøen uden Randlinie. — 3 Juni i en Mose i Dyrehaven, flere Individuer af begge Kjøen.

** Benene sorte.

19. *D. nigripes*. Obscure æneus; hypostomate albedo; antennis longiusculis pedibusque nigris: genubus omnibus tarsisque anticis testaceis; alis infuscatis. — Long. 3 lin.

Mas. antennis capite longioribus, articulo ultimo elongato-triangulari, acuto; tarsis dilute testaceis: articulo 1mo basi fusco, ultimo sub-dilatato, atro; femoribus posterioribus infra ad basin brevissime pallide-ciliatis; lamellis sordide albidis, anguste nigro-marginatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. antennarum articulo ultimo triangulari, acuto; tarsis anticis: articulis 2-4 fusco-testaceis, 1 & 5 nigris; alis obscurioribus absque stigmatibus.

Fall. Dolich. 10. 3. *D. melanopus*. Stann. Isis 1831. 61. 13.

Ausigtet er hos Hannen noget smalt, hvidt eller hvidgraat, hos Hunnen bredt, smudsig=bleggraat, sjelden reent hvidgraat. Panden metalgrøn, noget blaaagtig. Kroppens

Farve er glindsende mørk metalgrøn, men forandrer sig med Alderen til en ureen kobberagtig-oliven. Forhøfterne og Siderne af Bagkroppen skinne graae, Segmentrandene sortagtige. Alle Knæerne ere rødlig; Førfødderne hos Hannen blegt rødliggule, med mørke Ledspidser; det 1ste Led, Rodhalvdeel mørk, det 5te fladt, noget bredere end de øvrige, fulsort; hos Hunnen de tre mellemste Led brune, indvendig rødlig. Mellem- og Baglaarene have een Terminalborste; Nederranden er ved Basis kort, hvidagtigt haaret. Halterer og Squamæ bleggule, disse forthaarede paa Randen. — Almindelig i Engene ved Veersøen.

20. *D. melanopus*. Nigro-aureo-virescens, nitidus; hypostomate albo; antennis mediocribus, pedibus totis incisurisque abdominis late nigris. — Long. 2—2 $\frac{1}{4}$ lin.

Mas. antennis vix longitudine capitis; articulo ultimo triangulari, acuto; tarsis anticis gracilibus; articulo ultimo patelliformi; femoribus posticis infra nigro ciliatis; lamellis sordide albidis, late nigro-marginatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. antennarum articulo ultimo brevi-triangulari, acuto; tarsis omnibus simplicibus; alis fuscioribus, absque stigmatibus.

Meig. 4. 86. 21. Macq. Dolich. 67. 18. et Bull. 1. 465. 31.

Meigen og Macquart have antaget denne for eens med den foregaaende, men de ere to væsenlig forskjællige Arter. Den nærværende udmærker sig strax ved en betydelig mindre Størrelse, og en klarere, mere glindsende sortguldgrøn Farve. Hannens Ansigt er skinnende hvidt, Hunnens hvidagtigt. Antennerne kjendeligt kortere: det 3die Led hos hiin triangulært, hos denne kort, bredt, spidst. Bagkroppens Segmentrande brede sorte, Siderne graat-skinne. Venene ganske sorte; Hannens Førfødder meget tynde: det 5te Led stort, sfiverundt; Mellem- og Baglaarene med een Terminalborste; hele Nederranden af de sidste sorte ellieret. Hunnens Binger ere noget dunkle, ved Forranden

mørke. — 3 en Mose i Dyrehaven, i August. Den synes at være meget sjelden.

21. *D. planitarsis*. *Æneus*, nitidus; hypostomate albo; antennis longiusculis, validis, nigris, seta crassa; pedibus nigris: genubus et tibiis (in mare tarsisque) anterioribus rufescentibus, — Long. 2 lin.

Mas. antennis capite longioribus; articulo ultimo lanceolato, acuto; femoribus anticis apice, intermediis dimidio apicali, tibiis tarsisque anterioribus testaceis, his intermediis elongatis: articulo ultimo dilatato, atro, hispidulo, summo apice pulvillisque albis; lamellis albidis, angustissime fusco-fimbriatis, ciliatis; alis puncto costali nigro.

Fem. antennis longitudine fere capitibus: articulo ultimo abbreviato, summo apice acuminato; genubus tibiisque anterioribus rufo-piceis.

Fall. Dolich. 12. 8. Meig. 4. 88. 25. Stann. Isis. 1831. 122. 17.

Hannens Ansigt er sølvhvidt, Hunnens bredt, hvidt. Antennerne store og tykke: det 2de Led distinct, det 3die hos Hannen langagtigt, spidst, hos Hunnen kort og bredt, med en kort og skarp Spidse. Hos Hannen er Spidsen af de forreste og den ydre Halvdeel af de mellemste Laar, samt de tilsvarende Skinnebeen og Fodder rødliggule; Mellemfodderne en halv Gang længere end Skinnebeenet, tynde, de tre første Led i aftagende Længde, 4de og 5te lige lange, hiint lidt udvidet og sort paa Spidsen, dette bredt udvidet, kulsort, Manden tæt korthaaret, Spidsen og de store Fodballer hvide. Hos Hunnen er ikkun Forlaarenes Spidse og de forreste Skinnebeen, tildeels ogsaa Basis af det 1ste Fodled, smudsig teglgule; Mellemlaarenes Spidse og de mellemste Skinnebeen dunkelt rødlig, eller brune (ikke sjelden de forreste Skinnebeen rødbrune, de mellemste mørkebrune). Mellem- og Baglaarene have een Terminalbørste; Nederranden er uden Cilier; under Spidsen af de bageste er hos begge Kjøn en rødgul Plet. Bingerne ere noget

dunkle, den 4de Længdeaae udløber langt foran Bingespidfen. — Hyppig i Charlottenlund, mod Slutningen af Mai, og hen i August.

b. Alle Fødderne hos begge Kjøn simple.

1. Antenneroden gul. (Venene gule).

22. *D. simplex*. *Æneo-viridis*; hypostomate flavescente; antennis sub-acutis, rufis, apice fuscis; coxis anticis pedibusque pallide-flavis, tibiis posticis summo apice tarsisque nigris: metatarso antico pallido. — Long. 2 lin.

Mas hypostomate aureo; antennarum articulo ultimo toto nigro-fusco; lamellis albidis, anguste fusco-fimbriatis, ciliatis; alarum nervo costali immaculato.

Fem. hypostomate flavido-canescente; antennis rufis: articulo ultimo margine superiori apiceque fuscis.

Meig. 4. 85. 20. Macq. Dolich. 65. 12, et Buff. 1 464. 23. Stamm. Isis 1831. 126° 21- *D. agilis* Meig. 4. 97. 41, cfr. 6. 365.*) Zett. Ins. Lapp. 708. 3.

Hannens Ansigt er smalt, blegt guldfarvet, Hunnens bredt, gulgraat eller lysgraat. Det 3die Antenneled er triangulært, spidst: hos Hannen ganske fortagtigt, hos Hunnen paa Spidsen og Dverranden fortagtigt, ved Basis og Nederranden rødligt. Paa Mellem- og Bagbenene ere Hofsterne mørkegraae, det 2det Led bleggult; Laarene med een Terminalborste; Nederranden nøgen. Den 4de Længdeaaes Bøining er stumpvinkelformig. — Temmelig almindelig.

23. *D. pictus*, n. sp. *Æneus*, nitidus; hypostomate albido; antennis sub-acutis, nigris, subtus ad basin pedibusque flavis: coxis anticis basi posterioribusque fere to-

---

*) Stannius antager dog *D. agilis* Meig. for en særskilt Art, der skal afvige fra denne ved: noget smallere Antenner, bredere sort Spidse af de bageste Skinnebeen, mindre sorte Fødder, og sort Randplet i Hannens Binger. En saadan Art er mig ubekjendt.

tis cinereis; tibiis posticis apice tarsisque omnibus nigris: metatarso omnium basi flavo. Long. $1\frac{1}{2}$ lin. —

Mas. lamellis albidis, apice late nigro-marginatis; ciliatis; alis apice rotundato ad marginem anteriorem plaga nigro-fusca, nervo costali linea nigra.

Fem. alis simplicibus, immaculatis.

Kroppens Farve er glindsende metalgrøn. Antennernes Rodled gule paa Nederranden; det 3die Led triangulært, lidet spidst; Forhøfterne hvidskinnende; Spidsen af de bageste Skinnebeen smal sortagtig; alle Fødderne sorte: det 1ste Led paa dem alle guult med sort Spidse, men paa Hunnens Bagfødder næsten ganske sort. Mellem- og Baglaarene have een Terminalborste; Nederranden er ucilieret. Squamæ sort-haarede. Bingerne graaagtigt-flare: hos Hannen Spidsen bredt afrundet, og Spidse-Trediedelen ved Forranden bedækket af en sortbrunn Plet. — Paa Amager, paa Tidsler; Sjælden.

2. Antennerne ganske sorte.

*. Venene gule.

24. *D. nubilus*. Obscure æneo-viridis, nitidus; hypostomate albedo; antennis sub-acutis nigris; pedibus pallide-flavis: coxis anticis basi posterioribusque fere totis cinereis, tarsis anterioribus fuscis: metatarso basi flavo, posticis tibiarumque apice late atris; femoribus posticis apice macula fusca. — Long. $1\frac{1}{2}$ lin.

Mas. antennarum articulo ultimo ovato; lamellis albidis vix fusco-marginatis, brevissime ciliatis; squamis flavido-ciliatis; alis dimidio apicali ad marginem anteriorem infuscatis; nervo costali immaculato.

Fem. antennarum articulo ultimo brevi-triangulari, acuto; squamis nigro-pilosis; alis fuscescentibus.

Meig. 4. 96. 39. Stann. Isis 1831. 133. 26

Temmelig liig den foregaaende, men er noget større, og har en mindre reen metalgrøn Farve. Den udmærker sig strax ved den fortagtige Plet paa Spidsen af Baglaarene, og navnlig Hannen ved det langagtig-ovale 3die Antenneled, de gul-cilierede Squamæ, neppe mørkt-randede og yderst kort cilierede Halelameller, samt ved at Vingernes dunklere Farve ubegrændset udbreder sig paa Spidse-Halvdelen langs med Forranden. De bageste Skinnebeen have en bred sort Spidse; hele Bagfoden er fulsort; de to forreste Par Fødder fortagtige: 1ste Led guult med mørk Spidse. Den 4de Længdeaares Bøining er dyb, stumpvinkelformig, og ligger midt imellem Tværaaren og Vingespidsen. — Sammen med den foregaaende; men er mindre sjelden.

25. *D. ungulatus*: *Æneo-viridis*; hypostomate albedo; palpibus antennisque nigris: horum articulo ultimo triangulari, sub-acuto; coxis anticis apice pedibusque flavis: tibiis posticis apice tarsisque nigris: metatarso anteriorum flavo; femoribus intermediis spinis terminalibus 3 l. 4, posticis 4 l. 5. — Long. 3 lin.

Mas. femoribus omnibus dimidio apicali nigro-ciliatis*); ciliis anticorum brevioribus, posticorum longissimis; lamellis flavescentibus, apice late nigro-imbatis, ciliatis; alis linea costali nigra.

Fem. femoribus absque ciliis, alis absque stigmatibus.

Fall. Dolich. 9. 2. Meig. 4. 80. 13. Macq. Dolich. 62. 8. et Buff. 1. 462. 15. Zett. Ins. Lapp. 708. 2. Stann. Isis 1831. 130. 25.

Var. b. (mas.) hypostomate flavescente.

Var. c. (mas. & fem.) thorace chalybeo. — Stann. l. c.

Var. d. (mas. & fem.) totus chalybeus. Stann. l. c.

D. chalybeus. Meig. 4. 79. 10. — Macq. Buff. 1. 462. 13.

(non Wiedm.)

*) Hos Stannius "pallido-ciliatis" — en hoist besynderlig Afvigelse hos denne almindelige Art.

Ansigtet er i Reglen hvidagtigt hos begge Køn, dog har jeg ikke sjelden fundet det gulgraat hos Hannen. Palperne ere sorte. Hosterne mørkegraae: paa de forreste den nedre Halvdeel, paa de øvrige ifkun den yderste Spids gul. Førfodderne ere tiltagende mørke mod Spidsen; Mellemfødderne sortagtige: 1ste Led gult med sort Spids; Bagfødderne og en bred Spids af de bageste Skinnebeen fulsorte.vingerne næsten klare; den 4de Længdeaaer udløber mere end en Gæles Brede foran Vingespidsen. — Almindelig.

* * Venene sorte.

26. *D. picipes*. *Atrō-virescens*, nitidus; hypostomate albido; antennis longiusculis, palpis pedibusque nigris, genibus testaceis; alis medio arcuatim subdilatis, juxta costam infuscatis. — Long. 2½ lin.

Mas. lamellis sordide pallidis, late nigro-marginatis, ciliatis; alarum nervo costali in medio incrassato, nigro.

Fem. nervo costali in medio sub-incrassato, nigro.

Meig. 4. 76. 4. Stann. Isis 1831. 138. 32. — *D. plebejus* Zett. Ins. Lapp. 710. 11.

Antennerne ere temmelig store: Hannens lidet længere end Hovedet, Hannens kortere; det 3die Led triangulært, spidst. Alle Hosterne og Venene ere sorte: paa Spidsen af alle Laarene og af de to forreste Par Skinnebeen en lille rødgul Plet. Mellem- og Baglaarene have een Terminalbørste; Nederranden er uden Silier. Hålt rerne og Squamæ ere bleggule, de sidste sort-haarrede paa Randen.vingerne ere graaagtige, langs med Forranden sortagtige: denne, især hos Hannen, buesformigt udvidet paa Midten; Randaaren tyk, sort. — 3 Moser i Dyrehaven i Mai og Juni; temmelig sjelden.

27. *D. vitripennis*. Obscure violaceo-æneus; hypostomate argenteo; antennis mediocribus, palpis pedibusque nigris, trochanteribus omnibus, tibiis metatarsisque anterioribus testaceis; alis hyalinis. — Long. $1\frac{1}{2}$ lin.

Mas. pedum posteriorum femoribus infra albedo-ciliatis, tibiis medio incrassatis; lamellis albidis, nigro-marginatis, ciliatis; alis puncto costali nigro.

Fem. pedibus omnibus simplicibus; tibiis posticis piceis l. fusco-testaceis, apice late nigro.

Meig. 4. 78. 7. Stann. Isis 18 1. 134. 28.

Hannens Antenner ere omtrent af Hovedets Længde, Hannens fortere: Yderleddet triangulært, spidst. Det 2det Hofteled, de bageste Knæe, For- og Mellembenenes Tibier og 1ste Fodled ere rødliggule; de bageste Skinnebeen hos Hannen meget tykke, noget flade, hos Hunnen mørke- eller lysebrune med en bred sort Spidse. Mellem- og Baglaarene have een Terminalborste, de sidste Nederrand er hos Hannen bevoret med enkeltstaaende hvidagtige Cilier. Bøinin-gen af den 4de Længdeaaer er dyb, stumpvinkelformig, og ligger indenfor den 5te Aars Udlob i Bagranden. — 3 Moser i Dyrehaven; sjelden.

28. *D. campestris*. Atro-virescens, nitidus; hypostomate flavo-griseo; incisuris abdominis, antennis pedibusque nigris: tibiis omnibus metatarsisque anterioribus testaceis, tibiis posticis apice nigro; alis grisescentibus. — Long. 2 lin.

Mas. lamellis nigro-fuscis, marginibus nigris; interno flavido, apicali externoque nigro-ciliatis; femoribus posticis infra sub-ciliatis.

Fem. femoribus omnibus absque ciliis.

Meig. 4. 78. 8. Stann. Isis 1831. 136. 30.

Antennerne ere fortere end Hovedet, hos begge Kjønlige smaa: Yderleddet kort-triangulært, spidst. Ansigtet bleggulgulgraat. Dinene fint hvid-dunede. Brystsiderne og

Hofterne mørkegraae. Skinnbenene klart rødliggule: de bageste med bred sort Spidse; 1ste af de to forreste Par Fodder meer eller mindre gult ved Basis. Mellemlaarene have som oftest 2, Baglaarene 1, sjelden 2 Terminalborster; de sidste ere mørkt haarede paa Nederranden. Vingernes 2den, 3die og 4de Længdeaare ere lige, næsten parallelle: den 4de noget stumpvinkelformigt bøiet; Randaaren uden Stigma. — Almindelig ved Leersøen i Juli og August.

29. *D. lepidus*. n. sp. Atro-aureo-virescens, nitidus; hypostomate angusto, ochraceo; incisuris abdominis, antennis pedibusque nigris: tibiis metatarsisque anterioribus fusco-testaceis; alis fusciscentibus. — Long. 2 lin.

Mas. lamellis albidis, late nigro-marginatis, brevissime ciliatis; femoribus posticis infra nigro-ciliatis, tibiis posticis incrassatis, alis linea costali nigra.

Hannen. Denne ligner overordentlig den af den foregaaende Art, men kjælnes ved: det smalkere, dunkelgule Ansigt; Kroppens endmere guldglimsende Metalfarve, paa Thorax blaaagtig; noget bredere Antenner; ganske sorte, tykke Bag-Tibier; samt hvide, sort-randede Halelameller. Mellem- og Baglaarene have een Terminalborste, de sidste ere mørkt cilierede. Vingerne ere svagt sortagtige; 3die og 4de Længdeaare bue sig mod hinanden henimod Spidsen: den 4de ikkun lidet, men dog stumpvinkelformigt, bøiet, og udløber langt foran Vingespidsen; Randaaren har en tyk, fulsort Linie. — Ved Leersøen i Sluiningen af Mai; kun een Gang truffet.

Section II. Bagføddernes 1ste Led uden Corne.

Vingernes 4de Længdeaae næsten lige, ubøiet.

A. Bagføddernes 1ste og 2det Led omtrent lige lange.

1. Antenneborsten kort-sjædret.

30. *D. nobilitatus*. Viridi-æureus; hypostomate argenteo; coxis anticis pedibusque pallide flavis; antennis, tibiaram posticarum apice tarsisque nigris: metatarso antico flavo. — Long, 3 lin.

Mas. lamellis nigris, ciliatis; alis basi vitreis, medio nigro-fuscis, summo apice niveis.

Fem. alis infuscatis, basi apiceque vitreis.

- Fabr. Antl. 268. 6. Fall. Dolich. 13. 12. Meig. 4. 75. 1. Macq. Dolich. 59. 1. et Buff. 1. 459. 1. Stann. Isis. 1831. 140. 34.

var b. thorace cupreo, aut cupreo-lineato.

Antennerne ere korte: Iderleddet bredt-triangulært, spidst; Borsten tydeligt sjædret. Mellem- og Baghosternes 1ste Led graat, høidagtigt finneude. Mellemlaarene have een Terminalborste baade paa den forreste og bageste Side, undertiden to paa den forreste; Baglaarene ikkun een Borste, paa Forsiden. Vingernes 2den, 3die og 4de Længdeaae ere hos Hannenølgeformigt buede, hos Hunnen næsten lige: den 4de ikkun bøiet ved Tværaaren, hvorfra den løber i skraa Retning mod Førranden. — Almindeligt i Nærheden af Vandet.

31. *D. chalybeus*. Obscure chalybeus, cupreo micans: hypostomate albido; fronte cærulea: antennis nigris, basi subtus rufis; coxis anticis pedibusque flavis: horum posticorum femoribus apice tibiisque nigricantibus; tarsis nigris: metatarsis anterioribus flavis; alis fuliginosis. — Long. 2 lin.

Mas. lamellis sordide flavis, nigro-marginatis, ciliatis.

Fem. hypostomate latiori.

Wiedm. Zoolog. Mag. 1. 72. 18. Stann. Isis 1831. 142. 35.
(non Meig. Macq.*)

Farven er mørk-oliven: Thorax med staalblaat, Bagkroppen med kobberagtigt Skin. Antennernes Rodled er rødligt, med mørk Overrand; Iderleddet kort-triangulært, sort; Børsten meget kort fjedret. Forhøfterne have en mørk Plet ved Basis. Mellem- og Baghøfterne ere mørkegraae med gult Spidsse. Baglaarenes Spidsse er meer eller mindre mørk; de bageste Skinnebeen brune, tiltagende sorte mod Spidsen; hele Bagfoden fulsort; de to forreste Par Fodder sorte: 1ste Led gult med sort Spidsse. Mellem- og Baglaarene have een Terminalbørste. Ringerne ere brune: Roden klar; 3die og 4de Længdeaaer omtrent parallelle: den 4de uden Bøining.

Denne Art, der hidtil har været ansæet for meget sjelden, forekommer i stor Mængde i en Grøft ved Leersøen, fornemmelig paa *Sium latifolium*, fra Mai til Septbr., men vides ei at være truffet andensteds her.

2. Antennebørsten næsten nøgen.

32. *D. germanus.* *Æneo-viridis*; hypostomate al-bido; coxis anticis pedibusque flavis; antennis obtusis, tibiis posticis apice late tarsisque nigris: metatarsis anterioribus flavis; alis infuscatis. — Long. 2 lin.

Mas. antennis capite fere longioribus; lamellis parvis, nigris, apice pilosis.

Fem. antennis capite brevioribus.

Wiedm. Zool. Mag. 1. 71. 17. Fall. Dolich. 14. 14. Meig. 4. 95. 36. Macq. Dolich. 72. 28. et Buff. 1. 461. 8. Stann. Isis 1831. 251. 40.

*) cfr. *D. unguatus*, Nr. 25, var. d.

Ansigtet er sølvhvidt; undertiden noget gulagtigt. Det 3die Antenneled ovalt med afrundet Spidse. Brystfiderne og det 1ste Led af de to bageste Par Hoster graar. Den nedre Trediedeel af de bageste Skinnebeen, hele Bagfoden, samt de fire sidste Led paa For- og Mellemfødderne ere sorte. Vingerne bruunagtige: 3die og 4de Længdeaaere buede mod hinanden: den 4de uden mærkelig Bøining. — Almindelig i Skovene.

33. *D. nigripennis*. Aeneo-virescens; hypostomate albido; proboscide exserta; antennis elongatis, sub-acuminatis pedibusque nigris, horum anteriorum femoribus apice tibiisque testaceis; alis nigricantibus. — Long. $1\frac{1}{3}$ lin.

Mas. antennis capite fere dimidio longioribus; lamellis brevibus, nigris, margine pilosis.

Fem. antennis capite parum longioribus.

Fall. Dolich. 15. 16. Meig. 4. 102. 52. Macq. Dolich. 74. 32. e^t Bull. 1. 461. 9. Stann. Isis 1831. 253. 42.

Denne Art udmærker sig især ved den indtil Hovedets halve Længde fremstaende Proboscis. Antennerne ere lange og spidse: det 1ste og 3die Led omtrent af lige Længde. Brystfiderne graaagtige. Hosterne mørkegraae. Venene sorte; paa de to forreste Par Laarenes Spidse samt Skinnebeenene rødliggule. Mellem- og Baglaarene med een Terminalborste. Haltererne og Squamæ gule. Vingerne sortagtige: den 3die Længdeaaere lidet buet mod den 4de, denne ganske lige, uden Bøining. — Paa Skovfletter, i Juli og August; temmelig sjelden.

B. Bagføddernes 1ste Led kortere end det 2det.
a. Venene gul'e, fødderne meer eller mindre mørke.

34. *D. chrysozygos*. Aurco-viridis, antennis subacuminatis ochraceis, apice fuscis; coxis anticis pedibusque

flavis: femoribus posticis, summo apice, tibiis posticis dimidio apicali, tarsisque omnibus nigris; anticis abbreviatis — Long. 2 lin.

Mas. hypostomate lineari, flavido; articulis tarsorum anticorum 2 basalibus medio annulo albo; lamellis nigro-fuscis, erenatis, ciliatis.

Fem. hypostomate lato, albo; tarsis anticis articulo 1mo flavo, 2do fuscescente, apicalibus nigris.

Wiedm. Zoolog. Mag. 1. 71. 16. Meig. 4. 93. 33. Macq. Dolich. 71. 26. et Buff. 1. 460. 4. Stann. Isis 1831. 259. 48

Hannens Ansigt er linieformigt, guldgult, Hunnens bredt, høidt. Antennerne saa lange som Hovedet (Hunnens kortere) gule: det 3die Led ovalt, tilspidset; Overranden og Spidsen mørke. Forhøfterne ere ganske gule, de øvrige mørkegraae med guul Spidse. Baglaarenes Spidse har paa Oversiden en mørk Plet; den nederste Halvdeel af de bageste Skinnebeen er sortagtig; Mellem- og Bagsfodderne ganske sorte; Forsfodderne kortere end Skinnebenet, sorte, hos Hannen: 1ste og 2det Led hvide med sort Rod og Spidse; hos Hunnen 1ste Led gult med sort Spidse, de øvrige sortagtige. Vingerne ere lidt brunagtige; den 4de Længde-aare meget lidt bøiet, noget buet, og udløber temmelig langt foran Vingespidsen. — I Grosferer Westermanns Samling, fra Omegnen af Kiel.

35. *D. ærotus.* Obscure æneo-viridis; hypostomate nigro (mas.) aut cano (fem.); antennis mediocribus, nigris; pedibus flavis: articulis tarsorum apicalibus 4 fuscis; alis hyalinis. — Long. $1\frac{1}{2}$ lin.

Mas. hypostomate angusto, nigro, apice puncto albo; antennarum articulo ultimo oblongo-triangulari, acuto; lamellis brevibus, nigris, margine brevissime pilosis.

Fem. hypostomate lato, cano; antennarum articulo ultimo brevi-triangulari, acuto.

Fall. Dolich. 15. 17. Meig. 4. 98. 43. Macq. Dolich. 74. 31. et Bull. 1. 460. 5. Zett. Ins. Lapp. 711. 16. Stann. Isis 1831. 258. 47.

Ansigtet er hos Hannen meget smalt, fort, med en hvid-skinrende Plet over Mundaabningen; hos Hunnen bredt, hvidgraat. Panden graaagtigt støvet. Antennerne neppe saa lange som Hovedet (Hunnens kortere), Borsten meget tyk. Hofternes 2det Led, Benene og alle Føddernes 1ste Led ere gule: dette med fort Spidse; de øvrige Fødder mørke. Bingerne ere næsten klare: 3die og 4de Længde-aare lige og parallele: den 4de udløbende netop i Bingespidisen; Tværaaren staaer lodret mod Forranden og ligger lidt nærmere Roden end Bingespidisen. — Almindelig.

36. *D. assimilis*. n. sp. Obscure æneo-viridis; hypostomate in utroque sexu cano; antennis mediocribus, nigris; coxis cinereis; pedibus flavis: posticorum tibiis apice tarsisque fuscis: metatarso basi flavo; articulis tarsorum anteriorum apicalibus 4 fuscis; alis infuscatis. — Long. $1\frac{1}{2}$ lin.

Mas. lamellis brevibus, nigro fuscis, margine brevissime pilosis.

Fem. hypostomate latiori.

Meget liig den foregaaende, men adskiller sig ved følgende bestemte Karakterer. Ansigtet er ogsaa hos Hannen hvidgraat, og noget bredere. Halalamellerne ikke reent sorte, men ikkun brune eller sortagtige. Bingerne noget mørke: den 3die Længde-aare buet mod den 4de, denne lidt bøiet ved Tværaaren, dernæst lidt buet og udløber tæt foran Bingespidisen; Tværaaren er noget sraa, og ligger netop paa Midten af Bingen. Spidisen af de bageste Skinnebeen er mørk; det 1ste Led af Bagfoden næsten heelt fort.

37. *D. celer.* Obscure æneo-viridis; capite cinereo-albido; antennis acutis, nigris: seta sub-plumosa; coxis cinereis; pedibus flavis: articulis tarsorum apicalibus 4 fuscis; alis fuscis. — Long. $1\frac{1}{4}$ lin.

Mas. antennarum articulo ultimo oblongo triangulari; lamellis parvis, flavis, sub-ciliatis; alis linea costali nigra (inter radicem ostiumque nervi longitudinalis Imi).

Fem. antennarum articulo ultimo brevi-triangulari, nervo alarum costali ad basin sub-incrassato.

Meig. 4. 84. 18. Stann. Isis. 1831. 262. 50.

En eiendommelig Karakter for denne og den følgende Art er, at den sorte, hos Hannen stærkt udtrykte, Linie paa Randaaren ligger mellem Roden og den 1ste Aares Udlob, medens den hos alle de øvrige Arter, der have en saadan, ligger paa selve Aares Udlobspunkt i Randen. Ansigtet er hvidt; Panden hvidgraa, hos Hunnen mere bruungraa. Det 1ste Led af alle Fødderne er guult med mørk Spids, de øvrige fire Led ganske mørke. Vingernes 3die og 4de Længdeaaere ere næsten lige; Tværaaren lodret mod Forranden, beliggende lidet nærmere Vingeroden end Spidsen. — Almindelig.

38. *D. brevicornis.* n. sp. Obscure æneo-viridis; capite cinereo, antennis brevibus, nigris: seta nudiuscula; coxis cinereis; pedibus flavis: articulis tarsorum apicalibus 4 fuscis; alis fuscis, — Long. $1\frac{1}{4}$ lin.

Mas. articulo antennarum ultimo brevi-triangulari: lamellis parvis, nigris, vix ciliatis; alis linea costali nigra (inter radicem ostiumque nervi longit. Imi).

Hannen. 3 Eet og Alt liig den foregaaende, med Undtagelse af: Antennerne, der ere kortere: det 3die Led kort-triangelart, spidst, med neppe haaret Borste; Hallelamellerne, ganske sorte: Randen korthaaret; samt Vingerne, som ere bredere: Forranden noget udbuet.

39. *D. metallicus*. Obscure æneo-viridis; capite cinereo-albido; antennis brevibus, nigris; coxis cinereis; pedibus flavis: tarsis apice fuscis; alis infuscatis. — Long. $1\frac{3}{4}$ lin.

Mas. hypostomate angustato; lamellis parvis, testaceis, vix ciliatis.

Fem. hypostomate lato.

Stamm. Isis 1831. 262. 51. *D. fumipennis*-mihî olim.

Ansigtet er Iysgraat: Hannens smalt, linieformigt, Sunnens bredt; Panden assegraat støvet. Antennerne korte: Yderleddet kort-triangulært, spidst, med tyk, finhaaret Borste. Fødderne ere tiltagende mørke mod Spidsen: paa Bagfødderne de fire sidste Led mørke. Vingernes 3die og 4de Længdeaaer lige, parallelle; Tværaaren lodret mod Forranden, beliggende lidet nærmere Vingespidsten end Roden. — Ved Leersøen, noget sjelden.

U n m k. Denne er temmelig lig alle de foregaaende Arter af denne Afdeling, men afviger fra dem alle ved Størrelsen, Hannens smudsigt brungule Halelameller, samt de mindre mørke Fødder. Den skjalnes desuden: fra *D. ærosus* ved de røgfavede Vinger og Hannens graa Ansigt; fra *D. assimilis* ved det lige og parallelle Lob af Vingernes 3die og 4de Længdeaaer, ligesom fra begge ved den graa Pande; fra *D. celer* og *brevicornis* ved Narelobet og Manglen af den sorte Linie paa Costalaaren.

b. Venene for Størstedelen korte.

40. *D. cupreus*. Obscure æneo-viridis, nitidus; hypostomate albido, fronte grisea; antennis brevibus pedibusque nigris: coxarum femorumque apice, tibiis metatarsisque omnibus testaceis; alis infuscatis. — Long. $1\frac{1}{2}$ lin.

Mas. lamellis parvis nigris, vix ciliatis; tibiis intermediis inersatis, sub-curvatis; alis linea costali nigra (post ostium nervi longitud-primi).

Fem. tibiis omnibus simplicibus; alarum linea costali vix perspicua.

Fall. Dolich. 15. 15. Meig. 4. 98. 42. Macq. Dolich. 73. 30. et Buff. 1. 460. 6. Stann. Isis 1831. 260. 49.

Ansigtet er hos begge Kjøen forholdsviis temmeligt bredt, hvidgraat; Panden mørkegraat støvet. Antennerne korte: Iderleddet kort-triangulært. Brystsiderne og Hofsterne mørkegraae. Benene sorte: det 2det Hofsteled, Laarens Spidsse, samt Skinnebenene og det 1ste Led af alle Fodderne ere guulagtige: dette med mørk Spidsse. Hannens mellemste Skinnebeen ere meget tykkere end de bageste og noget buede mod Spidsen. Vingernes 3die og 4de Længdeaare næsten lige, kun paa Midten lidet mere fjernede; den 4de udløber i Vingespidsen; den sorte Linie paa Costalaaren strækker sig fra den 1ste Aares Udlob til udfor Tværaaren; hos Hunnen er den ikke ganske borte. — Temmelig almindelig ved Vandet.

41. *D. angustifrons*, n. sp. Obscure æneus; hypostomate albo; fronte grisea; antennis brevibus pedibusque nigris: coxis apice tibiis omnibus metatarsisque anterioribus testaceis; alis sub-infuscatis. — Long. 1 lin.

Mas. hypostomate lineari; lamellis parvis, nigris, vix ciliatis; tibiis omnibus simplicibus, posticis apice late nigro-fusco; alis absque stigmatibus.

Ligner meget den foregaaende, men adskiller sig ved: mindre Storrelse; neppe mærke Vinger: 3die og 4de Længdeaare lige og parallelle, Randaaren uden sort Linie; sorte Laar uden guul Spidsse; hele Bagfoden og en bred Spidsse af de bageste Skinnebeen sortagtige; samt ved simple (lige og tynde) Tibier paa Mellembenene. — Flere Hanner paa Vandplanter, i Juni; Hunnen ukjendt.

Critiske Bemærkninger om nogle danske Orchideer

af

S. Drejer.

I. *Platanthera*. Richd.

1. *P. solstitialis* antheræ loculis ovali-oblongis parallelis, staminodiis globosis, calcare lineari.

Synon. *Orchis alba bifolia* minor calcari oblongo. Seguiet pl. veron. (1745) p. 190. no. 687.

O — radicibus conicis labello lingulato simplicissimo. Gmel. fl. sibir. I. (1747) p. 16 (ex parte).

O — bifolia Crantz. stirp. austriac. II. 6. (1769) p. 506 (mentionem hujus facit sub obs. II.) — Scopoli fl. carniol. Ed. 2 II. (1772) p. 186 (ex parte.)

O — bifolia β . Leers fl. herbarn. (1775) p. 190. — Lightfoot fl. scot. I. (1777) p. 512. — Smith fl. britt. III. (1804) p. 919.

O — bifolia var. 2. Roth tent. fl. germ. II. 2. (1793) p. 377.

O — bifolia β macroglossa Wallr. sched. crit. in fl. hal. (1822) p. 486. (? — excl. certe syn. Hall.)

O — bifolia Sobolewsky fl. petrop. (1799) p. 208. No. 577! Bieberst. fl. taur. cauc. II. (1808) p. 362 n. 1832 (saltem ex parte; excl. syn. Hall. et Naumb.) — Bertolon. amoen. ital. (1819) p. 414 no. 297! Wimmer et Grabowsk. fl. siles. II. (1829) p. 258! — Gaud. fl. helv. V. (1829) p. 424 no. 205 (! — sed synonymia purganda) et app. p. 498, descr. opt.!

Satyrrium bifolium Wahlenb. fl. succ. Ed. 2. II. (1833) p. 579.

Habenaria bifolia Mackay fl. lib. (1836) p. 277 (excl. syn. Engl. Bot. et Smith fl. brit.)

Platanthera solstitialis Drej. in Krøyers naturh. Tidsskr. II. (1839) p. 428.

P— *bifolia* Koch synops. fl. germ. et helv. (1838) p. 690 (excl. syn. Wallr.?) — Rabenh. fl. lusat. I. (1839) p. 243. — Nees v. Esenb. gen. plant. fl. germ. fasc. 5 (in textu). — Düben in Lindbl. botan. Notis. 1839 no. 7 p. 87. — Hegetschweiler Flora d. Schw. (1840) p. 872. — Hartman in Lindbl. bot. Not. 1841 p. 105. — Wimmer Fl. von Schles. preuss. u. oesterr. Anth. (1841) p. 362!

Icon. Seguier l. c. t. 15 f. 10 (rudiis). — Schkuhr bot. Handb. III. t. 271. (flos). — Svensk Botan. t. 314 (bona). — Nees ab Esenb. l. c. fasc. 5 (opt.!) — Fl. Dan. fasc. 40 t. 2360 et 61 ined.

Denne Art voxer meget almindelig over hele Landet, paa høie Enge, Marker, Hedebanker o. s. v. — Jeg har iagttaget følgende Former, hvoraf især de to første gaae uden Grændse over i hinanden.

a. latiflora petalis acuminatis superne conniventibus apicibus ascendentibus, androstylio apice rotundato. — Fl. Dan. t. 2360 ined.

Orchis solstitialis Bungh. ex Rehb.

Platanth. *bifolia* Rehb. in Mössl. Handb. d. Gewächsk. II. (1828) p. 1565. (excl. syn. Hall. et Engl. Bot.) — Id. fl. germ. exc. (1830) p. 120 (excl. syn. E. B.) et p. 140¹⁷, no. 817. — Id. Iconogr. Cent. 9 fig. 1143.

P— *solstitialis* Drej. fl. hafn. exc. (1838) p. 272.

β. densiflora petalis obtusis apice conniventibus, androstylio apice truncatulo v. submarginato. — Fl. D. t. 2361 ined.

P— *brachyglossa* Rehb. fl. germ. exc. p. 140¹⁷ no. 817b. (excl. syn. Wallr.) — Iconogr. Cent. 9 f. 1141.

λ. patula petalis obtusis a basi ad apicem divergentibus, androstylio apice obtusato. — Fl. Dan. t. 2361 fig. i (flos.)

Af denne sidste Varietet har jeg kun fundet eet Exemplar paa den for de kjøbenhavnste Botanikere noksom bekendte høie Eng bag Flasketroen; jeg indplantede dette Exemplar i den botaniske Have, men det kom senere ikke frem.

Saaledes som Arten her er omstreven, anseer jeg den for en meget naturlig og constant Art, der er aldeles for-

skjellig fra den følgende, og navnlig udmærker sig især ved Blomstens heelt forskjellige Physiognomie. Har man først saact et Blik for disse to Arters Habitus, vil man lettelig gjenkjende dem, selv i Afstand, men for Begynderen, der vil forskaffe sig Kjendskab til dem, er det nødvendigt at betragte dem nærved, og isærdeleshed at lægge nøie Mærke til Blomstens inderste Dele; hverken Blomsterdækket eller Frugten, eller Bracteer, Stængler, Blade og Knoller afgive et sikkert Kjendetegn. Jeg har Grund til at formode, at det ligeledes er disse Dele, der skulle afgive diagnostiske Kjendetegn for andre nærbeslægtede Arter af denne Familie; i det Følgende kommer jeg til at anføre et nyt Exempel herpaa, og jeg antager, at man lettere ad denne Vej vil komme paa det Rene med de critiske Arter, der ere saa nær beslægtede med *Orchis latifolia*; det var ogsaa at ønske, at Autopster vilde i denne Henseende undersøge de forskjellige Former, som gaae under Navn af *Orchis* eller *Gymnadenia conopsea*.

Platanthera solstitialis er i det Hele mindre og spædere end den følgende; den har mindre, mere hvidlige, mere vellugtende, tættere siddende Blomster, med en tyndere og spidsere Honningspore, ligesom Blomsterdækkets Blade ere smallere og tyndere. — Den øverste Deel af Griffelstotten (*androstylidium* Lk., *gynostemium* Rehd., *columna staminifera* Hall, *columella* o. s. v.) indtages som bekjendt af Støvknappens tvende Rum (*loculi*), der ere ladsfille ved et bredt, grønt, ofte ovenfor Støvknappen fremragende Legeme, Baandet (*connecticulum* Lk., *connectivum* DC., *coanexivum* Kth.). Paa hver Side af Støvknappen, omtrent ved Rummenes Fod, sidder et kirtlet Legeme, der er en uudviklet Støvknapp (*staminodium*); ved dem bliver det oprindelige Tretal i Orchideeblosten suppleret. For Fuldstændighedens Skyld

skal jeg endnu tilføie, at hvert af Støvknappens Rum, der aabner sig fortil ved en Spalte, indeholder en gul, klæbrig, grynet, tvespaltet Støvmasse (pollinarium), som ved Modenheden træder ud af Spalten. (Disse to Støvmasser var det, Linnee antog for Støvdragere, hvorfor han henreguede Orchideerne til Diandria; og endnu stedse bedrages Begynderne af dem). Enhver af Støvmasserne er forneden affmalnet i en Stilk (caudicula Rehd.), der er befæstet omtrent paa Midten af et lidet, rundagtigt, noget klæbrigt Legeme (retinaculum Rehd.), som ikke er indsluttet i Støvknappens Rum. Denne hele øvre Deel af Griffelstotten, der endnu tilhører Støvdrageren (og derfor og er kaldt pars staminea), gaaer nu nedensfor Støvknappen over i en i Almindelighed smalle, rund eller halvrund Soile (Griffelbelen, pars styli), paa hvis fortilvendte Flade det klæbrige Ar (stigma; Saftplet, gynizus Rehd.) befinder sig.

Ved en opmærksom Betragtning af den her beskrevne Griffelstotte, hvis Størrelse er for betydelig til at lægge nogen Hindring iveien for Undersøgelsen, ville de væsentlige Kjendetegn imellem denne og den følgende Art lettelig falde i Dinene. *P. solstitialis* har ovalt-aflange Rum af Støvknappen, hvis Midtlinier ere fuldkommen parallelle, saa at den hele øvre Deel af Griffelstotten omtrent har lige Brede overalt. De to Kirtler (staminodia) ere kugleformede, og sidde umiddelbart ved Basis af Støvknappens Rum. Arret eller Griffelbelens øverste Part begrænses foroven af Baandet (connecticulum) ved en opad-conver Bue lige ved Basis af Støvknappen, og hæver sig ikke op imellem dennes Rum.

2. *P. chlorantha* antheræ loculis obovato-cuneatis basi valde distantibus, staminodiis obovato-elongatis, calvari ad apicem clavato dilatato compresso.

Syn. *Orchis radicebus conicis labello lingulato simplicissimo.*
Gmel. fl. sib. I. (1747) p. 26 (ex parte).

O— radicebus oblongis labello lineari. Haller hist. stirp. indig.
Helvet. II. (1768) p. 146 (descr. opt.!)

O— bifolia Crantz stirp. austriac. II. 6. p. 504! cfr. præsertim
Obs III! — Scop. fl. carr. Ed. 2. II. p. 186 no. 1102 (ex parte;
citatis enim et hujus et præcedentis synonymis, utramque describit)
— Leers fl. herb. p. 90. n. 687 (diagnosis certe nihil docet, sed var.
 β omnino præcedens) — Lightf. fl. scot. I. p. 152! — Allion. fl. pe-
demont. II. (1785) p. 145 no. 1820 (vix dubie; non enim allegat
nisi hujus synonyma certissima: Hall., Scop., Camer.; Vaill.; quod
apud autorem accuratissimum magni momenti) — Roth Tent. fl. germ.
II. 2. p. 377 — Smith fl. britt. III. (1804) p. 918! — Lois. Des-
jongh. fl. gall. Ed. I. (1807) p. 602 (sine dubio) — Biberst. fl.
taur. caus. III. (1819) p. 599 (sine dubio) — Roth man. fl. germ.
III. (1830) p. 1240!

O— montana Schmidt fl. boëm. Cent. I. (1793) p. 35 no. 49
(sine dubio, quanquam sub sua *O. bifolia* „labio acuto“ synonyma hujus
commiscuit).

O - bifolia β brachyglossa Wallr. sch. cr. p. 486 (? — excl.
synon. Fl. Dau., Leers, Roth).

O— bifolia β elatior floribus inodoris Gaud. fl. helv. V. p. 425.

O— virescens Zollik. ap. Gaud. fl. helv. V. app. p. 497
(descr. opt.!)

Platanthera chlorantha Custor sec. Rehb. in Müssl. Handb. II.
p. 1565. — Rehb. fl. germ. exc. p. 120 et 140¹⁷ n. 818. — Koch.
syn. p. 690 (excl. syn. Wallr.?) — Drej. fl. hafn. exc. p. 273 —
Düben in Lindbl. bot. Not. 1839. Nr. 7 p. 87! — Hegetschw. Fl. d.
Schw. p. 872 no. 2593. — Hartm. in Lindbl. botan. Not. 1841. p.
425. — Wimm. Fl. v. Schles. preuss. u. oesterr. Auth. (1841) p. 362.

P— bifolia var. Rabenh. fl. lusat. I. p. 244.

Habenaria chlorantha Hook. Engl. Fl. ed. 3. p. 376. — Ma-
ckay fl. hib. (1836) p. 278.

Icon. Lobel. plant. s. stirp. hist. p. 88; eadem Lob. ic. p. 178
f. sin (cum Dodonæo, Gerardo aliisque iconem Lobelii recedentibus).

Vaill. bot. par. t. 30 f. 7! — Hall. hist. t. 35 (opt.!) — Naumb. in Ust. Ann. d. Bot. IX. tab. 1 figg. 1—3. 13. 16—17! (analyses instructivæ). — Engl. bot. I. t. 22! — Rehb. icon. Cent. 9. fig. 1145 (minus bona) — Fl. Dan. fasc. 40 ined. t. 2362.

Denne Art vøxer almindelig, dog maastee i det Hele lidt mindre hyppigt end den foregaaende, over hele Landet, helst paa mere fugtige Steder, i Nærheden af Rildevæld, i hoi Græsshygge o. s. v. — Den er større og robustere, har bredere og kraftigere Blade, flere, fjernere og større, mere grøntladne, svagere lugtende Blomster, en længere, henimod Spidsen lancetformig-kølleformigt udvidet Spore. — Disse Egenstaber udmærke den allerede i Afstand. Griffelstøttens Dannelselse giver Blomsten et eiendommeligt Physiognomi. Støvknappens Rum nemlig have en mere langstrakt Form, ere oventil tykkere, nedad smalle, og da de divergere ved Basis lade de et meget bredere Rum imellem sig foroven end foroven. De to Kirtler have omtrent samme Form som Rummene, de begynde nedenfor disses Basis, og strække sig op til henimod deres Midte. Den hele Griffelstøtte faaer derved et ganske andet Udseende, saavel naar den sees fra Siden og bagfra, som forfra. — Ogsaa Urret er meget forskjelligt; Griffeldelens forreste Flade nemlig begrændses ikke oventil ved Basis af Støvknappens Rum, men idet disse ligesom trække sig ned paa Siderne af den, indfatte de den for oven med deres nederste smalle Ende; selve Griffelbladen begrændses foroven af en lige Linie med en liden Fremragning i Midten. — Medens hos *P. solstitialis* den øverste eller pars staminea er den overveiende, og udgjør den største Deel af den hele Griffelstøtte, er hos *P. chlorantha* det modsatte Tilfældet; her er det Griffeldelen der behersker den øvre Deel; idet den trænger ind imellem

Stovknappens Rum, fjerner den disse fra hinanden, og indtager den største Plads imellem dem.*)

Bemærkninger ved disse Arters Synonymie.

Saa længe man ikke tænkte paa, at der kunde søges Artskjendetegn andetsteds, end i visse af Plantens Dele, som Roden, Bladene, Inflorescentsen o. s. v., og navnlig saalænge man ikke tog Hensyn til Griffelstotten hos Platanthererne, kunde disses Artsforskjellighed ikke opfattes, eller om man og ved det Characteristiske i Habitus kunde faae en Auelse herom, saa lod dette sig dog ikke udtrykke

---

*) Det er vanskeligt ved Ord at meddele en anstuelig Forestilling om disse Dele. Jeg har ovenfor søgt at udtrykke mig saa klart som muligt; men jeg kan dog ikke undlade, her at tilføie en Beskrivelse af Custor i Gaudins ovenciterede Flora, som ved sin Klarhed maaskee kan bøde paa det, der endnu ved mine Ord maatte være bleven uklart.

Orch. virescens columna antherifera vastissima fere semicirculari petala lateralia superiora subæquante, lateribus in appendices antheræ locula s. follicula ferentes elongatas apicem columnæ versus conniventes basin ejus versus divergentes et valde distantes productis, pollinis massis longissime stipitatis, cornu longo clavato-incrassato. — Columna antherifera ventre valde excavato: appendicibus oblique ascendentibus et apice conniventibus figuram fere equini ferrimitatur.

O. bifolia columna antherifera parvula angustissimaque nec ut in virescente perampla; eam petala lateralia superior dimidio superant; appendices ejus laterales antheræ locula ferentes breviores sunt, et a columnæ basi usque ad apicem fere omnino parallelæ et contiguæ; unde floris physiognomi prorsus diversa!

og gjengive; deres Artsret kunde altsaa, at jeg skal betjene mig af Gays Udtryk i en anden Anledning, mere føles end bevises. Dette forklarer littelig, hvorfor Studiet af de ældre Botanikere, saavel hvad denne Elægt som hvad Orchiderne idet hele angaaer, er saa ufrugtbart. At de forlinnæisse Forfattere have kjendt begge de ovenfor beskrevne Arter af *Platanthera* er utvivlsomt, men det er tilige klart, at de ikke have opfattet dem skarpt, og at de have givet ubetydelige Former samme Rang som de væsenlige; deres Liste er derfor betydeligere end vor, de have nemlig 5 Arter (see Tournes. instit. I. p. 433). At henføre disse til vore Arter er vanskeligt, thi de Gamles Beskrivelser ere i dette Punkt utilstrækkelige, og deres Figurer ere naturligviis ikke ledsagede med Analyser af Blomstens væsenlige Dele. Idet jeg derfor af de fortrinligste Botanikere ifkun kan citere den ene Pöbel, og dem, der efter ham afbenyttede den samme Figur, da denne især ved den særskilt udsatte Blomst tydeligst røber *P. chlorantha*, skal jeg forresten overlade Fortolkningen af disse Forfatteres Arter til dem, der ikke, saaledes som jeg, troe derved at foretage sig et unyttigt Arbeide.

Linnee gjorde Overgangen til den nyere Synonymie ved at inddrage alle de Eldres Former under den ene *Orchis bifolia*. Denne Art, hvortil han i første Udgave af *Species plantarum* opstillede tre, i *Act. ups.* fire Barr. efter *Bauhinernes* og andres Synonymer, hvilket han senere frasaldt og citerede Synonymerne under *Get*, — beskrev han med de Characterer, der, lige som *Ravnet*, ere fælles for begge vore Arter: *bulbis indivisis, nectarii labio lanceolato integerrimo, cornu longissimo, petalis patentibus!* Jeg urgerer denne Omstændighed med Hensyn paa Spørgsmaalet om, hvilken af vore Arter der

skal beholde det linneiske Trivialnavn, som jeg nedenfor kommer til at omtale; og jeg vil her endnu blot tilføie, at Linnee i anden Udg. af Flora suecica (p. 309) tillægger: flos noctu odoratissimus. Dette Tillæg tydes nu paa *P. solstitialis*, idet *P. chlorantha* i Almindelighed beskrives som lugtløs. (Reichenb. fl. germ. p. 140¹⁷; Gaud. fl. helv. V. p. 425). Men det forholder sig ikke saa; vel er Lugten hos *P. chlorantha* svagere og mindre behagelig end hos *P. solstitialis*, men jeg kan af egen Erfaring bevidne at den ikke er lugtløs, og at den idetmindste lugter ved mørkt Veir, imod Regn. De paalideligste Forfattere berette det samme. Bailliant (bot. par. 1727. p. 151) hvis Tegning paa det bestemteste forestiller *P. chlorantha*, siger udtrykkelig; sa fleur a une odeur fort agreable. Haller (hist. II. (1768) p. 146) der fortræffelig har beskrevet og afbildet *P. chlorantha*, siger: odorem vesperi et summo mane gratissimum spargit,*) Ligthfoot (fl. scot. I. (1777) p. 512) hvis Beskrivelse og hvis Synonym af Haller ikke lade nogen Tvivl tilbage om hans Arts Identitet, forsikrer: the flowers in the morning and evening have a sweet honiglike smell. Naumann (Usteri Ann. IX. (1794) p. 21): sie bringt Blumen mit cinem eignen vorzüglich gegen Abend sehr angenehmen (fast Draugen) Geruch. Smith (flor. britt. III. (1804) p. 918): flores mane et vesperi imprimis fragrantes. Düben (Lindblom botan. Notis (1839) p. 87) siger om den svenske Plante: blommorna nästan luktlösa, — kun nästen. Endelig bør det ikke lades ube-

---

*) Naar Gaudin (l. c. p. 425) citerer disse Hallers Ord til sin *O. bifolia*, da maa det bemærkes, at han fører det hele Hallerske Synonym til denne Art, hvis Afart han ansaae *P. chlorantha* for at være. Forst i Anhanget rettede han denne Bildfarelse.

mærket, at Linnee selv siger: *flos noctu odoratissimus*, da det dog er Enhver bekjendt, at *solstitialis* ingenlunde mangler Duft om Dagen. — Efter alt dette troer jeg, at der ikke vel kan være nogen Tvivl om, at Linnees *Orchis bifolia* er et collectivt Species, som indbefatter baade *P. solstitialis* og *P. chlorantha*.

De fleste følgende Botanikeres *Orchis bifolia*, senere *Habenaria bifolia* Br. og *Platanthera bifolia* Rehd. ere æquale den linneiske, s: de ere som den collective. *) — Den danske Flora erholdt allerede tidligere (Flora Dan. fasc. 4. (1765) t. 235) en Figur af *Orchis bifolia*, om hvilken det er vanskeligt at sige, til hvilken af vore Arter den hører. Tages Hensyn til Blomsternes Mængde og Plantens Størrelse, fristes man til med Reichenbach at fore den til *P. chlorantha*; betragter man derimod det Indvendige af Blomsten, og fæster nogen Tillid til Tegningens Paalidelighed i denne Henseende, skulde man hellere, med Smith, antage, at den er gjort efter et stort og blomsterrigt Exemplar af *P. solstitialis*. Hertil kommer endnu, hvad allerede Rafn har bemærket, at Læben har en Figur, som ingen af vore Arter viser i Naturen; den er nemlig ægdannet. Af disse Grunde har jeg ikke kunnet citere den til nogen af mine Arter, forresten er den vel skikket til at give Forestilling om Slægtens Habitus. Rafn (Danm. og Holst. Flora I. (1796) p. 371) beskriver *O. bifolia* med en ordret Oversættelse af den linneiske Diagnose, samt med Tilføielse af et Par andre, her intetfigende, Bestemmelser. — Schumacher (Enum. plant. Sæll. sept. et or. I. (1801) p. 250

---

*) Herfra giøre maastee nogle enkelte Florister en Undtagelse, som beskreve et meget lidet Floragebeet, i hvilket muligviis kun den ene af Arterne befandt sig. Men disse kunne ikke citeres til nogen af Arterne, med mindre deres Ord utrykkelig tyde paa en bestemt af dem.

n. 737) giver kun den linneiske Diagnose. Hornemann (Defon. Mantel. Ed. 3. (1821) p. 882) giver ligeledes den linneiske Diagnose uforandret, med Tilføielse af: „Skaftet tobladet.“ Den vidtlostigere Beskrivelse er god, men indeholder dog kun det, der er fælles for begge Arterne. — Det er klart, at alle disse Forfattere ikke kunne citeres til nogen enkelt af vore Arter, men høre som Synonymer til *Orchis bifolia* L. — De tvende her beskrevne Arter ere først introducerede i vor Flora af mig (Fl. exc. Hafn. (1838) p. 272 n. 850—51. Krøyers Naturh. Tidsskr. II. (1839) p. 428).

Det er kun saa Florister, som have antaget to Varieteter af *O. bifolia*. Det bør ikke overses, at de allerfleste af disse (med Undtagelse næsten af den ene Gaudin) have *P. chlorantha* som Hovedart, *P. solstitialis* derimod som Varieteten β ; imidlertid have de engelske Florister (Righthoot, Hudson, Smith) kun vidst at adskille denne sidste ved den mindre Størrelse og det tørrere Borested; kun hos Leers (fl. herb. (1775) p. 190) finder jeg en Beskrivelse, som gjør Citatet utvivlsomt, „ β floribus duplo minoribus, odoratissimis, calcaribus filiformibus: in pratis siccis.“ — Wallroth (Sched. crit. (1822) p. 486) opstillede to Varieteter byggede paa nye Kjendetegn: α *macroglossa* petalis superioribus acutiusculis, lateralibus ovato-oblongis obliquis acuminatis labio porrecto brevioribus. β *brachyglossa* petalis omnibus obtusis, lateralibus labium lanceolatum subæquantibus. — Det Forhold, som væsenligst har bestemt disse to Former, Læbens Længdeforhold til Sidebladene, har jeg hverken kunnet finde constant eller karakteristisk*), og for saavidt er det ikke aldeles utvivlsomt, at

*) Det samme bekræfter Koch: variat labello breviora (syn. p. 690 sub *P. bifolia*), og v. Düben: Lappens och sporrens längd variera ögonskenligen. (Bot. Not. 1830 p. 87).

macroglossa er solstitialis, og brachyglossa chlorantha (Koch citerer dem omvendt). Dog turde der neppe være stor Tvivl derom. Men vil man tage Hensyn til de af Wallroth anførte Synonymer, vilde Sagen være høist tvivlsom, hvis det ikke tillige var let at see, at de ere saa godt som hensatte paa Lykke og Fromme, da Forfatteren blot har seet hen til, hvorledes det ovennævnte Længdeforhold har vist sig paa Figuren, hvor Perspektivet ofte forandrer Længdeforholdet, og hvor ingen directe Maalning (som dog er det eneste, der skal gjøre Udslaget) er angivet. Wallroth citerer nemlig til sin macroglossa Hallers *O. radicibus oblongis, labello lineari* n 1285. tab. 35, som baade hvad Ord og Billed angaaer paa det bestemteste forestiller *P. chlorantha*. Til sin brachyglossa citerer han, (foruden Fl. Dan. t. 235, som jeg hellere vil lade udenfor Betragtningen), *Orech. bifolia* var. 2 Roth. tent. fl. german. II. 2 p. 378 som er *P. solstitialis* ("flores odoratissimi, calcar filiforme"): *O. bifolia* Leers herb. p. 687, som hvad Hovedarten angaaer er *P. chlorantha*; *O. trifolia minor* C. Bauh. pin. 82, om hvilken jeg selv ikke vil yttre nogen Dem, men som Leers citerer til sin *O. bifolia* β , som er *P. solstitialis*; og endelig *O. bifolia* Naumburg "in Ust. N. Ann. III." t. I. s. 1—3. (jeg finder det i "Annalen der Bot. IX.") Naumburg, der undersøgte *O. bifolia* i et andet Diemed end for at bestemme Arten*), har imidlertid paa den anførte Tavle givet meget nøiagtige og Characteristiske Figurer af alle Blomstens Dele hos *P. chlorantha*. — Man

---

*) Annalen der Botanik, herausgeg. von Dr. Paulus Usteri. Neuntes Stück. Zürich 1794. — S. 12—32: „Ehescheidung oder Auswanderung der Männer von ihren Weibern im Pflanzenreiche“ von Naumburg.

vil heraf see, at Wallroth til den, der maa antages for at være vor *P. solstitialis*, kun citerer et utvilsomt Synonym til *P. chlorantha*, medens han til sin *brachyglossa*, vor *P. chlorantha*, henfører to af den førstes og to af den sidste Synonymer. — Sveizeren Custor, en omhyggelig Jagttager, der selv Intet har skrevet, men leveret mange fortræffelige Bidrag til Gaudins *Flora helvetica*, synes at have været den første, som opfattede den rette Artsforssjel imellem de tvende nys beskrevne Arter. Efter Reichenbach skyldes Artsnavnet *chlorantha* til ham; han selv har i Appendix til femte Deel af Gaudins *flora helvetica* givet fortræffelige Beskrivelser, saavel af *P. chlorantha* under Navn af *Orchis virescens* Zollik. (Navnet *chlorantha* nævnes ikke hos Gaudin) som af *P. solstitialis* (*O. bifolia*). — Reichenbach anførte i sin Udgave af Moesslers *Handbuch der Gewächsk.*, og i *Fl. germ. exc.* kun to Arter, *P. bifolia* ("Hall. helv. t. 35. Engl. Bot. 22. Sv. Bot. 314. Schk. t. 271. *O. alba* Lam. *O. solstitialis* Bnugh.") og *P. chlorantha* ("Hall. ic. 35. Rehb. pl. cr. VIII. Fl. D. 235. *O. bif. brachyglossa?* Wallr.") Denne moles *indigesta synonymorum* blev noget forbedret i addenda p. 140¹⁷, hvor han opstillede 3 Arter: *P. bifolia*, *P. brachyglossa* (*Orch. bif. β.*) Wallr., og *P. chlorantha*, til hvilken sidste han rettelig henførte Hallers Synonym tilligemed Curt. Lond. t. 186 (en Figur jeg ikke kan sammenligne) og *Fl. Dan.* 235, dog denne sidste med Tvivl. Dmtrent samtidig hermed leverede samme Forfatter i sin *Iconographia* Figurer af disse Arter, og det synes at være disse Figurer, der omendstjondt de, især hvad *P. chlorantha* angaaer, staae tilbage for Fleertallet af dette fortræffelige Værks Afbildninger, først have gjort Botanikerne opmærksomme paa de forssjellige Arter, der indeholdes i den linneiske *Orchis bifolia*. Hooker beskrev *Habenaria bifolia*

og chlorantha i Engl. Flora; Mackay 1836, dog med Forvirring i Synonymerne, i Flora hibernica. I 1835 eller 36 anførte Blytt dem alle fra Norge; jeg beskrev i 1838 *P. solstitialis* og chlorantha fra Sjælland, men udeløb *P. brachyglossa*, som jeg ikke havde seet; da jeg siden fik Leilighed til at undersøge den, fandt jeg, at den ikke var specifikt forskjellig fra min *P. solstitialis*, og anførte den i 1839 under dette Navn. I samme Aar beskrev Baron Düben de svenske Arter (*P. bifolia*, hvortil han rigtig henfører *P. brachyglossa* Rehb.; og *P. chlorantha*); begge disse har Zimmer i sin nye schlesiske Flora 1841, *P. chlorantha* dog paa Andres Autoritet; og saaledes synes det, som de efterhaanden ville erkjendes af Floristerne, saa at der er Haab at vi engang kunne erholde tilstrækkelige Data til at bestemme deres geographiske Udbredning.

Mange ville vistnok bebreide mig, at jeg ikke har beholdt det linneiske Trivialnavn for een af de Arter, hvori Linnees *O. bifolia* er deelt, og navnlig, at jeg ikke har ladet det blive for *P. solstitialis*. — Dette Spørgsmaal kan nu vistnok tilbunds kun besvares ud af Nomenclaturens almindelige Principer; men en Udvikling af disse i Almindelighed og af den linneiske Nomenclatur i Særdeleshed vilde paa dette Sted føre for vidt, og jeg kan saameget mindre ruste at give min Anskuelse heraf i en sammentrængt og utydelig Fremstilling, som jeg agter, maaskee inden kort Tid, i en udførligere Afhandling at fremlægge den for Offenheden. — Jeg vil derfor paa dette Sted holde mig saa strængt som muligt til det specielle Tilfælde, vi her have for Os.

Linnees *Orchis bifolia* er et collectivt Species, som indbefatter baade *P. solstitialis* og *P. chlorantha*; hans Ord indeholde kun saadanne Bestemmelser, som gjælde for

begge disse Arter; hans Diagnose (thi en fuldstændig Beskrivelse har han intetsteds givet) indeholder intet, som ved nogen Art af Vold kunde henføres mere paa den ene end paa den anden. Dette er hævet over al Tvivl; jeg har og ovenfor viist, at der intet Beviis kan hentes fra hans Angivelse af Lugten i Flora Suecica. Men maaskee hans Synonymer lede os paa bedre Spor? Vi vilde betragte nogle af dem, han anfører i Fl. Suec. Orch. radicib. conicis etc. Hall. er *P. chlorantha!* Vaill. paris. t. 30 f. 7 er *P. chlorantha!* *Orchis serapias primus* Dodon. pempt. 237 er *P. chlorantha!* — Om nu ogsaa Synonymerne af Bauh. pin. 83, af Rudbeck elys. 2. p. 198 f. 3, af Camer. epit. 625 eller af Rupp. jen. 283*) skulde høre under *P. solstitialis*, saa vil dog Ingen af Synonymien have Ret til at slutte, at Linnee kun har tænkt paa een af Arterne. Vilde jeg gennemgaae alle Synonymerne i Linnees øvrige Skrifter, da vilde vel Rækken blive større, men Resultatet det samme. — Men maaskee har Linnee kun her som oftere hensat Synonymerne ubetænksomt, saaledes at man intet med Sikkerhed kan slutte fra dem. Hans Ord passe idetmindste ogsaa paa *P. solstitialis*; maaskee har han kun kunnet kjende denne, og har saaledes kun meent den ved sin *O. bifolia?* — Med min behørigte Reservation imod disse Slutninger, vil jeg kun bemærke, at Linnee kunde kjende *P. chlorantha*; den er svensk. I Skåne er den meget almindeligere end *P. solstitialis* (Düben); den forekommer ved Stockholm (Wickström est. Hartman); fra de

---

*) Casp. Bauhins *Itala* er et simpelt Navneregister; Rudbeck og Camerac har jeg ikke kunnet sammenligne; Ruppss Synonym omfatter, saavidt jeg kan see, begge Arter.

øvrige nordre Provindser er den vel endnu ikke bekjendtgjort, men det er ikke sandsynligt, at den ikke skulde findes der, saameget mere, som den findes overalt i Norge og hyppigere end *P. solstitialis* (Wlytt).

Jeg troer saaledes at have imødegaaet alle de Indvendinger, der kunne gøres imod den Antagelse, at *O. bifolia* L. er en collectiv Art; jeg har beviist, at Linnees Ord omfatte begge Arter; at hans Synonymer tilhøre begge; at han selv kunde kjende begge. Mere er der ikke at bevise. — Men jeg vil give Slip paa disse Fordele. Jeg vil ponere, at Linnee ved Ordene: *flos noctu odoratissimus* kun har havt *P. solstitialis* for Dine; jeg vil antage, at de af Synonymerne i Fl. Su. (dog ogsaa kun hvad dette Bærk angaaer) som høre til *P. chlorantha*, ere indkomne af Uagtsomhed, og ikke skulle tælles med; jeg vil endelig antage, at Linnee aldrig har seet *P. chlorantha* men stedse kun *P. solstitialis*. Jeg vil ikke bestomindre bevise, at *Orchis bifolia* L. er collectiv. Det bør først ikke oversees, at om end *O. bifolia* i *Flora suecica* blev beviist at være identisk med *P. solstitialis*, saa var Sagen dermed ikke afgjort, thi den hele øvrige store Quotient af den europæiske *O. bifolia* ("habitat in Europæ pascuis" Linn.) stod endnu tilbage; man fik kun Ret til at sætte "*O. bifolia* Fl. Suec.", ikke "*O. bif. Linn.*" som Synonym til *Platanth. solstitialis*. Den Paastand, at den svenske Plante er for Linnee den primære, den originale, hvorefter hans Synonymi skal bedømmes, gjælder idetmindste ikke for Orchideerne; de fleste og vigtigste Orchideer ere samlede og bestemte af Linnee selv ved Fontainebleau 1738, og beskrevne i *acta ups.* for 1740, som udkom 1744; de svenske bleve senere sammenlignede dermed (første Udgave af *Flora suecica* udkom 1745, anden 1755). See Linnæi vlandske och gothl. Resa Pag.

44, samt Richt. Cod. Linn. p. 885. —*) Men jeg vil ikke opholde mig ved disse ydre Omstændigheder; det jeg

*) Efterat dette var skrevet, er jeg bleven opmærksom paa en Notice i Botanische Zeitung 1837. I. P. 271, som er tagen af the Lond. and Edinb. philosoph. Magaz. 3-d. Ser. no. 47 April 1836. Den engelske Botaniker Babington adskiller der *Habenaria chlorantha* og *bifolia*. Til den første henfører han rigtig *Orchis bifolia* Fl. britt. og Engl. Bot., til den sidste henfører han *Platanthera brachyglossa* Rehb., og tilføier, at den efter Exemplarer i det Linnæiske Herbarium er *O. bifolia* L. — Man seer heraf, at Englænderne endnu ikke, uagtet alle dyrkjøbte Erfaringer, ere komne ud over den vildfarende og uvidenskabelige Mening, at kunne bestemme den linnæiske Synonymi efter det linnæiske Herbarium. Fra Nutidens berømte Botanikers Herbarier kan der som bekjendt ikke sluttet til de ældres, som Linnæus, Ehrharts o. desl.; og idet jeg henviser til de mange bekjendte Exempler, hvor der ligger en ganske anden Plante i Linnæus Samling end den han beskrev i sine Værker, skal jeg i Almindelighed kun tilføie den Bemærkning, at det linnæiske Herbarium er ikke Videnskabens Eiendom, det kan kun eies af Een, sees af Faa; det var tilfals for Penge, og da Englænderne ere de rigeste Folk tilkjøbte de sig det for deres Penge, icke de troede derved tillige at tilkjøbe sig Herredømmet over den linnæiske Synonymie. Men Linnæus i hans trykte Skrifter publicerede Ord kunne benyttes af Alle, Anden i hans Værker kan opfattes af Enhver, der dertil besidder den aandelige Syne; disse ere Verdens, ere Videnskabens Eiendom, ud af disse skal Videnskabsmanden for Videnskabsmanden bevise sine Anskuelser af den linnæiske Synonymi, — og det er ud af de i disse indeholdte Præmisses, jeg ovenfor har bestræbt mig for at sælbe en videnskabelig begrundet Dom.

vil støtte mig til, er den linneiske Opfattelse og Anskuelse af de laveste systematiske Enheder, det er det linneiske Artsbegreb, saaledes som han fremsætter det theoretisk og som det viser sig i sin ydre empiriske Fremtræden. Ifølge dette maa *P. solstitialis* og *P. chlorantha* høre sammen som een Art; Linne kunde ikke adskille dem, neppe engang som Varieteter. Det gjælder altsaa slet ikke historisk eller traditionelt at bevise, at Linne f. Ex. kun har seet den ene af disse Arter, at den anden aldrig er kommen ham for Die; thi om han ogsaa havde seet den anden, saa havde han dog, ifølge sine Principer, ikke kunnet adskille dem.

Dette vil bestyrkes ved Betragtningen af adskillige andre nærstaaende Arter hos Linne. Som bekjendt henførte han til een Art *Carex vesicaria*, *C. ampullacea* og *C. sylvatica*; under sin *C. acuta* indbefattede han *C. riparia*, *acuta* og de fleste nyere Forfatteres *C. cæspitosa*; *C. capitata* fandt han "simillima *C. dioecæ*"; *C. pallescens* gav han sig megen Umage for at adskille fra *C. capillaris*: to Arter, som man nu neppe kan sammenligne. Hans *Betula alba*, *B. Alnus* *Sonchus oleraceus*, *Rhinanthus crista galli* o. s. v. indbefatte hver to Arter, som uden Vanskelighed adskilles, og som han kjendte, men som han, sine Principer tro, ikke kunde ansee som forskjellige Arter. Men det 'frappanteste Beviis afgiver Linnees *Fumaria bulbosa*. Denne Art deler han i 3 Arter, hvoraf han ikke, som det synes, antager nogen for Hovedart (α i spec. plant. Ed. I. er γ i Fl. Suec. ed. 2 og omvendt). Den mellemste af disse (β intermedia) antager han for en Mellemform imellem α (*solida*) og γ (*cava*), hvilket ikke maa forstaaes saaledes, at den skulde forbinde dem begge, men at den har nogle af begges Egenskaber; han tilføier endog den (tilvisse urigtige) Sagttagelse,

at β ikke er andet end α i det første Aar, ("solida primo anno bracteas integras gerit" Fl. Su. p. 247; "var β . plantæ primi anni, producentis bracteas integras quæ subsequen-
tibus fissæ evadunt" Sp. pl. Ed. 2) altsaa ingen Varietet, men en ung Plante. Der bliver saaledes kun de to Endeformer tilbage. Linnee kjendte dem meget vel, beskrev dem godt, anførte Forstjelligheder i Borestedet, i Blomstrings-
tiden o. s. v.; han erkjendte dem for fuldkommen constante ("solida et cava diversæ persistent in eadem specie plantæ" Fl. Su.); dog henførte han dem til een Art "ambas specie non distinguendas esse, docent etc." Hort. cliff. "conjunxi in h. cliff. nec separandas adhuc sentio" Fl. Su. Ed. I. "Conjungunt has plantas specie: Radix etc." Sp. plant. "Diversæ *persistent in eadem specie*, — sed quæ causa ex una produxit duas distinctas, etiamnum latet; dantur enim innumeræ *varietates*, quæ cultura non mutantur, sed *constantes persistent*". Fl. su. ed. 2.) — Den Grund for at forene dem, som indeholdes i de sidst citerede Ord: "dantur innumeræ varr." etc., hvilke have været mange senere Botanikere „ein gefundenes Fressen,“ er som man let seer, et reent Postulat; naar to Planter i vild Tilstand holde sig constante, naar de ikke forandre sig ved Cultur, naar man ikke veed, hvad der kan have bragt dem til at udarte fra en poneret Moderplante, — saa horer der dog isandhed et authentisk Catalog over de Planter, som "in-
nitum Ens" i Begyndelsen har skabt, til, for at godtgjøre, at hine to Planter ere udgaaede fra en enkelt Urplante. — Istedetfor at holde os til disse luftige og for al Erfaring blottede Hypotheser, ville vi hellere betragte den paa Er-
faring byggede Grund, som Linnee angiver, og som klart oplyser os om Bestaffenheden af hans Artsbegreb. Han

har nemlig fundet hos denne Art saamange "notas proprias et essentielles", som man neppe vil finde hos nogen anden Art af denne Slægt, og som ikke kunne tillade at dele den i flere Arter. Disse notæ ere bedst fremsatte i Spec. plant.; det er alle de, vi nu ansee som gode Characterer paa Slægten *Bulbocapnos* Bernh.: radix; gemmæ radicales; racemus terminalis; corolla; calyx minimus (vix oculis nudis conspicuus Fl. Su.) Semina; stamina; siliquæ structura; tempus vernum. — Linnæe vil altsaa ved disse Kjendetegn bevise, at *Fum. bulbosa* er som Art forstjellig fra *Fum. officinalis* o. s. v. Vi bevise af de samme Præmisses, at *Bulbocapnos* er som Slægt forstjellig fra *Fumaria*, *Corydalis* o. s. v. Jeg anseer netop dette fra *Fumaria bulbosa* hentede Exempel for særdeles lærerigt, fordi Linnæe der tydeligst har udtalt, hvorledes hans Artsbegreb er et ganske andet end-vort, og egentlig identisk med den næst høiere systematiske Enheds Begreb hos os, Gruppens eller Sectionens og Slægtens.

Jeg skulde nu formode, at Ingen, som har overveiet disse Exempler, eller som overhovedet er noget fortrolig med den linnæiske Aand, vil vove at paaftaae, at *Platanthera solistitialis* og *P. chlorantha* efter den linnæiske Anskuelse ere specie diversæ; at Linnæe, hvis han havde sammenlignet dem begge, vilde have opstillet dem som forstjellige Arter; den aldeles private og personlige Tilfældighed, at han maastee kun factisk har seet den ene, er aldeles irrelevant og uden Betydning, naar Adskillelsen dog ifølge Begrebet er en Umulighed. — Og idet jeg nu viser tilbage til de ovenfor godtgjorte Præmisses, hvis Kraft jeg anseer for usvækket, tillader jeg mig at troe, at enhver Hindring er ryddet af Veien for den Slutning, at *Orchis bifolia* L. er en collectiv Art, som ikke er Synonym med

nogen enkelt af vore Arter af *Platanthera* men med dem begge i Forening. — Med alt dette vilde jeg dog indrømme et Tilfælde, i hvilket det linneiske Navn kunde blive, hvis nemlig *P. chlorantha* udgjorde en liden og uvigtig Deel af Arten *O. bifolia*, d. e. hvis den overhovedet forekom sjældent, kun i enkelte Lande og paa meget specielle Localiteter, hvis den aldrig havde været anført af de ældre Botanikere, o. s. v. Men dette er ikke Tilfældet; *P. chlorantha* findes, saavidt der haves paalidelig Underretning, over hele Europa, paa mange Steder endog hyppigere end *P. solstitialis**)

---

*) *Pl. chlorantha* findes i Norge (hvor den efter Blytt er den almindeligste Art, der forekommer overalt, især paa Østlandet); Sverrig (ved Stockholm, Widstrom efter Hartm.; Skåne, langt almindeligere end *solstitialis*, Düben); Danmark (Derne og Halsøen; synes noget mindre hyppig end *P. solstitialis*); England (in *demetis et nemorosis solo lutoso humidiusculo* Smith); Irland ('Ma'am Cunnamara Mackay, som tilføier: now that the plant has been described by Hooker, it will probably be found in other parts of the country, where it may have been overlooked for *H. bifolia*); Skotland (Rigthsfoot); Tydskland (de forlinneiske Botanikere, Naumburg, Roth, Koch: "in sylvis umbrosis"; — speciell angives den: Herborn: Leers; Halle: Wallroth; Lausitz: Rabenhorst; Schlessen, Rummelsberge bei Strahlen, Bottenberge bei Thomasdorf im Gesenke: Wimmer; Böhmen: Schmidt; Østerrig: "in pratis apricis vulgaris et speciatim in illis Galtenberg, Dttakling „cfr. Obs. 3. Cranz; Krain: Scopoli); Schweiz: (Haller, Gaudin, Hegetschweiler); Frankrig (i Egnen af Paris: Baillant, Loiseleur Deslongchamps); Italien: (Piemont, Allione); Caucasus: ("inter arbusta ad rivum Padkumok prope

den anføres af de fleste Florister, der have givet selvstændige og fuldstændige Beskrivelser, og af mange endog som Hovedart, medens *P. solstitialis* sættes som Varietet. Ad denne Wei kan det linneiske Navn derfor ligesaalidt reddes som ad nogen af de øvrige.

Mange ville nu maaſkee indrømme mig, at *O. bifolia*

castellum Georgopolitanum?, Bieberſtein); Sibirien: ('in omni Sibiria' Smelin). — Uagtet nu allerede denne Liſte viſer, at *P. chlorantha* har en meget ſtor Udbredelſe, ſaa bor det vel bringes med i Anſlag, at mange Lacuner uden al Tvivl vilke blive udfyldte, naar man erholder en fuldstændigere Oplyſning end den, mange og det af de bedste Floraer give (ſaaledes nævner Kunth *Fl. berol.*, de ungarſke, gallciſke og ſiebeubürgiſke Floraer, Lamarck og De Candolles *Fl. franc.*, Duby *bot. gall.*, Sibth. *fl. græc. prodr.*, Ledeb. *fl. alt.*, og mange andre, kun *Orehis bifolia*, hvorved man ledes i Uviſhed, om der menes den collective linneiske Art eller de Nyeres); den ſpanſke Flora, de vigtigſte Middelhavslandes Floraer, den hele ruſſiſke (med Undtagelſe af den petersborgſke, hvorfra af Sobolewſky angives *P. solstitialis*) ere endnu enten ganſke eller tildeels ubearbejdede, ſaa at derfra ingen Materialier kunne hentes. — Men endnu bor jeg gjøre opmærksom paa, at jeg for *P. chlorantha* kun har anført ſaadanne Forfattere, ſom ved ſelvſtændige Beſkrivelſer, eller ved enkelte autoptiſke Noticer og Tilſætninger garantere Identiteten; jeg kunde ikke ubetydeligt have forøget Liſten, naar jeg vilde have bygget paa de anførte Synonymer, (thi de fleſte Forfattere fra Slutningen af forrige og Begyndelſen af dette Aarhundrede citere for *Orch. bifolia* Hallers, de engeliſke Floraers og andre, der tilhøre *P. chlorantha*); men dette har jeg alene voyet for den ene Allione, og hvorvel man ſagtens vil have Tillid til denne Forfatters Paalidelighed, ſaa er jeg dog villig til at opgibe dette Citat.

L. er et collectivt Navn, men ikke bestomindre fordre, at det dog bør blive for een af de separerede Arter. — De Grunde, man sædvanlig betjener sig af i deslige Spørgsmaal, ere, at der ved denne Fremgangsmaade ikke bliver et nyt Navn nødvendigt, og man bør saa meget som muligt oeconomisere med Navnene, — og at man derved bevarer den sømmelige Pietet imod Linnees Minde, idet man sørger for, at et af ham givet og ved sin Ælde ærværdigt Navn ikke tabes; thi Linnee har mange Fortjenester, han var Botanikens Reformator, vi skyldte ham derfor den største Erbødighed og saa fort videre. — Da dette imidlertid først kan sees i sit rette Lys, naar det betragtes ud fra Trivialnavnernes Begreb, skal jeg, af den tidligere anførte Grund, fatte mig kort. Hvad det første angaaer, da er det ikke Navnernes Mængde, men deres Utydelighed eller Fleertydighed der bør undgaaes. Anfører jeg i en Plantefortegnelse *Orchis bifolia*, da kan Ingen vide, om jeg mener *O. bifolia* L eller *O. bifolia* Recent. (*P. solstitialis*), med mindre *P. chlorantha* staaer ved Siden; men naar denne ikke findes i det Land, hvis Planter jeg opregner, kan jeg naturligviis ikke tage den med, og Plantegeographen kan i denne Henseende ikke benytte min Liste*). Det er ikke blot forvildende og upraktisk, det er aldeles begrebsstridigt, at anvende det Heles Navn paa en Deel. — Angaaende det andet Punct, Pietetshensynet, vil jeg først bemærke, at den som anvender Linnees Navn i en anden Betydning end den, hvori Linnee tog det, enten ved at give det en større eller ringere Udstrækning, han be-

---

*) Derfor vide vi f. Ex. ikke, hvilken Art Benthams fandt i Pyrenæerne, eller Sibthorps i Grækenland.

gaacr egenlig et Falsum imod Linnee, og i ethvert Tilfælde taber han Retten til at sætte Denne som Autoritet for Navnet; vi faae altsaa ikke *O. bifolia Linn*, men *O. bifolia N. N.* — hvilket strax er en Indskrænkning i Glorien. Men vi ville vælge et mere indviklet Exempel end det, *O. bifolia* frembyder; i *Potamogeton compressus L.*, i *Rumex aquaticus L.* og lignende, have vi Prøvestenen for det Slags Pietets Valor. Ethvert af disse Navne er collectivt, men tillige af forskjellige Fortolkere ført til ikke faa forskjellige Arter, og enhver Fortolker har havt en Skare af Efterfølgere. *P. compressus* søges af Fries i *P. Zosteræfolius*, af De Candolle og øvrige Frantsmænd i *P. acutifolius*, af Roth og Wahlenberg i *P. obtusifolius* og endelig af Smith o. A. i den større Form af *P. pusillus*. Den der nu, for at vise sin Uresfrygt imod Linnee, vil bruge hans Benævnelse, han maa tillige, for at blive forstaaet, nævne sin Hjemmel for Forklaringen; han skriver da ikke *Potam. compressus L.* (thi da vilde man enten ikke forstaae ham, eller hver vilde forstaae ham paa sin Wiis), men *P. compressus Linn. Fries, Linn. D C., o. s. v.* Jeg vil ikke omtale den Ulempe det medfører for Læseren, som da maa sammenligne Fortolkeren, for at faae at vide, hvorledes han har fortolket Navnet; jeg ønsker blot af denne Fremgangsmaades Anbefalere et oprigtigt Svar paa det Spørgsmaal, om de virkelig troe at hædre Linnees Månes ved at bruge saadanne linneiske Navne, som ikke kunne gaae ene, som behøve en Tilføining for at blive forstaaede. — Men i ethvert Tilfælde er denne Fremgangsmaade inconsequent. Thi det linneiske Artsbegreb tager Ingen i Betænkning at forlade; det enkelte Ord, det specielle Trivialnavn derimod

anseer man sig forpligtet til at kjæmpe for. Det Ydre og Uvæsenlige i den linneiske Systematik (Navnet, Bogstaven) gjør man til en Livssag, som om Linnees Fortjeneste ikke bestod i noget ganske andet og meget mere, end i de enkelte Trivialnavne, han dannede; og hvorfor? — Videnskaben har ikke hævdet sin Ret til at beherske ogsaa dette; — det Indre, det Væsenlige (Begrebet, Mønden) har derimod Videnskaben bemægtiget sig; det linneiske Artsbegreb i sin concrete Skikkelse er ophævet i Videnskaben, og kun de, der ere Efternølere i Videnskaben holde fast ved det; de troe at Pieteten paalægge dem det, og de indsee ikke, hvor stor Ringagt de derved vise for en Genius, der vel fremfor Noget har havt Begreb om og Respect for Videnskabens organiske Udvikling.

Til Slutning skal jeg endnu tilføie til Beroligelse for alle omme Samvittigheder, at det linneiske Trivialnavn ingenlunde uddoer, fordi det drages ud af den daglige Omfætning. Ligesom det linneiske ophævede Artsbegreb opbevares i Botanikens Historie, saaledes vil det henlagte Trivialnavn stedse finde en rolig og sikker Havn i Synonymien, som er Navnenes Historie. I Historien skeer Enhver sin Ret, og i Botanikens Historie vil Linnees Navn vedblive at staae ufordunklet, om end alle de af ham dannede Trivialnavne forsvinde af den daglige Communication. Morison, Tournefort, Haller ere ligesaa lidt som nogen af den forlinneiske Botaniks øvrige virkelige Coryphæer gaaede i Forglemmelse, omendstiondt Ingen mere bruger deres Artsnavn. Forskjellen imellem Synonymie og Nomenclatur synes at være lidet klar for de Fleste. Jeg skulde troe, at naar de botaniske Skribenter vilde beslitte sig paa at holde det, der vedkommer Nomenclaturen, vel ud fra det, der hø-

rer under Synonymiens Forum, da vilde deres Skrifter i mange Henseender vinde i Klarhed.

Dg hermed sluttter jeg denne temmelig lange Excurs, for at gaae over til Beskrivelsen af en anden Slægt af Drachideer, paa hvilken det meste af hvad her er sagt vil finde Anvendelse.

Nøiere Oplysning om det i Kjøbenhavn fundne Drontehoved

af

Cand. Reinhardt.

I Frorieys Neue Notizen 1841 Nr. 364 findes anmeldt, at der i Kjøbenhavn er fundet et Cranium af Dronten (*Didus ineptus*). — Da imidlertid denne lille Notiz er mindre nøiagtig i Angivelsen af Biomstændighederne, og det synes passende, om nøiere Oplysninger gaves fra selve Findestedet, har jeg troet, at en Bekræftelse af og nogle foreløbige Bemærkninger om dette mærkelige Fund kunde have nogen Interesse.

I Sommeren 1840 blev det mig paalagt at gennemføge en Kasse, hvori forskjellige Naturalier vare blevne lagte, som fra Kunstskammeret vare afgivne til det kongelige naturhistoriske Museum, og ved denne Leilighed fandt jeg et meget stort Fuglecranium, som deels ved sin Størrelse deels ved sin paafaldende og eiendommelige Form tildrog sig min Opmærksomhed, og ved en nøiere Undersøgelse og Sammenligning med de paalideligste Afbildninger af Dronten paa det bestemteste viste sig at have tilhørt denne mærkværdige, uddøde Fugl.

Det er ret godt conserveret, kun mangler det venstre Os pterygoideum, og Condylus occipitalis tilligemed hele Randen af Foramen magnum er sønderslaaet, forresten er det aldeles complet, saa at en næsten fuldstændig Beskrivelse af Hovedets Osteologie hos denne mærkelige Slægt kan begrundes paa det. Ved at gennemføge Lauerengens Museum regium og Kunstskammerets haandskrevne Catalog kunde jeg intetsteds finde nogen Angivelse af, at et saadant Cranium har været opbevaret i denne Samling, og

det er saaledes klart, at det der har henligget upaaagtet uden at være erkjendt, og staaer rimeligviis i Cataloget under et af de mange Nummere, der angives at være Hovedet af en eller anden ubekjendt, fremmed Fugl. Senere er jeg imidlertid bleven opmærksom paa, at dette Hoved efter al Sandsynlighed er det af Olearius i Aaret 1666 i hans Beskrivelse af det Gottorpste Kunstmuseum omtalte Drontehoved, som senere, da dette Kunstmuseum idetmindste for en Deel indlemmedes i det Kjøbenhavnske, er kommet hertil.

Meddelelse af nogle hidindtil i Grønland ikke trufne Fugle

af

Cand. Reinhardt.

De senere Aars Undersøgelser*) have godtgjort, at Grønlands Fuglefauna sammensættes deels af Fugle, der forekomme saavel i Nordamerica som i Europa, deels af nordamericanske Arter deels endelig af europæiske, og det i følgende Forhold, at de for Nordamerica fælles Fugle ere de talrigste, og at de europæiske Arter ere færre end de nordamericanske. Tager man med i Beregningen saadanne Arter, som ikke regelmæssig forekomme i Grønland, men kun tilfældigen ere trufne der enkelte Gange, bliver de americanske Formers Overvægt over de europæiske endnu betydelig større; thi medens Biben, *Vanellus cristatus*, saa vidt jeg

---

*) Vid. Videnskabernes Selskabs naturvidenskabelige og matematiske Afhandlinger 7de Deel Pag. 83 og de følgende.

veed, er den eneste europæiske Fugl'), som tilfældigen er truffet i Grønland, er Antallet af tilfældige nordameri-
 canske Arter ikke ubetydeligt**), og er endnu i Aarene 1840
 og 41 blevet forøget med 3 nye, til det Kongelige natur-
 historiske Muscum indsendte Arter, som der er givet mig
 Leilighed til her at meddele. Den første, som er studdt d.
 29de August 1840 ved Rennortalik i Julianehaabs Distrikt
 og indsendt af Hr. Assistent Rielsen, henhører til den Af-
 deling af den gamle Slægt *Muscicapa*, som de nyere For-
 fattere have givet Navnet *Tyrrannula*. Ved at sammen-
 lignes med de af Audubon i hans synopsis optagne Arter
 syntes den at have megen Lighed med Linnees *Muscicapa*
Phoebe, hvortil Audubon henfører Swainsons *Tyrrannula*
Richardsonii som et Synonym. Den blev sendt til Ver-
 linermuseet for noiere at sammenlignes med de der værende
 Arter, og bestemtes der for at være en af Lichtenstein op-
 stillet nye Art, *Muscicapa villica*, om hvilken jeg ingen
 nærmere Underretning har kunnet finde.

Den anden for Grønland nye Art er Linnee's *Mota*
cilla coronata, de nordamericanske Forfatteres *Sylvia* ell e
Sylvicola coronata. Det indsendte Individ, som skyldes
 Hr. Capitain Holbøll, er en ♂, og er studdt ved Fissenæsset
 d. 21de Maj 1841. Denne Art er efter Richardson en
 Træffugl i det brittiske Nordamerica. Vinteren tilbringer
 den i de sydlige forenede Stater og Californien, medens

---

*) I Fauna grönlandica optager Fabricius rigtignok *Ardea cine-*
rea men kun paa Crang's Autoritet, og senere er den heller
 aldrig truffet der.

**) *Troglodytes palustris* Wils., *Sylvicolae* sp. *Sylviae mexicanæ*
 Licht. aff., *Hirundo rufa* Gm., *Scelopax grisea* Gm., *Rallus*
carolinus L., *Platypus albeola*.

den om Sommeren findes udbredt tværs over hele det nord-americaanske Fastland indtil den 56de Grad N. B.; den er saaledes i Grønland truffet langt ud over sin egentlige Zone, i det Fissenæsset ligger omtrent under den 63de Grad N. B.; altsaa 7 Grader nordligere end Artens Nordgrændse i Nordamerica. Endelig har Hr. Assistent Rielsen indsendt en Fugl som blev skudt ved Kennortalik d. 2den September 1840, af hvilken desværre hele Overnæbbet var bortskudt, og kun et Stykke af Undernæbbet løst vedlagt. Føddernes og Vingernes Dannelselse, hele Legemsformen, Farven og endelig Næbbets Form, for saa vidt denne endnu lader sig opfatte, viser at den henhører til Familien *Agelainae* hos Audubon (*Bonapartes Sturninae* part.); af hvilken Familie, der efter hans Angivelse forekommer 5 Slægter indeholdende 12 Arter i Nordamerica. Om den grønlandske Fugl hører til nogen af disse Slægter, og i dette Tilfælde til hvilken, lader sig ei afgjøre formedelst Mangelen af Overnæbbet; men ved at gennemgaae Audubons Beskrivelser af de enkelte Arter finder man snart, at den ikke findes omtalt hos denne Forfatter.

Særdeles megen Lighed har den derimod med en Fugl, som Lichtenstein har bestrevet efter Exemplarer indsendte fra Mexico, og givet Navn af *Icterus frenatus*. Den Forskjel, som finder Sted mellem dem i Henseende til Farven, indskrænker sig til, at den gule Farve paa Underhalsen og Brystet er mindre levende og reen paa den grønlandske Fugl, og er ikke større end, at den godt kan forklares som Rjøs-, Alders- eller Aarstid-Forskjel. Den grønlandske Fugl er lidt mindre end *Icterus frenatus*, fra hvilken den ogsaa afviger noget i den relative Længde af de 3 første Svingsfjær*);

*) Hos *Icterus frenatus* er 1ste Svingsfjær lidt længere end 2den og denne atter noget længere end 3die; hos den grønlandske

imidlertid synes disse Differentser ei at maatte tillægges for megen Værd, og den grønlandſke Fugl bør viſt indtil videre antages for en Hun af *Icterus frenatus*.

Endnu vil jeg bemærke, at det Kongelige Muſeum i forrige Aar atter har erholdt et Exemplar af den lille grønne *Sylvicola*, ſom det hidtil ei har været muligt at beſtemme, men ſom meeſt nærmer ſig Lichtenſteins *Sylvia mexicana*; det er ſkudt ved Fiſſenæſſet, og nedſendt af Hr. Kjøbmand Kielfen; endvidere har Muſeet i Fjor atter erholdt 1 Exemplar af *Fringilla leucophrys* og *Scolopax gallinago* ſamt 2 Individer af *Tringa Schinzii*, 3 Fuglearter, om hvilke det endnu ei tør anſees for aldeles afgjort, om de regelmæſſigen beſøge Grønland.

Fugl ere de 3 forſte Zvingfjer næſten lige lange, dog er den 2den den længeſte.

Index Molluscorum Groenlandiæ

autore

H. P. C. Möller.

Quum tempus aliquod in opere meo de molluscis Groenlandicis elaborando adhuc præterlabetur, præviam specierum enumerationem ben. lectori lic offero.

* Asterisco indicantur species quatenus mihi notum nondum descriptæ;

Litera R species Groenlandiæ raro, et literis Rs species rarissime obvenientes;

Signo † species quæ in Groenlandia etiam fossiles inveni;

F. G. indicat Faunam Groenlandicam O. Fabricii.

Quoad mensuras observandum est eas ad exemplaria adulta solitæ magnitudinis factas esse; apud bivalvia diam. maximum semper indicatur.

Cephalopoda.

Onycoteuthis Lichtst.

O. Fabricii nob. Sepia loligo F. G.

**O? amoena* nob., brachiis pedunculatis per totam longitudinem cotylis præditis, ad apicem non incrassatis, longitudine corporis brevioribus; brachiis sessilibus invicem æque longis, seriebus quatuor cotylorum ejusdem magnitudinis et uncinis marginalibus minutissimis et admodum caducis (rarissime obviis) instructis. Long. (ab apice brach. ped.) vix 2".

Uncinos in brachiis ped. nondum vidi; fortasse tamen adsunt, sed æque caduci ac uncini brachiorum ses illum.

Rossia Owen.

R. palpebrosa Owen. Rs.

Cirrhoteuthis Eschr.*C. Mülleri* Eschr. Rs.*Octopus* Lmk.*O. granulatus*, *Sepia octopodia* F. G.**Pteropoda.***Clione* Pallas.*Cl. borealis*, *Clio retusa* F. G.*Limacina* Lmk.*L. arctica* Sab. *Argonauta arctica* F. G., testa subglobosa, anfr. 6; spira parum elata, apice obtuso.*L. balea* nob. testa turrita, anfr. 7; spira prominente, apice acuto. R.**Gasteropoda.***Helix* Müller.*H. Fabricii*, *Petasia Fabricii* Beck, *H. nitida* F. G., R.*Pupa* Lmk.**P. Hoppii* nob. testa dextrorsa, cylindræa, obtusa, lævi; columella bidentata. L. 1,2^{'''}, R.*Vitrina* Drap.**V. angelicæ* Beck. *Helix pellucida* F. G.Exigua magnitudine appendicis lateralis et numero anfractuum testæ minore a *V. pellucida* distincta.*Succinea* Drap.**S. groenlandica* Beck.*Succinæ* amphibix proxima, colore rubicundo anfractuum superiorum et apice obtusiori distinguitur. L. 4,5^{'''}.*Limnæa* Drap.**L. Vahlîi*. *Limnophysa Vahlîi* Beck., testa ovato-oblonga; spira convexo-conica, obtusiuscula; anfr. subsenis;

sutura parum profunda; apertura dimidio testæ longitudinis longiori. L. 9''

**L. Holböllii*. Limnoph. Holböllii Beck. testa oblonge-ovata; spira conica, acutiuscula; anfr. subsenis; sutura profundiori; apertura dimidio testæ longitudinis breviori; rima umbilicali latiori. L. 6,3'''. R.

**L. Pingelii*. Limnoph. Pingelii Beck. testa ovato-elongata; spira conica, acutiuscula; anfr. 5; sutura profundiori; apertura dimidio testæ longitudinis breviori; rima umbilicali angustiori. L. 6,5''', R.

Planorbis Brug.

**P. arcticus* Beck., testa dextrorsa, cornea, lævi, superne convexiuscula centro excavato, inferne concava, anfr. cylindræis 3½. Diam. 2,2''.

Acolidia Cuv.

Ae. bodoeensis. Doris papillosa F. G.

Tergipes Cuv.

**T. rupium* nob., corpore luteo, papillis dorsalibus 6 in utroque latere, luteis, apice albo, basi annulo fulvo cincta. L. 5'''. R.

Tritonia Cuv.

T. arborescens, Doris arborescens F. G.

T. Ascanii Sars? An Trit. arb. var.? an juv.? corpore pellucido, pallide lacteo, albo punctato; branchiarum 6 paria, æque ac vaginæ tentaculorum punctis coccineis ornata.

Doris Cuv.

**D. liturata* Beck, corpore ovato-depressiusculo; pallio denso, scabro, lutescente, linea dorsali lata, effluente, castanea ornato; aperturis tentaculorum annulo castaneo cinctis; branchiis 16. Long. 1,5''. Lat. 1,3''. R.

**D. acutiuscula* Stp., corpore ovato-depressiusculo albo, hepate tamen fusco pellucente; pallio tuberculato, minute cicatricoso; branchiis 6 vel 7. Long. 4''' lat. 2'''.

D. obvelata, *D. obvelata* Müll.? Rs.

Euplocamus Phil.

**E. Holbøllii* nob. corpore prismatico, quadrangulari, pallide luteo-virente; ano in medio dorsi, branchiis tribus ornato, quarum anterior major et ramosa; marginibus dorsalibus papillatis. L. 8''' Rs.

Bullæa Lmk.

B. granulosa, *B. granulosa* Sars? testa ovata, ventricosiori, alba, lineis punctatis minutissimis ornata; spira prominula, sutura profunda. Anfr. 2½. L. 2''' Rs.

**B. punctata* nob., testa oblongo-ovata, alba, lineis punctatis minutissimis ornata; spira depressa, apice vix prominulo; sutura lineari. Anfr. 2. L. 2'''.

Bulla Lmk.

**B. turrita* nob., testa minuta, cylindrica, alba; spira producta, apice acuto; rima umbilicali angusta. Anfr. 3½. Long. 1,5''' R.

**B. corticata* Beck, testa cylindrica, inperforata, solidiori, fulva, striis longitudinalibus undulatis minutissimis ornata; apice immerso, callo columellari oblecto. L. 3'''

B. Reinhardi Holb., *B. insculpta* Totten?, testa ovata, solidiuscula, imperforata, fulva vel alba, longitudinalite lineis impressis, confertis, distinctis ornata; apice immerso callo columellari pæne oblecto. Long. 5'''.

**B. subangulata* nob., testa ovata, ventricosa, subumbilicata, fragilissima, lutea, in medio anfractu subangulata spira depressa, planiuscula; sutura profunda. Anfr. 3½ Long. 2,3'''.

Natica Lmk.

**N. septentrionalis* Beck, testa globosa, imperforata, solida, lævi, cinereo-rubicunda; anfr. 5 ventricosioribus, juxta suturam planulatis; spira parum elata; umbilico callo semiorbiculari complanato prorsus oblecto; peristomate disjuncto. Operculo calcareo, solido. L. 12'''.

N. groenlandica Beck. *N. borealis* Brod. & Sowb. ? Testa globosa, perforata, solidiori, læviuscula, sordide alba; anfr. 4 convexis; spira mediocriter elata, apice obtuso, (plerumque corroso); peristomate subcontinuo; umbilico angusto, profundo; operculo corneo, tenui. L. 9'''.

N. cornea nob. an *Nat. fragilis* Sab. Var. ? Testa rotundato-ovata, tenui, fragili, epidermide solidiori oblecta; anfr. $4\frac{1}{2}$; spira elata; sutura valde profunda; rima umbilicali angusta; peristomate continuo; operculo corneo, tenui. L. 7''' R.

**N. nana* nob. testa globosa, imperforata, alba, anfr. $3\frac{1}{2}$; spira parum elata; sutura lineari; peristomate disjuncto. Operculo corneo, tenui. L. 3''' R.

Amaura nob.

Diagn. gen. Animal Naticis affine; pede parvo, compacto, lobo posteriori destituto, lobo anteriori profunde sinuato; oculis subcutaneis, ad basin internam lobi situs. Operculo terminali, paucospirato; testa ovata, imperforata, lævi; spira producta; apertura obpyriformi, circiter dimidii testæ longitudinis.

A. candida nob. testa oblongo-ovata, imperforata, alba, nitida; anfr. 5 leniter crescentibus; spira elata, exserta, apice obtusiusculo; columella brevi, simplici; operculo corneo, tenui, flavo. L. 5''' R.

Margarita Leach.

M. striata Brod. & Sowb. Var. *groenlandica*: testa minore, lineis longitudinalibus tam prominentibus cincta, ut carinæ sæpe evadant. Diam. bas. 4,5^{'''}.

M. undulata Sowb., testa depresso-conoidea, longitudinaliter lineata, cinereo-carnea; umbilico ampliori; anfr. 4½ cylindræis, sursum crescentibus, quorum ultimus ad suturam leviter undatus. Diam. bas. 6^{'''}.

Var. lævior: testa magis depressa, tenui, fragili; anfractibus cylindricis; umbilico patulo; lineis longitudinalibus evanescentibus.

Var. trochiformis, Trochus cinerarius F. G.

M. helicina, Trochus helicius Fabr. F. G.: testa depresso-conoidea, lævi, nitida, pallide rufa; umbilico mediocri; anfr. 3½—4 convexis, quorum ultimus ventricosior. Diam. bas. 3^{'''}.

**M. glauca* nob., testa conoidea, lævi, opaca, albido-livida; umbilico mediocri; anfr. 4 cylindræis, sursum crescentibus. Diam. bas. 2,2^{'''}. R. †.

**M. Vahlî* nob., testa conoidea, hyalina, nitida, margaritacea; umbilico angusto; anfr. 4—4½ cylindræis, sursum crescentibus. Diam. bas. 1,4^{'''}. R.

**M? costulata* nob., testa minuta, depresso-globosa, lutea; anfr. 3 sursum crescentibus, cylindricis, plicis confertis transversim ornatis; umbilico angustiori; peristomate continuo, pæne soluto. Diam. bas. 1^{'''}. R.

Animal nondum mihi satis cognitum, ut novum genus hic constituere non audeam; Margaritis quidem affinis, ab illis propter peristoma continuum aperturæ et pedem animalis antice filamentis obsitum diversa est.

Skenea Flem.

S. planorbis, Turbo planorbis Fabr. F. G. Diam. bas. 2^{'''}.

Litorina Fer.

L. groenlandica Mke., *Nerita litorea* F. G. L. 4,3^{'''}. †.

L. arctica nob., *Nerita litoralis* F. G. L. 5,3^{'''}.

Var. *retusa*.

Lacuna Turt.

L. divaricata, *Troch. divaricatus* F. G. L. 6,5^{'''}.

**L. glacialis* nob., testa ovato-conica, rufo-fusca; anfr. 5 cylindræis, plicis membranaceis angustis, cinereis, confertis ornatis. L. 5,5^{'''}. Rs.

L. pallidula Turt. L. 4^{'''}. Rs.

Rissoa Frem.?

**R. castanea* nob., testa conica, læviuscula, fusco-violacea; anfr. 4 lineis longitudinalibus impressis cinctis. Long. 2^{'''}. R.

**R. scrobiculata* nob., testa conica, alba; anfr. 5 lineis longitudinalibus quinque & lineis transversalibus plus minusve prominentibus cancellatis. L. 1,3^{'''}. R.

**R. globulus* nob., testa ovato-conoidea, luteo-virente; anfr. 3½ ventricosioribus, lævibus. L. 1,4^{'''}.

R. saxatilis nob., *Trochus striatellus* F. G.: testa subulata, cylindræa, lutea; anfr. 5 lævibus. L. 2^{'''}.

Hasce species generi *Rissoa* Frem. subjungere vix æquum est, quum omnes peristoma rectum, acutum, simplex habent; Dr. Beck eas ad novum genus suum *Paludinella* adducit, genus sine dubio rite constitutum, sed ejus diagnosis adhuc desideratur.

Turritella Lmk.

**T. lactea* nob., testa turrita, diaphana, alba; anfr. 13 convexiusculis, costulato-undatus, lineis impressis quatuor vel quinque cinctis, quarum quæ solum infimæ profundiores semper adsunt; basi ultimi aufractus convexa. Long. 8^{'''}.

**T. polaris* Beck, testa turrata, cinereo-violacea; anfr. 12 rotundato-quadrangularibus, inferne marginatis, lævibus, lineis sex profunde impressis cinctis; basi pæne concava. Long. 7,5^{'''}.

**T?* *costulata* nob., testa turrata, alba; anfr. 12—14 cylindræis, costis acutis, confertis et lineis longitudinalibus impressis ornatis. L. c. 4,5^{'''}. R.

Hujus speciei testæ solum fragmenta habeo.

Scalaria Lmk.

S. groenlandica, Turbo clathrus groenlandicus Chemn. Long. 14^{'''}. R.

**S. Eschrichti* Holb., testa turrata, alba, opaca; anfr. 10 longitudinaliter minutissime obsolete-striatis, quorum superiores costulato-undati, inferiores autem læves sunt, omni costarum vestigio carentes. L. 10^{'''}. Rs.

Menestho nob.

Diagn. gen. Animal pede elongato, angusto; ore simplici, membrana linguæ destituto; tentaculis brevioribus, crassiusculis, oculos perparvos ad basin internum ferentibus. Operculo pauco-spirato. Testa conico-turrata.

Cl. albula. Turbo albulus F. G. L. 4^{'''}.

Velutina Blv.

V. haliotoides, Helix haliotoides F. G.: testa auriformi ventricosiuscula, epidermide læviuscula, fusca, longitudinaliter plicata oblecta; apertura ovali. L. 7^{'''}.

**V. lanigera* nob., testa auriformi, depressiuscula, epidermide lanuginosa, pallide lutea conformi, oblecta; apertura ovata. L. 7^{'''}.

Sigaretus Cuv.?

**S.?* *groenlandicus* nob. Animal ovale, superne convexum; pallio ampliori, diaphano, albo, arcu spadiceo,

ex punctis confertis composito supra partem posteriorem testæ, et maculis duabus symmetricis spadiceis itidem punctatis supra partem anteriorem testæ ornato, antice & in latere dextro profunde sinuato. pede parvo; capite magno & lato; tentaculis ad basin anteriorem oculigeris. Testa ovato-depressa, imperforata, tenui, lævi, alba; anfr. vix 2, transversim subtiliter striatis; spira depressa; apice obtuso; sutura profundiori; ultimo anfractu, qui pæne totam testam efficit, impressionem annularem pallii externe offerente.

Cel. Krüyer me edocuit, hanc speciem ad genus *Sigaretus* non pertinere; quum autem hæc totius familiæ unica est, quam ex autopsia hucusque cognovi, ipse hac de re dijudicare non audeo.

Buccinum Lmk.

B. glaciale Lin. F. G.

**B. scalariforme* Beck, testa ovato-conica, cinereo-rosea; anfr. 10 cylindræis, longitudinaliter subtilissime striolatis, striis obsoletioribus et rugis angustioribus obliquis transversim ornatis, quæ rugæ hoc sibi proprium habent, ut illæ, quæ a sutura egrediuntur, in medio anfractu evanescunt, et aliæ in interstitiis evanescentium exstant. L. 33^{'''}.

**B. undulatum* nob., testa ovato-conica, læviuscula, lutea, fasciis elatis angustis interrupte-fuscis ornata; anfr. cylindræis, longitudinaliter lineatis, costulato-undatis, ad suturam maxime gibbosis, transversim striatis; sutura profunda. L. 34^{'''}. R.

B. cyaneum Beck, Bucc. undatum F. G., testa ovato-conoidea, fragili, varii coloris (albida, lutea, livida vel purpurascens) aut unicolore aut fasciis interruptis vel maculis rufo-fuscis ornata; anfr. 6 convexis, ad

suturam costulato undatis, lineis prominulis longitudinalibus cinctis. L. 16^{'''}.

B. humphreysianum Benn. L. 12^{'''}.

B. ciliatum, Trit. ciliatum Fabr. F. G. L. 11^{'''}.

Purpura Brug.

P. lapillus Lmk. F. G. L. 15^{'''}.

Trichotropis Sowb.

**T. atlantica* Beck, testa ovato-fusifor-
mī, subumbilicata, lutea; anfr. 6 convexis, primum teretibus, postea
ventricosius evadentibus, lineis prominulis cinctis, quarum
tres vel quatuor, pilis brevibus solidioribus instructæ, præ-
cipue eminent. L. 5^{'''}.

**T. conica* nob., testa subconica, subumbilicata,
lutea; anfr. 6 angulatis, primum teretiusculis, postremum
ventricosioribus, lineis elatis longitudinalibus cinctis, qua-
rum duæ præcipue eminent, et harum inferior basin a
superiore testæ parte acute separat. L. 6^{'''}. Rs.

Mangelia Risso.

**M. Holböllii* Beck, testa conico-fusifor-
mī, tenera, diaphana, albida, lævi; anfr. 7 convexiusculis, longitudina-
liter subtilissime striatis, ad suturam rugosis. L. 4,5^{'''}.

Defrancia Millet.

**D. nobilis* nob., testa ovato-fusifor-
mī, alba; anfr. 6, juxta suturam angulatis, longitudinaliter lineis impressis
cinctis, transversim costulatis; spira clata, breviorē quam
venter. L. 7,5^{'''}.

**D. scalaris* nob., testa ovato-fusifor-
mī, alba vel rubicunda; anfr. 6 juxta suturam angulatis, longitudinaliter
lineis impressis cinctis, transversim costulatis; spira acu-
minata, longiorē quam venter. L. 6,5^{'''}

**D. exarata* nob., testa ovato-fusifor-
mī, alba, cla-
thrata; anfr. 6 juxta suturam angulatis, longitudinaliter

lineis eminentibus cinctis, transversim plicatis; spira brevior. L. 4,5^{'''}.

D. woodiana nob. Pleur. turricula Wood., testa ovato-fusiformi, cinereo-rosea, obsolete clathrata; anfr. 6 juxta suturam rotundato-angulatis, longitudinaliter lineis eminentibus cinctis, transversim plicatis; spira brevior. L. 6^{'''}. R.

Species quatuor supra nominatæ inter se pervicinæ sunt; accurata autem comparatione numerosorum exemplarium instituta, illas invicem diversas esse persuasus sum.

**D. elegans* nob., testa fusiformi, tereti, nivea, læviori; anfr. 7 juxta suturam obsolete angulatis, longitudinaliter subtilissime striatis, transversim costulatis; spira acuminata. L. 5,5^{'''}.

**D. cinerea* nob., testa ovato-fusiformi, cinerea, obsolete clathrata; anfr. 6½ teretioribus, longitudinaliter lineis eminentioribus cinctis, transversim plicatis; spira acuminata. L. 6,5^{'''}.

**D. Pingelii* Beck, testa fusiformi, atro-purpurea vel cinamomea, clathrata; anfr. 6½ teretioribus, longitudinaliter lineis confertis eminentibus cinctis, transversim rugulosis; spira acuminata. L. 5^{'''}.

**D. Vahlîi* Beck, testa fusiformi, atro-purpurea, cinamomea vel albida, læviori; anfr. 7 teretioribus, longitudinaliter minutissime striatis, ad suturam rugosis; spira acuminata. L. 7^{'''}.

**D. cylindræa* nob., testa oblongo-ovata, cinamomea vel purpurascente, læviori, anfr. 5½ teretioribus, longitudinaliter et transversim minutissime striatis, interdum subtiliter clathratis; spira elata, apice plerumque corroso. Long. 4,2^{'''}.

**D. Beckii* nob., testa ovata, atro-purpurea, læviuscula; anfr. $5\frac{1}{2}$ rotundatis, ventricosiusculis, longitudinaliter & transversim minutissime striatis; spira brevior. L. 5^{'''}.

**D. livida* nob., testa ovata, lutea, fascia purpurascente, lata, diffluente cincta; anfr. $5\frac{1}{2}$ rotundatis, ventricosiusculis, longitudinaliter minutissime striatis, ad suturam rugosis; spira brevior. L. 5^{'''}. R.

D. viridula, Tritonium viridulum F. G., testa ovata, alba, læviori; anfr. 5 ventricosioribus, longitudinaliter minutissime striatis, ad suturam rugosis; spira brevi. L. 4,3^{'''}. R.

Trophon Montf.

T. Fabricii Beck, Tritonium craticulatum F. G. Long. 15^{'''}.

T. clathratum, Trit. clathr. F. G. testa fusiformi, tereti, rufa; anfr. $6\frac{1}{2}$, lamellis angustis, albidis, confertis, in ultimo anfractu circiter quindecim, præditis; canali brevior. Long. 6^{'''}.

T. Banffii, Murex Banffii Donovan., testa fusiformi, ventricosiore, rosea; anfr. $7\frac{1}{2}$, lamellis latioribus, albidis, in ultimo anfractu circiter decem, præditis; canali longior. Long. 11^{'''}.

Fusus Brug.

F. carinatus Lmk.? testa fusiformi, luteo-fulva; anfr. 8 teretioribus, transversim striatis, longitudinaliter lineis elatis cinctis, quarum duæ vel tres eminentiores carinas efficiunt. L. 3 $\frac{1}{2}$ ^{'''}. Rs.

Var. *ventricosa*: testa ventricosiori, breviori, linea secunda maxime prominente, interdum tuberculata. An spec. singul.?

**F. latericeus* nob., testa fusiformi, tereti, pallide rubra, epidermide hyalina oblecta; anfr. 7 convexis, longitudinaliter lineis eminentibus confertis cinctis; spira acuminata, exserta, transversim leviter rugosa. L. 8,5^{'''}. R.

**F. Kröyeri* nob., testa fusiformi, tereti, rufofusca; anfr. 7 $\frac{1}{2}$ convexis, inferne lineis undulatis impressis longitudinalibus cinctis; spira elongata, exserta, costulato-rugosa. Long. 25^{'''}. Rs.

F. islandicus Lin. Gmel. Rs.

**F. Holbölli* nob., testa fusiformi, elongata, alba, lævi, epidermide cornea, fusco-lutea, solidiori oblecta; anfr. 9 sensim crescentibus, planulatis, spira acuminata. Long. 2,4^{'''}. Rs.

Unicum solum individuum vidi, et illud læsum, a cel. Holböllio mihi benigne donatum; ideoque incertus sum, an fortasse *Fus. isl.* monstrosus, au forte varietas esse possit, quod tamen dubito.

Mitra Lmk.

**M. groenlandica* Beck, testa fusiformi, parum solida, rufo castanea, læviuscula; anfr. 6 $\frac{1}{2}$ teretioribus, transversim subtiliter striatis; spira acuminata; columella quadruplicata. L. 8^{'''}.

Admete Kröyer.

Diagn. gen. Animal pede magno (testa longiore), antice lato, truncato, sinuato, postice lanceolato; capite parvo, rotundato; ore simplici (proboscide & membrana linguali destituto); tentaculis longis, filiformibus, oculos minutos in tuberculis ad basin exteriorem ferentibus. Operculo nullo. Testa ovata, diaphana, fragili; apertura ovata, antice vix submarginata; columella arcuata, oblique truncata, labio tenui, recto.

**A. crispa* nob., testa ovata, fragili, nivea; anfr. 6 ventricosioribus, longitudinaliter lineis elatis cinctis, trans-

versim obsolete rugosis; striis incrementi minutissimis; spira conica, exserta. L. 8^{'''}.

Lottia Gray.

**L. testudinalis*, *Patella testudinalis* Lin. F. G.

Cemoria Leach.

C. fissurella, *Patella fissurella* Müll. F. G.
L. 3,5^{'''}.

Patella Lin.

**P. cerea* nob. An *Patella candida* Couthouy?
testa depresso-conica, antice recto, postice curvato-ascendente, diaphana, lactea, scabra, striis incrementi & radiis elatis minutis, confertis ornata; vertice paulo excentrico, antrorso; epidermide tenai, lutescente. L. 6^{'''}.

P. rubella Fabr. F. G. L. 3^{'''}.

Chiton Lin.

Ch. ruber Lin. *Ch. marmoreus* F. G. L. 12^{'''}.

Var. unicolor, pallide rubra. *Ch. cinereus* F. G.
an spec. singularis?

Ch. albus Lin. F. G. L. 6^{'''}.

Acephala.

Pecten Brug.

P. islandicus Chem. F. G. Diam. 3,5^{''}. †.

Lima Brug.

L. sulcata Leach, testa æquivalvi, subæquilatera, a parte anteriore & posteriore compressa, ventricosa, alba, læviuscula, leviter radiatim sulcata; auriculis anterioribus & posterioribus æque minutis; valvis ubique arcte concludentibus. Diam. 4^{'''}.

Nucula Lmk.

N. tenuis Gray, testa nitida, virente-sulphurea, dentibus 12—16 (ante—post ligamentum). Diam. 4,5^{'''}.

**N. corticata* Holb., testa subtrigona, rotundata, ventricosiuscula, læviuscula, perspicua, olivaceo-virente; parte anteriori rotundato-angulata, parte posteriori truncata, pæne nulla; striis incrementi minutissimis; margine integro; dentibus 8—4. Diam. 2^{'''}. Rs.

**N. lenticula* nob., testa ovata, transversim leviter elongata, ventricosiuscula, lævi, nitida, cinereo-virente, antice rotundata, postice subangulata; striis incrementi nullis; margine integro; dentibus 12—12. Diam. 3^{'''}. R.

Leda Schum.

L. buccata Stp. an Nuc. rostrata Lmk.?, testa transversim oblongo-ovata, ventricosiuscula, fusco-olivacea, concentrice minute rugosa; margine inferiori leviter arcuata. Diam. 9^{'''}.

Var. *brevis*: testa ovata, ventricosa, margine inferiori valde arcuata.

Var. *lævior*: testa parum ventricosa, virente-lutea, læviuscula.

**L. macilenta* Stp., testa transversim elongato-ovata, parum ventricosa, virente-lutea; margine inferiori parum arcuata. Diam. 8^{'''}. R.

L. minuta, Arca minuta, F. G. testa transversim ovata, parum ventricosa, cinereo-virente, concentrice minute sulcata; margine inferiori leviter arcuata. Diam. 5^{'''}. †.

Var. *tumida*: testa ventricosa, fusco-olivacea marg. inf. valde arcuata.

**L. complanata* nob., testa transversim ovata, complanata, virente lutea, concentrice minute sulcata; margine inferiori leviter arcuata. Diam. 4^{'''}. R.

Yoldia nob.

Diagn. gen. Animal tubis longis curvatis instructum; pede magno, valido; pallio toto aperto, marginibus postice ciliatis. Testa transversim ovata, fragili, antice valde, postice parum hiante, antice & postice rotundata, pariete rudimentali tubulorum destituta; serie dentium leviter angulata, dentibus angulatis, imbriciformibus.*)

Y. arctica, Nucula arctica Gray, testa transversim oblongo-ovata, inæquilatera, planiuscula, lævi, nitida, luteo-vel fusco-virente; antice latiore, rotundata, postice longiore, angustiore, leviter acuminata; dentibus 33—25

*) Genus Nucula Link. formas inter se tam diversas amplectitur, ut commodum esse censeo, inter eas distinguere. Schumacher jamdudum genus Leda constituit; animale autem incognito, differentiam inter Nuculas & Ledas acute exhibere nescivit, qua re factum est, ut autores genus Leda admittere hæserint. Ut dubium evanescat et relationes inter novum subgenus meum & subgenera Nucula p. s. d. & Leda evidentius appareant, aptum existimo, diagnoses cæterorum duorum subgenerum hic addere.

Nucula p. s. d. Animal sine tubis exsertilibus; pede brevi, crasso; pallii parte solum inferiore aperta. Testa subtrigona, rotundata, antice latiore, prominente, postice obtusa, circumcirca arcte claudente; serie dentium acute angulata, dentibus anterioribus planis.

Leda. Animal tubis brevibus, tenuibus, rectis præditum; pede longo, tenui, flexili; pallio toto aperto, marginibus simplicibus. Testa transversim ovata, solidiori, antice rotundata, postice plus minusve elongata, coarctata, truncata, intus pariete rudimentali, quæ tubulos separare videretur, prælita: parte truncata, ubi valvæ paululum hiant, costis duabus obsoletis, divergentibus, a natibus egredientibus, inclusa; serie dentium levius angulata; dentibus angulatis, imbriciformibus.

minutis, confertis; spathulis ligamenti angustis, parum prominentibus. Diam. 16^{'''}.

Y. angularis nob., Nuc. myalis Couth.? testa transversim ovata, subæquilatera, ventricosiori, læviuscula, opaca, cinerea, antice rotundata, postice latiore et paulo longiore, sursum repanda, superne obsolete angulata; dentibus 14—11 validis; spathulis ligamenti magnis, prominentibus. Diam. 14^{'''}. Rs.

Mytilus Lin.

M. edulis Lin. F. G. Diam. 30^{'''}. †.

Modiola Lmk.

M. discrepans Sowb. Diam. 18^{'''}. R.

**M. discors*, *Mytilus discors* Lin. F. G. Diam. 15^{'''}. †.

M. faba, *Mytilus faba* Fabr. F. G. Diam. 5,5^{'''}.

**M? cicercula* nob., testa minuta, subglobosa, subæquilatera, scabriuscula, virente-lutea; oculo armato striis radiantibus & striis incrementi minutissime clathrata apparet; margine subtiliter crenulata. Diam. 2^{'''}.

M? vitrea Holb., an *Myt. decussatus* Montg.? testa minuta, oblique ovata, hyalina, lævi, nitida, albido-lutea, antice angusta, subangulata, postice valde dilatata, præcipue ad marginem inferiorem; margine dorsali incrassata, plana, antice ligamentum minutissimum, punctiforme, sub ipsis umbonibus situm, fulciente; impressione muscoli anterioris rotunda. (Animal non vidi.) Diam. 2^{'''}. Rs.

Astarte Sowb.

A. arctica, *Crassina arctica* Gray. Diam. 18^{'''}. R.

A. semisulcata, *Crassina semisulcata* Gray. Diam. 14^{'''}.

A. Banksii, *Nicaia Banksii* Sab. Diam. 7^{'''}. R.

A. striata, *Nicania striata* Leach. Diam. 5,5^{'''}.

**A. globosa* nob., testa subtrigona, ventricosa, transversim minute sulcata, luteo-fusca; parte anteriore prominente, rotundata; parte posteriore obtusa, truncata. Diam. 5^{'''}. R.

Cardium Lin.

C. groenlandicum Chemn. Venus islandica F. G. Diam. 28^{'''}. †.

C. islandicum Chemn., Card. ciliatum F. G. Diam. 22^{'''}. †.

**C. elegantulum* Beck, testa transversim ovata, inæquilatera, alba, costis 20—25 convexis, validis, minute imbricatis ornata; dente laterali anteriore elongato, eminenti; dentibus cardinalibus minutis, obsoletioribus. Diam. 6,5^{'''}.

Lesæa Leach.

L. minuta, Venus minuta F. G. Diam. 1,2^{'''}.

Tellina Lin.

T. calcarea Gmel. Diam. 12^{'''}. †.

T. fragilis. Venus fragilis F. G. Diam. 10^{'''}. †.

Cryptodon Turt.

C. flexuosum. *C. flexuosum* Turt.? Diam. 3^{'''}. †.

Cyclas Drap.

**C. Steenbuchii* nob, testa inæquilatera, subtrigona, antice obtusa, ventricosa, lævi, cinereo-lutescente; umbonibus prominentibus; sulcis incrementi 4—5. Diam. 2^{'''}.

Pandorina Scacchi.

**P. arenosa* nob., testa transversim ovata, inæquilatera, ventricosiori, opaca, alba, antice obtusa, postice dilatata, superne subangulata, vix hiante; epidermide cinerea, arena agglutinata. Diam. 6,5^{'''}.

Thracia Leach?

**T. myopsis* Beck; animal pallio concluso; pede linguiformi, magno; tubis liberis, longis, crassioribus, marginæ ciliatis; branchiis inæqualibus et singulari situ eodem ac apud genus *Pandorina* eximiis, dum interiores majores pedem adjacent, exteriores minores autem versus ligamentum reflexæ sunt. Testa inæquivalvi, inæquilatera, transversim ovata, ventricosiori, tenui, opaca, albida, antice hiante, postice rotundato-truncata, hiante; valva sinistra ventricosiore & paululum majore; dentibus nullis, sed callo nymphali incrassato, postico; ligamento externo, albido, nullum ossiculi interni vestigium offerente. Diam. 10^u.

Dr. Beck hanc speciem ad genus *Thracia* Leach adducit, quam sententiam admittere hæreo; quum autem habitus cardinalis hujus generis tam varius videtur, necessarium esse opinor, plures speies — et illarum non solum testam — cognoscere, antequam fines hujus generis accurate dijudicari possunt.

Mya Lmk.

M. truncata Lin. F. G. Diam. 30^u †.

M. arenaria Lin. F. G. Diam. 30^u. † R.

Hiatella Daudin.

H. arctica. *Mya arctica* et *Mya byssifera*. F. G. Diam. 18^u. †.

Teredo Lin.

T. navalis Lin.?

Tunicata.*Chelyosoma* Brod. & Sowb.

Ch. macleayanum Brod. & Sowb. L.8^u. Rs.

Cynthia Sav.

**C. glutinans* nob., tunica flavescente, tenui, subpellucida, glutinosa, arena obducta; orificiis prominentibus, contiguis. Diam. 3,5^u.

Ascidia Lin.*Cylindrææ*:

**A. monoceros* nob., corpore cylindrico; tunica tuberculata, pallide rubra, prominentia cornea, conica, terminali, inter orificia eminente instructa; orificiis prominentibus, rubris. L. 15^{'''}. Rs.

Ovatæ:

A. pyriformis Rathke.

A. villosa Fabr. F. G. Rs.

A. quadridentata Lin. F. G.

A. rustica Lin. F. G.

A. echinata Lin. F. G.

A. conchilega Müll. Rs.

Complanatæ:

A. complanata Fabr. F. G. R.

**A. lurida* nob., corpore depresse-ovato, plano; tunica fusco-cinerea, subdiaphana, læviuscula; orificiis lateralibus, invicem semotis, nigricantibus. L. 9^{'''}.

Clavelina Sav.

**Cl. chrySTALLINA* nob., corpore subgloboso, pedunculato, superne compresso; tunica hyalina, pellucida, minute tuberculata; orificiis albidis, invicem semotis. Diam. 6^{'''}. R.

Boltenia Sav.

B. reniformis M'Leay, Asc. clavata F. G. L. totius animalis 6^{'''}.

**B. ciliata* nob., corpore subreniformi, fusco-luteo, tuberculato, ciliato; orificiis prominulis, rubicundis; pedunculo granulato, ciliato, terminali. L. totius animalis 18^{'''}. R.

Brachiopoda.

Terebratula Brug.

T. psittacea Lmk. Diam. 10^{'''}.

Seorsim species quasdam hic addo, mihi nondum satis cognitae, quibus igitur locum in enumeratione assignare non ausus sum.

1. *Doris fusca* Fabr. F. G. mihi non obvia fuit; patet ex descriptione Fabricii, hocce animal ad genus *Doris* referri non posse (ut factum est in edit. 2. historiae anim. evertebr. Lamarkii).

2. *Gasteropus nudibranchiatus*, *Euplocamis* vicinus, benigne mihi a cel. Holböllio communicatus; quum unicum, quod mihi exstat individuum, cultello perscrutari noluerim, branchiarum habitus & numerus adhuc mihi incognitus est.

3. Testa minuta univalvis, depresso trochiformis, perforata, fragilissima, lutea; anfr. 3 transversim confertim plicatis, carina cinctis; apertura rotundata; labio sinu lineari in locum carinae profunde exciso. Animal non vidi; suspicor autem, hanc testam formae infantili *Gasterop. nudibranchiati* cujusdam pertinere. Diam. 0,8^{'''}.

4. *Gasteropus pectinibr.* univalvis minutus, a cel. Holböllio observatus, tentaculis quatuor et situ oculorum juxta marginem anteriorem disci gressorii excellens.

5. *Gasteropus* extus nudus, corpore subgloboso, laevi; ore probosciformi; tentaculis duobus, crassiusculis. Diam. 5^{'''}. Fortasse ad genus *Coriocella* numerandum. Invenit & benigne communicavit Holböllius. Unicum individuum disseccare nolens de praesentia & formatestae internae incertus sum

6. *Gasteropus extus nudus*; corpore ovali, pallio magno, tumido, diaphano oblecto; disco gressorio parvo; capite vix distincto; tentaculis duobus brevibus, crassiusculis, ad basin externum oculigeris. Diam. 18^{'''}. In Museo Regio.

7. Testa bivalvis æquivalvis inæquilatera, transversim ovata, parum ventricosa, cinereo-fulva; valvis antice angustatis, prominentibus, postice obtusis; dente cardinali magno post ligamentum in valva dextra et dente minutissimo in utraque valva ante lig.; dentibus lateralibus duobus, linearibus, longioribus, in valva sinistra; ligamento minuto, angusto. Animal non vidi. Diam. 4^{'''}.

8. Testa bivalvis minuta, æquivalvis, inæquilatera, transversim ovata, ventricosa alba, zonis concentricis hyalinis quinque ornata; dentibus lateralibus in utraque valva longis, angustis; dentibus card. nullis; ligamento interno minuto, angusto. Animal non vidi. Diam. 1^{'''}.

9. *Ascidia aggregata*, *Botryllis affinis*; massa subglobosa, coriaceo-gelatinosa, cinereo-rubens, lineis impressis divaricatis sinuosis, hic & illic confluentibus, pertexta, quarum in utroque latere animalia disposita sunt; animalibus minutis, fulvis, invicem arcte adjacentibus.

10. *Ascidia aggregata*; massæ gelatinosæ, digitiformes, luteæ, ad basin conjunctæ, ad apicem paululum incrassatæ & animalibus impletæ; animalibus minutis, fulvis, sine ordine dispersis.

Forhandlinger i det skandinaviske entomologiske Selskab.

Meddeelte af
J. C. Schiodte,
 Selskabets Secretair.

Modet den 11te April.

Justitsraad Stæger foredrog nogle kritiske Bemærkninger til Antliatslægten *Ocydromia Meig.*, nærmest med Hensyn til nogle Paastande af Prof. Low i en i Jhs for 1840 indrykket Afhandling: „Ueber die im Großherzogthum Posen aufgefundenen Zweiflügler.“

I denne Afhandling har Prof. Low, ved under Familien *Hybotinae* at angive de ham bekjendte *Ocydromia*-Arter, fremsat adskillige kritiske Bemærkninger saavel med Hensyn til Bestemmelsen af Arterne som disses Synonymie, hvilke Bemærkninger alle meer eller mindre lide af væsentlige Mangler.

Hvad Hr. L. foreløbigen yttreer, at alle hidtil opstillede Arter af denne Slægt behøve den noieste Revision, tiltræder Fors. ubetinget hvad de Meigen'ske Arter angaaer, da der neppe i Meigen's hele Værk forekommer nogen Slægt med saa lidet tilfredsstillende Artsbestemmelser. Men naar Hr. L. dernæst begrunder denne Yttring paa den Paastand, at alle *Ocydromier* oprindeligt ere gule og at denne Farve først senere gaaer over i Rødt og endeligt i Sort: da maa Fors. paa det Bestemteste modsigge ham, eftersom han af Erfaring kan paastaae, at de endog allerede i det første Stadium af deres fuldkomne Udvikling have den sorte eller rødgule Grundfarve reen. — Ligeledes vil det neppe være af væsentlig Nytte at iagttage Narelobet i Bingerne, som Hr. L. dernæst i Særdeleshed anbefaler, da dette ifkun viser to forskjellige Former, af hvilke den ene, som nedensfor skal vises, udgjør en Deel af Charactererne for en særskilt Slægts Adskillelse fra den omhandlede. Dog selv denne Forskjel i Narelobet har Hr. L. ikke opfattet, hvorimod han udleder et, som han troer,

godt Artsmærke fra en abnorm Naregreen fra den forreste Spidse af Discoidalcellen, hvilken Naregreen hverken altid eller udelukkende findes hos den Art, han derved vil have characteriseret.

Under sin første Art *Ocydromia flavipes* Meig. henfører Hr. L. som Varietet *Ocydromia ruficollis* Meig. Hvor lidet noigtig denne Angivelse end er, da Meigen's Beskrivelse af den første Art alene gjælder en *Han*, ligesom Beskrivelsen af den sidste alene en *Hun*, viser den dog en Tilnærmelse til en Mening, som tidligere har paatrængt sig Forf. og som senere er bleven til Overbeviisning hos ham, nemlig den, at de to Meigen'ske Ocydromier udgjøre de to Kjøn af en og samme Art; en Art, der ved flere væsentlige Characterer, hvilke dog Hr. L. ligesaavel som Meigen forbigaaer med Tavshed, endog stilles udenfor Omfanget af den Slægt, Meigen characteriserer som *Ocydromia*. Macquart, der har kjendt *Hannenen*, men ikke dens Synonymie hos Meigen, har allerede i *Diptères du Nord de la France* afsondret den som en egen Slægt under Navn af *Leptopeza*, hvilken Benævnelse senere i *Suites à Buffon* er forandret til *Leptopeza*. *Hunnene* derimod har han uændset ladet blive staaende som *Ocydromia ruficollis* Meig.

Forforskjellen imellem Slægterne *Leptopeza* og *Ocydromia* troer Forf. at kunne udhæve saaledes:

Antennernes tredie Led:	<i>Leptopeza</i> Macq. om- trent dobbelt saa langt som Rodleddet, conist tilspidset.	<i>Ocydromia</i> Meig. neppe længere end Rodleddet, ovalt.
Antenneborsten:	indsøiet i Leddets Spidse.	indsøiet i Oversiden af Leddet henimod dets Spidse.
Thorax:	finthaaret.	nogen.
Bagdroppen:	med lange Silkehaar.	flint dunet.
Sunnens Halespidse:	med langt fremragende sabelformig Uglægger.	afstumpet, uden fremragende Uglægger.

Bingernes Discoidal- celle: noget kort, netop af samme Længde med de to Længdeaarer, der løbe fra Hjørner til Bingspidsen. temmelig lang: de to Længdeaarer kun halvt saa lange som Cellen.

Naar man til Meigen's Beskrivelse af *Ocydromia ruficollis* og *O. flavipes* i Forening med Afbildningen Tab. 21 Fig. 24, der angiver Eglæggeren, som Beskrivelsen ikke omtaler, føier de anførte Characterer, hvoraf den sidste dog kun er at betragte som Artsmærke, troer Forf., at baade Slægten og Arten ere tilstrækkeligt bestemte. — For nogle Aar siden traf Forf. paa en Dag i Midten af Juni enkelte Individuer af Hannen paa en stor Hasselbust i Charlottenlund Skov, og en Uge senere paa samme Sted en Hun; men dermed var ogsaa Insectet forsvundet for den Sommer. Det paafølgende Aar fandt han det atter paa samme Tid og Sted, og i begge Køn. Naagtet Forf. ikke har truffet de to Meigen'ske Arter i Parring, er han dog aldeles overbevist om deres Eenhed, deels paa Grund af Overeensstemmelse i alle væsentlige Characterer; deels paa Grund af de angivne Omstændigheder ved deres Forekomst. — Prof. Zetterstedt, hvem Forf. efter det først omtalte Fund tilmeldte Jagttagelsen, erklærede imidlertid, at han kun nødig vilde tiltræde Forf.'s Mening, da han i *Insecta Lapponica* har beskrevet en Hun til *Ocydr. flavipes*, der paa et noget lysere Brykstykke nær er ligesaa kort som Hannen. Men denne Indvending kan Forf. nu møde med en senere Jagttagelse, ifølge hvilken der hos ældre Individuer findes en kjendelig Overgang Sted i Farven paa Thorax fra det Dunklerøde til det Brune og Sortagtige; og Forf. antager saaledes al Tvivl om de to Meigen'ske Arters Eenhed for hævet.

Dr. Löw's anden Paastand, at *Ocydr. rufipes* Meig. kun er en svagere farvet *Ocydr. glabricula* Fall. maa i ethvert Tilfælde først reduceres til at gjælde alene om Hunnen til begge Arter. (Dr. L.'s Berigtigelser lide i det Hele taget af samme væsentlige Mangel som Meigen's Beskrivelser, at de nemlig ikke fremstille de forskjellige Køn; Meigen omtaler rigtignok begge Køn ved et Par Arter, men det er aabenbart en Feiltagelse: enhver af hans Arter bestaaer kun af eet

af Kjønnene). Hvorvidt imidlertid hiin Ytring forresten kan være rigtig, kan Forfatteren ikke saa bestemt afgjøre, men mest tilbøielig er han dog til at holde de to nævnte Ocydromier for særskilte Arter, da Tegningen paa Thorax: hos den ene en firkantet, overalt ligebred, stor, sort Plet paa den forreste Halvdeel, men hos den anden i Regelen en sort Midtlinie efter hele Længden, undertiden udvidet til en kileformig, med Spidsen fortil vendt Plet, forekommer ham at angive to forskjellige Former, som neppe ved Overgange findes forenede.

For det Tredie holder Hr. Low Meigen's *Ocydr. scutellata* for en god Art. Dette er langt fra at være Forf.'s Mening, da han tvertimod blandt en Række af Individer tydeligt kan paavise dens Plads som lysere Varietet af Hannen til *Ocydr. glabricula* (*Empis*) *Fall.*

Endeligt, for det Fjerde, diagnoserer og beskriver Hr. Low som en ny Art under Navn af *Ocydr. melanopleura* netop Hannen til den rette *Empis glabricula* *Fall.*, med hvilken ogsaa Meigen's to Arter (i hans Værks 6te Deel) *Ocydr. dorsalis* og *Ocydr. nigripennis* maae falde sammen. — Ved den sidstnævnte Art citerer Meigen *Empis nigripennis* *Fabr.* som synonym. Dette er urigtigt. I den Sche- stedt-Lundske Samling, hvortil Fabricius henviser, findes rigtignok nu kun en Levning af den Fabriciske Typ, men den tilhører ingen- lunde nogen *Ocydromia*. Sandsynligst er den af *Empis umbripennis* *Meig.* eller af en denne nærstaaende Art.

Som Resultat af disse Bemærkninger opstillede Forfatteren slutteligen:

1. *Ocydromia flavipes* og *Ocydr. ruficollis* *Meig.* udgjøre (hiin Hannen, denne Hunnen til) een Art, som nu danner Slægten *Leptopeza* *Macq.* (*Leptopeza flavipes*).

2. *Ocydr. rufipes* *Meig.* tør, idetmindste indtil bedre Beviser tilveiebringes, antages for en særskilt Art, hvortil Hannen er tvivlsom.

3. *Ocydr. scutellata* *Meig.* er ifkun en lysere Varietet af Hannen til *Ocydr. glabricula* *Macq. Zett. Ins. Lapp. Empis Fall.*

4. Til *Ocydr. glabricula* hører følgende Synonymie:

Hannen: *Empis glabricula* *Fall.*

Ocydr. glabricula *Macq. Zett. Ins. Lapp.*

— *dorsalis* *Meig.*

Ocydr. nigripennis Meig. (Med Udelukkelse af Citatet :
Empis nigripennis Fabr.)

— *melanopleura* Løv Isis 1840.

Hunnen : *Empis glabricula* Fall.

Ocydr. glabricula Meig. Macq. Zett. Ins. Lapp.

Samme meddeelte en Notice om Haustellum hos Slægterne *Empis* og *Rhamphomyia*.

En væsentlig Character ved Bestemmelsen af Arterne af de to nævnte Antliatflægter afgiver Haustellum: dels dets Farve og Tykkelse, dels og fornemmeligst dets forskjellige Længde. For flere Arter udgjøre disse Forhold saagodt som det eneste Særkjende.

Forsf. har imidlertid bemærket, at Haustellum hos både Individer undertiden findes meget længere fremstrakt end hos andre af samme Art, og at denne Omstændighed grunder sig deri, at Dyret under Dødsconvulsionerne udstrækker den membranose Skede, der indenfor Mundaabningen danner Basis for og omgiver Haustellum. Da denne Skedes Farve og glindsende Overflade ikke vise nogen ydre Forskjel fra Haustellum, og desuden Folden, der ellers findes ved begge Foreningspunct, ganske udslætted ved den unaturlige Udstrækning, er man let udsat for at tilskrive Haustellum en Længde, som den ikke besidder. Forsf. gjorde imidlertid opmærksom paa, at labrum og glossarium, som i naturlig Tilstand ligge temmelig frie, under den unaturlige Udstrækning blive saaledes indklemte i den paa Haustellums Overflade værende Cavitet, at de ikke kunne skjæles.

Som Exempler paa de feilagtige Anskuelser, der have været en Folge af Ubekjendtskab til de nævnte Omstændigheder, anførte Forsf. den af Meigen (3, 17) omtalte Afart af Hunnen til *Empis tessellata*, hvis Haustellum kun er halvt saa langt som hos den genuine Form, og hvilken Meigen senere (6, 337) har meent at burde danne en egen Art; — fremdeles *Rhamphomyia sciarina* og *umbripennis* Meig., hvilke urigtigen ere ansatte som to forskjellige Arter.

Hr. Chr. Drewo sen meddeelte en Jagttagelse om *Xylophagus* ater, ifølge hvilken dens Larve ikke, som tidligere antoges, er xylophag, men nærer sig af Rov. Fors. har i flere Aar iagttaget den i gamle Bøgestubbe, og været Vidne til, at den med sit lange Hornnæb gjennemborer og udsuger Larven til *Pyrochroa coccinea* og de *Lipulararver*, som dele Opholdssted med den.

Af de mange Anomalier, man støder paa i Ichneumonernes Familie, er det ikke en af de ringeste, at man næsten aldrig træffer disse Dyr i Parring. At faae denne iagttaget er saa overmaade vanskeligt, at det ikke engang lykkedes for Forfatteren af Monographien over Familiens europæiske Arter, Prof. Gravenhorst, som dog samlede Ichneumoner i Tredive Aar, som har beskrevet næsten tredten Hundrede Arter og som mener at have seet over hundrede Tusinde Individuer levende.

Hr. Drewo sen, som allerede i en lang Række af Aar har samlet og iagttaget Ichneumoner, har dog været noget heldigere, idet Antallet af de Arter, hvis Parring han har iagttaget, nu beløber sig til syv; nemlig: 1. *Ichneumon divisorius* Gr. paa *Salix viminalis*; 2. *Ichneumon sputator* Gr. paa *Cornus alba*; 3. *Pimpla rufata* Gr.; 4. *Pimpla stercorator* Gr., iagttagen tre Gange i Parring paa Bøgetræer; 5. *Pimpla graminellae* Gr. paa Blomsten af en Skjærmpilante; 6. *Campoplex pugillator* Gr. paa en Stikkelsbærbusk; 7. *Bassus festivus* Gr. paa en blomstrende Pastinak.

Det udviste sig herved, at Hunnen til *Ichneumon sputator* er *Ichn. culpator* Schrk., og ikke den af Gravenhorst beskrevne Hun; fremdeles, at Hannen til *Pimpla stercorator* er *Pimpla flavipes* Gr., og altsaa ikke den af Gravenhorst beskrevne *Pimpla*, men at denne derimod er Hannen til *Pimpla graminellae*. Under de andre fire Arter ere Kjonnene rigtigt sammenstillede i Gravenhorst's Monographie.

Hvad selve Parringen angaaer, da har Hr. D. kun iagttaget Slutningen af samme, under hvilken Hannen sidder ubevægelig paa Hunnens Ryg.

Secretairen foredrog sine Jagttagelser over Bygningen af det uparrede Svælgnervesystem hos *Acilius sulcatus*.

Da dette allerede i det Væsenlige findes beskrevet i Forf.'s Arbejde over Danmarks fritfjæbede Insecter (første Bind S. 382—383), meddeles her kun Forklaringen over den paa Pl. I. gjengivne Afbildning.

Fig. A. forestiller Baghovedets Rand, Spiserøret, Kroen, Tyggemaven med dens Tracheer, samt den forreste Ende af den villose Mave, sete ovenfra; paa Spiserøret og Kroen sees nervus sympathicus med dens Abdominalganglie og to Hovedgrene.

Fig. B. Svælgnervesystemets i Hovedet liggende Deel. a. Pandegangliet; b. b. de til Mundskjoldets Hjørner gaaende Nerver (Eugtenerver?) c. den under Hjernen liggende Deel af den sympathiske Nerve; d. d. Pandegangliets andet Nervepar, der, ifølge Forf.'s Jagttagelser, ligesaa lidt som Nerveparret b. b. gaaer tilbage til Hjernen. (Den sympathiske Nerve staaer altsaa kun ved det parrede Svælgnervesystems Ganglier i Forbindelse med Hjernen, hvilken Forbindelse imidlertid ikke er angiven paa nærværende Afbildning).

Fig. C. Den sympathiske Nerve. a. dens paa Spiserøret liggende Deel med sine otte Sidegrene; b. Abdominalgangliet; c. c. dets første Nervepar; d. d. dets andet Nervepar; e. e. den sympathiske Nerves paa Kroen løbende to Arme med deres Sidegrene: med f. f. er det Sted betegnet, bagved hvilket Nerverne trænge ind i Kroens Hude; Nerverne β . β . slynge sig omkring Kroens bageste Ende nedpaa Undersiden.

Forstørrelsens Grad er for Fig. A. 16 Gange, for Fig. B. og C. 256 Gang.

Over Piezaternes gistaaffondrende Glandler eier Videnskaben kun nogle faa Jagttagelser, anstillede paa enkelte Arter af Aculeaternes Afdeling: *Apis mellifica* (Swammerdam o. Fl.), *Pompilus* (Rambohr), *Vespa Crabro* (Suckow).

Secretairen, som i forrige Sommer har begyndt en Række af Undersøgelser over denne Gjenstand, gjorde en foreløbig Meddelelse

af de Resultater, han troede at kunne opstille af sine Jagttagelser over disse Organers Forekomst og Bygning.

De synes at forekomme hos Slægter af alle Piezatsfamilier med Undtagelse af Tenthrederne (Evanterne, Chalcerne og Chryserne ere endnu ikke undersøgte i dette Diemed). De bestaae af a) Traadformige, tykvæggede, Afsondringskar i forskjelligt Antal (1—5), af meget forskjellig Længde, med kornet ydre Tunica, melkehvide af Farve, og som snart ere enkelte, snart, dichotomisk eller uregelmæssigt, forgrenede i høiere eller ringere Grad; jo mindre forgrenede de ere, desto videre ere de ogsaa (sjældent overtræffe de dog de malpighiske Kar mærkeligt i Bidde), hvorimod de blive desto tyndere, jo mere de ere forgrenede: i sidste Tilfælde ligge de tæt sammenrullede ovenpaa de to følgende Organer. b) En ellipsoidisk, oval, ægformig, kugleformig, kofleformig eller trekantet, tyndhudet Blære (Reservoir), som modtager Afsondringskarret i sin forreste Ende; den ydre Tunica er snart glat, snart fint kornet, hyppigen regelmæssigt tverstribet; Farven er almindeligen klarhvid. c) En valseformig eller forefter noget udvidet Udsøringsgang, som udspringer fra Blærens bageste Ende og munder ind i Braaden ovenover Vagina; undertiden gaaer den jævnt over i Blæren, undertiden er den skarpt affondret fra denne: i første Tilfælde er den almindeligviis kortere (ofte kun halvt saa lang som Blæren) og videre, i sidste Tilfælde er den sædvanligen længere (sjældent dog mere end dobbelt saa lang som Blæren) og af omtrent samme Bidde som Afsondringskarret; dens ydre Tunica har samme Structur og Farve som Blærens, med Undtagelse af den i Vagina indmundende Ende, der almindeligviis er elastisk membranøs og af guulagtig eller brunlig Farve.

Af Gigtglandlerne hos følgende Arter forevises Afbildninger.

1. Hos *Apis mellifica*, næsten ganske overensstemmende med Swammerdam's Fremstilling. Hos Individerne med rudimentære Eggestofke (Arbejdere) ere Enderne af Afsondringskarrets to Grene kun svagt kofleformigt opsvulmede; Blæren er ellipsoidisk, fint tverstribet; Udsøringsgangen er kun en Trebieedel saa lang som Blæren, men tre Gange saa vid som Afsondringskarret, valseformig, ganske membranøs, brunlig.

2. Hos *Bombus terrestris* fjerner Affsondringskarrets Form sig aldeles fra den foregaaende Arts. Det er overmaade tyndt, langt tyndere end hos den fem Gange mindre *Apis mellifica*, og dets to Arme dele sig hver i to Grene, som atter ere meget betydeligt forgrenede; dets Længde er derhos saa overdreven, at den blot for Røddelen og dennes to Hovedarme, uden at medregne de ydre Forgreninger, beløber sig til omtrent 24 Linier. Blæren er ligesaa vid som Eggegangen og endog noget længere end denne, pæreformig, noget opadkrummet, glat, af guulagtig Farve; bagtil gaaer den uden skarp Grændse jevnt over i Udføringsgangen, der er ligesaa lang som Eggegangen, og som bagtil efterhaanden aftager noget i Vidde; ved sin Indsænkning i Vagina er den imidlertid næsten fem Gange saa vid som Affsondringskarrets Midte.

3. Hos *Ichneumon annulator* findes fem korte, frit flotterende, valseformige, ud imod Spidsen noget tyndere Affsondringskar, som alle fem indsænke sig tæt ved hverandre i Blærens Spidse. Blæren er lille, kugleformig = elliptisk, dybt og regelmæssigt tverstribet. Udføringsgangen er dobbelt saa lang som Blæren, en Trediedeel kortere end Affsondringskarrene, af samme Vidde som disse, tæt og dybt tverstribet, valseformig i sin hele Udstrækning, og altsaa skarpt affsondret fra Blæren.

4. En anden Art af Ichneumonernes Familie, *Ophion luteus*, har derimod kun eet Affsondringskar, som næsten ganske ligner det hos *Apis mellifica*. Det er flotterende og kun halvt saa langt som Eggelæderne (men disse ere ogsaa af en ganske eksempeløs Længde); Røddelen er noget kort, af samme Længde som Blæren, og de to Arme vise ingen kolleformig Opsvulmen af deres Ender. Blæren, som er lille og triangulær, med adspredt = kornet Overflade, modtager Affsondringskarret i sit forreste og øverste Hjørne. Udføringsgangen forholder sig omtrent som hos den foregaaende Art, kun er den fortil ikke ganske skarpt affat fra Blæren, og dens ydre Tunica er fuldkomment glat.

5. Hos en tredie Ichneumonform, *Pimpla instigator*, findes to traadformige Affsondringskar, der allerede tæt ovenfor Røden begynde at forgrene sig, saaledes at de komme til at ligne to Buste med mangfoldige Grene; de indsænke sig særskilt, det ene ovenfor det

andet, i Spidsen af Blæren. Denne sidste har, ligesom ogsaa dens Udføringsgang, næsten samme Form som hos *Bombus terrestris*, kun at Spidsen er mere afrundet og den bageste Ende mindre jævnt overgaaende i Udføringsgangen: begge ere desuden fint og tæt tverstribe i skraa Retning ovenfra nedad og tilbage.

Samme meddeelte følgende Notice.

Hos Slægten *Silpha* har Léon Dufour beskrevet et anomalt enkelt Urinkarsystem, hvis Udføringsgang, ganske modsat det ellers stedsfindende Forhold, aabner sig i Mastarmen. Derimod maa man af den samme Anatoms Beskrivelse over *Silphernes* Larmekanal slutte, at den ganske mangler Blindtarm.

Der findes imidlertid en meget udviklet Blindtarm hos Slægten *Silpha*. Den er af betydelig Størrelse, meget længere end Mastarmen, endog næsten videre end den villose Mave, og af kulleagtig Form; dens bageste Deel aabner sig i Larmen med en lang og smal Hals, og paa dens fortil vendte tykke Ende findes et tyndt, kort, traadformigt Tilhæng med kugleformigt opsvulmet Ende. Den viser altsaa megen Affinitet til Dytiscinernes Blindtarm.

Det er denne Blindtarm, som Léon Dufour har antaget for urinassonderende Organer, til hvilke der hos hele *Silphernes* Familie ikke findes noget Spor. Blindtarmens Krop har han beskrevet som Blære, dens Hals som Udføringsgang, og dens traadformige Tilhæng som Affonderingskar.

Grændserne for den tidligere antagne Udbredelse af de saakaldte Urinkar i Insecternes Classe har allerede i forrige Aar lidt en væsentlig Indskrænkning af Prof. Low*) i Posen, som har paavist at den af Ramdohr foranledigede og senere af Burmeister og Lacordaire med yderligere Mistydning i deres Haandbøger optagne Jagtagelse om Forekomsten af de nævnte Organer hos *Bombylius* og *Leptis* er ganske urigtig og kun opstaaet ved en Forverling med Tilhængene paa Eggegangen.

*) Beitrag zur anatomischen Kenntniss der inneren Geschlechtsorgane der zweiflügligen Insekten i Germar's Zeitschrift für die Entomologie, 3 Band Pag. 392.

Foruden Slægten *Blaps* blive altsaa kun Caraberne, Dytiscerne og Gyrinerne tilbage som de Insector, hos hvilke egenlige Urinkar vides at forekomme.

Deres Forekomst hos *Blaps*, hos hvilken Slægt de ere beskrevne af Léon Dufour, kan Meddeleeren hverken benægte eller bekræfte, da han hverken selv har havt Leilighed til at gjøre nogen Jagttagelse derover og heller ingen saadan, saavidt han veed, senere er bekendtgjort af nogen anden Anatom. Men han troer dog at torde gjøre opmærksom paa, at det fra et theoretisk Standpunct synes overmaade antageligt, at de ovenfor nævnte tre Eleutheratsfamilier, der i saamange andre Henseender ere skarpt affondrede ved Eiendommeligheder i deres ydre og indre Bygning, ogsaa ere de eneste, som ere i Besiddelse af et særegt System af urinaffondrende Organer.

U d t o g

af en Beskrivelse af Gronlands Annulata dorsibranchiata. *)

ved

N. S. Orsted.

Den udførligere og med mange Afbildninger ledsagede Afhandling, hvorfra dette Udtog er hentet, vil blive optaget i det næst udkommende Bind af det kongelige Videnskaberne's Selskabs naturvidenskabelige Afhandlinger. De Materialier, som ligge til Grund for denne Afhandling, findes opbevarede deels i det kongelige zoologiske Museum og deels i Universitetets Samling **).

Af de 27 Arter, som beskrives af D. Fabricius i Fauna Groenlandica, henhørende til denne Orden, er der 14, hvoraf jeg ikke har seet Exemplarer i ovennævnte Sam-

---

*) Der er næppe nogen Grund til at foretrække Benævnelsen *errantia* Aud. et Edw. for *dorsibranchiata* Cur., da der vist ikke er nogen Slægt af denne Orden, paa hvilken den Charakter, hvorfra denne sidste Benævnelse er hentet, ikke passer. I alle Tilfælde er der Arter af denne Orden (f. Ex. af Slægterne *Onuphis* og *Spio*), der ikke ere mere errante end mange Arter af Ordenen *Tubicolæ* f. Ex. *Amphicora Sabella*.

***) De Annelider, som her findes, tilhørte tidligere Hr. Prof. Eschricht, hvem denne Afhandlings Tilværelse skyldes, da han viste mig den Belvillie at tilbyde mig at beskrive ovennævnte Samling.

linger, og 9*) af disse kunne ikke med Sikkerhed henføres til nogen bestemt Slægt. Bringes de 16 for Faunaen nye Arter, hvoraf Diagnoserne i det Følgende gives, med i Beregning, da faaer man 43 Arter af Annulata dorsibranchiata henhørende til den grønlandste Fauna, medens den danske tæller 42 og den franske 51. 10 Arter ere fælleds for Danmark og Grønland, men kun 3 for dette og Frankrig.

I. Familie. Aphroditaceæ.

Gen. *Polynoe* Sav.

Under Slægten *Polynoe* indbefattede Savigny og senere Audouin og Milne Edwards Arter, som ere saa forskjelligt organiserede, at det bliver nødvendigt at henføre dem til flere Slægter. De grønlandste Arter henføres saaledes her til 3 Slægter, som kunne karakteriseres paa følgende Maade:

1. Branchiæ**) cum cirris alternantes, setæ simplices.

1. Gen. *Lepidonote* (Leach) Örds.

Corpus oblongum, segmenta 24—40, branchiarum paria 12—15 dorsum totum obtegentia, pinnæ***) discretæ, duo cirri inferiores, setæ canaliculatæ.

2. Gen. *Polynoe* (Sav.) Örds.

Corpus lineare, segmenta 70—100, branchiarum paria 15—40, minutissimarum maximam dorsi partem nudam relinquentium; pinna utraque in unam connata, cirrus inferior unicus, setæ canaliculatæ.

*) Disse ere: *Lumbrius papillosus*, *Nereis noctiluca*, *Nereis incisa*, *Nereis aphroditoides*, *Nereis coerulea*, *Nereis rosea*, *Nereis prismatica*, *Nereis bifrons* og *Nais quadricuspida*.

**) Denne Benævnelſe maa foretrækkes for *Elytra* eller *squamæ*, de Navne, hvormed man hidindtil har betegnet disse Organer; thi da de ere Gjeller, er der ikke nogen Grund til at give dem noget andet Navn.

***) Pinnæ iftedetsfor Rami.

II. Branchiæ in omnibus segmentis (paucis ex posterioribus exceptis), magnam dorsi partem nudam relinquentes, setæ pinnæ superioris simplices, inferioris compositæ.

3. Gen. *Pholoe* Johnston?*)

Ovenstaaende Charakterer for Slægten *Pholoe* ere noget afvigende fra dem, som gives af Johnston for denne Slægt. Han angiver saaledes, at der kun findes Gjæller paa hver anden Ring. Men da jeg af Erfaring veed, at hans ufulstændige Beskrivelser ogsaa i flere Henseender ere feilagtige, har jeg troet indtil videre at burde hense en grønlandsk og en ny dansk Art til denne Slægt under den Forudsætning, at den har de ovenfor givne Charakterer.

1. Gen. *Lepidonote*.

a) *Species branchiarum paribus quindecim præditæ.*

1. *Lepidonote scabra* Örsd.

Aphrodita scabra Fauna groenl.

Polynoe scabra Sav.

Corpore posticam partem versus angustiore, segmentis 38—39, capite subpentagono antice obtuso postice truncato, appendicibus capitis et cirris dense pilosis, branchiarum scaberrimarum paribus quindecim, setis valde porrectis nec non divergentibus, in pinna inferiore apice curvatis nec uncinatis.

2. *Lepidonote cirrata* Örsd.

Aphrodita cirrata Faun. groenl.

Flache *Aphrodite* Müll.

Aphrodita violacea Acta nid.

Polynoe cirrata Sav.

---

*) *Annals of natural history* Vol. II, p. 428.

Corpore utrinque fere æqualiter obtuso, segmentis 35—36, capite pentagono antice in prominentias duas acuminatas producto, appendicibus capitis et cirris glabris, branchiarum lævium paribus quindecim, setis prominulis approximatis, in pinna inferiore uncinatis.

b. Species branchiarum paribus duodecim præditæ.

3. *Lepidonote punctata* Örds.

Polynoe punctata Sav. (vix Aud. et Edw.)

Aphrodita punctata Faun. groenl. Zool. Dan.

Aphrodita squamata Lin.

Af denne Art har jeg ikke seet noget Exemplar fra Grønlands Kyster, men D. Fabricius angiver ogsaa, at den der er rarissima. Ved vore Kyster findes den flere Steder t. Ex. mellem Frederikshavn og Skagen i meget stor Mængde. Da der ikke er nogen Tvivl om, at denne Art er Müllers og Fabricii Aphrodita punctata og Linnes A. squamata, saa er det paa den anden Side rimeligt, at den er forstjellig fra den Art, som beskrives fra Frankrigs Kyster under Navn af Polynoe squamata, og som antages at være synonym med Aphrodita punctata Müll. et Fabr. Denne Art har nemlig ikke køllesformede, men tilspidsede Jamlere, der ikke ere længere end de længste af Føletraadene, medens de hos Polynoe squamata Aud. et Edw. angives at være dobbelt saa lange.

2. Gen. *Polynoe*.

4. *Polynoe longa* Sav.

Aphrodita longa Fauna groenl.

Denne Art kjender jeg ikke uden af Fabricii Beskrivelse. Ifølge denne kan det ikke betvivles, at den staaer meget nær Polynoe scolopendrina Sav. og maa henføres til samme Slægt.

3. Gen. *Pholoe*.

5. *Pholoe* (?) *minuta* Örds.

Aphrodita minuta Fauna groenl.

Segmentis 55—58, branchiarum paribus 43 lævium reniformium margine exteriori ciliatarum, in medio macula alba, capite?, utraque pinna in unam connata, setis pinnæ superioris minutissimis subulatis curvatis, pinnæ inferioris multo majoribus rectis falcatis, cirris nullis.

Af denne Art er kun nedsendt nogle faa Exemplarer, paa hvilke Hovedet var faa bestadiget, at jeg ikke kan angive dets Bestaaffenhed.

II. Familie. Amphinomaceæ.

Gen. *Euphrosyna* Sav.

6. *Euphrosyna borealis* Örstd.

Corpore flavescente ovato-oblongo, segmentis 26—27, eminente capitis parte*) elongata-ovali, tentaculo uno semigloboso, branchiis 9—10 bi-tripartitis, cirro superiore nullo.

III. Familie. Euniceæ.

Gen. *Onuphis* Aud. et Edw.

Charact. gener. emendatus.

Caput appendicibus tentacularibus septem, quatuor antice, tribus in media superficie instructum. Segmenta duo anteriora longitudine et forma pinnarum et setarum a sequentibus valde discrepantia et branchiarum loco cirro superiore et inferiore prædita, setis (vel potius aciculis) validis partim rectis partim apice curvatis. In ceteris segmentis cirri inferioris loco mamilla semiglobosa; setæ trifformes, aliis validioribus rectis uncinatis, aliis gracilioribus curvatis acuminatis, aliis minutissimis rectis apice solutis.

---

*) Herved forståes den Deel af Hovedet, som Savigny har kaldt carunculus; men da det ikke er andet end den fremspringende Deel af Hovedet, fortjener den næppe nogen egen Benævnelſe.

Man har hidindtil ved denne Slægt aldeles overset det, som maaskee dog henhører til det meest eiendommelige ved dens Organisation, nemlig den fra alle de andre Ringe meget afvigende Bestaffenhed, som de to forreste Ringe frembyde. De ere nemlig meget længere og forsynede med længere Finner end de andre Ringe. Finnerne ere rettede skraat fremad mod Mundaabningen og have meget tykke noget krogede Børster, der egentlig ligesaa meget svare til de saakaldte Naale. Af Finnernes Stilling og Form, og Børsternes Bestaffenhed er det aabenbart, at de ere behjælpelige ved at gribe Føden og bringe den ind i Munden og minde derved om Crustaceernes Kjæbefødder.

7. *Onuphis Eschrichtii* Örsd.

Corpore supra convexo subtus plano, segmentis 50—60, stria transversa fusca in quoque segmento, cirris postocipitalibus longitudinem capitis æquantibus, pinnis (in segmentis duobus primis exeptis) brevissimis, branchiis bipartitis basi pinnarum affixis.

IV. Familie. Nereideæ.

Gen. Nereis Aut.

De mange Arter, som ere henførte til Slægten *Nereis*, frembyde med Hensyn til Hovedet og detses Bedhæng meget ringe Forstjællighed indbyrdes. Derimod gjennemløbe deres Appendices laterales en heel Udviklings-Række, ifølge hvilken de passende kunne henføres til 3 Under-slægter, der kunne karakteriseres paa følgende Maade.

1. Subgenus *Nereis* (Lin) Örsd.

Segmenta omnia et forma et appendicibus æqualia. Nulla mamilla nec ad basin cirri superioris nec sub cirro inferiore, nec branchia in apice rami inferioris. Setæ partim spinæformes (poils en arrête), partim falcatae.

2. Subgenus *Lycoris**) (Sav.) Örsd.

Segmenta omnia et forma et appendicibus æqualia. Mamilla ad basin cirri superioris, cirro inferiore in mamilla bipartita affixo; branchia nulla in apice rami inferioris. Setæ partim spinæformes partim falcatae.

3. Subgenus *Heteronereis* Örsd.

Corpus ex duabus partibus et forma et appendicibus inter se discrepantibus constans; parte anteriore tereti appendicibus ut in genere Nereidi prædita, parte posteriore vero depressa; in hac mamilla ad basin cirri superioris, branchia lamelliformis in apice pinnæ inferioris cirro inferiore in mamilla bipartita affixo. Setæ partim spinæformes partim cultratae.

1. Subgen. *Nereis* (Lin.) Örsd.8. *Nereis pelagica* Lin.

Nereis verrucosa Mül.

— *pelagica* Faun. groenl.

Corpore tereti, capite elongato-conico, palpis maximis, cirrorum tentacularium duobus longissimis 4—6 segmenta sequentia juncta longitudine æquantibus, segmento postoccipitali reliquis ferme duplo longiore, ceteris segmentis 80 omnibus ejusdem ferme longitudinis, quatuor pinnorum lobis abbreviatis rotundatis inter se similibus (excepto tertio paulo brevior), cirro superiore prope apicem pinnæ superioris, cirro inferiore ad basin pinnæ inferioris.

De unge Exemplarer af denne Art, der er almindelig udbredt over hele Norden, ere i flere Henseender forskjellige fra de udvorne. Hovedets Bødhæng ere saaledes forholdsmæssig længere, og Finnerne have samme Bestaf-

*) Af denne Slægt kjender jeg ikke nogen Art fra Grønland, men to fra Danmarks Kyster.

fenhed, som paa de bageste Ringe af de udvoxne Exemplarer; baade Ryg- og Bugtraadene ere her meget længere, og Sinnernes Lapper frembyde større Forskjellighed indbyrdes. Første og anden Lap ere de længste og ere noget sjerneede fra hinanden, de ere ligesom den 4de spidsere end den 3die, som er meget kort og affumpet.

9. *Nereis diversicolor* Müll.

Fauna groenl. p. 291.

Corpore 3'' longo, 2½'' lato depresso fusco vel fusco virescente, segmentis 70 utrinque regulariter decrescensibus, capite conico postice non exciso, oculis parvulis rotundis, tentaculis capite ter brevioribus, palpis mediocribus, cirrorum tentacularium longissimis æque longis ac segmentis 5—6 anterioribus junctis, segmento postoccipitali vix dimidio longiore quam ceteris, pinnis elongatis approximatis, superiore distincte, inferiore vero indistincte trilobo, lobis conicis acuminatis, cirro superiore ter-quater brevioris pinna ferme in media ejus superficie, inferiore paulo brevioris ad basin pinnæ inferioris.

Af denne Art har jeg ikke seet noget Exemplar fra Grønlands Ryster, hvor den efter Fabricii Angivelse heller ikke er almindelig. Ved vore Ryster er det vistnok den almindeligste Art. Den er af Audouin og Milne Edwards henført til en egen Afdeling af Slægten *Nereis* med 5 Følehorn (3 Følehorn og to Samlere). Men denne Inddeling støtter sig paa en Feil i D. F. Müllers Afbildning og Beskrivelse (v. Würm Pl. VI.); thi den har kun to Følehorn.

Subgen. *Heteronereis* Örsd.

10. *Heteronereis paradoxa* Örsd.

Nereis longissima Johnston? Annals of nat. hist. Vol. V. p. 178.

Capite subpentagono longitudine segmenta duo sequentia æquante; parte antica corporis ex segmentis 50 constante, pinnarum hujus partis lobo primo, secundo et quarto elongato-conicis acuminatis, tertio brevissimo rotundato, cirro superiore æque longo ac lobo primo; in parte postica pinnarum lobo primo secundo et quarto elongatis acuminatis, tertio brevior subclavato, cirro superiore prominentiis indistinctis prædito.

11. *Heteronereis arctica* Örds.

Capite elongato conico 4—5 segmenta sequentia longitudine æquante, maxillis parum tortis crenulatis; parte antica corporis ex 20 segmentis constante, lobis pinnarum partis anticæ omnibus abbreviatis rotundatis, cirro superiore quater vel quinquies longiore quam lobo primo; in parte postica lobo primo subacuminato, ceteris abbreviatis rotundatis, cirro superiore prominentiis 9—10 distinctis prædito.

12. *Heteronereis assimilis* Örds.

Nereis renalis Johnst.? loc. cit. p. 176.

Capite elongato-conico, 2—3 segmenta sequentia longitudine æquante, maxillis valde tortis serratis; parte antica corporis ex 20 segmentis constante, lobis pinnarum hujus partis omnibus abbreviatis rotundatis, cirro superiore quater vel quinquies longiore quam lobo primo, in parte postica lobis pinnarum omnibus rotundatis, primo et in primis quarto multo longiore quam secundo et tertio, cirro superiore absque prominentiis.

Gen. *Syllis* Sav.

13. *Syllis armillaris* Örds.

Nereis armillaris Mül. Fauna. groenl. *Nereisyllis ornata* Blainv.? Dict. d. scien. nat. Artcl. vers, p. 473.

Corpore 73^{'''} longo, 1^{'''} lato teretiusculo flavescente, striis duabus transversis in singulo segmentorum 150, capite cordato, palpis maximis longioribus capite, cirrorum tentacularium duobus paribus, cirris 13 articulatis, articulis duplo latioribus quam longis, pinna cylindrica apice truncata, aciculis ternis connatis, setis falcatis subquinis.

Denne Art, hvoraf jeg ikke har seet Exemplarer fra Grønland, men som jeg ofte har havt Leilighed til at iagttage ved vore Ryster, staaer nærmest *Syllis maculosa* Edw. (Cuvier regne animal Annelides par Milne Edwards), men er dog let at adskille fra denne ved Hovedets Form, da det er hjerteformet, og ved Tilstedeværelsen af cirri tentaculares, der mangle hos *Syllis maculata*.

Gen. *Joida* Johnston.

Annals of nat. hist. Vol. IV p. 231.

Af en Art, som upaatvibelig henhører til denne Slægt, fandtes blandt Annelider, som af Hr. Møller ere meddeelte til det kongelige zoologiske Museum, eet Exemplar, men som manglede den forreste halve Deel af Kroppen. Den tilstedeværende Deel var næsten ikke forstjellig fra *Joida macrophthalma* Johnston uden ved Tilstedeværelsen af Cirrus inferior.

Gen. *Polybostrichus**) Örds.

Corpus lineare depressum ex duabus partibus, anteriore et posteriore, forma inter se discrepantibus, constans. Caput appendicibus tentacularibus 11 instructum, palpi duo minuti, quatuor tentacula, cirri tentaculares quinque. Os inferum absque maxillis. Oculi duo. In antica corporis parte pinnæ connatæ setis falcatis præditæ; in

---

*) Af βουστρυχος, cirrus, og πολυς.

postica pinnæ duæ discretæ, in superiore setæ compositæ falcatæ. Cirrus superior diversæ formæ in antica et postica corporis parte, cirrus inferior nullus.

Denne Slægt staaer vistnok med Hensyn til Hovedets Vedhæng temmelig isoleret i Nereidernes Familie og viser heri noget Slægtskab med *Onuphis*. Ved Finnernes Beskaffenhed slutter den sig nære til *Joida*.

15. *Polybostrichus longosetosa* Örtd.

Nereis corniculata Müll.? Zool. dan. T. LII.

Corpore lineari-depresso, 1" longo, 1" lato, ex segmentis 60—65 constante; segmentis 40—45 ejusdem ferme longitudinis, ceteris posticam corporis partem versus regulariter decrescentibus; capite rectangulari duplo latiore quam longo, duobus tentaculis, altero super alterum affixo in quoque angulo anteriore capitis, cirris tentacularibus basi capitis affixis seriem transversalem formantibus, duobus exterioribus et medio longissimis dimidiam corporis longitudinem superantibus, duobus intermediis multo brevioribus; antica corporis parte ex segmentis sex constante, a ceteris annulo, pinnis destituto, separata; in hac pinnis cirris conicis flexuosis basi incrassatis præditis; in postica vero corporis parte pinnis prismaticis cirris brevioribus filiformibus instructis, latitudinem corporis longitudine æquantibus, cirris caudalibus nullis.

Gen. *Phyllodoce* Aut.

Ogsaa Slægten *Phyllodoce*, i den Forstand, hvori den hidtil er taget, frembyder i sin Udvikling ligesom 3 større Hvilepunkter, der maae fastsætte Grændserne for ligesaa mange Slægter. Det er som ved Slægten *Nereis* ikke blot fra appendices laterales, at Charaktererne for Slægterne

maa hentes, men ogsaa Hovedets Vedhæng afgive constante Skjelnemærker. Disse Slægter kunne karakteriseres paa følgende Maade.

Gen. *Phyllodoce* (Sav.) Örsd.

Caput distinctum, os exsertile*) absque maxillis. Tentacula quatuor brevia acuminata. Cirrorum tentacularium paria quatuor. Branchiæ**) lamelliformes duæ, superior magna sæpius rectangularis parte inferiore alterius marginis lateralis corpori affixa, verticalis, partem dorsi obtegens, branchia inferior horizontalis pinna adpressa.

2. Gen. *Eulalia* (Sav.) Örsd.

Caput distinctum os exsertile absque maxillis. Tentacula quinque brevia acuminata. Cirrorum tentacularium paria quatuor. Branchiæ lamelliformes duæ, superior non rectangularis basi corpori affixa subhorizontalis nullam dorsi partem obtegens, branchia inferior horizontalis pinna adpressa.

3. Gen. *Eteone* (Sav.) Örsd.

Caput distinctum, os exsertile absque maxillis. Tentacula quatuor brevia. Cirrorum tentacularium paria duo brevissimorum. Branchiæ conicæ vel oviformes vel sublamelliformes duæ, superior et inferior; branchia [superior parva, basi corpori affixa horizontalis,

*) Denne Benævnelser (paa Dansk: Krængemund) maa vistnok foretrækkes for proboscis.

**) Branchiæ kaldes her de Organer, som man hidindtil har kaldt cirri, da hele deres Bygning tydeligt nok viser deres Function som Gjeller, og deres Form altfor meget modstrider Benævnelser cirri.

nullam dorsi partem obtegens, branchia inferior horizontalis ramo adpressa.

17. *Phyllodoce groenlandica* Örsd.

Corpore viridi depresso, capite cordato paulo latiore quam longiore antice truncato, cirris tentacularibus in segmentis duobus anterioribus affixis, segmentis brevissimis, branchia superiore subrectangulari verticali, branchia inferiore subelliptica in mediis segmentis apice sursum versa, setis capillaribus 30—40.

Det er en af de største Arter, da den opnaaer en Længde af 10—11" og bestaaer da af 350 Ringe.

17. *Phyllodoce maculata* Blainv., Aud. et Edw. vix Johnston*).

Phyllodoce maculata Faun. groenl.

Eulalia maculata Sav.

Corpore viridi-flavescente maculato depresso, capite cordato paulo longiore quam latiore antice rotundato, cirris tentacularibus in tribus segmentis anterioribus affixis, segmentis brevissimis, branchia superiore subrectangulari verticali, branchia inferiore subovali horizontali, setis capillaribus 15—20.

18. *Phyllodoce? incisa* Örsd.

Corpore virescenti teretiussculo, capite conico duplo longiore quam latiore, cirris tentacularibus in segmentis duobus anterioribus affixis, segmentis mediis longitudine latitudinem corporis æquantibus subhexagonis, ceteris utramque extremitatem versus regulariter decrescentibus, branchia superiore subpentagona subhorizontali.

Det er tvivlsomt, om denne Art, hvoraf jeg kun har seet et ikke vel vedligeholdt Exemplar, ikke maa henføres

*.) Annals of nat. hist. Vol. IV. p. 227. Pl. VII. f. 1—2.

til en egen Slægt; som da vilde bane Obergangen fra Phyllodoce til Eulalia, fra hvilken den maaskee ikke fjernes uden ved Mangelen af det 5te Følehorn.

19. *Eulalia viridis* Sav.

Phyllodoce viridis Johnston.

Phyllodoce clavigera Aud. et Edw.

Nereis viridis Müll. Fauna groenl.

Corpore tereti viridi, capite conico antice truncato, cirrorum tentacularium pare primo in segmento primo, secundo et tertio in secundo et quarto in tertio segmento affixo, branchia superiore oblique lineari lanceolata acuminata, branchia inferiore elliptica paulo longiore quam pinna.

Dette er vistnok en af de almindeligste Arter i hele Norden.

20. *Eteone flava* Sav.

Nereis flava Fauna groenl.

Corpore depresso, capite elongato conico, branchia superiore compressa subrotunda pinna adpressa.

21. *Eteone cylindrica* Örds.

Nereis coerulea? Fauna groenl.

Corpore tereti, capite abbreviato conico, branchia superiore compressa subovali a pinna valde remota.

22. *Eteone longa* Sav.

Nereis longa Fauna groenl.

Corpore tereti, capite elongato conico, branchia superiore oviformi a pinna parum remota.

Gen. *Nephtys* Cuv.23. *Nephtys cæca* Örzd.

Nereis cæca Fauna groenl.

Lamella superiore subovali subduplo longiore ramo, cirro superiore nullo, spatio inter pinnas altitudinem alterius pinnæ subæquante, lamella inferiore horizontali, paulo longiore pinna, apicem versus dilatata, setis sparsis aliis ensiformibus serratis æque longis ac pinnis, aliis minoribus subulatis.

Denne Art, der kan blive 8' lang, adskiller sig fra *Nephtys Hombergii* fornemmelig ved Manglen af cirrus superior og ved det meget mindre Mellemrum, som er imellem begge Finner. For Resten varierer den meget baade med Hensyn til Side-Bedhængenes Form og relative Størrelse.

24. *Nephtys longosetosa* Örzd.

Lamella superiore triangulari æque longa ac pinna, cirro superiore nullo, spatio inter pinnas altitudinem pinnæ inferioris subvincente, lamella inferiore horizontali brevior pinna apicem versus angustiore, setis capillaribus confertis pinnis ter longioribus.

Denne Art kjendes ved første Blik paa de meget lange Børster.

Gen. *Glycera* Sav.25. *Glycera capitata* Örzd.

Lumbricus capitatus? Fauna groenl.

Segmentis pinnas gerentibus simplicibus, pinnis et cirris et ligula branchiali destitutis trilobis brevibus (æque altis ac longis), lobis conicis acuminatis, mamilla parva in utroque latere segmentorum a pinnis valde remota, setis prominulis.

Denne Art, der kan blive 6'' lang, staaer nærmest *Glycera dubia* Blainv., men adskilles dog let fra den ved Manglen af cirrus superior.

26. *Glycera setosa* Örsd.

Segmentis pinnas gerentibus ex duobus minoribus compositis, pinnis et cirris et ligula branchiali destitutis quadrilobis elongatis (duplo longioribus quam altis) tribus lobis conicis obtusis, quarto multo brevioribus rotundato, mammilla parva in quoque latere segmentorum a pinnis valde remota, setis productis.

V. Familie. Ariciæ*).

Gen. *Scoloplos* Blainv.**)

Charaeter genericus emendatus.

Anterior corporis pars depressa, posterior semicylindrica; in illa utraque pinna lateralis, in hac ventralis. Cirri nulli. Ligula branchialis infra pinnam inferiorem 3: ventralis utramque extremitatem versus regulariter decrescens et demum evanescens. Setæ omnes subulatae.

Denne Slægt staaer meget nær *Aricia*, fra hvilken den er forskjellig derved, at Kroppen er fladtrykt foran, og ved Censformigheden af pinna superior paa alle Kroppens Ringe, da denne hos *Aricia* paa de forreste Ringe har en ganske eiendommelig Form og eiendommelig formede Børster. Man har hidindtil betragtet den flade Side af Kroppen hos *Aricia* som Ryggen og den hvælvede som Bugen, uagtet baade Mundaabningen og Finnerne sidde paa hiin, uden at angive nogen Grund for en Mening, der strider saa aldeles mod al Analogie. Baade hos *Aricia* og *Sco-*

*) Herhen hører *Spio filicornis* (27) og *Spio seticornis* (28).

***) Dictionaire d. sc. nat. art. vers. p. 493.

loplos stemmer den fladere Side aldeles oversens med Bugfladen hos de andre Kæslider og maa altsaa ogsaa betragtes som saadan.

27. *Scoloplos minor* Örsd.

Capite globoso, in segmentis anterioribus utraque pinna papillis instructa, in posterioribus pinna superiore minutissimo rotundato, pinna inferiore multo majore acuminata, appendicibus caudalibus quatuor filiformibus.

28. *Scoloplos armiger* Blainv.

Lumbricus armiger Zool. Dan. T. 22.

Capite conico acuminato, in anterioribus segmentis modo pinna superiore papillo instructo, in posterioribus pinna superiore elongato apice furcato, pinna inferiore minore acuminato, appendicibus caudalibus nullis.

Af denne Art har jeg ikke seet uden den forreste halve Deel af eet Exemplar fra Grønland, men ved vore Kyster er den temmelig almindelig.

Gen. *Ophelia* Sav.

Character genericus emendatus.

Corpus teres antice acuminatum postice truncatum. Caput nullum distinctum. Os inferum. Duo setarum fasciculi (pinnæ) in omnibus segmentis ligulaque branchialis in mediis. Cirri nulli. Anus terminalis papillarum serie instructus.

Denne Slægts hele Organisation er i den høieste Grad bleven misforstaaet; thi man har ikke alene som ved *Aricia* antaget det for Bug som er Ryg, men man har endog anseet Mundaakning for Gaddor og omvendt. Da en Anskuelse, der er saa forkeert som denne, næppe behøver at gjendrives, skal her kun bemærkes, at Nervestrængen fin-

des paa den Side af Kroppen, man har betragtet som Ryggen og Krængemunden ved den Åbning, man har kaldt anus.

29. *Ophelia bicornis* Sav.?

Segmentis 36—38, singulo ex annulis 5—6 vix conspicuis composito, ligulis branchialibus in segmento 11mo—30mo margine interiore crenulatis, segmentis posterioribus absque mamillis, papillarum 14 analium duobus intermediis ceteris multo majoribus.

30. *Ophelia mamillata* Örsd.

Segmentis 25—28, singulo ex annulis 3 vix conspicuis composito, ligulis branchialibus in segmento 6to—14mo margine interiore duobus prominentiis præditis, singulis segmentis posterioribus duobus paribus mamillarum lateralium instructis, papillis analibus 11 minutissimis omnibus ejusdem longitudinis et secundo quoque ejusdem latitudinis.

Gen. *Cirratulus* Lamarck.

31. *Cirratulus borealis* Lam.

Lumbricus cirratus Fauna groenl.

Cirratulus Medusa (Cir. fuscescens et Cir. flavescens Johnst.) Johnston loc. cit. V. II. p. 71.

Corpore tereti utrinque æqualiter attenuato, tribus segmentis anterioribus absque appendicibus duplo longioribus quam ceteris, in superficie quarti serie branchiarum, setis utriusque pinnæ filiformibus.

VI. Familie. *Arenicolæ*.

Gen. *Arenicola* Lamarck.

32. *Arenicola piscatorum* Lamk.

De Exemplarer, som ere nedsendte af denne Art fra Grenland, ere ikke forskjellige fra den, som forekommer almindelig ved vore og alle europæiske Kyster uden ved en meget betydeligere Sterrelse, da den opnaaer en Længde af 13—16 Tommer.

I det kongelige Museum findes en Art af denne Familie, der maa sættes som Typus for en ny Slægt, men som vil blive beskrevet ved en anden Leilighed.

Conspectus generum specierumque Naidum

ad faunam Danicam pertinentium.

Auctore

A. S. Örsted.

”Cuique (plantarum) cohorti priva est idea, quæ a Systematico amplectenda — nec secundum principia ex aliis deducta tractanda”. Denne Sætning, der af Nordens berømte Botaniker, Elias Fries, er fremsat med Hensyn til Planteriget (*Systema orbis vegetabilis* p. 220), gjælder naturligviis ogsaa med Hensyn til Inddelingen af Dyrriget. Men, at den ikke altid er bleven fulgt, ville vi see ved at betragte Naidernes Stilling i Systemet og fornemmelig den Plads i samme, som senest er bleven dem tildeelt af Ehrenberg (i *Symbolæ physicæ*). Medens næsten alle tidligere Systematikere — fra Linnæ og D. F. Müller indtil Cuvier — have været enige om at stille Naiderne nærmest *Lumbricus*, har nemlig denne Forfatter henført dem til en egen Klasse, *Turbellaria**), der dog ikke vil kunne be-

*) Denne Klasse inddeles paa følgende Maade :

I. *Ordo Dendrocoela*. Tarmkanalen forgrenet.

Herunder indbefattes de distomagtige Planarier (*Planaria lactea* Müll. o. s. v.)

II. *Ordo Rhabdocoela*. Tarmkanalen enkelt.

I. *Sectio Amphisterea*. Sverken Mund eller Gæbber terminal.

Herunder indbefattes Planarier, hørende til Duges Slægt *Derostoma*, og nogle nye Slægter.

II. *Sectio Monosterea* : enten Mund eller Gæbber terminal.

Her til henføres Slægten *Gordius*, nogle Arter af Slægten *Nemertes* Cur. og Naiderne som 3 forskjellige Familier : *Gordiea*, *Micruræa* og *Naidina*.

staae, da den er baseret paa aldeles feilagtige Anskuelser med Hensyn til Charakterernes Værdi og saaledes er blevet en vilkaarlig Sammenblanding af Dyr, som ere saa forskjelligt organiserede, at de ikke kunne stilles i saa nær Forbindelse med hverandre. Saaledes er, i den anden Ordens anden Section, Familierne Gordiea, Micruræa og Naidina forenede ved en Charakter af langt ringere Værdi end de, hvorved de enkelte Familier adskilles fra hinanden. Naidierne have nemlig egne Bevægelses-Medstaber, fri Tarmkanal og tydelige Arterier og Vener og ere heri forskjellige fra Micruræa, med hvilke de alene stemme overeens i Stillingen af Gabboret (efter Ehrenbergs Mening, i Virkeligheden tillige i Mundens Stilling). Det vil saaledes sees at de ovennævnte Charakterer ere tilstrækkelige til at sjerne Naidierne langt fra Planarierne, og disse maae klassificeres efter ganske andre Principer end dem, Ehrenberg har lagt til Grund for sin Klassification*).

Naidierne ere saa noie forbundne med Lumbrici, at de næppe kunne adskilles fra dem som en egen Familie uden ved Bevægelsesorganernes Beskaffenhed. Ved Inddelingen af Ordenen Lumbricina i 3 Familier, kommer nemlig en Lov i Anvendelse, som næppe endnu er taget tilstrækkelig i Betragtning ved Inddelingen af hele Dyreriget i Almindelighed, den nemlig: at naar en Gruppes underordnede Afdelinger ere udsatte for Indvirkningen

---

III. Sectio *Amphiporina*: baade Mund og Gabbor terminale.

Herunder opstilles som mange forskellige Slægter Arter af de tidligere Slægter *Derostoma* og *Nemertes*.

*) Dette haaber jeg tydelig at godtgjøre i en *Conspectus* over de danske Planarier, som snart vil afkomme.

af forskjellige omgivende Medier, finder en tilsvarende forskjellig Udvikling Sted i Bevægelsesorganernes Bestaffenhed. Denne Lov gjør sig fornemmelig tydeligt gjældende blandt Fuglene, Skildpadderne og Slangerne*). Af Lumbricina er der saaledes nogle, som leve i Jorden, andre i Sumpe eller ved Kysten, og atter andre mere fritsvømmende i Vandet, og efter disse 3 Opholdsteder viser der sig en tilsvarende Forskjellighed i Bevægelsesorganernes Bestaffenhed, paa hvilken Familie-Charaktererne maa baseres. Disse 3 Familier kunne karakteriseres paa følgende Maade.

Terricolæ.

Species majores colore obscuriores nec pellucidæ in terra habitantes. Segmenta omnia fasciculis setarum quatuor instructa; setæ binæ breves rectæ subulatæ parum porrectæ. Tardi, reptantes.

Huc pertinent species multæ, in quas Lumbricus terrestris Lin. divisus est; quæ sine dubio generibus compluribus adscribendæ sunt.

Lumbricillæ.

Species minores colore dilutiores subpellucidæ ripas limosas vel littora arenosa habitantes. Segmenta omnia quatuor setarum fasciculis instructa; setæ complures longiores uncinatæ vel subulatæ magis porrectæ. Motu vivaciores, partim reptantes partim natantes.

---

*) Det kan vel næppe betvivles, at den naturligste Inddeling af Fuglene er den i: Lufsfugle, Jordfugle, Sumpfugle og Vandfugle. Skildpadderne inddeles i Landskildpadderne, Sumpskildp., Flodskildp. og Havskildp. De giftløse Slangere i: Ophidii fossores, O. terrestres, O. arborei, O. aqualici og O. constrictores. (Schlegels Physiognomie des Serpens).

Huc pertinent species minores generis Lumbrici, quæ secundum formam setarum in tria genera dividendæ sunt hoc modo.

1. Setæ et superiores et inferiores curvatæ uncinatæ
Lumbricus variegatus Mül.

2. Setæ et superiores et inferiores subulatæ abbreviatæ ferme rectæ.

Lumbricus lineatus Mül.

Lumbricus vermicularis Mül.

3. Setæ superiores partim uncinatæ partim capillares, inferiores uncinatæ.

Lumbricus Tubifex Mül.

Naides.

Species minimæ subhyalinæ pellucidæ in fundo lacuum et marium libere natantes. Segmenta saltem 4 anteriora setis superioribus destituta vel (rarius) setis a ceteris forma discrepantibus instructa, caput distinctum formantia, Setæ complures longæ vel longissimæ, superiores sæpius capillares, inferiores vero uncinatæ curvatæ medio in globulum incrassatæ vel subulatæ. Motu vivacissimæ reptantes vel natantes.

Dispositio generum Naidum.

I. Segmenta omnia setis superioribus instructa

1 *Lumbriconais.*

II. Segmenta quatuor anteriora (interdum sola duo) setis superioribus destituta.

1 Appendices aut antice aut postice

a. antice

2 *Stylaria.*

b. postice

3 *Proto.*

2 Appendices nec antice nec postice

a. Labium inferius productum 4 *Serpentina*.b. Labium inferius non productum 5 *Nais*.

III. Segmenta omnia setis superioribus destituta vel setis capillaribus prædita.

a. Setæ superiores capillares 6 *Æolosoma*.b. Setæ superiores nullæ 7 *Chætogaster*.

I. Segmenta omnia setis superioribus instructa.

1. Gen. *Lumbriconais* *) Örsd.

Corpus lineare antice acuminatum. Oculi duo. Appendices nec antice nec postice. Setæ in segmentis 4—6 anterioribus infractæ acuminatæ, in ceteris uncinatæ. Oesophagus longus.

Per hoc genus transitus a Naidibus ad Lumbricillas fit.

Lumbriconais marina Örsd. Tab. III. fig. 6-11-12.

Corpore 10—12^{'''} longo $\frac{3}{4}$ ^{'''} lato tereti fuscescente antice acuminato posticam partem versus attenuato, ex 30—40 segmentis constante, oculis minutis interdum nullis, in segmentis 4—6 anterioribus setas pinnae superioris supra medium infractis acuminatis subsenis, in posterioribus uncinatis medio incrassatis senis.

Ringene ere adskilte fra hinanden ved meget tydelige Indsnøringer (Fig. 6). Spiserøret er længere end hos nogen anden Art af denne Familie; det strækker sig nemlig gjennem de 10 forreste Ringe og er meget tyndt i Forhold til Tarmkanalen. Denne begynder i den 11te Ring og har en Indsnøring for hver Ring undtagen i de

*) Denne Slægt er tildeelt dette Navn, fordi den staar midt imellem Naides og Lumbricillæ.

bageste Ringe. Man finder næsten altid i Tarmkanalen Dyr af en meget eiendommelig Form, og som vel maa ansees for Indvoldsorme. De ere i udvoxen Tilstand pilsformede, brunlige med en lysere Plet paa Midten (Fig. 8—9). Denne Art er vistnok almindelig i alle danske Farvande; thi jeg har fundet den i Kallebodstrand, i Sundet lige ud for Hellebet, og mellem Frederikshavn og Slagen paa betydelig Dybde.

II. Segmenta quatuor anteriora (interdum sola duo) setis superioribus destituta.

2. Gen. *Proto* Oken.

Corpus postice prominentiis 6—10 digitiformibus instructum.

Proto digitata Oken.

Nais digitata Müll. v. Würm. p. 20 T. 5. Xantho hexapoda et decapoda Dutrochet.

Da jeg kun har seet et ufuldstændigt Exemplar af denne Art, der vistnok er temmelig sjelden hos os, kan jeg kun fremsætte som en Formodning, at de to Arter, som af Dutrochet ere opstillede under Slægten Xantho, ikke ere andet end denne Art paa forskjellige Udviklingstrin.

Anm. Til denne Slægt henhører rimeligviis Nais picta Dujardin (Annales d. sci. nat. Mai 1839).

3. Gen. *Stylaria* Lamarck.

Corpus lineare teres antice depressum. Caput (segmenta quatuor anteriora) a corpore constrictum antice in appendicem filiformem productum. Oculi duo. Setæ superiores capillares valde porrectæ, inferiores uncinatæ.

Stylaria paludosa Lamarck. Pl. III. fig. 5.

Nais proboscidea Müll. v. V, p. 14 T. 1. Gruithuisen Nova acta phys. med. Tom. XI. Tab. 25.

Corpore 6—7^{'''} longo, $\frac{1}{3}$ ^{'''} lato ex segmentis 60—70 constante, segmentis mediis ferme duplo latioribus quam longis posticam partem versus regulariter decrescentibus, setis superioribus longitudine latitudinem corporis ferme bis superantibus, inferioribus uncinatis medio angulum rectum exhibentibus dein refractis.

Almindelig i stillestaaende Bunde t. Ex. i Parterne i botanisk Have, ligeledes i Springvandskarrene.

Numf. De Arter som Ehrenberg (Symbolæ physica) henfører under en egen Slægt *Pristina*, der karakteriseres ved *Labium superius in proboscidem productum*, kunne maaskee henføres til *Stylaria*.

4. Gen. *Serpentina* Örds.

Corpus lineare teres nec antice depressum. Caput (segmenta quatuor anteriora) a corpore constrictum labium inferius productum. Oculi duo. Setæ superiores subulatae, inferiores uncinatae.

Serpentina quadristriata Örds, Pl. III. fig. 3.

Nais serpentina Müll. v. Würm. p. 84. T. 4, Hist. Verm. p. 152.

Rösel Insectenbelstg. 3 p. 578. T. 92.

Corpore 16—18^{'''} longo $\frac{1}{2}$ ^{'''} lato, ex segmentis 80—90 constante, capite striis transversis fuscis vel nigris quatuor notato, setis superioribus binis subulatis validis, inferioribus [subquinis uncinatis in medio in globulum incrassatis.

Den forlængede Underlæbe anvendes som Bevægelsesorgan; naar den har strakt den forreste Deel af Kroppen frem, trykker den Underlæben fast mod Bunden og trækker nu den bageste Deel af Kroppen efter. Naar D. F. Müller an-

giver at den mangler Rygberster, da have de undgaaet hans Opmærksomhed, fordi de altid ere tilbagetrufne i Kroppen.

Ikke sjelden i stillestaaende Bænde t. Ex. i Stadsgravene.

Gen. *Nais* (Mül.) Öröd,

Corpus lineare teres antice acuminatum postice subtruncatum. Caput (segmenta anteriora quatuor vel tria) a corpore non constrictum nec antice nec labium inferius productum. Oculi duo vel nulli. Setæ superiores capillares (interdum uncinatæ) inferiores uncinatæ.

Hos denne Slægt udvider Spiserøret sig ligesom hos *Nais vermicularis* Mül. til et Slags Formave.

a) Caput ex quatuor segmentis constans, os pari anteriore pinnarum non barbatum, oculi duo.

Nais clingvis Mül. V. Würm. p. 74. T. II. Hist. Verm. p. 22.

Nais littoralis Zool. Dan. T. LXXX. fig. 6. ex parte?

Corpore 3—4^{lin} longo ex 15—30 segmentis constante pellucido, setis superioribus capillaribus subternis, inferioribus uncinatis subquaternis ejusdem formæ in pinnis omnibus.

Dette er vistnok den almindeligste Art af denne Familie i alle stillestaaende Bænde. Jeg har i Kallebodstrand fundet Exemplarer, som upaatvivlelig maae henføres til denne Art, der altsaa baade lever i ferskt og salt Vand. Herhen hører vistnok ogsaa den Varietet af *Nais littoralis*, som er afbildet i Zoologia Danica. loc. cit.

Nais barbata Mül. Pl. III. fig. 4 & 13.

V. Würm. p. 80. T. 3. Hist. verm. p. 23.

Corpore 4^{'''} longo ex 20—25 segmentis constante pellucido, setis superioribus quinis, inferioribus quaternis multo longioribus et gracilioribus in segmentis quatuor anterioribus quam in ceteris.

Denne Art er næsten ikke forskjellig fra den foregaaende uden derved, at de forreste Borster ere meget tyndere og længere end de bageste (Fig. 13). Da de rage langt frem, have de derved givet Anledning til Benævnelseru barbata.

Den forekommer paa samme Steder som Nais elingvis.

Nais uncinata Örzd.

Corpore 5^{'''} longo ex 20—25 segmentis constante pellucido, setis subquaternis et superioribus et inferioribus uncinatis ejusdem formæ in omnibus segmentis.

3 Stadsgraven ved Vesterport.

b) Caput ex tribus tantum segmentis constans, os pari anteriore pinnarum barbaturu, oculi nulli.

Nais littoralis Örzd. (Mül. ex parte).

Corpore 3—4^{'''} longo ex 20 segmentis constante pellucido; segmentis mediis duplo longioribus quam latis posticis brevissimis, setis omnibus uncinatis in antico pare pinnarum 7—8 valde porrectis, in ceteris 3—4 prominulis.

Denne Art er ved Borsternes Antal og Stilling i det forreste Bunt og derved, at Hovedet kun bestaaer af 3 Ringe, saa afvigende fra alle de andre Arter af denne Slægt, at den maaskee med Rette kunne henføres til en egen Slægt. Hertil kommer endnu den eiendommelige Maade, hvorpaa den anvender disse Borster under Bevægelsen, idet den ligesom Nais vermicularis Mül. trykker dem fast mod Bunden, efter at den har strakt Forkroppen frem, og derpaa trækker den bageste Deel af Kroppen efter. Larve-

kanalen har samme Form, som hos *Nais elinguis*. Mellem den og Yderhuden findes et stort Antal sorte Smaalegemer (?), som idet de sfinne gjennem den vandklare Hud give Kroppen et sortpletet Udseende.

Under *Nais littoralis* Müll. (Zool. Dan. Tab. 80) indbefattes rimeligviis Arter af flere Slægter, nemlig deels *Nais elinguis* og deels unge Individuer af *Lumbricus lineatus* Müll. eller en nærstaaende Art (l. c. Fig. 2).

Til denne Slægt henhører næppe *Nais bipunctata* Delle Chiaje (Memorie sulla storia degli animali senza vertebre).

III. Segmenta omnia pinnis superioribus destituta (Chætogaster) vel setis capillaribus prædita (*Æolosoma*).

Gen. *Æolosoma* Ehrb.

Corpus subteres antice dilatatum subdepressum rotundatum. Oculi nulli. Os inferum pinnarum pari antice non barbato. Setæ omnes capillares.

Æolosoma Ehrenbergii Örds.

Æolosoma decorum Ehrb. et *Æl. Hemprichii* Ehrb.?

Corpore 1—1½" longo lutescente subpellucido punctis flavo-rubris adperso ex segmentis 9—10 indistinctis dimidio latioribus quam longioribus constante, setis subtilissimis senis.

Da man efter Ehrenbergs Beskrivelse maa antage, at *Æ. Hemprichii* ikke indbefatter uden yngre Exemplarer af *Æ. decorum*, har jeg troet, at kunne forene dem til een Art.

Jeg har kun fundet den een Gang i et lille Kjør paa Amager, men da den har en saa ringe Storrelse (vistnok den mindste bekjendte Art af denne Familie) undgaar den let Opmærksomheden.

Numl. Foruden de for Slægten fremsatte Charakterer maa endnu udhæves at den forreste Deel af Kroppen (de to (?) forreste Ringe*), der svarer til de 4 forreste Ringe hos den foregaaende Afdeling, ganske mangler Borster. Mundaabningen er meget lille, kredsrund og Larmekanalens uden tydelige Indsnøringer.

Gen. *Chætogaster* Baer.

Corpus teres antice truncatum. Oculi nulli. Os terminale pinnarum pari antico barbatum. Setæ omnes uncinatæ.

Chætogaster diaphanus Örsd. Pl. III. fig. 2, 15—17.

Nais vermicularis Mül. Hist. V. p. 10.

Rösel Insectenbel. III. p. 578 t. 93.

Nais diaphana Gruithuisen Nov. Acta. med. Vol. 14 p. 409.

Chætogaster Linnæi Baer. Nova Acta phys. med. Vol. XIII.

Corpore cylindrico hyalino, 10—12^{lin} longo ex 18—20 segmentis obsoletissimis, duobus anticis duplo longioribus quam latioribus, ceteris vice versa, constante; ore maximo, setis in pare antico pinnarum majoribus duodenis, minoribus octonis in ceteris.

Larmekanalens har hos denne Art en meget eiendommelig Bestaffenhed. Mundaabningen er overordentlig stor, saa at den indtager hele Kroppens Endeslade. Munden er cylindrisk næsten 3 Gange saa lang som bred, og ved et stort Antal Mussler forenet med Yderhuden. Den gaaer over i et meget kort Spiserør, der udvider sig til en oval Mave, som indtager hele den anden Ring. Huden,

---

*) Det er ikke let at see om den foran Mundaabningen liggende Deel er en egen Ring eller kun en Deel af den følgende.

som danner denne Mave, er aldeles farveløs og gennemsigtig. I Randen seer man, at den bestaaer af to Lag, som her ikke slutte tæt til hinanden men paa regelmæssige Afstande danne elliptiske Rum, som synes at være fyldte med en Vædske (Fig. 15). I de 3 følgende Ringe findes en anden Mave af en ganske anden Bestaaffenhed. Den har nemlig budte Indsnøringer for hver Ring og er dannet af en guulagtig Hud, som er oversaaet med en Mængde smaa Punkter, der mangle paa den følgende og tyndere Deel af Tarmkanalen. Denne er aldeles uden Indsnøringer i de bageste Ringe. Generationsorganerne have fornemmelig deres Plads i Kroppens anden Ring, paa den høire Side Sædhjertlerne og Penis, paa den venstre Ovarierne. Af disse findes der altid 3 sammen, af hvilke den forreste er den mindste. Hver af dem bestaaer af et rundt eller ovalt Legeme, der i Midten har en rund vandklar Kjerne og er paa den ene Side omsluttet af en Samlingæg, der egentlig ere runde, men ligge saa tæt sammenpakkede, at de derved blive kantede (Fig. 17). Man seer her tydelig at de bestaae af Chorion, vitellus, vesicula germ. og macula germ. Naar den dem omgivende Hinde brister, lægge de sig omkring Tarmkanalen i alle Kroppens Ringe og forandre da snart meget deres Udseende.

I hver af Kroppens Ringe findes paa begge Sider mellem Yderhuden og Tarmkanalen et ganske eiendommeligt Organ, hvis Function er uvis. Det er uregelmæssigt baanddannet og bestaaer af løst Cellevæv, traadformet i begge Enderne og med disse fasthæftede til Yderhuden.

Den er almindelig i Grøfter og stillestaaende Bænde.

U n m l. Chætogaster Linnæi Baer (Nova acta phys. med. Vol. XIII. T. 29.) er ikke andet end unge Exemplarer af denne Art, som

leve parasitisk paa flere Ferskvandsnuegle i den Ellim, som de afsondre. Jeg har ofte fundet den paa *Limnæus stagnalis* og *Planorbis corneus* og antog den i Begyndelsen for en egen Art, men den afgiver ikke en eneste Charakter, der kan adskille den som saadan. Dugés fandt den samme paa Gjellerne af *Ancylus fluviatilis* (*Annales d. sci. nat. Tom. VIII. p. 30*).

Explicatio tabulæ tertię.

- Fig. 1. *Nais littoralis* valde aucta.
 — 2. Seta ex pinna antica *Chætogastris diaphani*.
 — 3. Seta uncinata *Serpentinæ quadristriatæ*.
 — 4. Seta ex pinnis anterioribus *Naidis barbatae*.
 — 5. Seta uncinata *Stylariæ paludosæ*.
 — 6. *Lumbriconais marina* valde aucta.
 — 7. *Æolosoma Ehrenbergii* valde auctum.
 — 8. Entozoon ex *Lumbriconaide* marino ætate juniore.
 — 9. Idem ætate proveciore.
 — 10. Seta ex pinnis anticis *Lumbriconaidis marinae*.
 — 11. Seta ex pinnis posterioribus ejusdem.
 — 12. Seta ex pinnis anticis *Naidis barbatae*.
 — 13. Seta uncinata *Naidis littoralis*.
 — 14. Pars cutis ventriculi *Chætogastris diaphani*.
 — 15. Organum incertæ functionis ex eodem.
 — 16. Ovarium cum ovulis ex eodem.

Nye nordiske Slægter og Arter
 af
Amfipodernes Orden,
 henhørende til Familien
Gammarina.

(Forelobigt Uddrag af et større Arbejde).

Bed

Henrik Kroger.

Den som en gyldig Lov i den zoologiske Geografi opstillede Sætning, at Afsværlingen i Dyrenes Former og Organisationsmaade er i et bestandigt tiltagende Forhold fra Polerne til Ækvator, eller med andre Ord, at Antallet af Arter og Slægter stiger, alt efter som man fra de koldere Zoner nærmer sig Tropeegnene: denne Sætning kunde let, især naar den omvendtes, lede til at udkafe et alt for ugunstigt Billede af det dyriske Liv, saaledes som Naturen har udpræget det i det høje Norden. Da et kort Ophold paa Spitebergen og et længere i det nordligste Norge har forskaffet mig nogen Kundskab om Former og Forhold i de boreale Egne, en Kundskab, som ved de aarlige zoologiske Sendinger fra Grønland stadigen udvides; — og da paa den anden Side Hans Majestæts Yndest for Naturvidenskaberne for ikke længe siden satte mig istand til at besøge nogle Tropelande: kan jeg anstille en Sammenligning mellem de forstjællige Zoner, ene støttende mig paa egne Erfaringer. Ved denne Sammenligning omstødes vel ikke den ovenansførte Lov, men Forstjællen mellem de vidtadskilte Egenes Dyreverden (Talen er her blot om Havets Beboere) viser sig imidlertid for mine Øjne under et langt mere mildnet Lys end det, hvori jeg tidligere betragtede den.

Lader man først Formforskjælligheden upaaagtet, og betragter blot den med Liv begavede Masse eller Individantallet, da skulde jeg næsten troe, at Overvægten er paa Nordens Side. Enhver kjender de ældre Erfaringer, som høre herhid: at Stimerne af adskillige Fiskearter, t. Ex. Torst, Lax, Silb o. s. v. saa at sige ere uudtømmelige i det nordlige Hav; at Dyreverdenens mest kolossale Frembringelser, de egentlige Hvaler, for en stor Deel nære sig af meget smaa Bløddyr og Krustaceer, hvilket forudsætter uberegnelige Skarer af disse o. s. v. I Havet udenfor Spitsbergen traf jeg en lille Krustace¹⁾ af omtrent 2 Liniers Længde i saa forbausende Mængde, at man ved Hjælp af en Sigte eller et lignende Redskab vilde kunne have øst hele Tønder fulde af dette Dyr. I Velsund, en lille Bugt af næppe $\frac{1}{2}$ Miil i $\square$, som ligger paa Vestsiden af Spitsbergen under mere end 77° n. Br., altsaa ikke tretten Bredegrader fra Nordpolen, fandtes en Rigdom af Dyr, som jeg intet andet Sted har seet overtruffen eller blot opnaaet. Havbunden var uden Overdrivelse bedækket med forskjællige Arter Ascidier og Konkylrier, de sidste enten med deres oprindelige Behoere eller i disses Sted indtagne af Eremitkræbs²⁾; hos Sælhunde og Fisk, som man havde Lejlighed til at aabne, fandtes Maven aldeles fyldt med Krustaceer³⁾; det Samme var Tilfælde med de utallige, paa Havfladen hvilende Søfugle. Og imidlertid vare Forholdene saaledes, at man kunde have Grund til at antage dem for meget ugunstige for dyrist Liv. Thi, for ikke at tale om, at Lufttemperaturen her paa Aarets bedste Tid og under en bestandig Dag

¹⁾ En *Calanus* Leach.

²⁾ *Pagurus pubescens* Kr.

³⁾ *Crangon boreas*, *Crangon septemcarinatus*, *Themisto arctica* o. s. v.

(vi opholdt os her de sidste Dage af Juli) kun var et Par Grader over Frysepunktet; saa indesluttedes denne lille Bugt paa de to Sider af uhyre, lige ned til Havet naaende, Jisbræer, fra hvilke ideligen store Jismasser styrtede i Søen, og altsaa bidroge til at forringe dennes Temperatur. Dybden af Havet i denne Bugt var ikke saa betydelig, at den syntes at kunne yde nogen stor Bestyttelse for de sig her opholdende Dyr, da den kun udgjorde ti til tyve Favne. Og dette uagtet mødte man en Rigdom af levende Skabninger, som Ingen let uden egen Anskuelse gjør sig en tydelig Forestilling om. Jeg vil endnu tillade mig at anføre et Par Exempler fra Grønland paa det dyriske Livs Fylde i disse Egne. Paa et, til det Kongelige Museum nedsendt, Glas med en lille, ikke een Tomme lang Amfipod¹⁾, har Nedsenderen skrevet: „med denne Krustace var Godthaabsbugten formeligen opfyldt den 11te Juli 1841, saa at man flere Steder ikke kunne see gjennem Vandet.“ — De smaa Dyr, der ere Fiskerne bekjendte under Navnet Tanglopper, og som ligeledes henhøre til Amfipoderne, ere ved Grønland saa talrige, at de i een Nat kunne fortære den største Sælhund, saa blot Skelettet bliver tilbage.²⁾ Kaptajn Holbøll skriver om disse: „jeg har, ved paa 75 Favnes Dybde at udlægge en Ravn og et Stykke af et Høghoved i en Kurv, i to Timer erholdt over sex Potter af disse smaa Dyr, uagtet Kurven var aaben, og efterlod en bred Stribe af Dyr, lig en Bisværn, som forlode den under Dypalingen.“ Mange lignende Exempler kunde anføres, men allerede disse synes tilstrækkeligt at vise, at Nordens Kulde idetmindste ikke i denne Retning er til Hinder for et frodigt Liv. Om nogle af Nordens Havdyr, saavel Bløddyr

¹⁾ *Themisto arctica* Kr.

²⁾ Det er Arter af Slægten *Anonyx* Kr., som her især sigtes til.

som Krustaceer, har jeg Erfaring for, at de, naar f. Ex. Ebben efterlader dem i et lille Vandhul, og de under indfaldende Frost indesluttet i en Ismasse, dog igjen vende tilbage til Liv, saasnart Floden atter tilfører dem Vand.

Betragtes de nordiske Havdyr fra et andet Synspunkt, næmlig med Hensyn til Størrelsen; da kan just heller ikke Sammenligningen mellem den kolde og varme Zone heri siges, ganske at være imod den første. Det er saa langt fra, at den Sammenkræmpning, Menneskeslægten's hyperboreiske Forgreninger synes at have undergaaet, og som ligeledes tildeels viser sig i Polarvegetationen, ogsaa udstrækker sig over Havets Organismer: at jeg endog mener, det idetmindste i mange Tilfælde kan godtgjøres, at de Slægtsformer, den kolde Zone har tilfælleds med den tempererede eller varmere, i den første naae en betydeligere Størrelse end i den sidste. Jeg skal ikke opholde mig ved de amfibiske Pattedyr eller Hvalerne eller Fiskene, skjøndt disse kunne afgive flere meget oplysende Exempler; fordi de næmlig tilige ere meget vel bekendte. Derimod henter jeg et Par Exempler fra Krustaceerne. I en nyligt trykt Afhandling om de nordiske Hippolyter har jeg bemærket, at denne Slægt i Polarzonen naae en betydeligere Størrelse end i de sydligere Have. Dette gjælder ogsaa om Slægten Crangon. Endvidere om Caprella. Og, for ikke at forbigaae de Dyr, der ere Gjenstand for nærværende Meddelelse, maa det endnu tillades mig at anføre, at Amphipodordenen opnaaer sin største Masseudvikling i Polarhavet; adskillige af de nordiske Arter ere saa kæmpemæssige, sammenlignede med Tropenhavens Arter, at de forholde sig til disse omtrent som Elefanten til et eller andet af Nordens mindre Landpattedyr¹⁾. Der

¹⁾ Hippolyte aculeata er den største bekendte Hippolyte-Art,

Crangon Boreas den største Crangon, Caprella septentrionalis

kunde endvidere anføres flere Erfaringer for, at, naar de samme Arter ere fælleds for Spitsbergen, Grønland og den norske Kyst, de da paa det første af disse Steder synes at fremtræde størst, i det sydlige grønlandske Hav allerede ere mindre, og fremdeles aftage i Størrelse paa den norske Kyst, alt som man rykker mere sydligt.¹⁾

Det er almindeligt antaget, og vistnok i det Hele taget med Ret, at de dyriske Farvers Etjenhed og Mangfoldighed staae i direkte Forhold til Sollysets Kraft, og at derfor Tropheegnenes Dyr prange med røde, blaa og grønne Farver, medens Polarzonen maa lade sig nøje med hvide og sorte. Imidlertid synes denne Lov i en ringere Grad at gjælde Havdyrene, og man maa ikke troe, at det boreale Hav, dets lange Vinternat uagtet, ganske savner Farvepragt. Blandt flere Exempler herpaa, vil jeg blot anføre det, som

---

denne Slægts største Art. Af Amfipoder vil jeg erindre om *Anonyx lagena*, *Amphitoe Edwardsii*, *Gammarus Sabini*, *Gammarus Locusta* og fremfor alle *Gammarus loricatus*, af hvilken jeg besidder et Individ fra Spitsbergen af mere end to Tommers Længde (en for en Amfipod hidtil uhørt Størrelse, thi det hedder endnu i den i Aaret 1840 udfømne tredie Deel af Milne-Edw.'s Hist. d. Crust. pag. 5: on ne connoit encore aucun Crustacé de cette division, dont le corps ait plus de dix-huit lignes de long).

¹⁾ Jeg vil tage et Exempel herpaa fra en af de bekendteste og hyppigste nordiske Arter, *Gammarus Locusta*. Af denne besidder jeg Exemplarer fra Spitsbergen paa mere end 18'' Længde, (Længden regnet fra Panderanden til Spidsen af Halevedhængene, ikke til Spidsen af Springsødderne, hvilket vilde forøge Længden med omtrent 3''). Paa de norske og danske Kyster erindrer jeg ikke at have seet Exemplarer, som sonderligt overstige det Halve af denne Længde.

forekommer mig mærkeligt. Een af de ovenomtalte Ascidiararter ¹⁾, af Storrelse som Ferskener eller Dranger, kappedes med disse sjonne Frugter ikke blot i elegant Form men ogsaa i levende Farver, og fremstillede mellem Jisbræer en næsten skuffende Efterligning af disse en sybligere Himmelegns Frembringelser. Dette har været mig saa meget mere paafaldende, som alle de Ascidier, jeg i Tropehavet har truffet, vare hvide, graa eller sortagtige. Det er dog ikke ene med Hensyn til denne Bløddyrslægt, at Polarzonen kan udholde en Sammenligning med Tropehavet. Der synes virkeligen at gives hele Regioner af det sidste, som slet ikke svare til den Forestilling, man a priori danner sig derom. Vilde man for Exempel sammenstille i et Billede alle de zoologiske Gjenstande, som Havet ved Callao, omtrent 12° Syd for Linien, ydede mig, og sammenholde dette med Udbyttet, samlet i den lille Bugt Velsund i kortere Tid, skulde man maaskee være tilbøjelig til at tilkjende det sidste Sted Fortrinnet baade i siirlige Former og i levende Farver. Saalidet opfyldte det peruanske Hav paa det angivne Sted de Forventninger, Zoologen plejer at gjøre sig om et Tropehav.

Gaaer man nu endeligen over til Antallet af Slægter og Arter, saa skulde jeg mene, at ovenanførte Regel, hvorvel den i Almindelighed kan ansees for paalidelig, dog er saa langt fra at kunne gjennemføres i det Enkelte, at endog store naturlige Afdelinger af en eller anden Dyresklasse derfra gjøre paafaldende Undtagelser; og nærværende Meddelelse leverer et Bidrag til at bevise dette med Hensyn til Amfipodernes Orden. I et tidligere Arbejde over Grønlands Amfipoder har jeg gjort opmærksom paa, at

---

¹⁾ Det er *Ascidia pyriformis*, Zool. dan. tab. 156, som her sigtes til.

disse udgjorde omtrent en Fjerdedeel af alle de, paa den Tid Arbejdet udkom, bekjendte Amfipoder. Under den Forudsætning, at de øvrige Haves Amfipoder vare ligesaa vel bekjendte som det grønlandske Hav, kunde man allerede heraf slutte, at denne Orden ikke, hvad Antallet af Arter angaaer, kunde være indbefattet under den østere omtalte zoologisk-geografiske Lov. Men, da det ikke vel er muligt at anstille nogen Sammenligning mellem den Rejagtighed, hvormed de forskjællige Have ere undersøgte, vilde det altid være tilladt, at tvivle paa en saadan Slutnings Gyldighed. Det vil altsaa ikke være overflødig, at understøtte den med yderligere Argumenter, og jeg troer, at være i Besiddelse af saadanne. Først kan jeg næmlig fremhæve den direkte Erfaring, jeg har haft Lejlighed til at erhverve mig, ved at besøge Tropehavet saavel paa Øst- som Vestkysten af Sydamerika. Blandt de talrige Krustaceer, som her findes, har jeg af Amfipodernes Orden forholdsvis kun truffet faa Arter, af ringe Størrelse og med temmelig sparsomt Individ-tal. Og da min Opmærksomhed var henvendt paa disse smaa Dyr, og jeg var vant til at søge dem, tør jeg maaskee vove, at tillægge denne Erfaring nogen Vægt, skjøndt jeg meget vel indseer, at jeg, ifølge mit korte Ophold, maa være saare langt fra at have udtomt, hvad der virkeligen forekommer af denne Orden. Istædetfor at man i vore nordlige Have under enhver Steen ved Stranden finder i hundredevis *Gammarus Locusta* eller *Orchestia littoralis* og andre Amfipoder, træffes der under lignende Forhold ganske andre Krustaceer, næmlig Krabber, især hørende til Slægterne *Porcellana*, *Grapsus*, *Xantho* ¹⁾ o. s. v.

¹⁾ Dog er det just ikke min Mening, herved at ville antyde, at de ovenfor nævnte Slægter alle fortjene at kaldes tropiske,

Den anden Grund, hvorpaa jeg stetter min Mening om Amfipodernes Overvægt ved Nærmelien mod Polarhavet, er det store Antal nye nordiske Former af denne Orden, jeg i det korte Mellemrum, siden mit Arbejde over Grønlands Amfipoder, har lært at kjende, tildeels ved egen Efterføgen paa de nordiske Kyster, men fornæmmeligen ved nye Sendinger fra Grønland, og som endnu kun for en Deel ere beskrevne. Jeg har næmlig for Djebliffet indskrænket mig til Amfipodernes ene Afdeling, *Gammarina*; og af

---

eller med andre Ord forekomme overvejende hyppigt, hvad Arter og Individier angaaer, indenfor Bendekredsene. Slægten *Porcellana* til Exempel synes at have sit Hovedsæde, eller det Centrum, hvorfra den udstraaler (om jeg tør bruge disse Udtryk), paa Kysten af Chili, og maastee kunde endog yderligere Egnen om *Balparaiso* (under omtrent 35° s. Br.) med et Slags Nærmelighed, skjondt vistnok blot formodningsviis, da omfattende Undersøgelser endnu savnes, ansættes som dette Centrum. Idetmindste har jeg paa Strandbredden ved denne By fundet Individantallet overvættet stort, og i en Længdestrækning af mindre end en halv Mil, uden egentligen at henvende nogen speciel Opmærksomhed paa denne Slægt, samlet otte Arter (*P. tuberculata* Guer., *P. spinifrons* Ml.-Edw., *P. violacea* Guer., *P. tuberculosa* Ml.-Edw., *P. lævigata* Guer., *P. granulosa* Guer., *P. grossimana* Guer., *P. Gigas* nov. sp.) Hertil komme endnu to, af franske Rejsende fra *Balparaiso* hjembragte, og af *Guerin* benævnedes Arter, *P. punctata* og *P. Desmarestii*, hvilke jeg ikke har truffet ved *Balparaiso*. Altsaa ialt ti Arter fra denne Lokalitet. Selv om man med *Guerin* (*Crust. du voyage de la Favorite*, 1838?) antager, at 40 Arter af denne Slægt ere bekjendte (*Milne-Edwards* har kun optaget tyve Arter som velbegrundede), blive ti Arter for en saa indskrænket Lokalitet en forbausende Mængde.

denne endnu blot bearbejdet en Deel af det for Haanden værende Forraad. Naar hermed bringes i Forbindelse, at man fra samtlige Verdens Have ikke kjender 120 Arter af Amfipodordenen, og at de allerede tidligere som grønlandste beskrevne Arter udgjorde omtrent en Fjerdedeel af Antallet: saa synes det at blive tydeligt, hvor afgjort en Overvægt det nordiske Hav ved nærværende Tilvæxt erholder over de sydligere Have. Den Omstændighed, at de talrige nordiske Arter ikke med Føje kunne henføres til nogle saa Slægter, men udvise en Rigdom af Formforskjælligheder, hvis fysiologiske Betydning er stor nok, til at fordre Drettelsen af en Mængde nye generiske Grupper: denne Omstændighed forekommer mig ogsaa at give et ikke uvægtigt Argument for, at de koldere Have kunne betragtes som Amfipodernes rette og egentlige Hjem.

A. Nye Slægter.

1. *Opis* Kr. 1).

Pedes primi paris chelis armati portentosæ magnitudinis. Reliqua cum genere Anonyce ferme conveniunt.

Opis Eschrichtii Holbl. Rosea, dorso saturatiore; oculi nigricantes, magni, elongato-reniformes, in superficie capitis dorsali fere confluentes. Styli terminales sexti pedum abdominalium paris setis ornatu plumosis, longis. — Long. 4'''.

Pauca e Groenlandia australi misit clariss. *Holböll* (exemplaria 2).

¹⁾ *Opis* nomen virginis Hyperboreæ, cujus in *Melpomene* (cap. 33) mentionem facit *Herodotus*.

²⁾ Kapt. H. har nedsendt Arten under Navnet *Anonyx Eschrichtii*, men, uagtet den virkelig i de allerfleste Henseender stemmer med denne Slægt, kan jeg dog ikke indrømme den Plads blandt *Anonyx*arterne, paa Grund af det første

2. *Stegocephalus*¹⁾ Kr.

Epimera insignis magnitudinis, loricam efficientia, sub qua latent membra. *Caput* maximum, quasi proboscideum, epimeris omnino fere tectum, *oculis*, ut videtur, destitutum. *Antennæ* breves (capitis altitudine non longiores); superiores pedunculo crassissimo, flagello appendiculari minimo, uniarticulato; inferiores subpediformes. *Mandibulæ* palpo instructæ brevissimo, crasso, uniarticulato, dentato, parum mobili; pedes maxillares quasi pedunculati; labrum maximum. *Pedes* primi et secundi paris manibus subcheliformibus destituti. *Pedes* quinti paris pedibus tertii quartique paris structura et directione similes.

Stegocephalus inflatus Kr.: variegatus, crassus, teretiusculus, subnitens; antennæ inferiores superioribus paullo longiores. Long. 1".

E mari groenlandico allatus.

3. *Phoxus* Kr.²⁾

Caput permagnum (quintam ferme longitudinis animalis partem efficiens), triangulare, depressum, antice productum

Fodpars uformeligt store Sar (Chela), medens Slægten Anonyr i Regelen ikke engang besidder Gribehaand (Manus subcheliformis). Der kan næppe være nogen Tvivl om, at denne monstrose Sar (Tab. II. Fig. 22), som findes lige udviklet hos begge Kjøn (og altsaa ikke er analog med det andet Fodpars Sar hos Hannerne af visse Amfipodararter), maa øve en betydelig Indflydelse paa Dyrets Levemaade. Ligesom hos Anonyr'erne vise de nederste Følere endel Afværling i Længde, og ere i Regelen hos Hannerne meget længere end hos Hunnerne, samt forsynede med Bøddang, ligesom hos Slægten Anonyr (see nedensf. S. 164).

¹⁾ Στεγω, tego et κεφαλή, Caput.

²⁾ Φοξος, capite acuto. *Iliados* B, 219: φοξὸς ἔην κεφαλὴν κ. τ. λ.

et acuminatum. *Antennæ* superficiiei capitis inferiori adfixæ, alterum par anterius, alterum posterius, utrumque validum, pedunculo crassissimo. *Antennæ anteriores* perbreves (capite breviores), flagello appendiculari insolitæ magnitudinis ornatæ; pedunculus flagellis longior. *Antennæ posteriores* parum anterioribus longiores. *Mandibulæ* sat magnæ, palpo longissimo. *Pedes* primi et secundi paris manu subcheliformi armati valida; *pedes* tertii quartique paris manu quoque quasi muniti subcheliformi, cujus palmam præbent articulus tertius quartusque juncti, ungvem quintus sextusque; sextum pedum par ceteris multo longius. *Flagellum* pedum fere filiforme. *Epimera* permagna, margine inferiori setis sat longis instructa. *Appendix caudalis* laminis constans duabus.

Phoxus Holbølli Kr.¹⁾. Primus pedunculi antennarum superiorum articulus secundo non duplo longior. Articulus tertius quartus-

---

Raptajn Holbøll, der med megen Iver samler og iagttager Grønlands Kræbsdyr, har før mig erkjendt nærværende Form som en ny Slægt, og nedsendt den under Navnet *Spinifer*; et Navn, som jeg med den bedste Villie til at lade Enhver beholde Sit, ikke har troet at burde bevare, deels fordi det strider mod Reglerne for Navngivningen i Almindelighed, deels fordi det antyder en Egenstabs, som ingen Hjemmel har i Dyrets Bygning.

1) Under dette Navn sammenfatter jeg to af Rpt. Holbøll's Arter, næmlig *Sp. spinosissimus* og *Sp. flagelliformis*. Betegnede med det sidste Navn ere fire Individer nedsendte til det Kgl. Museum. Ved at undersøge disse fandt jeg, at de tre i Et og Alt stemmede med *Sp. spinosissimus*, hvorimod det fjerde blot afskilte sig ved en betydeligere Længde af de nedre Følere og ved Følernes Bedhæng. Men, da Slægterne *Anonyx*, *Opis*, *Ampelisca* og flere andre Kræbsdyr-Slægter af forskjællige Orde-

que pedunculi antennarum inferiorum armati aculeis lateralibus per paria dispositis; tertius pedunculi articulus subcylindricus. Pedes tertii quartique paris ungue instructi simplice. Pedes quinti paris articulo primo (coxa) dilatato, disciformi. Omnes fere corporis partes setis simplicibus (non vero plumosis) instructæ. Long. 4'''.

Phoxus plumosus Holbl. Primus pedunculi antennarum superiorum articulus secundo plus duplo longior. Articulus tertius quartusque pedunculi antennarum inferiorum nullis armati aculeis lateralibus; tertius pedunculi articulus valde dilatatus, cordiformis. Pedes tertii quartique paris binis præditi ungvibus. Pedes quinti paris articulo primo non dilatato, clavato. Omnes fere corporis partes setis ornata plumosis. Long. 3½'''.

4. *Pontoporceia* Kr. 1).

Antennæ validæ, subpediformes, pedunculo crasso, elongato. Flagellum appendiculare antennarum superiorum perpusillum. Instrumenta cibaria brevia sed lata. Pedes primi et secundi paris perbreves, robusti, illi manu lata instructi, ungue vero brevior; hi manu carentes, ungueque præditi rudimentario. Pedes tertii quartique paris longiores, validi, subcheliformes, articulo quarto dilatato pal-
mam efficiente, ungue armati conico, aculeato. Pedes quinti et sexti paris recurvi, articulo primo parum modo dilatato, ungue armati pusillo. Pedes septimi paris recurvi, articulo primo permagno, clypeiformi; articulo sexto vel ungue fere rudimentari. Epimera magna, margine inferiore plu-

---

ner have viist mig, at Afvigelsen i Længden og Bestaffenheden af Følernes Svøber øste er et af Udtrykkene for Kjønnsforskjælligheden: kan jeg ikke, uden væsentligere Skjælnemærker eftervises, antage Sp. flagelliformis som velbegrundet Art; hvorimod jeg troer at turde holde den for Hannen af Sp. spinosissimus Hlbl.

¹⁾ *Ποντοπόρεια* (pontivaga), nomen Nereidis apud Hesiodum (Theogon. vers. 256).

rimis instructo setis plumosis (epimero excepto septimo). Pedes natatorii sat breves, ceteroquin forma vulgari; pedes saltatorii multis armati aculeis.

Pontoporeia femorata Kr. Corpus compressum; oculi elongato-reniformes; antennæ multis longisque ornatae setis plumosis, superiores et inferiores eadem longitudine; in utrisque penultimus pedunculi articulus ultimo paullo longior.

E mari Groenlandiæ australi misit clariss. *Holböll*.

5. *Pardalisca*¹⁾ Kr. -

Caput crassiusculum, subtumidum. Epimera exiguæ magnitudinis. Antennæ pertenuës, superiores flagello instructæ appendiculari; pedunculus antennarum inferiorum pedunculo superiorum duplo ferme longior. Mandibula apice dilatata, quadridentata, palpo triarticulato. Palpus maxillarum posterioris paris articulo terminali valde dilatato, cordiformi. Pedes maxillares unico instructi laminarum terminalium pari, palpoque quadriarticulato. Pedes primi secundique paris ea sunt conformatione, ut quartus eorum articulus manum efficere videatur, quintus sextusque juncti unguem quodammodo præsent; ita tamen, ut sextus formam monstret ovalem, multisque armatus sit aculeis marginalibus. Pedes tertii quartique paris ungue sublaminiari, postice subtiliter serrulato. Pedes reliqui elongati, sat debiles, femoribus subangustis. Pedes spurii primi, secundi et tertii paris natatorii, reliqui saltatorii.

Pardalisca cuspidata Kr. Pedes saltatorii ultimi paris magni, reliquis longitudine præcellentes: annulus abdominis tertius, quartus et quintus binis marginis posterioris dentibus depressis; appendix caudalis duabus constans laminis elongato-ovatis, postice bispinosis. Long. 7'''.

---

¹⁾ Nomen ancillæ apud Plautum in *Casina*.

In mari Greenlandiam australem alluente (ad Godthaab) legit
clar. *Holböll*.

6. *Protomedeia* Kr.¹⁾

Annuli thoracici latiores quam altiorem, dorso subdepresso. Antennæ superiores pedunculo elongato (flagello parum breviori) instructæ, flagelloque appendiculari multiaarticulato. Antennæ inferiores pediformes, pedunculo longissimo, flagellum ter ad minus longitudine superante. Pedes secundi paris parvi, manu non instructi subcheliformi. Pedes tertii quartique paris sat magni; articulus eorum quintus sextusque quasi in unguem longissimum sunt coaliti, qui cum articulo tertio quartoque manum quodammodo efficere videtur prehensilem. Epimera sat brevia. Pedes spurii quarti, quinti et sexti paris saltatorii.

Protomedeia fasciata Kr. Fasciis transversalibus nigricantibus circiter decem ornata. Long. 4'''.

E Groenlandia missa australi (Godthaab).

7. *Ampelisca* Kr.²⁾

Pedes primi secundique paris nulla instructi manu subcheliformi; pedes tertii quartique paris forma peculiari, manu quodammodo muniti, cujus quasi palmam efficit articulus tertius, digitum vero quartus, quintus et sextus juncti; sextus articulus sive unguis longissimus gracillimusque; pedes quinti sextique paris articulis modo compositi quinque, quorum ultimus ad finem marginis posterioris ungue armatus est rudimentari, recurvo, immobili (vel parum mobili). Septimum pedum par ungue laminari, lato, nata-

---

¹⁾ *Πρωτομέδεια*, filia *Nerei* et *Doridis*. *Hesiod. Theogon.*
vers. 249.

²⁾ Nomen mulieris apud *Plautum* in *Rudente*.

torio(?). Antennæ graciles, pedunculus inferiorum pedunculo superiorum multo longior. Oculi simplices(?). Pedes maxillares palpo sat brevi. Epimera magna, paria quatuor anteriora multis ornata marginis inferioris setis. Sextum pedum abdominalium par natatorium. Reliqua ferme ut in genere *Amphithoës*.

Ampelisca Eschrichtii: albo rubroque variegata, valde compressa, dorso carinato (non vero dentato); annulo abdominali quinto nodis duobus armato dorsalibus transversim positus, iuicemque separatis incisura profunda; sexto pedum abdominalium pari post quartum quintumque multum eminente. Long. 1".

Ad oras Groenlandiæ australis (Godthaab) vulgarior, ut ex sat numerosis inde transmissis (a clarissimo Holböll) exemplaribus conicere licet.

8. *Photis* Kr. 1)

Corpus sat altum, compressum. Antennæ subpediformes (3: elongatæ, sat validæ, pedunculo flagellis pauciarticulatis multo longiori), flagello appendiculari destitutæ. Pedes primi et secundi paris sat breves, validi, manu subcheliformi armati robusta. Pes quinti paris recurvatus, inversus, ungue rudimentari. Epimera permagna; quinque paria anteriora ad marginem inferiorem setis sat longis instructa; quintum eadem est ac quartum altitudine, postice profundius excisum. Lamina terminalis interior pedis saltatorii tertii paris rudimentaris.

Photis Reinhardi Kr. Fusco-grisea, antennis superioribus inferiores longitudine parum vincentibus. Long. 3".

E Groenlandia australi misit clar. Holböll.

9. *Oediceros* Kr. 1)

Frons in rostrum producta plus minus acutum obtusumve, semper vero nodo pellucente, ovali, flavo rubescente

1) Nomen ancillæ apud *Apuleium* in *Asino aureo*,

1) *Oιδεω*, tumeo et *κερας*, cornu.

turgidum. Oculi nulli? Pedunculi antennarum longi, superiorum flagelli longitudinem æquantes vel superantes; antennæ superiores flagello appendiculari destitutæ. Pedes primi et secundi paris manu armati subcheliformi permagna. Pedes tertii quartique paris validi, ungue instructi lato, laminari; quod quoque usu venit quinto sextoque pari, quorum coxa vel articulus primus dilatatus non est. Pedes septimi paris longissimi, tenues, fere filiformes (coxa vel primo articulo excepto). Epimera mediocris magnitudinis, multis longisque armata setis marginis inferioris simplicibus; margo posterior quarti paris integra (non sinuato-excisa).

Oediceros saginatus Kr. Albidus, fusco marmoratus; thorace crasso, inflato; dorso latiusculo subplano; tertius pedunculi antennarum superiorum articulus dimidia secundi articuli parte brevior; quartus pedunculi antennarum inferiorum articulus tertio multo longior. Long. 8—9'''.

In mari Groenlandiam alluente haud rarus; ad oras Norvegiæ borealis quoque legi.

10. *Lafystius* Kr. 1).

Caput depressum, latius quam longius, rostratum. Antennæ sat breves, subulatæ, validæ (superiores validissimæ), eadem ferme pedunculi et flagelli longitudine, sub rostro in eodem plano positæ, alterum par anterius, alterum posterius. Oculi in superficie capitis dorsali siti. Mandibulæ angustiores, acuminatæ, palpo instructæ; lamina maxillæ prioris exterior nullis divisa articulis; pedes maxillares palpo biarticulato. Thorax latus, depressus. Pes primi paris gracillimus, manu lineari, ungue elongato; pes

1) *Λαφυστιος*, gulosus.

secundi paris brevis, validus, manu quadrata, ungue subliminari apice setoso. Reliqui decem pedes validi, subcheliformes, eadem ferme longitudine. Epimera mediocris magnitudinis, quartum par in acumen inferne productum. Pedes natatorii elongati, pedes saltatorii debiles.

Lafystius Sturionis: albus, oculis subellipticis nigris; antennæ superiores inferioribus aliquanto longiores. Long. 3'''.

Unicum, quod adhuc innotuit, inter Gammarina animal parasiticum. Gregatim sub pinnis Acipenseris Sturionis pectoralibus degit in sinu Codano. Rarius ex Squalo Galeo cepi.

B. Nye Arter af bekjendte Slægter.

Leucothoe Leach¹⁾.

L. clypeata Kr. Antennæ superiores inferioribus non parum longiores; articulo pedunculi primo secundum

¹⁾ Denne Slægt har hidtil været meget ufuldstændigt bekjendt, og Milne-Edwards's Karakteristik af den synes at maatte undergaae betydelige Forandringer og Tillæg. Meget, hvad han har optaget i Slægtskarakteren, tilkommer blot Arten *L. furina*, og Meget, som anføres under Artsbeskrivelsen, bør have Plads i Slægtskarakteren. Under første Rubrik hører: 1) „de fire første Brystrings Epimerer meget store;“ hos begge de to her fremstillede Arter ere første Brystrings Epimerer meget smaa, de tre følgende meget store*), sjerde Rings endog næsten monstrøse, skjoldformige, uden Udsnit af det øverste-bagste Hjørne. 2) „Hofsten af de tre sidste Par Fødder stor og skjoldformig.“ Hos de to nordiske Arter

*) Her bør imidlertid mærkes, at M. E's Afbildning (Cester Savigny) af Legemets forreste Deel (Hovedet og de tre første Brystringe) hos *L. furina* ikke svarer til hans ovenanførte Ord med Hensyn til første Epimer, hvilken vistnok er temmelig lille, om man ikke heller vil kalde den meget lille.

longitudine superante. Flagellum antennarum inferiorum ultimo pedunculi articulo longius. Oculi minimi, orbiculares. Articulus pedis primi paris quartus elongatus, subconicus; articulus quintus linearis; utriusque setis modo marginum præditi; unguis pusillus, pectinatus. Manus pedum secundi paris apice dilatato, truncato, aculeoque marginis posterioris terminali valido. Pedes quinti paris articulo primo gracili, lineari. Epimera annuli thoracici primi perparva, epimeris secundi annuli tecta; epimera quarti

---

gjælder dette kun for de to sidste Fodpar, hvorimod femte Fodpars første Led eller Hoste er langstrakt, smal, temmelig svag, eller af Form omtrent som hos tredje og fjerde Par. 3) „Kortheden af Følernes Svøbe“ fortjener næppe Plads i Slægtskarakteren, da den ene af de her karakteriserede Arter har temmelig lang Svøbe paa de øverste Følere. — Fra Artsbeskrivelsen bør derimod gaae over i Slægtskarakteren 1) Besskaffenheden af tredje Led i de øverste Følernes Skaf, hvilket Led hos alle tre Arter er meget lille og vanskeligt at skjelne fra Svøbens Led. 2) Længden af de nederste Følernes Skaf, hvilket er meget længer end Svøben og længer end de øverste Følernes Skaf. 3) Den meget karakteristiske Besskaffenhed af Munddelene, især Kjæbefødderne. 4) Andet Fodpars langt betydeligere Størrelse, end førstes. 5) Maa ske kunde hertil søjes Halevedhængets Dannelselse af en enkelt Plade. — Vilde man, paa Grund af de ovenantvode Forskjælligheder mellem de nordiske Arter og *L. furina*, mene, at de ikke henhorte til denne Slægt: saa vilde det ikke blot blive nødvendigt at danne en ny Slægt for dem, men man maatte endog adskille dem indbyrdes, og danne to nye Slægter; hvilket ikke forekommer mig for Tiden at kunne billiges. Enhver Slægt, som kun er opstillet efter en enkelt Art, er underkastet den Skjæbne, at maatte modificeres noget i sin Form ved nye Arters Opdagelse, hvis man ikke vil danne nye Slægter i det Uendelige.

annuli maxima, clypei formam imitantia, duplo fere latiora quam altiora. Pedes abdominales ultimi paris præcedentibus breviores, unico modo armati stylo terminali biarticulato.

Paucissima e *Groenlandia* australi missa exemplaria ad examen vocavi.

Leucothoe glacialis Kr. Antennæ superiores et inferiores eadem ferme longitudine; articulus pedunculi antenarum superiorum primus secundo parum longior. Flagellum antenarum inferiorum ultimo pedunculi articulo brevius. Oculi sat parvi, orbiculares. Articulus pedis primi paris quartus dilatatus, obovatus; articulus quintus clavatus, utriusque plurimis totius superficiei setis obsiti; unguis sat magnus. Manus pedis secundi paris subconica, aculeo marginis posterioris ferme mediæ valido. Pedes quinti paris articulo primo gracili, lineari. Epimera annuli thoracici primi minima, epimeris annuli secundi oblecta; epimera annuli quarti permagna, paullo latiora quam altiora. Pedes abdominales ultimi paris perpusilli, duobus instructi stylis terminalibus biarticulatis.

Duo modo hujus speciei exemplaria in Belsund, portu Spitsbergiæ, legi.

Gammarus.

G. dentatus Kr. Elongatus, compressus, dorso vero rotundato; oculi nigri, minuti, ovals. Omnes abdominis annuli dentibus (nullo vero carina) armati marginis posterioris, transversim positus¹⁾. Sextum

¹⁾ Annulus abdominalis primus dentibus armatus tribus, intermedio sat magno, duobusque lateralibus minutis; annulus secundus dentibus quinque, intermedio magno, lateralibus quatuor minutis; tertius dentibus septem, intermedio majore, sex lateralibus minutis; quartus dentibus quinque, intermedio majore, lateralibus decrescentibus; quintus dentibus sat magnis sex; sextus dentibus quatuor minutis.

pedum abdominalium par longissimum validissimumque, reliquos multo eminens, stylo terminali altero prægrandi, altero fere rudimentari. Antennæ superiores longissimæ, inferioribus duplo longiores, totamque animalis longitudinem fere æquantes. Pedunculus antennarum inferiorum flagello fere triplo longior. Manus pedum primi paris ungue armata postice dentato ciliatoque; unguis secundi pedum paris setis pilisque modo præditus. Long. 8—9''.

Pauca e Groenlandia australi rimavi exemplaria, quæ clar. misit *Holböll*.

Acanthonotus Ow.

Den af Owen¹⁾ opstillede Slægt *Acanthonotus* er optagen af Milne-Edwards²⁾, efter hvis Definition den ene deri adskiller sig fra Slægten *Amphithoe*, at de to første Par Fødder ikke besidde en Gribehaand (main subcheliforme). En Bemærkning af Milne-Edwards om Leach's Slægt *Pherusa* og dens Forhold til *Amphithoe* synes imidlertid her at finde Anvendelse³⁾; da det maaskee i adskillige Tilfælde vilde kunne have sine Bæmskeligheder, efter dette ene Skjælnemærke at drage Grændser imellem Slægterne *Acanthonotus* og *Amphithoe*, hvorfor jeg ogsaa tidligere har yttret Tvivl om den førstes Gyltighed⁴⁾. Da imidlertid Arternes Antal i Slægten *Amphithoe* synes at kunne gjøre Udskillelse ønskelig, og da det maaskee vil være muligt, at angive flere Skjælnemærker for

1) App. to the second Voyage of Ross.

2) Hist. des Crustacés III, 24.

3) "Tous les degrés intermédiaires entre les deux modifications extrêmes d'une main très large et d'une pate presque filiforme nous sont offerts par des espèces, du reste, extrêmement voisines; nous ne voyons par conséquent aucune raison valable pour motiver cette division &c." L. c. III, 29.

4) Grønlands Amphipoder Side 37 Anm.

Slægten *Acanthonotus* end det ene omtalte: følger jeg her *Milne-Edwards's* Exempel. Naar denne Slægt anerkjendes, maa aabenbart *Amphithoe Serra* henføres under den, hvad *Milne-Edwards* allerede har yttret sig tilbøjelig til at antage¹⁾. Til de tre Arter, som Slægten derved kommer til at bestaae af, føjer jeg her en fjerde ny Art.

Acanthonotus inflatus Kr. Crassus, tumidus, dorso rotundato, minimeque dentato. Reliqua ferme cum *Acanthonoto Serra* conveniunt. Long. 5'''.

Unicum in portu Spitsbergiæ Belsund legi exemplar, duo e mari Groenlandiæ australi apportata vi. li.

Det forekommer mig imidlertid tvivlsomt, om nærværende Dyr udgjør en egen Art, eller blot er en Varietet af *Ac. Serra*, hvilken den staaer overmaade nær. Men, da jeg, blandt et temmelig stort Antal Exemplarer af denne sidste, slet ingen Overgangsformer har fundet²⁾, vover jeg ikke at forene dem. Hverimod jeg anbefaler den nye Art til streng Prøvelse af dem, som dertil maatte have Lejlighed.

¹⁾ L. c. III, 25. Naar *M. E.* derimod bemærker, at *A. Serra* rimeligviis er identisk med *Oniscus Cicada* *St. Fabr.*, da er der slet ingen Tvivl om, at han deri tager Fejl; hverimod der er den største Rimelighed for, at den falder sammen med *Fabricius's* *Oniscus serratus*, saaledes som af mig tidligere er angivet: hvorfor det vel ogsaa vilde være billigt, at lade dette Artsnavn igjen indtræde i sine Rettigheder, da Artens Optagelse i Slægten *Acanthonotus* borttrødder den tidligere Hindring derfor: *Oniscus Cicada* er rimeligviis en Art af Slægten *Anonyx*. — Jeg troer det endvidere ikke unyttigt at tilføje den Bemærkning, at, medens de tre nordiske Arter af Slægten *Acanthonotus* vise et særdeles nært Slægtskab til hverandre, synes *E's* *Ac. Nordmannii* at være saa ferskjellig fra dem, at den maaste ikke med Feje kan forblive i samme Slægt.

²⁾ Heller ikke har jeg hos nogen anden af de talrige nordiske, med Pigge og Torne forsynede, Arter bemærket lignende Overage.

Ischyrocerus.

Til denne, i min Afhandling om Grønlands Amfipoder opstillede Slægt kommer en ny Art. Dog, inden jeg meddeeler dennes Skjælnemærker, synes det nødvendigt, at give Diagnose af den tidligere beskrevne Art; da en saadan, medens kun een Art var bekendt, ikke med nogen Sikkerhed kunde affattes.

Isch. angvipes Kr. Flagellum antennarum superiorum ultimum pedunculi articulum longitudine non parum superans; flagellum appendiculare primum flagelli proprii articulum æqvans longitudine. Ultimus pedunculi antennarum inferiorum articulus flagello multo longior; primus flagelli articulus reliquos junctos longitudine fere æqvans. Manus secundi pedum paris elongata, subangusta, arcuata. Pedes quinti, sexti et septimi paris eadem ferme invicem longitudine, coxis elongatis, articulis tertio, quarto quintoque margine crenatis. Epimera tertii quartique paris epimeris secundi paris paullo minora; epimera quarti paris postice omnino non arcuato-excisa.

Isch. latipes Kr. Flagellum antennarum superiorum ultimum pedunculi articulum æqvans vel paullo modo superans; flagellum appendiculare vix dimidiam primi articuli flagelli proprii longitudinem æquans. Ultimus pedunculi antennarum inferiorum articulus flagello brevior; primus flagelli articulus reliquis junctis multo brevior. Manus secundi pedum paris dilatata, ovata. Pedes quinti paris pedibus sexti septimique paris multo breviores; et hi et illi coxis valde dilatatis, articulisque tertio, quarto quintoque margine integris. Epimera tertii quartique paris epimeris secundi paris paullo majora; epimera quarti paris postice parum arcuata.

Non pauca hujus speciei examinavi exemplaria, e Groenlandia australi opera clarissimi Holbüll missa.

Podocerus.

Podocerus Leachii ¹⁾ Kr. Antennæ superiores longitudine inferiores ferme æquantes. Flagellum antennarum inferiorum duodecim formatum articulis. Lobuli oculiferi eminentes. Manus primi pedum paris valde dilatata, parum modo longior quam latior. Manus secundi pedum paris maxima, in feminis postice eminentia prægrandi conica articuli quarti quasi munita; in maribus contra quartus articulus manum digitumque immobilem præbet, articulus quin-

¹⁾ Nærværende Art er opkaldt efter den af Nærcinologien vel-fortjente Leach, ikke som om han havde kjendt og omtalt den, men som Grunder af Slægten. Milne-Edwards, der af denne, hidtil saa lidet bekjendte, Slægt ikke selv har været i Besiddelse af Individier, men har undersøgt Leach's, i det britiske Museum i London opbevarede, Originaleremplarer, giver derefter (i tredje Udgave af Cuvier's Regne animal, Crustacés, Livr. 8 Tab. 61) Afbildning af de to Arter, *P. variegatus* og *P. pulchellus*. Ved at sammenholde *P. Leachii* med disse, bliver det baade tydeligt, at den er forskjellig fra disse Arter, og at den henhører til Slægten *Podocerus*; dog, vel at mærke, kun Hunnen, hvorimod Hannen er en aabenbar *Erichthonius*, hvilket atter med andre Ord hedder, at Slægten *Erichthonius* maa gaae ind. Thi, vælger man en modsat Forholdsregel, og overfører den her fremsatte Art i begge dens Kjon til Slægten *Erichthonius*, beholder man ikke anden Forskjæl mellem disse to Slægter, end at *Erichthonius* har omtrent tolv Led i de nederste Føleres Svøbe istedetfor fire, og at det første Led af tredje, fjerde og femte Par Fodder er bredere hos denne Slægt end hos *Podocerus*; Afvigelser, der forekomme mig alt for ubetydelige, til ved dem ene at begrunde en Slægt.

tus sextusque juncti ungvem sive pollicem efficiunt. Pedes tertii quartique paris eadem ferme longitudine; coxa et articulus tertius pedum tertii et quarti paris dilatata, laminaria. Quintum pedum par ceteris brevius, coxa scutiformi. Superficies animalis dorsalis omnino lævis dentibusque destituta. Epimera ciliata vel plumosa.

NB. Femina hujus speciei forma pedum secundi paris Podocerus est, mas vero Erichthonius. Genus Erichthonius igitur delendum videtur.

In sinu Codano exemplaria legi, in tubo membranaceo, ut species generis Cerapus, degentia.

Slægten *Anonyx* Kr.

Da ingen nordisk Amfipodslægt i den seneste Tid er bleven forøget med flere Arter end denne, kan jeg vistnok ikke ganske forbigaae den med Taushed her, uagtet jeg endnu svæver i nogen Uvisshed med Hensyn til Arternes faste Begrændsning. Paa Spitsbergen har jeg fundet een ny Art, en anden paa den norske Kyst og en tredie i Rattegattet; men endnu flere (fire eller fem) nye Arter ere af Kaptajn Holbøll, hvis Opmærksomhed fortrinligviis har været rettet paa denne Slægt, nedsendte fra det sydlige Grønland. Derimod gaaer een af de tidligere Arter, *Anonyx appendiculosus*, ud, da den blot er Hannerne til *An. Lagena*. Jeg har næmlig haft Lejlighed til at gjøre den Opdagelse, at Hannerne hos denne Slægt adskille sig fra Hannerne derved, at Følerne, foruden at antage en betydelig Længdeudvikling, hvilket dog især gjælder det nederste Par, ere forsynede med en Mængde smaa Hudvedhæng, der synes at tjene som Sugestaaer, hvorved Hannerne formodentligen under Parrin-

gen fastholde Hunnerne¹⁾. Da jeg ikke anseer mine Undersøgelser over denne Slægt for ganske tilendebragte, opsætter jeg til en anden Lejlighed at meddele en nøjagtig Betegnelse af Arterne, af Frygt for, at jeg nu muligens kunde opstille flere Arter, end der senere vilde udholde en stræng Prøvelse. Det Forhold, hvorover jeg især er i Tvivl, og paa hvilket jeg

- 1) Et ganske lignende Forhold finder Sted hos de ovenangførte nye Slægter, *Opis*, *Phoxus* og *Ampelisca*, og jeg troer, i Analogi hermed, at maatte betragte de tidligere under Navnene *Amphithoe crenulata* og *Am. inermis* beskrevne Amphipoder som *Han* og *Hun* af samme Art. Endvidere antager jeg den af Milne-Edwards beskrevne *Gammarus ornatus* blot som en mandlig Form, hvorfor Artens Begrændsning og Navn vil blive at forandre, naar det afgjøres, hvilken Hundertil bør henføres. Denne Opdagelse kan jeg siges indirekte at skyldes Kpt. Holbøll. Idet jeg nemlig med Omhyggelighed undersøgte de af ham nedsendte og benævnte Arter, hvis Lærlighed opvakte nogen Tvivl hos mig over deres Gyldighed; blev jeg var, at de for største Delen parviis lignede hinanden i meget høj Grad: hans *An. sceletator* til Exempel lignede fuldkomment hans *An. Krøyeri*, med Undtagelse af, at den sidste havde Følerne forsynede med Vedhæng, og det nederste Par af en paafaldende Længde; og det samme Forhold fandt Sted mellem de Former, han havde nedsendt under Navnene *An. velatus* og *An. ornatus*, mellem *An. Eschrichtii* og *An. bonæ spec. v. s. v.* Dette ledede mig til at undersøge Kjønnene, og jeg fandt da, at alle Individer med Vedhæng paa Følerne og de nederste Følere stærkt udviklede vare Hanner, de andre alle Hunner. Nagtet Antallet af Arterne derfor efter min Mening ingenlunde er saa stort, som Kpt. Holbøll har formodet, beholder han dog stedsse Væren for, først at have opdaget adskillige nye Arter, og underkastet disse Dyr en detailleret Undersøgelse.

ønskede at fæste andre Undersøgeres Opmærksomhed, er, hvorvidt Djet forandrer Form og Farver efter Alder og Køn. At virkeligt en Forandring i Djets Form finder Sted i nogen Grad, er sikkert, skjøndt jeg ikke formaaer at fastsætte Grændsen, især hos saadanne Arter, hvoraf jeg kun har seet faa Individider. Hvad Djets Farveforandring angaaer, da har jeg kun med Hensyn til nogle grønlandske Arter Formodning om, at den kunde finde Sted, men er endnu mindre istand til selv at naae noget sikkert Resultat derover, da hos de i Spiritus nedsendte Individider, især de mindre, Djets Pigment almindeligen er forsvundet*).

1) Endnu kunde det være Sted her at tilføje et Par Ord om Gyldigheden af Slægten *Anonyx*, som af Milne-Edwards kun er anerkjendt meget middelbart. M.-E. publicerede i Aaret 1830 Slægten *Lysianassa*, hvilken begrundedes med to, indbyrdes vidt forskellige Arter, og derfor manglede alt indre Sammenhold. Dette indsaæses senere af denne udmærkede Zoolog, hvorfor han for den ene af disse Arter dannede et nyt Slægtsnavn, *Alibrotus*; til den anden derimod, under Navnet *Lysianassa*, forenede de tre af mig opstillede *Anonyx*-arter, hvorved han tillige overførte det Meste af Karakteristiken for Slægten *Anonyx* paa Slægten *Lysianassa*. Saa vidt jeg kan skjønne, vilde det have været billigere, under den Forudsætning, at *Lysianassa Costæ* og *Anonyx*-arterne virkeligen høre til een generisk Gruppe: at lade *Lysianassa Chauseica* (den nuværende *Alibrotus*) beholde Navnet *Lysianassa*, og derimod overføre *Lys. Costæ* i Slægten *Anonyx*. Dog, det er ikke min Hensigt at fives med en saa særdeles forjænt Zoolog om et Slægtsnavn, hvilket jeg med største Glæde skulde opoffre ham, saameget hellere, som det ikke engang er meget passende valgt. Spørgsmaalet er blot her, om Slægtsformerne *Lysianassa* og *Anonyx* kunne bestaae ved Siden af hinanden, den ene repræsenteret ved *Lys. Costæ* Ml.-Edw., den anden ved de nordiske Arter *An. Lagena* og *An. VahlII*; eller om de bør smelte sammen. Det kunde vel hælde sig, at den første Side at betragte Tingene fra kunde være den rigtige. Skjøndt alle *Anonyx*-arter virkeligen besidde Rudiment af en Klo paa andet Fodpar (hvilket jeg ved bedre Undersøgelseredskaber har været istand til at overtøye mig om), synes dette Fodpars Form dog at adskille det betydeligt fra samme Deel hos *Lys. Costæ*. Til Oplysning heraf meddeles Afbildning af andet Fodpars femte Led og rudimentære Klo hos *An. Lagena* (Tab. II. fig. 25), og af samme Dele hos *Lys. Costæ* (fig. 26), den sidste Figur forstørret efter Milne-Edwards's Afbildning.

Nye Arter af Slægten

Tanais,

bestrevne ved

Henrik Kroyer.

Slægten *Tanais* Mln.-Edw. blev mig først bekendt gjennem den i Aaret 1840*) udkomne tredie Deel af Hist. natur. des Crustacés & c. par Milne Edwards. Dog mener jeg hermed kun Slægtsnavnet, eller Slægten saaledes som bemeldte Zoolog har opfattet den; thi selve Formen kjendte jeg allerede noget tidligere, endog i flere Arter. I Sommeren 1838 fandt jeg næmlig een Art ved Spitsbergen (*Tanais gracilis* Kr.), hvilken jeg i en foreløbig Fortegnelse over de spitsbergenske Kræbsdyr, meddeelt Hr. Gaimard strax efter vor Tilbagekomst til Hammerfest (August 1838), angav som dannende „en ny Slægt nærved *Anthura*“. Senere opdagede jeg to Arter ved Madera (Funchal's Rhed, September 1840) og een ved Bahia; dog er jeg med Hensyn til den sidste i nogen Tvivl, om den ikke maaskee kunde falde sammen med den ene Art fra Madera. — Efter min Tilbagekomst fra Sydamerika har vor ivrige

*) Efter Titelbladet, kjøndt den ikke synes at være kommen i Boghandelen for det følgende Aar. Milne-Edwards angiver (Hist. d. Crust. III, 144 not. 2), at han har opstillet Slægten i et tidligere, i Forening med Aubouin udgivet Skrift (*Précis d'Entomologie*), hvilket er mig ganske ubekjendt. Maaskee er det ikke blevet meget udbredt udenfor Frankrig, da jeg ikke erindrer, at have suudet nogen Anmeldelse af det (end ikke Trykkaaret og den selvstændige Titel) i nogen Journal, som jeg har haft Lejlighed til at benytte.

og skarpsynede Naturforsker, Hr. A. S. Drsted, med en sjælden Forekommenhed, hvorfor jeg her bringer ham min Tak, meddeelt mig tre nye nordiske Arter, af hvilke een er funden mellem Østers, sendte fra det sydlige Norge, to ved Kjøbenhavn i Kallebod-Strand. Antallet af Slægtens Arter stiger saaledes fra to til otte eller ni. Med Hensyn til den geografiske Fordeling af Slægten fremgaaer allerede af de ovenstaaende Angivelser, at den er udbredt gjennem alle Zoner fra det nordligste Polarhav til Tropehavene; og endvidere, at den ikke blot trives i det salte Hav, men ogsaa i saadanne Bænde, der kun have en ringe Saltgehalt.

Her er det kun min Hensigt at beskrive de nye erotiske Arter. Uagtet ogsaa Beskrivelser af de nordiske Arter ligge færdige, indskrænker jeg mig dog med Hensyn til disse til en kort latinsk Karakteristik, da Beskrivelserne ere bestemte for et større Arbejde over de nordiske Kræbsdyr.

Tanais Savignyi Kr.

(Tab. II fig. 1—12).

Af denne Art fandtes adskillige Individuer i de sidste Dage af September ved Kysten af Madera mellem smaa Tangarter, som med Skraben vare ophentede fra omtrent femten Favnes Dybde. En Hun var stærkt udviklede Æg i Brystsækken, og et Par andre syntes nyligt at have tomt denne. Ungletiden for nærværende Art kan altsaa vel antages at indtræffe i September.

Farven er hvid med et svagt gult Skjær.

Formen er langstrakt, temmelig smal, liniedannet eller omtrent af eens Brede i hele Længden. Bredden udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af Totallængden. Rygsladen er ikke meget stærkt hvælvet. Længden af de største Individuer kun omtrent $1\frac{1}{2}$ '''.

Hovedets Længde udgjør omtrent $\frac{1}{4}$ af Totallængden, og er lig med den halve Længde af de sex frie Brystringe tilsammen, eller dog kun ganske ubetydeligt kortere. Det er meget smallere fortil en bagtil, eller temmelig stærkt tilspidset, dog saaledes, at Panderanden er af-
 skaaren eller i alt Fald meget fladt afrundet.

De øverste Følere (fig. 3) ere korte, da deres Længde ikke udgjør $\frac{1}{4}$ af Dyrets Totallængde, men af plump Bygning. Skafteet bestaaer kun af to Led*), af hvilke det første (b) er meget stort, da det overgaaer det andet (c) mere end tre Gange i Længde; begge ere de temmelig cylindriske og i Enden lige afskaarne. Svøben (d) er meget kort, omtrent af lige Længde med Skafteets sidste Led, eller udgjørende henimod $\frac{1}{4}$ af Skafteets Længde; den synes at bestaae af tre Led, af hvilke dog det sidste, fra hvilket et Par lange Borster udgaae, skjøndt tydeligt nok under en stærk Forstørrelse, er saa lille, at det bør kaldes rudimentært; det næstsidste er ikke ganske skarpt adskilt fra første, saa at det vel kunde være noget tvilsomt, om det skal betragtes som et særskilt Led; ogsaa fra Enden af dette udgaae et Par Borster. Skafteet viser kun meget svage Spor til Borster.

De nederste Følere (fig. 4) ere noget kortere end de øverste (omtrent $\frac{1}{4}$) og tillige af noget mindre plump Bygning, dog af konisk Form; Længdeforholdet af Skafteets fire Led kan omtrent udtrykkes ved Tallene $2 + 3 + 2 + 4$,

---

*) Med mindre man vilde antage som et Grundled den Deel (a), ved hvilken Djet (x) er anbragt; dog maa jeg tilstaae, at jeg ikke har kunnet erkjende denne som noget tydeligt Led eller nogen bestemt Deel af Følerne.

og det sidste Led er altsaa det længste. Svøben er meget lille, af lige Længde med Skafstets tredie Led eller kortere end $\frac{1}{2}$ af Skafstets Længde. Svøben bestaaer af to Led, af hvilke det sidste dog er rudimentært, begge i Enden forsynede med temmelig lange Borster; ogsaa Skafstets tre sidste Led bære nogle saa Borster i Enden.

Djæne (fig. 3 x.) ere af middelmaadig Storrelse, og indtage omtrent $\frac{1}{6}$ af Hovedets Længde; deres Form er oval, med næsten dobbelt saa stor Længde som Bredebiameter, fortil temmelig tilspidset. Farven sort. De synes, ligesom hos Slægtens andre Arter, at være enkelte.

Rindbakterne (fig. 5) ende med en tvækløftet Spids, som under Præsning viser paa hver Green adskillige smaa Tandknuder (fig. 5*). Den store Knude paa Midten af Rindbakkens indre Side ender med en næsten kredsrund Flade, der ved adskillige Længdesurer er regelmæssigt afdeelt eller ligesom riflet.

Første Kjæbepar (fig. 6) bestaaer af to Grene, af hvilke den indre (a) er meget bredere og stærkere end den ydre, og i Enden kamagtigt indstaaen eller deelt i Tænder (omtrent sex). Mod Enden af den ydre Rand ere adskillige smaa Borster, der nærme sig til at blive Tørne, anbragte; den ydre Green (b) er meget tynd, i Enden børsteformigt tilspidset.

Underlæben (fig. 6, c) er bred, i Enden afrundet og med et temmelig dybt Indsnit i Midten, som omgives af korte Borster; de ydre Hjørner ere forsynede hvert med en lille, hudagtig, tilspidset Flig, der har Form næsten som en Torn (x).

Andet Kjæbepar har jeg ikke været istand til at opdage, skjøndt der vistnok ingen Tvivl kan være om, at det er tilstede*).

Kjæbefødderne (fig. 7) bestaae af fire, i Enden bredt afrundede, Kjæbeplader og af et Par temmelig tykke og plumpe, fireledede Palper. De bageste Kjæbeplader ende hver med fire lige, lange, stive Borster; det lille forreste Par er i Enden væbnet yderst med een indadfrummet Borste og indenfor denne med tre Tandknuder (fig. 7*). Palpens tre sidste Led ere paa den indre Rand forsynede med endeel meget stærke, tilspidsede Borster.

Første Fodpar (fig. 8) er, som sædvanligt, stort, af en overordentligt stærk og plump Form. Dets Længde er noget ringere end den halve Totallængde. Leddene ere temmelig utydeligt begrænsede, saa at de kun med Usikkerhed kunne bestemmes**). Jeg har ikke kunnet iagttage flere end fem. Første Led er af en uregelmæssig, noget firkantet Form; andet Led triangulært, med Toppunktet fremadvendt og et Par Borster paa den indre Side. Og saa tredie Led nærmer sig noget til Formen af en Triangel, men omvendt eller med Toppunktet vendt bagud. Sæxen udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af dette Fodpars Længde, er tyk, plump, opsvulmet, med korte Fingre (kun omtrent af Palmens halve Længde). Tummelen er krum; den ubevægelige Finger lige, i Enden pludseligen tynd og spids, væbnet med nogle Borster.

*) Hos en anden Art (*T. tomentosus*) har jeg iagttaget det. Det bestaaer kun af een, temmelig bred og stærk, dog i Enden tilspidsset, og med adskillige Borster væbnet Plade.

***) Dette er Tilfældet med alle Slægtens mig bekendte Arter, hvorfor jeg har anseet det for overslødigt, for dette Fodpar at udtrykke Leddenes indbyrdes Længdeforhold ved Tal.

Andet Fodpar (fig. 9) er vel endeel kortere end første, men dog endnu temmelig langt (det indeholdes omtrent $3\frac{1}{2}$ Gange i Totallængden), hvorimod Bygningen er spæd og tynd. Det bestaaer af sex Led, hvis indbyrdes Længdeforhold er: $6 + 1 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} + 4 + 4$. Første Led er noget udadkrummet, trindt, lidt kelledannet eller noget tykkere i Enden end ved Roden; skjøndt andet Led er meget lille, kan det dog tydeligt erkjendes som særskilt Led; tredie Led er paa den ydre Side lidt opsvulmet eller udvidet, og i Enden skraat affkaaret, udenfra indester; ogsaa fjerde Led er i Enden skraat affkaaret, dog i modsat Retning; femte Led langt, tyndt, lidt tilspidset. Kloen udmærker sig saavel ved sin betydelige Længde, der idetmindste er ligesaa stor som femte Led, som ogsaa ved en næsten børsteagtig Tyndhed, og er kun i ringe Grad højet. Til Borster sees kun faa Spor hos dette Fodpar.

Tredie Fodpar er endeel kortere end andet, og kan let synes kun at bestaae af fem Led, da det andet Led her bliver meget kort. Dette Fodpar indeholdes omtrent sex Gange i Totallængden. Leddenes indbyrdes Længdeforhold kan ansættes saaledes: $4\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 2 + 3 + 1$. Femte Led gaaer saa gradeviis over i Kloen, at det næsten bliver vanskeligt, at trække bestemte Grændser mellem dem, og Kloen synes desuden ligesom deelt ved Affatser i to eller tre Stykker. Enkelte Borster findes hist og her mod Enden af Leddene.

Fjerde Fodpar indeholdes omtrent sex Gange i Totallængden, er altsaa af lige Længde med tredie og omtrent af samme Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er næsten det samme.

Femte Fodpar stemmer med de foregaaende i Længde, men afviger paa den for Slægten sædvanlige Maade i Bygning,

bliver bredere, Kloen stærkere o. s. v. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $4 + \frac{1}{2} + 2 + 2 + 2\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$. Nogle Torne ere anbragte paa fjerde og femte Led i Enden af den bageste Rand.

Sjette Fodpar (fig. 10) indeholdes omtrent fem Gange i Totallængden, og er af stærk Bygning med tykt, noget ovalt eller sfivedannet første Led; det indbyrdes Længdeforhold af Leddene er omtrent: $5 + \frac{1}{2} + 2 + 2 + 2\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$. Af Borster viser det kun meget faa Spor, undtagen i Enden af femte Led, hvor det udenfor Kloen bærer tre eller fire. Ogsaa viser det nogle Torne ligesom foregaaende Fodpar, med hvilket det overhovedet har stor Lighed.

Syvende Fodpar udgjør omtrent $\frac{1}{5}$ af Totallængden, eller er af lige Længde med sjette. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent $5 + \frac{1}{2} + 2 + 2 + 2\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$. Ogsaa forresten stemmer det i Bygning og øvrige Beskaffenhed overeens med forrige Fodpar.

Bagkroppen (fig. 1) er kort, lidt kortere end Hovedet, og indeholdes næsten fem Gange i Totallængden; dens Brede aftager ikke bagtil, da den femte Ring er ligesaa bred som den første; kun er den sjette stumpet og bredt afrundet. De fem første Ringe ere meget korte i Forhold til deres Brede; den sjette er omtrent $2\frac{1}{2}$ Gang saa lang som enhver af de foregaaende.

De paa Bagkroppens fem første Ringe anbragte fem Par Lemmer (fig. 11) synes efter Formen at være Svømmeredstaber: de bestaae hvert af et lille Grundled, fra hvilket to langstrakt-ovale, langs Randen tæt med Fjerborster væbnede, Plader udgaae. Bagkroppens sjette Fodpar (fig. 12) er langt (næsten dobbelt saa langt som sidste Bugring, fra hvilket det udgaaer), temmelig stærkt tilspidset, sylledet, med et meget lille, appendikulært Led (c), udgaaende fra Enden af Grundledet (a) paa den ydre Side. Grundledet er dobbelt saa langt som

ethvert af de sex følgende Led, der indbyrdes omtrent have lige Længde. Billedet har kun $\frac{1}{4}$ af Grundleddets Længde, eller er halvt saa langt som de øvrige Led, i Enden væbnet med tre, temmelig lange Borster. Grundleddet viser ingen Borster; andet og tredje Led have een i Enden paa hver Side; fjerde Led mangler Borster, femte har een i Enden paa den indre Side; sjette Led mangler atter Borster, hvorimod syvende i Enden er væbnet med fire eller fem, af hvilke de to længste ere saa lange som de tre eller fire foregaaende Led tilsammentagne.

Tanaia Edwardsii Kr.

(Tab. II fig. 13—19).

To Individuer af denne Art fandtes ved Kysten af Madera sammen med foregaaende Art.

Farven er hvid, lidt i det Guulagtige.

Formen (fig. 13) er stærk og selv plump, noget spidsere for og bag, bredere paa Midten; Rygfladen i temmelig høj Grad hvælvet. De to undersøgte Individuer holdt kun omtrent $1\frac{1}{2}$ " fra Panderanden til bageste Rand af sidste Bugring.

Hovedets Længde udgjør $\frac{1}{4}$ af Totallængden, og er omtrent lig med den halve Længde af de sex frie Brystringe tilsammentagne. Fortil er det noget smallere end bag, dog bredt afrundet.

De øverste Følere (fig. 14) ere lange (de udgjøre omtrent $\frac{2}{3}$ af Totallængden), af stærk Bygning, og adskille sig deri fra samme Dele hos Slægtens andre Arter, at de tydeligen bestaae af et Skafte og en mangelledet Svøbe. Skafteet overgaaer Svøben endeel i Længde (de forholde sig omtrent til hinanden som fem til fire); dets første Led er meget kort, da det kun udgjør omtrent $\frac{1}{6}$ af Skafteets Længde, men tykt, i Enden noget skraat afslaaet; andet Led er meget langt (det udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af

Skafstets Længde), tyndere end første, cylindrisk, dog ved Roden bugtet i en lille Strækning; tredie Led er lidt længere end første, og indtager omtrent $\frac{1}{2}$ af Skafstets Længde; det har cylindrisk Form, men er tyndere end andet Led. Svøben, som er krummet nedad, bestaaer af otte langstrakte Led, blandt hvilke det første er næsten dobbelt saa langt som det andet; alle Svøbens Led ere i Enden af den øverste Rand væbnede med et lille Knippe stærke Borster (tre eller fire); paa Skafstets sidste Led har jeg iagttaget to Borster i Enden, paa det næstsidste een.

De nederste Følere (fig. 15) ere meget kortere end de øverste, og udgjøre ikke sonderligt mere end $\frac{1}{3}$ af disses Længde*); ogsaa ere de, med Undtagelse af de to første Led, meget tyndere; det indbyrdes Længdeforhold af Skafstets fire Led kan omtrent udtrykkes ved Tallene: $3 + 2 + 4 + 3$; første Led har i Enden tre Borster, andet Led een, tredie Led ingen, fjerde Led tre. Svøbens Længde kan, naar Skafstets ansættes til 12, udtrykkes ved 5; den er særdeles tynd, og synes kun at bestaae af et Led; imidlertid opdages dog ved Præsning under en høj Forstørrelsesgrad et rudimentært Endeled (fig. 15* a); fra dette sidste udgaae fire Borster af Svøbens Længde, og det indesluttet af to andre, som udgaae fra Enden af Svøbens første Led.

Djueene ere af Middelstørrelse, ovale, sorte, som sædvanligt hos denne Slægt anbragte paa en lille, tilspidset Flig, der fremtræder nedenfor de nederste Føleres Rod. Jeg har ikke ved Præsning og stærk Forstørrelse kunnet opdage Krystallindser.

Munddelene hos denne Art har jeg ikke tilstrækkeligt kunnet udrede, formedelst Mangel af Exemplarer. De

*) Nojagtigere indeholdes de $2\frac{1}{2}$ Gang i disses Længde.

frembyde isvrigt, saavidt jeg har været istand til at iagttage dem, ingen væsentlig Afvigelse fra foregaaende Art.

Første Fodpar (fig. 16) er af en ganske overordentlig Størrelse, da dets Længde næsten er lig med Totallængden, og dets Tykkelse dertil staaer i Forhold. De to første Led ere meget smaa, sraatliggende, indbyrdes omtrent lige store, det andet fortit paa den indre Side udtraget i en Spids og forsynet med et Par Borster. Tredie Led særdeles stort (det udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Fodens Længde), af temmelig cylindrisch Form; sjerde Led er derimod atter overmaade lille, utydeligt, tildeels skjult eller optaget i et Udsnit i Enden af tredie Led, ved Præsning aldeles forsvindende. Sæxen har omtrent lige Længde med tredie Led, eller udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Fodens Længde; Fingrene ere længere end Palmen eller Haandfladen, meget krumme, og lade altsaa et vidt aabent Mellemrum i Midten, medens de med Epidferne støde sammen; den ubevægelige Finger har paa den mod Tummelen vendte Rand to store Tænder, af hvilke den sidste er forsynet med fem store Borster. Tummelen er længere, men tyndere, end den ubevægelige Finger, langs den indre Rand væbnet med et Dusin smaa Borster, men uden Tænder.

Andet Fodpar (fig. 17) er kun halvt saa langt som første eller ligt med den halve Totallængde. Bygningen er meget spæd og tynd, Leddenes indbyrdes Længdeforhold omtrent følgende: $2 + \frac{1}{10} + 1 + 1 + 1\frac{1}{2} + 1$. Det andet Led er altsaa særdeles lille, dog tydeligt; Kloen er særdeles fiin, næsten borsteagtig, og synes ved en Tværsnit deelt ligesom i to Led eller Affatser; ogsaa femte Led viser mod Enden en ganske lille Affats, omtrent af Længde som andet Led, og er forsynet med et Par smaa Borster. De øvrige Led ere næsten ganske blottede for Borster.

Tredie Fodpar er i det Væsentlige af samme Form og Bygning som andet, kun endeel kortere. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $10 + \frac{1}{2} + 3\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2} + 5 + 2\frac{1}{2}$. Medens første og andet Led have samme Størrelse som hos andet Fodpar, blive de følgende fire Led meget kortere, især Kloen, som kun beholder den halve Længde, men derimod forholdsviis er noget tykkere. Børsternes Forhold og femte Led samt Kloens Deling ved en Affats er ligesom hos andet Led.

Fjerde Fodpar er lidet kortere end tredie, men iøvrigt omtrent af samme Bestaaffenhed. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $8 + \frac{1}{2} + 2 + 3 + 4\frac{1}{2} + 2$. Tredie Led aftager altsaa her, og bliver endeel mindre end fjerde, med hvilket det hos andet og tredie Fodpar er ligestort.

Femte Fodpar er atter lidt kortere og stærkere end fjerde, men giver iøvrigt ikke Anledning til nogen Bemærkning.

Sjette Fodpar (Fig. 18) er omtrent af Længde som fjerde, men adskiller sig fra de fire foregaaende Par ved stærk Bygning, og synes kun at bestaae af fem Led. Dis ses indbyrdes Længdeforhold er omtrent: $9 + 3 + 4 + 5 + 2$. Første Led er langstrakt-ovalt, i Enden forsynet med et Par Børster; andet Led i Enden noget tilspidset; tredie Led cylindrisk, lige affaaret, forsynet med to meget stærke, noget krumme Torne i Enden; femte Led langstrakt, cylindrisk, med et Par Børster i Enden paa den øvre Side, og et Par smaa Torne paa den nedre. Kloen middelmaadigt stærk, temmelig krum (Fig. 18*).

Syvende Fodpar ubetydeligt kortere end sjette (omtrent af lige Længde med femte), men forøvrigt overensstemmende med dette.

Bagkroppen er jævnt tilspidset eller noget konisk, og udgjør henimod $\frac{1}{4}$ af Total længden, samt er lidt længer end Hovedet; dens fem første Ringe ere indbyrdes omtrent af lige Længde; den sjette er omtrent $2\frac{1}{2}$ Gang længer end enhver af de foregaaende. Lemmer har jeg hos de fem første Ringe ikke været istand til at opdage (skjondt de rimeligviis ere tilstede), men kun adskillige Børster, deels almindelige, deels Fjerbørster. Den sjette Ring viser derimod, som sædvanligt, et Par langstrakte, fremragende, ligebagudrettede Lemmer (Fig. 19). Disse Lemmer ere kun lidt kortere end sjette Bugring, og tte Ledde, af tilspidset Form, eller Leddene gradeviis aftagende i Tykkelse. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent $2\frac{1}{2} + 1 + 1 + 1 + 1 + 1\frac{1}{2} + 1 + 1$. Første Led danner en stump Vinkel mod de øvrige Led, og bærer paa den ydre Side endel temmelig lange og meget stærke Fjerbørster; de følgende Led have Børster i Enden paa begge Sider, men hos forskjellige Individier i forskjelligt Antal. Af de fire eller fem Børster, hvormed syvende Led ender, ere idetmindste to af lige Længde med alle otte Led tilsammentagne eller med det hele Lem. Mellem dette Par Buglemmer udgaae en Mængde Fjerbørster fra sjette Rings bageste Rand. Fra Grundledets ydre Side i Enden udgaaer et lille Biled (c) eller en rudimentær Griffel, som er af lige Længde med det andet Led, paa hvis Side det ligger, og i Enden væbnet med tre Børster, af hvilke de to ere meget lange, (saa lange som tredje, fjerde og femte Led tilsammentagne).

Tanais dubius Kr.

(Tab. II fig. 20—22).

Af denne Form erholdtes ved Bahia et eneste Individ, hvilket jeg har opoffret til en detailleret Undersøgelse, uden dog at være sikker paa, at have opnaaet noget ganske

afgjørende Resultat; hvortil i Almindelighed ogsaa, naar Formen ikke er saa meget mere udmærket, hos saa smaa Dyr høre flere Individer. I ethvert Tilfælde staaer Arten temmelig nær ved den ovenfor beskrevne *Tanais Savignyi*, med hvilken Art de følgende korte Bemærkninger sammenholdes. Dyret var af lidt mere end $1\frac{1}{2}$ ''' Længde, af hvid Farve med sorte Dine. Hovedet er lidt kortere end hos *T. Savignyi*, da det indeholdes omtrent fem Gange i Total-længden og næsten tre Gange i Brystringenes Længde. Ogsaa de øverste Følere (fig. 20) ere kortere; de indeholdes mere end sex Gange i Totallængden; foruden et rudimentært Led i Enden, bestaae de af tre Led, hvis indbyrdes Længdeforhold omtrent er: $8 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$. Borsterne i Enden have en temmelig betydelig Længde; de overgaae Følernes halve Længde. De nederste Følere (fig. 21) ere omtrent af lige Længde med de øverste, eller i alt Fald kun højst ubetydeligt kortere, og bestaae af et treleddet Skaf og en toleddet Svøbe (det sidste Led rudimentært); Længdeforholdet af de tydelige Led er: $4 + 2 + 4 + 2$; i Enden af det rudimentære Led er en særdeles lang Borste anbragt. Fødderne frembyde intet Mærkeligt: første Par's Længde udgjør lidt mere end $\frac{1}{3}$ af Totallængden; andet Par er det næstlængste, omtrent ligt med $\frac{1}{3}$ af Totallængden; de følgende Par ere lidt kortere, indbyrdes omtrent af lige Længde. Bagkroppen er af lige Længde med Hovedet, og omtrent af lige Brede med Brystringene, bagtil bredt afrundet. Det sidste Par Bugfødder (fig. 21) er ualmindeligt langt, da det næsten udgjør $\frac{1}{6}$ af Totallængden; det bestaaer af sex Led (hvis indbyrdes Længdeforhold omtrent kan betegnes ved Tallene: $3 + 1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 1 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$), samt af et lille Bed-

hæng, som kun har et Led, hvilket er lidt kortere end andet Led, paa Siden af hvilket det er anbragt.

Den følgende Tabel angiver de vigtigste Maal hos de tre omhandlede Arter, tagne ved Hjælp af Mikroskop og Mikrometer.

	T. Ed- wardsii	Tanais Savignyi		Tanais dubius
	Kr. ♂	♂	♀	Kr.
Totallængden (fra Panderanden til bageste Rand af Bagkroppens sjette Ring)	13 ^{'''}	12 ^{'''}	14 ^{'''}	13 ^{'''}
Største Brede	10 ^{'''}	25 ^{'''}	5 ^{'''}	4 ^{'''}
Længden af Hovedet	20 ^{'''}	20 ^{'''}	25 ^{'''}	3 ^{'''}
— — anden Brystring	10 ^{'''}	10 ^{'''}	10 ^{'''}	8 ^{'''}
— — tredje Brystring	10 ^{'''}	7 ^{'''}	8 ^{'''}	7 ^{'''}
— — fjerde Brystring	10 ^{'''}	8 ^{'''}	7 ^{'''}	50 ^{'''}
— — femte Brystring	30 ^{'''}	10 ^{'''}	10 ^{'''}	10 ^{'''}
— — sjette Brystring	8 ^{'''}	10 ^{'''}	7 ^{'''}	5 ^{'''}
— — syvende Brystring	8 ^{'''}	8 ^{'''}	9 ^{'''}	8 ^{'''}
— — Bagkroppen	3 ^{'''}	30 ^{'''}	4 ^{'''}	13 ^{'''}
— — Bagkroppens første Ring	16 ^{'''}	25 ^{'''}	10 ^{'''}	1 ^{'''}
— — — — — sjette Ring	10 ^{'''}	10 ^{'''}	17 ^{'''}	10 ^{'''}
— — de øverste Følere	9 ^{'''}	10 ^{'''}	7 ^{'''}	10 ^{'''}
— — de nederste Følere	25 ^{'''}	4 ^{'''}	5 ^{'''}	4 ^{'''}
— — Djets største Diameter	17 ^{'''}	17 ^{'''}	20 ^{'''}	25 ^{'''}
— — første Fodpar	11 ^{'''}	30 ^{'''}	9 ^{'''}	30 ^{'''}
— — andet Fodpar	20 ^{'''}	20 ^{'''}	7 ^{'''}	20 ^{'''}
— — — — — tredje Fodpar	10 ^{'''}	4 ^{'''}	10 ^{'''}	30 ^{'''}
— — — — — fjerde Fodpar	10 ^{'''}	10 ^{'''}	5 ^{'''}	10 ^{'''}
— — — — — femte Fodpar	20 ^{'''}	4 ^{'''}	5 ^{'''}	10 ^{'''}
— — — — — sjette Fodpar	10 ^{'''}	10 ^{'''}	4 ^{'''}	10 ^{'''}
— — — — — syvende Fodpar	20 ^{'''}	10 ^{'''}	4 ^{'''}	10 ^{'''}
— — — — — sjette Par Bugfødder	10 ^{'''}	10 ^{'''}	10 ^{'''}	10 ^{'''}

Species generis Tanais novæ.

1. *Tanais Edwardsii* Kr. Forma crassior, convexa, longior quam latior vix quinqvies. Color albus. Caput quartam longitudinis animalis partem complet, dimidiamque thoracis longitudinem æquat. Antennæ superiores insolitæ longitudinis ($\frac{2}{3}$ longitudinis animalis efficiunt); flagellum octoarticulatum, pedunculo non multo brevius. Antennæ inferiores dimidia superiorum longitudine multo breviores. Pedes primi paris maximi, validissimi, longitudinem animalis ferme æqvantes, chelis permagnis; digiti chelarum palma longiores, subgraciles, incurvi. Secundum pedum par sequentibus longius; quartum, quintum, sextum et septimum par invicem ejusdem ferme longitudinis, tertio pari paulo modo breviora. Abdomen subacuminatum, elongatum (capite longius, tertiam longitudinis animalis partem fere æqvans). Ultimum pedum abdominalium par sexto abdominis annulo brevius, decimam longitudinis animalis partem vix æqvans, octoarticulatum, stylo appendiculari rudimentari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{2}{3}$ '''.

Habitat: ad Maderam.

2 *Tanais Savignyi* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior quinqvies usque ad sexies. Color albus. Caput quartam longitudinis animalis partem complet, dimidiamque thoracis longitudinem fere æquat. Antennæ superiores quarta longitudinis animalis parte breviores, inferioribus paulo longiores crassioresque, pedunculo biarticulato, flagello triarticulato, ultimo articulo rudimentari. Ant. inferiores pedunculo quadriarticulato. Pedes primi paris validissimi, dimidiam animalis longitudinem haud superantes; digiti chelarum palma breviores. Secundum pedum par sequentibus longius; sextum septimumque par invicem ejusdem longitu-

dinis, tertio, quarto, quintoque pari longiora. Abdomen latum, postice obtuse rotundatum, minime vero angustatum, breve (capite brevius, quintam longitudinis animalis partem æqvans vel perpaulo modo superans.) Ultimum pedum abdominalium par sat longum (sexto abdominis annulo duplo fere longius, septimamque longitudinis animalis partem fere æqvans, septemarticulatum, stylo appendiculari rudimentari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{1}{2}'''$.

Habitat: ad *Maderam insulam*.

3. *T. dubius* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior sexies. Color albus. Caput quintam long. animalis partem fere complet, tertiamque long. thoracis partem paulo modo superat. Ant. superiores sexta long. animalis parte breviores, ejusdem ferme cum inferioribus longitudinis, pedunculo flagelloque biarticulatis, ultimo flagelli articulo rudimentari. Ant. inferiores pedunculo triarticulato. Abdomen ejusdem ac caput longitudinis. Ultimum pedum abdominalium par sat longum, septimam longitudinis animalis partem paulo superans, *sexarticulatum*, stylo appendiculari rudimentari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{3}{4}'''$.

Habitat: ad *Bahiam*.

4. *Tanais gracilis* Kr. Forma gracillima, elongata, linearis, longior quam latior fere novies. Color albus. Caput nec sextam longitudinis animalis partem complens, nec quartam longitudinis thoracis partem æqvans. Antennæ superiores octavam longitudinis animalis partem efficientes, pedunculo triarticulato, inferioribus paulo longiores crassioresque. Pedes primi paris validi, quintam longitudinis animalis partem vix superantes, digitis chelarum palma longioribus; reliqui pedes ejusdem invicem longitudinis, sextam longitudinis animalis partem ferme æqvantes. *Annuli thoracis excisuris lateralibus distincti*. Abdomen thoracis latitudine, postice obtuse rotundatum, capite longius, quintamque longitudinis

animalis partem æquans vel paulo superans. Ultimum pedum abdominalium par breve, sexto abdominis annulo aliquanto longius, vix decimam tertiam longitudinis animalis partem complens, triarticulatum, stylo appendiculari rudimentari biarticulato præditum. Long. $2\frac{2}{3}$ ''.

Habitat: mare *Spitsbergicum*.

5. *Tanais tomentosus* Kr. Forma crassior, validiorque, longior quam latior vix sexies. Omnes fere corporis partes pilis longissimis crispis obsitæ; color albo fuscoque variegatus. Caput quintam longitudinis animalis partem superans, dimidiam vero thoracis longitudinem vix æquans. Antennæ superiores validissimæ, septimam ferme longitudinis animalis partem æquantes, pedunculo biarticulato, antennis inferioribus multo crassiores, paulo vero longiores. Pedes primi paris magni, dimidia animalis longitudine paulo breviores; digiti chelaram palmæ longitudinem non assequentes. Pedes secundi, paris tertia longitudinis animalis parte parum breviores, sequentibus autem pedibus longiores; pedes tertii, quarti quintique paris invicem ejusdem ferme longitudinis, pedibus sexti septimique paris paulo breviores. Abdomen latitudine thoracis, postice obtuse rotundatum, capite dimidia parte longius, tertiam longitudinis animalis partem fere æquans ¹⁾). Ultimum pedum abdominalium par breve, sexto abdominis annulo aliquanto tamen longius, duodecimam longitudinis animalis partem ferme æquans, triarticulatum, stylo appendiculari destitutum. Long. $2\frac{1}{3}$ ''.

Habitat: mare *norvegicum*.

7. *Tanais Örstedii* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior ferme septies. Color lacteus. Caput

¹⁾ Accuratius $\frac{2}{3}$ æquans long. animalis.

sextam longitudinis animalis partem ferme æqvans, tertia vero thoracis parte paulo brevius. Antennæ superiores validæ, septimam longitudinis animalis partem parum superantes, pedunculo triarticulato, antennis inferioribus multo crassiores, dimidiaque ferme parte longiores. Pedes primi paris tertia longitudinis animalis parte paulo breviores, digitis chelarum dimidiam palmæ longitudinem ferme æqvantibus. Pedes secundi paris pedibus primi paris non multo breviores, quartam longitudinis animalis partem æqvantes. Reliqui pedes ejusdem invicem longitudinis, dimidiam primi paris longitudinem expletes. Abdomen capite aliquanto longius, quarta longitudinis animalis parte parum brevius, latitudine thoracis, postice rotundatum. Ultimum pedum abdominalium par mediocris longitudinis, nonam ferme æqvans longitudinis animalis partem, annulo abdominali sexto duplo longius, quinquearticulatum, stylo appendiculari biarticulato præditum. Long. 2^{'''}.

Habitat: fretum *Öresund*.

7. *Tanais Curculio* Kr. Forma linearis, depressa, longior quam latior fere quinqvies. Color lacteus. Caput longissimum (tertiam longitudinis animalis partem superans, abdomine fere duplo longius, annulos thoracis sex liberos fere æqvans junctos), antice productum, attenuatum, proboscideum. Antennæ superiores sat validæ, quartam ferme longitudinis animalis partem æqvantes, pedunculo triarticulato, flagello biarticulato, antennis inferioribus crassiores, dimidiaque fere parte longiores. Pedes primi paris validissimi, maximi ($\frac{2}{3}$ longitudinis animalis æqvantes), chelis insolitæ structuræ armati (articulo penultimo et antepenultimo junctis manum formantibus, pollice articulum penultimum longitudine superante, incurvo, gracili; digito immobili recto, apice dilatato, fere cochleari). Pedes secundi pa-

ris tertiam longitudinis animalis partem paulo superantes, pedibusque insequentibus longiores. Pedes quarti, quinti, sexti et septimi paris ejusdem invicem longitudinis, quartam ferme longitudinis animalis partem æquantes, pedibus tertii paris paulo breviores. Abdomen thorace vix angustius, ejusdem ferme longitudinis ac latitudinis, quintam longitudinis animalis partem complens, postice obtuse rotundatum. Ultimum pedum abdominalium par mediocris magnitudinis, octavam longitudinis animalis partem ferme æqvans, sexto abdominis annulo duplo fere longius, quadriarticulatum, stylo appendiculari uniarticulato præditum. Long. $1\frac{1}{4}$ ''.

Habitat: fretum Öresund.

Bed at sammenligne de her opstillede Arter med Mln. Edw.'s Karakteristik og Afbildning af Slægten *Tanais*, vil man blive var, at de tildeels ikke stemme ganske dermed, og at det altsaa er nødvendigt, enten at forandre Slægtskarakteristiken, eller at opstille nye Slægter. Hvilken af disse to Fremgangsmaader man skal vælge, maa naturligviis ene afhænge af Afvigelsernes Betydning hos de nye Arter. Hos de fem af disse (*T. Savignyi*, *dubius*, *gracilis*, *Örstedii* og *tomentosus*) ere Forskjællighederne af en saa underordnet Betydning, at det, idetmindste efter min Mening, vilde være ganske uhensigtsmæssigt, at tænke paa nogen Affondring fra Slægten *Tanais*. Derimod kunde man vistnok snarere tænke paa at adstille *T. Edwardsii* og *T. Curculio*; den første især paa Grund af de øverste Føleres Længde og mangleddede Svæbe, hvorved den danner et Overgangsled mellem Slægterne *Tanais* og *Rhoea*; den sidste formedelt den besønderlige Form af første Fodpars Sax, hvorved den staaer ganske isoleret. Men jeg skulde dog for det Første ansee det for ret passende, at lade alle

disse Former blive forenede. Saasnart et større Antal af de vistnok ikkesaa Arter, som ere spredte i forstjællige Have, bliver nærmere undersøgt og beskrevet, vil man, ligesom Nødvendigheden af Adskillelsen voxer, ogsaa være istand til at gaae frem med større Sikkerhed ved Arternes Fordeling i Grupper. — Fra denne foreløbige Bemærkning gaaer jeg over til et Par specielle Noticer, betræffende M. E.'s Karakteristik af Slægten *Tanais*.

Andet Fodpar angives at være af samme Form som de følgende. Dette gjælder ingen af de her omhandlede Arter; jeg har hos dem alle fundet tre, bestemt adskilte Fodformer: første Fodpar med Sax; andet, tredje og fjerde Fodpar meget tynde, liniedannede, med lang, næsten børsteagtig Klo; femte, sjette og syvende Fodpar temmelig stærke, med udvidet Høfte (næsten som de samme Fodpar hos *Amfipoderne*) og med kort, stærk Klo.¹⁾

„Bagkroppens tre første Ringe ere mere udviklede end de følgende, og den sidste især er temmelig lille,“ hedder det fremdeles. Herved maa først bemærkes, at dette tildeels strider mod M. E. Afbildning, hvor den sidste Ring er den længste; dernæst, at denne Afbildning kun udtrykker fem Ringe for Bagkroppen, hvilket synes at stride mod Texten, da denne rigtignok tier om denne Omstændighed hos Slægten *Tanais*, men for de nærmeststaaende Slægter, *Apseudes* og *Rhoea*, hvis Beskrivelser skulle supplere dennes, angiver sex Ringe. Formodentligen er dette Tal (fem) derfor at ansee som opstaaet ved en Fejl af Tegneren. Hos alle de her fremstillede Arter har jeg fundet Bagkroppen bestaaende af sex Ringe, af hvilke de fem første indbyrdes omtrent have lige Stør-

¹⁾ *T. Edwardsii* gjør en Undtagelse med Hensyn til femte Fodpar, hvis Bygning ligner de tre foregaaende Fodpars.

relse, den sjette er mere end dobbelt saa lang som enhver af de foregaaende.

At det sjette Par Buglemmer „kun bestaaer af tre Led,“ gjælder blot for een af de nye Arter (*T. tomentosus*); *T. gracilis* har foruden tre Led et toleddet Bedhæng, og de øvrige Arter baade flere Led og tillige et Bedhæng. Dette Par Lemmer giver paa Grund af dets Foranderlighed gennem Artserækken fortræffelige Bidrag til Arternes Adskillelse, hvorimod der af samme Grund ikke i Slægtskarakteren kan siges andet om det, end at det er tyndt, griffeldannet, fleersleddet, væbnet med Børster og oftest forsynet med et lille Bedhæng.

En udførligere Karakteristik af Slægten forbeholder jeg mig iøvrigt til en anden Lejlighed.

Explicatio Tabulæ IIdæ.

Tanais Savignyi Fig. 1—12.

- Fig. 1. *Tan. Savignyi* a dorso exhibitus.
 — 2. *Tan. Savignyi* a latere.
 — 3. Antenna superior, 25ies ferme aucta; bc. pedunculus; d. flagellum; x. oculus.
 — 4. Antenna inferior, 25ies ferme aucta.
 — 5. Mandibula, 60ies circiter aucta; 5* pars rami dentati exterioris, magis aucta.
 — 6. Maxilla prioris paris (a. lamina interior, b. lamina exterior) cum labio inferiore (c); x. lobus labii membranaceus.
 — 7. Pedes maxillares, 25ies ucti; a. laminae maxillares posteriores; b. laminae maxillares anteriores (7* eadem aliquanto auctiores); c. palpus.
 — 8. Pes primi paris, 25ies auctus.
 — 9. Pes secundi paris, 50ies auctus.
 — 10. Pes sexti paris, 35ies auctus.

- Fig. 11. Pes natatorius primi paris, 50ies circiter auctus.
- 12. Pes abdominalis ultimus, 100ies auctus.
- Tanais Edwardsii* Fig. 13—19.
- 13. *T. Edwardsii*, a dorso exhibitus, 15ies auctus.
- 14. Antenna superior, 25ies aucta.
- 15. Antenna inferior, 25ies aucta; 15* pars flagelli magis aucta.
- 16. Pes primi paris, 20ies auctus.
- 17. Pes secundi paris, 25ies auctus.
- 18. Pes sexti paris, 25ies auctus. 18*. Ungvis, magis auctus.
- 19. Pes abdominalis ultimus, 150 auctus.
- Tanais dubius* Fig. 20—22.
- 20. Antenna superior, 50ies aucta.
- 21. Antenna inferior, 50ies fere aucta.
- 22. Pes abdominalis ultimus.
-
- 23. Chela primi pedum paris apud *Opem Eschrichtii*.
- 24. Pars pedis primi paris *Anonycis Lagenæ*.
- 25. Pars pedis secundi paris terminalis *Anonycis Lagenæ*.
- 26. Pars pedis secundi paris terminalis *Lysianassæ Costæ*.
-

Untersuchungen über die Gletscher

von

Louis Agassiz,

i Udtog ved N. S. Orsted.

Gletscherne ere store Jismasser, som indesluttet af de høie Bjergkjæders Tverdale, og i det Fjerne see ud som Sneestromme, der fra Bjergtoppene styrte sig ned gjennem Dalene. De findes i Regelen kun paa saadanne Høider af Bjergene, hvor Middelttemperaturen er under 0°, og have deres Udspring fra store sammenhængende Sneemasser, der ofte bedække Glader af 20—30 □ Miles Udstrækning, og af hvilke de høieste Bjergtoppe rage frem som Øer i Havet. Saadanne Sneemasser kalder man derfor; i Schweiz Sneehave; og til de største blandt dem henhøre de, som findes paa Mont-Blanc, Mont-Rosa og paa Berner-Alperne.

Nogle Gletschere ophøre først ved 7—800 Fod over Havet, medens andre kun gaae indtil 3000 Fod. De ere alle meget smalle foroven, næppe ere 5—600 Fod, hvor de ende. Deres Dybde vexler imellem 120—180 Fod foroven og 50—100 Fod forned.

Alt det Vand, som fremkommer ved Solens Indvirkning paa Overfladen af Gletscherne, samler sig under samme og strømmer ved Enden ud som en Bæk ligesom fra en underjordist Hvælving. Fra en saadan Bæk have alle de store Floder saasom Rhinen, Rhonen o. a. m. deres Udspring. Ligesom Floderne have deres Udspring fra Gletscherne, saaledes indeholdes igjen i de store Sneehave paa Bjergryggene Betingelserne for Dannelsen af Gletscherne.

Paa denne Maade dannes den store Zermatt- eller Gorner-gletscher af 8 mindre Gletschere, som forene sig. Disse have atter deres Udspring fra det store Sneehav, der omgiver Toppene af Mont-Rosa-Kjæden, af hvilke Gornerhorn, Mont-Rosa, Lyskamm, Breithorn, Kleine-Matterhorn og Fürke-Flue ere de vigtigste, og fra hvilke Gletschere udspringe, som bære samme Navne.

Gletscher-Isen har en ganske eiendommelig Structur. Den er nemlig sammensat af lutter Smaastykker, som ikke have nogen bestemt Form, men altid aftage i Størrelse jo nærmere de findes ved Bjergetoppen, og paa en vis Høide gaae over i en kornet fast Sne, som de tydske Alpebeboere betegne med Navnet Firn, medens de franske kalde den Nevé; den staaer egentlig midt imellem Jis og Sne. At denne saakaldte „Firn“ længere nede i Dalen forandres til Gletscher-Jis forklares derved, at den efterhaanden smelter paa Overfladen. Vandet som herved siver ned mellem de enkelte Korn, hvoraf den er sammensat, affætter sig omkring disse, idet det fryser; og saaledes dannes bestandig en tættere Jis, idet den kommer til at bestaae af større Smaastykker. — En Mængde Spalter og Ridser, som ere fyldte med Luft, opstaaer imellem de enkelte Smaastykker, idet de Luftblærer, som findes i Gletscher-Sneen, ved de omgivende Deles Udvidning sammentrykkes og forrykkes, saa at de antage meget forskjellig Form. Gletscher-Isen har altsaa sin eiendommelige Structur derved, at den dannes af Gletscher-Sneen ved Vandets Indvirkning; thi at ikke al Gletscher-Sneen forvandles til Damp, som man har antaget var nødvendigt for medelst Luftens Tørhed og Tyndhed i hine høie Regioner, men virkelig for en Deel smelter til Vand, har allerede Sausüre iagttaget.

Man finder i de høiere Regioner at Gletscher-Isen ofte er sammensat af Lag, der er adskilte fra hinanden ved tynde Sneelag, der hidrøre fra den Snee, som falder om Vinteren. Dog tor man næppe antage, at der altid for hvert Aar skulde findes et Zieslag og et Sneelag, men ofte findes der maaskee flere værlende Lag i eet Aar.

Grændselinien mellem Gletscher-Snee og Gletscher-Zis, der som Hugi mener falder sammen med Grændselinien for den evige Snee (Sneelinien), afværler ikke alene efter locale Forhold, men ogsaa efter Veiret i de forskjellige Aar, saa at den paa samme Eted kan vise en Forskjel af flere Tusinde Fod.

Gletschernes Overflade sakraer altid ned ved Sidevæggene af de dem indessluttende Dale; da disse ophebes stærkere, smelter nemlig Isen i Nærheden af dem. Nogle Gletschere ere sneehvide, medens andre er saaledes bedækkede med Sand og Jord, at de have Klippebundens Farve. Naar en Gletscher bestaaer af flere mindre, som have forenet sig, da vedligeholde disse i en længere eller kortere Strækning deres eiendommelige Charakteer. Denne beroer deels paa Forskjelligheden af de Stene og Jordarter, som bedække dem, deels paa Isens forskjellige Structur. I denne Henseende viser Gletscheren fra Mont-Rosa et ganske eiendommeligt Forhold, den er nemlig forsynet med en Række store tragtformige Fordybninger, der snart ere fyldte med Vand, snart tomme. Disse fremkomme maaskee ved smaa løse Ansamlinger af Jord og Sand, der som uigjennemsigtige Vegemer ophebes stærkere af Solen end den omgivende Zis og derved smelter denne. Danne Sandkornene derimod mere tæt sammenhængende Masser, da have de ganske den modsatte Virkning, idet de forhindre Zismassen, som er

underneden fra at smelte, saa at den hæver sig iveiret i Form af en Regle.

Gletschernes Farve er azurblaa, hvis Intensitet staaer i Forhold til Isens Tæthed. Mod Bjergtoppen gaaer den over i en smuk lysegrøn Farve. Et lille Stykke af den mørkeste azurblaa Is er ganske vandklart.

Ved Gletscher-Kløfter forstaaes de Revner eller Kløfter, som ere saa farlige for Alpevandrerene, da de ofte gjennembryde Gletscher-Isen lige ned til Klippebunden i en Dybde af 60—100 Fod og med en Brede 20—30, ja undertiden endog 100 Fod. De dannes rimeligviis ved en forskjellig Temperatur i Gletschernes forskjellige Lag, ligesom ogsaa ved Bundens og Sidevæggens forskjellige Form i Dalen, gennem hvilken Gletscherne glide.

De saakaldte Gletscher-Naale, hvis forunderlige Former især mod Enden af Dalene, gennem hvilke Gletscherne bevæge sig, frembyde stor Afverking, dannes der, hvor Dalbunden er stærkt hældende og meget ujevn, og have altid en glat Overflade, idet Vandet, som smelter af dem, rinder ned af deres steile Vægge.

Et af de vigtigste til Gletscherne hørende Phænomener er Morænerne. Ved dette Navn betegner man Ansamlinger af Klippestykker og Gruus enten ovenpaa eller foran Gletscherne. De fremkomme paa forskjellig Maade. Side-Morænerne dannes af Jord og Klippestykker, som falde ned paa Gletscherne fra de indesluttende Dalvægge. Forene to Gletschere sig i en fælleds Dal til een større Gletscher, da fremkommer der midt paa samme en Midt-Moræne, idet to imod hinanden vendte Side-Moræner smelte sammen. Ende-Moræner dannes af de ofte meget store Gruus- og Steenmasser, som Gletscherne føre foran sig.

Stenene i Side-Morænerne blive efterhaanden afrundede ved at gvides op mod Sidevæggene af Dalen, gennem hvilken Gletscherne bevæge sig frem; medens de i Midt-Morænerne beholde deres mere kantede Form. De Steenblokke, som styrte ned paa Gletscherne, inden den er bleven til Is, blive ikke liggende paa Overfladen, men synke ned i den kornede Masse. Paa denne Maade seer man næsten ikke noget til Moræner i de høiere Regioner, men jo længere ned mod Dal-Enden, desto større blive fornemmelig Side-Morænerne. Den Mening, som er gjeldende overalt hos Alpeboerne, at Gletscherne ikke taale Ureenligheder i deres Jndre o: at Stene o. d. L., som ere sunkne ned i Gletscher-Sneen, længere nede komme tilsynne paa Overfladen, forklares derved at Sneen deels fordamper og deels smelter, og idet den smelter løber som Vand ned i Sneemassen under Stenen; her fryser den, og løfter derved Stenen ivæiret. Ifølge den Maade, hvorpaa Midt-Morænerne dannes, indsees det, at de kun kunne findes paa Gletschere, som ere sammensatte af flere mindre, og at der for hver af disse findes een Midt-Moræne. Naar en Gletscher har mange Midt-Moræner og mod Enden bliver smallere, da smelte alle disse Moræner sammen og overlæder hele den nederste Deel af Gletscherne med et næsten sammenhængende Lag af Steen og Gruus. Ende-Morænerne ere forskjellige fra de andre Moræner derved, at de ikke ligge paa Gletscherne selv, men foran samme. De dannes fornemmelig af alle de løse Etene som ligge paa Dalbunden, og de som falde ned gennem Spalterne i Gletscherne. Disse Etene føres bestandig længere ned af Gletscherne, idet de knuses af den store Jismasse, som hviler paa dem og guider dem mod Dalbunden og saaledes forvandler dem

til Gruus. Men ogsaa fra Enden af Gletschernes Overflade styrte store Steenblokke ned fra Midt-Morænerne.

De saakaldte Gletscherborde fremkomme ved store fritliggende Steenblokke, undertiden paa mere end 20 Fods Længde og 12 Fods Brede, som, idet Isen rundt omkring dem smelter og fordamper, komme til at ligge paa en Fod af Is. Stenene holde nemlig Solstraalernes directe Indvirkning borte fra den Ismasse, som ligger under dem, saa at den smelter langsommere end den omgivende Ismasse.

Det er allerede tidligere bemærket, at de store Sneehave paa Bjergtoppene maae ansees for de Beholdere, hvorfra Gletscherne have deres Udspring, og at Sneen, hvoraf de bestaae, efterhaanden forvandles til Gletscheris, saasnart den er kommet ud over Sneelinien og føres ned i Dalen. Det skal nu undersøges; hvad der er Aarsag til Gletschernes Bevægelse. At Gletscherne virkelig bevæges fremad, sees deraf, at de Steenblokke og Klippestykker, hvoraf Side-Morænerne bestaae, ofte have en anden mineralogisk Charakter end de indesluttende Dalvægge, paa det Sted, hvor de findes, medens de stemme overeens med dem høiere oppe. En Hytte, som blev opført 1827 af den bekjendte Alpevandrer, Hugi, var 1839 rykket 4400 Fod længere ned i Dalen. Gletschernes Bevægelse hidrører fra en Udvidelse af deres Ismasse. Der er nemlig allerede gjort opmærksom paa, at denne er gennemkrydset af fine Spalter, der i Antal og Størrelse tiltage mod Overfladen. Naar nu Vandet, som smelter fra Overfladen, udfylder disse Spalter og derpaa fryser og altsaa søger at indtage et større Rum, udvides herved den hele Ismasse. Men da den eneste Retning, i hvilken Udvidelse ikke hæmmes ved Modtryk (fra Siderne af Dalvæggene, fra oven af den store overliggende Ismasse) er ned igjennem Dalen, saa er det

naturligt, at Bevægelsen foregaaer i denne Retning. Men det indsees ogsaa let, at de øverst liggende Lag maa bevæge sig hurtigere end de nedre, da disse enten aldeles ikke eller dog kun i en ringe Grad gjennemtrænges af Vandet, som her er den bevægende Kraft.

Naar en Gletscher ender ved en høi og steil Klippevæg, da kan den jævne Nedgliden ikke finde Sted, men større eller mindre Stykker af Gletscheren styrte ned i Dalen under neden. Disse Udstyrtinger kaldes Gislabiner. Foruden den umiddelbare Skade, som foraarsages af disse, frembringes undertiden ved Lufttrykket Vindstød, der ere langt mere ødelæggende. Ved saadanne Vindstød er en lille Bye, Randa nær Wisbach, flere Gange bleven næsten aldeles tilintetgjort, idet Husene kastedes omkuld.

Gaaer man ind under den Hvælving (Gletscherporten), som findes ved Enden af enhver Gletscher, og gjennem hvilken Vandet strømmer ud undertiden i den Grad, at den er utilgængelig, saa finder man, at den fortsætter sig ind under Gletscheren i et heelt sammenhængende Næt af Gisshvælvinger, der danne Kanaler, gjennem hvilke det Vand, som samler sig i utallige Bække paa Gletscheroverfladen og løber ned gjennem Spalterne, finder Afløb, og efterhaanden forene sig til den større Bæk, som løber fra enhver Gletscher ud af dens Hovedhvælving. Disse undergletscheriske Buegange dannes saaledes deels ved de smaa Bække, som strømme under Gletscherne, men ogsaa ved den varmere Luftstrøm, som gjennem Gletscherporten føres ind i dem, og da den holder sig i den øverste Deel af dem, bestandig optøer Isen. Ved at undersøge Jordbunden i disse Hvælvinger, sees det, at Gletscherne ikke hvile umiddelbart paa samme, men paa et Lag af Grus og Dynd, som dannes ved Ruusningen af de smaa Stene eller Klippestykker, som falde

gjennem Spalterne ned under Gletscherne eller løsrives fra Dalbunden, og bidrage til at danne Ende-Morænerne.

De Indtryk, som Bunden og Bæggene i den Dal, gjennem hvilken en Gletscher bevæger sig, modtager, have en ganske eiendommelig Charakter. Den som oftest haarde Klippemasse bliver ligesom glat affleben ved Gletscherens Bevægelse hen over den. Desuden fremkommer mere eller mindre tydelige Ridser ved de smaa kantede Kieselstykker, som indfrosne i Isen føres hen over Dalbunden med det stærke Tryk, som hele den overliggende Jismasse udøver. Paa denne Maade efterlade Gletscherne et varigt og umiskjendelig Spor paa de Steder, hvor de have været, der ikke kan forverles med den Indvirkning som Vandstrømme udøve, da disse altid bevirke en mat Overflade.

Forsøg have godtgjort, at Oscillationerne i Lufttemperaturen kun virke i de øverste Lag af Gletscherne indtil en Dybde af 8 Fod, thi i denne Dybde viser Termometeret under hvilket som helst Forhold $\div 0, 33^{\circ}$, hvilken Temperatur næsten altid iagttages i hele den underliggende Gletschermasse. Temperaturen i de smaa Bække, som samle sig paa Gletscherens Overflade, er altid 0° ; kun de, paa Bunden af hvilke der har samlet sig Sand og Gruus, vise en Temperatur mellem $+ 0, 1^{\circ}$ og $+ 0, 7^{\circ}$.

At Gletscherne ikke altid naae lige langt ned i Dalene, men snart rykke længere frem, snart vige tilbage, er almindelig bekjendt baade blandt Alpebeboerne og de Reisende. Dette berøer paa Resultatet af to stridende Kræfter, Jismassens stadige Fremrykken paa den ene Side, og sammes Oplosning ved Atmosfærens Indvirkning paa den anden Side. Ved at undersøge alle de historiske Mindesmærker, af hvilke nogle ere forhaanden fra det 11te Aarhundrede, faaer man det Resultat, at Gletscherne fra det 11te til det

15de Aarhundrede ikke indtoge saa stor en Deel af Alpe-dalene som efter dette Tidrum, saa at de høiere liggende Egne af Alperne vare langt mere tilgængelige end nu. Fra det 15de Aarhundrede altsaa have Gletscherne været i Begreb med at rykke længere frem, hvilket de endnu vedblive at gjøre. Grunden hertil maa søges i locale Forhold; thi Jordens almindelige Temperaturtilstand har ikke lidt nogen Forandring. At Gletscherne i en Jordperiode, som er gaaet forud for den nuværende, have haft en langt større Udstrækning end i den historiske Tid, erkjendes fornemmelig ved gamle Moræner, af hvilke der findes umiskjendelige Spor flere Mile borte fra de Gletscheres Ende-Moræner, af hvilken de ere affatte. Saadanne gamle Ende-Moræner ere især tydelige og hyppige i Wallis. En Landsbye Ander-Eggen paa Simplon er bygget paa en gammel Moræne, som ligger 7000 Fod fra det Sted, hvor Gletscheren nu ender. 3 Landsbyer i Ober-Wallis ere byggede paa en gammel Moræne 10,000 Fod fra den nuværende Gletscher.

Da ikke blot Dalbunden, men ogsaa Sidevæggene ere afflebne og polerede langt nede i Dalene, hvor man ikke aner, at Gletscherne nogensinde have naaet, saa er ogsaa dette et tydeligt Tegn paa disses forhistoriske Udstrækning.

Disse ere kun de vigtigste og mest udbredte Spor, som de gamle Gletschere have efterladt sig. Men de ere tilstrækkelige til deraf at indsee, at Enechavet, som nu kun bedækker Alpetoppene, dengang ogsaa har indtaget alle de høiere liggende Dale, og at Gletscherne herfra ere gaaede ned til Enden af de største Dale. Saaledes findes Spor af forhistoriske Gletschere i Rhonedalen indtil Leman-Soen, i Aardalen til Brienzer- og Thuner-Soerne, i Rhindalen til Bodensoen, i Tessinerdalen, til Lago-maggiore o. s. v. Da disse store Gletschere, hvor de endte, udbredte sig vifte-

formigt over Sletterne, saa blive derved Steenmasserne i deres Ende-Moræner meget spredte og ikke saaledes sammenhobede som i de yngre Moræner, som disse Gletscher efterlode høiere oppe i Dalen, efterhaanden som de trak sig tilbage.

Som umiskjendeligt Beviis paa at der tidligere har været Gletschere paa Steder, fra hvilke de nu ere langt fjernede, tjene ogsaa de saakaldte hensatte Steenblokke (Aufgepflanzte Blöcke). De fremkomme nemlig derved, at større eller mindre Klippestykker af Morænerne affættes paa en i Gletscheren fremragende Klippe. Idet nemlig Isen omkring en saadan Klippe ved Solstraalernes Reflexion bortsmelter, falde disse Blokke ned i den om Klippen dannede tragtformige Fordybning og blive saaledes liggende paa den i Stillingen, der ofte synes at modstride Tigevægtens Lov. Saadanne hensatte Stene finder man nu mangfoldige Steder i Dalene, fra hvilke Gletscherne ere langt bortfjernede.

Men der findes Kjendsgjerninger, som godtgjøre at Gletscherne ikke alene have strakt sig ned i Alpedalene, men ere gaaede endnu langt videre. Man finder nemlig over hele Schweizets Sletland og paa Jurakjeden Klippestykker ganske af samme Bestaaffenhed og under samme Forhold som de, der findes i Dalene og som hidrøre fra gamle Moræner eller fra de nys omtalte saakaldte aufgepflanzte Blöcke, nemlig Kullerstenene (Fündlingsblöcke). Disses Oprindelse er ikke længer nogen Tvivl underkastet, thi grundige Undersøgelser have vist, at de Kullereste, som findes i forskellige Egne af Jurabjergene, stamme fra de nærmest liggende Dele af Schweizeralperne. Derimod har man længe stridt om Maaden, hvorpaa disse Klippemasser saaledes ere blevne førte bort fra de Bjerge, fra hvilke de ere løsbrevne, førte

fra Alperne til Jura. Man har saaledes opstillet den Hypothese, at store Etromme, der brøde frem fra en Sø, som opfyldte Schweiz's Høiland, have revet dem med sig. Men da en saadan Sø neppe kan have existeret, og alle de Forhold under hvilke Kullestenene forekomme, saavel som deres Form, da de ofte have skarpe Kanter, stride mod den Antagelse at de ere forte ved Vandets Kraft, kan denne Hypothese ikke have nogen Gyldighed. Derimod stemme alle Forholdene overeens med den Antagelse at Klippeblokkene ere forte fra Alperne til Jura ved store Gletschere. Saaledes viser hele Jurakjeden en poleret Overflade af samme Bestaaffenhed som den Gletscherne have frembragt i Alpedalene, og ligeledes Furer og Ridser, hvis Retning svarer til den store Schweizerslettes Hældning fra Vest til Øst, i hvilken Retning Gletscher-Isen bevægede sig. Lignende polerede Klippeflader finder man ogsaa almindeligt i Vogeserne, paa Bjergene i England og Sverrig; man maa altsaa ledes til den Antagelse at ogsaa der engang har været store Gletschere, af hvilke de ere frembragte. De store kantede Stene hvile ikke umiddelbart paa Klippebunden, men paa et Lag af afrundede Kullestene og Gruus, der ganske svarer til det Lag, som findes mellem Gletscherisen og Dalbunden, og hvoraf Endemorænen dannes. Ligeledes forekommer der mange Steder Gruus, Sand og Stene affatte ovenpaa hinanden i Lag, som man tydeligen kan see ere dannede paa samme Maade som endnu ved mange Gletschere, nemlig i smaa Søer ved Randen af Isen. Det er altsaa aabenbart, at Gletscherne i en ældre Periode maae have havt en langt større Udbredning end i den historiske Tid, og at Kullestenene overalt i de forskjellige Lande i Europa hidrøre fra Gletschere, som ere komne fra de nærmest liggende Bjerge.

Denne Antagelse kan paa følgende Maade bringes i Samklang med Geologiens Fordringer.

Ved Enden af den geologiske Periode, der gik foran Alpernes Hævning, bedækkedes en stor Deel af Jorden med en Iisforpe, som strakte sig fra Polareguene over den største Deel af den nordlige Halvkugle. Skandinavien, Storbritanien, Nordsoen, Østersøen, Tydskland, Schweiz, Middelhavet lige indtil Atlas, Nordamerika og det asiatiske Rusland, hele denne Strækning var een Iismark, fra hvilken Toppene af de høieste dengang eksisterende Bjerge, (Centralalperne havde endnu ikke hævet sig) dukkede frem, og hvis Grændser overalt faldt sammen med Grændserne for Kullstenenes Udbredning. Idet Alperne hævede sig blev ogsaa denne Iisforpe hævet, Klippestykker, som ved Bjergets Hævning faldt paa Isen, bleve nu baarne frem paa dennes Overflade paa samme Maade som Moræne-Blokkene paa Gletscherne ved Iismassens Udvidning, altsaa uden selv at afrundes. Saaledes efterlode disse Iismasser samme Spor paa Klippegrunden som Gletscherne nutildags. Men forud for Alpernes Hævning gik den saakaldte diluvianste Periode. Denne Periode er især karakteriseret ved den store Mængde Knogler af Pattedyr, som indeholdes i dens Lag. Da nu Identiteten af Forsteningerne (f. Ex. *Elephas primigenius*) i disse og i de store Iisbjerge, som findes i Nordamerika (beskrevne af Røgebue) og i Siberien, udtgjør at disses Dannelse henhøre til samme Periode, og da Dyr-Levningerne i begge findes under saadanne Forhold, at man ikke kan tvivle om, at de ere dræbte ved en pludselig Katastrophe, saa synes det tillige bevist, at en pludselig indtrædende Kulde her har været den virkende Årsag. Altsaa ogsaa herved bestrækkes Antagelsen af Iisforpens Udbredning over hele den nordlige Halvkugle.

Forhandlinger i det skandinaviske entomologiske Selskab.

Meddeelte af

J. C. Schiodte,

Selskabets Secretair.

Medet den 25de April.

Hr. Stæger meddeelte Beskrivelse og Afbildning af Larven og Nymphen til *Nixa nigra* Stgr. (beskrevet i dette Tidsskrifts B. 3. p. 57). Om Slægtens Metamorphose var Intet forhen bekendtgjort.

Larven blev fundet i en Dam ved Ladegaardsaaen i de sidste Dage af April Maaned f. A. Den er 2^{'''} lang, blød, forlænget-valseformig med udvidet Mellembrystestykke, og af brungraa Farve. Hovedet er bruunguult, fortil sort, med korte valseformige Antenner. Den store Mund er forsynet med mange Smaabørster, Rjæber og flere flade Organer, blandt hvilke udmærke sig to trekantede Plader, som bevæges vandret og uafsladeligt holdes i Virksomhed. Mellembrystestykket er mere end dobbelt saa langt som de øvrige, indbyrdes ligestore, Led, men kun lidet tykkere; fra Sidernes forreste og øverste Spidse udspringer en over Hovedet fremragende Pensel af fine Børster. Haleledet er noget længere og smallere end de øvrige Led og ender sig i to fint fryndsede Lapper, imellem hvilke befinder sig en lang, valseformig, treleddet Stilk, hvis Spidse er bevæbnet med to lange Børster, af hvilke enhver igjen er deelt i tre andre Børster. Halelapperne ere Sugeredskaber; Kroppens fjerde og femte Led have hvert et Par Sugespulster paa Undersiden. — Nymphens Farve ere mere rødbrun. Respirations-

tøllerne paa Ryggen ere meget smaa, med afflumpede Ender. Bagkroppen endes med to flade Tænger.

Larven bevæger sig paa en meget besønderlig Maade. Den ligger nemlig paa Ryggen, fastheftet til Vandstørpen med Sugfladerne paa Halen og de to Par Sugsvulster paa Bugen, saaledes at den mellemliggende Deel af Kroppen kommer til at hænge nedad i en Bue, medens Forkroppen med Hovedet føres frit omkring. Naar Larven vil bevæge sig fremad forstaffer den sig et tredie Hestepunkt med Munden, og er da istand til at flytte sig (mere hoppende end krybende) frem under Vandstørpen med megen Hurtighed — en fuldkommen Antipode af Myggen, som staaer paa Vandfladen for at lægge sine Æg. Bevægelsen nede i Vandet skeer ved horizontale Svingninger med Kroppen. — Nymphetilstanden varer 4—5 Dage.

Til sine Jagttagelser knyttede Meddeleren nogle Bemærkninger om det mindre Rigtige i at optage Bestaffenheden af Larvernes Opholdssted blandt de adskillende Charakterer imellem Grupperne af Tipulernes Familie. Han gjorde med Hensyn hertil opmærksom paa, at ikke alle Slægternes Larvetilstand er bekjendt; at der under Slægter, hvor man kjender enkelte Arters Forvandlingshistorie, ikke findes Bished om Forholdet hos de øvrige; at der selv for de Arter, hvis Larvetilstand er bekjendt, dog endnu kan være Spørgsmaal om, hvorvidt alle Generationer leve paa samme Maade, og at en Slægts forskjellige Arter ofte vælge et saare forskjelligt Opholdssted i Larveperioden. Den næstsidste Indvending bilagde han ved at anføre sin Erfaring om, at Larverne af de Arter af *Tipulariæ fungicolæ*, der have mere end en Generation aarligt, hvilket er Tilfældet med de fleste, kun i de sidste Generationer om Efteraaret leve i Svampe, men i de foregaaende i Træstammer. Med

Hensyn til *Tipularia terricola* erindrede han dernæst om, at Larverne til Slægten *Utenophora* og til mange *Tipular*-Arter leve i Træstammer, enkelte af de sidste endog i Svampe: og at efter *Ptychoptera* nu allerede *Dixu* er den anden Slægt, om hvis Larveperiode det er blevet bekjendt, at den tilbringes i Vandet.

Hr. Fr. Jacobsen foredrog Begyndelsen af et Bidrag til den islandste Eleutheratsfauna, bestaaende i en kritisk Fortegnelse over et Antal Arter, som er samlede af Lector Steenstrup.

Modet den 9de Mai.

Hr. Fr. Jacobsen fortsatte den i forrige Møde begyndte Meddelelse.

Secretairen gav en Oversigt over den indre Bygning af *Opatrum sabulosum*.

Bagkroppens sex Rygled have hvert et Par runde, aabne, med gult Peritrema forsynede Mandehuller i deres forreste huede Sidehjørner.

Tarmkanalens Længde er ikke fuldt tre Gange saa stor som Dyrets. Det meget vide valsførmige Spiserør gaaer uden tydelig Grændse over i en ujevn valsførmig, hist og her let udvidet, tyndhudet, udenpaa glat og paa den indre Flade fiint tverrynket Mave, som ligger slynget paatvers i Bagbrystet og Bughulens forreste Halvdeel; Længden af Spiserør og Mave er en Trediedeel større end Kroppens. Derpaa følger en overmaade snever Tyndtarm; den er tykvægget, elastisk, glat, meget slynget, og omtrent

en Ottendedeel kortere end Mave og Spiserør tilsammentagne; dens forreste Ende er kulleformig; bagved Midten tiltager den efterhaanden i Vidde, saaledes at den bageste kulleformige Ende, hvori Tyktarmen er indsænket, endog bliver noget videre end Spiserøret, og saaledes næsten en halv Gang videre end den forreste Ende. Tyktarmen har kun en Syvendedeel af Tyndtarmens Længde; den er ganske valseformig, ret, tyrbægget, en halv Gang videre end Tyndtarmens Midte, en Trediedeel snevrere end Spiserøret. — Mavens forreste Deel er tæt behestet med et hvidt fuglet Fidtlegeme.

Sex, parviis i hinanden overgaaende, Galdekar aabne sig i Omfanget af Mavens bageste Ende og ligge tæt sammenslynge paa Maven og Tyndtarmen; deres Indhold er lyst rødbrunt eller bruungult; Cloakdækkerne ere halvrunde, pergamentagtige, med cilierede bageste Rande.

Mandlige Kjønnsdele: Hver Testikel bestaaer af sex ligestore, kuglerunde, tyndhudede, tæt sammenfoiede Kapsler, hvilke enhver har saa stort Gjennemsnit som en Sjettedeel af Kroppens Længde. Udsørgingsgangen udspringer midt imellem de fire af Kapslerne, som ligge mest paa den øverste Side; i noget over sin første Halvdeel er den meget tynd, valseformig, men udvider sig derpaa pludseligt til et Reservoir af tre Gange saa stort Omfang, medens den dog vedligeholder Valseformen, og forbliver saaledes indtil den aabner sig i den tilsvarende Sædblæres Rod, hvilket steer paa dennes bageste Flade, tæt op til Ductus ejaculatorius; dens hele Længde udgjør noget mere end Halvdelen af Kroppens, men den er saa tæt sammenslynget, at Testiklerne komme til at ligge tæt ind til Sædblærerne. Af disse sidste findes to Par. Sædblærerne af første Par, hvilke forresten, ligesom det ostere er Tilfældet, upaatvivleligt tillige maa betragtes som Secretionsorganer, ere af en forbau-

sende Størrelse, mere end halvt saa lange som Kroppen og af en Tykkelse, der rigeligt udgjør en Femtedeel af deres hele Længde; de ere overalt af et næsten rundt, dog noget nedtrykket, Gjennemsnit, men aftage noget i Omfang ud imod Enderne, især imod den forreste frie Ende, der er stumpt tilspidset; de ere stærkt krummede indad imod hinanden og naae næsten hinanden med deres forreste Ender, saa at det af deres indvendige Rande omskrevne Rum bliver ovalt paatvers. De bestaae af en osteagtig, sprod letbrækkelig, udenpaa glathudet Masse, der indeslutter et snevert, af en tyk, elastisk, klarhvid, Tunika dannet, Kar med melkehvidt Contentum. I den forreste Flade af hver Sædblæres Rod, ligoverfor Testikelgangen, aabner sig paa hver Side Sædblærerne af andet Par, som ligge tæt sammenslyngede imellem og ovenpaa Sædblærerne af første Par. De ere klarhvide, af et grynet Udseende, en halv Gang længere end Kroppen, og falde i to ligelange Halvdele; Endedelen udgjør en forlænget, tyndhudet Sæk, som i Midten er indkneben, henimod sin Spidse aftager i Omfang, og hvis største Vidde kun udgjør en Trediedeel af Sædblærerens; Roddelen danner Sækkens Udføringsgang og er ujevnt valseformig: ved Roden har den kun en Fjerdedeel af hiins Omfang, men tiltager efterhaanden noget i Omfang bagtil; den er glat og saa tykvægget, at dens indre Rum blot skinner igjennem som en haarfiin Linie. Længden af de fire Sædblærerers fælles Udføringsgang udgjør tre Ottendedele af Kroppens; den er trind, tykvægget, elastisk; ved Roden, der udspringer imellem det første Par Sædblærerers sammensøjede Rodender, er den omtrent saa vid som Testikelgangens Rod og bøier sig der lidt tilvenstre, men tiltager derpaa, idet den danner en stor Bugt tilhøire, saameget i Omfang,

at den i Midten bliver mere end dobbelt saa tyk, hvorpaa den atter jævnt aftager i Tykkelse, indtil den fra høire Side træder ind i Penis, inde under den afrundede Epidse af Bursa copulatrix. Denne sidste har paa Undersiden to tynde, paalangs-gaaende Hornstøtter, der ligge paa Kant, og hvis Form og Stilling mod hinanden er saaledes, at de indeslutte et ovalt, fortil tilspidset, Rum imellem sig, dog uden at berøre hinanden med Enderne, som ere noget udvidede, og af hvilke de forreste ere sraat afstaarne, de bageste afrundede. Penis er hornagtig, retliggende, noget opadbuet, smalt forlænget-ægdannet, bagtil tilspidset, og bestaaer af to smalle, høie, jevnside liggende, udadbuede, ved Roden mod hinanden sammenboiede Sidedestykker, som fortil og i Midten sammenholdes af en Membran, men bagtil mødes med en retlinet Søm, og forresten have en temmelig indviklet Bygning; Enden er dybt nedhulet, saaledes at den bliver overmaade flad.

Dvindelige Rjónsdele: Eggestokkene have ti korte, i Enden frie Fingre, af hvilke enhver i Almindelighed indeholder tre Egg; de fuldkomment udviklede Egg have oval Form og henimod $\frac{3}{4}$ Længde. Eggelejerne ere meget vide, af Eggestokkenes Længde, klokkeformige; deres meget tynde, halsformige Rodender forene sig til en i Midten stærkt udvidet sælles Gang af samme Længde som Halsene, og som aabner sig i Eggegangens Underside, et Stykke bagved dens forreste Ende. Eggegangens Længde er saa stor som den af Eggelejerne og Eggestokkene tilsammen-tagne, og udgjør tre Ottendebele af hele Kroppens; Tykkelsen udgjør i Midten en Trebiedeel af Længden, men aftager noget henimod Kloaken. Af Form er Eggegangen sækformig-valseformig, og i Bygning ligner den meget Hannens

Ductus ejaculatorius; den er nemlig ligeledes brystagtig, elastisk og endnu mere tykvægget. Fra dens forreste, Eggelæderens Fællesgang bedækkende, stump tilspidsede, frit fremragende Ende er ved en svag Indsnoring affat en lille kuglerund Sædkapsel, bagved hvilken, paa Oversiden, aabner sig et tyndt, valsesformigt, slynget, med et eiendommeligt fryndseagtigt Bæsen overtrukket Slimkar, hvis Længde er noget større end en Fjerdedeel af Kroppens. Det nederste Kloakdække har fortil i Midten en smal tilspidsset Forlængelse, og paa hver Side af denne ligger en lille, til Vaginas ydre Hud hestet, trekantet, pergamentagtig Plade; foran disse Plader ligge desuden to andre, i selve Vagina's Væg indesluttede, pergamentagtige Stykker, noget større end hine, og af et aflang-sjirkantet Omrids med indbugtede Yderrande.

Nervesystemet: Brystganglierne ere adskilte, runde. Bagkroppen har fire Ganglier, to i hvert af de to første Bugled; de to første ere runde, af Brystgangliernes Størrelse, det tredie mindre, ovalt, det fjerde det største af alle, af omvendt-ægdbannet Omrids. Mellemrummene imellem de tre første Ganglier ere indbyrdes ligestore og af samme Længde som de, der adskille imellem Brystganglierne; det tredie og fjerde ligge derimod tæt sammen. De tre første afgive to Nervestammer paa hver Side, det fjerde (Sexualgangliet) fire fra hver Side og to fra Spidsen, altsaa i det Hele ti Stammer.

Samme foreviste Exemplarer af en hos *Opatrum sabulosum* i Maveu forekommende Indvoldsorm, der hører til den ubestemte nye, *Caryophyllæus* Bl. affine, Slægt, af hvilken Leon Dufour har afbildet to Arter i *Annales des se. nat.* 1826. Pl 21 bis, Fig. a—d. Denne Indvolds-

orm ligner mest den *l. c.* under *Fig. d.* afbildede Art, men er af en længere og bagtil langt mere udtyndet Form; Længden af de største Individer udgjør henimod $\frac{1}{2}$ ".

Medet d. 23de Mai.

Secretairen gav en Oversigt over den indre Bygning af *Sarrotrium muticum*.

Tarmekanalene er ikke fuldt dobbelt saa lang som Kroppen (Forholdet er som 42 til 25). Den viser en saa betydelig Lighed med Tarmekanalene hos *Opatrum sabulosum*, at næsten Alt, hvad i forrige Møde meddeelt om denne, ogsaa finder sin Anvendelse her, dog med følgende Undtagelser; Spiserør og Mave ere betydeligt videre, det første desuden overmaade kort, kun en Trediedeel saa langt som hos hiin; begge tilsammentagne ere ikke fuldt saa lange som Kroppen; betragtede under Cet, er deres Form forlængt-ellipsoidisk. Tyndtarmen er ligeledes videre og derhos meget kortere, ikke engang fuldkomment halvt saa lang som Kroppen; dens Bægge er endnu meget tykkere; Endernes Kølleforn er mindre fremtrædende. Tyktarmen er derimod betydeligt længere, i Forhold tre Gange saa lang som hos hiin, saa at dens Længde næsten udgjør en Trediedeel af hele Kroppens; den har samme Structur som Tyndtarmen, er let bugtet, og aftager saameget i Omfang henimod Cloaken, at den der bliver den tyndeste Deel af hele Tarmekanalene.

Galdekarrerne have samme Antal som hos *Opatrum*, men vise et meget afvigende Forhold deri, at de ikke ere anferede; deres bageste Ende ere nemlig heftede til Midten af Tyndtarmen, ganske saaledes som Audouin har be-

skrevet og afbildet det hos *Lytta vesicatoria* (*Annal. des sc. nat. 1826, Pl. 42, Fig. 10*). Deres Indhold er bleget gullbrunt.

Cloakdækkerne ere korte, halvmaanedannede, pergamentagtige, med cilierede bageste Rande, og meget smallere hos Hunnen end hos Hannen; hos den første er det øverste Cloakdækkes Forhjørner meget forlængede, hornagtige, og bøjede noget udad.

Mandlige Kjønnsdele: Testiklerne have samme Bygning som hos *Dpatrum*; af de sex Kapsler ligger een i Midten og de andre i en Kreds omkring den; hele Testikkelgemets Gjennemsnit udgjør noget mere end en Fjerdedeel af Kroppens Længde. Udføringsgangen er meget slynget, temmelig vid, valsførmig, men meget udtyndet henimod begge Ender, og næsten fire Gange saa lang som Testikelens Gjennemsnit. Af Sædblærer findes to Par. De af første Par ere kun lidt længere end Testiklerne og ikke meget videre end disses Udføringsgang i *Ductus ejaculatorius*, og modtage ved den udbvendige Side af disses Rodender baade Testiklernes Udføringsgange og, lidt foran disse, det andet Par Sædblærer. Disse sidste ere sex Gange saa lange som de af første Par og en Trediedeel tyndere, tæt sammenslynge, valsførmige, med noget udtyndede Rodender. *Ductus ejaculatorius* udmærker sig ved Længde og paafaldende Tyndhed: den første er næsten halvt saa stor som Kroppens (Forholdet er som 9 til 20), og i sidste Henseende kan den, naar dens lidt tykkere forreste Ende fraregnes, næsten kaldes haarfin; af Structur er den derhos, sjøndt elastisk, dog langt mindre brøstagtig end sædvanligt; den danner to svage Bugter, en meget lang og svag tilhøire, og en kortere og stærkere tilvenstre, med hvilken sidste den, under Spidsen af *Bursa copulatrix*, træder ind i *Penis*. *Bursa copulatrix* har to Hornstøtter: paa den forreste Ende af

Oversiden et hvælvet, fortil afrundet og bagtil dybt indbugtet, Hornstykke af samme Brede som Penis, med hvis Sideklapper dets bagtil vendte spidse Eidele ere articulerede; og langsaa Undersiden to tynde, fortil i en meget spids Vinkel forenede Lister. Penis bestaaer i et tyndt, ret, næsten pergamentagtigt, valseformigt, i Spidsen noget udtyndet Rør; dens Sideklapper ere dobbelt saa brede, rette, fladtrykkede, med parallelle Sider og afrundede Spidser.

Ovindelige Kjendsdele: Eggestokkene have sex korte, i Enden frie Fingre, hver med i Regelen tre Eg; de fuldkomment udviklede Eg ere $\frac{3}{4}$ '' lange, forlænget-ellipsoidiske, og noget fladtrykkede paa den ene Side. Eggeledeerne ere smalt bægerformige, af Eggestokkenes Længde; de forene sig i en spids Vinkel og gaae saaledes umiddelbart over i Eggegangen, som er ret, valseformig, næsten af samme Længde som Eggeledeerne, og noget videre end disses bageste Deel. Tæt bagved Kloften imellem Eggeledeerne aabne sig to Tilhæng i Eggegangens øverste Væg, det ene ganste tæt bagved det andet: det forreste er kortere og bestaaer af en lille oval Cliimsæk, der fortil udløber i et langt, bugtet, tykhubet, kelleformig-valseformigt Afsondringskar; det bageste Tilhæng, Sædkapselen, er længere, næsten halvt saa langt som Kroppen, og har samme Structur som det forreste Tilhængs Afsondringskar; det er bugtet, valseformigt, og i Enden opsvulmet til en lille pæreformig Sæk med guult Contentum. Bursa copulatrix er valseformig, af ikke fuldt en Trediedeel af Kroppens Længde, og bestaaer i et Vagina tæt omsluttende Hudrør, der paa Oversiden understøttes af to fine, parallelle, pergamentagtige Lister, og paa Undersiden af en tynd, let dobbeltkrummet Hornliste.

Med Hensyn til Nervesystemet kunde Meddeleren blot angive, at Bugganglierne i Antal, Leie og indbyrdes Størrelseforhold aldeles forholde sig paa samme Maade som hos Dpatrum.

Fr. Fr. Jacobsen foreviste et Exemplar af *Rhamphomyia marginata* Meig., taget i Græsset i Charlottenlund Skov den 20de Mai d. A.; denne mærkelige Art var forhen ikke bekjendtgjort fra nogen nordligere Localitet end Omegnen af Berlin. Findestedet betegnede Meddeleren saaledes: naar man fra Jndkjørselen til Skoven gaaer til Venstre, støder man paa en Bei, der gaaer forbi den store Gruusgrav, omtrent ligeud for Slottet overstærer en anden Bei under en ret Vinkel, og som i Retningen fra Slottet løber i lige Linie mod Venstre ud til Skovens Udkant; i

den øverste Ende mod Slottet af den hidst omtalte Veie staae i Almindelighed Brændestabler paa begge Sider; ved strax at dreie om til Heire ned imod den lille Dam, der ligger i det ijørne, som begge de omtalte Veie daane, var det, at bemeldte *Rhampomyia* blev fundet.

Hr. C. Kjellerup foreviste to for den danske Fauna nye Arter af Dytiscernes Familie; den ene, *Haliphus lineatus* Aub., havde han fundet i Kjøbenhavns Omegn, den anden, *Hydroporus decoratus* Ghl., i Boserup Skov ved Roeskilde.

Modet den 27de Juni.

Secretairen gav en Oversigt over den indre Bygning af *Otiiorhynchus atroapterus* Ghl.

Farmekanalens er tre Gange saa lang som hele Kroppen. Efter et kort og overmaade tyndt, traadformigt, Spiserør følger en lille kogleformig Tyggemave. Denne er af mere end dobbelt saa stor Længde som Bidde, lidt længere end Spiserøret og allerede i sin forreste tyndere Ende omtrent tre Gange saa vid som dette; Enderne ere lige afskaarne. Paa den indvendige Flade af Tyggemavens muskuløse Vægge ligger et Knuseapparat af otte, paalangs gaaende, smalle og flade Hornlegemer, som baade med Hensyn til deres Bygning og deres fortil tilspidsede men bagtil bredere og i Enden klostede Figur kunde sammenlignes med ligesaa mange Faner af Fuglesjer, paa hvilke Straalerne ere vendte bagtil og hvis Skafter ere afhuggede henimod Toppen. Ethvert af disse otte Legemer bestaaer nemlig af to parallelle, tæt sammenliggende, liniedannede, pergamentagtige Rister, hvis ydre Kande bære et stort Antal af skraat tilbagerettede, paa Kant stillede, meget tynde, lancetdannede Hornblade, der tiltage i Størrelse forfra bagtil. Foran Spidsen af enhver af de otte Hornsjer har Tyggemavens indvendige Flade endnu en Plet af enkelstaaende, korte og stive Borster. Den derpaa følgende glatte og tyndhudede Mave udgjør baade i Omfang og Længde den betydeligste Deel af Farmekanalens. Den er en halv Gang længere end hele Kroppen, langstillet-pæreformig, og ved en tynd, skarpt afsat, Hals forenet med Tyggemaven; dens forreste Trediedeel,

som ligger i Bugbrystet og Bughulens Rod, er ellipsoïdift, af kun en Fjerdedeel ringere Bredde end Længde: den øvrige, dobbelt saa lange, Deel, som ligger sammenslynget i Bughulen og jævnt gaaer over i den forreste, er valseformig og kun en Trediedeel saa vid. — Tyndtarmen er en Sjettedeel kortere end Mavens, tykvægget, glat, elastisk; den forreste Halvdeel er meget slynget, valseformig, kun en Trediedeel saa tyk som Mavens bageste Ende; den bageste Halvdeel er derimod ret og tiltager efterhaanden saameget i Omfang, at dens kuleformige Ende endog kommer til at overtræffe den nævnte Deel af Mavens i Bredde. — Den fuldkomment rette Tarm aabner sig i den bageste Klade af Tyndtarmens kuleformige Ende; den har samme Structur som Tyndtarmen, men opnaaer kun en Femtedeel af dennes Længde og er kun lidet videre end hiins forreste Halvdeel; den er valseformig, men aftager dog lidt i Omfang henimod sin Aabning i Cloaken

Sex, i Enderne frie, Galdekar aabne sig i Omfanget af Mavens bageste Ende.

Cloakdækkerne ere pergamentagtige, halvmaanedannede, med cilierede bageste Rande; det øverste er smallere, med korte Horn, det nederste dobbelt saa stort, med lange og spidse Horn; den nederste Rand er fremtrukken bagved og under det øverste.

Mandlige Kjønnsdele: Paa hver Side i Bughulen ligger en meget stor quadratisk-tilrundet Testikel. Den er af noget større Bredde end Længde, hvilken sidste udgjør en Femtedeel af hele Kroppens, og bestaaer af to paalangs ovale, med Siderne tæt sammenfoiede, tykhudede, melkehvide Kapsler, der tilsammentagne omgives af en halvt igjennemsigtig Hud, hvis Tykkelse er mere end halvt saa stor som en af Kapslernes Tvergjennemsnit. Udføringsgangen er valseformig, tynd, kun lidet længere end Testiklen, og let slynget; den udspringer fra Testikelens forreste Klade, i den stumpvinklede Kloft, som udvendig antyder Adskillelsen imellem de indvendige Kapsler, og som tillige findes paa den bageste Klade. Foran Testiklerne ligger paa hver Side en valseformig, meget sammenslynget Cædblære; dette Kar har dobbelt saa stort Omfang og tre Gange saa stor Længde som Testiklernes Udføringsgang; det løber forfra bagtil og indad, ligesom hiin løber bagfra fortil og indad, lægger sig foran denne tæt op til den, og aabner sig tilsammen med den i en lille kugleformig Udvidelse af den fælles Udføringsgangs ydre Ende. Denne fælles Udføringsgang har samme Bredde som Te-

stilkernes Udsferingsgange men er en Trediedeel kortere; den forener sig med den tilsvarende Gang fra den modsatte Side i en stump, bagtil vendt, Vinkel i Kroppens Midtelinie, hvorpaa begge, samlede, gaae over i Ductus ejaculatorius. Denne sidste er bruskagtig, tykvægget, elastisk og af betydelig Længde, omtrent halvt saa lang som Kroppen; i sine første to Trediedele er den valsførmig, noget tykkere end Bitestikelfarret, og danner fire store Bugter i lodret Retning: i sin sidste Trediedeel bliver den derimod meget videre, af en halv Gang større Omfang end den foregaaende Deel, og overdækkes af dennes sidste og største, opadgaaende, Bugt, hvorpaa den med en smal Hals træder ind i Bursa copulatrix.

— Penis opnaaer næsten en Hjerdedeel af Kroppens Længde; den udgjøres af et aflangt, retliggende, paalangs temmelig opadbuget og altsaa i Enden nedadbøjet, nedenunder paatvers hvælvet Hornstykke, hvis Siderande oventil ere fladt ombøiede og sammenholdte af en pergamentagtig Membran, saaledes at et Rør derved dannes. Fortil løber hver Side ud i en lang, tynd, sammentrykket, saavel i lodret som i horizontal Retning s-bøiet Hornliste; disse Lister lægge sig langsmed Siderne af Sædens Udsferingsgang, sammenholdes baade oventil og paa Undersiden af en stærk Membran og ere saa lange som den øvrige, bagved liggende, Deel af Penis. Grændsen imellem denne og Listerne omgives paatvers af en tynd, ved Mustelfibre fastholdt, lodret liggende Hornring, og fra Midten af denne Rings nederste Rand udløber en tynd, i lodret Retning s-bøiet Hornliste, som lægger sig henad Midten af den Membran, som paa Undersiden sammenholder Penis's to forreste Fortsætninger. Penisaaeningen befinder sig paa Oversiden, foran Spidsen; dens øverste Læbe er afrundet og dannes af Spidsen af den ovenfor omtalte pergamentagtige Hud, der sammenholder de ombøiede Rande: i denne Læbe ligge jevnfides paalangs to meget smaa, dobbeltbugtede, hornagtige Støtter; den nederste Læbe er hornagtig og dannes blot af den afrundede, foran Spidsen noget sammensnørrede, fremragende Ende af Penis's Hornlegeme. Hele Bursa copulatrix understøttes nedentil af en lang, i Enden krammet Hornliste, der er heftet til det nederste Cloakdække.

Dvindelige Rjønedele: Eggestokkene have kun to Fingre, som ere tykke, vidt adskilte, perleradformige, tilspidsede, og hver indeslutte en Række af sædvanligen elleve Eg af meget afverlende Form og Størrelse; naar denne sidste nogenlunde jævnt tiltager i den naturlige Orden, ere

sædvanligen de forreste (yngste) Æg ovale eller ellipsoidiske, de derpaa følgende kugleformige, de foran Midten liggende sammentrykkede forfra bagtil, og de ved Roden indesluttete atter kugleformige; de fuldkomment udviklede Æg, af hvilke man kun træffer eet ad Gangen i Æggelederne, ere kort ovale med næsten line affkaarne Ender og af $\frac{1}{3}$ Længde. Fortil løber hver Fingør ud i et tyndt Rør, der neppe har en Trediedeel af hele Fingørens Længde, og som derpaa pludseligt udvider sig i en aflang, valseformig, tyndhudet Sæk af samme Længde som Røret. De fire Sække naae op i Mellembryststykket og hænge indbyrdes sammen med deres afrundede Ender, idet de saaledes danne et Kors, dog uden at den enes indre Rum staaer i Forbindelse med de andres *); imellem Sækkens Foreningspunkt og Rygkarret er intet Forhold blevet opdaget. Æggelederne ere korte, valseformige, kun en Fjerdedeel saa lange som Æggestokkene. Den mere end dobbelt saa lange og en halv Gang videre Æggegang er fuldkomment ret og danner kun i Spidsen en oventil fremragende Redbøining, som overdækker Æggeledernes Forening: i Toppen af denne Fremragning, der maastee gjør Tjeneste som Sædkapsel, aabner sig et traadformigt, særdeles tyndt Slimkar, der er en Trediedeel kortere end Æggegangen og hvis Ende er opsvulmet i Form af en lille kuleformig Blære. — Bursa copulatrix har langsaa sin Undersides Midte een meget smal, ret, Hornstøtte, hvis forreste Ende er svagt trekantet-udvidet, medens den bageste Ende udbreder sig til en stor, trekantet, hvælvet, Plade med fortil udvidede og i Midten indbugtede Sider, afrundet, cilieret, Spidse og en lille Grube ved Roden; Pladen og den forreste Ende fastholdes af radierende Muskel fibre. Vagina har to smaa hornagtige Sideklapper, som med deres forreste Halvdeel hvile paa Hornstøttens Plade; de ere lancetformige, lidt indadkrummede, hvælvede i lodret Retning paa den udvendige og altsaa udbulede paa den indvendige Side, afrundede ved Roden, tilspidsede og meget skarpe i Enden; deres øverste Rand er pergamentagtig med en dyb Bugt foran Midtens indvendige Side.

Nervesystemet: Imellem den lille Hjerne og Forbrysts store, runde, noget i Bredden trukne, Ganglie ere

*) En ganske lignende Form findes blandt de gravende Skede-
slæbende hos *Ceropales*.

Bugnervesnorene vidt adskilte, medens de, skjøndt sondrede, dog ere tæt sammenliggende imellem de følgende Ganglier. Mellem- og Bagbrystganglierne ere sammensmeltede til et eneste, overordentligt stort Ganglie, som er firkantet med rundede Hjørner og paa hver Side viser en ringe Indbugtning, der antyder Adskillelsen; de to Nervestammer til Mellembenene udspringe fra Fremragningen foran Bugten, de til Bagbenene fra den bagved samme. Bagkroppen har kun to Ganglier: det første er overmaade lille, cirkelrundt, og afgiver to Nervestammer paa hver Side; det andet, Sexualgangliet, er elliptisk, kun lidet bredere end det første, men fire Gange saa langt: det afgiver ligeledes to Stammer paa hver Side, og desuden fra Spidsen sex, som udstraale ligesom i en Bux ganste tæt ved hinanden. Mellemrummene imellem Bagbrystets Ganglie og Bugganglierne, samt imellem disse indbyrdes, ere ikke større, end de maatte være, naar Ganglierne ikke skulde kaldes sammensmeltede.

De hidtil bekjendte nordiske Krangon-Arter,

beskrevne

af

Henrik Kroyer.

Den af J. C. Fabricius opstillede Slægt Crangon er af Milne-Edwards hævet til en egen Stamme (Tribus) i Rejefamilien (Carides), dog uden at være sonderlemmet i flere mindre Slægter. Vel have Leach, Risso og senest Owen foreslaaet Dpretelsen af et Par Slægter, men disse ere enten blevne forkastede, eller dog i alt Fald endnu ikke optagne i Systemet.

De her meddeelte Beskrivelser af Krangon-Arter kunne i visse Maader betragtes som en Fortsættelse af mit Arbejde over de nordiske Hippolyter, eller som et Bidrag til Kundskab om de nordiske, langhalede Dekapoder. Bistnok har Krangon-Gruppen ingenlunde en saadan Talrighed af Arter at fremvise som Slægten Hippolyte; men de følgende Blade ville dog godtgjøre, baade at det nordiske Hav er Bopæl for flere Arter, end man tidligere har haft Kjendskab til, og at Krangonerne ligesaafuldt som Hippolyterne maa betragtes som væsentligt nordiske Former.

Jeg begynder med den udsørlige Beskrivelse af en Art, som vel har været længe, men derfor just ikke fuldstændigt eller nøjagtigt bekendt.

Crangon Boreas Phipps.

(Tab. IV. fig. 1—14).

Olafsens og Povelsens islandske Rejse II, 998: Kampalampe.

Phipps Voyage towards the North-pole, pag. 190, Tab. XII. fig. 1.

Caucer Boreas.

Müllers Prodromus Zool. dan. n. 2356: Cancer macrurus et cæt.

Oth. Fabricii Fauna groenlandica n. 218: Cancer homaroides.

Mohr's islandske Naturhistorie n. 245, Tab. V: Cancer homaroides.

Zool. danica, Fasc. IV^{us} pag. 14 & Tab. 132 fig. 1. Crangon Boreas.

Sabine Suppl. to the App. et c pag. 235: Crangon Boreas.

Beechey's Voyage, Zoologie pag. 87: Crangon Boreas.

Farven var hos de mange Individuer, jeg har seet fangede ved Spitsbergen, almindeligen hvidgraa, stiden, med en meget isjuefaldende sort Stribe langs hver Side af Kroppen og sorte Pletter eller Flammer langs Ryggens Middellinie.

Rygskjoldet (Fig. 13), hvis Længde udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Totallængden, har et meget ujævnt og knudret Udseende; er bevoret med Haar, der mod Randen blive tættest og længst; og viser tre Længdekjole og to opøjede, fremadbojede Tværbaand. Længdekjolen fremtræde stærkest og tydeligst hos unge Individuer (hvor de give Dyret et noget prismatisk Udseende), hvorimod det Omvendte synes at finde Sted med Tværbaandene. Den midterste Længdekjol er væbnet med tre store, sammentrykkede, noget fremadbojede, i Enden haarede, vidtadskilte Tænder, af hvilke den anden i Rækken er dybt tvedeelt, eller ligesom bestaaende af to, tæt paa hinanden følgende Tænder*). Fortil ender

---

*) Alle disse Forhold blive dog hos gamle Individuer utydelige.

denne Kjol med et lille, fladtrykket, ved Roden bredt, i Enden tilspidsset Vandehorn, hvilket paa den overste Flade viser to, temmelig dybe Længdefurer, og som Følge deraf tre brede, op-
 højede Længdestriber, af hvilke den midterste er glat, de to yderste korneede. Paa Underfladen udsender Hornet en næsten lodret nedstigende, eller lidt skraat fremadrettet, mod Enden tilspidsset Plade (Fig. 14 og 14*), der er bevoret paa Siderne med udadrettede Borster. Denne Plade danner ligesom et Skillerum mellem de to Djeuler, og betinger Djnens divergerende Stilling. Rygskjoldets to Sidesjole ere granulerede, lidt opadkrummede paa Midten eller buede, og ende fortil (omtrent i Enden af den forste Trediedeel af Rygskjoldets Længde) med en stærk, fremadrettet Torn. Nedenfor disse Kjole sees, Spor af endnu en lille, nedadbojet Kjol, dog mindre tydeligt. Rygskjoldets to Tværbaand fremtræde, det ene over Middelsjoleus bageste Land, det andet over den mellemste; de ere temmelig korte og stærkt granulerede eller knudrede, især hos ældre Individier; begge ere de krummede frem, dog det forreste stærkest. Paa Rygskjoldets forreste Rand viser sig en lille Torn paa den ydre Grændse af hver Djeule; den synes snarere analog med den ydre Djevinkels Hudlap hos Hippolyterne end med Infraorbitalkornen. Rygskjoldets forreste-nederste Hjørner ere væbuede med en meget stor, stærk og spids Torn, der er rettet frem og lidt ud, og naaer omtrent frem i Linie med Vandehornets Spids. Dette Tornepar synes forholdsvis større og spidsere hos unge end hos gamle Individier, og maaskee mere hos Hannerne end hos Hunnerne. Den nederste Deel af Rygskjoldets Sider er (omtrent i den forreste Halvdeel) bøjet stærkt ind, næsten under en ret Vinkel.

De inderste Følere (Fig. 1) ere korte, dog i forskjællig Grad hos Kjonnene; hos Hannerne omtrent af lige Længde med Rygskjoldet, hos Hunnerne noget kortere.

Skaflet (a b c d) er hos Hunnerne lidt længer end Svøberne, hos Hannerne kortere end den ydre Svøbe; dets første Led (a), som i Enden er sraat affkaaret, er meget længer end andet (c), dette ubetydeligt længer end tredje (d). Ved hængt paa Grundleddets ydre Side (b) er bredt, den ydre Rand udbuet, Enden sraat affkaaren indefter, dog ikke lige men noget bolgeformigt.

Den indre Svøbe (e) er kortere*) og meget tyndere end den ydre, børstedannet; jeg har fundet den bestaaende af tolv til femten Led**), af hvilke det første ene indtager en Trediedeel af Svøbens Længde; de følgende Led vise, hvad Længden angaaer, et noget uregelmæssigt Forhold, idet et Par korte Led afloses af et længere; de fire sidste ere eensformige (=: omtrent af lige Længde og af langstrakt Form). Dog synes Leddenes Længdeforhold varierende med Undtagelse af det første. Den ydre Svøbe (f og l *) er tyk, snorformig (=: ikke tilspidset), af forskjellig Længde hos Kjønnene, idet den hos Hunnerne er kortere end Skaflet eller i det Høieste lige saa lang, hos Hannerne derimod meget længer, og bestaaer følgerigen af et forskjelligt Antal Led; hos den udmaalte Hun har jeg talt nitten, hos den meget mindre Han niogtyve. Leddene ere meget korte med Undtagelse af første, der er saa langt som de tre eller fire følgende tilsammentagne; deres Brede er meget større end deres Længde; det sidste ender bredt afftumpet, hvilket giver Svøben et Udseende, som om den var afbrudt, uden at dette er Tilfælde***). Hvert Led ender paa den indre Side

*) I forskjellig Grad hos Kjønnene: hos Hunnerne kun ubetydeligt, hos Hannerne derimod meget, som de i Tabellen anførte Maal vise.

**) Det første Led hos den udmaalte Han, det sidste hos Hunnen.

***) Det er vel denne Omstændighed, der har vildledet Milne-Edwards, saa at han har givet en mod Naturen stridende Afbildning af de indre Søeres ydre Svøbe (Regne animal, edit. IIIème,

med et lille Bundt Haar, paa den ydre med een eller to smaa Borster (Fig. 1*). Betragtes denne Svøbe fra Undersiden, viser den et Forhold, der gjenskalder det hos Hippolyterne forekommende, skjøndt det er mindre uddannet. Medens næmlig Oversiden er konvex, viser Undersiden sig ikke blot flad men noget konkav, og er efter Længden besat med en Stribe af tætliggende, tykke Borster, hvilke udgaae i Tværrækker fra Midten af hvert Led (sex til syv i hver Række). Den indre Svøbe, saavel som for en Deel Skafet, ere prydede med en Mængde middelmaadigt lange Borster, der have Form af Koste (Fig. 1**), idet de særdeles tæt ere besatte med Sidegrene, der udbrede sig til alle Kanter (ikke dichotomist, som paa en Fjer).

De ydre Føleres Svøbe synes hos Hannerne forholdsvis at være længer end hos Hunnerne; dog tør jeg ikke med fuld Sikkerhed paastaae dette, da det er saa sjældent at træffe Individier, hos hvilke denne Svøbe ikke er noget beskadiget. Det bladdannede Bedhæng, hvis Længde indeholdes omtrent syv Gange i Totallængden, er ovalt, hos Hunnerne bredt (Bredden er større end den halve Længde), hos Hannerne smalsere (Bredden mindre end den halve Længde) og mere langstrakt. Som Følge af den forskjællige Brede er ogsaa Enderanden stumpere afrundet hos Hunnerne end hos Hannerne; den Torn, hvormed den ydre Rand ophører, synes vel forholdsvis hos Hannerne at være meget længer end hos Hunnerne, men naaer dog selv hos de første ikke fuldkomment saa langt frem som Bedhængets Enderand.

Djenstilke ne ere korte men forholdsvis meget tykke, da

Crustacés, pl. 51. fig. 2). Idet han har antaget den for afbrudt, synes han at have suppleret det formodede Manglende vilkaarligt; men derved er Svøben bleven baade meget længere, end den selv hos Hannen findes, og har dernæst erholdt en tilspidset Borsteform, som jeg aldrig har truffet hos de mangfoldige Individier, jeg har seet.

Tykkelsen kun er lidt ringere end Længden; den af Facetter indtagne Deel har Nyreform. Hvad Stillingen af Djnene angaaer, ere de meget stærkt divergerende, eller danne, idet de ved Roden støde op mod hinanden, en stump Vinkel.

Rindbakterne (Fig. 2) ere smaa, tynde, omtrent paa Midten under en ret Vinkel indadbojede, hornagtige i deres hele Udstrækning, i Enden kloftede i to Grene, der hver især er indskaaren eller danner to Tænder, en stor og en lille*).

Første Par Kjæber (Fig. 3) viser et temmelig stort Rodstykke (a), fra hvilket de tre Grene udgaae, og som ved en Længdefure er afdeelt i et bredere indre og et smallere ydre Stykke. Den indre Plade eller Kjæbegreuen (b) er langstrakt, noget vinkelformigt bøjet, i Enden tæt besat med Borster. Den mellemste Plade eller Palpen (c) er noget bredere end foregaaende, men ligeledes vinkelformigt bøjet, og viser, foruden mangfoldige Borster, desuden i Enden eller paa den indre Rand fem eller sex noget frogdannede Torne. Den yderste Plade eller Svøben (d) er den smalleste, og synes ikke at udgaae fra Rodstykket men fra den mellemste Plades ydre Rand; dens bageste Rand er næsten i hele Længden, den forreste kun mod Enden, forsynet med Borster.

Andet Par Kjæber (Fig. 4) har en temmelig betydelig Længde (omtrent en Syvendedeel af Totallængden), hvilket imidlertid ganske beroer paa Svøbens Længde. Den egentlige Kjæbedeel savnes, eller er kun tilstede i Rudiment som en lille, næsten umærkelig Knude (a)**); Palpen (b) er af almindelig Form, ved Roden paa den udadvendte Flade prydet

*) Afbildningen kan, ifølge Kjæbens Stilling, kun vise tre af dièse Tænder.

***) Hos en voksen Hun var denne Knude uden Borster, saaledes som Afbildningen viser; hos en mindre Han derimod forsynet med tre eller fire Borster.

med en Deel Fjerborster, i Enden væbnet med en Snees lange Borster af almindelig Bestaaffenhed. Svøben (c) er meget stor, fortil bred og afrundet, bagtil smal og tilspidset; den allerstørste Deel af dens Rand er tæt omgivet af Fjerborster; fra Enden af den bageste, smalle Deel udsendes en Mængde, meget lange, indadbojede Haar af almindelig Form.

Første Par Kjæbefødder frembyder intet Mærkeligt (Fig. 5).

Andet Par Kjæbefødder (Fig. 6) viser ogsaa Slægtens sædvanlige Form.

De yderste Kjæbefødder ere af stærk Bygning, og indeholdes omtrent tre Gange i Totallængden*). Rodstykket (Fig. 7) udmærker sig, ligesom tildeels hos andre Crangonia, ved den fladtrykte, tilbagebojede Hornkrog (Fig. 7 a), der udgaaer fra dets ydre Rand, og hvilken jeg troer at kunne betragte som et forandret Flagellum. Andet Led, som sædvanligt det længste, og ligeledes af den sædvanlige udhulede og Sformigt drejede Skikkelse, er langs begge Rande (især dog paa den indre) og i Enden paa den opad, eller mod Kroppen vendte, Side væbnet med mange Borster. Dette er i endnu højere Grad Tilfældet med det korte tredie Led. Fjerde Led er langstrakt-ovalt, bredt (Bredden næsten halvt saa stor som Længden**), i Enden afrundet, Randene tæt besatte med korte Borster, blandt hvilke langs den indre Rand og i Enden en Mængde (over et Dusin) meget stærke Torne ere skjulte. Paa dette Led's opadvendte Flade har jeg fundet fire til fem Tværrækker af Borster, foruden adskillige mindre Grupper; den ud- eller nedadvendte Flade

*) Hos Hunnerne naae disse Kjæbefødders Spidse langt ud over Enden af de inderste Føleres Svøber; hos Hannerne pleje de derimod at overgaaes af de indre Føleres ydre Svøbe.

***) Dette gælder dog kun Hunnerne (og maaskee kun de fuldvorne); hos Hannerne er Forholdet som een til tre.

er derimod glat, med Undtagelse af en Knude, som fremtræder ved Noden tæt foran det foregaaende Led. Palpen er ganske lidt kortere end andet Led, dens Grunddeel meget længer end den indadkrummede Snært, der bestaaer af et Dusin Smaaled. Baade Grunddeel og Snært ere rigeligt forsynede med lange Fjerborster.

Overlæben (Fig. 8 a) er stærkt fremtrædende, tyk, dannet af et Mellemstykke og to Sidesykker, der hvert fornedet eller inde i Munden ender med en afrundet Flig. Mellemstykket er paa Midten forsynet med en skarpt fremtrædende Længdefol. Underlæben (Fig 8 b) bestaaer af to, fornedet sammenvorede, skjønt dybtkløftede, Dele, der foroven bøje sig ud fra hinanden, og lægge sig ud over Overlæben fornedet og paa Siderne. Underlæbens Halvdele vise udvendigt paa Siderne flere (tre) op-
højede, sakraat ind- og nedadrettede Striber, der adskilles ved Kanaler eller Udhulinger.

Første Fodpars Længde udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Total-
længden. Andet og tredje Led ere sammenvorede, saa at de kun udgjøre et Stykke, og Fodparret har altsaa kun sex bevæ-
gelige Led. Fjerde Led er kortere end Haanden, bagtil meget sakraat affkaaret, fortil temmelig lige affkaaret, af tresidet, noget prismatisk Form, fra Enden af hver af de tre Rande udsendende en lille Torn eller Knude (mere eller mindre tydeligt, den yderste-
øverste plejer at være den stærkeste, den nederste er tvækløftet eller ubrandet). Femte Led eller Haandroden er af større Bredde end Længde, i Enden væbnet med fire, mere eller mindre frem-
trædende Torne (hos unge Individier tydeligere end hos ældre). Haanden er stor, tyk, opsvulmet, meget bred (hos et Individ, hvor Haandens Længde beløb omtrent 5'', udgjorde Bredden ved Noden $2\frac{1}{2}$ '', i Enden 3''). Ved Noden, eller omtrent i den halve Længde, er Haanden cylindrisk; derpaa bliver den, alt eftersom Bredden udvides, fladtrykket; den sakraat affkaarne

og tillige udbojede Enderand er starp, med svage Spor til fine Indsnit*) og med nogle smaa Haar eller Børster. Den ubevægelige Finger er noget fladtrykket, særdeles spids, skraat indad rettet. Nøen er stor (dens Længde omtrent lig med Haandens Brede i Enden), temmelig stærk, krum. Dette Fodpar har Haar i Enden af tredie og fjerde Led paa den ydre Side, samt paa Haandens ydre Rand, dog ikke i hele Længden.

Andet Fodpar (Fig. 9) har syv tydelige Led, idet andet og tredie ikke ere sammenvorede, og stemmer næsten med første Fodpar i Længde**). Første Led udmærker sig ved sin fladtrykkede Form, og ved paa den ydre Side at være uddraget i en temmelig lang Spids, der maafee kan betragtes som en rudimentær Svøbe (Fig. 9 a). Fjerde og femte Led ere de længste, indbyrdes lige lange, meget længere end Haanden, skjøndt ikke ganske af dennes dobbelte Længde. Haandens Palme er mere end dobbelt saa lang som Tummelen (de forholde sig omtrent som 12 til 5), hvilken atter rager lidt frem foran den ubevægelige Finger (Fig. 9*); begge ende de med nogle Tørne, og have langs Siderne adskillige Børstestikker (især Tummelen), de eneste jeg paa dette Fodpar har iagttaget.

Tredie Fodpar er af lige Længde med de to foregaaende Par, eller stundom vel endog lidt længer***), og har den for Slægten ejendommelige, tynde og spæde Form, med Undtagelse af første Led, hvis Tykkelse danner en saa meget mere paafaldende Kontrast mod den øvrige Fod. Femte Led er mere end dobbelt saa langt som sjette, og sjette er atter mere

*) Derimod har jeg aldrig fundet saadanne tydelige og spidse Tænder, som Milne-Edwards's ørenciterede Figur angiver.

***) Saaledes har jeg hos en voksen Hun fundet Forholdet; hos en yngre Han stod derimod andet Par noget tilbage for første i Længde, som Tabellen viser.

****) Udmaalingstabellen viser, at dette hos en ung Han var Tilfældet.

end dobbelt saa langt som syvende, men naaer dog ikke det Tredobbelte af dets Længde. Endeel Borster findes paa alle dette Fodpars Led, det sidste undtaget; dog synes gamle Individer at være langt rigeligere forsynede end unge, og Borsterens Antal og Størrelse aftager fra første Led eller Grundleddet gradeviis, saa at, medens første Led overslødigt er indhyllet af Borster (hvoraf en stor Deel Hjerborster), mangler sidste Led aldeles Borster. Antydning af et rudimentært Flagellum findes ikke hos dette Fodpar.

Fjerde Fodpar (Fig. 10) er lidt kortere end tredje, af stærk Bygning. Fjerde Led er omtrent af Længde som de tre foregaaende tilsammentagne, af noget prismatisk eller tresidet Form; femte Led kort, trindt, i Enden tykkere end ved Roden; sjette Led, stundom kortere end fjerde, stundom af lige Længde med dette*), omtrent lige tykt overalt, eller dog kun ubetydeligt aftagende mod Enden, har i Form nogen Lighed med en efter Længden gennemfaaren Cylinder, hvis flade Side vender ud, den afrundede ind; syvende Led en hornagtig, spids, lidt fladtrykket Klot med en noget stump, fortbrun Torn i Enden. Af Haar og Borster findes mange paa alle Ledtene, med Undtagelse af sidste Led; dog gjælder dette egentligen kun om den udadvendte Side, da den imod Kroppen vendte derimod næsten er aldeles glat.

Femte Fodpar er ganske lidt kortere end fjerde og ligeledes af lidt svagere Bygning**), men iøvrigt meget nær overensstemmende med dette i Form og Forhold. Haar- og

*) Det indbyrdes Forhold af Leddene synes for dette Fodpar at være endeel Afværging underkastet efter Alder, og maaskee tillige efter Kjønn (man sammenligne Udmaalingstabellen); hos Hunnerne forekommer det mig at være af stærkere Bygning end hos Hannerne.

**) Maaskee gjælder dette dog kun de vorne Hunner. Hos Hannerne har jeg fundet fjerde og femte Fodpar af lige Størrelse.

Borstebekkladningen er noget rigeligere, og den Spids, hvori første Led er uddraget paa den ydre Side, er forholdsvis noget større og mere isjnefaldende.

Tæt ved Roden af femte Fodpar paa dets ydre Side iagttages de smaa, kredsrunde Generationsaabninger. Hos Hannerne er desuden paa den indre Side af femte Fodpars Rod hæftet et lille, hvidt, blæredannet Redskab, hvortil hos Hunnerne intet Spor findes, og hvilket synes at afgive det sikreste ydre Skjælnemærke mellem Kjønnene.

Brystskjoldet har mellem Fodderne Form af en ligebenet Triangel, hvis Toppunkt ligger mellem det første Fodpar og Grundfladen mellem det femte; dets Forhold synes hos begge Kjon at være det samme. Ligeledes findes saavel hos Hanner som Hunner i Middellinien af denne Triangel, mellem de fire sidste Fodpar, fire store, stærkt sammentrykkede Torne, hvis Spids er rettet noget fremad (mest hos de forreste), og som gradvis aftage i Størrelse fra første til sidste. Hos gamle Individuer ere disse Torne mindre tydelige og skarpe end hos unge, og synes ligesom at være afflidte.

Gjællernes Antal er fem Par. Første Par er forneden meget spidst, foroven bredt og ligesom uregelmæssigt afflumpet. Andet Par er meget længer, tilspidset i begge Ender, ved Middelfuren afdeelt til det yderste af Spidserne i to lige Dele. Tredie Par viser det samme Forhold, kun at det forneden er noget mindre tilspidset end andet Par. Fjerde Par er atter forneden lidt mindre tilspidset end tredie. Femte Par er endeel kortere end de tre foregaaende Par, forneden stumpt afrundet, foroven uddraget i en fin Spids, og ved Middelfuren deelt lige til det Yderste af denne Spids. Gjællebladene ere hos alle Parrene meget fine og derfor i stort Antal (omtrent hundrede har jeg talt i en Gjællehalvdeel).

Det indbyrdes Længdeforhold af Bagkroppens Ringe synes underkastet en ikke ubetydelig individuel Afverling (see Udmaalingsstabelen). Rygsladen af Bagkroppen er ligesom udgraveret eller regelmæssigt prydet med Dphøjninger og Fordybninger, der tydeligst og bestemtest vise sig hos unge Individer. En Længdekjøl indtager Middellinien af de fem første Ringe, hvorimod den sjette viser to parallelle Kjole, adskilte ved en bred Kanal, og omtrent samme Forhold viser ogsaa syvende Ring, kun at Kanalen er meget smallere, linieformig. Paa første Ring hæver Middelskjolen sig tydeligt til en fremadrettet Torn (ligesom en Fortsættelse af Rygskjoldets); mindre stærkt og tydeligt finder dette ogsaa Sted paa anden Ring. Bugringene vise endvidere Spor til en Længdekjøl paa hver Side, der er en aabenbar Fortsættelse af Rygskjoldets Sideskjole, er uregelmæssigt knudret, mere eller mindre tydelig, og meddeler Bagkroppen en noget prismatisk Form. Til de omtalte Længdeophøjninger maa fremdeles lægges de granulerede Tværophøjninger, som betegne den bageste Deel af de fem første Ringe o. s. v. Alle Ringene have mere eller mindre ciliære Rande. Første Ring udvider sig kun lidt paa Siderne, og har det nederste-bageste Hjørne lidt afrundet eller stumpt. Hos de fem følgende Ringe derimod er det samme Hjørneuddraget i en lille, spids Torn, hvilken dog hos gamle Individer tildeels næsten forsvinder (paa anden og tredie Ring), tildeels bliver uforholdsmæssigt lille (paa de følgende Ringe). Iøvrigt er alle Ringenes nederste Rand ikke udbuet men næsten lige affaaen. Anden Ring udvider sig meget forneden, og bedækker endeel af første og tredie Rings Sidr. Tredie Ring er derimod paa Siderne meget smallere end i Mitten. Paa Bugsladen af hver Ring-hos Hunnerne er i Middellinien mellem Svømmefødderne anbragt en saumentrykket Torn, som er rettet fremad og lidt ned, undtagen paa sjette Ring; her er

den næmliq anbragt paa Ringens bagefte Rand, og rettet tilbage. Hos Hannerne mangler Tornen paa forfte Ring, hvilket altsaa afgiver et andet, meget fikkert Stjælne- mærke mellem Kjonnene; hvorved dog maa mærkes, at ligesom alle Torne hos ældre Individider synes at blive mindre tydelige, faaledes forsvinde hos gamle Hunner Tornene paa de to eller tre forfte Bugringes Underflade næften ganfte.

Forfte Par Buglemmer vise hos den vorne Hun (Fig. 11) følgende Forhold: Længden udgjør omtrent $\frac{1}{4}$ af Totallængden; den toleddede Grunddeel er noget kortere end den ydre Svømmeplade, hvis Form er meget langstrakt oval, tilspidset i Enden; den indre Svømmeplade er kun halvt saa lang som den ydre, af en temmelig bred, oval eller rettere elliptisk Form, Randene tæt omgivne af lange, gulglindsende Haar; ogsaa Grunddelens andet Led er bedæftet med en stor Mængde lignende Haar, dog tildeels kortere; den ydre Svømmeplade er derimod væbnet langs Randene med Hjerborster af middelmaa- dig Længde. Hos en yngre Han*) var Størrelsen af dette Fodpar forholdsvis endeel ringere, Formen mere smal (Fig. 11*) og især den indre Svømmeplade (11*c) saavel mindre (dens Længde indeholdes tre Gange i Længden af den ydre Svømmeplade), som ogsaa af en ganfte anden Form, næmliq smal, Sformigt bøjet, og kun væbnet med enkelte, stive Borster af middelmaadig Længde. Denne Forskjæl synes imidlertid ikke alene at kunne tillægges Kjønnet, men meget mere Alderen; thi hos en endnu lidt yngre Hun (af 2" Længde) var For- men endnu mere smal (Fig. 11**), den indre Svømmeplade lige saa lille og baandformig; kun viste denne sidste sig deri afvigende, at den var lige (istedetfor Sformigt bøjet) og

*) Jeg har ikke seet nogen Han af fuldt 2½" Længde.

ganske blottet for Borster, paa to eller tre overmaade smaa nær, hvilke vare anbragte i Enden.

Andet Par Svømmefodder hos Hunnerne (Fig. 12) er omtrent af samme Størrelse som første, eller kun lidt længer, og adskiller sig fornærmeligen blot derved fra dette, at der til den indre Svømmeplade (c) kommer et langstrakt, smalt, i Enden afrundet Led (d), hvilket er analogt med Hippolyternes frogbærende Vedhæng, men her er udrustet med meget lange Haar omkring hele Randen istedetfor med Kroge. Den unge Hun viser blot den Forskjæl, at dette Redskab er forsynet med færre og meget kortere Haar. Hos Hannen (Fig. 12*) er Formen lidt forandret: den indre Svømmeplade (c) er meget lille, væbnet med stærke men korte Borster; selve Vedhængen (d) udvider sig ved Roden pladeformigt paa den ydre Side, og er ligeledes væbnet med meget stærke Borster af middelmaadig Længde i betydeligt Antal, især paa den indre Side.

De tre følgende Par Svømmefodder ere hos Hunnerne ganske som andet Par, kun at de gradviiis aftage i Størrelse. Hos Hannerne blive disse Par aldeles lige med Hunnernes, og det er altsaa kun de to første Par, der kunne tjene til Kjønnes Adskillelse.

Det sjette Par Buglemmer eller de yderste Halevedhæng (af lige Længde med det mellemste Halevedhæng) ere i Hovedsagen af samme Bestaaffenhed som hos Hippolyterne, hvorimod man, ved at gaae i det Enkelte, vel kan opdage nogle smaa Afvigelser: Svømmepladernes Længdefjole naae næmlig lige til Randen af Pladerne; paa den indre Plade udgaaer fra Længdefjelen, noget for Midten af dens Længde, en tydelig, straa Tværkjøl o. s. v.

Syvende Bugring (eller mellemste Halevedhæng) er langstrakt, smal (den største Brede indeholdes omtrent tre Gange i Længden), bagtil noget smallere, den bageste Rand

vinkelformigt udbojet, og i Midten uddraget i en stærk Pig. Rygsfladens Længdekjole ere i den sidste Halvdeel væbnede med tre Par Torne; Siderandene forsynede med Fjerbørster.

Cr. Boreas er et af de mest udbredte nordiske Kræbsdyr, da den forekommer fra den norske Kyst indtil Kamtschatka. Selv har jeg ikke fanget den sydligere end i Lofoden og ved Bodo, men det er ikke utroligt, at den naaer endeel sydligere. Af Bønder i Egnen af Tromsø har jeg hørt den benævnes Vejbug eller Vegbug (Blødbug?). I Belsund paa Spitsbergen var denne Art saa hyppig (Juli og August 1838), at man under vort Ophold der begyndte at benytte den som Næringsmiddel; dog fandt den, paa Grund af en særegen stram Smag, ikke Bifald.

Cr. Boreas plages meget af et Slags Igle, hvis Æg (af kredsrund, paa den tilhæftede Side flad, paa den frie konvex Form) stundom i overordentlig Mængde bedække dens Bugflade.

Crangon nanus Kr.

(Tab. IV. fig. 15—28).

Af denne, den mindste bekjendte Art blandt Crangonerne, har jeg fundet nogle Individer i det sydligste Rattegat (udfor Hornbek, paa en halv Snees Favnes Dybde og paa Leerbund). Hunnerne bare alle temmelig stærkt udviklede Æg under Bugen i Juni Maaned.

Farven er rødligt-graa.

Formen temmelig fladtrykket og noget plump, især hos Hunnerne. Længden synes aldrig at overstige 8'''.

Rygskjoldet (Fig. 15), hvis Længde næsten indeholdes fire Gange i Totallængden, er forsynet med et lille, fladtrykket, i Enden afrundet Pandehorn (a), og med to Par Torne paa den forreste Rand; det ene Par (bb), som er meget lille, udgaaer fra den yderste Vjenvinkel; det andet, meget store og

stærke Par (cc), som fremgaaer fra forreste Nands Forening med Siderandene, naaer frem foran Spidsen af Pandehornet. Bag Pandehornet iagttages paa Rygskjoldets Middellinie to isolerede Torne (derimod ingen Kjol), af hvilke den forreste er større end den bageste. En Kjol strækker sig paa hver Side af Rygskjoldet i sraa Retning (divergerende fortil), og taber sig i den ovenomtalte stærke Torn, som udgaaer fra Rygskjoldets nederste forreste Hjørner.

Djensstilkene ere korte (skjøndt Djet rager endeel frem foran Pandehornet) men meget tykke, saa at Djet faaer et næsten kugledannet Udseende. Med Hensyn til Retning ere Djene temmelig stærkt divergerende.

De inderste Følere (Fig. 16 viser den højre fra Undersiden) indeholdes omtrent fem Gange i Totallængden (hos Hunnerne), og ere af den sædvanlige plumpe eller usirlige Form. Skafstet (a) er kortere end Svøberne, og udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Følernes Længde; dets Grundled er ganske ubetydeligt længer end de to følgende Led tilsammentagne, og andet Led er omtrent dobbelt saa langt som tredie. Grundledets Vedhæng (b) er ubetydeligt kortere end Grundledet, og har Form af en lidt uregelmæssig, noget sakraatstillet Firkant med overvejende Breddemension; dens Underflade er forsynet med endeel Fjærbørster, af hvilke een Tværrække især er isjuefaldende. Den indre Svøbe (c) er lidt længer end den ydre, børstedannet, bestaaende (hos det undersøgte Individ) af ni Led; første Led indtager næsten Halvdelen af Svøbens Længde, og er paa begge Sider forsynet med en Mængde Fjærbørster, hvilke dog paa den indre Side ere meget længer end paa den ydre; de følgende Led ere næsten ganske blottede for Børster; hos alle overgaaer Længden flere Gange Bredden. Den ydre Svøbe (d) er nileddet, plump, noget kelledannet eller tyndest ved Roden, og

ender affstampet; første Led udgjør lidt mindre end $\frac{1}{3}$, men mere end $\frac{1}{4}$ af Svøbens Længde; de fire eller fem sidste Led ere paa Underfladen forsynede med endeel grove Børster af Vaandform (noget flade og imod Enden slet ikke tilspidsede). Hos Hannerne indeholdes disse Følere ikke fulde fire Gange i Totallængden; Skaftets andet og tredje Led har jeg fundet omtrent lige lange, eller det sidste dog ikke meget kortere end det første; den indre Svøbe er lidt kortere end den ydre, bestaaer af tolv Led, blandt hvilke det første Led vel er meget længer end de følgende, men dog næppe udgjør $\frac{1}{3}$ af Svøbens Længde; i den ydre Svøbe, der ikke er koldbannet, men cylindrisk, i Enden ubetydeligt tilspidses, har jeg talt tyve Led, omtrent af lige indbyrdes Størrelse.

De yderste Føleres Svøbe synes hos Hannerne at udgjøre omtrent $\frac{1}{4}$ af Totallængden; hos Hannerne er den næsten lige med Totallængden, Skaftet kun lidt mere end $\frac{1}{5}$ af Totallængden. Skaftets sidste Led er temmelig langt, da det indtager $\frac{2}{3}$ af Skaftets Længde. Det bladdannede Vedhæng (Fig. 17) er af lige Længde med Skaftet, temmelig bredt mod Roden (dets største Brede indeholdes omtrent $2\frac{1}{2}$ Gange i dets Længde), smalt tillobende udeste, affkaaret meget sakraat i Enden og under en skarp Vinkel med den indre Rand, i Enden af den ydre Rand væbnet med en tynd, meget spids og temmelig lang Torn, som naaer noget frem foran den inderste-forreste Vinkel. Hos Hannerne synes alle Dele af disse Følere at være længere; det bladdannede Vedhæng har en lidt mere langstrakt Form, da dets Brede indeholdes omtrent tre Gange i Længden; ogsaa er dets Endetorn mere fremragende.

Rindbakterne ere omtrent af sædvanlig Form og Størrelsesforhold. Dog fortjener det at bemærkes, at Spidsen, der som sædvanligt er kloftet i Enden, viser sex Tandknuder, tre paa hver Green (Fig. 18 viser Spidsen temmelig stærkt

forstorret, seet fra den indvendige Side); den nederste Tand er paa hver Green den største.

Første Par Kjæber synes ene i den Henseende at afvige fra den sædvanlige Form, at den yderste Green eller Svøben er meget tydeligt kløftet eller indskaaren i Enden, og kun væbnet med en eneste, lidt saugtagget Borste (Fig. 19). Paa den mellemste Plade har jeg foruden Borsterne iagttaget sex meget stærke Torne.

Andet Par Kjæber bestaaer næsten ene af Svøben (Fig. 20), da de andre Dele ere aldeles rudimentære. Svøbens Form er betegnende for denne Art, da den er ret sirligt langstrakt-oval eller elliptisk, omtrent lige bred foroven og forneden; paa sidste Sted er den væbnet med en halv Snees meget lange Borster (omtrent af Svøbens Længde) af sædvanlig Form; de øvrige korte Borster, som omgive den bageste, øverste og forreste Rand, ere Fjerborster. Den rudimentære Kjæbeplade (a) er væbnet med to smaa Borster og Palpen (b) med een.

Første Par Kjæbefødder ere af sædvanligt Forhold og Form; kun bemærkes, at Palpens Roddeel er smal, næsten linedannet, kun væbnet med en eneste Borste paa den ydre Rand; og at Svøbens øvre Lap er meget kort, den nedre temmelig bred, i Enden afrundet.

Andet Par Kjæbefødder frembyde ligeledes omtrent den normale Form; dog er Kjæbedelen, især dens to sidste Led, meget plump, Palpen ganske blottet for Borster paa den ydre Side og Svøben meget lille, uden rudimentær Gjælle.

Tredie Par Kjæbefødder (Fig. 21) ere af temmelig slank Bygning, overmaade stærkt forsynede med Borster, og indeholdes næsten fire Gange i Totallængden. Første Led (a) er idetmindste dobbelt saa bredt som langt, paa begge Sider indskaaret, paa den indre Side forsynet med fem eller sex smaa

Borster. Andet Led (b), fra hvilket Palpen udgaaer, er, kjøndt kort, dog dobbelt saa langt som første, paa den indre Side udvidet og tæt besat med stærke Borster*). Tredie Led (c), der udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Kjæbeføddernes Længde, er endnu stærkere Sformigt krummet end sædvanligt, paa begge Sider borsteflædt, dog stærkest paa den indre; fra Enden mod den ydre Side udsender det en halv Snæes meget lange Fjerborster; fjerde Led (d) halvt saa langt som tredie, liniedannet, paa begge Sider borsteforsynet; blandt den indre Sides Borster findes adskillige Saugborster. Femte Led (e) er noget længer end fjerde, lidt tilspidset eller smallere mod Enden, hvor det ved en Tværstribes synes at være deelt, eller at bære et lille, rudimentært sjette Led (f og Fig. 21 x); dette rudimentære Led har ikke blot Borster i Enden, men omgives tillige af en tæt Krands af lange Borster. Palpen (g) er lidt længer end fjerde Led, og udgjør omtrent Halvdelen af Kjæbeføddernes Længde; iøvrigt er dens Bestaffenhed den sædvanlige.

Første Fodpar (Fig. 22) indeholdes noget mindre end tre Gange i Totallængden, og er altsaa omtrent af almindelig Længde. De tre første Led ere som sædvanligt meget korte; men de ere tillige tydeligt adskilte og det andet usædvanligt tyndt; alle ere de væbnede med adskillige Borster, andet Led paa den indre Side, tredie Led især paa den ydre; disse to sidste Led ere i Enden skraat affkaarne i Retningen udad og bag; fjerde Led er meget langt, omtrent af lige Længde med sjette Led eller Haanden, temmelig bredt, langs begge Sider forsynet med mange, lange Fjerborster, og udmærker sig desuden ved en stærk Torn i Enden af den ydre Rand, hvilken ved et temmelig ovalt Udsnit adskilles fra Enderanden.

*) Dette Led er maaskee ikke i Virkelighed adskilt fra følgende.

Femte Led er af en særegen afrundet Form, paa den indre Side udbraget i en lille Forlængelse, som er væbnet med et Par smaa Saugborster. Haanden omtrent af sædvanlig Form, dog i Enden meget sakraat affkaarne, og paa den indre Side væbnet med en ligesom dobbelt eller kløftet Torn; ved Roden af den indre Rand ere, ligesom paa foregaaende Led, nogle meget smaa og lidt krumme, kun paa den ene Side med Tænder væbnede Saugborster anbragte (Fig. 22 x); Haandens sakraat affkaarne Enderand har en Snees smaa, stive Borster; ogsaa Kloens indre Rand bærer Borster, dog overmaade smaa.

Andet Fodpar (Fig. 23) indeholdes omtrent $4\frac{1}{2}$ Gange i Total længden, er altsaa betydeligt kortere end første, af midelmaadigt stærk Bygning, og væbnet med en lang fingret Sax; Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent: $2 + 2 + 3\frac{1}{2} + 5 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} + 2$. Fjerde Led er altsaa af Længde som Haandrod og Haand eller Sax tilsammentagne, og disse ere indbyrdes af lige Længde: Forhold, som ikke ere sædvanlige hos Krangonerne; ogsaa er Palmen eller Haandfladen af ualmindelig Korthed, da den kun omtrent udgjør $\frac{1}{4}$ af Fingrenes Længde; disse ere tynde, temmelig lige, i Enden ligesom forsynede med en Klo (5* a og b), hvilken hos den ubevægelige Finger (a) er bøjet lidt indad. Endeligen udmærker dette Fodpar sig ved en meget rigelig Haarbedækning, som endog strækker sig lige til Spidsen af Fingrene; Borsterne paa Fodens ydre Side ere for største Delen Fjærborster, de paa den indre derimod almindelige, dog blandede med endeel Saugborster.

Tredie Fodpar udgjør lidt mindre end $\frac{1}{3}$ af Total længden, er altsaa betydeligt længer end andet Par og af lige Længde med første, men af den sædvanlige, meget tynde og borsteformigt tilspidsede Form. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent: $2 + 2 + 5 + 6 + 9 + 3 + 2$. Hvad der

altsaa synes at udmærke dette Fodpar, er den betydelige Længde af femte Led, hvilket udgjør $\frac{1}{3}$ af Fodparrets Længde, og er tre Gange saalangt som sjette Led. Første og andet Led ere forsynede med adskillige, temmelig lange Fjerborster; ogsaa paa tredie og fjerde Led iagttages nogle Borster, hvorimod femte og sjette Led ere næsten aldeles blottede derfor; syvende Led viser det usædvanlige Forhold, at det bærer en lille Duff Borster i Enden (Fig. 24).

Fjerde Fodpar er noget længer end tredie, og udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Totallængden; dets Bygning er (Fig. 25) tynd og svag, og udmærker sig desuden ved et usædvanligt Forhold af flere af Leddene: sjette Led er næmlig lidt længer end fjerde Led, og altsaa det længste; og den tynde, lidt krummede Klo, eller syvende Led, er længer end femte Led. De tre første Led ere forsynede med Borster, tildeels Fjerborster; fjerde Led har Borster paa den første Halvdeel af den indre Rand, og sjette Led bærer nogle Borster langs den ydre Rand.

Femte Fodpar er ganske ubetydeligt længer end fjerde, og Længdeforholdet af sjette og syvende Led tiltager lidt. Jovrigt stemmer det meget noje i Form og Bestaffenhed med fjerde Fodpar.

Brystskjoldet fremstiller hos begge Rjøn en med Spidsen fremadrettet Triangel; hos Hannerne ere, mellem de fire sidste Fodpar, anbragte fire meget store, stærkt sammentrykkede, med Spidsen fremadrettede Torne; hos Hunnerne forsvinde de tre bageste Torne, og altsaa bliver kun een, meget stor og spids, tilbage. Rjønnene adskilles med megen Lethed ved dette Skjælnemærke.

Gjællernes Antal er fem Par, som gradviis tiltage i Størrelse fra den forreste til den bageste, og som alle ere tilspidsede i begge Ender.

Bagkroppens tre første Ringe tiltage gradviis i Længde; den fjerde er af lige Længde med tredie; den femte lidt

fortere, sjette dobbelt saa lang som femte. Disse Ringes Rygsflade viser ingen Spor til Skulptur eller Længdetjole; paa Siderne er de affkaarne eller fladt afrundede, den anden uden betydelig Udvidelse; Bugfladens Middellinie savner aldeles Torne.

Første Par Buglemmer hos Hunnerne (Fig. 26 A) indeholdes omtrent $5\frac{1}{2}$ Gange i Totallængden. Grunddelen (a), hvis første Led her næste forsvinder, eller dog er meget lille, har omtrent lige Længde med den ydre Svømmeplade (b), der er af en temmelig langstrakt og smal, mod Enden tilspidset Form; den indre Svømmeplade (c) er ikke blot kortere end den ydre (de forholde sig til hinanden omtrent som 5 til 7), men ogsaa meget tyndere, liniedannet, i Enden afrundet. Hos Hannen (Fig. 26, B) adskiller dette Fodpar sig derved, at Grunddelen er mere tyk, opsvulmet, noget kølledannet, ganske lidt kortere end den ydre Svømmeplade (b), men især ved Beskaffenheden af indre Svømmeplade (c), der næsten er rudimentær (dens Længde forholder sig til Længden af den ydre Svømmeplade omtrent som 2 til 7), noget krummet, kun svagt forsynet med Borster.

Andet Par Svømmefodder hos Hunnen er kun deri forskjælligt fra første, at den indre Svømmeplade antager omtrent samme Form som den ydre, eller bliver langstrakt-oval, i Enden spidsere. Hannens andet Par er deri forskjælligt fra første, at den indre Svømmeplade (Fig. 27) bliver større (den forholder sig til den ydre omtrent som 5 til 7), af en lige, liniedannet Form, og synes at dele sig i to Led*), af hvilke det første (a) er meget kort, og kun omtrent udgjør $\frac{1}{4}$ af det sidste (b) Længde; dette sidste er mod Enden, især paa den indre Side, væbnet med en Mængde middelmaadigt lange, næsten torneagtige Borster.

*) Hos Hunnen er denne Plade maasse ogsaa toleddet, dog saa utydeligt, at jeg ikke med Sikkerhed tør paastaae det.

De tre følgende Par Svømmefodder aftage hos begge Kjøn grædevis i Størrelse, og hos det femte Par bliver den indre Svømmeplade rudimentær (den forholder sig til den ydre omtrent som 1 til 5). Hos Hannen lider den indre Svømmeplade allerede hos de to foregaaende Par en stærk Formindskelse, da den hos tredje Par forholder sig til den ydre som 3 til 7 og hos fjerde som $2\frac{1}{2}$ til 7.

Det mellemste Halevedhæng (Fig. 28) indeholdes lidt mere end fem Gange i Totallængden, og er lidt kortere end de ydre Halevedhæng (eller nøjagtigere end deres indre Plade). Formen er langstrakt, smal, mod Enden tilspidset; dets Brede ved Roden udgjør omtrent $\frac{1}{4}$ af dets Længde; ved Enden derimod næppe $\frac{1}{2}$ af Længden; Midten af dets bageste Rand (Fig. 28* A) er ud dragen til en Spids, som er tæt omgivet af et Par meget smaa Torne (yderst) og af tre Par Borster, der aftage i Længde indester.

De yderste Halevedhængs to Svømmeplader ere noget forskjællige i Form og Størrelse; den inderste (b) er længer end den yderste og end det mellemste Halevedhæng, af smal, noget tilspidset Form; den yderste kortere (c) er tillige bredere, i Enden affaaren (lidt skraat indester).

Crangon vulgaris Fabr.

(Tab. IV. fig. 29—33).

Schnevelde, pag. 72: *Squilla altera*.

Zool. dan. Fasc. IIIus pag. 57 tab. 114. fig. 4—10.

Denne i Østersøen, Kattegattet og Nordsøen, eller med andre Ord i alle vore Have, forekommende Art, er ikke optaget i Müllers *Prodromus*. Imidlertid træffes den jævnligt mellem vore almindelige Rejer, og er bekjendt under Navnet Hestereje*), men benyttes ikke som Næringsmid-

*) Ved Bedbæk har jeg hørt Fiskerne kalde den Stal.

del *). I Holsteen derimod, hvor Venævnelsen Poren tillægges den, og hvor den i stor Mængde fanges paa Vestkysten i de smalle Vandløb, som gjennemskjære de saakaldte Watt en, er den, efter Fortjeneste, et meget yndet Næringsmiddel **). Denne saa ofte beskrevne og afbildede Art vilde man maaskee mene, med Foje her kunde forbigaaes; men, da man imidlertid endnu ikke besidder nogen Beskrivelse af den, som er saa nøjsagtig og rigtig, at den kunde benyttes til Sammenligning med nærstaaende Arter, holder jeg det ikke for overflødigt, noget nærmere, dog korteligen, at omhandle den.

Pandehornet meget lille (det indeholdes ni Gange i Rygsstjoldets Længde), i Enden afrundet, nedenunder forsynet med en Kjol, paa Siderne børstevæbnet.

De inderste Føleres Længde udgjør hos begge Kjøn omtrent $\frac{1}{4}$ af Totallængden (hos Hunnerne maaskee ganske ubetydeligt mindre, hos Hannerne overmaade lidt mere). Skaf tet er hos Hunnerne endeel kortere end den indre Svøbe og ganske lidt længer end den ydre; hos Hannerne er det ogsaa kortere end den ydre Svøbe, skjøndt kun meget lidt ***). I den indre, børstedannede Svøbe, som i $\frac{2}{3}$ af Længden (fra Røden regnet) er rigeligt udrustet med Fjerborster, tælles henimod 20 Led, af hvilke det første udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af Svøbens Længde. I den ydre, cylindriske, i Enden tilspidsede, temme-

---

*) Man udskyder den hos os næsten med saa stor Forsigtighed blandt Rejerne, som om den kunde være giftig. Rimeligviis er det dens sjældnere Forekommen og dens uanselige graa Farve, hvilken den ved Rogningen for en Deel beholder, der have vakt Modbydelighed for den. Indrømmes maa imidlertid, at den ikke er ganske saavelsmagende som vore almindelige Rejer.

***) Schonevelde omtaler den som forekommende i saa stor Mængde, at den benyttes til at fede Sviin og Gænder med. I Ditmarsken havde den dengang Navnet Krou t.

***) Milne-Edwards's Angivelse om Svøbernes Længde er urigtig.

lig plumpe Svøbe (den synes at være lidt plumpere og tykkere hos Hannen end hos Hunnen) har jeg talt 25 til 27 Led (det første Led hos Hannen, det andet hos en omtrent dobbelt saa stor Hun). Grundleddets ydre Vedhæng (Fig. 29) er af noget langstrakt og tilspidset Form, og har omtrent dobbelt saa stor Længde som Brede.

De yderste Følere ere omtrent af sædvanlig Form og Bestaaffenhed; det bladdannede Vedhæng er ikke dobbelt saa langt som de indre Følernes Skaft*). Iøvrigt iagttages de sædvanlige Forskjælligheder mellem Kjønne: alle Dele synes forholdsvis at være lidt længere hos Hannerne, Svøben endog meget længer, det bladdannede Vedhæng smallere, dets Endetorn større o. s. v.

Djensstilkens Længde forholder sig til Tykkelsen omtrent som 3 til 2.

Rindbakterne ere af temmelig stærk Bygning, i Enden deelte i fire Tænder, af hvilke dog een er rudimentær eller noget utydelig (Fig. 30).

Første Par Kjæbers inderste Plade er meget lille, den mellemste meget bred i Enden, den yderste ikke klostet.

Andet Par Kjæbers Svøbe er temmelig bred, i begge Ender afrundet, uden lange, enkelte Borster udgaaende fra den nederste Rand; Palpen er maaskee lidt mindre rudimentær end sædvanligt.

Første og andet Par Kjæbefødder give ikke Anledning til nogen Bemærkning.

Tredie Par Kjæbefødder er maaskee i endnu højere Grad haar- og børsterigt hos denne, end hos nogen anden, til Krangonstammen hørende, Art; sidste Led danner en fuld-

*) Cfr. Milne-Edwards II, 311, hvor dette Forhold angives noget uøjagtigt.

kommen Strigle, hvis Børster for en stor Deel ere anbragte i Knipper, der ere rettede lige ud mod Siderne.

Første Fodpar er omtrent af sædvanlig Form og Forhold; ligesom hos *Cr. nanus* findes en Torn i Enden af fjerde Led's ydre Rand (dog mindre end hos denne Art) og Sangbørster paa den indre Rand af femte Led og ligeledes paa Haanden ved Roden. Men desuden er den indre Rand af fjerde Led væbnet med en Torn et Stykke fra Roden. Hos Hannerne har jeg fundet Haandens skraataffskaarne Enderand sort, hos Hannerne derimod ikke udmærket fra Fodens øvrige Farve. Dersom dette Forhold er konstant, hvad jeg ikke sikkert tør paastaae, giver det et særdeles iøjnefaldende Skjælnemærke mellem Kjønne.

Andet Fodpars Haand (Fig. 31) udmærker sig ved Ringenes Korthed, da disse kun udgjøre $\frac{1}{5}$ af Haandens Længde, eller forholde sig til Haandfladen som 1 til 5; de ere iøvrigt forholdsvis af plump Form (medens Fodparret i det Hele taget er af spæd Bygning) og rigeligt forsynede med grove Børster.

Tredie Fodpar har omtrent lige Længde med første, og er altsaa lidt længer end andet. Form og Forhold iøvrigt omtrent det sædvanlige.

Det triangulære Brystskjold er hos Hannerne kun væbnet med een, temmelig stor, meget spids, fremadrettet Torn, anbragt mellem Fodderne af andet Par. Hos Hannerne danne derimod fire Torne en Længderække langs Midten af Brystskjoldet, een mellem hvert af de fire sidste Fodpar. Herved adskilles altsaa Kjønne med Lethed fra hinanden*).

Gjællernes Antal er fem Par; Formen langstrakt, i begge Ender noget tilspidset.

*) Milne-Edwards's Angivelse over dette Forhold er urigtig, eller i det Mindste ufuldstændig.

Først Par Bugfødder hos Hunnen indeholdes omtrent fire Gange i Totallængden; den ydre Svømmeplade, der omtrent har den toleddede Grunddeels dobbelte Længde, er ikke pladedannet, men snarere syl- eller dolkdannet (o: af tynd, trind, tilspidset Form); den indre Svømmeplade, som ogsaa overgaaer Grunddelen i Længde, skjøndt ikke betydeligt, er eenleddet, tynd, liniedannet, væbnet med lange og tykke Borster (tildeels Fjerborster), i Enden afrundet. Hos Hannerne adskiller dette Fodpar sig vel tildeels ved en større Brede af Grunddelen, men især ved den rudimentære Tilstand af den indre Svømmeplade, hvilken er halvt saa lang som Grunddelen, indeholdes fem Gange i den ydre Svømmeplades Længde, og synes at bestaae af to Led (det første meget kort). Formen er langstrakt, mod Enden smallere og lidt tilspidset; Borsterne ere meget korte, og gaae langs den indre Side over til at blive krumme Torne eller Kroge (Fig. 32).

De følgende Par Buglemmer vise større indbyrdes Overensstemmelse hos Kjønnene, idet den indre Svømmeplade baade hos Hanner og Hunner er af ringe Størrelse, toleddet eller bestaaende af en Grunddeel, fra hvilken udgaaer en tilspidset, af flere Smaaled eller Ringe sammensat, og med Fjerborster forsynet, Kare. Men i den Henseende afvige Kjønnene, at medens hos Hunnen andet Par Svømmefødder er mindre end første, tredie mindre end andet o. s. v.: er derimod hos Haunen andet og tredie Par større end første; hvorimod fjerde og femte Par igjen aftage.

Det mellemste Halevedhæng (Fig. 33) indeholdes lidt mere end fem Gange i Totallængden, er af den sædvanlige, ved Roden bredere, mod Enden smallere og i en Endespids udbragte Form, paa Siderne væbnet med to Par stærke Torne og desuden forsynet med Fjerborster; i Enden paa Siderne af Endespidsen ogsaa væbnet med idetmindste to Par stærke Borster.

De yderste Halevedhæng ere længere end det mellemste, Endepladerne af den sædvanlige, langstrakt ovale Form, den ydre paa den ydre Side væbnet med en Torn.

Med Hensyn til denne Arts geografiske Udbredelse kan mærkes, at jeg har truffet den paa den norste Vestkyst indtil Trondhjemsfjorden, og at jeg har seet Individier fra Island.

Sabinea (Crangon) septemcarinata Sab.

(Tab. IV. fig. 34—40 et Tab. V, fig. 41—44).

Sabine: App. to the Voy. of Capt. Parry pag. 58 tab. II fig. 11—13: Cr. septemcarinatus*).

Owen: App. to the Voy. of Capt. Ross, pag. 82: Sabinea septemcarinata.

Milne-Edwards: Hist. des Crustacés, II, 343: Crangon septemcarinatus.

Sabinea septemcarinata er meget hyppig ved Spitsbergen, næsten lige saa hyppig som Cr. Boreas, men synes at opholde sig paa noget større Dybde. Jeg har fundet Maven af Phoca barbata ganske fyldt med dette Kræbsdyr. I det nordligste Norge (Finmarken og Nordlandene) har jeg fanget smaa Individier af denne Art, dog sjældent; ogsaa ved Island forekommer den. Derimod har jeg endnu ikke seet Individier fra det grønlandske Hav, skjøndt den naturligvis ikke kan savnes der**).

*) Paa en vis Maade kan denne Art siges, at have været bekendt længe før det ovenciterede Appendix til Parry's Rejse udkom (1824). Der findes nemlig et Exemplar af den opstillet i det forrige Naturhistoriske Selskabs Samling, som opbevares i det kongelige zoologiske Museum. Men dette har henstaaet upaaagtet i omtrent et halvt Aarhundrede.

**) I Anledning af en Ytring om Sabinea septemcarinata, fremsat i min Afhandling om Grønlands Amphipoder, Side 86 og 87, og som tildeels er berigtiget i Naturhistorisk Tidsskrift II, 252—253; kan jeg nu yderligere tilføje: 1) at de af mig tidligere undersøgte Individier ere bestemt forskellige fra Sabine's og Owens, saavel som fra den her bestrevne Sab. septemcarinata; 2) og

Blandt 40 undersøgte Individder fandtes 26 at være Hunner og 14 Hanner. Hunnerne vare i Regelen meget større end Hannerne (hvilket ogsaa, efter min Erfaring, er Tilfældet med Cr. Boreas). Den største Hun, jeg har udmaalt, havde en Længde af 3'', den største Han kun af 2''*). Formen er hos Hannerne og de yngre Hunner temmelig slank og let, men bliver hos de større, især ægbærende, Hunner noget plump. Farven er skidentgraa i det Rødlige.

Rygskjoldet, hvis Længde ikke udgjør sonderligt mere end $\frac{1}{4}$ af Totallængden, er forsynet med syv Længdekjole (een Middelsjøl og tre Par Sidekjole), hvilke give det et kantet Udseende. Middelsjølen er almindeligen væbnet med sex Tænder, af hvilke de to midterste ere de største, de forreste og bageste meget smaa; foran den første Tand fortsætter Kjolen sig som en lidt ophøjet, af to tydelige Furer eller Kanaler indsluttet, Linie til Enden af Pandehornet. Sidekjolene ere buede, og konvergere fortil; de tre paa hver Side anbragte ere hinanden meget nærmere indbyrdes end den øverste af dem er Middelsjølen; alle ere de væbne med en Mængde smaa, fremadrettede Saugtænder; Tændernes Antal staaer maaskee i Forhold til Alderen, idetmindste har jeg hos voksne Individder talt flere end hos unge. Den øverste Sidekjøl krummer sig op mod Pandehornets yderste Kande, og gaaer over i disse, medens derimod de to nederste Par ende med en stor, ud over Rygskjoldets forreste Rand fremtrædende Torn; hos en stor Hun har jeg fundet femten Tænder paa hver af de øverste Sidekjole og sytten paa de øvrige.

---

at jeg, da hverken nogen lignende Crangon senere er nedsendt fra Grønland, eller af mig selv truffet i Norden, maa antage den mig for disse opgivne Lokalitet for urigtig (maaskee hidrøre de endog fra Middelhavet; dog herover er jeg ikke istand til at angive noget bestemt).

*) Denne Art synes altsaa ikke at naae saa betydelig en Størrelse som Cr. Boreas.

Pandehornet er meget kort men bredt, fladtrykket, Enden stumpt afrundet og næsten lige saa bredt som ved Roden. Naar Djnene ere i deres naturlige Stilling, det vil sigे rettede udad, naaer Pandehornets forreste Rand omtrent ligesaa langt frem som Djnene; naar derimod disse rettes frem, rage de lidt ud over Pandehornet. Pandehornet er i Enden væbnet med endeel grove, frem- og udadrettede Børster; underneden træder Middellimien frem, dog kun ubetydeligt.

Djen stilkene ere meget korte, og Djnene derfor næsten kugledannede, af ligesaa stor Brede som Længde; den af Facetter indtagne Deel er nyredannet, da dens Rand foroven bøjer sig lidt ind.

De indre Følere vise vel, i Almindelighed talt, megen Lighed i Bygning med samme Dele hos Cr. Boreas, men de ere imidlertid længere (hos Hunnerne indeholdes de lidt mere end $4\frac{1}{2}$ Gange i Totallængden, hos Hannerne omtrent $2\frac{1}{2}$ Gange), og frembyde tildeels et noget forandret Længdeforhold af Delene. Skaflet er hos begge Rjon kortere end baade ydre og indre Svøbe; dets første Led meget længer end begge de følgende tilsammentagne; andet Led har jeg hos Hunnen fundet lidt længer end tredie, hos Hannen var Forholdet derimod omvendt. Grundleddets ydre Vedhæng er vel bredt og pladedannet, dog af omtrent $\frac{1}{2}$ Gang saa stor Længde som Brede, og i Enden meget tydeligt uddraget i en Torn; hos Hannerne er det forholdsvis meget mindre, men tillige meget spidsere eller med større Torn end hos Hunnerne; hos begge Rjon er det langs Randene rigeligt forsynet med Børster, for største Delen Fjærbørster, hvilket ogsaa er Tilfældet med Skaflets Led, især paa den indre Side. Den indre Svøbe er ikke blot længer end Skaflet, men ogsaa længer end den ydre Svøbe (hos Hannerne endog henimod to Gange længer end Skaflet og henimod dobbelt saa lang som den ydre Svøbe), tynd og børstedannet,

ved Roden tæt omgivet paa alle Sider med en stor Mængde Fjerborster*), i den sidste Trediedeel eller Fjerdedeel af Længden kun forsynet med nogle korte almindelige Borster i Enden af Leddene. Hos Hunnen har jeg talt 26 Led i denne Svøbe, hos Hannen 51; første Led er meget langt, og udgjør hos Hunnen endog næsten $\frac{1}{3}$ af Svøbens Længde, hos Hannen derimod ikke sænderligt mere end $\frac{1}{4}$. — Den ydre Svøbe er tyk, cylindrisk, dog alleryderst i Enden lidt tilspidset; hos Hunnen har jeg fundet den bestaaende af 26 Led, hos Hannen af 34; første Led er meget langt (hos Hunnen omtrent $\frac{1}{3}$ af Svøbens Længde, hos Hannen kun $\frac{1}{4}$); de følgende særdeles korte, af meget større Brede end Længde, med Undtagelse af de to allersidste, hos hvilke Længden atter bliver overvejende.

De ydre Føleres Svøbe er hos Hunnerne omtrent lig med den halve Totallængde, hos Hannerne med $\frac{2}{3}$ af Totallængden. Det bladdannede Vedhæng er hos Hannen mere langstrakt og liniebannet, hos Hunnen som sædvanligt mere ovalt, dog saaledes, at Bredden endnu indeholdes mere end to Gange i Længden. Den ydre Rands Torn naaer hos begge Kjon udover Vedhængets bredtafrundede Enderand, og synes ikke hos Hannerne at være kjendeligt større end hos Hunnerne.

Rindbakken har samme tynde, krumme, i Enden lidt udvidede og gaffelagtigt klostede Form, som hos andre Crangonia; hver af de to Grene er igjen klostet i to Tænder (Fig. 34 a).

Første Kjæbepar (Fig. 34 b) har omtrent den normale Form; Palpen (b') er væbnet med syv eller otte Torne, foruden en Mængde Borster. Svøben (c') er i Enden lidt udstaaren, den indre Flig væbnet med fem Borster, af hvilke den inderste er meget længer end de andre fire.

*) Denne Rigdom af Fjerborster findes kun hos Hunnen; hos Hannen indskrænke Fjerborsterne sig til første Led, og ere selv der meget mindre talrige end hos Hunnerne.

Andet Par Kjæber viser vel omtrent samme Form som hos Cr. Boreas; dog er den egentlige Kjæbedeel meget mindre rudimentær, og væbnet med over et Dusin lange Borster, og Svøbens nederste Deel er meget bredere.

Første Par Kjæbefødder ligner samme Par hos Cr. Boreas, med Undtagelse af, at Svøben (Fig. 34 c) forneten er bred og afrundet.

Andet Par Kjæbefødder (Fig. 34 d) er sammensat af de sædvaalige Bestanddele, en Kjæbedeel (a'), en Palpe (b') og en Svøbe (c'), men denne sidste bærer desuden en rudimentær Gjælle (d') af en dog ikke ganske ubetydelig Størrelse og Udvikling, med Bladene fordeelte i to Rækker; seet fra den ydre Side tælles i den øvre Række fem Blade, i den nedre kun to; fra den indre Side opdages et større Antal Blade (d'), i alt tolv. Palpens Roddeel har paa den indre Side Borster af almindelig Form, paa den ydre Fjærborster; Svøben, som er kortere end Roddelen, bestaaer af syv eller otte Smaaled, forsynede med Fjærborster. Kjæbedelens to sidste Led ere meget rigeligt væbnede med stive Borster og Torne, der for største Delen have Saugform; det sidste Led bærer, foruden tre stærke og lange Torne, en halv Snees kortere, som ere ganske tæt stillede, og langs Siderne overmaade tæt besatte med meget fine, lige udadrettede Haar (x)*).

De yderste Kjæbefødder (Fig. 34, e) ere af temmelig let Bygning, og indeholdes omtrent fire Gange i Totallængden; deres Spids naaer almindeligen ganske lidt ud over forreste Rand af de yderste Føleres bladdannede Vedhæng.

*) Mellem Kiæbedelens Borster fandt jeg hos det undersøgte Individ hæftede mange Æg af et Snyltedyrt; disse Æg (Fig. 34, g), som omtrent havde $\frac{1}{7}$ Længde og $\frac{1}{5}$ Brede, vare anbragte hvert paa en tynd Stilk, ved hvilken de syntes forbundne ligesom ved et Slags Artikulation.

Første Led, af en uregelmæssigt firkantet Form og lidt større Brede end Længde, besidder ingen Hornkrog paa den ydre Side, men er paa den indre Side tæt besat med lange, stive Borster. Andet Led, det længste, udgjør noget mere end $\frac{1}{3}$ af Kjøbefodens Længde, er Sformigt drejet, paa den indre Side rigeligt væbnet med temmelig lange Borster af almindelig Form, paa den ydre med nogle korte almindelige Borster og adskillige Fjerborster. Tredie Led, som er lidt kortere end fjerde, er linie-dannet, dog noget indknebet ved Roden, paa den indre Side særdeles tæt besat med korte, fremadliggende almindelige Borster, paa den ydre Side med Fjerborster. Fjerde Led er for langstrakt og smalt til at kunne kaldes ovalt, skjøndt det i begge Ender er lidt smallere end paa Midten; yderst i den forreste Ende viser det en Affats eller et lille særskilt Led, der dog kun er rudimentært; den indre Side af fjerde Led er væbnet med Borster og med mange stærke Torne, den ydre med lange Fjerborster; det rudimentære Endeled omgives af mange Borster. Palpen, der udgaaer fra første Led's ydre Side, er omtrent af lige Længde med andet Led; dens Rodstykke eller Skaft er længer end dens Svøbe, som er deelt i omtrent et Dusin Led. Hos Hannerne er dette Fodpar af Beskaffenhed som hos Hunnerne, paa nogle Modifikationer i Borstebevæbningen nær.

Første Fodpars Længde udgjør ubetydeligt mere end $\frac{1}{3}$ af Totallængden. I Bygningen stemmer det meget nær overeens med samme Fodpar hos Cr. Boreas, kun at Haanden er mindre bred (hos et Individ, hvor Haandens Længde udgjorde $4\frac{1}{2}'''$, var Bredden ved Roden $1\frac{1}{2}'''$, i Enden omtrent $2'''$). Saavel fjerde Led som Haandroden ere i Enden væbnede med Torne; imidlertid er kun een ret tydelig i Enden af fjerde Led (paa den ydre Side) og een i Enden af Haandroden (paa den nedre Side).

Andet Fodpar (Fig. 41) er særdeles lidet, da dets

Længde indeholdes otte Gange i Totallængden, og tillige af tynd og liniedannet Bygning, med Undtagelse af de to første Led, som ere temmelig plumpe og opsvulmede, men korte. Dette Fodpar bestaaer af syv tydelige Led, men mangler aldeles Sax; andet Led er noget skraat affsaaret i Enden i Retningen udad og bag, hvilket ogsaa er Tilfældet med tredie, som er næsten dobbelt saa langt; fjerde Led er det længste, og udgjør næsten $\frac{1}{3}$ af Fodparrets Længde; femte Led halvt saa langt som fjerde og endeel tyndere, i en riuge Grad kølledannet eller lidt tykkere mod Enden; sjette Led ubetydeligt kortere end femte (de forholde sig omtrent som sex til syv) men tre Gange længer end syvende; dette sidste er meget tyndere end sjette, dog ikke tilspidset, men lige bredt i hele Længden, og i Enden stumpt afrundet. Andet Fodpar er meget rigeligt forsynet med Børster hos Hunnerne (derimod i langt ringere Grad hos Hannerne): første Led har paa begge Sider en Mængde Fjerbørster; andet Led kun paa den indre Side; tredie Led kun forsynet med almindelige Børster, der paa den indre Side ere meget lange, paa den ydre korte og sparsommere; fjerde Led har, sin store Længde uagtet, færre Børster end tredie Led; foruden Sidebørster bemærkes i Enden af den yderste Rand fire smaa Fjerbørster; femte Led er blottet for Børster, med Undtagelse af een i Enden paa hver Side; sjette Led rigeligt forsynet paa begge Sider med lange og stærke Børster; ogsaa det lille syvende Led har adskillige stærke Børster, af hvilke to lange i Enden især fortjene at mærkes: saavel disse som adskillige af de andre have Sangform (Fig. 41 *)

Tredie Fodpar (Fig. 42) stemmer i Længde med første Par, eller udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af Totallængden, og har den særdeles tynde, stive, næsten børsteagtige Form, der synes at være dette Fodpar ejendommelig hos de fleste Crangonia. Femte Led er, som sædvanligt, det længste, dog ikke dobbelt saa langt som sjette; dette

sidste er altid mere end dobbelt saa langt som det lige, børsteformige syvende, undertiden næsten tre Gange saa langt. Foruden en lille Duff Børster i Enden af andet Led paa den indre Side, bemærkes kun meget svage Spor til Børster paa dette Fodpar hos Hannerne; hos Hunnerne sees nogle flere Børster, især endeel grove Fjerbørster paa første Led.

Fjerde Fodpar er omtrent af lige Længde med tredie, men af temmelig stærk Bygning, dog svagere hos Hannen end hos Hunnen; fjerde Led idetmindste ligesaa langt som de tre foregaaende Led tilsammentagne; femte Led meget kortere end sjette, hvilket atter er kortere end fjerde. Kloen er altid kortere end femte Led, skjøndt kun i ringe Grad. I Form og Børstebeklædning ligner iøvrigt dette Fodpar meget det tilsvarende hos Cr. Boreas.

Femte Fodpar er ganske ubetydeligt kortere end fjerde, og tillige lidt tyndere, men omtrent af samme Bygning, kun at Leddenes indbyrdes Længdeforhold viser sig lidt forandret; femte Led og Kloen ere næmlig forholdsviis længere, de øvrige Led kortere; Børstebeklædningen synes svagere, hvorimod den Spids, som Grundledet udsender paa den ydre Side, er større.

Forholdet af Generationsorganerne er som hos Cr. Boreas; dog saaledes, at det blæredannede Redskab paa det sidste Fodpars indre Side hos Hannerne er mindre og meget vanskeligere at iagttage.

Brystskjoldet udvider sig gradviis mellem Fodderne, eller har Triangelform paa samme Maade som hos Cr. Boreas. Mellem det andet Par Fodder fremtræder en meget lang, spids, fremadliggende Torn, som er treægget, eller indsluttet af tre Flader: en nederste og to Sidesflader. Mellem de følgende Fodder findes hos voksne Hunner aldeles intet Spor til Torne, uden man vil betragte et Par utydelige og meget flade Knuder som saadant. Hos Hannerne og hos ganske unge Hunner

iagttages bag den ovenbestrevne store Torn to rudimentære Torne.

Gjællernes Antal er sex Par, der tiltage betydeligt i Storrelse fra det første til det sidste; de to første Par ende foroven afrundede, forneden tilspidsede; de tre følgende Par ere tilspidsede saavel foroven som forneden; sjette Par derimod er tilspidsset foroven og afrundet forneden.

Af Bagkroppens sex forreste Ringe have første, anden, fjerde og femte omtrent lige Længde indbyrdes; sjette er den længste, omtrent dobbelt saa lang som enhver af de nyligt omtalte; omtrent midt imellem disse og sjette Ring staaer tredje i Længde. Bagkroppens Overflade har et udgraveret Udseende, eller er prydet med en Mængde Længdestriber, Tværstriber, Punkter o. s. v. Bagkroppens første Ring viser sex smaa Længdekjole, af hvilke de to mellemste ere hinanden nær indbyrdes og altsaa nær Ryggens Middellinie, de fire andre derimod kunne betragtes som Fortsættelser af Ryggskjolders første og andet Par Sideljole, eller løbe i lige Linie med disse. Enhver af disse sex Kjole har en Tand eller Affats, hvorved den lige som deles i en forreste og en bageste Deel; mellem de to Middelskjole og første Par Sideljole er paa hver Side en lille Tværkam og et Par ophøjede Punkter. Denne Ring bliver ikke sonderligt bredere paa Siderne, og er forneden afrundet. Anden Ring har blot een lille Middelskjol uden Tand eller Affats, men derimod adskillige Tværophøjninger og perledannede Knuder; paa Siderne bliver den temmelig bred hos vorne Hanner, hos hvilke den tillige forneden er næsten fladt affaaren; hos Hannerne er den meget mindre bred paa Siderne og næsten tilspidsset, eller dog afrundet med en stærk Udbojning. Tredie Ring har en lang og temmelig stærkt fremtrædende Middelskjol, og er forneden paa Siderne affaaren hos Hannerne, eller endog lidt indbojet; hos Hannerne derimod

udbuet og afrundet. Fjerde Ring er ogsaa forsynet med en Middelfjøl, hvilken dog er obsolet, eller ikke fremtræder tydeligt forrest paa Ringen; to ophøjede Straastriber udgaae fra denne Middelfjøl, divergerende i Retningen bagtil, og danne ligesom Figuren af et omvendt græsk Ψ eller Runebogstavet ϕ ; hos Hannen er saavel Middelfjøl som Siderstriber meget utydelige; denne Ring er paa Siderne lige affaaren eller trunkeret hos begge Kjøen, og forsynet med en lille Torn; dens bageste Rand er paa Midten lige, men danner mod Siderne to Vinkler ligesom hos Slægten Hippolyte, hvilket ogsaa er Tilfældet med den følgende Ring. Femte Ring har to Par Kjøle, hvilke dog ikke ere parallelle, men divergere og ere saugtandede i Retningen bagud; hver af disse Kjøle ender med een, over Ringens bageste Rand fremragende, Tand eller Torn; forneden er denne Ring affaaren i noget skraa Retning. Sjette Ring er af langstrakt=firkantet Form, eller begrændses af fire Rektangler; Høiden er endeel større end Bredden; Rygsfladen indesluttet laugs hver Side af en Længdefjøl med omtrent 15 til 16 bagudrettede Saugtænder; den underste Flade er bagtil lidt udvidet eller bredere end fortil, paa Midten af den bageste Rand væbnet med en stor, ligebagudrettet Torn, som ved Roden paa hver Side har en meget mindre. De foregaaende Ringe savne Torne paa Bugfladen hos begge Kjøen, eller vise i alt Fald kun tvetydige Spor dertil. — Hos Hunnerne er Randen af Bagkroppens Ringe for største Delen temmelig stærkt cilieret; hos Hannerne er Cilieringen svag, eller forsvinder flere Steder ganske.

Første Par Bugfødder indeholdes hos begge Kjøen lidt mere end fem Gange i Totallængden; den toleddede Grunddeel er kortere end den ydre Svømmeplade, men længer end den indre; hos Hunnen (Fig. 43, A) er den ydre Svømmeplade mere bred og oval, næsten dobbelt saa lang som den indre,

der er smal og lige; begge, saavel som Roddelens indre Side, tæt besatte med lange Fjerborster; hos Hannen (Fig. 43 B) er den ydre Svømmeplade forholdsvis smalle, kun omtrent en halv Gang længer end den indre, hvilken er Sformigt bojet, væbnet med korte Borster (deels af almindelig Form, deels med Torne eller Saugtænder paa Siderne) og med en Mængde smaa Torne, og i Spidsen (Fig. 43 B*) forsynet ligesom med et lille Vedhæng, der langs den indre Rand bærer smaa Krøller; Roddelens indre Side savner Fjerborster.

Andet Par Bugfødder er lidt længer end første. Hos Hunnen (Fig. 44 A) har den toleddede Roddeel (a b) omtrent lige Længde med den ovale, i Enden tilspidsede, ydre Svømmeplade (c). Den indre Green (d e f) er meget kortere, og bestaaer af et Grundled (d), fra hvilket udgaaer en oval Svømmeplade (e) og indenfor denne et meget kortere*), linie-dannet, i Enden sakraat affskaar og med Krøller væbnet Redskab (44 A f, f* og 44 x). Ligesom Svømmepladerne er dette Redskab langs begge Sider forsynet med Fjerborster, der paa den indre Side have en overordentlig Længde, og deri adskille sig fra Svømmepladernes Borster, at de ere meget tyndere, og ikke deelte i Led, hvilket derimod meget tydeligt finder Sted hos hine. Hos Hannen (Fig. 44, B) skjælnes dette Fodpar sig fornærmelig derved, at et nyt Redskab kommer til paa den indre Green (Fig. 44 B f). Dette Redskab, som udgaaer fra den indre Svømmeplade (e) tæt ved dennes Rod, overgaaer Svømmepladen i Længde, er meget tyndt, noget kølledannet eller opsvulmet i Enden, og væbnet med fem smaa Torne (Fig. 44 B f*), men ganske blottet for Borster; overhovedet er hos Hannen Borstebeklædningen af dette Fodpar meget mindre rigelig end hos Hunnen: det lidt plumpe og krummede, krollebærende

*) Det er ikke halvt saa langt som Svømmepladen.

Bedhæng (g) har saaledes kun tre eller fire overmaade smaa, Grundledet (d) synes slet ingen at have o. s. v. — De følgende tre Par Bugfødder ere hos Hunnen omtrent overensstemmende med andet Par; hos Hannen forsvinder det Redskab, som fremtræder paa andet Par hos dette Kjøn, og de faae altsaa temmelig megen Lighed med Hunnens. Antallet af Krøllerne paa det krøllebærende Redskab aftager hos begge Kjøn efterhaanden paa de bageste Bugfødder.

Sjette Par Bugfødder (Fig. 39) er lidt kortere end mellemste Halevedhæng, isvrigt omtrent af sædvanlig Form; den indre Svømmeplade (b) har en Længdekjøl, der omtrent naaer til Spidsen, og fra hvilken, nær Roden, udgaaer en straa Tværkjøl; den ydre Svømmeplade (c) har to Længdekjole, af hvilke den ydre ender med en fremragende Torn, den indre ophører lidt før Pladens Ende, og forener sig med den ydre ved en Tværstrib. Det mellemste Halevedhæng er langstrakt, smalt, tilspidset mod Enden, eller meget smallere end ved Roden; dets Længde indeholdes lidt mere end fem Gange i Totallængden, og dets største Brede udgjør næppe $\frac{1}{4}$ af Længden. Den bageste Rand (Fig. 40) er lidt vinkelformigt udbojet, og forsynet med endeel smaa men stærke, lidt indadkrummede Torne; syv Par synes at være det regelmæssige Antal. Halevedhængets Rygflade er kun ved Roden lidt udhulet eller kanalsformigt fordybet efter Længden, i den øvrige Strækning derimod temmelig plan; Sidekjole er der følgerigen ingen sonderlige Spor af; derimod findes nogle, temmelig utydelige, Sideorne paa Bedhængets bageste Halvdeel; fire Par synes det regelmæssige Tal.

Argis lar.

(Tab. V, fig. 45—62).

Owen Zoology of Beechey's Voyage, pag. 88: Crangon lar.

Denne, for den grønlandske Fauna nye, Art, af hvilken hidtil kun nogle faa Individer ere nedsendte ved Kaptajn Holbøll

fra det sydlige Grønland (Godthaab), hvor den, efter bemeldte ivrige Jagttagers Meddelelse, skal leve paa Leerbund*), har saa meget særeget i sit Ydre, at man ved første Djekast erkjender dens Forstjællighed fra de andre nordiske Crangonia.

Det er især den glatte og noget glindsende Dverflade, de mange bløde Haar, hvoraf forstjællige Dele ere indhyllede, samt Pandens ejendommelige Form og Djnenes Stilling, der udmærke den. Yngre Individier ere temmelig slanke og langstrakte; hos ældre derimod bliver Bygningen før og selv noget plump. Integumenterne ere tynde og hudagtige.

Rygskjoldet, der udgjør $\frac{1}{4}$ af Totallængden, og fortil er noget tilspidset eller meget smallere end bag, viser langs Middellinien en Kjol, dog temmelig utydeligt, stundom selv forsvindende, maaskee især hos ældre Individier. Endnu mindre tydelig og bestemt er den Kjol, der hæver sig uregelmæssigt og bølgeformigt langs Rygskjoldets Sider lidt nærmere Middellinien end de nederste Rande; den frembyder i visse Maader et modsat Forhold af Middelskjolens, idet den synes tydeligere hos ældre end yngre Individier. Hos de Individier, hvor den fremtræder i sin største Tydelighed, deler den sig omtrent i Midten af Rygskjoldets Længde i to Grene, af hvilke den overste stiger skraat opad, og fortsætter sig lige til Panderanden, hvor den ender med en, hos ældre Individier dog ofte ufsjendelig eller forsvindende, lille Torn eller Spids; den nederste vedbliver sit Lob omtrent i lige Retning, dog kun i en ganske kort Strækning, og ender derpaa med en fremadrettet (ofteft tillige lidt opadrettet), spids Torn meget langt bag Panderanden. Denne (Tornen) har jeg bemærket selv hos unge Individier, hvor næppe noget Spor af Kjolen kunde iagttages. Middelskjolen

*) Dette havde foranlediget mig til at opstille den i det kongelige Museum under Artsnavnet argilicola, inden jeg erholdt Kundskab om, at Owen i Beechey's Rejse havde bestrevet og afbildet den under det, som mig synes, just ikke meget passende Artsnavn lar.

er væbnet med tre vidtadskilte Torne, de to omtrent i Enden af dens Længdes første og anden Trediedeel, den sidste, meget lille, i selve Panderanden. Foruden de hidtil omtalte Torne ere ogsaa Rygskjoldets forreste=nederste Vinkler hver væbnet med en stærk, frem- og opadrettet Torn. Nedan for denne Torn ere Rygskjoldets Sider bøjede stærkt indad. Rygskjoldets allerforreste Deel er paa Midten i en lille Strækning hævet stærkt i Vejret og tillige lidt fremtruffet, hvorved dannes ligesom en fremstaaende Knude, under hvilken Djnene ligge skjulte tæt ved Siden af hinanden, som under en Hvælving *). Det er disse Omstændigheder, der give Dyret dets særegne og paa-faldende Ydre. Derimod mangler det ganske Pandehorn, da den omtalte Svulst er ubrandet eller halvmaaneformigt udstaa-ren, saa at den, fra Enden af Middeltkjolen i Panderanden frem-trædende, Torn (Fig. 46, a) sidder længere tilbage end Svul-stens ydre Hjørner (Fig. 46, c). Mellem disse ydre Hjørner og Middeltornen er paa hver Side et temmeligt dybt, ganske smalt eller linedannet Indsnit (Fig. 46, b). Alle Rygskjoldets Rande ere tæt forsynede med bløde Haar; ogsaa paa Siderne af Rygskjoldet i en Strækning ovenfor den nederste Rand fin-des en tæt, filttagtig Haarbefklædning.

Dienstilkene ere korte, af middelmaadig Tykkelse (Tyk-kelsen indeholdes omtrent tre Gange i Længden), næsten cylin-driske. Høist betegnende er deres Stilling, idet de ligge pa-rallele, tæt op til hinanden, og ere rettede sakraat i vejret ligesom Rygskjoldets forreste-mellemste Deel, under hvilken de næsten ganske skjules, saa at blot deres forreste, af Facetter indtagne, Glade viser sig. Paa den inderste Side af denne, opad skjælnes en lille Plæt, eller næsten blot et Punkt, der er frit for Facetter og af lys Farve, hvilket giver Djet et ret paa-faldende Udseende (Fig. 47).

*) Dette Forhold minder om det hos Slægten *Alpheus* sædvanlige.

De inderste Følere (Fig. 48) indeholdes omtrent fem Gange i Totallængden; alle Dele af disse Følere, med Undtagelse af den ydre Svøbe, ere saa tæt bedækkede med bløde, fjerdannede Haar, at det er meget vanskeligt at erholde en nojagtig Forestilling om deres Form og indbyrdes Forhold. Skaftet (abc) udgjør lidt mere end $\frac{1}{3}$ af Følernes Længde, og er altsaa meget længer end Svøberne, der indbyrdes omtrent have lige Længde. Skaftets første Led (a) er meget længer end de to følgende tilsammentagne, skjøndt ikke dobbelt saa langt, af langstrakt firkantet Form; andet Led længere end tredie, dog ikke i nogen høj Grad; Vedhængen paa den ydre Side af første Led (a*) har omtrent dettes halve Længde, er meget bredt, i Enden lidt skraat affumpet. Den indre Svøbe (d) er børstedannet, og bestaaer af tolv Led, af hvilke det første er meget langt, de følgende fire eller fem korte, de øvrige af middelmaadig Længde. Leddene, især de sex eller syv første, væbnede med en særdeles stor Mængde, meget lange, fjerdannede Haar. Den ydre Svøbe (48, e) bestaaer af sytten Led, af hvilke det første er saa langt som de tre følgende tilsammentagne. Denne Svøbe er af en noget plumpere og stærkere Bygning end den indre, og har istedetfor Børsteform næsten Rollesform, eller viser-dog lidt Tilnærmelse dertil, idet ellevte indtil sextende Led ere lidt tykkere end de syv eller otte foregaaende. Fjerbørster viser denne Svøbe ikke uden nogle faa Stykker i Enden af sidste Led, og endog disse ere kun sparsomt forsynede med Sidebørster; derimod har hvert Led i Regelen en meget lille Børste i Enden af den ydre Rand og et Par i Enden af indre Rand; paa det trettende Led og de tre følgende fremtræder et tredie Slags Børster, der ere temmelig lange, grove, i Enden ligesaa tykke som ved Roden, og ligesom inddeelte i Led (Fig. 48, x); sextende Led er især rigeligt forsynet med dette Slags Børster.

De yderste Jøleres bladdannede Bedhæng er kort nien bredt (Længden omtrent dobbelt saa stor som Bredden), af noget oval Form (Fig. 49); Tornen, hvormed den ydre Rand ender, rager meget lidt, eller næsten slet ikke, frem foran Bedhængets afrundede Enderand.

Rindbakterne (Fig. 50) ere af temmelig tynd Bygning og bøiede under en ret Vinkel (dog med afrundet Hjørne); Tværdelen, som ikke er sonderligt kortere end Længdedelen, ender lidt udvidet, med fire stærke Tænder; den bageste og yderste af disse viser paa den forreste skraa Rand tre Smaatænder (50'). Paa den indvendige Side af Rindbakkens Længdedeel fremtræder en Knude af middelmaadig Størrelse.

Første Rjæbepar (Fig. 51) viser ingen bestemt Afgrænsning eller Ledforbindelse mellem de tre Dele, hvoraf det bestaaer; den inderste-bageste Deel (a) er en lille, oval Plade, hvis inderste Rand er meget tæt besat med Borster, der nøjagtigen hverken kunne fortjene Navn af Fjerborster eller Saugborster, idet Sideborsterne ere for korte til at danne Fjer, for lange og tynde, til at frembringe en Saug. Den mellemste Deel (b) er bøiet under en ret Vinkel, og ender lidt tilspidset med nogle (sex eller syv) meget stærke Torne; den forreste Rand af denne Deel er rigeligen forsynet med Borster af samme Bestaaffenhed som hos foregaaende Deel. Den yderste Deel (c), som er rettet skraat udad, er smal, i Enden stumpt afrundet og svagt fremadbojet, væbnet med tre smaa Borster af Bestaaffenhed som de omtalte; paa den yderste-bageste Rand bærer denne Deel derimod en stor Mængde fuldkomne Fjerborster.

Andet Rjæbepar (Fig. 52) bestaaer kun af to Dele, idet den inderste eller den egentlige Rjæbedeel er forsvunden; en lille, med tre smaa Borster forsynet, Fremragning paa den indre Side (a) kunde maaffee ansees som Rudimentet af den. Palpen (b) er meget langstrakt og smal, langs den indre

Rand tæt væbnet med Borster af almindelig Form. Svøben (c) meget stor, langstrakt-oval (dog noget uregelmæssigt), med mangfoldige Fjærborster paa Randene; allernederst udgaae imidlertid adskillige Borster, der saavel udmærke sig ved en overordentlig Længde, som ved ikke at være Fjærborster.

Første Par Kjæbefødder (Fig. 53), som har en særdeles smal og langstrakt Form, udmærker sig desuden ved Delenes Spæthed og Gjennemsigtighed. Kjæbedelen (a) viser ingen Led, er aldeles liniedannet, i Enden afrundet, langs den indre Rand forsynet med en stor Mængde meget lange Fjærborster. Palpens (b) Staft er kun ganske lidt længere end Kjæbedelen, langs begge Rande prydet med Fjærborster; den først indad-, og dernæst fremadbøjede Snært er i Enden deelt i et Dusin Smaaled eller Uffatser og forsynet med stive Fjærborster. — Svøben (c) er meget lang, idet den bagtil rager langt ud over den øvrige Kjæbefod; i begge Ender er den tilspidset, dog mere stump og bredt i den bageste Ende. Spor til Borster viser den aldeles ikke.

Andet Par Kjæbefødder (Fig. 54) bestaaer af et uregelmæssigt, noget ferkantet, Rodstykke af større Brede end Længde, fra hvilket en Kjæbe, en Palpe og en Svøbe udgaae. Kjæbedelen (a) er femleddet, paa Midten saaledes sammenfoldet til en spids Vinkel, at første og sidste Led nærme sig hinanden; første Led skraat affkaaret i begge Ender, men i forskellige Retning, saa at de to Enderande divergere indad; andet Led langstrakt, omtrent dobbelt saa langt som første, i Enden skraat affkaaret; begge disse Led ere, ligesom Rodstykket, langs den indre Rand forsynede med endeel Borster. Tredie Led lægger sig paatværs, eller danner en næsten ret Vinkel med de foregaaende; det er meget lille, af uregelmæssig Form med Nærmelse til det Triangulære; fjerde og femte Led danne atter en Vinkel med tredie, og blive saaledes næsten parallelle med

første og andet. Fjerde Led er langstrakt (saa langt som andet eller længer), i Enden meget skraat afskaaret, den ydre Rand noget udbojet, den indre lige, i hele dens Længde tæt besat med store, saugdannede Borstler; femte Led særdeles lille, blot som en Bord beklædende fjerde Led's skraat afskaarne Rand, væbnet med en stor Mængde krogdannede Saugborstler, af hvilke tre udmærke sig ved særdeles Styrke. Palpen (b) er noget længere end Njæbedelen, bestaaende af et langt Skaft og en kortere, under en Vinkel indadbojet, Snært; Skaftet har endeel Fjærborstler paa den ydre Side ved Roden, og ligeledes et Antal paa den indre Side mod Enden. Snærten synes mod Enden deelt i en halv Snæes Led, der udsende Fjærborstler. Svøben (c) er af langstrakt, smal, stump-tilspidset Form, og bøjer sig stærkt tilbage.

De yderste Njæbefødder (Fig. 55) indeholdes tre Gange i Totallængden; første Led er paa den ydre Side udvidet til en meget tynd og bred Plade, der er bøjet lidt tilbage, samt i Enden tilspidset, og saaledes nærmer sig noget til Krogform (55). Andet Led i Enden meget skraat afskaaret, og Underanden paa den ydre Side tæt besat med meget lange Fjærborstler; Ledets Overflade er iøvrigt for en stor Deel laadden, eller tæt besat med bløde Haar af guul, glindsende Farve, især paa den indre Side. Tredie Led, der er halvt saa langt som andet, er langs begge Siderandene meget tæt besat med lange Fjærborstler. Fjerde Led staaer i Længde næsten midt imellem andet og tredie; af Form er det pladedannet, langstrakt-ovalt, i Enden lidt tilspidset og lidt skeeformigt opadbojet; foruden de lange Fjærborstler, som særdeles tæt beklæde begge Siderandene i flere Rækker over hinanden, og danne ligesom en Filt, er det i Enden væbnet med en meget tyk og stærk Hornkrog; Fjærborstlerne blive i Enden meget kortere, og synes tildeels at gaae over til at blive Saugborstler. Palpen (55"),

som udgaaer fra Roden af andet Led, har omtrent, naar den udstrækkes, dog uden at dens Borster medregnes, lige Længde med andet Led; den bestaaer af et Slags Skaft og en Snært, der kun har lidt mere end Skaftets halve Længde. Skaftet synes at være toleddet, dog saaledes, at det første Led er meget lille og noget utydeligt; den indre Rand er forsynet med mange lange Borster af almindelig Form næsten i hele Længden; den ydre omtrent i den første Halvdeel med et Antal (femten til sexten) lange Fjerborster. Snærten bestaaer af et Dusin Led, der alle i Enden paa den ydre Side ere forsynede med lange Fjerborster; første Led er meget langt, og udgjør mere end $\frac{1}{3}$ af Snærtens Længde; af Form er Snærten buesformigt krummet indad mod Kjæbefoden.

Første Fodpars Længde indeholdes næsten tre Gange i Totallængden. Bygningen (Fig. 56) er, for sig selv betragtet, stærk; sammenlignet derimod med Cr. Boreas temmelig svag, især hvad Haanden angaaer. Fjerde Led overgaaer Haanden ganske lidt i Længde; Haanden er mere end dobbelt saa lang som Kloen, i Enden meget skraat affaaeren (mere end hos Cr. Boreas). Den ydre Side af dette Fodpar er prydet med mange silkebløde Haar af Fjerform; i Enden af fjerde Led, paa Haandrodens og nederst paa Haanden danne disse lange Duffe.

Andet Fodpar (Fig. 57) har den for Stammen sædvanlige, tynde, liniedannede Form, og overgaaer første ganske lidt i Længde; fjerde Led er det længste, dog kun lidt længer end Haandrodens, hvilken atter er lidt længer end tredje Led; dette sidste har en krum eller buet Form, medens de andre ere liniedannede. Haanden har kun lidt mere end Haandrodens halve Længde, og Palmen er dobbelt saa lang som Fingrene, hvilke indbyrdes have lige Længde; de ere tynde, lige, tilspidsede, bujede lidt i Enden, hvor de vise et Par spæde Tænder eller maastee rettere Tørne; deres indre Rand er i hele Længden

væbnet deels med smaa Torne, deels med ganske korte Børster (Fig. 57'); den ydre med en Mængde temmelig lange Børster; ogsaa Haandfladen bærer en Mængde Børster, sammenslittede i Knipper, især paa den ydre Rand; ligeledes vise Fodparrets tre første Led endeel lange, gule, silkeglindsende Børster (der paa de to første Led have Fjerform); paa fjerde Led har jeg kun iagttaget enkelte korte, paa femte Led eller Haandroden slet ingen. Endnu maa ved dette Fodpar mærkes, at dets første, brede Led (Fig. 57'' a), som paa sin indre Side udsender det andet Led (b), paa den ydre Side derimod bærer et langstrakt, tilspidset, i Enden lidt tilbagebøjet, med mange fjerdannede Haar forsynet, Redskab (d), hvilket baade efter Form, Tilhæftningssted og Størrelse viser Analegi med Flagellum hos Hippolyterne, og altsaa vel kan betragtes som fremstillende dette *).

Tredie Fodpar (Fig. 58) er ganske lidt længer end andet, tyndt (med Undtagelse af første Led), og ender meget fint tilspidset. Første Led har mange Fjerbørster paa begge Sider, andet og tredie Led kun paa den indvendige Side; fjerde Led nogle faa paa den indre Side, og et Par i Enden af den ydre Rand; de følgende Led synes aldeles at mangle Børster eller Haar. Tredie Led viser sig ligesom ved Rynker eller Tværstriber deelt i flere mindre Led; fjerde Led er lidt længer end tredie, men meget kortere end femte, der er det længste, og mere end dobbelt saa langt som sjette, hvilket atter er næsten tre Gange længer end det syvende og sidste; de to sidste Led gaae saa gradviis over i hinanden, at man først ved nøjere Undersøgelse erkjender dem som to særskilte Led.

*) Paa det første Fodpar har jeg intet Spor til et saadant Redskab kunnet opdage; hos de yderste Rjæbefodder kunde maaskee den lille, ovenfor omtalte, krogdannede Plade paa ydre Side af Grundledet betragtes som første Rudiment til dette Organ.

Fjerde Fodpar (Fig. 59) stemmer i Længde med andet Fodpar, men er af stærk Bygning og indrettet til Svømning; ogsaa vise de fire sidste Led mindre indbyrdes Forstjæl i Længde end hos de foregaaende Fodpar. Fjerde Led er det længste, femte lidt kortere end sjette, og syvende Led ikke fuldt halvt saa langt som fjerde. Syvende Led har Form af en oval, i Enden spidsere Plade, og viser en ophøjet Længdestribe eller Rjøl langs Midten af den ydre Flade; denne er lidt konkav eller skeeformigt udhullet, den indre derimod noget konvex. Under Præsning viser Spidsen af denne Plade sig paa en særegen Maade fløvet i tre mindre Spidser eller Tænder (Fig. 59') af hvilke den midterste dog er afrundet eller stump; Børster og Haar mangler denne Plade ganske. Derimod ere de fire foregaaende Led tæt besatte med lange Fjerbørster paa begge Rande; ogsaa de to første Led have nogle Fjerbørster, dog sparsomt.

Femte Fodpar er endeel kortere end fjerde (altsaa det korteste af Fodparrene), men stemmer ganske med dette i Bygning; kun at det indbyrdes Længdeforhold af de fire sidste Led er lidt forandret; fjerde og sjette Led ere omtrent af lige Længde, lidt længere end tredie. Syvende Led har endeel mere end fjerde Led's halve Længde, og er forholdsviis lidt smallere end hos fjerde Fodpar, skjøndt af Pladeform (Fig. 60).

Generationsaabningerne vise sig tæt bag femte Fodpars Grundled paa den ydre Side.

Af de fem Par Gjæller er det første Par som sædvanligt det korteste, temmeligt bredt, foroven noget affumpet, forneden mere smalt og tilspidsset; de øvrige Par ere langstrakte, smalle, foroven meget tilspidsede, dannede af mange, tynde Blade; i een Side-Halvdeel har jeg talt mere end 80 Blade.

Brystskjoldet udvider sig stærkt, men gradeviis, mellem de tre sidste Fodpar, og faaer saaledes Form af en Triangel, hvis Toppunkt er rettet frem eller beliggende mellem det tredie

Fodpar. Mellem hvert af de tre sidste Fodpar bemærkes en Tværkjøl og foran denne en sammentrykket Torn, der er størst mellem det tredie Fodpar, men bliver mindre og stumpere, eller endog forsvinder aldeles, blandt de følgende (især, som det synes, hos ældre Individier).

Af Bagkroppens Ringe er den syvende, eller det mellemste Halevedhæng, meget længer end nogen af de andre; dernæst følger den sjette, saa den tredie, derpaa anden og femte, der indbyrdes omtrent ere lige lange; første Bugring er den korteste (regnet langs Midten af Ryggen). De fem første Bugringe ere paa Rygsladens Middellinie forsynede med en Længdekjøl, der gradeviis bliver stærkere, altsaa fremtræder stærpest paa femte Ring, hvor den tillige bagtil er udbraget i en Torn. Paa sjette Bugring findes to stærke Længdekjole, der løbe omtrent parallelle (bagtil dog lidt konvergerende) med et temmelig bredt Mellemrum eller en Kanal, og disse to fortsætte sig paa syvende Bugring eller Halevedhængen. Bugringenes nederste Siderande ere temmelig lige afkaarne eller afstumpede (kun femte Ring gjør i ringe Grad Undtagelse herfra, og er forneden lidt buet); de vise sig endvidere laadne, eller ere tæt besatte med lange, bløde, gule, silkeglinsende Haar (længst og tættest paa de forreste Ringe); ogsaa den forreste Rand af første og sjette Ring, samt den bageste Rand af femte og sjette Ring vise Haar. Første Ring lægger sig forneden frem over Rygskjoldets bageste-nederste Hjørner; anden Ring danner forneden en pladeformig Udvidelse, der bedækker endeel af første og tredie Ring; femte Rings bageste-nederste Hjørner ere udbragne i en Torn. Paa Bugsladen af Bagkroppens fire første Ringe er mellem hvert Par Svømmesødder, i Midten af den dem forbindende Tværkjøl, anbragt en lille, sammentrykket, fremadrettet Torn; femte Ring viser paa det tilsvarende Sted blot en lille,

næsten umærkelig Knude; sjette Ring udsender fra Midten af bageste Rand en meget lille Torn i Retningen bagud.

Syvende Ring eller det mellemste Halevedhæng (Fig. 62, c) er langt, smalt, tilspidset i Enden, med glat Overflade, væbnet med tre Par Torne paa Sidesjølene mod Enden.

Det første Par Buglemmers (Fig. 61 A) toledede Roddeel er omtrent af lige Længde med den indre Svømmeplade eller lidt længere, men endeel kortere end den ydre; denne sidste (Fig. 61 A, c) er langstrakt-tilspidset, eller har Rileform, og er krummet udad; den indre (Fig. 61 A, d) er ikke blot kortere men ogsaa meget smallere end den ydre, af Linieform, bøjet udad ligesom den ydre; begges Rande ere tæt besatte med lange Fjerbørster.

Andet Par Buglemmer (Fig. 61 B) stemmer omtrent i Længde med det foregaaende Par ligesom ogsaa i det indbyrdes Forhold af Dele; dog er den indre Svømmeplade (de) betydeligt forandret: den bestaaer næmlig af to Dele eller Led, et kort, ovalt første Led (d) og et meget længere, men tillige smallere, konisk andet Led (e); uagtet dette sidste Stykke er forsynet med en Mængde lange Fjerbørster ligesom Svømmepladernes andre Dele, forekommer det mig dog at kunne betragtes som analogt med Hippolyternes frogbærende Redskab.

Tredie Par Buglemmer er ubetydeligt mindre end andet, men stemmer i Form og Forhold overeens med det. Fjerde Par er atter lidt mindre end tredie, og femte mindre end fjerde, men af samme Bygning, kun at den indre Svømmegrens første Led bliver meget lille, næsten rudimentært.

Sjette Par Buglemmer (Fig. 62, def) eller de yderste Halevedhæng ere ganske af sædvanlig Form og Bestaaffenhed.

Æfterat have beskrevet de mig bekjendte nordiske Arter af Krangonernes Stamme, meddeler jeg en kort Karakteristik

af de tre Slægter, i hvilke disse Arter efter min Antagelse maa fordeles.

Argis Kr.

Rostrum frontale nullum. Oculi sub scuto dorsali fere occulti, paralleli, multo longiores quam crassiores. Paria branchiarum quinque (nulla pedis maxillaris secundi branchia rudimentaris). Secundum pedum par chelis armatum. Pedes quarti quintique paris apice dilatati, natatorii.

Crangon Fabr.

Rostrum frontale brevissimum. Oculi liberi, divergentes, crassi (paulo modo longiores quam crassiores). Paria branchiarum quinque (branchia rudimentaris pedis maxillaris secundi nulla). Secundum pedum par chelis armatum. Pedes quarti quintique paris acuminati, gressorii.

Cr. nanus Kr. Carinæ scuti dorsalis duæ laterales, antice divergentes; nulla vero carina intermedia, sed ejus loco aculei duo, quorum anterior major. Abdomen læve, nullis carinis dorsalibus, nullisque aculeis ventralibus armatum. Antennæ *feminae* interiores quintam longitudinis animalis partem æquant, antennæ *maris* quartam longitudinis partem parum superant; pedunculus in utroque sexu flagellis brevior. Appendix antennarum exteriorum foliiformis longitudine est pedunculi. Pedes maxillares tertii paris breves (quartam longitudinis animalis partem parum superantes), hirsutissimi, articulo ultimo elongato, lineari. Primum pedum par tertiam longitudinis animalis partem parum superans, secundoque pedum pari dimidia ferme parte longius, armatum aculeo terminali valido marginis articuli quarti exterioris, aculeoque duplici marginis manus interioris. Palma pedum secundi paris digitis multo brevior (quater ferme). Pedes quarti quintique paris gracillimi. Appendix caudalis elongata, acuminata, nullis aculeis setisve lateralibus instructa. Quintum pedum abdominalium par lamina natatoria interiore rudimentari; sextum pedum abdominalium par lamina natatoria exteriori brevior, latiore, apice truncata.

Sabinea Owen.

Rostrum frontale brevissimum. Oculi liberi, divergentes, crassi. Paria branchiarum sex, rudimentarisque præterea pedis maxillaris secundi branchia. Secundum pedum par brevissimum, chelis destitutum, articulo ultimo minuto, mutico, setis prædito. Pedes quarti quintique paris acuminati, gressorii.

Den Karakteristik, som Milne-Edwards har meddeelt af Slægten Crangon, gaaer over paa hele Stammen (da han i denne kun opstiller een Slægt); dog, som jeg mener, med nogle faa Forandringer og Tillæg. Til de første regner jeg især Gjællernes Antal, hvilket fejlagtigten af M. E. ansættes til syv. Endvidere synes Følerne mig ikke mere her end hos adskillige andre Caridina at være anbragte i een Linie eller Flade, hvorfor dette Forhold maaskee bedst kunde udelades af Karakteristikken *). Derimod fortjente maaskee at optages: 1) den rudimentære Tilstand af den egentlige Kjæbedeel hos andet Par Kjæber; 2) at de yderste Kjæbefødder ere ganske overordentligt haarrige, hvilket rimeligviis staaer i Forbindelse med Næring og Levemaade; 3) at de indre Føleres indre Svøbe altid er børstedannet, den ydre tyk og cylindrisk; 4) at tredie Fodpar næsten er børsteformigt o. s. v.

Som almindelige Forforskjælligheder mellem Kjønnene kunne endvidere mærkes: 1) at Hunnerne overgaae Hannerne i Størrelse; 2) at de ere forsynede med flere Haar og Børster end Hannerne; 3) at de indre Følere i Regelen ere længere hos Hannerne end hos Hunnerne, især hvad Svøberne angaaer;

---

*) Milne-Edwards synes ogsaa med Hensyn hertil at være lidt i Modsigelse med sig selv. Thi, efter først at have angivet Følerne som anbragte „i een Linie,“ siger han kort efter, at de ere anbragte „næsten i samme Lærlinie,“ og dernæst, „at de ydre Følere ere anbragte udenfor og lidet under de indre.“

4) at alle Dele af de ydre Følere ere mere langstrakte og smalle hos Hannerne end hos Hunnerne; 5) at Hannerne ofte have flere Torne paa Brystet end Hunnerne; 6) at de to første Par Svømmefødder hos Hannerne vise flere Afvigelser fra Hunnernes, og tildeels besidde en mere sammensat Bygning.

Foruden hvad ovenfor er bemærket om Snyltebyr hos Crangon Boreas (Side 231) og hos Sabinea septemcarinata, maa endnu tilføjes, at jeg en eneste Gang har truffet en sammenrullet Filaria under Rygskjoldet af sidstnævnte Dyr.

Jeg slutter med en kort Bemærkning om den geografiske Fordeling af de til Stammen Crangonia henhørende Kræbsbyr. Milne-Edwards kjendte fem Arter: *Cr. vulgaris*, *fasciatus*, *Boreas*, *cataphractus* og *septemcarinatus*; af hvilke to tilhøre Middelhavet, tre de nordlige Have. Naar nu hertil føies *Cr. nanus*, *Argis* lar og en af Owen i Beechey's Reise under Navnet *Cr. salebrosus* *) beskreven Art (fra Kamtschatka), voxer de nordlige Arters Antal til sex. Efter vore Rundstæbers nuværende Omfang maa Krangonerne altsaa ansees som tilhørende den nordlige Halvkugle, og især dennes nordligste Have, hvor Arterne baade opnaae en anselig Størrelse, og findes i saa stor Mængde, at de afgive vigtige Bidrag til adskillige større Sedyrs (til Ex. Sælhundenes) Underholdning. I de sydligere Have har jeg ingen Krangoner truffet, end ikke ved Madera.

---

*) *Cr. salebrosus*: thorace septemcarinato, segmentis binis spinis utrinque terminatis. Long. 4". Color fuscus. Tab. XXVII fig. 1.

Udmaalinger af de

		Argis lar. Ow.
		0
Totallængde (fra Midten af Pandens forreste Rand til Halevedhængets Spids)		3''
Rygskjoldets Længde (til Midten af dets bageste Rand)		9'''
Rygskjoldets største Brede		7'''
Pandehornets Længde		0
Længden af de inderste Følere		7'''
—	— Føleres Skaft	4 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Føleres Skafsts Grundled	2 $\frac{3}{4}$ '''
—	— Føleres Skafsts andet Led	1'''
—	— Føleres Skafsts tredie Led	$\frac{3}{4}$ '''
—	— Føleres indre Svøbe	2 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Føleres ydre Svøbe	2 $\frac{3}{4}$ '''
—	— Føleres Grundleds ydre Vedhæng	1 $\frac{1}{2}$ '''
—	— ydre Føleres Skaft	5'''
—	— Føleres Skafsts sidste Led	3'''
—	— Føleres Svøbe	1 $\frac{1}{4}$ '''
—	— Føleres bladdannede Vedhæng	3 $\frac{1}{2}$ '''
Bredden af de ydre Føleres bladdannede Vedhæng		1 $\frac{1}{4}$ '''
Længden af Dienstilkene		1 $\frac{1}{2}$ '''
Dienstilkens Tykkelse		2 $\frac{1}{2}$ '''
Længden af Rindbakterne		2'''
—	— første Par Kjæber	1 $\frac{1}{2}$ '''
—	— andet Par Kjæber	4'''
—	— første Par Kjæbefodder	5 $\frac{1}{2}$ '''
—	— andet Par Kjæbefodder	6'''
—	— de yderste Kjæbefodder	1''
—	— Kjæbefodders andet Led	5'''
—	— Kjæbefodders tredie Led	2 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Kjæbefodders fjerde Led	3 $\frac{3}{4}$ '''
—	— Kjæbefodders Palpe	5'''
—	— første Fodpar (naar Tømmelen udstrækkes)	13'''
—	— Fodpars Arm	6'''
—	— Fodpars Haandrod	1'''
—	— Haand	4 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Klo	1 $\frac{3}{4}$ '''
—	— andet Fodpar	13 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Fodpars tredie Led	3'''
—	— Fodpars fjerde Led	4'''
—	— Fodpars Haandrod	3 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Fodpars Haand	2'''
—	— tredie Fodpar	14'''
—	— Fodpars fjerde Led	3 $\frac{1}{4}$ '''
—	— Fodpars femte Led	4 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Fodpars sjette Led	2'''
—	— Fodpars syvende Led	$\frac{3}{4}$ '''
—	— fjerde Fodpar	13 $\frac{1}{2}$ '''
—	— Fodpars fjerde Led	3 $\frac{1}{2}$ '''

nordiste Krangonarter.

Crangon borens Ph.		Crangon septemcarinatus Sab.		Crangon nanus Kr.		Crangon vulgaris Fabr.	
♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂
3 ⁷ / ₂ "	2 ⁴ / ₁ "	3"	2"	7 ² / ₃ "	7 ¹ / ₃ "	25"	13"
1"	8"	10"	6 ¹ / ₁ "	2"	1 ⁹ / ₁₀ "	6 ¹ / ₃ "	
1 ¹ / ₁ "	6 ¹ / ₁ "	7 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₂ "	1 ¹ / ₃ "	5"	
2 ¹ / ₂ "	1 ³ / ₄ "	1 ³ / ₄ "	1"	1 ³ / ₈ "	1 ³ / ₈ "		
7 ¹ / ₂ "	8"	7 ³ / ₄ "	9 ¹ / ₂ "	1 ² / ₂ "	2"	6 ⁷ / ₁₀ "	3 ¹ / ₁ "
4 ¹ / ₂ "	3"	3 ¹ / ₃ "	2 ¹ / ₁ "	1 ³ / ₃ "	4 ⁵ / ₅ "	2 ³ / ₅ "	1 ¹ / ₂ "
2 ³ / ₄ "	1 ⁷ / ₁₀ "	2"	1 ¹ / ₂ "	1 ³ / ₃ "	2 ⁵ / ₅ "	1 ² / ₂ "	1 ³ / ₁₀ "
1 ¹ / ₁ "	1 ² / ₃ "	3 ³ / ₄ "	2 ³ / ₄ "	1 ¹ / ₁ "	1 ⁵ / ₅ "		1 ³ / ₁₀ "
4 ¹ / ₁ "				1 ¹ / ₁ "			1 ³ / ₁₀ "
3 ¹ / ₁ "	3"	4 ¹ / ₂ "	7"	1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	3 ² / ₃ "	1 ² / ₇ "
3 ¹ / ₂ "	5"	3 ¹ / ₂ "	4"	4 ⁵ / ₅ "	1 ¹ / ₅ "	2 ¹ / ₂ "	1 ¹ / ₅ "
1 ¹ / ₂ "	9 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₂ "	1 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁ "	7 ¹ / ₁₀ "
6 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₂ "	2 ³ / ₄ "	1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₂ "	1 ¹ / ₁₀ "
4 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	2"	2 ³ / ₄ "	3 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	2"	1 ¹ / ₁₀ "
15"	17"	18"	16"	5 ¹ / ₂ "	7"	17"	12"
6 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	5 ¹ / ₁ "	3 ³ / ₄ "	1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁₀ "	4 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₃ "
4 ¹ / ₁ "	1 ³ / ₃ "	1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₅ "	3 ³ / ₄ "	1 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₄ "
1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₃ "	1 ¹ / ₅ "	1 ¹ / ₁₀ "	2 ¹ / ₁ "	9 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁₀ "	
1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₅ "	1 ¹ / ₁₀ "	7 ¹ / ₁₀ "	2 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁₀ "	
2 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₂ "	1 ⁴ / ₅ "	1 ¹ / ₅ "	2 ² / ₂ "	2 ² / ₅ "	1 ² / ₅ "	
3 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₂ "	1 ⁴ / ₂ "	1 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₅ "	
6 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₂ "	3 ¹ / ₂ "	2 ¹ / ₁ "	1 ⁷ / ₁₀ "	7 ¹ / ₁₀ "	2 ¹ / ₁ "	
6 ¹ / ₁ "	3 ³ / ₄ "	4 ¹ / ₂ "	3 ¹ / ₁ "	1 ⁹ / ₁₀ "	9 ¹ / ₁₀ "	3 ¹ / ₁ "	
6 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	5 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁₀ "	3 ¹ / ₂ "	
13 ¹ / ₂ "	9 ¹ / ₂ "	9 ¹ / ₁ "	6 ¹ / ₂ "	2 ¹ / ₁₀ "	2 ¹ / ₁₀ "	6 ¹ / ₂ "	
5 ¹ / ₂ "	4 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₂ "	2 ¹ / ₂ "	4 ¹ / ₅ "	4 ¹ / ₅ "	3 ¹ / ₁ "	
2 ³ / ₄ "	2 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₃ "	1 ¹ / ₂ "	1 ² / ₅ "	1 ² / ₅ "	1 ¹ / ₁ "	
4 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	2 ² / ₃ "	2 ¹ / ₁ "	1 ² / ₁₀ "	1 ² / ₁₀ "	1 ¹ / ₂ "	
5 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₂ "	2 ¹ / ₂ "	1 ¹ / ₁ "	9 ¹ / ₁₀ "	3 ¹ / ₁ "	
17 ¹ / ₁ "	11 ¹ / ₂ "	13 ¹ / ₁ "	9 ¹ / ₁ "	2 ² / ₂ "	2 ² / ₂ "	8 ¹ / ₃ "	
8 ¹ / ₂ "	6 ¹ / ₁ "	6 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₄ "	1 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	
1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₂ "	3 ¹ / ₁₀ "	1 ³ / ₁₀ "	1 ¹ / ₂ "	
5 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₂ "	3 ¹ / ₄ "	9 ¹ / ₁₀ "	9 ¹ / ₁₀ "	2 ¹ / ₅ "	
2 ³ / ₄ "	2 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₂ "	1 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₅ "	
17 ¹ / ₁ "	10 ¹ / ₂ "	4 ¹ / ₂ "	3 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	7 ¹ / ₁₀ "	7 ¹ / ₂ "	
3 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	7 ¹ / ₁₀ "	7 ¹ / ₁₀ "	3 ¹ / ₁₀ "	1 ³ / ₅ "	
4 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	1 ² / ₅ "	1 ¹ / ₁ "	7 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁₀ "	1 ⁹ / ₁₀ "	
4 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	7 ¹ / ₁₀ "	9 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₄ "	1 ¹ / ₄ "	2 ¹ / ₁ "	
2 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	4 ¹ / ₅ "	1 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₄ "	1 ¹ / ₄ "	1 ¹ / ₁ "	
17 ¹ / ₁ "	12 ¹ / ₁ "	13 ¹ / ₁ "	8 ¹ / ₁ "	2 ² / ₂ "	2 ² / ₂ "	8 ¹ / ₄ "	
3 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₁ "	9 ¹ / ₁₀ "	9 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₅ "	
5 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₁ "	9 ¹ / ₁₀ "	9 ¹ / ₁₀ "	9 ¹ / ₂ "	
2 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₁ "	2 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₃ "	1 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁₀ "	1 ¹ / ₁₀ "	
1 ¹ / ₁ "	1 ¹ / ₃ "	3 ¹ / ₄ "		1 ¹ / ₁₅ "	1 ¹ / ₁₅ "	7 ¹ / ₅ "	
16 ¹ / ₁ "	11 ¹ / ₂ "	13 ¹ / ₁ "	8 ¹ / ₃ "	3 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	8 ¹ / ₄ "	
4 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₁ "	3 ¹ / ₄ "	2 ¹ / ₄ "	3 ¹ / ₄ "	3 ¹ / ₄ "	2 ¹ / ₁ "	

		♂
Længden af fjerde Fodpars femte Led.....		2 $\frac{1}{2}$ '''.....
— — — Fodpars sjette Led		2 $\frac{1}{2}$ '''.....
— — — Fodpars syvende Led.....		1 $\frac{3}{4}$ '''.....
— — femte Fodpar		10 $\frac{1}{2}$ '''.....
— — — Fodpars fjerde Led.....		2 $\frac{1}{4}$ '''.....
— — — Fodpars femte Led		2'''.....
— — — Fodpars sjette Led.....		2 $\frac{1}{4}$ '''.....
— — — Fodpars syvende Led.....		1 $\frac{1}{2}$ '''.....
— — første Bugring *)		1 $\frac{3}{4}$ '''.....
— — anden Bugring		3'''.....
— — tredje Bugring		3 $\frac{1}{2}$ '''.....
— — fjerde Bugring		2 $\frac{3}{4}$ '''.....
— — femte Bugring		3'''.....
— — sjette Bugring		4 $\frac{1}{2}$ '''.....
— — mellemste Halevedhæng		7'''.....
— — første Par Bugfødder.....		8'''.....
— — første Par Bugfødders toledede Grunddeel		.....
— — første Par Bugfødders indre Svømmeplade		.....
— — første Par Bugfødders ydre Svømmeplade		.....

Explicatio figurarum.

Tab. IV. fig. 1—14. *Crangon Boreas* Phipps.

Fig. 1. Antenna interior; a. b. c. d. pedunculus; a. articulus primus; c. art. secundus; d. art. tertius; b. appendix foliacea; e. flagellum interius; f. flagellum exterius. Fig. 1* Apex flagelli exterioris infra. Fig. 1** Seta plumosa flagelli interioris.

- 2. Mandibula.
- 3. Maxilla anterior; a. basis; b. pars maxillaris; c. palpus; d. flagellum.
- 4. Maxilla posterioris paris; a. rudimentum partis maxillaris; b. palpus; c. flagellum.

*) Hvad første Bugring angaaer, da er hos Argis lar ikke den foranliggende Dækkeplade maalt med, hvilket derimod hos *Cr. Boreas*, *Sab. septemcarinata* o. s. v. er Tilfældet. Ringene ere iøvrigt maalte, i det Bagtroppen udstræktes i lige Linie.

Crangon boreas.		Crangon septemcarinatus Sab.		Crangon nanus Kr.		Crangon vulgaris. Fabr.	
♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂
2 ₁ '''	1 ₁ '''	2'''	1 ₁ '''	9 ₂₀ '''	9 ₂₀ '''	1 ₃ '''	
3 ₁ '''	3'''	2 ₄ '''	2'''	4 ₅ '''	4 ₅ '''	1 ₇ '''	
2 ₁ '''	2'''	1 ₁ '''	1'''	2 ₅ '''	1 ₁₀ '''	1 ₁₀ '''	
15'''	11 ₃ '''	12 ₂ '''	8 ₃ '''	3 ₁₀ '''	3 ₁₀ '''	8 ₃ '''	
3 ₁ '''	3'''	3'''	2 ₅ '''	7 ₁₀ '''	7 ₁₀ '''	2'''	
2 ₁ '''	1 ₁ '''	2 ₄ '''	1 ₁ '''	9 ₂₀ '''	9 ₂₀ '''	1 ₃ '''	
3 ₂ '''	3'''	2 ₃ '''	2'''	2 ₀ '''	2 ₀ '''	1 ₅ '''	
2 ₁ '''	2'''	2'''	1'''	9 ₂₀ '''	9 ₂₀ '''	1 ₄ '''	
3 ₁ '''	2'''	2 ₃ '''	1 ₄ '''	1 ₃₀ '''	1 ₃₀ '''	1 ₂ '''	
3 ₃ '''	1 ₅ '''	2 ₃ '''	1 ₃ '''	2 ₅ '''	2 ₅ '''	2'''	
5'''	2 ₃ '''	4'''	2 ₃ '''	7 ₁₀ '''	7 ₁₀ '''	3'''	
3 ₁ '''	2'''	2 ₁ '''	1'''	7 ₁₀ '''	7 ₁₀ '''	1 ₃ '''	
3'''	2'''	2 ₁ '''	1 ₁ '''	1 ₀ '''	1 ₀ '''	2'''	
4 ₃ '''	3'''	5 ₁ '''	3 ₂ '''	1 ₅ '''	1 ₅ '''	3 ₁ '''	
8'''	5 ₃ '''	7'''	5 ₃ '''	1 ₁ '''	1 ₁ '''	4 ₃ '''	
11'''	5 ₃ '''	7'''	4 ₁ '''	1 ₅ '''	1 ₃ '''	6'''	3'''
5'''	2'''	3'''	2 ₁ '''	7 ₁₀ '''	7 ₁₀ '''	2'''	1'''
6'''	3'''	4'''	2 ₂ '''	1 ₀ '''	1 ₀ '''	4'''	2'''
3'''	1'''	2 ₁ '''	1 ₄ '''	1 ₃ '''	1 ₅ '''	2 ₂ '''	2 ₅ '''

Fig. 5. Pes maxillaris primus.

— 6. Pes maxillaris secundus.

— 7. Pars basalis pedis maxillaris tertii; a. flagellum rudimentare?

— 8. Labrum superius (a) et inferius (b) cum parte maxillae anterioris (c).

— 9. Pes secundi paris; a. rudimentum flagelli? Fig. 9*. Pars manus hujus pedis magnitudine aucta.

— 10. Pes quarti paris.

— 11. Pes abdominalis primi paris (feminæ); a. pars basalis; b. lamina natatoria exterior; c. lamina natatoria interior. Fig. 11*. Pes abdominalis primi paris (maris). Fig. 11**. Pes abdominalis primi paris (feminæ junioris). Literæ idem significant in duabus ultimis figuris ac in figura 11.

— 12. Pes abdominalis secundi paris (feminæ); a. pars basalis; b. lamina natatoria exterior; cd. lamina natatoria interior biarticulata. Fig. 12*. Pars pedis abdomin. sec. paris (maris); cd. lamina natatoria interior.

— 13. Scutum dorsale supra visum.

Fig. 14. Rostrum frontale a latere. Fig. 14*. Rostrum frontale a parte anteriori exhibitum.

Tab. IV. fig. 15—28. *Crangon nanus* Kr.

Fig. 15. Scutum dorsale supra visum.

- 16. Antenna interior; a. pedunculus; b. appendix foliacea; c. flagellum interius; d. flagellum exterius.
- 17. Appendix foliacea antennæ exterioris.
- 18. Apex mandibulæ.
- 19. Seta serrata flagelli maxillæ prioris.
- 20. Maxilla posterioris paris; a. rudimentum partis maxillaris; b. palpus rudimentaris; c. flagellum.
- 21. Pes maxillaris tertii paris; a. pars basalis; b. articulus primus cum palpo (g); c. articulus secundus; d. articulus tertius; e. articulus quartus; f. articulus quintus rudimentaris. Fig. 21*. Articulus rudimentaris auctior.
- 22. Pes primi paris; Fig. 22*. Aculeus serratus basis manus.
- 23. Pes secundi paris. Fig. 23*. Apices digitorum magis aucti.
- 24. Apex tertii pedum paris.
- 25. Pes quarti paris.
- 26 A. Pes abdominalis primi paris feminæ; a. pars basalis; b. lamina natatoria exterior; c. lamina natatoria interior. Fig. 26 B. Pes abdom. primi paris maris (literæ idem significant ac in Fig. 26 A).
- 27. Pars pedis abdominalis secundi paris (maris).
- 28. Appendix caudalis (a) cum pede abdominali sexti paris (bc). Fig. 28*. Apex appendicis caudalis, magnitudine multo auctior.

Tab. IV. fig. 29—33. *Crangon vulgaris* Fabr.

Fig. 29. Appendix foliacea antennæ interioris.

- 30. Apex mandibulæ.
- 31. Manus pedis secundi paris.
- 32. Lamina natatoria interior primi pedis abdominalis (maris).
- 33. Appendix caudalis (vel annulus abdominalis septimus).

Tab. IV. fig. 34—40 & Tab. V. fig. 41—44. *Sabinea septemcarinata* Sab.

Fig. 34. Apex mandibulæ.

- 35. Maxilla anterior; a' pars maxillaris; b' palpus; c' flagellum.

Fig. 36. Flagellum pedis maxillaris primi.

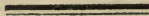
- 37. Pes maxillaris secundi paris; a' pars maxillaris b' palpus; c' flagellum; d' branchia rudimentaris. Fig. 37*. Branchia rudimentaris supra exhibitā. Fig. 37**. Ovum animalis parasitici, in setis partis maxillaris fixum. Fig. 37***. Seta partis maxillaris.
- 38. Pes maxillaris tertii paris.
- 39. Pes abdominalis sexti paris; a. basis; b lamina natatoria interior; c. lamina natat exterior.
- 40. Margo posterior appendicis caudalis cum aculeis.
- 41. Pes secundi paris. Fig. 41*. Seta serrata articuli septimi.
- 42. Pes tertii paris.
- 43 A. Pes abdominalis primi paris feminæ. Fig. 43 B. Pes abdominalis primi paris maris. Fig. 43 B*. Apex laminæ natatoriæ interioris apud marem cum appendice cincinnigera.
- 44 A. Pes abdominalis secundi paris feminæ; a b. basis; c. lamina natatoria exterior; d e. lamina natatoria interior biarticulata cum appendice lineari (f). Fig. 44, A (*). Appendix linearis magnitudine auctior. Fig. 44 x. Cincinnuli nonnulli multo auctiores. Fig. 44 B. Pes abdominalis secundi paris maris; a b. basis; c. lamina natat. exterior; d e. lamina interior; f. appendix clavata; g appendix ovalis. Fig. 44 B (*). Apex appendicis clavatæ cum aculeis.

Tab. V. fig. 45—62. *Argis lar* Owen.

Fig. 45. *Argis lar*, magnitudine naturali a latere.

- 46. Pars marginis anterioris scuti dorsalis, magnitudine aliquantum auctior; a. aculeus frontalis; b b. incisuræ frontales; c c. aculei frontis laterales.
- 47. Oculi supra exhibitī.
- 48. Antenna interior; a b c. pedunculus; a*. appendix pedunculi foliacea; d. flagellum interius; e. flagellum exterius. Fig. 48 e'. Flagellum exterius magnitudine auctum. Fig. 48 x Seta flagelli articulata.
- 49. Appendix antennæ exterioris foliacea.
- 50. Mandibula. Fig. 50'. Apex mandibulæ magnitudine aucta.
- 51. Maxilla prioris paris; a. pars maxillaris; b. palpus; c. flagellum.

- Fig. 52. Maxilla posterioris paris; a. rudimentum partis maxillaris; b. palpus; c. flagellum.
- 53. Pes maxillaris primus; a. pars maxillaris; b. palpus; c. flagellum.
- 54. Pes maxillaris secundus. Literæ idem ac in figura antecedente indicant.
- 55. Pes maxillaris tertius. Fig. 55'. Hamus basalis pedis max. tertii. Fig. 55''. Palpus magnitudine auctior.
- 56. Pes primi paris.
- 57. Pars pedis secundi paris. Fig. 57'. Digiti hujus pedis magnitudine auctiores. Fig. 57''. Pars basalis hujus pedis.
- 58. Pes tertii paris.
- 59. Pes quarti paris. Fig. 59'. Apex articuli hujus pedis ultimi.
- 60. Articulatus ultimus quinti pedis.
- 61 A. Pes abdominalis primi paris feminæ. Fig. 61 B. Pes abdominalis secundi paris feminæ.
- 62. Annulus abdominalis quintus (a) sextusque (b) cum appendice caudali (c) pedibusque abdominalibus sexti paris (d e f).

Bemærkninger

over nogle Pattedyrs og Fugles Dykkeevne,

ved

Carl Holboll.

Under mit attenaarige Ophold i et Polarland har jeg, saa ofte Leilighed tilbød sig, noie iagttaget, hvorlænge de forskiellige Pattedyr og Fugle kunne udholde at blive under Vandet. Disse Jagttagelser have givet følgende Resultat.

Balæna mysticetus. Naar denne Hval gaaer uforstyrret frem nær Vandskorpen, aander den almindeligst een Gang i hvert Minut; den gientager undertiden Aandedrættet flere Gange, inden den gaaer ned, og dette er ialmindelighed Tegn til, at den vil blive længere under Vandet; jeg har sieldent seet den æde, og ingen paalidelige Jagttagelser været istand til at giøre angaaende den Tid, den da bliver under Vandet. Derimod havde jeg Leilighed til at bivaane en Hvals Fangst ved Godhavn 1826. I det Dieblig Hvalen blev truffen af Harpunen, gif den ned; jeg saae paa Uhret, og mærkede mig Tiden. Det forekom mig at vare en overordentlig lang Tid, inden den atter kom tilsyne; den havde da været $27\frac{1}{2}$ Minut under Vandet; den var noget udmattet, men ikke i høi Grad, blev inden 2 Minuter atter harpuneret, og dræbt i mindre end en Time.

De øvrige grønlandste Hvalarter blive ikke harpunerede; jeg har derfor ingen noieagtige Observationer om, hvor lang Tid de kunne være under Vandet; naar de æde, varierer Tiden fra 2 til 8 Minuter.

Delphinus albicans. Den aander temmelig hurtigt efter hinanden, naar den gaaer i Vandskorpen. Da dens Næring bestaaer i *Hippoglossus pinguis* og *Cephalopoder*, der leve paa meget dybt Vand, maa den være istand til at udholde meget længe under Vandet; alligevel har jeg, naar en Hvidfisk blev

harpuneret, ikke seet den mere end 15 Minuter under Vandet. Dog var den da eiheller synderligt udmattet, naar den kom op.

D. phocaena har kun været 9 Minuter under Vandet de faa Gange, jeg har iagttaget den, naar den var harpuneret. Grønlanderne berette, at den kan være lige saalænge under Vandet, som *D. albicans*.

Phoca groenlandica har jeg ved Garnstederne iagttaget at være under Vandet i 14 Minuter, men almindeligt er den, indspærret mellem Garnene, kun 6 til 8 Minuter under Vandstørpen. Harpuneret af Grønlanderne har jeg seet den 11 Minuter under Vandet.

De andre Sælhundearter har jeg ingen paalidelige Jagttagelser over.

Faber angiver, at *Phoca barbata* i Island forbliver 10 à 15 Minuter under Vandet.

Mine Jagttagelser med Hensyn til Fuglenes Dyphold under Vandet, stemme temmelig overeens med de, Faber har anstillet (Leben der hochnordischen Vögel, p. 259—263), men F. havde ikke Leilighed til at see *Somateria spectabilis*, som er den af alle Fugle i Grønland, der dykker paa dybest Vand, og er længst under Vandet.

Somateria spectabilis dykker paa henved 200 Alens Dybde, og er under Vandet indtil 9 Minuter; den synes da at være udmattet; almindeligt er den nede 6 til 7 Minuter.

Somateria mollissima dykker paa 75 Alens Dybde, og er under Vandet indtil 6 Minuter; almindeligt 3 til 4 Minuter.

Fuglene af Slægterne *Colymbus* og *Uria* ere gode Dykkere, men leve udelukkende af Fisk og Crustaceer; man kan altsaa ikke bestemme, hvor dybt de kunne gaae. Jeg har seet dem under Vandet som følger:

Colymbus glacialis — 6 til 7 Minuter.

Uria Brünnichii — 3 Minuter.

— *Grylle* — 2 Minuter.

Revisio critica

specierum generis *Tetyrae* Fabricii, quarum exstant in
Museo Regio Hafniensi exempla typica.

Auctore SCHÖDTE.

1. *Tetyra Baro pallens* thorace macula, scutello tribus cyaneo nigris. *Syst. Rhyng.* 129, 3*). — *Ent. Syst. Suppl.* 528, 5. *Cimex Baro*. — Habitat in China.

Philia m. — *Mas.* Antennae articulis duobus inferioribus cyaneonigris, capite brevioribus, secundo triplo brevioribus basali; articulo tertio nigro, pubescente, articulum basalem longitudine ter superante; (articuli reliqui in exemplis meis duobus desunt). Caput conicum, nutans, planiusculum, latitudine nonnihil brevius, laeve, nitidum, ochraceum, genis nigris, fronte inter oculos clypeoque cyaneonigris, hoc ante apicem obscure ochraceo vel maculis tantum notato duabus minutis ochraceis; oculi magni, parum prominentes; tempora ante oculos sat profunde emarginata; clypeus linearis, basi impressa, antice sensim latior, apice obtuso, prominente; margines canaliculae rostralis acute elevati, medii sinuati. Rostrum ultra medium segmenti ventralis quarti extensum, nigrum, apicibus articulorum testaceis, articulis secundo—quarto subcompressis, primo et quarto aequalibus, secundo tertioque subaequalibus, dimidio longioribus basali. Pronotum diametro longitudinali duplo latius, basi valde convexa, scutello tamen humilior, parte antica valde plano-declivi, callis duobus ovatis, transversis, vix elevatis, lateribus anguste marginatum; crebre subtilissime punctulatum, parte antica laevi, nitidum, ochraceum, macula magna, media, rhombea, laevi, utrinque impressa apicemque attingente, cyaneonigra; mar-

*) Diagnoses Fabricianas sine mutatione retinui.

gines laterales ante humeros acute obtusangulos sat profunde sinuati, pone humeros duplo breviores, rotundati; anguli postici maxime obtusi. Scutellum oblongo-ovatum, latitudine baseos tertia ferme parte longius, valde gibbum, callo basali semilunari, parum elevato, angulis anticis rotundatis, lateribus plano- postice sinuato-declive, apice late rotundato; crebre subtilissime punctulatum callo basali laevissimo, nitidum, ochraceum, canalicula, scutellum a pronoto disjungente, angulis anticis maculisque tribus fusco-cyaneis: macula anteriori media, marginem calli basalis posteriorem fere attingente, transverso-ovali vel triangulari; maculis secunda tertiaque paribus, majoribus, transversis, paullo ante medium scutelli sitis marginemque lateralem interdum attingentibus. Pectus laeve, medium subpunctatum, nigrum vel cyaneum, maculis triangularibus ad pedum insertionem sex, prosterni marginibus lateralibus angulisque omnibus latis, linea abbreviata utrinque ad marginem mesosterni posteriorem et interdum macula parva utrinque ad marginem ejus anteriorem, linea abbreviata ante stigma metathoracicum maculaque biloba angulos metasterni anteriores occupante ochraceis; lobi prosterni minuti, gulae applicati, truncati, angulo exteriori prominulo. Elytra cyaneonigra, interne ochracea, laevia, nitida, margine externo tenui infra ochraceo a humeris pronoti ad apicem segmenti quarti ventralis extra scutellum conspicuo; membrana cyaneofusca, venis tredecim, prima et tertia plerumque bifidis. Alae fusconigrae, venis cyaneonigris, conformatione ut in *Philia Stockero*, *purpurea*, *Stollii* etc. Pedes nigrocyanei, femoribus infra ciliatis, tibiis externo latere per totam longitudinem canaliculato, interiori latere dense piloso; tarsi ut in *Philia Stockero* etc. conformati. Venter convexus, laevis, lateribus subtiliter ru-

goso-punctatis, ochraceus, segmentis secundo-quinque fascia lata cyaneonigra ad marginem posteriorem, quae fasciae segmentis secundo et tertio confluentes, segmentis quarto et quinto medio abbreviatae; segmenta primum et sextum media nigra, septimum transverso-ovale, subhorizontale, transversim profunde impressum, apice emarginato.

Long. 10 lin. — Longitudo capitis ab anteriori pronoti margine ad apicem clypei 2, latitudo per oculos $2\frac{1}{2}$; longit. pronoti $2\frac{1}{2}$, latit. apicis $2\frac{1}{2}$, humerorum $5\frac{1}{2}$, posterioris marginis $4\frac{1}{2}$; longit. marginum lateralium ante humeros $2\frac{1}{2}$, pone humeros $1\frac{1}{2}$; longit. scutelli $6\frac{1}{2}$, latit. baseos $4\frac{1}{2}$, per maculas posteriores $4\frac{1}{2}$, ad quartam ventris incisuram 4 lin. Altitudo corporis maxima a callo scutellari ad posteriorem metasterni marginem $3\frac{1}{2}$ lin.

Rostro, scutello apice subtruncato membranaque elytrorum apice libera haec species Germaro Calliphara *) est, forma vero capitis, defectu canaliculae ventralis et habitu Callidea **). Genus Calliphara igitur delendum videtur.

2. *Tetyra dispar carnea thorace scutelloque maculis flavescens: quibusdam puncto ocellari nigro. Syst. Rhynq. 129, 5. — Ent. Syst. IV, 81, 7. Cimex dispar. — Habitat in China.*

Hahn Wanz. Ins. III, 99. Tab. 105, fig. 324. — *Callidea dispar*. Germar Zeitschr. f. d. Ent. I, 123, 1. — *Calliphara dispar*.

Forma hujus speciei genuina Fabriciana sic dignoscitur.

— *Mas, fem.* Antennae coeruleonigrae; caput genis, occipite lineaque media frontis antice abbreviata viridiaeneis; pronotum maculis apicis quatuor, parvis, atris, pallido cinctis, arcuatim dispositis, baseos quatuor majoribus, pallidis; spinae humerorum elongatae, acutissimae, fusconigrae, basi pallescentes; prosternum viridiaeneum, margine antico anguste lateralibusque late pallidis; mesosternum et

**) *Calliphora Macquart* genus Antliatorum. *Hist. nat. des Dipt. II (1835) p. 261 gen. 9.* — **) *Calleida Dej. Latr.* genus Eleutheratorum. *Règne Animal IV (1829) p. 377.*

metasternum viridiaenea, illius margo posterior utrinque anguste pallidus; scutellum maculis octo atris, pallidocinctis (2, 1, 2, 2, 1); 2: basalibus, foveolatis, striga nigra conjunctis; 1: rhombea, magnitudine media; 2: trigonis, magnitudine praecedentis; 2: obliquis, elongato-trigonis, maximis; 1: minuta, punctiformi; venter saturate ruber, segmentis 2-6 macula utrinque trigona viridiaenea, stigma includente; segmentum tertium maculis duabus mediis quadratis atris, sextum maculis duabus mediis trigonis, valde appropinquatis, atris, septimum fascia basali mediaque aeneo-viridibus.

3. *Tetyra comes obscure virescens thorace lineolis tribus, scutello lunulis duabus baseos maculis medi fasciaeque postica flavescentibus. Syst. Rhyng. 130, 8. — Habitat in Guinea.*

Philia m. — Mas. Antennae articulis duobus inferioribus coeruleis, capitis longitudine, secundo dimidia parte brevior basali; (articuli reliqui in exemplo unico desunt). Caput subconicum, modice deflexum, sat convexum, latitudine nonnihil longius, obscure aeneoviride nitidum, sat crebre punctatum, praesertim antice; oculi parvi, prominentes; tempora ante oculos nonnihil sinuata; clypeus linearis, antice latior et transverse striatus, apice obtuse rotundato; margines canaliculae rostralis acute elevati, medi sinuati. Rostrum ad coxas tertii paris usque extensum, nigropiceum, aenescens, articulo secundo compresso, subarcuato, longitudine primi, apice dilatato, articulis tertio quartoque cylindricis, aequalibus, dimidio brevioribus secundo. Pronotum diametro longitudinali latitudineque apicis fere duplo latius, basi modice convexum, parte anteriori convexo-declivi, callis duobus ellipticis, transversis, vix elevatis, linea laevi inclusis; lateribus anguste marginatum; supra crebre subtiliter punctatum, obscure viridiaeneum nitidum, macula

media lineari-oblonga lutea: limbus lateralis a humeris ad apicem late luteus, ante apicem interiori latere profunde quadratim incisus, postice lunatim emarginatus; margines laterales ante humeros obtusangulos recti, medii nonnihil sinuati, pone humeros duplo breviores, sinuati; anguli postici acuti, dentiformes. Scutellum breviter ovatum, duplo ferme longius pronoto, latitudine baseos octava longius parte, modice convexum, convexitate transversali segmentum circuli exacte referente; callo basali nullo; angulis anterioribus rotundatis, postice convexo-declive, apice truncato; totum crebre subtiliter punctatum, obscure aeneoviride nitidum, lunulis duabus magnis ad angulos anteriores, maculis duabus mediis magnis transverso-quadratis, fascia posteriori, medio et lateribus dilatata, margineque apicis tenui cum fascia posteriori confluyente luteis. Pectus obscure aeneoviride, crebre subtiliter punctatum, lobis prosterni parvis, obtuse rotundatis, gulae applicatis. Elytra obscure cyanea, punctata, margine exteriori tenui a basi ad quintum ventris segmentum conspicuo. Pedes nigroaenei, coxis et trochanteribus nigris (tarsis in exemplo unico deficientibus). Venter abdominis valde convexus, at medius fere planiusculus, fuscoaeneus nitidus, ad latera dilutior et crebre punctatus, stigmatibus nigrocyaneis; segmentum anale fere perpendiculare, segmento sexto dimidio brevius, margine posteriori elevato, medio sinuato, obscure viridiaeneum, rugosopunctatum.

Long. $7\frac{1}{2}$ lin. — Longit. capitis $1\frac{3}{4}$, latit. per oculos $1\frac{1}{2}$; longit. pronoti $2\frac{1}{2}$, latit. apicis 2, humerorum $4\frac{1}{2}$, marginis posterioris $3\frac{1}{4}$; longit. marginum lateralium ante humeros $1\frac{1}{2}$, pone humeros $\frac{3}{4}$; longit. scutelli $4\frac{1}{2}$, latit. baseos 4, fasciae apicalis $2\frac{3}{4}$, apicis truncati $1\frac{1}{2}$ lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad secundam ventris incisuram $2\frac{1}{2}$ lin.

Ab omnibus mihi notis Philiis haec discedit angulis pronoti posterioribus acutis, dentiformibus.

4. *Tetyra Sehestedii* *purpureo nigra* scutello postice fascia dentata flava. *Syst. Rhyng.* 130, 9. — Habitat in Guinea.

Wolff Icon. Cim. 134. Tab. 13, fig. 128. — *Cimex furciferus*.

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 132, 3. — *Coeloglossa Sehestedii*.

5. *Tetyra eques* ovata corpore viridi: maculis nigris, abdomine atro: margine viridi nigro punctato. *Syst. Rhyng.* 131, 13. — *Ent. Syst.* IV, 79, 2. *Cimex eques*. — Habitat Tranquebariae.

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 112, 1. — *Callidea eques*.

6. *Tetyra senator* oblonga atra thorace antice scutello basi fascia media apiceque cyaneis, abdominis margine rufo. *Syst. Rhyng.* 131, 14. — Habitat in Amboina.

Exemplum a Fabricio datum lustravi.

Philia m. — *Mas.* Antennae capitis pronotique longitudine, graciliores; articulis inferioribus duobus capitis longitudine, fuscis, basali infra rufo, quarta parte longiore secundo; sequentibus articulis pubescentibus, nigris, longitudine subaequalibus, tertio duplo longiore secundo, quarto quintoque depressis, superiori et inferiori latere canaliculatis. Caput deflexum, latitudine brevius, crassum, trigonum, convexum, subtiliter disperse punctatum, nitidum, nigro-cyaneum; oculi mediocris magnitudinis, sat prominuli; tempora ante oculos nonnihil emarginata; clypeus ater, linearis, sublaevis, apice obtuse prominulo; margines canaliculae rostralis acute elevati, medii subsinuati. Rostrum abdominis basin attingens, compressum, fuscum, basi rufescens, articulis omnibus ejusdem longitudinis. Pronotum diametro longitudinali latitudineque apicis duplo fere latius, ante medium sulco transverso subarcuato, seriem punctorum

irregularem gerente, in duas partes divisum: pars anterior humilior, satis convexa, viridiaenea nitida, subtilissime reticulato-rugosa, intra apicem punctata, callo minime elevato, transverso-ovali, linea laevi obscura externe aperta incluso, utrinque instructa: pars posterior elevatior, satis convexa, cyaneoatra subnitida, vix reticulato-rugosa, humeros elevatiusculos versus parce punctata; margines laterales ante humeros obtusangulos recti, medii brevissime sinuati, anguste marginati, pone humeros duplo breviores, rotundati; anguli postici maxime obtusi; margo posterior rectus. Scutellum duplo longius pronoto, latitudine baseos paullo longius, pronoto convexius, ad latera plano-declive, ultra medium subsinuato-declive, marginibus lateralibus ante medium nonnihil rotundatis, pone medium subrectis, valde convergentibus, apice subtruncato; parcius punctatum, callo basali parum elevato laevi, nitidum, atrocoeruleum, callo basali, macula transversa media alteraque apicis subrotundata aeneoviridibus. Pectus cyaneoatrum, nitidum, parce punctatum, prosterni angulis posterioribus viridiaeneis, lobis marginis anterioris nullis. Elytra cyaneoatra, interne fusciscentia, laevia, nitida, costa parce punctata, margine tenui exteriori a humeris pronoti ad quartum segmentum ventrale medium extra scutellum conspicuo; membrana nigro-fusca, venis quoad numerum et figuram ut in *Philia Stockero*. Alae nigrofuscae, venis ut in *Philia Stockero* conformatis. Pedes coxis, trochanteribus femoribusque rubris, his pubescentibus, tibiis teretibus, dense pubescentibus, cyaneonigris, tarsis pubescentibus nigris. Venter abdominis ater nitidus, lateribus subtilissime rugosopunctatis, margine laterali segmentorum primi — quinti anterioribusque segmenti sexti angulis rubris, stigmatibus nigris; segmentum anale transverso-ovale, fere perpendiculare, viri-

diaeneum nitidum, ante apicem profunde transversim impressum, margine apicali late rotundato.

Long. $4\frac{3}{4}$ lin. — Longit. capitis 1, latit. $1\frac{1}{4}$; longit. pronoti $1\frac{1}{2}$, latit. apicis $1\frac{1}{2}$, humerorum $2\frac{1}{2}$, posterioris marginis $2\frac{1}{4}$; longit. scutelli $2\frac{3}{4}$, latit. baseos $2\frac{1}{4}$, latit. per maculam mediam $2\frac{1}{2}$, apicis subtruncati $\frac{2}{3}$ lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad tertium ventris segmentum medium $1\frac{1}{2}$ lin.

Insignis haec species forma capitis et prothoracis ut etiam scutello apice subtruncato *Philiae nobili* F. et *ame-thystinae* Germ. nonnihil affinis; longe autem ab iis discedit forma antennarum, rostri, defectu canaliculae ventris.

7. *Tetyra patricia oblonga coerulea nigro maculata abdominis margine rufo*. *Syst. Rhyng.* 131, 15. — *Syst. Ent. Suppl.* 527, 4. *Cimex patricius*. — Habitat Tranquebariae.

Quatuor rimatus sum exempla, a *Daldorffio* Tranquebariae lecta.

Philia m. — *Mas.* Antennae capite prothoraceque paullo longiores, crassiusculae; articulis duobus inferioribus capite multo brevioribus, vix oculorum longitudine, aut nigris aut fuscis rufescentibusvè, secundo brevissimo, quadruplo brevior basali; articulis sequentibus nigris, pubescentibus, ejusdem ferme longitudinis, depressis, superiori latere canaliculato, tertio triplo longiore basali, quarto quintoque inferiori latere profunde canaliculato. Caput deflexum, latitudine multo brevius, obtuse trigonum, parum convexum, laeve, nitidum, coeruleoviride vel cyaneum, clypeo obscurius cyaneo, summo apice rubro; oculi mediocris magnitudinis, prominentes; tempora ante oculos profunde angulatim emarginata; clypeus linearis, apice obtuse prominulo; margines canaliculae rostralis anguste elevati, medii vix sinuati. Rostrum abdominis basin attingens,

subcylindricum, piceum, basi rufescens, articulo secundo reliquis articulis paullo longiore. Pronotum diametro longitudinali latitudineqve apicis duplo fere latius, basi convexum, altitudine scutelli, punctura parciore, humeros elevatiusculos versus crebriori, antice convexo-declive, laeve, intra apicem depressum et sat crebre punctatum: totum viridiaeneum vel cyaneum nitidum, ad latera interdum purpurascens, seriebus notatum longitudinalibus macularum nigrarum tribus: serie media maculis duabus, majoribus, quadratis composita, seriebus lateralibus maculis compositis tribus, minoribus, rotundatis: callis humerorum etiam nigris; margines laterales ante humeros obtusangulos, rotundatos, subrecti medii brevissime sinuati, elevati, medii latiores subreflexi, purpurascens, pone humeros duplo fere breviores, rotundati; anguli postici maxime obtusi, minime autem rotundati; margo posterior subarcuatus. Scutellum ovatum, duplo fere longius pronoto, latitudine baseos dimidia fere parte longius, abdomine brevius; modice convexum, callo basali semilunari sat elevato, ad latera plano-declive, postice convexo-declive, apice summo subdepresso, subtruncato; crebrius punctatum, callo basali laevi, nitidum, coeruleum vel cyaneum, lateribus apiceqve plus minusve purpureis: macula media oblonga ovatae, serie utrinque longitudinali macularum trium rotundatarum maculaqve rotundata ante apicem nigris. Pectus nitidum, parce punctatum, viridiaeneum vel cyaneum, maculis ad pedum insertiones sex margineqve anteriori et posteriori mesosterni et metasterni flavis; prosternum margine posteriori flavo, margine laterali posterioribusqve angulis rubris: lobis marginis anterioris brevissimis, truncatis, externe angulatis. Elytra nigrocoerulea, interne fusciscentia, margine exteriori tenui, basin versus flavo, a humeris pronoti

ad apicem segmenti ventralis quarti extra scutellum conspicuo; membrana et alae fusconigra, venis ut in *Philia Stockero*. Pedes pubescentes coxis, trochanteribus femoribusque rubris, his apice cyaneis, tibiis teretibus, ante apicem canaliculatis, cyaneis, tarsis nigris. Venter abdominis modice convexus, lateribus punctatis, nitidus, flavus, margine supra stigmata nigra rubro luteove, macula magna quadrata, ssegmenta tria anteriora media occupante, alteraque rotundata segmenti penultimi nigris vel fuscis; segmentis secundo — quinto macula utrinque viridiaenea, stigmatibus nigris inferiori iisque adnexa; segmentum anale horizontale, aenescens, triplo longitudine latius, profunde transversim impressum, apice late emarginato.

Fem. — Antennae graciliores, capite prothoraceque breviores, articulo basali secundoque oculis longioribus, tertio, quarto quintoque obsolete canaliculatis. Latera pronoti ante humeros augustius marginata, margine medio haud dilatato. Segmentum ventris anale solita Scutellarum structura, saturate rubrum.

Long. $3\frac{1}{2}$ Lin. — Longit. capitis $\frac{3}{4}$, latit. 1; longit. pronoti $1\frac{1}{4}$, latit. apicis $1\frac{1}{4}$, humerorum $2\frac{1}{4}$, posterioris marginis $1\frac{3}{4}$; longit. marginum lateralium ante humeros $\frac{3}{4}$, pone humeros $\frac{1}{2}$; longit. scutelli $2\frac{1}{4}$, latit. baseos $1\frac{3}{4}$, per maculas laterales tertii paris $1\frac{1}{4}$, apicis subtruncati $\frac{1}{2}$ lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad primam ventris incisuram $1\frac{1}{4}$ lin.

Forma corporis et pictura haec species cum *Philia Eqvite* satis convenit, ad quam etiam margine pronoti laterali subdilatato accedit.

8. *Tetyra Schousboei* obscure purpurascens: annulis numerosis nigris. *Syst. Rhyng.* 132, 18. Habitat in America meridionali.

Herr. Schff. Wanz. Ins. IV, 6. Tab. 111, fig. 319. — *Pachycoris Fabricii*.
Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 83, 4. — *Pachycoris Schousboei*.

9. *Tetyra annulus virescens maculis annularibus nigris.*
Syst. Rhyng. 132. 20. — Ent. Syst. IV, 82, 10.
Cimex annulus. — Habitat in Senegallia.

Drury III. of nat. hist. Ins. III, Tab. 46 fig. 9. — *Cimex Argus.*
 Palisot de Beauv. Ins. Afr. et Am. 231. Tab. 5, B. fig. 3. —
Tetyra gibbosa.

Hahn Wanz. Ins. III, 105. Tab. 106, fig. 330 a, b. — *Sphaerocoris*
annulus.

Klug: Ehrenb. Symb. Phys. V. Tab. 43, fig. 1-3. — *Sphaerocoris*
ocellatus.

Burm. Handb. d. Ent. II, 391. —

Hope Catal. of Hemipt. 4, 3, 13. — *Sphaerocoris annularis.*

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 82, 1. — *Pachycoris ocellatus.*

— — — — I, 83, 2. — *Pachycoris annulus.*

— — — — I, 83, 3. — *Pachycoris annularis.*

Individua multa e Guinea transmisit *Hesse.*

Sphaerocoris *Burm.* — *Mas, fem.* Breviter ovatus, valde gibbus, convexitate pronoti longitudinali in convexitatem capitis scutellique abeunte. Antennae graciles, longitudine pronoti, nigrae, articulis duobus inferioribus longitudine capitis, basali pallido, secundo fusco aut pallido, quarta parte brevior basali; articulis exterioribus tribus pubescentibus, subdepressis, quarto quintoque longitudine aequalibus, tertio paullo brevior, tertia parte longior secundo. Caput perpendiculare, latitudine dimidia fere parte brevius, obtuse trigonum, subplanum, infra trigono-elevatum, laeve, subnitidum, virescentiflavum, margine utrinque tenui temporali, striis clypei lateralibus, basi apiceque saepe abbreviatis, margineque frontis posteriori nigris; oculi medioeris magnitudinis, satis prominuli; tempora ante oculos obsolete emarginata; clypeus linearis, basi apiceque subdilatatus, apice vix prominente; margines canaliculae rostralis parum elevati, antice evanescentes, medii haud sinuati.

Rostrum ad marginem posteriorem segmenti ventralis primi usque extensum, articulis primo secundoque pallidis, hoc basi subcompresso, arcuato, dimidio longiore tertio; tertio depresso quartoque subconico fuscis, ejusdem ferme longitudinis; labrum fuscum. Pronotum longitudine duplo latius, a basi ad apicem valde convexo-declive, apice fere perpendiculari, aut totum laeve aut basi margineque anteriori medio crebre subtilissime punctatis, punctis fuscescentibus; subnitidum, pallide flavovirescens, fasciis duabus undulatis: fascia anteriori trisinuata, ante medium sita, lateribus humeros oblique attingente, flava vel luteopallida, margine anteriori tenui, medio et ante humeros saepissime abbreviato, nigro: fascia posteriori quadrisinuata, pone medium ducta, angulos posteriores lateribus arcuatim attingente, vel pallide lutea vel flava vel sanguinea, margine posteriori tenui, medio et lateribus saepissime abbreviatis, interdum omnino deficiente, nigro vel fusco; latera pronoti ante humeros obtusangulos subrecta, tenuissime marginata, media subsinuata, juxta humeros brevi spatio rotundatim subdilatata, inflexa; margines laterales pone humeros triplo breviores, subrecti; anguli posteriores pronoti late rotundati; margo posterior sat profunde sinuatus, anguste niger. Scutellum breviter ovatum, duplo ferme longius pronoto, latitudine baseos sexta parte longius, valde gibbum, pronoto multo elevatius, callo basali nullo, ad latera plano-declive, ultra medium subsinuato-declive, angulis anticis subrectis; marginibus lateralibus a basi ultra medium rectis, postice parum convergentibus, deinde autem subito valde convergentibus; apice late rotundato, abdomine sublongiori: aut totum laeve nitidumque aut subtilissime punctatum, punctis crebris parcioribusve, fuscescentibus, aut obsolete reticulato-rugosum, basi tamen semper laevi; flavovirescens, serie-

bus quatuor transversis macularum ocellatarum nigrarum, colore flavo, luteo sanguineove limbatarum, limbis confluentibus: serie anteriori arcuata, maculis quinque composita, media oblonga, intermediis minutis lateralibusque majoribus rotundatis; serie secunda arcuata, maculis quatuor, rotundatis, intermediis maximis; serie tertia, apicali, maculis duabus, minoribus, oblongis. Pectus subplanum, flavo-pallidum, laeve, prosterni et metasterni margine posteriori mesosternoque pedum insertionem versus parce punctatis; lobis prosterni vix ullis. Elytra flava, apice nigro, spatio elongato-triangulari a humeris pronoti ad incisuram ventris quartam extra scutellum conspicuo; membrana fusconigra, venis tredecim, prima ramosa. Alae fusconigrae, basi pallidae. Pedes pubescentes flavopallidi, tibiis teretibus, tarsis nigris, articulis basali tertioque longitudine aequalibus. Venter planiusculus, laevis, lateribus subtiliter punctulatis, obscurius virescentiflavus; segmentum anale horizontale, in femina sexpartitum, in mare transversum apice obtuse rotundato, sulco divisum, profundo transversali.

Long. $3\frac{1}{2}$ – $5\frac{1}{2}$ lin. — In exemplo $4\frac{1}{2}$ lineas longo capitis longitudo erat $\frac{1}{2}$, latit. per oculos $1\frac{1}{3}$; longit. pronoti $1\frac{2}{3}$, latit. apicis $1\frac{1}{2}$, humerorum $3\frac{1}{4}$, baseos 3; longit. scutelli $3\frac{1}{2}$, latit. baseos 3, latit. per maculas laterales seriei transversalis secundae $2\frac{1}{2}$ lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad incisuram ventris tertiam 2 lin.

Diagnosis quoad colorem ita emendanda:

Virescenti-flavus, antennis tarsisque nigris: pronoto fasciis duabus undulatis, anteriori pallide lutea, posteriori lutea sanguineave, postice nigromarginata: scutello maculis ocellaribus nigris undecim, luteo sanguineove cinctis.

Varietates numerosae sic exponendae:

α. Genuina, fasciis pronoti limbisque macularum scutelli pallide luteis.

Tetyra annulus F.

β. Eadem, maculis intermediis seriei anterioris scutelli haud ocellatis, totis nigris, limbo nullo.

Sphaerocoris annularis Hope.

γ. Genuina, sed fascia pronoti posteriori sanguinea.

Tetyra gibbosa Palis. de Beauv.

δ. Fascia pronoti posteriori limbisque macularum scutelli sanguineis.

Sphaerocoris ocellatus Klug, Burm. (Exemplo a Klugio misso comparato). — *Pachycoris ocellatus* Germ.

ε. Obscurior, virescenti-fuscescens, fasciis pronoti flavis, apicali antice latius fuscolimbata; scutello basi flavo, annulis nigris macularum tenuissimis, interdum obsolete, limbis latissimis, undique confluentibus maximamque scutelli partem occupantibus.

Generi *Pachycoris* a Germaro adscribitur haec species. Marginibus autem canaliculae rostralis obsolete, incisuris ventralibus aequaliter arcuatis, defectu plagarum abdominalium (*Haftflecke* Germ.) et habitu totius corporis cum *Sphaerocoribus* genuinis convenit.

10. *Tetyra Argus nigra punctis ocellaribus fulvis numerosis*. *Syst. Rhyng.* 133, 24. Varietas ex Guinea.

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 77, 2. — *Sphaerocoris impluviatus*.

Herr. Schff. Wanz. Ins. V, 52. Tab. 159, fig. 499. —

11. *Tetyra Lundii atra punctata antennis scutelli thoracisque margine flavis*. *Syst. Rhyng.* 133, 25. — Habitat in Guinea.

Burm. Handb. d. Ent. II, 388. — *Cyptocoris Lundii*.

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 50, 1. Tab. I, fig. IV, a, b. —

12. *Tetyra arcuata grisea thorace scutelloque arcubus duobus nigris*. *Syst. Rhyng.* 134, 26. *Ent. Syst.* IV, 83, 12. *Cimex arcuatus*. — Habitat in Americae meridionalis insulis.

Quinque, a *Schmidtio* transmissa, lustravi exempla.

Pachycoris *Burm.* — *Pachycori pingvi* *Germ.* affinis, capite autem majori, antennis longioribus, pronoto parte antica minus declivi, humeris vix prominulis, scutello minus convexo, apice angustius rotundato, abdomine lateribus parum explanatis et punctura corporis profundiori, crebriori, colorem et picturam ut *sileam*, praecipue distinctus.

Mas, fem. Antennae capituli prothoracisqve fere longitudine, nigrae, articulis tribus exterioribus basi apiceqve pallidis, basali secundoqve aequalibus, longitudine capituli, aut totis pallidis aut pallidis annulo medio fusco. Caput nutans, longitudine sesqui latius, parum convexum, griseofuscum opacum, punctis acervatis nigris adpersum; oculi magni, prominentes; tempora ante oculos profunde emarginata; clypeus linearis, apice prominulo; margines canaliculae rostralis acute elevati, medii sinuati. Rostrum incisuram ventris secundam attingens, griseofuscum, apice nigro vel fusco; articulis secundo compresso tertioqve late depresso longitudine subaequalibus, quarto dimidio brevior, depresso, subconico. Pronotum diametro longitudinali latitudineqve apicis fere duplo latius, basi convexa, parte antica subplano-declivi callis duobus obsoletis, transversotrigonis, vix elevatis; griseofuscum opacum, punctis nigris acervatis nebulosum, linea interdum media, vittis utrinque duabus, basi dilatatis, introrsum arcuatis, angulis apicis callisqve humeralibus punctis majoribus distinctius nigris; margo anterior pone oculos utrinque singulatim emarginatus; latera ante humeros nonnihil sinuata, obsolete marginata, pone humeros paullo breviora, recta, media sat profunde impressa; humeri acutanguli, obsolete prominuli, acumine obtuso, callo elevatiusculo; anguli posteriores latissime rotundati, subdeflexi; margo posterior modice arcua-

tus. Scutellum duplo fere longius pronoto, diametro longitudinali latitudinem basalem aequante, pronoto humilior, dorso plerumque obsolete carinatum, ad latera et ultra medium depresso-declive; angulis anterioribus acutis, lateribus obsolete, apice vero obtuse, rotundatis, callo basali seminulari, impressione distincta utrinque incluso: griseofuscum opacum, punctis inaequalibus nigris acervatis nebulosum, litura nigriori, punctis majoribus efformata, basin versus utrinque notatum. Pectus planiusculum, griseofuscum, acervatim profunde nigropunctatum, lobis prosterni latissime rotundatis. Elytra spatio corneo fuscogriseo nigropunctato, elongato-triangulari, a humeris pronoti ad segmentum ventris quartum medium extra scutellum conspicuo, spatio interiori membranaceo, margine interno corneo, postice aperto, nullis a membrana venis separata; membrana hyalina multivenosa. Alae hyalinae, costa fusca. Pedes griseoflavescens, coxis et trochanteribus immaculatis; femora basi fuscomaculata annuloque intra apicem irregulari nigro vel fusco notata; tibiae extus late canaliculatae, parce obsoleteque fuscomaculatae, interiori latere pubescente; tarsi articulis primo secundoque basi fuscis, tertio apice ungvibusque nigris. Abdomen flavescensgriseum, margine angusto nigromaculato extra scutellum conspicuo; venter planiusculus, acervatim nigropunctatus, vitta maculari intramarginali punctis nigris majoribus, crebrioribus, efformata utrinque notatus, incisuris mediis rectis, lateribus valde arcuatis; margo ventris extra stigmata anguste explanatus, posterioribus segmentorum secundi-quinque angulis obsolete prominulis. — Adsunt in utroque sexu (ut in omnibus Pachycoribus genuinis) plagae abdominales duae (*Haftflecke Germ.*), in medio segmentorum quarti

et quinti ventris oblique sitae, oblongae, obscure flavescen-
tes, sericeo-micantes, subtilissime oblique striatae*).

Long. $6\frac{1}{2}$ lin. — Longit. antennarum $3\frac{1}{2}$; longit. capitis $1\frac{1}{2}$, latit. 2; longit. pronoti $2\frac{1}{2}$, latit. apicis $2\frac{1}{2}$, humerorum 4, posterioris marginis $2\frac{1}{2}$; latit. marginum lateralium ante humeros $1\frac{1}{2}$, pone humeros $1\frac{1}{2}$; longit. scutelli $3\frac{1}{2}$, latit. baseos $3\frac{1}{2}$, ad tertiam ventris incisuram $3\frac{1}{2}$ lin. Altitudo corporis maxima a basi pronoti ad coxas secundi paris $2\frac{1}{2}$ lin.

13. *Tetyra Wolffii viridis immaculata thoracis margine rotundato. Syst. Rhyng. 134, 27.* — Habitat in America meridionali.

Pachycoris Burm. — Species singularis, forma capitis brevi, antice late rotundata, marginibus pronoti ante humeros amplificatis, fere transversis; scutello abdomineqve api-

*) Plagae ventrales in familia Scutellerarum ita dispositae:

Occurrunt

a. in utroque sexu;

1. *Psacastis* amplae, oblongae, planae, glabrae, subtilissime granulosae, in segmentis 2—6 maris, 3—5 feminae sitae.
2. *Pachycoribus genuinis* parvae, oblongae, angustae, planae, glabrae, subtilissime oblique striatae, in segmentis 4—5, 6 sitae.

b. in mare nec in femina;

1. *Arctocoribus* rotundatae, tomentosae, segmentis 4 et 5 obsolete impressae, in animali vivo substantia floccosa nivea obductae.
2. *Scutelleris Germ. genuinis* parvae, oblongae, angustae, planae, glabrae, nulla distincta notatae sculptura, in segmentis 3—5 sitae.
3. *Coeloglossis* maximae, oblongae, villosae, segmentis 3—6 obsolete impressae.
4. *Stiretris* magnae, ovatae, dense tomentosae, segmentis 4—5, 6 profunde impressae, in animali vivo substantia floccosa cretacea obsitae.

Mares specierum generis *Asopus Burm.* tibiis primi paris dilatatis insignium mucroneqve ventrali (e. g. *Cimex tibialis F.*, *tripustulatus F.*) plagas etiam gerunt abdominales, situ et structura cum plagis ventralibus Stiretrorum omnino convenientes.

cem versus paullo latioribus ut etiam colore („viridi, post mortem pallido” *Fabr.*) huic familiae insolito valde insignis.

Fem. Antennae capite pronotoque breviores, graciles, nigrae, articulo basali pallido, secundo hoc tertia parte brevior, tertio duplo longiore secundo, quarto quintoque aequalibus, subdepressis, articulo tertio sesqui longioribus. Caput valde deflexum, longitudine sesqui latius, obtuse trigonum, antice late rotundatum, supra fere planum, subtiliter et sat crebre punctatum; oculi mediocris magnitudinis, prominuli; tempora ante oculos nonnihil emarginata; clypeus linearis, apicem prominulum versus sensim paullo angustior; margines canaliculae rostralis anguste elevati, ante apicem breviter sinuati. Rostrum ut in specie antecedente descriptum. Pronotum diametro longitudinali latitudineque apicis plus quam duplo latius, a basi ad apicem valde convexo-declive, subtilissime et minus crebre punctulatum, callis anticis transversis, impunctatis, vix elevatis, aegre distingvendis; margo anterior profunde sinuatus, pone oculos utrinque singulatim subemarginatus; latera ante humeros valde amplificata, obsolete explanata, tenuissime obsoleteque marginata, margine rotundato, caput versus subtransverso; margines laterales pone humeros ejusdem longitudinis subarcuati, angulos posteriores, late rotundatos, versus subdeflexi; humeri acute rotundati, valde prominentes, vix explanati; margo posterior obsolete sinuatus. Scutellum subquadratum, duplo longius pronoto eoque elevatius, dorso late convexo, ad latera et ultra medium convexo-declive, callo basali obsolete, totum subtilissime et minus crebre punctulatum; anguli ejus anteriores acuti; margines laterales vix rotundati, a basi ultra medium sensim paullo divergentes; apex latissime rotundatus. Pectus planiusculum, subtiliter rugoso-punctatum,

lobis prosterni vix ullis. Elytra quoad structuram ut in specie antecedente descripta, spatio interno cum membrana alisque hyalinis. Pedes corpori concolores, structura ut in specie antecedente. Abdomen margine angusto extra scutellum conspicuo; venter subplanus, lateribus punctatis, extra stigmata anguste explanatis, incisuris ventralibus omnino ut in *Pachycor. Fabricii*, *guttula* etc. ductis, cum quibus etiam haec species situ, figura et structura plagarum abdominalium convenit.

Long. $5\frac{1}{2}$ lin. — Longit. antennarum $2\frac{1}{2}$; longit. capitis 1, latit. $1\frac{1}{2}$; longit. pronoti $1\frac{3}{4}$, latit. apicis $1\frac{1}{2}$, humerorum 4, posterioris marginis $1\frac{3}{4}$; longit. marginum lateralium ante humeros $1\frac{1}{2}$, pone humeros $1\frac{1}{2}$; latit. marginis dilatati ante humeros $\frac{3}{4}$; longit. scutelli $3\frac{1}{2}$, latit. baseos $3\frac{1}{2}$, ad tertiam ventris incisuram $3\frac{3}{4}$ lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad primam ventris incisuram $2\frac{1}{2}$ lin.

14. *Tetyra irrorata virescens fusco irrorata*. *Syst. Rhyng.* 136, 40. — *Ent. Syst. IV*, 88, 34. *Cimex irroratus*. — Habitat in Americae Crotone.

Palis. de Beauv. *Ins. Afr. et Am.* 32. Tab. 5, fig. 4. — *Scutellera nebulosa*.

— — — — — 81. Tab. 7, fig. 1. — *Scutellera hebraica*.

— — — — — 234. Tab. 5, fig. 7. — *Scutellera cordigera*.

Hope *Cat. of Hem.* 4, 11, 12. — *Pachycoris flavescens*.

Germ. *Zeitschr. f. d. Ent.* I, 99, 36. — *Pachycoris irroratus*.

— — — — — I, 100, 37. — *Pachycoris nebulosus*.

— — — — — I, 100, 38. — *Pachycoris hebraicus*.

— — — — — I, 100, 39. — *Pachycoris flavescens*.

Herr. Schaeff. *Wanz. Ins.* V, 55. Tab. 159, fig. 500. — *Pachycoris irroratus*.

In insulis Indiae occidentalis Danorum vulgaris. Magnam individuorum copiam examinavi.

Diagnosis emendata:

Pachycoris irroratus virescentiflavus, supra fusco-punctatus et saepe irroratus, costa elytrorum interne fusce-

scente, infra rosea; articulis antennarum inferioribus tribus conjunctis articulos exteriores longitudine nonnihil superantibus; capite crasso, trigono, convexo, aequaliter punctato, latitudine diametrum longitudinalem subaequante; scutello apice late rotundato; ventre basi obsolete canaliculata, incisuris parte intermedia recta.

Varietates numerosae sic exponendae:

- α. Genuinus, immaculatus, opacus, supra aequaliter fuscopunctatus, costa elytrorum infra laete rosea, corpore infra lateribus parce fuscopunctatis.

Tetyra irrorata Fabr.

- β. Nitidior, costa elytrorum infra plerumque obscurius rosea.

Pachycoris flavescens Hope.

- γ. Idem, corpore infra lateribus pedibusque maculis minutis sanguineis.
- δ. Antennarum articulo quarto et quinto ante apicem fuscis; capite pronotoque punctis acervatis obsolete fuscolineatis, scutello inaequaliter fuscopunctato, punctis acervatis, maculas minutas, transversas, confluentes undique efformantibus; corpore infra lateribus maculatim obsolete fuscopunctatis, pedibus parce fuscumaculatis.

Scutellera hebraica Palis. Beauv.

- ε. Pronoto aequaliter fuscopunctato, vittis obsolete fusciscentibus septem, antice alternatim abbreviatis; scutello aequaliter fuscopunctato, lituris duabus basilibus, maculam lateralem pallidam includentibus, fuscis, macula triangulari apicis pallida, fuscolimbata; corpore infra lateribus fuscopunctatis, pedibus parce fuscumaculatis.

- ζ. Idem, corpore infra lateribus pedibusque maculis minutis sanguineis.
- η. Idem, scutello maculis duabus mediis nigris rotundatis.
- θ. Pronoto varietatum trium antecedentium, vittis plerumque obscurioribus; scutello inaequaliter fuscopunctato, maculis duabus mediis nigris, lituris duabus magnis lateralibus, fascia media irregulari apiceque fuscis, hoc macula triangulari pallida, umbra interdum notata fusca; corpore infra lateribus fuscopunctatis, pedibus immaculatis.
- ι. Idem, pedibus parce fuscomaculatis.
- κ. Idem, corpore infra lateribus pedibusque maculis minutis sanguineis.
15. *Tetyra affinis obscura capite thoraceque fusco lineatis, scutello maculis flavescentibus. Syst. Rhyng. 137, 41.* — Habitat in America meridionali.

Diagnosis emendata:

Pachycoris affinis fuscopallidus, supra fuscopunctatus et variegatus, infra aeneopunctatus, costa elytrorum interne fusca, infra pallida, margine exteriori obscure roseo; articulis antennarum inferioribus tribus conjunctis articulis exterioribus manifesto brevioribus; capite plano, triangulari, lateribus creberrime punctatis, latitudine quarta diametrum longitudinalem parte superante; scutello lateribus subrectis, apice anguste rotundato; incisuris ventralibus media parte undulata, canalicula basali nulla.

Species *Pachycori irrorato* quidem pervicina et cum eo statura et proportione partium fere omnino conveniens, notis autem supra allatis, ut mihi videtur, certe definita. — Antennae fuscae, articulis inferioribus duobus pallidis. Caput linea media pallida, punctura fusca, densa, ad latera

densissima; genae creberrime aeneopunctatae. Pronotum crebre fuscopunctatum, punctis acervatis, vittas irregulares septem, antice confluentes, lineis angustis pallidis discretas efformantibus: linea capitis pallida per vittam pronoti mediam perducta est. Scutellum crebre inaequaliter fuscopunctatum, atomis pallidis guttatum, lituris duabus lateralibus obliquis, antice hamatis lineaque media, linea pallida divisa, fuscis; maculis duabus, exteriori liturarum laterali margini adnexis maculaque apicis triangulari, interdum fuscolimbata punctoque fusco includente, pallidis. Pectus lateribus crebre aeneopunctatis. Pedes maculis minutis fuscis irrorati. Abdomen margine fuscomaculato, ventre lateribus crebre aeneopunctatis lituraque notato media subannulari, maculis minutis fuscis confluentibus constituta.

16. *Tetyra Tangira cinerea thorace antice spina utrinque obtusissima.* *Syst. Rhyng.* 138, 49. — Habitat in Tanager, Dania.

Fabr. Ent. Syst. IV, 90, 45. — *Cimex inunctus.*

Wolff Icon. Cim. 5. Tab. I, fig. 5. —

Fabr. Syst. Rhyng. 139, 53. — *Tetyra inuncta.*

Fall. Hemipt. Svec. 16, 7. — *Tetyra Tangira.*

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 63, 1. — *Podops inunctus.*

— — — — I, 66, 6. — *Podops tangirus.*

Exempla Musei duo, quorum alterum ad Tanager a *Schousboe* lectum, alterum in Sjællandia captum, nullam a *Pod. inuncto* praebent differentiam. Individua nonnulla, omnino congrua, Hafniae legi in valle sabulosa, loco dicto Vesterfæll.

17. *Tetyra dorsalis nigricans linea dorsali scutellique lineolis duabus albis.* *Syst. Rhyng.* 139, 54. — Habitat in Mogador.

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 48, 2. — *Arctocoris plagiatus.*

Herr. Schaeff. Wanz. Ins. V, 38. Tab. 156, fig. 487. —

An specie distinctus?

18. *Tetyra Cerinthe obscura nigra immaculata.* Syst. Rhyng. 140, 56. — Ent. Syst. IV, 82, 9. — *Cimex Cerinthe.* — Habitat in Africae Nigella sativa.

Fabr. Syst. Rhyng. 140, 57. — *Tetyra (pagana) gentilis.*

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 57, 3. — *Trigonosoma Cerinthe.*

— — — — I, 57, 4. — *Trigonosoma pagana.*

— — — — I, 141, 6. — *Psacasta nigra.*

Herr. Schaeff. Wanz. Ins. V, 47. Tab. 159, fig. 498. —

Exempla nonnulla lustravi, a Schousboe et Vahllo circa Tunis lecta. Variat colore fusciori, verrucis obscure luteis.

19. *Tetyra (pagana) gentilis nigra thorace postice obscure pallido.* Syst. Rhyng. 140, 57. — Habitat in Tanger.

Psacasta, varietas speciei praecedentis, colore pronoti dilutiore tantum distincta.

20. *Tetyra silphoides nigro aenea abdominis margine subtus pedibusque flavis.* Syst. Rhyng. 141, 62. — Ent. Syst. IV, 86, 24. — *Cimex silphoides.* — Habitat in India orientali.

Burm. Act. Acad. Caes. Leop. Carol. XVI. Suppl. 289, 8. Tab. 51, fig. 3. — *Thyreocoris complanatus.*

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 32, 21. —

— — — — I, 34, 21. — *Thyreocoris silphoides.*

Plataspis Westw. — *Plataspidi Vahlü F.* (a *Thyreocor. Vahlü Germ. diversae*), *Pl. subaeneae Hope* aliisque mihi cognitis speciebus indesecriptis e Guinea et India orientali, speciebus duabus nominatis valde affinibus, major, minus convexa, punctura fortiori, crebriori, capite porrecto, explanato, segmento ventrali quinto bipartito scutelloque maris apice profundius emarginato praecipue distincta.

Mas, fem. Antennae latitudinem capitis vix superantes, flavo-fuscescens, articulis omnibus, secundo quadruplo

breviori excepto, subaeque longis: primo secundoque flavis, longitudine capitis. Caput diametro longitudinali triplo fere latius, porrectum, subhorizontale, deplanatum, fronte media interdum subelevata: infra parte media flava, margine lato genisque nigris: supra punctato-rugosum, vertice subtilissime punctulato, margine anteriori tenuiter reflexo-marginato, nigroaeneum nitidum, ocellis maculisque punctiformibus septem obscure flavis: duabus anterioribus, paribus, reliquis in lineam transversalem inter oculos dispositis, media lateralibusque obscurioribus, interdum obsoletis. Rostrum flavum; labrum fuscescens, basi alba. Pronotum diametro longitudinali, latitudine capitis breviori, duplo ferme latius, parum convexum, ad latera apicemque versus late convexiusculo-declive, crebre rugosopunctatum, disco subtilius sculpto, callis anterioribus duobus, magnis, transverso-trigonis, perobsoletis, sublaevibus: nigroaeneum nitidum, maculis duabus punctiformibus submediis, margine laterali tenui, linea transversa apicali intramarginali, ad latera interdum abbreviata, saepissime autem cum linea altera, recta, ab angulo oculorum interiori ad humeros oblique ducta, cohaerente, obscure flavis; apex pone ocellos subrectus, externe cum angulis anterioribus marginibusque laterum late rotundatus, acute angustaque marginatus; latera ante humeros obtusos calloque instructos elevatiusculo nonnihil depressa, depressione introrsum linea flava obliqua terminata, pone humeros duplo fere breviora, subrecta; anguli posteriores late rotundati; margo posterior nonnihil arcuatus. Scutellum sesqui longius pronoto, latitudine baseos quarta brevius parte, apicem versus dilatatum pronotoque nonnihil latius, angulis posterioribus late rotundatis, apice medio in mare profunde in femina vero obsolete sinuato; supra parum convexum, ad latera et

apicem versus late planiusculo-declive, crebre aequaliter punctatum, basi media laeviori: nigroaeneum nitidum, maculis duabus punctiformibus utrinque ad marginem anteriorem margineque laterali et apicali omni, stria marginali profunda fuscescente diviso, obscure flavis. Elytra flava, margine exteriori basin versus fuscescente, membrana alisque flavescenti-hyalinis. Pectus nigrum, margine anteriori mesosterni et prosterni hujusque margine laterali deflexo interno flavis: structura congenerum, indumento obductum subtilissime granuloso, glauco, opaco, superficie perspicue aciculata. Pedes flavi. Abdomen flavum, structura congenerum, segmento autem ventris quinto, processu segmenti sequentis triangulari longius quam in Pl. Vahlî etc. porrecto, in duas omnino discretas diviso partes; margo inflexus segmentorum dorsalium flavus, a ventre serie foveolarum fuscarum utrinque discretus; venter niger, obsolete punctulatus, maculis marginalibus trigonis undecim flavis utrinque, stigmatibus fuscis.

Long. $2\frac{3}{4}$ - $3\frac{3}{4}$ lin. — In exemplo masculo, 3 lineas longo, longitudo capitis erat $\frac{2}{3}$, latit. $1\frac{1}{2}$; longit. pronoti 1, latit. apicis $1\frac{1}{2}$, humerorum $2\frac{1}{2}$; longit. lineae flavae obliquae ante humeros 1, marginum lateralium pone humeros $\frac{1}{3}$; longit. scutelli $1\frac{1}{2}$, latit. bascos 2, ante apicem $2\frac{1}{3}$ lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad tertiam ventris incisuram $\frac{1}{2}$ lin.

Qvorum in descriptione nullam feci mentionem, ea Plataspidibus omnibus communia sunt.

21. *Tetyra gibba grisea thorace abdomineque dilatato spinosis, scutello elevato compresso. Syst. Rhyng. 141, 63.* — Habitat in America meridionali.

Hahn Wanz. Ins. III, 28. Tab. 82, fig. 250. — *Oxynotus gibbus.*
Germ. Zeitschr. f. d. Ent. I, 44, 1. —

22. *Tetyra impressa globosa atra antennarum annulis*

pedibusque flavis. Syst. Rhyng. 141, 64. — Habitat in America meridionali.

Germ. Zeitschr. f. d. Ent. 1, 23, 1. — *Chlaenocoris impressus.*

Herr. Schaeff. V, 27. Tab. 152, fig. 480. —

23. *Tetyra flavipes nigroaenea: margine omni pedibusque flavis. Syst. Rhyng. 142, 67. — Ent. Syst. IV, 89, 39. Cimex flavipes. — Habitat in nova Hollandia.*

Platycephala flaviceps Hope (Cat. of Hem. 5, 6; *Plataspis flaviceps* p. 17) huc pertinere videtur.

Exemplum a *Fabricio* datum descripsi.

Plataspis Westw. — Mas. Parum convexa, figura fere circulari, basi et apice aequaliter rotundatis, ante apicem scutelli vix dilatata. Antennae flavae, structura congenerum. Caput longitudine duplo latius, nutans, planum, flavum, supra nitidissimum, margine anteriori tenuiter reflexo, margine posteriori fusco: parce fuscopunctatum, punctis acervatis, lituram arcuatam subobsoletam utrinque efformantibus; striae, clypeum includentes, fuscae, solito ante apicem more conniventes. Pronotum diametro longitudinali triplo fere latius, latitudine baseos tertia parte latitudinem apicis superante, basi modice convexum, antice et ad latera late subconvexo-declive, apice lateribusque acute tenuiter marginatis, parcius subtiliter punctatum, punctura antice et ad latera densiori: purpureonigrum nitidissimum subaenescens, margine angulorum anteriorum, linea transversa apicali intramarginali arcuata cum linea altera, ab oculi angulo interno ad humerum oblique ducta, utrinque coeunte, lineolis duabus transversis discoidalibus submediis liturisque duabus obliquis juxta humeros flavis; margo anterior transversus, subrectus, medius pone ocellos profunde sinuatus; anguli anteriores obtuse rotundati; margines laterales ante humeros obtusangulos calloque instructos elevatiusculo subrecti, pone humeros triplo fere breviores, recti; anguli

posteriores valde obtusi; margo posterior nonnihil arcuatus. Scutellum duplo fere longius pronoto, latitudine baseos sexta brevius parte, ante apicem nonnihil dilatatum, apice medio brevi spatio profunde emarginato; basi mediocris convexitatis, pronoto subelevatius, ad latera apicemque versus late convexiusculo-declive, anguste marginatum, parce subtiliter punctatum, basi media laevi: purpureonigrum nitidissimum subaenescens, lineolis duabus marginis anterioris utrinque, margine laterali et apicali limboque sat lato intramarginali flavis, hoc maculis minutis irregularibus fuscis irrorato. Pectus indumento glauco dense obsitum, nigrum; prosterno margineque mesosterni anteriore flavis. Elytra spatio extra scutellum conspicuo flavo. Pedes flavi. Abdomen ut in *Plataspide silphoide* descriptum.

Long. 2 lin., lat. $1\frac{1}{2}$ lin. — Longit. capitis $\frac{1}{2}$, latit. 1; longit. pronoti vix $\frac{2}{3}$, latit. apicis $1\frac{1}{4}$, humerorum $1\frac{2}{3}$; longit. lineae flavae ante humeros vix $\frac{3}{4}$, marginum lateralium pone humeros vix $\frac{1}{4}$; longit. scutelli $1\frac{1}{4}$, latit. baseos $1\frac{1}{2}$, ante apicem $1\frac{3}{4}$ lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad tertiam ventris incisuram $\frac{2}{3}$ lin.

24. *Tetyra cribraria flavescens punctis numerosissimis impressis fuscis, scutello postice emarginato. Syst. Rhyng. 143, 72. Ent. Syst. Suppl. 531, 45. Cimex cribrarius.* — Habitat in India orientali.

Herr. Schaeff. Wanz. Ins. V, 84. Tab. 134, fig. 416. — *Thyreocoris cribrarius* (fem.).

Duo lustravi exempla, a *Daldorffio* in Sumatra lecta.

Coptosoma Lap. — *Mas.* — Antennae flavae. Caput deflexum, subperpendiculare, tertia parte diametro longitudinali latius, transverso-rhomboidale, apice acute rotundato, marginato, medio nonnihil inciso: flavum, supra planiusculum, lateribus punctis irregularibus impressis, striis clypeum includentibus fuscis, ante apicem subito coeuntibus; inter oculos et ocellos utrinque fovea minuta, sat profunda.

Pronotum longitudine duplo latius, capite duplo longius, subsemicirculari, basi convexum, antice valde convexo-declive, callis nullis; pars anterior serie transversa, subrecta, irregulari punctorum dilute fuscorum ante humeros terminata, flava, subopaca, punctis haud coloratis inaequaliter parceqve sculpta, stria marginali apicis, fascia media tenui, arcuata, subimpressa, interdum interrupta, lateribus angulatim reflexa, laete fuscis, serie irregulari punctorum subconfluentium, ab oculis ad humeros utrinque ducta, dilute fusca; pars posterior nitida, virescentiflava, linea media flava obsoletiori, punctis dilute fuscis haud confluentibus, lineolas abbreviatas transversas efformantibus, parcius obsita; margo anterior pronoti profunde sinuatus; margines laterales ante humeros cum angulis anterioribus rotundati, juxta humeros brevi spatio nonnihil sinuati, pone humeros quadruplo breviores, recti; anguli posteriores maxime obtusi; margo posterior ad latera subarcuatus, medius subsinuatus. Scutellum transverso-quadratum, latitudine baseos quarta ferme parte brevius, pronoto vix duplo longius, angulis anterioribus subacutis, lateribus subrectis, postice nonnihil divergentibus, angulis posterioribus apiceqve late rotundatis, hoc subtruncato, medio sat profunde emarginato; supra modice convexum, ad latera et apicem late plano-declive, virescentiflavum, nitidum, linea media flava obsoletiori, sculptura ut in posteriori pronoti parte notatum; callus basalis vix elevatus, stria fusca inclusus distinctissima, linearis, longitudine quadruplo latior, margine laterali rotundato, colore dilutiori, margine posteriori medio obsolete producto; margines scutelli omnes acute marginati: margo anterior inter callum basalem angulosqve anteriores haud dilatatus, reliquis perparum latior. Pectus indumento glauco reticuloso obsitum; prosternum flavum, macula nigricante utrinque; mesosternum et metasternum nigra, ob-

seure flavomarginata, maculaqve notata obscurius flavescente ad pedes utrinqve. Elytra spatio corneo libero flavo, serie profunda longitudinali, postice abbreviata, punctorum fuscorum; spatio interno hyalino, fusco-marginato; membrana alaeqve hyalina, venis fuscis. Pedes flavi. Abdomen flavum, structura congenericarum, incisuris ventralibus striisque segmentorum lateralibus transversis nigris; segmenta tria anteriora ventris media parte nigra, sequentia nigra, margine laterali late flavo.

Segmentum ventrale quartum, quintum sextumqve macula magna fusco-tomentosa utrinqve instructa sunt, quae tamen maculae plagis ventralibus vix analogae, cum in reliquis hujus generis mihi cognitis speciebus desiderentur.

Long. 2 lin. — Longit. capitis $\frac{3}{8}$, latit. $\frac{1}{2}$; longit. pronoti $\frac{3}{4}$, latit. humerorum $1\frac{1}{2}$; longit. scutelli $1\frac{1}{2}$, latit. baseos $1\frac{5}{8}$, apicis $1\frac{3}{4}$; longit. calli basalis $\frac{1}{4}$, latit. 1 lin. Altitudo corporis maxima a medio scutello ad secundam ventris incisuram $\frac{7}{8}$ lin.

25. *Tetyra Schulzii atro aenea scutello utrinqve macula baseos coccinea. Syst. Rhyng. 143, 74. Ent. Syst. IV, 83, 16. Cimex Schulzii. — Habitat Cayennae.*

Plura examinavi individua, a *Schmidtio* aliisque ex America meridionali transmissa; ad Bahiam non infreqvens videtur.

Diagnosis quoad picturam emendanda:

Atro-aenea, antennis tarsisque fuscis, elytris macula basali coccinea, segmentis ventralibus 3—6 puncto marginali flavo.

Odontoscelis Lap. — Mas, fem. Antennae rufofuscae, articulis duobus exterioribus nigris. Caput nutans, diametro longitudinis sesqui latius, transverso-triangulare, apice summo truncato, nigrum, supra convexiusculum, nitidum atroaeneum, crebre punctulatum, lateribus anguste reflexo-marginatis; clypeus linearis, subelevatus, parce subtiliter

punctulatus, ante apicem nonnihil dilatatus. Rostrum fuscum. Pronotum diametro longitudinali latitudineque apicis aequalibus vix duplo latius, capite duplo longius, mediocris convexitatis, antice convexo-declive, atroaeneum nitidum, parcius subtiliter punctatum, punctis ad latera acute marginata majoribus; margo anterior late sinuatus; anguli anteriores subrecti; margines laterales satis rotundati, basi humeris satis acutangulis, compressiusculo-elevatis, humiliores, pone humeros acute marginati, retusi, valde obliqui, fere transversi, vix a margine posteriori recto tenuissime marginato discernendi. Scutellum sesqui longius pronoto, abdomine paullo brevius, latitudine baseos decima brevius parte, basi utrinque impressum, modice convexum, pronoto nonnihil humilior, ad latera et apicem planiusculo-declive, atroaeneum nitidum, sat crebre punctulatum, punctis ad angulos anteriores majoribus, crebrioribus, apicem versus vero obsoletioribus; callus basalis sat distinctus, laevissimus, subtilissime punctulatus; anguli anteriores acuti, extrorsum producti; margines laterales pone basin sinuati; striae marginales ante media latera evanescentes. Pectus nigrum, disperse punctulatum; mesosternum et metasternum indumento griseo reticuloso obsita. Elytra nigra, punctis obsoletis raris impressa, externe quadrisulcata, sulco quarto (interiori) omnium latissimo, postice abbreviato; macula baseos coccinea magna, ovata, obliqua, latere exteriori postice emarginato, marginem elytrorum inflexum etiam occupante. Membrana elytrorum alaeque hyalina. Pedes nigropiceae, tarsi dilutioribus. Venter ater, nitidus, lateribus crebre punctulatis; segmenta 3—6 macula minuta punctiformi marginis lateralis flava utrinque.

Long. $2\frac{1}{2}$ lin. — Longit. capitis $\frac{1}{2}$, latit. $\frac{3}{4}$; longit. pronoti 1, latit. apicis 1, humerorum $1\frac{3}{4}$; longit. scutelli $1\frac{1}{2}$, latit. baseos $1\frac{2}{3}$ lin. —

Altitudo corporis maxima a posteriori pronoti margine ad insertionem pedum secundi paris $\frac{3}{4}$ lin.

Odontoscelis signatipennis Germ. (*Zeitschr. f. d. Ent.* 1, 42, 12; Herr. Schaeff. *Wanz. Ins.* V, 35. Tab. 154, fig. 484) huic quidem peraffinis est, sed differt statura duplo minori, convexitate majori, angulis anterioribus scutelli minus productis, sulcis elytrorum augustioribus, ejusdem ferme latitudinis, ventre convexiori immaculato etc.

26. *Tetyra Smidtii nigro aenea elytris basi macula alba.* *Syst. Rhyng.* 143, 75. — Habitat in America meridionali.

Diagnosis quoad picturam emendanda:

Nigroaenea, *antennis tarsisque fuscis*, *elytris macula basali alba*, *segmentis ventralibus 3—6 puncto marginali albo.*

Odontoscelis Lap. — *Mas*, *fem.* Speciei praecedenti affinis, sed triplo minor, colore dilutius aenescens, et praeterea sequentibus notis distincta. Caput diametro longitudinis tertia latius parte, apice summo rotundato, nec truncato, supra creberrime profundius punctatum. Margo anterior pronoti subrectus; anguli anteriores abrupte producti, acute rotundati; margines laterales pone humeros profundius retusi, sed vix marginati. Scutellum vix quarta parte longius pronoto, abdomine quarta parte brevius, latitudine baseos sexta brevius parte, parum convexum, apice summo subconvexo-declivi, picescente; anguli anteriores valde acuti, valde extrorsum producti, margines vero laterales pone basin perparum sinuati; apex anguste rotundatus. Elytra picea, aenescentia, macula baseos alba, figura ut in specie antecedente. Pedes picei, tarsis dilutioribus. Segmenta ventralia 3—6 macula minuta triangulari marginis lateralis alba utrinque; segmentum anale interdum mar-

gine albo, in maculam minutam ejusdem coloris utrinque desinente.

Odontoscelis Smidtii Germ. (l. c. 40, 8; Herr. Schaeff. l. c. 35. Tab. 134, fig. 483) a specie Fabriciana differre videtur: margine pronoti laterali ante humeros nonnihil sinuato; scutello longitudine abdominis; elytris macula basali apiceque flavis rufisque; abdomine immaculato.

Long. $1\frac{1}{2}$ lin. — Longit. capitis $\frac{3}{8}$, latit. $\frac{1}{2}$; longit. pronoti $\frac{5}{8}$, latit. apicis $\frac{5}{8}$, humerorum $1\frac{1}{8}$; longit. scutelli $\frac{3}{4}$, latit. baseos $\frac{7}{8}$ lin. Altitudo corporis maxima a posteriori pronoti margine ad pedes secundi paris $\frac{5}{8}$ lin.

27. *Tetyra Daldorffii nigro aenea scutello maculis tribus margineque apicis rubris.* Syst. Rhyng. 114, 76. — Habitat in America meridionali.

Odontoscelis Lap. — *O. Smidtii* peraffinis, colore, scutello aliter formato, profundius et margines versus crebrius punctato tantum distincta. Pronotum margine posteriori rufo. Scutellum pronoto sesqui longius, latitudine baseos sexta parte brevius (abdomine paullo brevius?), satis convexum, ad latera et apicem planiusculo-declive, nigrum, nitidum, maculis tribus in triangulum positis (lateralibus obliquis, ovatis, posteriori minore, rhombea) margineque sat lato ab apice ad media latera rufis; margines laterales pone angulos anteriores acutos, parum productos, brevi spatio sat profunde sinuati; apex late rotundatus. Elytra dilute rufa, basi summa maculaque ante apicem nigrofusca. (Abdomen in exemplo unico deest).

Odontoscelis vinculata Germ. (l. c. 42, 13) hujus varietas videtur (seu forma genuina?) pronoto toto nigro maculisque scutelli confluentibus.

28. *Tetyra tibialis atra nigro aenea elytrorum margine tibisque albis.* Syst. Rhyng. 144, 77. — Habitat in America meridionali.

Diagnosis quoad picturam emendanda:

Nigroaenea, *antennis*, *tibiis tarsisque dilute fuscis*, *elytris margineqve abdominis posteriori albis*.

Odontoscelis Lap. — *Mas*, *fem.* *O. Smidtii* duplo fere minor ideoqve omnium minima. Antennae dilute fuscae. Caput magis quam in speciebus antecedentibus deflexum, longitudine dimidia parte latius, transverso-trigonum, apice acutiusculo-rotundato, lateribus immarginatis; supra nonnihil convexum, creberrime punctatum, obscure aeneum, nitidum; oculi ut in *O. scarabaeoide* prominuli; clypeus linearis, apicem subprominulum versus sensim latior, basi crebre punctata, parte anteriori laevi. Pronotum diametro longitudinis dimidia ferme latius parte, quarta vero parte ad apicem angustius, capite duplo longius, valde convexum, antice et ad latera valde convexo-declive, basi etiam, potissimum pone humeros, angustius subito convexo-declive, totum obscure aeneum, creberrime punctatum, disco vix parcius sculpto, ante humeros utrinque transversim obsolete impresso; apex late sinuatus, immarginatus; anguli anteriores pone oculos subito prominuli, acute rotundati; laefera ante humeros nonnihil rotundata, apicem versus valde convergentia, acute marginata: margo humeris elevatis basi inferior, unde brevissime sinuatus apparet; humeri acutanguli, acumine obtuso; margines laterales pone humeros acute marginati, retusi, valde obliqui, fere transversi, a margine posteriori subrecto vix discernendi. Scutellum quarta parte longius pronoto, latitudine baseos sexta brevius parte, abdomine nonnihil longius, mediocris convexitatis, pronoto humiliter, ad latera apicemqve abrupte planiusculo-declive, sat crebre punctatum, totum obscure aeneum nitidum, apice margineqve laterali posteriori piscicentibus, disco parcius punctato, callo basali nullo distincto;

anguli anteriores acuti, minime vero extrorsum producti; margines laterales pone basin brevi spatio recti, antice nonnihil convergentes; apex late rotundatus. Pectus nigrum, prosterno crebre rugosopunctato, metasterno mesosternoque indumento griseo granuloso dense obsitis. Elytra laevia, alba, sulcis exterioribus nullis, sulco autem notata interiori postice abbreviato, cujus margo interior niger; membrana alaeque hyalina. Pedes picei, tarsis tibiisque dilute fuscis vel fuscopallidis, his ante basin fuscis. Abdomen nigrum, margine anguste albo, basin versus fusco; venter convexus, immaculatus, lateribus creberrime punctatis.

Long. $1\frac{1}{4}$ lin. — Longit. capitis $\frac{1}{4}$, latit. $\frac{3}{8}$; longit. pronoti $\frac{1}{2}$, latit. apicis $\frac{3}{8}$, humerorum $\frac{5}{8}$; longit. scutelli $\frac{5}{8}$, latit. baseos vix $\frac{3}{4}$ lin. Altitudo corporis a posteriori prosterni margine ad pedes secundi paris $\frac{3}{8}$, maxima pone medium scutellum ad tertiam ventris incisuram $\frac{1}{2}$ lin.

Descriptio *Odontoscelidis pulicariae* Germ. (*l. c. I, 39, 6*) huic speciei etiam competit; sed minus diligentem puto, cum antennarum bis faciat mentionem.

Bemærkning om Tandforholdet hos *Halichoerus grypus*

af

Candidat Reinhardt.

Rindtændernes Antal hos Sælhunde-Slægten *Halichoerus* angives, saavidt jeg veed, eenstemmigen at være fem paa hver Side i hver Kjæbe. Jeg har i det Kongelige naturhistoriske Museum undersøgt en Deel Cranier af *Halichoerus grypus*, indsendte saavel fra Island som fra Sjælland og Laaland, og paa flere af disse fundet bag ved den femte Rindtand i Overkjæben endnu en sjette, som er betydelig mindre end den foranstaaende, og ikke som denne forsynet med 2 Rødder, men kun med en eneste; i Underkjæben derimod har jeg aldrig fundet flere end de sædvanlig angivne 5 Rindtænder.

Af 6 Cranier, som opbevares i Museet, frembyde de 3 denne sjette Rindtand; paa det ene, som er af et anseeligt Individ, og er indsendt fra Laaland, findes den paa begge Sider; paa det andet, som er fra Island, og har den meget betydelige Længde af 11 Tommer og 3 Linier, og hvis Tænder næsten ere aldeles afflidte, findes den paa høire Side, medens at der paa venstre Side ikke engang er Spor til nogen Tandhule; paa det tredie, ligeledes fra Island indsendte Cranium, der kun er omtrent 8 Tommer langt og altsaa af et temmelig ungt Individ, findes paa høire Side Tandhulen; men Tandens selv er udfalden (dog neppe medens Dyret levede); paa venstre Side er Tandhulen ogsaa her forsvunden.

Endskjondt altsaa denne Tand, som ovenfor er viist, uvertiden findes til den sildigste Alder, synes dog allerede den Omstændighed, at den hidtil ikke er bleven bemærket, at godtgjøre, at den, som oftest, hurtigen falder ud, uden at efterlade noget Spor; maaskee udvikles den ikke engang hos alle Individier; imidlertid synes den dog at forekomme for hyppigt til, at dens Tilstedeværelse kan ansees blot for en tilfældig Abnormitet.

Forhandlinger i det skandinaviske entomologiske Selskab

Meddeelte af

J. C. Schiodte

Selskabets Sekretair.

Modet den 26de September.

Hr. Fr. Jacobsen foreviste Exemplarer af tre mærkelige Arter, han under sit Ophold i det nordlige Jylland i Sommer havde tilegnet den danske Fauna: *Haliphus elevatus F.*, tagen i Slutningen af Juli i Bøgen Mølleaa, tæt syd for Holstebro, i meget dybt Vand (forhen ikke funden i det egenlige Danmark); *Wiedemannia borealis* ved Storaæn i Holstebro (forhen kun funden i Lapland); *Dioctria Reinhardi* i Quistrup Have imellem Holstebro og Struer.

Hr. C. Kiellerup foreviste to for den danske Fauna nye Eleutherater, begge opdagede i Ladegaardsaaen ved Kjøbenhavn: *Haliphus fulvicollis Erichs.* og *Gyrinus dorsalis Gyll.*; samt en for vor Fauna ny Antliat, *Gymnosoma melanura Meig.*, tagen paa Sandet ved Strandbredden sydligt for Ronne paa Bornholm.

Hr. Stæger foreviste en for vor Fauna ny Antliat, *Oxyrhina frontalis Meig.*, tagen paa Rør i Drdrup Mose i Begyndelsen af September.

Sekretairen gjorde en Meddelelse om, at den af Prof. Zetterstedt i Ins. Lapp. (p. 403 gen. 21 n. 1) som ny Slægt og Art opstillede *Lepton attenuator* i begge Henseender falder

sammen med den af Meddeleren eet Par tidligere (1837) i nærværende Tidsskrift (1 B. S. 596) beskrevne *Copisura rimator*. Da Hr. Zetterstedt ifølge sit Værks Plan (selv for som nye angivne Slægter) kun anfører habituelle, og i dette Tilfælde tildeels ikke meget nøjagtige, Karakterer af det letteste Slags og ikke har kjendt Hunnen, vilde Meddeleren, uagtet Beskrivelsen af Arten saagodt som ganske stemmer med den af ham selv givne, ikke have tor det antage en saadan Sagens Sammenhæng, saafremt han ikke i den forløbne Sommer havde havt Lejlighed til at see Hr. Zetterstedt's *Lepton attenuator* opstillet i svenske Samlinger: men snarere have troet at maatte tiltræde Hr. Erichson's Paastand (Bericht f. 1838 p. 16 (296), ifølge hvilken den omhandlede Slægt skulde falde sammen med *Coelinius Nees*. Meddeleren erindrede derhos om, at en anden *Schneumon*-form allerede siden 1815 har været opstillet af Nees v. Esenbeck i Berl. Mag. d. Gesellsch. naturf. Fr. under Navn af *Lapton*, saa at den af Hr. Zetterstedt valgte Benævnelse, selv om den dermed betegnede Form virkelig havde været ubeskreven, dog neppe kunde have gjort Krav paa fremtidig Bestaaen, uanset endog det øvrige store Antal Navne, afledede af eller sammensatte med hiint græske Ord, man allerede har bragt i Anvendelse i Zoologien.

Modet den 10de Oktober.

Samme gav en Udsigt over de ham bekjendte danske Arter af Lokusternes Familie.

1. *Barbitistes punctatissima* Bosc. — Paa lave Busse, især i Haver, sjelden. Meddeleren har fundet et Par ved Springforbi paa Sjælland og nogle Exemplarer i en Have i Ronne paa Bornholm. Den findes fuldstændigt udviklet i Juli og August.

2. *Meconema thalassina* De G. — Paa høje Træer, især Bøge og Ege, i Danmarks fleste Skovegne; ikke sjelden. Som specielle Findesteder anførte Meddelelsen efter Andres og egne Erfaringer: Dyrehaven, Charlottenlund, Drdrups Krat, Boserup Skov ved Roeskilde, alle Skovene omkring Sorø, Nestved og Bordingborg, Skovene paa Guldborgland paa Lolland, Løvskovene omkring Ronne og Allinge paa Bornholm, Silleborg Skove, Skovene omkring Vejle, Kolding, Apenrade og Slesvig. Den findes udviklet allerede i Juni.

3. *Locusta viridissima* L. — Hyppig paa lavt Krat overalt i Danmark; den træffes udviklet i Juli.

Hr. Burmeister's Angivelse (Handb. d. Ent. II. S. 714), at *Locusta cantans* forekommer i Holsteen, bekræftede Hr. Drewsen ifølge egen Erfaring.

4. *Decticus verrucivorus* L. — Overalt i Danmark i højt Græs paa fugtige Enge; udviklet i Juli og August.

5. *Decticus brachypterus* L. — Af denne Art har Meddelelsen kun fundet et eneste kvindeligt Individ i Schleswiger Holz i Sønderjylland, i August 1810.

6. *Decticus apterus* F. — Temmelig hyppig overalt i Danmark paa lave Buske; den findes udviklet i August. Den synes især at foretrække Haver og saadanne mindre Skove, som ere under havemæssig Kultur.

7. *Xiphidium dorsale* Latr. — Først opdaget af Meddelelsen i et enkelt kvindeligt Individ paa en Sandslette ved Frederikshavns sydlige Strand, og senere, i indværende Mars August Maaned, gjenfundet i Mængde i begge Rjon i Mareshalmen paa Bornholms vestlige Strandbred imellem Ronne og Blykobberaaen.

Müller's *Locusta viridis* (*Prodr.* 101, 1144) henførte Meddelelsen til *Meconema thalassina*.

Modet den 24de Oktober.

Hr. C. Kiellerup paaviste i en betydelig Række af Exemplarer af *Haliphus fluvialis* Aub. og *H. ruficollis* De G. saadanne Overgange imellem begge i Form, Farve, Tegning og Skulptur, at den førstnævnte Art kun kan betragtes som en Form af den sidste.

Hr. Strøm foreviste Afbildning af en *Acrionicta*-Larve, maaffee til *A. Euphorbiae*, og som stemmer med de Angivelser, Hr. Boie i nærværende Tidsskrift (I B. S. 527) har meddeelt om en ubekjendt Larve af den nævnte Glosfatslægt. Hr. S. havde fundet sin Larve i August paa en sandet Mark imellem Bagsværd og Johnstrup paa *Rumex acetosa*.

Hr. Stæger foredrog en Meddelelse om *Anthomyia triquetra* Wied., i hvilken han fremstiller denne Art som kollektiv og opløste den i tre forskjellige Arter.

*) *Anthomyia triquetra*, Wiedm. Zoolog. Mag., der senere er optaget under samme Benævnelse hos Meigen og Zetterstedt (Ins. Lapp.), som *Musca triquetra* hos Fallén, og af Macquart med samme Artsnavn hensat under den særegne Slægt *Atomogaster*, er hos alle disse Forfattere fremstillet i temmelig overensstemmende Beskrivelser, ene med Undtagelse af Ster-

*) Med Hensyn til Offentliggjørelsen af Meddelelserne er der fra Selskabets Side indrømmet det Medlem, til hvilket Redaktionen af disse er overdraget, aldeles frie Hænder i Alt, hvad der angaaer deres Form, for hvilken han da bærer Ansvar. Paa den anden Side er det ham ogsaa tilladt, at lade det ham efter Mødet skriftligt Tilfillede umiddelbart benytte som Manuskript, naturligviis hver Gang efter nærmere med vedkommende Forfatter derom steet Aftale. I sidste Tilfælde anmærkes det stedse, saaledes som det her steer, at Meddelelsen er astrykt efter Forfatterens Manuskript.

relsen, der hos de fire førstnævnte ansættes til $1\frac{1}{2}$ eller $1\frac{1}{2}$ —2 Lin., medens den sidste (Macquart) angiver den 2—3 Linier.

Da Dyret hører til en af vore almindeligste Flue=Arter og dets Tegning tillige er ligesaa bestandig som karakteristisk, havde jeg hidtil ikke synderligt ændset denne Uoverensstemmelse i Storrelsen, omendstjendt en skarp begrændset Ulighed af næsten det dobbelte Længdemaal forekom mig noget paafaldende. Det er først ved en mere kritisk Undersøgelse, jeg, ved nogle Jagttagelser over Anthomyzides, i den senere Tid har anstillet med den nævnte Art, at jeg har fundet nogen væsentlig Betydning i denne Ulighed, idet den, i Forening med andre forhen oversete Karakterer, viser saa bestemte Kjendemerker, at denne ene Art kan tydeligt paavises at indeholde tre distinkte Species, af hvilke det ene, der har den meste Storrelse (henved 3 Linier), antages at være Macquarts Art, medens det andet sandsynlig har været forvekslet med det tredie, som udgjør den rette Type for den af de øvrige Forfattere beskrevne Art.

Fælleskaraktererne for alle tre Arter indeholdes saaledes i enhver af de nævnte Forfatteres Diagnoser af *Anth. triquetra*; men fuldstændigst i Zetterstedts:

A. triquetra: *antennis medioeribus, fronte non prominente; abdomine cinereo, singulo segmento punctis 3 nigris; halteribus flavis. m. f.*

Mas. *Oculis arcte cohærentibus, thorace atro, opaco, postice griseo, alis squamaque subinfuscatis.*

Fem. *Oculis remotis, vitta frontali nigra, thorace cinereo, alis hyalinis, squama vix infuscata.*

Specialkaraktererne kunne angives saaledes:

1. *Atomogaster Macquarti.*

Mas. *Antennis longiusculis; pedibus nigro-piceis; femoribus intermediis subtus in medio spina 1, tibiis*

posticis utrinque ciliatis; alis brunnescentibus. Long. $2\frac{1}{2}$ —3 lin.

Fem. Long. 2 lin.

Atomogaster triquetra. Macq. Buff. 2. 329. 1.

2. *Atomogaster tibialis.* n. sp.

Mas. Antennis longiusculis; femoribus intermediis subtus, in medio, spina 1; tibiis anterioribus tarsisque intermediis testaceis, tibiis posticis externe longe ciliatis, apice seta longissima; alis brunnescentibus. Long. 2 lin.

3. *Atomogaster triquetra.*

Mas. Antennis breviusculis; pedibus nigro-piceis, femoribus intermediis subtus, in medio, spinis 2, tibiis posticis intus bi-seriatim ciliatis; alis sub-infuscat. Long. $1\frac{1}{2}$ lin.

Fem. Long. $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ lin.

Anthom. triquetra. Wiedm. Zoolog. Mag. Meig. 5. 162. 139.

Musca triquetra. Fall. Musc. 73. 80.

De to første Arter forekomme temmelig sjelden. Jeg har fundet dem paa Træer i Charlottenlund og Dyrehaven samt i Frederiksberg Slotshave i Mai og September—October. *A. tibialis* har jeg ogsaa truffet engang ved Leersøen. Derimod er den sidste Art, den egentlige *A. triquetra*, meget almindelig og forekommer i stor Mængde, hele Sommeren overalt paa Hækker og Buske i Nærheden af Vandet; fortrinsviis opholder den sig paa Rør.

Medet den 1ste November.

Samme gav en Udsigt over den danske Faunas Arter af Antliatslægten *Platycheirus*.

*) En karakteristisk Afdeling under Syrphus-Slægten danne de Arter, hvis Hanner have bilaterede Fortarfer (Subgenus *Platycheirus* St. Farg. et. Serv.) De tidligere Forfatteres Beskrivelser af disse Arter have imidlertid ingenlunde været tilfredsstillende, og det er først ved Prof. Zetterstedt's omhyggelige Opstilling og Beskrivning i *Insecta lapponica* at man med Sikkerhed har kunnet bestemme dem. Da den danske Fauna ei alene tæller de samme Arter som Meigen angiver, men desuden nogle andre forhen mindre tydeligt bestemte, vilde jeg ansee det ikke overflødigt at meddele en Beskrivelse af de danske Arter af denne Afdeling af Syrphus-Slægten.

1. *S. manicatus*: pallide æneus, parum nitidus; hypostomate valde extenso, griseo-pollinoso; abdomine atro m. aut æneo f. maculis bis tribus aut quatuor luteis; antennis pedibusque nigris, geniculis flavis. Long. 4 lin.

Mas. Tenuiter flavo-villosus; articulis 2 primis tarsorum anticorum dilatatis, depressis, albis, subtus nigro-punctatis; metatarso postico valde incrassato.

Fem. Flavo-pubescens; thorace vittis 3 obscurioribus, nitidis, tarsis omnibus simplicibus.

Meig. 3. 336. 91? Macq. Buff. 1. 548. 46? *Scaeva manicata*. Zett. Ins. Lapp. 606. 33.

Da et af de væsentligste Særkjender for denne Art, det næsten conist fremstaaende Ansigt, ikke omtales hos Meigen og Macquart, der begge sammenligne den med *S. scutatus*, ja Meigen endog udtrykkelig tillægger den Hoved som *S. scutatus* og peltatus, bliver Citatet af dem noget usikkert. — Hunnens Jøse er glindsende sort. Af de to øverste, hvide Led paa Hannens Forsødder er det 1ste meget stort, bredt udvidet, med den nedre Ende skraat afstaaet; det 2det Led er noget smallere

*) Aftrykt efter Forfatterens Manuskript.

og meget kort: hvert af disse Led have paa Underfladen 2de paa Overfladen meer eller mindre gjennemskinnende sorte Punkter.

Forekommer ikke sjelden i Juni, i Engene ved Leersøen, i Ordrup-Mose og paa Amager ved Sumpe og Vandsteder.

2. *S. peltatus*: æneus, nitidus; hypostomate modice extenso; abdomine atro, maculis bis tribus subquadratis, luteis, antennis fuscis, intus testaceis, pedibus anterioribus luteo-testaceis: femoribus basi pedibusque posticis fere totis, fuscis. Long. 4 lin.

Mas. Flavo-pubescent; pedum anticorum: tibiis versus apicem dilatatis, metatarso dilatato, depresso articuloque 2do vix dilatato sub-triangulari, albidis; pedum intermediorum: femoribus margine inferiori sub-excavatis, tibiis basi intus elevatis, in medio incurvis, apice clavatis.

Fem. Brevissime pubescens, l. nuda; pedibus simplicibus, genibus posticis late rufis.

Meig. 3. 334. 89. Macq. Buff. 1. 547. 43. *Scæva peltata* Zett. Ins. Lapp. 606. 30.

Ansigtet hos denne Art er, især nedentil, ikke saa fremstaaende som hos den foregaaende. Svulsten staaer i en lige Linie med Dphøiningerne paa Mundens øvre og nedre Forrand. Det 1ste Led af Hannens Forsødder er langagtigt, bredt, paa Underfladen med tre fortagtige Striber, der ofte vise sig i svage Skygger paa Overfladen. Den særegne Form af Hannens Mellembeen er karakteristisk for denne Art.

Den forekommer paa samme Tider og Steder som den foregaaende, men meget sjeldnere.

3. *S. scutatus*: æneus, nitidus; hypostomate vix extenso; abdomine atro, maculis bis tribus flavis; antennis fuscis, intus testaceis. Long. 4 lin.

Mas. Flavo-pubescent; pedibus anterioribus flavo-testaceis, anticorum: femoribus medio nigris tibiisque versus apicem dilatatis, externe floccosis, tarsorum articulis 4 primis albidis, dilatatis: articulo 1mo latiori 2doque brevissimo subtus fusco-maculatis; pedum intermediorum: femoribus subtus tibiisque fere totis nigris; pedibus posticis nigris, genibus flavis, metatarso modice incrassato.

Fem. Brevissime pubescens, l. nuda; fronte nigra, nitida, fascia interrupta griseo-pollinosa; pedibus anterioribus luteo-flavis, intermediorum femoribus striga inferna annuloque tiliarum, fuscis; pedibus posticis nigris, femoribus tibiisque basi et apice flavis.

Meig. 3. 333. 88. Macq. Buff. 1. 546. 42.

Det neppe fremstaaende Ansigt, den smalle Bagtrop med temmelig smaa gule Pletter, i Forening med Hannens særegent dannede Forsødder, hvoraf alle de 4 øverste Led ere udvidede og hvide: det 1ste Led stort, den nederste Ende næsten lige afstaaeren, 2det Led omtrent af samme Brede som det 1ste, men meget kort, det 3die og 4de i aftagende Brede — ere Særkjenderne for denne Art.

Den er sjelden; kun et Par Gange har jeg taget den i Juni i Ordrupmose.

4. *S. chypeatus*: æneus, nitidus; hypostomate apice rotundato; abdomine atro, maculis bis tribus quadratis luteis; antennis totis nigris. Long. $3\frac{1}{2}$ —4 lin.

Mas. Flavo-pubescent; hypostomate flavo-griseo pollinoso; pedibus anterioribus luteis, femoribus pubescentibus: pedum anticorum tibiis, apice albis, tarsisque modice dilatatis, depressis, tibiis intermediis simplicibus, intus ad basin ciliatis; pedibus posticis nigris: femoribus tibiisque basi et apice luteis.

Fem. Brevissime pubescens; hypostomate albido pollinoso; abdominis segmento 5° punctis 2 luteis; pedibus luteis, posticorum femorum tibiærumque annulo tarsorumque articulis 1, 4 et 5, nigris.

Meig. 3. 335. 90. Macq. Buff. 1. 547. 44. *Scæva clypeata* Zett. Ins. Lapp. 606. 31. var. b.

Var. b. femoribus anterioribus dimidio basali infuscatis, l. nigris. *Mas.*

Var. c. femoribus posticis totis luteis. *Fem.*

Var? d. abdomine angustato, maculis majoribus, oblongis. *Mas.*

Fra de tre foregaaende Arter afviger denne især ved Formen af Ansigtet, hvis Spidse (ved Mundranden) er afrundet, og ikke, som hos hine, vinkelformig fremstaaende. Paa Hansens Fødder er Skinnene nedre Halvdeel hvidagtig, men Fødderne gule: alle Fodleddene omtrent lige brede. Varieteten d. afviger betydelig i Habitus og Farve, men har de øvrige Karakterer tilfælles med Arten.

Ikke sjelden i Juni og Juli, meest i Nærheden af Vandet.

5. *S. quadratus*: nigro-æneus, nitidus; hypostomate apice rotundato, fronte (feminæ) chalybescente, punctis 2 albo-pollinosis; abdomine angustato, sub-acuminato, nigro, nitidissimo, maculis bis tribus luteis, anticis 2 guttiformibus, reliquis quadratis; antennis nigris; pedibus luteis, posticorum femorum tibiærumque annulo metatarsoque nigris. *Fem.* Long. 3 lin.

Macq. Dipt. Syrph. 82. 8? et Buff. 1. 549. 49?

Da Macquarts Beskrivelser ikke ere ganske fuldstændige, ei heller indbyrdes overensstemmende, har jeg ikke med Visshed kunnet betegne denne som hans Art. Fra *S. clypeatus*, som den er meget liig, afviger den ved den mindre Sterrelse, den blaasorte Pande, den smalle spidse Bagtrop, der selv hos dræglige Hunner beholder samme Form, samt ved Mangelen

af det 4de Par Pletter paa det 5te Segment. Ikke er ogsaa det 3die Par, paa det 4de Segment, for dunkle. Jeg træffer denne Art hvert Aar i Juni og Juli i Ellemosen i Charlottenslund, men altid kun Hunnen.

6. *S. scambus*: æneus, nitidus; hypostomate apice rotundato, flavo-griseo-pollinoso; abdomine nigro, maculis bis quatuor magnis luteis; antennis nigris. Long. 4—4½ lin.

Mas. Flavopubescent; pedibus anterioribus luteis, femoribus subtus setosis, anticorum tibiis, apice albis, tarsisque modice dilatatis, depressis, intermediorum tibiis intus sub-excavatis, curvatis, nudis; pedibus posticis nigris: femoribus tibiisque basi et apice luteis.

Fem. Brevissime pubescens l. nuda; pedibus luteis, posteriorum femorum tibiisque annulo, tarsorumque articulis 1, 4 et 5, nigris.

Scæva clypeata Zett. Ins. Lapp. 606. 31. var.

Størrelsen, de lange sorte Borster paa Hannens altid eensfarvede rødgule For- og Mellemlaar, de mellemste Tibier, der ere indvendig nøgne, flade, ligesom indskaarne og noget ombredte, samt den langt mere udbredte gule Farve paa Bagkroppen, hvor den sorte Grundfarve kun danner en Ryglinie og en smal Som om Segmentrandene — karakterisere denne som en fra *S. clypeatus* særskilt Art. — Den forekommer ikke sjelden i Enge og Moser.

7. *S. fulviventris*: æneus, nitidus; hypostomate apice rotundato, flavo-griseo pollinoso; abdomine luteo, basi, linea dorsali incisuris nigris; antennis nigris; pedibus luteis, articulis tarsorum posteriorum 1, 4 et 5 nigris. — Long. 4 lin.

Mas. Pedum anticorum femoribus externe ciliatis, tibiis dilatatis compressis, apice albidis, tarsis basi albidis, articulis brevissimis, modice dilatatis.

Macq. Dipt. Syrph. 81. 6. ♂ et Buff. 1. 548. 47. ♂.

Af denne udmærkede Art har jeg taget Hannen (det eneste bekendte Kjøn) et Par Gange i Juni, i Ordrupmose. Den har ligeledes megen Lighed med *S. clypeatus* og især den deraf udstilte *S. scambus*, men afviger fra begge ved de meget korte, brede Førfødder, cilierede Førlaar, simple og nøgne Laar og Tibier paa Mellembenene, eensfarvede rødgule Laar og Tibier paa Bagbenene, samt den rødgule Bagtrop, hvor ifkun det 1ste Segment, en smal Ryglinie og en endnu smalt-lere Søm om Segmentrandene, ere korte.

8. *S. albimanus*: æneus aut cærulescens, nitidus, hypostomate modice extenso; abdomine nigro, maculis bis tribus glaucis aut æneis; antennis nigris; pedibus fuscis, anterioribus plus minusve genubusque posticis semper, pallidis. — Long. $3\frac{1}{2}$ lin.

Mas. Maculis abdominis flavidis, æneo aut glauco micantibus; pedum anteriorum femoribus externe ciliatis, nigris, apice pallidis, tibiis apice dilatatis, compressis, albidis nigro marginatis, tarsis albidis, modice dilatatis; pedum intermediorum femoribus apice, tibiis basi et apice tarsisque pallidis.

Fem. Maculis abdominis glaucis; pedibus anterioribus pallidis tibiaram annulo antapicali tarsisque apice, fuscis.

Meig. 3. 333. 87. Macq. Buff. 1. 546. 41. *Scæva albimana* Fall. Syrph. 46. 19. Zett. Ins. Lap. 607. 35.

Meigen og Macquart angive denne Art sjelden, her er den, ligesom i Sverrig, almindelig. Den forekommer hyppigst i Moser og i Nærheden af Vandet, fra Mai til September, i flere Generationer.

9. *S. ocymi*: nigro-æneus, nitidus; abdomine rufo nigro-variegato; pedibus aut nigris, genubus luteis, aut luteis tarsis nigris. Long. 4 lin.

Mas. Abdomine rufo-luteo, segmentis 1 et 5 æneis, 2do basi 4toque apice fascia atra; alis nigricantibus; pedibus nigris, geniculis anterioribus tibiisque posticis basi luteis, metatarso antico valde articulisque 2 primis tarsorum intermediorum modice, dilatatis, depressis.

Fem. Scutello chalybeo; abdomine rufo-luteo, nitidissimo, segmento 1mo æneo, reliquis postice inæqualiter nigro-fasciatis; alis fusco-hyalinis; pedibus luteis, coxis annulo tibiaram posticarum tarsisque omnibus nigris, simplicibus.

Meig. 3. 337. 93. ♀. Macq. Buff. 1. 546. 40. *Syrph. lobatus*
Meig. 3. 336. 92. ♂. *Scæva ocymi* Fall. Syrph. 48. 23. Zett.
Ins. Lap. 607. 36.

Denne Art, som alle de citerede Forfattere ansee sjelden, er her temmelig almindelig i August, paa Vandplanter.

Notet den 9de November.

Secretairen meddeelte følgende Notice.

For henved ti Aar siden var jeg tilfældigviis kommen i Besiddelse af en meget besønderlig Cydnusform fra Barbariet, hvilken jeg kort derpaa (1834) fandt beskrevet og afbildet af Léon Dufour i det fjerde Bind af det franske entomologiske Selskabs Annaler under Navn af *Cephalocteus histeroides*; Exemplaret blev senere indlemmet i den Westermann'ske Samling, hvor det endnu findes opstillet under det anførte Navn. Under mit Arbejde i denne Vinter med at bestemme og opstille det Kongl. Museums Rhynchotsamling traf jeg atter paa denne Form, men betegnet som *Cydnus scarabaeoides* F. og citeret

af Fabricius i Systema Rhyngotorum som Originaleremplaret til hans Beskrivelse.

Næst efter at gjøre opmærksom paa denne sidste Omstændighed er Hensigten med nærværende Notice deels at bekendtgjøre en herhen hørende ny indiff Art, der, opdaget af Samleren Roefod, nu findes opstillet i Museet; deels at meddele følgende Bemærkning til Léon Dufour's Fremstilling af Slægten.

Hvad der i denne mærkværdige Skabnings Organisation, „une foule de traits dignes à notre attention,” især synes at have fængslet Opdagerens Interesse, er den Omstændighed, at han ifølge sine Undersøgelser maatte antage den for at være blind. Derom udtrykker han sig ikke alene med megen Bestemthed i Diagnosen, men dvæler ogsaa gjentagne Gange derved i den paafølgende udførlige Skildring af Dyrets Bygning, idet han vælger saadanne Ord, som tilstrækkeligt tilkjendegive hans Forbauselse over et saa overordentligt Tilfælde. Alligevel har Léon Dufour, men uden at vide det, baade angivet og afbildet Dyrets Øjne.

Hos den nedenfor beskrevne nye Art ere disse Organer, skjøndt meget smaa, dog ikke vanskelige at opdage med en skarp Lupe. De ere stillede paa samme Maade som hos Cydnus, men saaledes, at de to Trediedele af deres hele Indhold kommer til at vende nedad, hvorfor de bedst opdages, naar Hovedet betragtes paa Undersiden. De deles nemlig af Hovedets for- efter fremtrængende, i Retningen ovenfra nedad temmelig høje, Siderand i to aflange, fremad og udad konvergerende og for- til, tæt ved Mundstjoldets Hjørner, sammenhængende Partier, af hvilke det mindre saaledes kommer til at ligge udelukkende paa Hovedets Overside, det andet, dobbelt saa store, derimod paa Undersiden; deres besønderlige Udseende forsøges endnu betydeligt derved, at en forholdsviis temmelig kraftig, hornagtig,

udadrettet Torn er indplantet i Midten af begge Partiernes For-
eningspunkt, paa Spidsen af den delende Rand; hos den nye
indiste Art hæver sig desuden en kortere Torn næsten lodret fra
Randens Midte. Endvidere høre de ifølge deres nærmere Byg-
ning til den Slags sammenhørende Dine, som den nyeste Tid's
Undersøgelser have esterviist hos adskillige smaa Insekter: det
øverste Partie bestaaer af omtrent tyve enkelte Dine, det nederste
af omtrent tredive. De enkelte Dine ere temmelig flade oven-
paa og forekomme mig overhovedet meget at ligne en Form,
der engang er viist mig af Palæontologen Hr. Angelin hos
nogle nye Trilobiter.

Har man først fundet Djnene hos denne Art, vil man
med større Lethed kunne opdage dem ogsaa hos den af Fabri-
cius og Léon Dufour beskrevne, hvor de ganske have samme
Bygning, men neppe ere halvt saa store. De betegnes af den
sidstnævnte Forfatter som un petit tubercule opaque à peine
saillant surmonté d'un piquant (p. 344) og sees ogsaa, skjøndt
mindre nøjagtigt, fremstillede Pl. 5 C. Fig. 3, a, a.

Den meddeelte Berigtigelse forekommer mig isørigt snæ-
rere at bekræfte end svække de sundrige Gissninger, som den be-
rømte franske Naturforsker, støttende sig til sine Undersøgelser
over Dyrets Bygning, har anstillet over dets Levemaade.

Skjøndt Burmeister (Handb. d. Ent. II. 376) synes at
have kjendt noget til Djnenes Form („äusserst kleine Neg-
augen“), er han dog ikke tilbøjelig til at erkjende den om-
handlede Form som en fra Cydnus forskjellig Slægt, og be-
tvivler navnlig Bispjnenes Forvinden; Brullé, paa hvis
Mening dog neppe Noget vil lægge sænderlig Vægt, har
ogsaa senere forenet den med Cydnus. Men jeg har havt syv
Individer at undersøge, og har dog ligesaa lidt som Léon Dufour
kunnet opdage Bispjne, hvorfor jeg troer mig berettiget til at
benægte deres Tilværelse. Jeg skulde ogsaa troe, at det om-

handlede Dyr ved de nedensfor opstillede, tildeels allerede af Léon Dufour angivne, Kjendemerker maatte være at ansee for tilstrækkeligt skarpt karakteriseret som en imellem *Cydnus* og *Scaptocoris* staaende Slægtform.

Cephaloctenus.

Cephaloctenus *) *Léon Duf.* — *Cydnus* p. *Fabr.* — *Choerocydnus* *White.*

Antennae 5-articulatae.

Ocelli nulli.

Oculi minuti, aggregati, divisi.

Membrana elytrorum abbreviata, coriacea, venis nullis.

Alarum rudimento.

De øvrige Forhold ere udførligt skildrede af Slægtens Begrunder. Bygningen af Snabelen kan for Diebliffet ikke med Fordeel optages i Diagnosen, da den hos *Cydnus*, saaledes som denne Slægt nu er begrændset, er af ulige Bygning hos de forskjellige Arter. Det Samme gjælder om Benene, hvis Form, hvor karakteristisk den end er ved nærmere Betragtning, dog ikke diagnostisk kan udhæves med den tilborlige Skarphed. Saavel i denne Henseende som i Kroppens hele Form og Behaaring nærme desuden flere Cydner sig til *Cephaloctenus*, især *C. aethiops* *F.* og en Række af denne repræsenterede Arter, til hvilke ogsaa *C. flavicornis*, *nigrita* og *varians* *F.* mere eller mindre slutte sig; ogsaa Hope (*Cat. of Hem. p. 18*) har en ved Størrelse udmærket Art, *C. latipes*, om hvilken bemærkes, at den nærmer sig *Cephaloctenus*. — *Scaptocoris Pert.*, af hvilken Slægt Museet besidder en ny Art fra samme Lokalitet som *Cephaloctenus melolonthoides*,

---

*) Ifølge den angivne Derivation (de deux mots grecs qui signifient tète et peigne) vil den med Navnet foretagne Forandrings formeentlig være at billige. Burmeister skriver, dog maaskee ved en Trykfejl, *Cephalocterus*.

har ligeledes sammenhøvede Dine, men de ere udeelte og af sædvanlig Størrelse; denne Slægt slutter sig overhovedet nær til Cephaloctenus, men adskiller sig ved store Biojne, firelede Antenner, kortere Snabel, fuldkomment udviklede Dælvinger og andre allerede bekendte Karakterer, blandt hvilke imidlertid Føddernes bestandige Mangel torde trænge til yderligere Bekræftelse.

Saafernt den Cephaloctenus, der efter Burmeister's Angivelse (l. c.) befinder sig i Berliner-Museet, er forskjellig fra den Fabrici'ske, hvilket dog dens Findested (det gode Haabs Forbjerg) lader formode, ville nu tre Arter være forhaanden af denne Slægt i den gamle Verden.

Fremdeles troer jeg ikke at tage Fejl i at betragte den for kort Tid siden af Hr. Adam White bekendtgjorte nyhollandste Rhynchotform Choerocydnus foveolatus *) som en fjerde Art af Slægten Cephaloctenus, saavidt jeg nemlig kan domme efter den i nyeste engelsk Mancer udfærdigede og altsaa lidet tilfredsstillende Beskrivelse og Afbildning (Træsnit).

Den Fabrici'ske og den ovenfor nævnte nye indiske Art kunde karakteriseres saaledes:

1. *Cephaloctenus scarabaeoides: castaneus, nitidus, parce punctatus, pronoto laevi: oculis perobscuris: scutello quarta parte longiore pronoto, apice acute rotundato.* — Long $1\frac{3}{4}$ lin.

Fabr. Syst. Rh yng. p. 186. n. 11. — *Cydnus scarabaeoides.*

Léon Duf. Ann. Soc. Ent. Gall. IV. p. 342, 347. Pl. 5, C. —

Cephalocteus histeroides.

---

*) Notes of some Insects from King George's Sound, collected and presented to the British Museum by Capt. George Grey, indrykkede i denne Rejsendes Journals of two expeditions of discovery in North-West and Western Australia during the years 1837, 38 and 39. Vol. II. (Lond. 1841. 8.) p. 472. Fig. 6.

Habitat in Tanger, *Schousboe*; ad Gades Hispaniae *Léon Dufour* (*Monard*).

Dilute castaneus, fulvociliatus, abdomine et tibiis secundi tertiiqve paris obscurius fuscis, membrana elytrorum pallide ferruginea, apice albescente. Caput septimam longitudinis totius corporis partem efficiens, ejusdem longitudinis et latitudinis, convexiusculum, laeve; margines laterales ab oculis vix discernendis ad apicem subtruncatum mediumqve fissum nonnihil convergentes, recti; latera clypei subrecta, subito ante apicem conniventia. Pronotum longitudine media duplo latius, capite duplo longius, latitudine basali ad apicem quarta angustius parte, convexum, convexitate transversa dimidiam fere circuli partem referente: ad latera valde convexo-declive, apicem versus nonnihil declive, laeve, immarginatum; margo anterior medius pone oculos rectus; anguli anteriores rotundati, nonnihil producti; margines laterales a basi ad apicem arcuati; anguli posteriores recti; margo posterior subrectus. Scutellum quarta parte longius pronoto, triangulum aequilaterale efformans, convexiusculum, laeve, punctis nonnullis inaequalibus remotis tantum impressum; margines laterales subrecti, ante apicem nonnihil sinuati; apex acute rotundatus. Elytra marginem scutelli anteriorem latitudine aequantia, punctis majoribus sparsis impressa, convexiuscula, lateribus convexe declivia, externe rotundata. Venter rugose punctatus, fulvovillosus.

Icon cl. *Dufourii* generis quidem habitum optime exprimit, speciem vero minus exacte depingit. Nam pronotum animalis longius est, apice profundius incisum, lateribus minus rotundatum; scutellum brevius, aequilaterale, lateribus ante apicem nonnihil emarginatis; elytra multo latiora; tibiae secundi tertiiqve paris breviores sunt crassioresqve, minus arcuatae, spinis densissime obsitae.

Man vil see, at Fabricii korte Beskrivelse passer ganske godt. Allerede hans Ord: animalculum parvum, singulare tilkjendegive, at han tilfulde har følt denne Forms Forskjellighed fra de øvrige Cydner; heller ikke er der nogen bekjendt Art blandt disse, paa hvilken hans Angivelser om Skulpturen kunde finde Anvendelse. At han tilskriver den fireleddede Antenner og har overseet Fodderne kan ikke forundre Nogen, der er fortrolig med hans Skrifter: hans Angivelser om Antallet af Antennernes Led ere som bekjendt, især for Rhynchoterne, næsten ligesaa ofte urigtige som rigtige, og til at adskille de yderst fine Fodder fra de omgivende Torne og Berster hører der en ganske anden Omhyggelighed og tillige en langt betydeligere Forstørrelse end han formaaede at anvende.

2. *Cephaloctenus melolonthoides: fuscus, nitidus, crebro punctatus: oculis conspicuis: scutello duplo ferme longiore pronoto, apice obtuse rotundato.* — Long. $1\frac{3}{4}$ lin.

Habitat in Travancore: Indiae orientalis, *Koefod.*

Praecedenti magnitudine et corporis forma similis, sed specie egregie distinctus. Fuscus vel piceus, ferrugineo-ciliatus, scutello elytrisqve apice dilutioribus: membrana elytrorum apice albescente: antennis rostroqve ferrugineis: gula flavopallida: pedibus rufis, tibiis secundi tertiiqve paris piceis fuscospinosis, tarsis omnibus pallidis. Caput sextam fere longitudinis totius corporis partem complens, longitudine sesqui latius, convexiusculum, latera versus punctis nonnullis inaequalibus impressum; margo capitis anterior inter oculos subexsertos late rotundatus, medius profunde incisus; latera clypei apicem versus convergentia, sulculo pone medium transverso conjuncta. Pronotum longitudine media duplo latius et supra, capite vix duplo longius, latitudine basali ad apicem tertia angustius parte,

convexum, convexitate transversa tertiam circuli partem ferme efficiente: disco medio saepe plano-impressum, antice et ad latera convexe declive, crebro minuteqve punctatum, angulos anteriores versus sublaeve; margines et anguli ut in specie praecedente conformati, anguli tamen posteriores paullo minores margoqve posterior medius utrinque subsinuatus. Scutellum duplo paene longius pronoto, latitudine basali quarta longius parte, convexiusculum, crebro punctatum; anguli anteriores acutissimi; margines laterales recti; apex late rotundatus. Elytra dimidiam marginis scutelli anterioris partem latitudine aequantia, crebro punctata, convexiuscula, lateribus convexe declivia, externe rotundata. Venter laeviusculus, ferrugineo-villosus.

Samme foredrog en Udsigt over Forekomsten og Bygningen af nogle særegne, med Hensyn til deres Betydning ubekjendte, Organer paa Bugen hos forskjellige Rhynchotformer af Gruppen *Geocores sculati* *Burm.*

Disse Organer ere de, som af Prof. Germar ere anstyrede hos Skutellererne under Navn af Haftflecke (*Beitr. zu einer Monogr. d. Schildwanzen i Zeitschr. für die Entomol. I., p. 7.*) "Hos mange Arter" hedder det "bemærkes to ægrunde, matte, oftest mørkt eller afvigende farvede Pletter paa Bugens Midte; de strække sig over de mellemste Bugringe." "Hos nogle Arter synes de kun at tilkomme Hannen, hos andre derimod begge Køn." (samme. Anm.)

Bed at gjennemgaae de generiske og specielle Beskrivelser i Hr. Germar's Afhandling støder man fremdeles paa følgende Angivelser om dette Punkt.

Stiretrus: "hos flere Arter (maaskee hos alle) have Hannerne to ægrunde, matte, ligesom med Filt overtrukne Pletter paa Bugens Midte" (S. 11). — *Stir. violaceus* (efter Say):

„to svagt indtrykkede silkeagtige Pletter bagved Bugens Midte“ (S. 12). — *Stir. erythrocephalus*: „hos Hannen bemærkes to matte, ægrunde, rødagtige Indtryk, som strække sig over de tre næstsidste Bugled“ (S. 13). — *Stir. limbriatus* (efter Say): „paa Bugens Midte findes to brede, fordybende, silkeagtige Pletter. (De sidste ere Hannens Haftflecke.)“

Sphaerocoris: „Hannen uden Haftflecke“ (S. 76).

Pachycoris Schousboei: „Hannens Bugpletter staa blaee“ (S. 84). — *Pach. maculiventris*: „paa Bugen to ægrunde, store, hyde Pletter, som maaskee ere Hannens Haftflecke, men som ubetvivel neppe ville mangle hos Hunnen“ (S. 109).

Peltophora: „Hannen uden Haftflecke“ (S. 100).

Callidea: ligeledes (S. 111).

Coeloglossa: ligeledes (S. 131).

Scutellera: „kun Hannen har mørke Haftflecke“ (S. 134).

Bed de øvrige Slægter og Arter findes Intet bemærket i denne Anledning.

Meddelelsen paaviste disse Organer hos følgende Former.

De forekomme:

A. Hos Hannerne alene og ikke hos Hunnerne.

1. Hos *Stiretrus Lap.* ere de korte, ægdannede, fordybende, tæt filthaarede, og strække sig over det fjerde og femte Bugled, samt ofte lidt ind paa det sjette.

2. Hos de *Asopus*-Former, som ere forsyuede med Bugstorn og udvidede Forstinnebeen (*Oplomus Spin.*) forholde de sig ganske som hos *Stiretrus*.

3. Hos de genuine Arter af *Scutellera Germ.* ere de meget smaa, let fordybende, forlænget-aflange, glatte, afvigende farvede, og strække sig over det tredje, fjerde og femte Bugled.

4. Hos *Coeloglossa Germ.* ere de meget store, aflang-ovale, noget fordybende, tæt filthaarede og strække sig over tredje til sjette Bugled.

5. Hos *Arctocoris Germ.* ere de middelstore, runde, let fordybede, tæt filthaarede, hos det levende Dyr bedækkede med et snehvidt snokket Bæsen og indtage det fjerde og femte Bugled.

B. Saavel hos Hannerne som hos Hunnerne.

1. Hos *Psacasta Germ.* ere de flade, fint kornede, matglindsende, nøgne, aflang-ovale; hos Hannerne ere de meget store og naae fra andet til sjette Bugled, hos Hunnerne smaa og naae kun fra tredje til femte Led. Undertiden ere de afvigende farvede: hos *Ps. pedemontana* have de en ejendommelig brunn Farve.

2. Hos alle genuine Arter af *Pachycoris Burm.* (altsaa med Undtagelse af *Odontotarsus Lap.* og andre uegenligt til denne Slægt henførte Former) ere de smaa, flade, aflange, ovale, nøgne, silkeglindsende, fint sakraat tverstribede, og ligge paa fjerde og femte, undertiden lidt ind paa sjette, Bugled. Hos de mørkfarvede Arter (som *P. Schousboei*, *Fabricii* og nærstaaende Arter) ere de ofte metalblaae, hos de blegfarvede oftest bleggule.

3. Hos nogle afrikanske *Halys*-Former, repræsenterede af *Halys serrata F.* og *H. cincta**) *Herr. Schaeff.* (V, p. 67. Tab. CLXV, Fig. 511), og som, forsaavidt det lader sig afgjøre efter *Laporte's* og *Burmeister's* korte Karakteristik, synes at maatte henføres under *Atelocera Lap.*, ere de omhandlede Organer meget store, aflang-ovale, filthaarede, bedækkede med en kalkagtig Substans og strække sig over andet til sjette Bugled.

---

*) Der ikke, saaledes som Hr. Erichson mener (Bericht f. 1840 p. 94 (238)), er identisk med *H. serrata F.*, men derimod en ved et andet Forhold i Antenneleddene, ved forskjellig Skulptur og Farve samt een Gang ringere Størrelse vel adskilt Art.

Den Betydning, Hr. Germar synes at ville antyde med Benævnelsen, meente Mebb., at man ikke vel torde antage for rimelig, da de deels undertiden findes hos begge Rjon, deels heller ikke deres Bygning og Leje i alle Tilfælde synes at tillade en saadan Anvendelse.

Til en indre anatomisk Undersøgelse havde Mebb. hidtil favnet Lejlighed.

Modet den 20de November.

Hr. Kiellerup havde sammenstillet de af forskjellige Samlere efterhaanden paa forskjellige Punkter i Danmark fundne Exemplarer af *Haliphus obliquus F.* og *H. lineatus Aub.* (see S. 212), og paaviste ved deres indbyrdes Sammenligning, at de Kjendemærker, hvorved man har adskilt den sidste, ere aldeles ubestondige: navnlig er det som væsentligst udhævede Kjendetegn, de to Furer paa Forryggen, saamange Afspærlinger underkastet, at det ofte bliver umuligt at fastholde det som adskillende Mærke, og Farven varierer i en endnu højere Grad.

Dyrkningen af Rapsen udbredte sig for en Deel Aar siden af forskjellige Grunde med megen Hurtighed paa Sjælland. Men ligesaa hurtigt som denne Plante udbredte sig, forsvandt den ogsaa igjen, og Rapsdyrkingen er nu i mange Egne saagodt som ophørt. Naar man hører Landmændenes Mening om denne Sag, lyde almindelige Klager over, at Rapsen er altfor usikker, da den foruden Bildtet tillige hjemføges af utallige Insekter, hvis Graadighed som oftest tilintetgjør Høsten.

Hr. Drewsen har anstillet nogle Undersøgelser for at udfinde, hvilke Arter de hos os for Rapsen skadelige Insekter tilhøre.

1. *Haltica*-Arterne, under Navn af Jordlopper almindeligt bekendte for deres Skadelighed for alle Arter af Raal og Roer, angribe Rapsplanten saasnart dens Frøblade fremstøde af Jorden. Ofte forsvinder Afgrøden derved sporløs og saa hurtigt, at man kunde være i Tvivl, om Planten er kommen frem eller ikke. I ganske utrolig Mængde træffer man især *Haltica chrysocephala* paa Rapsmarkerne; imidlertid maae ogsaa to andre for deres Skadelighed berygtede Arter, *H. nemorum* og *H. atra*, henregnes blandt Rapsens værste Fjender.

2. Den almindelige Raalorm, Larven til *Papilio brassicae*, forekommer vel ikke hyppigt i saadan Mængde, at den kan blive meget farlig; imidlertid havde den, ifølge Beretninger fra forskjellige Egne, i indeværende Aar formeret sig i den Grad, at den skal have afædt Afgrøden paa betydelige Marker. Hr. D. antager dog, at Larverne til de to andre almindelige hvide Papilioner, *P. Napi* og *P. Rapae*, have medvirket dertil.

3. *Noctua (Agrotis) segetum* forekommer ofte i Forening med andre Noctuer i betydelig Mængde paa Rapsmarkerne. Dens graa nøgne Larve er Landmænd og Gartnere vel bekendt under Navn af Knuborm (Knoporm?); den holder sig om Dagen skjult i Jorden, men kommer frem om Natten for at søge sin Næring af Plantens Blade. Denne Larve bliver især derved farlig, at den overvintret og først forpupper sig om Foraaret, hvorved den faaer Tid til ganske at afæde Plantens Top.

4. Larven til en Bladvæspe, *Tenthredo (Athalia) spinarum*, er meget ødelæggende. Ligesom flere andre Bladvæspes har den to Generationer i Sommerens Løb, og naar Omstændighederne begunstige dens Forplantning, træffes ofte Individuerne af andet Kuld i store Sværme beskæftigede med at

parre sig og aflægge Eggene paa Rapsens Blade. De snart efter fremkomnende sorteblaae fløjelsglindsende Larver kaldes af Landmændene Fløjelsorme og udmærke sig, som Bladvespernes Larver i Almindelighed, ved en overordentlig Graadighed; de fortære i meget kort Tid Plantens hele Top med Undtagelse alene af Bladstilkene.

5. I Rapsplantens Stængel lever en Larve, hvis nærmere Historie endnu er forbleven Hr. D. ubekjendt; de af den angrebne Planter blive syge og modnes før Tiden.

6. En lille hvid Antliat=Larve lever i Plantens Rod, hvorved denne antager en monstros roeagtig Form og hele Planten hensyguer. Denne Larve tilhører en Anthomyia og synes at være den samme som den, der forekommer i Blomkaalens Rod.

7. *Nitidula aenea* (af Landmændene sædvanligen kaldet Glimmerbøsse, Glandsbille) forekommer i stor Mængde i Blomsterne, hvis indvendige Dele den fortærer. De angrebne Blomster falde altsaa af uden at sætte Frø. Den bliver især skadelig for de først fremkomne Blomster.

8. I Tydskland og England har en *Cecidomyia*, *C. tritici* (Hessensfliege, Hessian Fly), allerede længe været berøgtet for sine Ddelæggelser paa Hveden. En anden Art af denne Slægt, *Cecidomyia pennicornis*, er hos os det skadeligste af alle de Insekter, der angribe Rapsen. Dens smaa hvide Larver leve selskabeligt i Plantens Skulpe, hvor de, ifølge Hr. D.'s Jagttagelser, ikke være sig af Frøet, men snarere af selve Frøjemmerne; disse antage derved et monstros Udseende, hvorhos Frøet modnes for tidligt og falder ud. Hr. D. har seet betydelige og meget lovende Marker saa stærkt angrebne af dette Insekt, at den halve Afgrøde er gaaet tabt.

I det Tidrum, der er forløbet siden Hr. Stæger i nærværende Tidsskrift meddeelte det første Afsnit af sin Afhandling om den danske Fauna's Dolichopoder, har Prof. Zetterstedt paabegyndt Udgivelsen af sit Værk *Diptera Scandinaviae*, og vil i dettes formeentlig snart udkommende 2den Deel have behandlet den samme Gjenstand. Da det saaledes bliver at formode, at Afhandlingens sidste, *Dolichopodes filatae* omfattende, Afsnit med Hensyn til Arterne vilde komme til at kollidere med Hr. Zetterstedt's Opstilling, saafremt det blev meddeelt inden denne endnu er bekendtgjort: har Hr. S. bestemt sig til at opsætte Udgivelsen af sin Afhandling indtil dette er skeet, og kun forelobigt at meddele en Oversigt over den Inddeling, han med Hensyn til Slægternes Begrændsning agter at følge.

Efter Antennebørstens Stilling som apikal eller dorsal, en Karakter, Macquart, uden iøvrigt nøjagtigt at følge den, og senere Zetterstedt have lagt til Grund for hele Dolichopodfamiliens Hovedafdeling, lade *Dolichopodes filatae* sig skarpt sondre i to Hovedgrupper.

Den 1ste Hovedgruppe, med Børsten ubetinget apikal, omfatter 3 Hovedformer; nemlig:

- a. Det tredie Antenneled hos Hannen forlænget, hos Hunnen kort-ovalt; Ansigtet hos Hannen smalt, hos Hunnen bredt, nedstigende, med fremstaaende Proboscis; Bagkroppen valseformig; Hannens Haleled meget lille, ombøjet, med traadformige Organer; Vingernes almindelige Tveraare liggende omtrent paa Midten af Vingen. — Denne Afdeling har enten:

† Hannens tredie Antenneled meget forlænget (undertiden indtil Kroppens halve Længde); Haleorganerne meget smaa; Vingernes Tveraare lidt nedenfor Midten; eller

†† Hannens tredie Antenneled aflang-keglesformigt; Haleorganerne temmelig lange; Vingernes Tveraare liggende paa Midten af Vingen.

b. Det tredie Antenneled hos begge Kjon lille, noget ovalt, med meget lang Borste; Ansigtet hos begge Kjon bredt; Proboscis noget fremstaaende, tyk; Bagkroppen kort, keglesformig, med noget fladtrykt Rygflade; Hannens Haleled meget stort, ombojet, med smaa Organer; Bagføddernes første Led meget kort, det andet Led to—tre Gange længere end første; Vingernes sædvanlige Tveraare i Regelen hentruffet mod Bagranden, og derved den fjerde Længdeaae noget vinkelformigt bøjet.

c. Det tredie Antenneled hos begge Kjon lille, skiverundt; Hannens Ansigt linieformigt; Bagkroppen valsfemig; Hannens Halespidse afftumpet, Organerne neppe fremstaaende; Vingernes almindelige Tveraare liggende ovenfor Midten; fjerde og femte Længdeaae ved deres Udløb bredt fjerne.

I den 2den Hovedgruppe, med Antenneborsten dorsal (seta aut dorsali aut subapicali), fremtræde flere forskjellige Grundformer. Saaledes:

a. Antennerne korte: det tredie Led skiverundt, Borsten dorsal; Hannens Dine tæt sammenstødende mellem Josen og Antennerne; Ansigtet derimod hos begge Kjon bredt; Bagkroppen valsfemig; Hannens Halespidse afftumpet; Vingernes Tveraare liggende paa Midten af Vingen, Længdeaaererne simple, rette.

b. Antennerne meget korte: det tredie Led meget lille, kort-trekantet, Borsten dorsal; Djuene hos begge Kjon fjernede; Bagkroppen keglesformig; Hannens forlænget og meget tynd, med ombojet, tykt Haleled, forsynet med to lange, traadformige Organer; Benene forlængede, tynde:

Hannens første Fodled meget langt, Hunnens Forlaar nedenunder bevæbnede med lange Torne; Bingerne med en buet Tveraare ved Spidsen mellem den tredje og fjerde.

c. Antennerne korte eller af maadelig Længde: Borsten dorsal; Bagkroppen meget kort, flad; Hannens Haleled indtruffet i det sidste Bugled; Benene lange og tynde.

† Antennerne korte; Borsten kort, tydeligt toleddet; Djnene hos begge Kjøen bredt adskilte, Ansigtet lodret med en ophøjet Tverlinie paa Midten, den øvre Halvdeel riflet paalangs; Bingerne meget lange: den alm. Tveraare liggende nær ved Bagranden. Forbenene korte: Laarene tykke ved Roden.

* Det tredje Antenneled trekantet, spidst; Borstens første Led kort; Hannens Bagkrop kølledannet: Hale-spidsen forsynet med to lange Traade; Forlaarene ubevæbnede.

** Det tredje Antenneled kort trekantet, i Regelen med et Indsnit nedenunder Spidsen, Borstens første Led forlænget; Hannens Halespidse afrundet, undertiden med et Par flade, langagtige Organer; Forlaarene hos Hannen, undertiden hos begge Kjøen, nedenunder besatte med fine, korte Torne.

†† Antennerne noget lange, Borsten meget lang, uden tydelige Led; Ansigtet glat, uden ophøjet Tverlinie: hos Hannen linieformigt; Bingerne lange: Tveraaren fjernet fra Bagranden, paa den fjerde Længdeaaare et mørkt hvælvet Punkt; Hannens Mellembeen ubevæbnede.

d. Antennerne temmelig lange: det tredje Led aflangt, spidst; Borsten indføjet tæt ved Spidsen; Djnene meget store og indtagende, med Undtagelse af det maadeligt brede Ansigt og Panden, hele det halvkugleformige Hoved; Bag-

kroppen tegleformig, Hannens altid med sølvhvid Glands; Halespidsen afrundet; Benene noget lange, tynde, haarede; Vingernes Tveraare liggende paa Midten af Bingen, den fjerde Længdeaare buet.

- e. Antennerne af større eller ringere Længde, Hovedet næsten kuglerundt, Ansigtet smalt; Bagkroppen valseformig, temmelig lang: Hannens Halespidse afrundet, sjeldent noget kølledannet; Vingernes Tveraare liggende paa Midten af Bingen, den fjerde Længdeaare som oftest ret, sjeldnere let buet.

† Antenneborsten indføjet tæt ved Spidsen.

* Antennerne forlængede, Borsten tydeligt toleddet.

** Antennerne korte, Borsten uden tydelige Led.

†† Antenneborsten indføjet nær ved Roden af tredje Led.

- f. Antennerne korte, det tredje Led særdeles lille, trekantet, med lang og lige Borste indføjet nær ved Ledets Rod; Hovedet halvkugledannet: Hannens Ansigt linieformigt; Bagkroppen valseformig: Hannens meget lang og tynd, med tykt, ombojet Haleled; Benene meget lange og tynde; Vingernes alm. Tveraare liggende paa Midten af Bingen, den fjerde Længdeaare buet og med Spidsen nærmet til den tredje Aare.

Sammenlignes disse Inddelinger med de hidtil givne Opstillinger af Slægterne under Dolichopodernes Familie, vil man finde dem tillagte følgende Benævnelser:

1ste Gruppens Afd. a. indeholder Slægten *Hydrochus* Fall., *Rhaphium* Meig. IV., Macq., Zett., *Porphyrops* Meig. VII., samt (††) Meigens *Porphyrops* IV. med Borsten apikal.

Afd. b. er af Macquart opstillet som særskilt Slægt under Navn af *Hydrophorus*; den udgjør endeel af Fallén's og Zetterstedt's Slægter af samme

Navn (hos den Sidste Afdelingen med Terminalbørste), og indeholdes i Meigen's Medeterus.

Afd. c. er Slægten *Chrysotus* Meig., Macq., Zett., der indbefattes under Slægten *Dolichopus* Fall.

2den Gruppes Afd. a. udgjør Slægten *Diaphorus* Meig., Macq., Zett., og indbefattes under Slægten *Dolichopus* Fall.

Afd. b. er tildeelt Benævnelserne *Ptilopus* af Meig., Macq. Zett., og *Leptopus* af Fall.

Afd. c. indbefatter den øvrige Deel af Meigen's og Macquart's Slægt *Medeterus*; — 1ste Gruppe († * og **) svarer ligeledes til den øvrige Deel af Slægten *Hydrophorus* Fall. Zett., medens den 2den Gruppe (††) kommer under disse Forfatteres Slægt *Dolichopus*.

Afd. d. er opstillet af Macquart som Slægten *Argyra*, senere ogsaa antaget af Meigen, tidligere hos denne indbefattet under *Porphyrops* i Afdelingen med Børsten indføjet tæt ved Spidsen. Zetterstedt derimod beholder Fallén's Opstilling, hvorefter den udgjør en integrerende Deel af *Dolichopus*.

Afd. e. forekommer adspredt under forskjellige Slægter, nemlig under *Porphyrops* Meig., *Argyra* Meig. Macq., *Medeterus* Meig. Macq. og *Dolichopus* Fall. Zett.

Afd. f. indeholder nogle Arter, opstillede af Meigen under Slægten *Porphyrops*, senere, ligesom Macquart, under *Argyra*, af Fallén og Zetterstedt under *Dolichopus*.

I sin preussiske Fauna yttre Prof. Erichson (I. p. 504) Formodning om, at den af Gyllenhal bestrevne *Lathrobium*

elongatum muligen kunde være en fra den i det sydligere Europa forekommende forskjellig Art, der var ejendommelig for det nordlige Sverrig: og støtter dette Antagende derpaa, at de Individer fra det sydlige Sverrig, der ere ham meddeelte af Prof. Zetterstedt, vel ere identiske med de tydske, men derimod ikke svare til Gyllenhal's Diagnose for Hannen, hos hvilken det sjette Bugled angives at være his canaliculatum, sub-bimarginatum, af hvilke Udtryk det første i Beskrivelsen nærmere bestemmes ved „*foveis duabus approximatis parallelis impressum.*” Men denne Formodning frasælber den samme Forfatter aldeles i Gen. et. Spec. Staphylin. p. 590 obs., hvor han endog antager Gyllenhal's Beskrivelse for *errore quodam turbatam esse*, og at Sahlberg og Zetterstedt bona fide have gjentaget Gyllenhal's Diagnose.

Foranlediget af disse hinanden modsatte Yttringer og tvivlende om, deels at Gyllenhal's Beskrivelse paa to hinanden bekræftende Steder kunde være urigtig: deels, saafremt det alligevel skulde forholde sig saaledes, at dette da senere kunde være undgaaet baade Sahlberg's og Zetterstedt's Opmærksomhed, har Hr. Jacobsen underkastet de herhen hørende Pathrobier en nøjagtig Undersøgelse og derved truffet paa Individer, som ganske svare til Gyllenhal's Diagnose og Beskrivelse, men tillige paa andre, der aldeles stemme med Erichson's Angivelser. Individerne af den første Form svare ret godt til den af Gyllenhal angivne Størrelse (*St. tricolori plerumque paullo minus*), men ere noget større og stærkere end Individerne af den anden Form, hos hvilken Hannens sjette Bugled er „*per totam longitudinem bicarinatum, carinis parallelis*”; Mellemrummet imellem begge carinae danner en temmelig dyb Længdegrube med en glattere, smal, noget dybere liggende Rende i Midten; Grubens Ende har et dybt trekantet Indsnit.

Med Hensyn til at Hr. Erichson i Käf. d. M. Br. l. c. lægger Bægt paa den Omstændighed, at Gyllenhal angiver *L. elongatum* at være *dimidio immo duplo majus* end *L. brunnipes*, bemærkede slutteligen Hr. J., at denne Angivelses Unøjagtighed bliver indlysende deraf, at Gyllenhal, som allerede er anført, paa et andet Sted kalder *L. elongatum* noget mindre end *Staph. tricolor*.

Secretairen foreviste bornholmste Exemplarer af *Nematus Erichsonii Hart.*, og anførte om denne Bladvespe, der iolge tidligere Erfaringer maatte antages for meget sjelden i Danmark, at den i indværende og forrige Aar har udbredt sig i den Grad i Almindingen, at der kan være Grund til at befrygte Lærketræernes totale Undergang, saafremt ikke Tilfældet eller kraftige Foranstaltninger i Tide sætte Grændser for Vespens Formerelse. Medd. har i sidste Djemed givet vedkommende Forstmænd al den Anviisning, han formaaede. Da han besøgte Almindingen i den forløbne Sommers Juni Maaaned, havde Hunnerne af den første Generation næsten tilendebragt Uglægningen paa Træerne, som allerede havde lidt meget i forrige Aar. For at give en tydelig Forestilling om det Antal, hvori Vespen havde viist sig i 1841, anførte Medd., at man endnu i August 1842 kunde samle de tomme Puppehylstre næsten haandsfuldeviis paa Skovbunden.

Modet den 4de December.

Samme foredrog en kritisk Udsigt over de Arter af Rhyndotslægten *Tetyra F.*, af hvilke der findes Original-exemplarer i det kongelige zoologiske Museums entomologiske Samling.

Antallet paa disse Arter er otte og tyve. Kun otte af disse vare blevne rigtigt tydede af senere Beskrivere; nemlig: Tetyra (Philia) dispar, T. (Coeloglossa) Schestedii, T. (Philia) eqves, T. (Pachycoris) Schousboei, T. (Sphaecocoris) Argus, T. (Cyptocoris) Lundii, T. (Oxynotus) gibba og T. (Chlaenocoris) impressa.

Elleve af Arterne vare forblevne ubekjendte for Familiens senere Bearbejdere; nemlig: Tetyra Baro, comes, senator, patricia, arcuata, Wolfii, flavipes, Schulzii, Smidtii, Daldorsii og tibialis. Af disse Arter meddeelte Forf. derfor udførlige Beskrivelser og henførte dem under de nyere Systematikers Slægter: Med Hensyn til disses Begrændsning fulgte han Laporte og Westwood i at betragte Thyreocoris *Burm. Germ.* som deelt i to skarpt sondrede Slægter, *Coptosoma Lap.* og *Plataspis Westw.*, hvorimod han ikke erkjendte *Calliphara Germ.* som forskjellig fra *Callidea*, men optog denne Slægt i samme Udstrækning som *Burmeister*; da imidlertid begge Navne, som Forf. paaviste, allerede vare bragte i Anvendelse af tidligere Systematikere, det første for en Nutliatslægt og det andet for en Karabslægt, foreslog han et nyt Navn *Philia* (mythol.) for Slægten i det angivne Omfang. — Til den nyhollandste T. (*Plataspis*) *flavipes* hører maastee Hope's *Pl. flaviceps* fra Brasilien (?); til T. (*Odontoscelis*) *Daldorsii* hører muligens *O. vinculata Germ.* og til T. (*Odontoscelis*) *tibialis* maastee *O. pulicaria Germ.*; at afgjøre disse Punkter med Bestemthed fandt Forf. umuligt paa Grund af de citerede Beskrivelses Mangelsfuldhed. Derimod er T. (*Odontoscelis*) *Smidtii* af Germar urigtigen holdt for identisk med hans *Odontoscelis Smidtii*.

Hos T. (*Coptosoma*) *cribraria*, af hvilken kun havees en ikke ganske tilfredsstillende Afbildning (af Herrich Schäffer), og som derfor ligeledes er udførligt beskrevet af Forf., gjordes

opmærksom paa et særegt Forhold ved Bugleddene, der har Lighed med de ovenfor (S. 334) beskrevne Organer, men som dog af Forf. betragtedes som fremmed for disse.

For to andre, i Tegning og Skulptur meget varierende Arter, *T. annulus* og *T. irrorata*, har Forf. ved Hjælp af Muscets og den Westermann'ske Samlings Rigdom paa Exemplarer nøjagtigere kunnet fastsætte Synonymien. Til den første, hvilken han imod Germar's Anskuelse regner til Slægten *Sphaerocoris*, henførtes foruden Palisot de Beauvais's *Tetyra gibbosa* og Hahn's *Sphaerocoris annulus* tillige Klug's *Sphaerocoris ocellatus*, Hope's *Sphaerocoris annularis* og Germar's ligebenævnte tre *Pachycoris*-Arter; til den sidste henførtes Palisot de Beauvais's *Scutellera nebulosa*, hebraica og cordigera, Hope's *Pachycoris flavescens*, Germar's *Pachycoris irroratus*, *nebulosus*, hebraicus og *flavescens* og Herrich Schäffer's *Pachycoris irroratus*.

De øvrige sex Arter befandtes samtlige at være urigtigt tydede af de senere Forfattere, tildeels endogsaa med Hensyn til deres Slægter. *T. Tangira* er identisk med *Podops inunctus*; *T. dorsalis* er Germar's *Arctocoris plagiatus*, hvilken Art dog maaskee bør falde sammen med *A. fuliginosus*; *T. Cerinthe*, af Germar henført til Slægten *Trigonosoma*, er denne Forfatters *Psacasta nigra*, og til samme Art hører som Varietet *T. gentilis*; *T. silphoides* er Burmeister's *Thyreocoris complanatus*; *T. affinis* er ikke, som hidtil steds antoges, en Form af *Pachycoris irroratus*, men en denne nærstaaende vel adskilt Art.

Afhandlingen er trykt i Tidsskriftets fjerde Bind, S. 279—312.

Hr. C. Riellerup foreviste *Gyrinus colymbus* Erichs. fra Springdammen ved Hirschholm, ny for Nordens Fauna.

Hr. Drewsen meddeelte nogle Bemærkninger om Insekters Forekomst om Vinteren i det Frie. — I Slutningen af November, efterat det i de foregaaende Dage havde frosset indtil otte Grader og Vandet var bedækket med Is af en saadan Styrke, at den kunde bære Bægten af et Menneſte, traf Hr. D. i den ſaakaldte Bollemose i den nordlige Deel af Dyrehaven *Olophrum piceum* og *Acidota crenata* krybende muntre omkring paa Isen. Paa den vaade nøgne Torvejord ved Mosen opholdt sig en Mængde Antliater, som alle syntes at befinde sig særdeles vel. Hyppigst vare *Lispe tentaculata*, *Ephydra albula* og adskillige *Medeterus*-Arter, blandt hvilke flere, som ellers blive ansete for sjeldne: i stor Mængde forekom *M. nebulosus* Fall., *M. bipunctatus* Wied., *M. scambus* Fall. og *M. aquaticus* Fall., enkelt *M. viridis* Meig. Hos et Par af disse *Medeterer* bemærkede Hr. D. et paafaldende Misforhold imellem Antallet af Hanner og Hunner: saaledes vare af 27 indsamlede Individider af *M. bipunctatus* kun de fire Hunner og af 30 Individider af *M. aquaticus* kun de sex Hanner (*M. balticus* Meig.)

Modet den 22de Januar 1843.

Hr. N. Westring meddeelte nærmere Underretning om det af ham opdagede Stridulationsorgan hos en *Arachnide*, *Asagena serratipes* Schrk.

*) Vi veta dels af egen och dels af åtskillige Entomologers erfarenhet, att åtminstone några få arter af de fleſte inſektsordningar kunna frambringa antingen ett ſurrande eller knarrande ljud; vare sig af djuret frivilligt, eller ock i det fångna tillståndet, då det oroas med fingren eller annat föremål, då det plågas, uppstucket på nålen o. s. v. De inſekter,

*) Aftrykt efter Författarens Manuskript.

som kunna frambringa ett knarrande ljud, i följd af tvenne delars friction emot hvarannan, veta vi förekomma alltid med en hårdare betäckning i de sammangående delarne. Det måste således, vid första tanken derpå, förefalla oss förvånande, att ibland den Europeiska spindelstaran, hvilken vi veta är, synnerligast med hänseende till abdomen, begåfvad blott med en ganska mjuk betäckning, dock en sådan art kan finnas, som i likhet med de andre insekterne med hårdare betäckning, skulle kunna frambringa ett knarrande ljud. Vid betraktandet deraf, att kroppen äger en så enkel sammansättning, nemligen: endast 2ne, i ögonen fallande, hufvuddelar; deraf den främre består af hufvudet och thorax, helt och hållet sammanvorne till ett stycke, samt den bakre af den mjuka abdomen, hvilken fasthänger med thorax endast förmedelst en smal sträng, så förefaller det oss i förstone svårt att finna, på hvad sätt det knarrande ljudet skulle kunna åstadkommas. Den spindel, som lämnat mig tillfälle till erfarenheten om ifrågavarande stridulationsförmåga, är densamme, som först blifvit beskrifven af Herr Schrank, under namn af *Aranea serratipes*, och bland åttfilige arachnologer äfven af Herr Professor Sundevall, uti Kongl. Svenska Vetenskaps Academiens handlingar för år 1831 p. 133, under namnet *Drassus phaleratus* (Panz.); hvars generiska namn, enligt nämnde Professors *Conspectus Arachnidum* år 1831 p. 19, anses böra affiljas från släktet *Drassus* och erhålla sitt egna namn *Asagena*.

Då nämnde spindel (♂) af mig fångades vid Götteborg, för några år sedan, observerade jag, att dess thorax, liksom på några andre närsläktade arter bland genus *Theridion*, var något ovanligt hård, öfver allt fint chagrinerad, utom yttersta basen, som var glatt och glänsande; men märk: abdomens bas var omkring den sträng, som sammanhäftar densamme med thorax, omringad med en något upphöjd list, hvilken i margin

var fint ferrulerad. Då spindeln tillika ägde margen af thorax fint ferrulerad, och derjemte var utrustad med tandrader längs under benen, och hvilka båda egenheter ej föranledde till antagande af något bestämt ändamål dermed för djurets lefnads sätt, så kunde jag ej heller, vid erfarenheten om tillvaron af den ferrulerade listen, fästa någon utslutande vigt vid densamma; och emedan djuret redan var dödad före uppstickningen på nålen, så kunde också för denna gång ej det sedermera gjorda rönet, som nu är i fråga, äga rum.

Förledet år (1841) lyckades det mig, att fånga 3ne exemplar, hvilka alla, i lifhet med den förutnämnde, också voro hanar. Honorne tyckas vara sällsyntare, ty äfven i sommar har jag fångat några exemplar, men blott hanar. Jag förmodar dock, att hanarne synas talrikare blott därför, att desamme oftare påträffas omkringsströfvande i gräset, troligtvis för att vid parningstiden eftersöka honorne, hvilka hållre lära hålla sig stilla under någon sten eller annat gömställe.

Sedan jag uttagit ett exemplar utur de små, i fingerborrsform anrättade, pappersstrutar, hvilka jag begagnar vid insamlingen af spindlar, och jag hade uppstickit spindeln på nålen, tyckte jag mig förmärka ett knarrande ljud. Jag trodde i början, att ljudet härledde sig från någon coleopter, som stod i excursionsasten på bordet; ljudet förnyades, och jag tyckte det nu komma från spindeln, hvilken jag under tiden höll emellan fingren. Nu erinrade jag mig den upptäckt, som jag några år förut hade gjort af den ferrulerade listen, och jag föll på den tanken, att ljudet torde förorsakas genom den ferrulerade listens guidning emot thorax. Jag aflägnade mig, för mera säkerhet skull, från excursionsasten, och gick fram till fönstret, samt vidrörde spindelns abdomen med fingret; han började då att tidt och ofta vricka med abdomen upp och ner, hvarunder han gned den ferrulerade listen emot thoracis glatta

bas, och med detsamma hördes nu ljudet, som ännu tydligare stärktes derigenom, att jag stack nålen genom en papperslapp, allt intill spindelns bröst. Jag uppvecklade de tvenne andra strutarne, och med en pensel tryckte jag på de deruti förvarade spindlarnes thorax, och samma ljud hördes på nytt, och till och med något starkare, i följd af resonansen från struten. Ljudet liknade ungefär detsamma, som vi hört produceras af *Cerambycinerne* och *Lepturetæ*, *Reduvius personatus* med flere; men, i förenlighet med spindelns lilla kropp, något svagare.

Enligt den erfarenhet vi äga om öfrige insekter lärer intet fall förekomma, der ljudet frambringas förmedelst abdomens rörelse mot thorax, men väl tvärtom, nemligen: hos *Cerambycinerne* och *Lepturetæ*, förmedelst thoracis undre bakkant emot mesonotum, eller den glatta del, som ligger fördold framför scutellum.

I följd af förutnämnde rön, kunna vi således hädanester med *Aptera* tillöka listan öfver de insekter, som äga förmågan att frambringa stridulations ljud, och bland hvilka vi hittills räknat vissa arter af ordningarne: *Coleoptera*, *Orthoptera*, *Rhynchota* och *Hymenoptera*.

Huruvida honan kan åstadkomma stridulationen, kan jag icke bestämdt upplysa; men om det enda exemplar, som jag äger, är, såsom det synes, den sannskylidiga honan till ifrågavarande art, så har jag den förmodan, att honan ej kan frambringa nämnda ljud, ehuru hon väl äger sjelfva den upphöjda listan omkring abdomens bas; men densamma synes icke vara på minsta vis ferrulerad.

Man skulle kunna tro, dock blott gissningsvis, att, om vi ej våga frändöma insekterne hörsselförmågan, hanen, under det han kringstryker i gräset, låter höra stridulationen, för att dermed framlocka honan ur sitt gömställe; eller monne den-

samma torde utgöra ett præludium eller excitationemedel strax före sjelfva copulationen *).

*) För de Entomologer, som, ehuru ej befattande sig med spindelarnes studium, dock torde finna det intressant, att vid yppadt tillfälle af spindelns fångst, vid företagande excursioner, villå undersöka förutnämnde förhållande, torde det kanske ej vara ut vägen, att jag här lämnar en beskrifning på

Asagena serratipes.

Mas: Thorace miniatorufo, subtiliter coriaceo, subopaco, summa basi nigra, polita; mandibulis pectoreque piceonigris, punctato-rugosis; abdomine piceo-nigro, linea marginali antica, sæpe medio abrupta, macula utrinque versus medium dorsi ovata, transversa, punctis 1—3 in medio antierius lineolaque longitudinali supra anum citrinis; pedibus pallide rufis, femoribus, præsertim anterioribus, apice, tibiis ejusdem ordinis fere totis posterioribusque tantum extus nigro-piceis, illis et his subtus seriebus duabus denticulorum, postica obsolete, dentibus duobus sub apice femorum secundi paris robustioribus.

Fem.: Thorace subnitido pedibusque minus læte rufescentibus, his edentulis; pictura abdominis pallide flava vel subalbida; mandibulis superficie media haud impresso-punctatis.

Syn. *Aranea serratipes* Schr. Faun. boic. 3. p. 233. n. 2731. — *Ar. signata* Walck. Fn. Par. 2. p. 209. n. 45. — *Theridion sign.* id. Tabl. des aran. p. 76. n. 24. — *Phalangium phaleratum* Panz. Faun. 78. 21. — *Ther. 4-signat.* Hahn die Ar. I. p. 78. Pl. 20. fig. 60 ♂ junior. — *Drassus phaler.* Sundev. Kongl. Vet. Ac. Handl. Ao. 1831 p. 133. — *Asagena id.* Sundev. Consp. Arachn. Ao. 1833 p. 19. — *Asag. serrat.* Koch. die Ar. VI. p. 98. T. 204. f. 502, 503 (optima figura). — *Ther. signatum* Walck. les Aptères II. p. 333 et supplem. ibidem p. 507.

Descr. ♂: Thorax $2\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$, pedes antici $6\frac{1}{2}$, postici $7\frac{1}{2}$ millim. Frons vel spatium inter oculos intermedios anticos et marginem supra os triplo altior, quam efficit longitudo illius spatii, quod ab oculis 4 intermediis occupatur; horum duo antici paullulum approximationes quam duo postici. Margo thoracis, sub lente bene inspectus, subtiliter denticulatus. Palporum articulus radialis (quartus) articulo digitali (quinto) arcte adnexus: ambo nigricant simulque sumti longitudinem saltem tibiæ anticarum attingunt; instrumenta genitalia, sub hocce articulo sita, setam longam, spiraliter flexam emittunt. Pedes robusti; femora, tertii paris exceptis, ut et tibiæ anticæ incrassata, hæ non ultra duplo longiores

Samme gav en af Tegninger ledsaget udsærlig Udfigt over Phalangiernes Generationsorganer, nærmest med Hensyn til adskillige misledende Figurer i de til Walckenaer's Værk over Arachniderne hørende Afbildninger.

*) Vid påseende af de plancher, som tilhøra det af Herr Baron Walckenaer utgifna verk „les Aptères” (i Suites à Buffon) befinnes, att på plancherne Nr. 29 & 30 upptagits under benämning: „la lèvre articulée”, den del af Phalangiernes abdomen, hvilken continuerligt framlöper i en labiiform slit, emellan bakre benens höftleder, ända långt fram mot munnen, och hvilken i sjelfva verket utgör den yttre betäckningen för den inom slitens, något upphöjde, ände indragna och utstjutbara articulerade sexualskidan; hvars utgångsmynning alltså befinnes vid abdomens bas och icke, såsom på Elytroptera, bredvid anus. Slifen jemte den utdragna skidan har på

---

quam articulus patellaris; metatarsi antici paullulum arcuati apparent. Mas de cetero ab omnibus araneis nostratibus mox distinguitur arma'ura pedum.

♀? Thorax minus evidenter coriaceus minusque læte rufus, subnitidus, piceo-rufescens, margine edentulus; frons haud altior quam efficit dupla longitudo illius spatii, quod ab oculis quatuor intermediis repletur; mandibulæ tantum introrsum et lateraliter impresso-punctatæ, superficie media glabræ, politæ. Abdomen late ovatum, pictura pallide flavescente vel subalbida notatum. Pedes minus læte rufescentes, pictura picea nec nigra signati, erga lucem contemplati setis adpressis, et tibiæ superne pilis mollibus quibusdam verticalibus, distinctioribus vestita; metatarsi antici haud arcuati apparent; femora tertii paris haud tenuiora quam reliqua, omnia ut et tibiæ anticæ mediocriter crassa.

In utroque sexu puncta minora abdominis, anterius põne lineam marginalem sita, lineolaque longitudinalis supra anum sæpe desunt; macula vero transversa in utroque latere dorsi plerumque remanet.

Habitat sub lapidibus et aliis, in locis humidis; mense Junii mares, in collibus apricis sæpe circumvagantes, inveniuntur.

*) Aftrykt efter Forfatterens Manuskript.

båda plancherne — No. 29 upptagande hanens, No. 30 honans organ — blifvit benämnd: „la lèvre articulée” och i de, verket åtföljande, särskilde förklaringarne står: „la lèvre.” Återigen är på en annan planch, eller No. 28, Fig. I. T., djurets undre framdel, bestående af bröstet jemte höftlederna, samt maxillerne i upplyftadt stic, afbildad; under maxillerne synes en triangulär teckning, till läget och formen ej olif den verkliga labium; men märk: strax under denna figur har den nertill angränsande labiiforma abdominalslifen kommet med i spelet, disjungerad, såsom en isolerad del, från abdomen, och i Planchförklaringarne pag. 15 läser man — — — — — „I. T. le même (corselet) sans les forcipules, ce qui laisse voir la lèvre et les mâchoires.” Nu frågas: hvilken del bör betraktas såsom la lèvre: antingen den figuren, som blott af den erfarne kan anses för labium, eller den från abdomen disjungerade abdominalslifen? Den oerfarne kan omöjligen svara annat än: den sednare; emedan han just finner denna del jemte sexualsidan upptagen på örfnämnde 2ne plancher med benämningen: la lèvre articulée, och i förklaringarne med: la lèvre. Denna benämning återfinnes alltså på 4—5 ställen, under det hvarken på plancherne ej heller i förklaringarne — ja alls icke någorstädes på alla de utkomne 32 plancherne — vidröres någre sexualorgan.

Till undanröjande af en ofelbar misföledning för den oerfarne nybegynnaren, och ifall enahanda otydlighet, såsom dock alldeles otänkbart, redan inslutit i det troligtvis fortgående arbetet, deraf hittills 2ne Tomer, upptagande spindlarnes bestrifning, utkommit, så har jag trott det ej vara ur vägen, att något närmare vidröra ifrågakvarande ämne.

Förutnämnde abdominalslif är transverselt ej afföndrad från ventris hud, genom den allraringaste impression, utan blott åt sidorna något convext, och med änden något fram-

stjutande upphöjd öfver den angränsande huden, samt utgör, såsom förut nämnades, den yttre betäckningen för sexualskidan, hvilken, i sitt indragne stic, ligger fördold längs inom fliten. Denna sednare äger nerom dess margin, framtill, en öppning, som leder till sexualskidan. Denna kan, då djurets abdomen långsamt kramas emellan fingren, småningom uttvinggas till dess hela längd, och företer då några articularade afdelningar, hvilka kunna ut- och indragas i hvarannan, ungefär såsom belarne uti en lifare. — Då man ej lyckas i försöket att utkrama skidan, kan man taga för afgjort, att man har ett omanbart exemplar för sig. Man finner då under mikroskopet, att öppningen är sammanvuren, alldeles såsom förhållandet förekommer på de omanbare spindelhonorne, hvilka ej förr än efter tredje hudombytet erhålla synbart utvecklade genitalorganer, belägne lifaledes långt fram på venter. Under dessa perioder äro djuren att anse såsom öfvergångar från larv till pupa, och från pupa till imago. Vi veta att *Aptera*, lifasom flere andre insekter, till *ex. Orthoptera* och *Rhynchota* äro underkastade en ofullkomlig förvandling (*metamorphosis incompleta*, ej *completa*, såsom en del auctorer olämpeligt kalla den), och att larven och pupan för det mästa lifna imago i kroppsbildningen, samt att de förre föda sig på enahanda sätt såsom denne sednare, förmedelst lifadane utbildade munnorganer, under det utvecklingen af *propagationsorganerne* ej inträffar förr än efter sista hudömsnings perioden.

Orsaken, hvarföre förutnämnde labiiforma flit stöter så nära intill munnen, härrörer deraf, att hufvudet är sammanvuret till ett stycke med thorax och denna, som lifaledes är sammanmålt med abdomen, äger ej emellan munnen och abdomens bas eller, som är desamma, abdominalflitens ände, någon synbar gränstillnad. En sådan synes blott tydlig åtsidorne, löpande snedt bakåt ryggen, eller: *thoracis* bakre

gränslinea convergerar jemte hufvudet åt en föga märkbar sternalgräns, fallande emellan den verkliga labium och den labiiforma abdominalslifen. Bröstets sidor stytas dock för det mästa af benhöfterne, hvilka ligga tätt sammanpackade bredvid hvarannan. Det emellan munnen och abdominalslifen osynliga sternum finnes inuti sjelfva kroppen antydt genom en diafragma, i närvarande fall förborgad af abdominalslifen med det underliggande sexualorganet. Om denna sternalgräns kunna vi ungefär göra oss en föreställning, om vi betrakta en krabba, hälfst honan till *Stenorhynchus phalangium*, och vi då upplysta den från ryggen åt bröstet inböjda abdominalstjerten. Vi igenfinna under denna den tydligaste delen af sternum, löpande snedt bakåt ryggen. Om nu nämnda krabbas abdominalstjert, i hvars ända vi blott suppositionsvis antaga, att sexualorganerne äro belägne, vore sammanbuxen med sternum, skulle desammes utgångsmynning komma att falla äfven framom midten af djurets undre del, lifasom på *Phalangium*; med hvilken den då äfven skulle få en ännu större likhet, än den för öfrigt i hast synes äga, för sine långa smala ben stull, och hvarför den också erhållit sitt namn.

Då vi granska munndelarne hos en *Phalangium*, vare sig manbar eller omanbar, så stola vi finna, att båda äro utrustade med enahanda utvecklade munnorganer, deribland den verkliga labium, som är ganska tydlig, under det den för labium så oriktigt benämnda sexualskidan efter regel befinnes utvecklad hos de omanbare, ty 1) bemärka vi 2ne trästflockformige mandibler, fastsittande under thoracis framkant: 2) tvenne der nerom varande maxiller, hvarpå palperne, lifsom hos spindlarne, fastsitta: 3) ett par under maxillerna befintlige vesiculeusa organer, hvilka torde motsvara labialpalperne hos *Elytroptera*, och 4) igenfinna vi, strax nerom dessa sednare, den verkliga labium, företeende sig i en triangulär upphöjning.

Ändteligen igenfinna vi, strax nerom labium, öppningen till sexualskidan. Utom förutnämnde, munnen tillhörande, organer bemärka vi 2ue små conisse utskott, hvardera utstjutande nerom främsta höftledens bas, under det desamme med motvände spetsar tyckas innesluta labium samt neråt, till en del, hvilat mot abdominalskifen.

Da vi alltså funnit, att en verkelig labium finnes tydligt urskiljbar, och det utstjutbara sexualorganet är beläget nerom och ej inom labium, så följer deraf, att detta ej heller kan räknas till munndelarne. Detta lärer vara en lifa obestridelig sanning, som det måste vara en påtagelig sak, att det vaginusa organ, som säkerligen hvarje entomolog bemärkt stundom framstjuta långt utur munnen på Stenus-slågtet af *Brachelytra*, under det de på knappnålen uppstuckne exemplaren arbeta i döds-kampen, måste, såsom besinnande sig ofvan och ej nerom labium, också räknas till munnens organer, och vi veta, att denna vagina ej är annat än sjelfva ligulan. Jag torde i sammanhang härmed få nämna, att jag funnit nämnde ligula bestå af en tub, hvars inre hälft kan vrängas tillbaka inåt, och sålunda drager med sig den yttre hälften, och med hvilken tub djuret lärer, liksom flugorne med sin proboscis, insuga endast sjelfva saften af den med mandiblerne söndertuggade födan. Nämnda sugrör på *Stenus* äger i spetsen ett tvärsittande, nästan glasögonformigt bihang, och bakom detsamma, å ömse sidor, en hårig palp, nästan alldeles lifa danad såsom flugornes palper.

Det hos *Phalangium* utstjutbara sexualorganet kan ej heller förverlas med labium, ej heller med en ligulan motsvarande del, af det skäl, att organet är alldeles olika konstrueradt, och af betydlig skillnad i längden hos båda könen, hvilket äfven de förutnämnde plancherne utvisa. Uppå den ena planchen, eller No. 30, är honans organ något stiljattigt från

naturen afbildad. — Utan att synnerligen fästa oss vid den del, som föregår den ytterste, och hvilken sistnämnde på en del arter synes enledad, (monne ej alldeles utdragen?) på en del tvåledad (♀), samt på alla bestående af en mjuk och invrängbar vagina, skola vi endast tala om den ytterste delen, som är sjelfva genitalorganet. Denna är af en mera membranös och oböjlig bestaffenhet, och kan i oförändradt stic tillbakadragas in i den föregående delen, och såmedelst omgifvas liksom af ett fodral. Hos hanen är denne yttre led dolkformig, slutande i spetsen med ett inåt vändt coniskt eller halflancettformigt bihang, hvilket återigen slutar med en hårfin spets; totala stidans, utsträckt, belöper sig till kroppens längd. Hos honan är genitalorganet föga affmalnande, nästan lineärt, något tillplattadt, allt igenom omgifvet med hvarannan påföljande, något öfver ytan upphöjda, mörka ringar, till antalet circa 30—36; sjelfva spetsen, som synnerligast är tydeligen hårbeklädd, är furcerad; stidans hela längd är, såsom det synes på ett spritlagdt exemplar, åtminstone en half gång längre än kroppen. Jag förmodar, att alla närslägtade arter äga i det närmaste lika danade organer.

I följd af hvad förut blifvit nämnt, dels om organets utvecklade stic, samt utgångsmynningens tillslutande på de omanbare, dels om organets olika längd och structur, så följer deraf, att om vi antogo organet för en munn-del, så skulle den orimliga anomalien uppstå: att hanens sätt att förrätta manducationen skulle vara olika honans, både för organets olika längd och olika structur skull, och att återigen de manbare, men ej de omanbare skulle för manducationen erfordra ett dylikt organ, ehuru det är känt, att dessa föda sig på enahanda sätt, såsom deras imago, förmedelst på enahanda sätt utvecklade munnorganer.

En dylik stiljaktighet, som förut omnämnes i afseende på organets struktur, lär ingen Entomolog blifvit varse, vare sig på labium eller ligulan. Bäl äger dylik stiljaktighet rum med andre parstälde delar, till ex. med mandiblerne, dels hos olika kön, dels hos ettdera könen, hos hvilket den högre mandibeln's form är olika den venstres, såsom ock att vi finna palperne olika danade, synnerligast med afseende på den ytterste artikeln; ja till och med förefommer den ännu märkvärdigare abnormaliteten, att den ene antennen är alldeles olika bildad, till ex. hos *Cyclops rubens* Müll. bland Entomostraca.

Jag har äfven haft tillfälle att bese det sätt, hvarpå Phalangierne förrätta parningen, hvarvid det med labium oriktigt benämnda artikulerade organet af hanen appliceras mot honans genitalia, under det båda, bröst mot bröst, omfatta hvarannan med frambenen och palperne, stödjande eller fasthållande sig med bakbenen. Coitionen observerades af mig på så nära håll, att jag dervid kunde begagna lupen.

Ornithologiske Bidrag til den grønlandske Fauna

ved

Carl Holboll*).

Forord.

Grønlands Fauna er tidligere end noget andet Lands, under lignende Betingelser, bleven bekendt; ikke alene ligger Grønland saa ganske isoleret, at man der maa være aldeles blottet for alle litteraire Hjælpemidler, som man ikke selv medbringer, men Kommunikationen med den civiliserede Verden er saa sparsom, at den indskrænker sig til en eneste Gang aarligt, saa det ligger udenfor Mulighedens Grændser at faae en Bog tillæans. Saameget roesværdigere er det, at flere af de tidligere Missionairer, og muligen nogle af Handelens daværende Betjente,

---

*) Denne lille Afhandling blev 1840 indsendt til det Kongelige danske Videnskabernes Selskab, der tilkiendte den sin Sølvmedaille, og fandt den, med nogle Forandringer, som jeg var meget villig til at foretage, værdig til at optages i Selskabets Skrifter. Da Omstændighederne imidlertid ikke tillode, at dette kan skee under mit Ophold her, har jeg foretrukket at offentliggjøre den i dette Tidsskrift.

Jeg benytter denne Leilighed til offentligen at aflægge Hr. Etatsraad Reinhardt, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, min varmeste Tak for de vigtige Oplysninger, han har meddeelt mig, hvorved jeg er bleven sat istand til at foretage betydelige Forbedringer ved denne Afhandling.

Ligeledes takker jeg Hr. E. Hage særdeles meget for hans Bemærkninger, der flere Steder ere blevne benyttede.

have viist en saadan Jær for Naturhistorien, som virkelig har været Tilfældet. Men blandt disse hæderlige Mænd udmærker Dtho Fabricius sig saameget, at alle andre staae i Skyggen, og Enhver, der blot kiender lidt til Landet og Omstændighederne ved at samle Naturalier der, maa i Sandhed forbauses over, hvad han har præsteret. Senere hengik en lang Tid, uden at Naturhistorien fandt Dyrkere i Grønland, det være sig nu, fordi man ansaae Fabricii Fauna Groenlandica for at være et affsluttet Heelt, der ingen Forbedring eller Forøgelse kunne modtage, hvorved man glemte, at Fabricius kun har været ved een Colonie, og ifknn faa Aar har opholdt sig i Grønland; eller og Grunden til denne Lunkenhed var, at man i Danmark paa den Tid eiheller viste synderlig Interesse for denne Videnskab.

Det er først Hr. Statsraad Reinhardt's Jær for Indsamling til det kongelige Museum, man har at takke for, at Interessen er vakt her i Landet for Naturhistorien, og heri er han bleven understøttet ved flere heldige Omstændigheder. Ikke alene er Landet i de sidste Decennier besøgt af flere dannede Reisende, af hvilke endog nogle have giort Naturhistorien til deres Hovedsag; men Dverbetienternes nu langt hyppigere Reiser til og fra Landet, der i flere Henseender har havt meget gavnlige Virkninger, har ogsaa givet Naturforskerne i Kiøbenhavn Leilighed til at opmuntre disse, til at vise Opmærksomhed for naturhistoriske Gienstande. Ogsaa mit Ophold af 18 Aar i Grønland, fra hvilket jeg i denne lange Tid ingen Sommer har været fraværende, haaber jeg har havt gavnlig Indflydelse paa den Samlelyst, man nu sporer i Landet, der er udstrakt i den Grad, at jeg er temmelig vis paa, at der paa den lange Kyststrækning fra Julianehaab til Upernivik ikke fanges noget sieldent Pattedyr, Fugl eller Fisk, uden at acquireres for Vidensskaben.

Alt fra min tidligste Ungdom har jeg havt særdeles megen Interesse for Naturhistorien; dog var det især Fuglene, der tiltrak sig min Opmærksomhed, og et af mine kiæreste Ønsker har været at besøge et Polarland, for at iagttage dem der. Dette blev mig muligt derved, at jeg af Fondet ad usus publicos blev understøttet til at foretage en Reise til Grønland i Foraaret 1822, for 'at undersøge Landets Naturproducter og gjøre Indsamlinger for det kongelige Museum. Mit Ophold der forlængedes til Efteraaret 1824, og næste Foraar udnævntes jeg allernaadigst til Inspecteur over Handel og Hvalfangst i Nordgrønland, hvorfra jeg 1828 forflyttedes til Sydgrønland. For Ornithologien er i og for sig selv Inspecteurernes Embedsboliger særdeles fordeelagtigt beliggende, men hertil kommer endnu, at Embedet medfører idelige Reiser, der altid stee i aabne Fartøier langs Kysten: jeg har saaledes flere Gange bereist hele Grønlands Kyst fra Julianehaab paa 60°, til Upernevik paa 72½° N. B. Jeg har efter bedste Evne benyttet denne sieldne Leilighed, som faldt i mit Lod, til at iagttage Grønlands Dyr, men især dets Fugle, og jeg nærer det Haab, man er tilfreds med, hvad jeg har præsteret som Samler.

Siden 1832 har jeg tilbragt nogle Vintre i Kjøbenhavn, hvor jeg har havt det Held, at nyde flere af Danmarks dygtige Naturforskere's venstabelige og lærerige Dmgang, hvilket i høi Grad har forøget min Interesse for Naturhistoriens Studium. Men herved har jeg ogsaa saameget mere følt Savnet af, at Ingen, der i længere Tid har opholdt sig i Grønland, ene med Undtagelse af Fabricius, har offentliggjort sine Jagttagelser med Hensyn til Dyrenes Forekomst, Udbredning og Levemaade; ligesom jeg er kommen til den Overbeviisning, at det, der er ydet af Fabricius, allerede sætter os istand til at drage vigtige Slutninger af de Forandringer, som siden hans

Tid ere foregaaede, saavel med Hensyn paa de høiere som lavere Dyr's Forekomst og Udbredelse.

Overbearbejdningen om, at det Standpunkt Naturhistorien nu indtager i Videnskaberne, kræver mere end den blotte Navneliste og Beskrivelse af Dyrene (og dette er dog alt, hvad vore hæderlige Lærde med den bedste Villie og de bedste Evner kunne præstere hiemme om Grønlands Dyr), i Forening med den Opmuntring, jeg fra flere Sider har modtaget, er Aarsagen til, at jeg har overvundet Mistilliden til mine Evner, og prøver paa at afhjælpe denne Mangel, hvad angaaer den Dyreflasse, jeg bedst kiender, saa godt som dette staaer i min Magt. Skulde, hvad jeg her vover at fremlægge om Grønlands Fugle, finde Kyndiges velvillige Bifald, vil jeg gjøre mig det til en kjær Pligt, paa nogenlunde lignende Maade efterhaanden at gienemgaae flere Dyreflaser, hvortil jeg i de seneste Aaringer flittigen har samlet Materialier.

Godthaab i Marts 1840.

Om Grønlands Fugle.

Saa vidt mig bekjendt gives der ikke nogen fuldstændig Liste over de Fugle, som ere trufne i Grønland; jeg har derfor troet, at en saadan her vilde være paa rette Sted.

En Stjerne (*) foran Lobenummeret betyder, at Fuglen er iagttaget som ynglende i Grønland.

To Stjerner (**) foran Lobenummeret betyde, at jeg formoder Fuglen yngler i Grønland, uagtet dens Nedested endnu ikke er fundet.

Et Kors (†) foran Lobenummeret betyder, at Fuglen flere Gange er truffen i Grønland, og altsaa maa regnes til dette Lands Fauna, uagtet jeg ikke troer den yngler der.

Et Nul (0) foran Artsnavnet betyder, at Fuglen før har ynglet i Grønland, men nu ikke længer findes der.

De Arter, som intet Mærke have foran Lobenummeret, ere kun trufne en eneste Gang i Grønland, hvorfor jeg anseer deres Forekomst der som tilfældig.

Med *F* efter Artsnavnet har jeg mærket de Fugle, der, saavidt mig bekjendt, ere tilfældeds for Europa og America.

Med *E* efter Artsnavnet dem, som ene findes i Europa og Grønland.

Med *A* de Fugle, som ene ere hjemme i America og Grønland.

Med *G* de saa Arter, som jeg antager have deres Udbredelse fra selve Grønland.

Et *Ö* efter Artsnavnet viser, at Capitain Graah har truffet Fuglen paa Østboigden.

En Stjerne (*) efter Artsnavnet viser, at jeg ikke har seet Fuglen i Grønland; den er da optagen efter Etatsraad Reinhardt's Ichthyologiske Bidrag (som i det Følgende vil blive citeret: *Jcht. B.*) eller efter Fabricii *Fauna Groenlandica*.

- * No. 1. *Aquila albicilla F Ö.*
- ** „ 2. — *ossifraga F Ö.*
- * „ 3. *Falco islandicus F Ö.*
- * „ 4. — *peregrinus F.*
- * „ 5. *Strix nyctea F Ö.*
- † „ 6. — *brachyotus F.*
- * „ 7. *Corvus Corax, var. littoralis, mihi G Ö.*
- „ 8. *Sylvia mexicana? A.*

- Nr. 9. *Troglodytes palustris* A.
 * „ 10. *Saxicola Oenanthe* E
 * „ 11. *Anthus Ludovicianus* Lichtenstein (*A. rufa*
 Wilson) A.
 „ 12. *Alauda cornuta* A.
 * „ 13. *Emberiza nivalis* F Ö.
 * „ 14. — *calcarata* F Ö.
 ** „ 15. *Fringilla leucophrys* A.
 * „ 16. *Linota linaria* F.
 * „ 17. — *Hornemanni mihi* (*canescens* Auto-
 rum) G.
 „ 18. *Hirundo Americana* A*.
 * „ 19. *Tetrao Reinhardtii* Brehm GÖ. (*T. lagopus* aut).
 * „ 20. *Calidris arenaria* F Ö.
 * „ 21. *Charadrius hiaticula* F.
 † „ 22. — *pluvialis* F.
 † „ 23. *Vanellus melanogaster* F.
 „ 24. — *cristastus* E*.
 * „ 25. *Strepsilas collaris* F.
 † „ 26. *Numenius phaeopus* E.
 † „ 27. — *Hudsonicus* A.
 † „ 28. *Tringa variabilis* A. (*T. alpina* Fau. groenl.)*
 † „ 29. — *Schinzii*.
 * „ 30. — *maritima* F.
 * „ 31. — *islandica* F.
 † „ 32. *Limosa melanura* F.
 † „ 33. *Scolopax grisea* A*.
 † „ 34. — *gallinago* F*.
 „ 35. *Rallus carolinus* A.
 „ 36. *Podiceps cornutus* F*.
 „ 37. — *rubricollis* F*.

- * No. 38. *Phalaropus hyperboreus* F Ö.
 * „ 39. — *platyrhynchus* F.
 * „ 40. *Sterna arctica* F Ö.
 * „ 41. *Zema Sabini* F.
 * „ 42. *Larus glaucus* F Ö.
 „ 43. — *marinus* F.
 * „ 44. — *leucopterus* F G.
 ** „ 45. — *eburneus* F.
 † „ 46. — *brachyotarsus* ^{mibi} G.
 * „ 47. — *tridactylus* F Ö.
 † „ 48. *Lestris catarrhactes* E.
 * „ 49. — *pomarina* F.
 * „ 50. — *parasitica* (L. Schlegii Br.) F Ö.
 * „ 51. — *Buffonii* E.
 * „ 52. *Procellaria glacialis* F Ö.
 ** „ 53. *Thalassidroma Leachii* F.
 ** „ 54. *Puffinus cinereus* F.
 „ 55. — *Anglorum* F*.
 † „ 56. *Cygnus melanorhynchus* E.
 * „ 57. *Anser hyperboreus* F.
 * „ 58. — *albifrons* F.
 † „ 59. — *leucophrys* F.
 * „ 60. — *Bernicla* F.
 * „ 61. *Anas boschas.* F.
 † „ 62. — *acuta* F.
 † „ 63. — *crecca* F.
 * „ 64. *Clangula glacialis* F Ö.
 * „ 65. — *histrionica* F Ö.
 * „ 66. — *Barrowii* A.
 „ 67. — ? *albeola* A.
 * „ 68. *Somateria mollissima* F Ö.

- * No. 69. *Somateria spectabilis* F O.
- † „ 70. — *perspicillata* F Ö.
- * „ 71. *Mergus serrator* F.
- * „ 72. *Carbo cormoranus* F Ö.
- † „ 73. *Sula alba* E.
- * „ 74. *Colymbus glacialis* F Ö.
- * „ 75. — *septentrionalis* F Ö.
- * „ 76. *Uria Grylle* F Ö.
- ** „ 77. — *Troile* F.
- ** „ 78. — *leucophthalmus* Faber (*lacrymans* Aut.).
- * „ 79. — *Brünnichii* G F Ö.
- * „ 80. — *Alle* F Ö.
- * „ 81. *Mormon fractercula* F.
- * „ 82. *Alca Torda* F.
- 0 „ 83. — *impennis* F.
- „ 84. *Loxia leucoptera* F Ö*.

3 Aarene 1840, 41 og 42 er endnu de tilfældige Fugle blevne forøgede med 3 americanske*) og een europæisk Art:

- No. 85. *Muscicapa villica* Lichtenstein A.
- „ 86. *Sylvia* ell. *Sylvicola coronata* A.
- „ 87. *Icterus frenatus* Lichtenstein A.
- „ 88. *Galinula porzana* E.

Følgende Arter, mærkede i Listen med to Stierner (**)
foran Løbenummeret, nemlig:

- Fringilla leucophrys,*
- Larus eburneus,*
- Puffinus cinereus,*
- Thalassidroma Leachii,*
- Uria Troile,*
- *leucophthalmus,*

---

*) Dette Tidsskrifts 4de Bind 1ste Hefte.

antager jeg at yngle i Grønland eller ganske nær dets Kyster, naagtet Nedestederne ikke ere fundne :

- 1) fordi man af disse Arter finder Individuer af enhver Alder, og med Undtagelse af *Fringilla leucophrys* og de to Arter *Uria* i temmelig Mængde, ja af *Puffinus cinereus* i stor Mængde.
- 2) fordi man træffer de gamle Fugle i Mængde i Yngletiden, i hvilken man ikke kan antage, de ere langt fra Redepladsene.

Dette er vel ikke Tilfældet med *Fringilla leucophrys* og *Uria*-Arterne, men førstnævnte har jeg studt under Omstændigheder, som lade med temmelig Visshed slutte, at den havde Mage eller Unger i Nærheden, og af sidstnævnte har jeg engang faaet *U. troile* med tydelig Rugeplet.

Underledes forholder det sig med de Fugle, jeg foran Løbenummeret har mærket med et Kors (†), hvilke jeg af følgende Grunde ikke troer at have Redested i Grønland.

- 1) Fordi faa Individuer ere trufne der, hvilket er Tilfældet med dem alle.
- 2) Fordi adskillige ere udelukkende trufne i Trækketiden, saasom Arterne Anser o. fl.
- 3) Andre ere ifkun sete paa Havet ved Grønlands Kyster, saasom *Lestris catarracthes* og *Sula alba*.
- 4) Andre ere ifkun trufne som Unger eller unge Fugle, saasom Anser *hyperboreus*.
- 5) Nogle ere vel trufne i flere Aldre, saasom *Charadrius plumbeus*, *Vanellus melanogaster*, *Numenius phaeopus* og *Hudsonii*, men paa saadanne Steder og under saadanne Forhold*), at det ikke er rimeligt, at de Individuer, som ere studte, skulde være ynglende Fugle. Dette er Tilfældet

*) Det Nærmere kan sees under det Specielle om disse Arter.

med alle de Individuer, som i Yngletiden ere acquirerede, og ved hvis Acquisition jeg har været istand til at erholde nøiagtig Kundskab om Omstændighederne. De ere nemlig studte enten ved selve Colonierne eller paa de alleryderste Der, hvor man ikke kunde antage, de vilde yngle, og vare alle meget sky, hvorimod det Modsatte er Tilfældet ved deres Nedesteder.

- 6) Endelig, da alle Grønlandere nøie kiende Landets Fugle, saa kan man med temmelig Sikkerhed stole paa deres Efterretninger, og den Belønning, de kunne være sikke paa, naar de til Colonierne bringe fældne Fugle, bevirker vistnok en endnu større Agtpaagivenhed hos dette Folk, der har et godt Die for alt Levende, og hvis Færden saavel paa deres almindelige Fangst, som paa Keenjagten, giver dem den bedste Leilighed til at finde Fuglene ved Nedestederne, om de virkelig bygge her i Landet. Hertil kommer endnu, at Vegetationen ved Biergsoerne er saare ubetydelig, og ligesaa faa ere de Fugle, som findes ved dem, saa at dersom der virkelig fandtes redebyggende Fugle ved disse, kunde de neppe undgaae Grønlandernes Opmærksomhed, om denne endog var mindre, end jeg antager den at være. Jeg behøver neppe at tilføie, at mange Sumpfugle, endog gamle Fugle, som ikke have Rede, eller muligen tidlig i Yngletiden miste deres Nager, streife langt fra Redepladsen; disse Fugles Forekomst i Grønland har saaledes aldeles intet Forunderligt.

Jeg vil imidlertid paa ingen Maade paaastaae, at flere af disse Fugle jo muligen kunne have undgaaet Grønlandernes Opmærksomhed, t. Ex. *Tringa Schinzii*, *Scolopax*-Arterne, *Vanellus melanogaster*; men begriber da ikke, hvorfor *Anthus*

og *Calidris* ikke skulle være under samme Tilfælde; den sidste henhører vistnok til Grønlands fiednere Fugle*).

Følgende Fugle, hvis Forekomst i Grønland jeg antager for tilfældig, da kun et eneste Individ er acquireret, træder jeg rigtigst at nævne samlet med Anførsel af Tid og Sted, hvor de ere truffne.

Alauda cornuta, Godthaab, October 1835.

Loxia leucoptera, Østboigden, Tiden ubekjendt.

Vanellus cristatus, Fissenæsset, Januar.

Troglodytes palustris, Fissenæsset, October 1820.

Hirundo americana ell. *rufa***), Juni 1830.

Rallus carolinus, Suffertoppen, October 1822.

Podiceps cornutus, Renortalik, November.

— *rubricollis*, Avertamiut nær Julianehaab, November 1839.

Puffinus Anglorum, Julianehaab.

Clangula ? *albeola*, Godhavn, October 1827.

Muscicapa villica Licht., Renortalik, 24de August 1840.

Sylvicola coronata, Fissenæsset, 21de Mai 1841.

Icterus frenatus. Renortalik, 2den September 1840.

Gallinula porzana, Godthaab, 28de September 1841.

Fradrages disse fiorten Arter den opsatte Liste, blive endnu 74 Arter tilbage, som maa antages at tilhøre Grønlands Fauna, da de oftere ere truffne i eller ved Landet. Af disse ere 18 Arter ikke fundne som ynglende i Grønland, og endvidere maa fradrages *Alca impennis*, der nu sikkert ikke mere yngler i den bekjendte Deel af Landet; der bliver altsaa

*) Jeg maa i denne Anledning meget beklage, ikke at have haft Leilighed til at bereise nogen Fiord i Nordgrønland, som i det Hele taget er mindst undersøgt af mig.

***) Efter dette Tidsskrift 4de Deel Pag. 73.

55 Fuglearter, som jeg ifølge det Foregaaende anseer for ynglende i Grønland.

I Fabricii Fauna Groenlandica er opstillet 53 Arter, men 2 af disse, *Falco rusticolus* og *fuscus*, der er sat under eet Nummer, og *Anas glaucion* ere, som bekendt, kun unge Fugle af andre i Værket opstillede Arter. Fem andre derimod, *Pelecanus cristatus*, *Larus cinereus*, *Ardea cinerea*, *Mergus Merganser* og *Parus bicolor*, af hvilke Fabricius ingen selv har seet, men optaget dem efter Grønlændernes Beskrivelse, ere, saavidt mig bekendt, ikke senere bemærkede i Grønland, og maae saaledes udgaae af Listen over Grønlands Fugle; der bliver altsaa 45 Arter tilbage, som Fabricius har kiendt, og som alle siden ere gienfundne, skjøndt ikke alle svarende til de i Fauna Groenlandica anførte Navne.

Grønland har en saadan Udstrækning, og ligger saa isoleret, at man vel kunde formode dets Fauna maatte have sin egen Karakter, og dette er vistnok ogsaa Tilfældet med alle Dyreflasker, som findes her i Landet. Det mest paafaldende Træk ved Fuglenes Karakter er en, om man saa tør kalde den, borealisk Tendens. Denne viser sig ei alene derved, at den største Mængde Fugle i Landet bestandig søge nordest, yngle der, og, forsaavidt de ere Standfugle, kun nødte ved Jislæg eller Mørke, trække sydest, saaledes at der ei alene, som i flere boreale Lande, findes langt flere Individuer Nord end Syd paa i Landet; men især derved, at deres egentlige Nedzone begynder langt nordligere i Grønland end i andre Lande. Derfor finder man, at alle de Fugle, hvis Neder ere fundne i Sydgrønland, ogsaa yngle i Nordgrønland, ene med Undtagelse af

Clangula Barrowii *); medens blandt de før nævnte Fugle, som yngle i Grønland, ere 13 Arter af 46, hvis Rede virkelig er funden, og som ene yngle i Nordgrønland, eller bestemtere, hvis Redezone ikke strækker sig syd for den 66de Bredegrad; og tre andre, som ikke yngle syd for $63\frac{1}{2}^{\circ}$ N. Br. Regnes Nordgrønland fra 66de Bredegrad nordøster, og Sydgrønland syd for denne Bredegrad: har altsaa Nordgrønland 46 ynglende Fugle-Arter, Sydgrønland kun 33. Ifledestomindre er der blandt de Fugle, som ene yngle i Nordgrønland, ikke faae Arter, hvis Redezone i andre Lande naaer meget sydligere.

Betragter man Fuglene med Hensyn paa Individuernes Antal, saa er dette Phænomen endnu langt mere paafaldende, da Individuernes Tal indenfor den arctiske Zone i Yngletiden er overordentligt meget større end i Sydgrønland. Saavidt mig bekiendt, yngle følgende Fugle ikke sydfør den her angivne Bredegrad, nemlig:

Zema Sabini 75° N. Brede.

Linota Hornemanni	}	70°.
Anser Bernicla		
Lestris Buffonii		
Procellaria glacialis	}	69°.
Calidris arenaria		
Tringa islandica	}	68°.
Phalaropus platyrhynchus		
Uria Alle		
Anthus Ludovicianus	}	67°.
Somateria spectabilis		

---

*) Dog er Redezonen for denne Fugl ogsaa langt nordligere i Grønland end andensheds. Efter Richardson ophører dens Redezone med 57° ; her begynder den først paa 64° og strækker sig ikke suldt en halv Bredegrad nordligere.

Uria Brünnichii }
 Carbo cormoranus } 64°.

Mormon fratercula 63½°.

Ved Etatsraad Reinhardt's Godhed seer jeg mig istand til at vedføie følgende Liste over, hvor langt nordesten Fuglene, ifølge Richardsons Dypgivende, yngle i Nordamerika.

Falco islandicus indtil 74°.

— peregrinus 74°.

Strix brachyotus 67°.

Alauda cornuta 69°.

Emberitza nivalis 75°.

— calcarata 70°.

Fringilla leucophrys 68°.

4 Arter Hirundo 60—68°.

Tetrao rupestris 75°.

Vanellus melanogaster 70°.

Tringa alpina

— maritima

Sterna arctica

Phalaropus hyperboreus

— platyrhynchus } indtil 75°.

Larus leucopterus

— glaucus

Lestris pomarina

— parasitica

Men uagtet saaledes flere Arter yngle heelt Syd paa Landet, t. Ex. Somateria mollissima, og noget Syd efter, saasom Uria Brünnichii, Carbo cormoranus o. fl., saa er dette dog kun Tilfældet med et saare ringe Antal af disse Arters Individuer, den egentlige Yngleplads for disse er derimod langt nordligere, hvilket ogsaa finder Sted ved mange andre Arter. At angive Aarsagen til den Kiendsgierning, at Fuglene i Grøn-

land søge saa langt nord paa for at yngle, og ialmindelighed elste at være i den nordlige Deel af Landet, frygter jeg er umuligt, før man bedre kiender de lavere Dyr's Forekomst, da jeg antager, at Ernæringen er en af de væsentligste Aarsager hertil. Men ogsaa Landets Beliggenhed kan have stor Indflydelse herpaa. Nordgrønland ligger nærmere Amerika, hvorfra Grønland faaer sine fleste Trækfugle; Veien over Havet er derfor ikke saa lang. Desuden har Nordgrønlands Clima langt mere Karakteren af et borealt Fastland, Veiret om Sommeren er der mere stadigt, og Middelvarmen i Sommermaanederne høiere end i Sydgrønland, der aldeles har et borealt Kystlands Karakter med megen Slud og Taage. Alligevel mangle endeel Trækfugle, som om Foraaret ere meget sieldne ved Colonierne i Sydgrønland, aldrig der om Efteraaret, t. Ex. Anthus, Anser albifrons og Bernicla, m. fl. Det er imidlertid let forklarligt, naar man betragter Landets Figur, og erindrer, at alle disse Fugle komme fra og trække til Amerikas Fastland; langs dets Kyster søge Fuglene nord efter, og trække først paa den Bredegrad, paa hvilken de ville søge Rebeplads, tværs over Davisstrædet, hvorved Veien over Havet bliver kortere. Om Efteraaret trække de atter langs Kysten paa Grønlands Side, og idet de opsætte at sætte over Havet saalænge muligt, sees de langs hele Sydkysten. Ved Nenortalik, som ligger nær Landets Sydspidse, samles saaledes Fuglene saavel fra Vest som Vestkysten, hvorfor dette Sted ogsaa er det rigeste paa Fugle i Efteraarstrækketiden.

Ligesaa rigt Nordgrønland*) om Sommeren er paa Fugle, saa fattigt er det om Vinteren. I den Tid, Solen er under Horizonten, sees der kun af Landfugle: Corvus Corax var.

*) Ved at omtale Nordgrønland tager jeg især Hensyn paa Godhavn, 69° 14' N. B. og 43½° v. f. Greenwich, hvor jeg har tilbragt 3 Aar.

littoralis, Tetrao Reinhardtii, undtagelsesviis Falco islandicus og Strix nyctea; af Søefugle sees kun Uria Brünnichii Alle og Grylle, samt unge Fugle af Somatoria-Arterne. Kun yderst sjelden sees en Larus, aldrig en Procelleria, om end stundom Havet ikke er synderlig belagt med Is. Længere hen ad Vinteren i dennes koldeste Tid, mod Slutningen af Februar og i Marts, sees paa Fjeldene inde i Landet Emberiza nivalis og Linota Hornemanni (aldrig L. linaria), steds i Flokke, og der viser sig almindeligviis flere Ryper. Mod Udgangen af April begynder Foraaret, og, saasnart Isen brækker, er Havet strax bedækket med Søefugle, især Uria Brünnichii, Alle og Grylle. Sidstnævnte er den af alle Søefugle, der allersænest lader sig kue af Islægget.

Vel har Nordgrønland om Sommeren den langt større Mængde Fugle, baade med Hensyn til Arternes og Individuer-nes Antal, men dog gives der nogle Fugle, som ere egne for Sydgrønland. Disse ere:

Fringilla leucophrys,
 Puffinus cinereus,
 Thalassidroma Leachii,
 Uria Troile,
 — leucopthalmus,
 Lestris catarrhactes og
 Cygnus melanorhyncus.

Som egne for Nordgrønland anseer jeg alle de Fugle, hvis Nedezone ikke strækker sig længere sydester end til den 66de Bredegrad; men næsten alle disse Fugle enten udvandre om Vinteren til Sydgrønland, eller sees dog der i Trækketiden.

Der er kun faa af de Fugle, som yngle baade i Syd- og Nord-Grønland, hvilke i Yngletiden findes i større Mængde i Sydgrønland end i Nordgrønland. Disse ere:

Larus marinus,

Larus leucopterus,
 — *tridactylus*,
Lestris parasitica,
Clangula histrionica,
Colymbus glacialis, og
Corvus Corax var. *littoralis*.

Alle andre Arter ere idetmindste ligesaa talrige, men almindeligviis langt talrigere i Nordgrønland end i Sydgrønland.

Den anden Egenhed ved de boreale Fugle er disses constante Farveforfkiel i samme Art, der, saavidt mig bekiendt, endnu ikke er tilstrækkelig agtpaagivet. Denne Forfkiel vedligeholder sig hos flere Arter gjennem hele Livet, saasom hos *Falco islandicus*, *Lestris parasitica* og *pomarina*, *Procellaria glacialis*; som eiendommeligt for Grønland troer jeg at burde anfere, at den ved visse Arter kun finder Sted, medens Fuglene ere Unger, saasom hos *Larus glaucus* og *leucopterus*, der i to ganske forfkiellige Farvedragter gjennemgaae Ungdomstiden, men som, naar de blive yngledygtige, antage Artens almindelige Farve.

Som Egenhed ved Grønlands Fuglefauna kan endnu anføres den store Mængde tilfældige Fugle, og, om man vil, den Mængde Arter, der, skiondt oftere trusne i Grønland, dog ikke sees aarvist, og som enten aldeles ikke yngle der, eller dog særdeles sparsomt. De aldeles tilfældige Fugles Antal er nemlig fiorten; af hvad jeg vilde kalde besøgende Fugle findes atten Arter, altsaa i alt to og tredive Arter af fire og firfindstyppe, som saaledes ikke ere aarvisse i Grønland. Narfagerne til denne Tilsyneladelse troer jeg maa søges i flere Omstændigheder. Den vigtigste er maastee, at Grønlands Kyster stedse ere meer eller mindre omgivne af Is, og at Havet paa viid Afstand fra Landet aldrig mangler Iisfielde; dertil kommer endnu Taagen, som saa ofte i længere Tid vedvarer; denne

forvilder Fuglen, og Jisfieldene og Jisstaadserne*) tilbyde Hvileplads og Vand for de udmattede Fugle, og for Sumpfuglene endog Næring. Landets lave og ringe Vegetation tilbyder intet Skjul for den ankomne Fugl, saa at denne let opdages og acquireres for Samleren.

Hertil kommer endnu Grønlandernes nøie Kiendskab til Landets Fugle, som volder, at de strax blive opmærksomme paa en dem ubekendt Fugl, som de da søge; og den temmelig høie Priis, der betales for en sliq ualmindelig Fugl, opmuntrer til at bringe Europæeren Fangsten.

Endvidere kan anmærkes som karakteristisk for Grønlands Fuglefauna den mærkelige Fattigdom saavel paa Arter som Individuer af Gallatores, der i andre Lande ere den boreale Zones vigtigste Redebyggende.

Som bekiendt har Grønland endeel Trækfugle, der lige saavel findes i Europa som i Amerika, og det kan ikke være uden Interesse at vide, fra hvilket af disse store Continenter Grønland faaer sine Trækfugle. Mine 6 Reiser til Grønland have sat mig istand til at anstille nogle Undersøgelser med Hensyn herpaa, og, forsaavidt man tør antage, at disse give noget paalideligt Resultat, faaer Grønland kun 5 Arter af sine Trækfugle fra Europa, nemlig;

Saxicola Oenanthe,
Falco peregrinus,
Strix brachyotus,
Numenius (formodentlig phaeopus), og
Cygnus melanorhynchus.

Reisen til Grønland indtræffer sædvanligt i Fuglenes Træketid, og Veien lægges over Atlanterhavet, syd for Færøerne og Island. Er man nu passeret Islands vestligste Pynt paa Veien

*) Jisstaadser kaldes den itubrukne flade Jis, som er dannet i Havet; Jisfieldene dannes som bekiendt kun paa Land, og ere Dels af Jisbræer eller Gletscher.

vester efter, saa troer jeg at kunne slutte, at alle de Trækfugle, man da seer, maae være paa Veien til Grønland. Paa alle sex Reiser saaes og fangedes *Saxicola Oenanthe* hyppigen; to Gange paa omtalte Reiser fik jeg *Falco peregrinus*, een Gang *Strix brachyotus*, og to Gange saaes en *Numenius* og *Cygnus*, alt paa Trækket til Grønland, naar omtalte Betingelser lægges til Grund for at bestemme, hvorhen Trækket gik.

Er man passeret vesten for Cap Farvel, som er Grønlands Sydspids og ind i Davisstrædet, faaer man derimod andre Trækfugle at see; det er da især *Emberiza nivalis* og *calcarata*, *Anthus Ludovicianus* og *Linota linaria* (aldrig *L. Hornemanni*), som meest med Taage og Sydvind, ofte endog i Mængde, sees eller komme ombord i Skibene; ligeledes sees smaa Flokke af *Charadrius hiaticula**), og undertiden store Flokke af *Phalaropus*-Arterne, der saavel flyve som svømme mellem Isen. Disse Fugle antager jeg at være paa Trækket fra Amerikas Fastland til Grønland.

Ligesom Grønlands Hav uden tvivl er et af de fiskerigeste i Norden, saaledes er det ogsaa opfyldt med Bloddyr, Crustaceer og andre lavere Dyr. Som Folge heraf er maaskee ogsaa Grønlands Kyster rigere paa Fugle (Individuer), end noget andet Lands. Da en stor Deel af disse leve i Selskab, har Grønlands Bestykning en Mængde Fuglebjerger**), hvilke, da Folkemængden er meget ringe, og den Priis, der betales for Fier (nu indhandles de ikke) var ubetydelig, forstyrres meget lidet. Af Fuglebjer-

*) Mågtet de Amerikanske Ornithologer benægte Tilværelsen af *Charadrius hiaticula* i Amerika, kan jeg dog ikke andet end antage, at vi have denne Fugl derfra; thi ei alene har jeg aldrig seet den i Atlanterhavet, men ofte seet den paa Flugten tværs over Davisstrædet; ligesom det er vist, at alle de Individuer, jeg har seet, ere af den europæiske Art.

**) Dog er disses Antal kun ringe langt sydpaa.

gene er maastee Innuatub i Godthaabs Fiord (meest besat med *Larus tridactylus*, *leucopterus* og *glaucus*) og Karsarsoat ved Upernevik (især besat med *Uria Brünnichii*), de mærkværdigste formedelst deres Udstrækning og den uberegnelige Mængde Fugle, som bygge Rede paa disse Fielde*). Jeg har havt Leilighed til at see et betydeligt Antal Fuglefielde; de frembyde alle mulige Situationer; nogle ligge langt inde i Fiordene, f. Ex. Innuatub, vistnok 10 Mile inde i Godthaabs Fiord; andre ligge mod det aabne Hav, som Karsarsoat, Godhavns Skarvesfieldd og Blaafieldd, besat med *Procellaria glacialis*; de vende mod alle Verdens Hjørner, og kun en eneste Omstændighed have de tilfældes, nemlig: Lethed at skaffe Næring for Fuglene under Rugetiden og til Ungerne, især den første Tid efter de ere udflækkede. De fleste af de Fuglefielde, jeg kiender, ligge nemlig ganske i Nærheden af de Steder, hvor Lodden (*Mallotus arcticus*) kommer til Land for at styde sin Rogn. De øvrige ligge alle paa Steder, hvor Havet i Rugetiden, til andre Tider veed jeg ikke at have været der, er ligesom opfyldt med Crustaceer og Bløddyr, især *Clione borealis* og *Limacina arctica*. Ved Karsarsoat var Havet saaledes opfyldt med Crustaceer, at man neppe kunne see giennem Vandet, og Fuglenes Excrementer vise nokksom, at disse udgiøre deres Føde, ligesom dette var det Eneste, jeg fandt i Spiserøret paa de stude. Jeg antager derfor, at Ernæringen er eneste indvirkende Motiv for Valget af Plads til Reder i hvad man kalder Fuglefielde, forudsat at Fielddene afgive passende Redepladser.

Det af Faber iagttagne høist interessante Phænomen, at der ved de islandske Fuglebjergene ere uparrede Fugle tilstede

---

*) Jeg er gjort opmærksom paa, at det kunde have Interesse, om Fuglefielddene nøiere bestreves; jeg vil derfor bestrebe mig for at samle Materialier til at kunne levere slike Beskrivelser til dette Tidsskrift.

og at disse paatage sig Ubrugningen af de Æg, og Ernæringen af de Unger, hvis Forsørgere ere ondtomme, har jeg ikke været istand til at opdage i Grønland. Ved ganske smaa Fuglesielde troer jeg at have iagttaget, at der ikke findes overcomplete Fugle; ved de større volder Fuglenes uhyre Mængde, at man ingen Mening i saa Henseende kan have. Jeg har flere Gange bortskudt Fuglene fra enkelte fritliggende Næder; i intet Tilfælde ere Æggene bleve rugede, men jeg har kun havt Leilighed til at prøve dette ved Alca Torda og Larus tridactylus, som er en af de Fugle, Faber nævner.

Denne Uoverensstemmelse vilde vistnok være hoist forunderlig, da det er bekiendt, at Landt har gjort samme Bemærkning ved Fuglesieldene paa Færøerne, som Faber paa Island, dersom Omstændighederne ved disse og de grønlandske vare fuldkommen lige, men dette er ingenlunde Tilfældet. Jeg har alt i det Foregaaende berørt, at de grønlandske Fuglesielde meget lidet foruroliges, saa at de gamle Fugle, Unger og Æg, som her ødelægges af Mennesker, ere at regne som Intet i Forhold til Fuglenes Mængde. Dersom mine Jagtgælgelser ved Fuglesieldene her ere tilstrækkelige til at begrunde nogen Slutning, vilde det da være for dristigt at antage, at den store Fuglefangst, der finder Sted paa Færøerne og Island, baade nødvendiggjør de uparrede Fugles Vicariering, og gjør denne Vicariering mulig? Den nødvendiggjør en saadan, fordi Fuglene ellers vilde formindskes formeget; og den bliver just mulig dersom ved, at et saa stort Antal ynglende Fugle bliver fanget, hvorved en Mængde Fugle blive uden Mage, og muligens det rigtige Forhold mellem Rionnene bliver forstyrret. Jeg troer endydermere at finde min Hypothes bestyrket ved Ederfuglen, som bliver saa meget efterstræbt af Menneskene i Grønland; ikke at de ødelagte Fugles Æg skulde blive ubrugede, det har jeg aldrig bemærket; men man seer ikkeielden en Ederfugl

at føre ei alene flere Unger, end den selv kan have udrugtet, men disse ere ofte af saa forskjellig Storrelse, at de maae være fra flere Fugles Næder.

Faber anfører i sin Prodrömus p. 108, at uagtet man paa Westmannö borttager aarligen idetmindste 20,000 Unger af *Procellaria glacialis*, saa tiltager Fuglen dog paa dette Sted. Det omtales ikke, at der er Tilvæxt ved de andre Fuglebierge, men efter de Underretninger, jeg har været istand til at erholde om Udførselen af Fier fra Island, kan Fuglenes Antal ikke være i Aftagende.

Her i Grønland, hvor Fuglene ved Fuglebiergene saa lidet foruroliges, kan man ingen Tiltagen bemærke; kun ved enkelte af de mindre Fuglesielde finder man undertiden, at Fuglenes Antal er foranderligt, idet de tiltage ved det ene, aftage ved det andet Fuglesielde.

Som bekendt freedes Ederfuglen i Island, men Exporten af Duun er, saavidt jeg har erfaret, ikke tiltaget, altsaa vel ei heller disse Fugle. Her i Grønland behandles Ederfuglene paa det Allerstammeligste; man ei alene borttager Eggene uden Skaansel, men baade fanger og skyder de gamle Fugle ved Næderne, forfølger og fanger de smaa Ellinger, saasnart de komme i Banet o. s. v. Desuden bliver der ei alene stude en stor Deel Ederfugle paa Drækket, men Grønlænderne fange en Mængde, især i Maanederne Januar, Februar, Marts og April, paa hvilken Narstid de ikke sjældent udgiøre Bilkaaret for Grønlændernes Tilværelse paa flere Steder i Sydgrønland, da deres Rivd, og nogle Ulke og Torst, er det Eneste, de have at spise. Alligevel er der ingen Formindsfelse at bemærke, naar man vil demme efter den uhyre Mængde, som om Efteraaret sees at bedække Fiordene paa mange Steder. Ei heller er Duunproductionen aftaget, det skulde da være i de allerseneste

Åar, men Åarsfagerne hertil er sikkert ganske andre end Fuglenes Formindskelse*).

Synes det saaledes, som om der ingen betydelig Forandring foregaaer med Antallet af de i Grønland almindelige Fugle, saa forholder det sig ikke aldeles saaledes med de Fugle, hvoraf her aldrig har været Mængde, og de, der, saa at sige, besøge Grønland. Saaledes veed man med fuldkommen Visshed, at *Alca impennis* har ynglet paa flere Steder — nu kan den ansees som aldeles forsvunden fra Grønland. Noget Lignende antager jeg at have været Tilfældet med Svanen, som nu ei heller yngler i den bekendte Deel af Grønland**). *Charadrius pluvialis* maa have været langt almindeligere før end nu; ei alene omtales den som ynglende Fugl af Fabricius, men den nævnes ogsaa af Andre som almindelig, medens jeg i 18 Åar kun har seet et Par Exemplarer.

Derimod tiltage rimeligviis andre Fuglearter. Det er næsten utroligt, at en saa udmærket Jagttager, som Fabricius, skulde have overseet *Falco peregrinus****) og *Anthus Ludovicianus*, dersom disse Fugle dengang, saaledes som nu er Tilfældet, saaes aarligen i Trækketiden ved de fleste Colonier i Sydgrønland, og navnlig ved Frederikshaab, hvor Fabricius boede.

Vanellus melanogaster og *Numenius*-Arterne vare saa yderst sieldne før 18 Åar siden, at jeg i 3 Åar kun fik et Exemplar af *Vanellus* og en *Numenius*, og eiheller saae flere

*) Desværre maa jeg nu (1842) berette, at Ederfuglenes Mængde paa Grønlands Kyst betydeligt er aftaget i de seneste Åar; men dette er skeet pludseligt, idet der nemlig efter flere yderst fugtige Sommer, under hvilke den største Deel af Ynglen omkom, 1836 indtraf en tidlig Vinter med usædvanligt tidligt Islæg, hvorved Ederfuglene omkom i millionviis paa Isen i Nordgrønland.

***) Det Umstændeligere herom ved det Specielle om disse Fugle.

****) I midlertid har Hr Hage gjort mig opmærksom paa, at Fabricii Beskrivelse paa *Falco rusticolus* svarer ret godt til den unge *F. peregrinus*.

Individuer, skøndt jeg da færdedes mere i Fiordene end nu, men af de senere Aar er intet forløbet, uden at jeg har seet flere Individuer. Ligeledes troer jeg, at Phalaropus-Arterne og Tringa islandica ere i Tiltagende. Andre Fugle maa jeg antage vise sig i større Mængde periodisk; hertil hører Strix brachyotus, som jeg i 1826 fik fra flere Colonier, men som jeg ikke siden har overkommet. Ligeledes er Lestris Bullonii en saadan Periodefugl, idetmindste under Trækket.

I Fabricii Fauna Groenlandica findes vistnok særdeles gode Oplysninger om endeel af Grønlands Fugle, hvad disses Levemaade og Forekomst angaaer, og Etatsraad Reinhardt har saavel i Tidsskrift for Naturvidenskaberne som i „Ichthyologiske Bidrag“ meddeelt gode Oplysninger om Forekomsten; dog troer jeg, at man endnu ikke nogensteds kan finde noget Udforligt om Fuglenes Udbredelse, ligesom flere Arters Leve- maade ikke af den udmærkede Jagttager Fabricius kunde anføres, fordi Fuglen ikke fandtes om Sommeren ved den Coloni, han beboede. Jeg vover derfor herved at gjøre et Forsøg paa at supplere det Manglende efter de Erfaringer, jeg har erhvervet.

Aquila.

1. A. albicilla

er om Sommeren ligesaa almindelig i Nordgrønland som i Sydgrønland, hvor alle drage hen om Vinteren, og til ubestemt Tid nordesten om Foraaret. Den bygger ikke sielvent paa tilgiengelige Fjelde, og lægger 2 Æg sidst i April. Den lever saavel af Sælhundede som af Fugle og Fisk, og da den undertiden fanges i de for Sælhundede udstillede Garn, som ikke staae ganske i Vandsskorpen, maa den kunne dykke som en Støbdykker. Ederfuglene belurer den, ved sør Dag at sætte sig paa et Fjeld eller et Jisstykke i Nærheden af disse Fugles Dykkes-

plads. Naar en Flok er dykket under, svæver Ornen hen over Stedet, og, naar Fuglene komme op, udsøger den en Han, formodentlig fordi dens hvide Farve bedst sees i Vandet, og ved at forhindre den fra at komme frem for at aande, udmatter Ornen den snart saaledes, at den bliver et let Bytte. Forøvrigt rover den Unger paa Fuglesieldene*), og tager tiltakke med Nadsel af ethvert Slags.

2. *A. ossifraga.*

Under dette Navn troer jeg at burde opstille den langhalede større Orn, som findes saavel her som i Grønland, og som sikkert ikke er *A. leucocephalus*, der neppe forekommer i Grønland, da man der aldrig seer nogen Orn med fuldkommen hvidt Hoved og hvid Hals. Det er først i de senere Aar, jeg er bleven opmærksom paa Forskiellen mellem disse to Ornearter, og jeg kan derfor kun omtale, at jeg er overtydet om, at *A. ossifraga* yngler i Grønland, da man herfra har faaet baade unge og voksne Individuer. I Levemaade stemmer den overeens med *A. albicilla*; at domme efter to Aars Jagttagelse er den ligesaa hyppig i Sydgrønland som denne.

Falco.

1. *F. islandicus.*

Den er Grønlands almindeligste Falk, og lige hyppig i Syden og i Norden. Den er meget forskiellig i Farve, fra næsten reen hvid med enkelte mørke Pletter, til næsten eensfarvet mørk blaagraa. Endstjøndt Alderen unegtelig har nogen Indflydelse paa denne Forstiellighed, thi man finder ingen næsten hvid Unge, saa er der dog Forskiel i Farven, ei alene i selve Rededragten, men ogsaa hos de Fugle, som have Rede, altsaa

*) Medens *Larus*-Arterne have Unger paa Junujuatub, seer man stedse Falke og Orne at svæve over Bieldet, og ganske roligt tage Unger af Rederne.

maa antages at have den Fierdragt, som de beholde hele Livet. Jeg har seet flere ynglende Par, hvoraf den ene var lys, den anden mørk, og faaet baade lyse og mørke Hanner ved Neden. Kun af en eneste Falkerede har jeg erholdt Ungerne, fire i Tallet, hvoraf den ene var mørk blaagraa, næsten uden Aftegning, de andre derimod meget lyse med lysebrune Striber. Jeg har ligeledes havt Leilighed til at styde eller see styde flere Falkeunger, som havde samme Farvesorfskiel, og har blandt de lyse fundet saavel Hanner*) som Hunner. De faa Tilfælde, jeg har havt Leilighed til at iagttage, foranledige mig til at troe, at den lyse Farve er meest fremherstende i Nordgrønland, hvor foromtalte Rede toges, medens der fødes flere mørke Falke i Sydgrønland.

Hermed troer jeg altsaa at være paa det Rene; anderledes forholder det sig med de smukke gule Been og den gule Borhud, som enkelte altid meget lyse Falke have. Dette er ikke nødvendigt, for at Fuglen skal være yngledygtig; ja jeg maa endog tilstaae, at alle de Falke, jeg har faaet ved Rederne, havde mere eller mindre lyse blyblaa Been og Borhud. Alligevel kan jeg neppe antage, at den guulbenede Falk er en egen Art, thi det er mig umuligt at opdage nogen Forskiel i Ræddannelse eller Tegning. Muligen er Falken med gule Been lidt mindre, og den hvide Farve lidt mere reen, men det er ogsaa den hele Forskiel. Blandt 14 gamle Falke, som jeg for Diebliffet har i min Samling, er der kun een med de her omtalte gule Been**).

*) De unge Hanners Generations-Organer ere yderst vanskelige at finde, men i Hunnerne sees strax Eggestocken meget tydeligt.

***) Ved at samle en betydelig Deel Falke i Vintrene 1840—41 og 1841—42, er jeg nu kommen til den Overtydning, at endee, om end ikke alle, faae den omhandlede smukke gule Borhud, da jeg har seet endee Individuer, hvor Overgangen fra det Blyblaa var tydelig.

De unge Fugle fælde, som det synes, uafbrudt hele Vin-
teren, og mod Foraaret sees ingen uden Afteguing. Jeg har
en ung Fugl, en Hun, skudt 4de Jan. 1810, der paa Hoved
og Hals fandtes i stærk Fælding, og ved de udvorende Fier
paa disse Steder fik et hvidstribet Uofoende. Dens Eggestok
var alt meget udviklet, og da det efter den Fældning, jeg ved
at undersøge Huden paa Riidsiden fandt den i Begreb med at
undergaae, maa antages, at den inden Foraaret vilde have
saaet en saadan Tegning, som jeg har fundet hos Nedefugle,
synes det mig ikke urimeligt, at *F. islandicus* alt yngler Aaret
efter den er født.

Den lægger i Juni 4 Eg af næsten samme Farve som
Nypens, men heved dobbelt saa store som disse, og mere buttede.
Dens Rede bygger den almindeligen paa utilgiængelige Steder.

Den lever i Grønland især af Svømmefugle, skiondt den
gjerne spiser Nyper, og søger at have sin Rede i Nærheden
af Fuglesfælde, fra hvilke den uden Meilighed henter Fugle-
unger. Jeg har seet den tage to Unger af *Larus tridactylus*
paa een Gang i sine Kloer, ligesom jeg har seet den tage to
Tringa maritima paa lignende Maade, nemlig een i hver Klo.

Dens Flyvesærdighed kan ikke være særdeles udmærket:
jeg har holdt Duer i flere Aar og har kun mistet to Unger,
som Falken tog, begge medens de vare sidende; derimod ere
de gamle Duer i October og November næsten dagligen bleve
jagede af *F. islandicus* uden at blive indhente; Falken blev
ofte skudt, ved at forfølge Duerne til Huset. Den er ikke syn-
derlig sty, og lader sig let lokke indensfor Skudvide, naar man
opkaster en Nype eller en anden Fugl.

Falco islandicus lever om Sommeren inde i Fiordene,
hvor den almindeligheds bygger sin Rede saa nær Fuglesfældene
som muligt, og helst paa utilgiængelige Steder. I September
begynder den at jage Sokysten, almindeligviis trækkende Syd

efter, hvilket Træk vedvarer til hen i November. Den er da ikke fielden, og flyver gierne omkring de Danskes Huse, hvor den ofte sees stridende med Ravnene. Dens Træk nordester om Foraaret er ikke saa regelmæssigt som Efteraarstrækket, eller de søge ikke saaledes til Europæernes Huse. Foruden dette aarlige Træk har Falken, den Tid den sees ved Husene, et dagligt Træk, ved hvilket den sædvanligt trækker sydester om Morgen og nordester om Aftenen.

2. *F. peregrinus*

er ikke fielden, og bygger saavel i Nordgrønland som i Sydgrønland, blandt andre Steder i Nærheden af selve Colonien Fiskeræsfet. Den ankommer til Landet i sidste Halvdeel af Mai og forlader det i October. Den forfølger især *Emberiza nivalis*.

Uden at turde benegte, at den amerikanske *Falco Anatum* findes i Grønland, har jeg kun at meddele, at de Individuer, jeg har været i Besiddelse af, stemme fuldkommen overens med den europæiske *F. peregrinus*. Hr. Hage, som baade fra Beneckes Samling og fra mig har faaet Exemplarer saavel af den unge isom den gamle Fugl, har bekræftet denne min Mening.

Strix.

1. *S. nyctea*.

Den findes overalt i hele Grønland fra Julianehaab til Upernevik, men er om Sommeren hyppigere i Norden end i Syden. Vel er dens Rede ikke funden i Grønland, men de første Dage af Juni har jeg to Gange faaet Unger af den, som umistkiendeligen kun saa Dage havde været udenfor Reden; det er altsaa vist, at den bygger der. Ungerne ere betydelig

mørkere af Farve end de gamle Fugle. Uddeles hvide Individuer har jeg aldrig seet.

Medens Skindet endnu er paa Fuglen, danne nogle faa Fier paa hver Side af Hovedet over Diet et Slags Horn*), faa at den i Temminck's manuel d'Ornithologie p. 83 omtalte flette Rudebeck'ske Tegning rimeligviis har været intet mindre end flet, men fuldkommen naturtro.

S. nyctea jager saavel om Dagen som om Aftenen, og synes om Vinteren idetmindste at være meest paasærde om Aftenen. Jeg har engang faaet denne Ugle til at følge mig næsten $\frac{1}{2}$ Mil i Maaneskin ved at kaste min Hue iveiret, men, medens jeg gik ind for at tage min Bøsse, var den bortfloiet. Naar den er mæt, er den meget sty, men har den grebet sit Bytte, er det let at nærme sig den, medens den fortærer dette.

2. *S. brachyotus.*

Jeg har ikke seet Fuglen levende her i Landet, men faaet den paa Dverreisen, ligesom jeg har erholdt den fra flere Colonier i et og samme Aar, men ikke nordligere fra end $65^{\circ} 30'$. De faa, jeg har seet, vare gamle Fugle, ffudte i Mai.

Strix brachyotus synes at forekomme periodisk: saaledes fik jeg den 1826 fra Julianehaab og Sikkertoppen, og har senere ikke seet den indtil Sommeren 1842, da jeg fik Individuer fra Fissenæsset og Julianehaab, ligesom der i dette Aar er fanget et Individ ombord i Briggen Egedesminde i Mai, nær Grønlands Sydspidse.

---

*) Den Kongl. Væge her ved Stedet, Hr. Bloch, har, saavel som jeg, bemærket dette, og jeg haaber det kan sees paa et Skind, jeg har hjemsendt til Museet.

Corvus.

C. Corax var. littoralis mihi*).

Endskönt jeg ikke antager, at man ved Udmaaling af Fugles absolute Størrelse alene kan bestemme Artsforstiel, saa kan dette neppe siges, naar Tælen er om de relative Maal, og da disse efter de saa litteraire Hjælpemidler, jeg har at disponere over, ere forskjelligte hos Ravnens hjemme og i Grønland, saa kunde den grønlandske Ravn rimeligviis forsvare sin Plads som egen Art. Jeg anseer det imidlertid for tilstrækkeligt, at anføre den som en constant Varietet.

Efter Professor Nilssons Skandinaviske Fauna (den eneste af de Haandbøger, jeg har, som anfører relative Maal paa Ravnens) er Artmærket paa C. Corax: „sort med Purpurglands, Halen stærkt afrundet, Næbet ligesaa langt som Tarsus. Længden 2 Fod og derover.“

Derimod vil Artmærket paa C. Corax v. littoralis være: sort med Purpurglands, Halen fildannet, Næbet $\frac{1}{4}$ længere end Tarsus, som er 2 à $2\frac{1}{2}$ “, Længden 2' 2" à 2' 3". De øvrige vigtigere Maal ere: Længden 2' 3", Vingestrækningen 4' $5\frac{1}{2}$ ", Halen 10" 6", de midterste Halefjer længere end de yderste 4"; Hovedets Længde fra Halskrydningen til Næbroden 2" 2", do. med Næbet 5" 6"; Næbet fra Mundvigen til Spidsen i lige Linie 3"; Næbet i Hvide over Næseboret 1" 3"; Næbets Brede samme Sted 1" $\frac{1}{2}$ ".

Den grønlandske Ravn afviger desuden baade i Habitus og Lev.maade fra Ravnens i Danmark, der især sidende seer meget klobset ud, medens Ravnens her er slank, og har et me-

---

*) Endskönt jeg er bleven opmærksom paa, at den europæiske Ravn har ligesaa stort Næb, som den grønlandske, saa synes mig dog, at den forskjellige Levemaade og Forskiellen i Udseende hævder dens Plads som Varietet.

get flinkere Udfænde. Dens Næb synes mig ei heller at være saa stærkt som hos Ravnene i Danmark. I Levemaade er den heelt forskiellig fra hiin. Ei alene er den den mindst sky af alle Grønlands Fugle, men den er tillige en decideret Kystfugl, som uagtet den store Mængde Rind, Grønlænderne paa Rensjagten efterlade paa Fjeldene, dog kun undtagelsesviis sees inde i Landet, medens den baade Vinter og Sommer opholder sig ved Kysterne. Om Vinteren er den en fuldkommen Huusfugl, der endog ikke sieldent gaaer lige ind i Husene for at stiale. Iøvrigt er den en komplet Rovfugl, der jager Kyper og undertiden tager dem, og er den en slem Rovet af Smaamaagernes Æg og af Ederfuglens Æg og Unger.

Mine Duur synes den at have vant sig til; kun de første Dage, naar de om Foraaret flyve ud, blive de jagede af Ravnene, senere lade de dem upaaagtede.

Ravnen søger især sin Næring ved Strandbredden; den bestaaer af Fisk, Bløddyr og Søæbler, som den lader falde fra Hviden ned paa Klipperne for at sønderflaaes. Desuden fortærer den alt Afsel og Affald, saavel fra de Danstes som Grønlændernes Huse. Man seer den ikke sieldent i betydelige Flokke, af 100 Stk. og derover, at sidde paa de grønlandste Møgdynger. Udenfor Redetiden er det en meget selskabelig Fugl, der sieldent sees alene, men stedse i Selskab med andre af sin Art, hvorved den paafaldende adskiller sig fra den europæiske Ravn, der almindeligt sees enkeltviis.

Den er meget almindeligere i Sydgrønland end i Norden, hvor de grønlandste Hunde fortære alt, hvad der kan falde af ved de grønlandste Huse, saavel som hvad der findes ved Lavvande i Strandbredden. Vandet falder ogsaa meget mindre der end i Syd- eller Mellem-Grønland. Den bygger Rede paa Klipper, og har alt sidst i April Æg, der ganske ligne den danske Ravens.

Saxicola Oenanthe.

Jeg har i det Foregaaende søgt at godtgjøre, at vi faae denne Fugl fra Europa*), og at den idetmindste tildeels gjør Reisen til Grønland lige over Atlanterhavet, uden at berøre Island. Fuglen sees omtrent paa samme Tid i Sydgrønland, som den ankommer til Island, nemlig de første Dage i Mai. Til Godhavn kommer den en Maaned senere og undertiden endda for tidligt; det vil sige, saa tidligt, at Sneen endnu bedækker Alt, og Barmen ikke har fremlokket de Fluer og andre Insecter, som skulle tiene den til Næring, der udelukkende bestaaer af Insecter og disses Larver. Den træffes langt inde i Polarcirklen til 73° og derover. I September bortdrager Fuglen i complet Vinterdragt.

Anthus Ludovicianus Lichtenstein.

Anthus rufus Wilson.

Denne Grønlands eneste Anthus er i Etatsraad Reinhardt's Zcht. B. anført under Navnet *A. aquaticus*, med Bemærkning, at Fuglen er forsiellig fra den europæiske; idet Hr. Etatsraaden har fulgt Richardson og Bonaparte, der benævnte *Alauda rufa*: *A. aquaticus*. Senere har Bonaparte, i sin 1838 udgivne Navnefortegnelse over europæiske og nordamerikanske Fugle, frafaldet sin forrige Mening, og opstiller Arten under det første af ovenansførte Navne**).

Fuglen afviger ogsaa betydelig saavel i total Størrelse som i Dimensionerne fra *A. aquaticus*. Den Største, jeg har maalt var 5.5'', den mindste 5.2'', de fleste kun 5.3'' og Bredden 8''; medens de Haandbøger, jeg har, angive *A. aquaticus* at være 6.5'' lang og 11'' bred. Ved de

*) Som bekjendt findes ei engang Slægtsformen *Saxicola* i Amerika.

***) Denne Oplysning har jeg Etatsraad Reinhardt at takke for.

andre Dimensioner er følgende at mærke: Neglen paa Bagtaaen er kortere end denne, nemlig Taaen 0.27" medens Neglen er 0.2", og kun lidet bøiet. Halen er 2", Tarsus 0.7", det svage Næb til Mundvigen 0.52"*)).

Der er ligeledes nogen Forstiael i Farven; men skal denne udtrykkes i Ord, bliver det maaskee kun, at Farven paa den grønlandste Anthus er mere uplettet end paa *A. aquaticus*.

Før jeg kiendte Hr. Etatsraad Reinhardts ovennævnte Afhandling, troede jeg, denne Anthus var ubeskreven, og har kaldet den *A. Reinhardti*, under hvilket Navn den er sendt til England. Dens grønlandste Navn er Kussektarnak.

Den sees i Trækketiden om Efteraaret ved alle Colonier i Sydgrønland, men yngler ikke sybligere end ved Hølskensborg paa 66° 50', og skal være hyppig i Nordgrønlands Fjorde. Den eneste Rede, jeg har fundet, var i Nærheden af Godhavn, hvor jeg saae 4 Æg, først i Juli. Ved Redestedet synger Hannen mere stingrende end behageligt, idet den høit og giennemtrængende gientager samme Strofe, som lyder: „quivit, quivit, quivit," medens den hæver sig i en Spirallinie, og pludseligt støder lige ned. Den er ingen Klippefugl, som *A. aquaticus* efter Nilsson skal være, men den opholder sig om Sommeren i Fjordene paa de græsbeegroede Sletter og i Trækketiden omkring Husene, hvor den nærer sig af Fluelarver. Den Hun, jeg skød ved Reden, havde Phalæna-Larver i Kroen; jeg har aldrig seet den søge Føde ved Strandbredden.

Dens Ankomst her til Sydgrønland indtræffer midt i Mai, en Maaned senere til Nordgrønland, og den forlader Landet med første Sneedække, altsaa tidligere eller senere i September.

---

*) Disse Maal ere angivne i Decimaler, da de saaledes ere anførte i min Dagbog, og ikke aldeles nøiagtigen kunne reduceres til Linier.

Emberiza.

1. E. nivalis

er meget almindelig over hele Landet. Medens paa Island de fleste overvintre, og færre trække bort, er Forholdet modsat i Grønland, hvor de fleste trække bort, medens en mindre Deel bliver tilbage i Landet, og det flere i Nord- end i Sydgrønland, hvortil formodentlig det ialmindelighed større Sneefald paa sidstnævnte Sted er Aarsagen. Jeg har ikke seet den i Nordgrønland, i den Tid Solen er under Horizonten. De tiltrækkende Fugle vise sig ved Godthaab de første Dage i April, ved Godhavn første Halvdeel af Mai. Disse ankomne Fugle, saavel som de, jeg har havt Leilighed til at iagttage ombord i Skibene, ere i complet Sommerdragt, medens de overvintrende Fugle ofte her i Syden mod Enden af April endnu ere i næsten fuldkommen Vinterdragt. Det er et forunderligt optist Bædrag, at de unge Fugle, som efter min Formening udvandre, have Udseende af at være større end de Gamle.

De unge Fugle, hvis Vinterdragt er heelt forskiellig fra de Fugles, som overvintre i Grønland, have Rygsfierene, Halen og Svingfierene af samme Farve som om Sommeren, dog alle Fierene besatte med brede graabrune Kanter; Baghalsen og Hovedet askegraa, som har et bruunligt Skær, og paa Midten af Hovedet gaacr over til næsten sort. Struben, Forsiden af Halsen og Kroen blegt askegraa; om Kroen et rustbruunt Baaud; Siderne og hele Fuglen seet fra nedent er hvide, men askegraat eller bruungraat anløbne; Næbet guult med sort Spids. I denne Dragt ere alle de Fugle, som sidst i August, September og October sees i Flokke ved Colonierne og langs hele Kysten. De ere da almindeligen meget fede og velsmagende; naar Sneen ganske bedækker Jorden, udvandre de. Da jeg 1834

i October reiste fra Grønland, saaes Flokke af disse saaledes tegnede Fugle at trække vester efter.

Baade Hanner og Hunner forblive i Grønland Vinteren over. Hannerne have da de Fier paa Hovedet, som om Sommeren ere hvide, kantede med lyst rustbrunt; alle de Fier, som om Sommeren ere sorte, have derimod brede hvide Kanter, hele Fuglen seet fra neden er hvid; den faaer saaledes et aldeles hvidt eller hvidagtigt Udseende. Hunnerne have ligeledes samme Farve som om Sommeren, men alle Fier med brede hvide Kanter; disse see dog ikke fuldt saa lyse ud som Hannerne. I denne Dragt sees den aldrig ved Kysten om Efteraaret, men vel inde i Landet paa Fjeldene. I meget milde Vintre, aldrig i strænge, kommer den i denne Dragt enkeltviis til Colonierne, men sees oftere af Mensjægerne inde i Landet, hvor den holder sig paa Fjeldene i Flokke. Da jeg 1826 i Februar kiorte over Land fra Ritenbenck til Omanak, saaes en lille Flok *E. nivalis* paa de høieste Fjelde. Ligeledes saaes Flokke af *Linota Hornemanni*.

E. nivalis nærer sig saavel af Frø og Bær af *Empetrum* og *Vaxinium*, som af Insecter og disses Larver, hvormed den især fødrer Ungerne.

Den gaaer over til Sommerdragt, endog fra den hos de unge Fugle beskrevne Fierdragt, ene ved at Kanterne falde af, hvilket jeg har havt Leilighed til at iagttage paa Fugle, overvintrede i Buur; dog beholde de i Buur opklæbte stedse endeel af Ungerens Tegning, og have aldrig det rene Hvide paa Hoved og Hals, som er eget for den udfarvede Han.

2. *E. calcarata*

er almindelig i Fiordene baade i Syd- og Nordgrønland, hvor jeg dog ikke har seet den ved de nordligste Colonier Omanak og Upernivik; men disse sydste Fjorde har jeg ikke besøgt. Til Godt-

haab ankommer den de første Dage i Mai, til Godhavn om- trent en Maaned senere (jeg maa her bemærke, at den An- komstid, der anføres ved de forskellige Fugle, er efter de første Dage, Fuglene ere bemærkede). Trækket saavel til som fra Landet skeer ikke paa een Tid: saaledes ankommer t. Ex. *E. calcarata* til Godthaab hele Mai Maaned. Den forbliver i Sydgrønland til Udgangen af September, ja længere, om Eneen ei driver den bort. Da den aldrig sees paa Ski- bene, før man er i Davisstrædet, antager jeg, den kommer til Grønland fra America.

Dens grønlandske Navn: Narksamiutak, en Slettebeboer, er meget betegnende, da Fuglen kun opholder sig paa Sletter inde i Fiordene, og som Lærkerne bygger sin Rede mellem Græs og Lichener. Den lægger 5 Æg af smudset Olivenfarve med brunnlige Pletter; de ere lidt mindre end de af *E. nivalis*. Hannens Sang, som den lader høre enten svingende sig lidt i Luften eller gygende paa en Green, er særdeles klar og me- lodisk. Det er Grønlands Nattergal.

Dens Føde bestaaer mest af Frø, og den søger ikke saa- ledes Insectlarver ved de grønlandske Huse som *E. nivalis*.

I Binterdragt ligne alle Fuglene Hunnen i Sommerdragt; kun paa Hannerne sees de sorte Fier paa Hovedet at skinne igiennem.

Fringilla.

1. *F. leucophrys*.

Endstjøndt jeg kun har seet denne Fugl en eneste Gang*) i Grønland, har jeg dog Grund til at troe, at den er rede- byggende inde i Landet, da jeg den 12 August har studt den

*) 1841 er den om Efteraaret studt ved Fiskernæsset.

gamle Han, som er opstillet i det Kongelige Museum, og tegne i Icht. B. Tab. 1 Fig. 2. Det var 10 à 12 Mile inde i Fiorden Amaraglit*), hvor jeg hørte dens klare Voksestemme, som lod mig formode dens Hun eller Unger i Nærheden. Samme Efteraar, 1823, blev idetmindste en lille Flok seet ved Nyhernhut (64°10' N.Br.). Ved at forevise Grønlanderne Tegningen, har enkelte fortalt mig, de troede at have seet Fuglen inde i Amaraglit, men uagtet jeg har lovet god Betaling, har jeg siden ingen erholdt. Mon det skulde være samme Tilfælde med denne Fugl, som med *Clangula Barowii*: at den skulde være indskrænket til et saare lidet Stykke af Vandet?

Linota.

1. *L. linaria*.

Den er i Grønland meget almindelig, og kommer samme Tid, eller snarere nogle Dage senere end *Emberiza nivalis*, men altid i første Halvdeel af April; desuagtet har jeg dog fanget Fuglen de første Dage af Juni ombord i Skibene, skøndt vi ikke vare nord for Godthaab. Den kommer til Grønland fra Amerika, hvilken Mening ogsaa bestrykes derved, at at den er sielden i Island, men talrig i Grønland.

I Juni træffes den ved sin Redeplads inde i Fiordene, hvor den ganske mod andre Fugles Natur er meget vild, mens dens den hele Aaret ellers er yderst næsviis. Hannen har paa denne Tid tabt sit smukke carmoissinrøde Bryst, og ligner fuldkomment Hunnen; den er saaledes langt mindre pragtfuld end i Vinterdragten. Den bygger en lille Rede i Birk, El eller Bidie, og har sædvanligt 3 blaa-hvide Æg med lysbrune Pletter.

Sidst i August og i September sees den i Smaaflotte ved Colonierne. Hannen har da atter sit smukke rede Bryst, og baade Unge og Gamle ere særdeles dumdriftige. De Indi-

*) I Nærheden af Godthaab.

viduer, jeg af denne Art har fanget ombord i Skibene, ere strax blevne fuldkommen tamme, uagtet det var meget nær Redetiden de fangedes, paa hvilken Tid Fuglene ellers saa sjældent kunne buurvænnes; ja allerede anden Dag i deres Fangenskab hoppede de paa min Haand, og sloges endog om Plads paa denne, ene for at komme til at æde Hampfrø, uagtet de tilstrækkeligen vare forsynede med Gryn og Kornfrø, hvoraf jeg har seet dem leve hele Aar. Dens Føde er udelukkende Frø og Spirer af Lichener.

Den forsvinder fra Grønland først i October og sees aldrig der om Vinteren. Den varierer meget i Størrelse og har en Længde fra 4 $\frac{3}{4}$ " til 5 $\frac{1}{4}$ " og Brede fra 7" til 8".

3 L. Hornemanni, mihi*), L. canescens Aut.

Jeg kan ikke antage, at denne Fugl, der vel har nogen Lighed med *L. linaria*, skulde være en Afart af denne; thi den har: 1) et stærkere og meget bredere Næb; 2) en ganske forstikkelig Farve under alle Aldre; 3) er ialmindelighed større; 4) har en ganske forstikkelig Lokkestemme og 5) en anden Leve- maade end *L. linaria*, der altid trækker fra Landet, medens *L. Hornemanni* er en Standfugl. 1824 sendte jeg en Samling Fugle til Hr. Temminck, blandt disse *L. Hornemanni*. Hr. Justitiarius Boie, der var nærværende ved Samlingens Udpakning, har sagt mig, at baade han og Hr. Temminck strax erkjendte Fuglen for at være en egen Art. Da Fuglen imidlertid ikke skal være anført i Temminck's Supplement, maa han

---

*) Jeg har længe erkjendt denne *Linota* for et eget Species og opkaldt den efter den afdøde Statsraad, Ridder og Dannebrogsmænd, Hornemann, der fra min tidligste Barndom har opmuntret min Lyst til Naturhistoriens Studium, og som sikkert ikke er uden Fortieneste af den Jær for denne Videnskab, der 30 Aar tilbage viste sig hos flere af mine Jevnaldrende.

have forandret sin Mening, muligt fordi han ikke kendte den unge Fugl og Omstændighederne ved dens Levemaade.

Artemærke.

Næbet stærkt, ligesaa bredt som høit, over Halvdelen be-
dækket med børsteagtige Fier; Dovernæbet passerer Undernæbet
med en nedboiet Spids. Længden $4\frac{1}{4}$ Tommer.

Beskrivelse.

Den gamle Han i fuldkommen Vinterdragt har sortbruun
Strube, Rummet mellem Næb og Nie af samme Farve, de
børsteagtige Fier paa Næbet mørkgraa. Over Niet gaaer en hvid
Streg paa hver Side; Fierene om Niet lysgraa, rustgult anløbne,
frembringende en øredannet Figur, uden om denne en lys Stribe.
Halsen under den mørke Strubeplet og paa Siderne rustgraa; disse
sidste ned mod Kroen rosenrødt anløbne. Kroen og Fierene over
Gumpen hvide, og anløbne med meget smukt Rosenrødt. Den øv-
rige Deel af Kroppen hvid, dog saaledes, at alle Fier inde
mod Kroppen ere mørk askegraa, men med en bred hvid
Kant, der saaledes dækker det Mørke paa Fierene, at Fuglen
seer fuldkomment hvid ud. Bag den carmoisinrøde Kallot
er Hovedet, Halsens og Ryggens Fier graa i Midten men
med brede hvide Kanter, som giver Fuglen Udseende af at være
stribet paa langs. Vingens og Halefierene sortgraa med brede
hvide Kanter. Paa Bingerne to brede hvide Striber. Halen,
som er klostet, saavel som de udsprede Binger, seet fra neden,
saa lysgraa, at de see ud, som om de vare hvide. Dovernæ-
bet hornsort, Undernæbet gult. Benene sorte, stærke og med
stærkt krummede Negle.

Sommerdragten adskiller sig kun fra Vinterdragten der-
ved, at en stor Deel af de hvide Kanter paa Fierene tabes
ved hvad Nilsson kalder "partiel Fældning", ved hvilken ogsaa

det smukke Rosenrøde paa Hals og Kroe forsvinder. Fuglen seer da lysgraa, næsten musgraa ud. Hele Næbet er hornsort, kun har Undernæbet mod Mundvigerne et gult Skær.

Næbet er meget stærkt, ligesaa bredt som høit; Dovernæbet passerer Undernæbet betydeligt, og er for oven lidt indtrykket. Længden $5\frac{1}{4}$ ''; Bredden $8\frac{3}{4}$ ''; Halen $2''5'''$; Tarsus $7\frac{1}{2}$ '''.

Den gamle Hun i Vinterdragt og de unge Fugle efter første Fædning adskille sig kun fra den gamle Han i Vinterdragt derved, at de aldeles mangle den rosenrøde Farve paa Kroen og over Gumpen, samt ved mindre Hvidhed, idet enkelte graa Stænk sees paa Siderne. I Rede dragten ere Ungerne eensfarvede graa, uden Sort paa Struben; Næbet danner en ligesidet Triangel, og Fuglen kan saaledes ikke engang i denne Fierdragt, i hvilken den dog mest ligner den unge *L. linaria*, forveksles med denne, hvis Næb altid er af ringere Brede end Høide.

L. Hornemanni lever om Sommeren i det høieste Norden, og har ikke Rede sybligere end paa 69° . Den er da i Nordgrønland almindeligere end *L. linaria*, der høit mod Nord bliver sielden, medens *L. Hornemanni* endnu er talrig paa 73° NBr. Dens Rede bygger den ligesom *L. linaria* i smaa Buske, dens Æg ligne ganske dem af *L. linaria*. Dens Lokkestemme, som ikke følges af sidstnævnte Fugl, er trillende og ikke ulig Sidsensvandsens. Den er en decideret Standfugl, og opholder sig om Vinteren i Flokke paa Fjeldene inde i Landet; dog er den talrigere fra 66° nordester end sybligere. I Februar 1826 saae jeg flere Flokke af den paa Fjeldene mellem Rittenbent og Dmanak; og paa den Reise, Hr. Riibmand Nielsen 1830 foretog ind i Landet fra Holsteensborg i Hjertet af Vinteren, og hvorom Hr. Dr. Pingel giver Efterretning i dansk Ugeskrift, saaes store Flokke af denne Fugl, som Renøjægerne ogsaa see, naar de om Vinteren komme langt ind i Landet. I Sydgrønland sees den aldrig om Sommeren, og er i det Hele

taget fielden. I meget milde Vintre kan den dog stundom sees i temmelig stort Antal ved Colonierne, hvilket var Tilfældet Vintren 1828—29 og 1837—38. De følgende to Vintre er den ikke seet ved Godthaab, ligesom den aldrig sees i strænge Vintre at komme nær Kysten. Foraar og Efteraar sees den undertiden enkelt.

Tetrao.

Uagtet jeg har havt Leilighed til at undersøge en stor Mængde af disse Fugle, der, saa at sige, høre til vort daglige Brød, og har fundet, at de variere betydeligen i Størrelse, Næb og Neglebannelse, troer jeg dog ikke, at Grønland har mere end een Art. *T. Saliceti* har jeg aldrig truffet, uagtet Temmind angiver den som grønlandsk. Men jeg maa tilføie, at Vinteren 1827—28 fik jeg nogle Nyper i Nordgrønland, af saa betydeligt mindre Dimensioner, at jeg ikke tør vove at afgjøre, om de ikke vare af en egen Art: jeg foresatte mig dessaarsag at opsoge dem i Sommerdragt, for at faae Bished herom, men samme Aar blev jeg forflyttet til Sydgrønland, og har saaledes manglet Leilighed hertil.

Endskiøndt den grønlandsk Nype hverken fuldkomment ligner den islandsk eller norsk Fjeldrype, saa maa det vel antages, at den ikke kan opstilles som nogen egen Art, da Afvigelserne ere for ubetydelige; jeg anseer den for *T. lagopus*, og tilføier det af Brehm givne Navn.

T. lagopus Auctorum (*Reinhardtii* Brehm.)

Jeg seer mig ikke istand til at give nogen Beskrivelse af denne Fugl, hvilken maatte blive meget utilstrækkelig, naar man ikke har den norsk og islandsk Nype til Sammenligning, og indskrænker mig derfor til at hensætte følgende Maal. Hannen: hele Længden 15"; Vingestrækningen 25", Halens Længde

4'7"', Tarsus 1'3"', Hovedet fra Halsvirvelen til Næbet 2'1"', Næbet i lige Linie fra Mundvigen til Spidsen 9"', i Bue fra Fierene til Spidsen 4"'; Maalene ere tagne af en gammel Han. Hunnen er 13½" lang, 23½" i Vingestrafning. Det havde været meget ønskeligt, om den grønlandste Rype var bleven tegnet i Professor Reinhardt's Bidrag til Grønlands Naturhistorie.

Den grønlandste Rype ligner i Levemaade aldeles den islandsk, idet den hele Sommeren holder sig paa det flade Land, eller i de dybe Fjelddale; ja ikke faa Par yngle endog paa Verne langs det aabne Hav. Dog findes der ogsaa enkelte Ryper, som bygge paa Toppen af middelhoie Fjelde, hvor ogsaa de fleste Ryper, der ikke yngle enkeltviis, findes om Sommeren. Rypen sees alt de sidste Dage i April parviis, og Hannen er stedse hos Hunnen indtil hen mod den Tid, Eggene ere udklæbde, da den drager bort og søger de høie Fjelde, hvor den tilbringer den varmeste Tid af Sommeren. Om Foraaret er Rypen stille om Dagen; det er især mod Solens Dypgang, at man træffer den trækkende frem og tilbage og ofte siddende paa Fjeldspidserne; Hannen lader da ofte sit sturrende arrr-r høre, ligesom man og ofte hører Hunnens klangfulde Lokkestemme. Om Vinteren finder man Rypen almindeligviis ædende, naar det bliver Dag, og det er sieldent at see Rypen flyve, naar den ikke er opjaget, før over Middag; da den sædvanligt trækker i smaa Flokke, almindeligt ned fra Fjeldene og ud mod Søen; henad Aftenen trækker den tilbage; i stræng Kulde, naar Sneen er nogenlunde blød, graver Rypen sig ned i denne.

Om Efteraaret, naar Ungerne ere fuldkomment udvoredede, trække Ryperne familieviis op paa Fjeldene, hvor de opholde sig hele Vinteren, om denne ikke er meget mild og sneefri, da man vil finde Ryper overalt i Dalene; eller naar der er fal-

det Iislag eller megen Sne, thi da streifer Nypen overalt omkring for lummerligt at søge sin Føde; den findes om Vinteren saavel inde i Fiordene, som paa Nerne. Skiondt Nypen maa kaldes en Standfugl, søger dog en stor Deel syb efter om Vinteren; de trække helst med stormende Veir af Norden; om Vinteren er Nypen langt almindeligere i Sydgrønland end i Nordgrønland, hvor dog nogle forblive i den Tid, Solen stedsse er under Horizonten.

Jeg har flere Gange bemærket, ei alene at Nypen kan svømme*), naar den nodes dertil, men at den endog uden særdeles Grund giver sig af med at svømme, og det undertiden endog i stræng Kulde. I September 1825 saae jeg første Gang en Nype at svømme. Jeg laae da med en Galease paa den saakaldte Sydosibug, vi havde i flere Dage havt Taage, og adskillige Nyper vare komne tilborde; en af disse fløi saaledes imod et Seil, at den faldt i Bandet. Da det næsten var Stille, lod jeg en Baad gaae efter den, overbeviist om, at den maatte være et let Bytte; men den havde sig med megen Lethed af Bandet, og fløi ufsadt bort. Vinteren efter saae jeg i December med 10° Kulde to Nyper flyve ud fra Godhavns Udkigsfiold, og at sætte sig ganske rolig paa Bandet. Ligeledes har jeg seet Nyper bade sig i en lille Biergsøe, og svømme om i denne; dette var i Nærheden af Omanak. I Sydgrønland har jeg aldrig seet nogen Nype at svømme.

Nypens Fældning frembyder i Grønland meget mærkelige Tilfyneladelser, ei alene fordi denne Fugl i Sydgrønland under den korte Sommer undergaaer tre Fældninger, men ogsaa derved, at det nordligste, jeg har iagttaget den, nemlig mellem 72° og 73° nordlig Brede, bliver i det mindste Hans

---

*) Hr. E. Page har meddeelt mig, at have giort samme Jagttagelse med den almindelige Algerhone.

nen ikke færdig med sin Foraarsfældning, før Vinterfældningen om Efteraaret begynder.

I April begynder Hunnen i Sydgrønland at ombytte Vinterdragten med Sommerdragten, og har fuldkomment affældt det for den Tid, den begynder at lægge Æg. Hannen begynder Fældningen senere, og fælder længere, saa at den sielvent er i fuldkommen Sommerdragt før i Juli; men dette endda kun i Sydgrønland; i Nordgrønland skeer dette endnu senere, og ved Upernevik paa 72° har jeg seet Rypehanner hen i August, som endnu ikke vare i fuldkommen Sommerdragt, og altsaa neppe fik denne.

Sommerdragten bærer Hunnen omtrent i tre Maanedes, thi i August Maaned finder man de fleste, om ikke alle, yngledygtige Ryper i fuld Fældning, ved hvilken de faae et aldeles forstjælligt Udseende, og hvilken Fældning muligen kan have givet Faber Anledning til at antage, at Rypen overgik til Vinterdragt ved Fierens Afblegning.

Ved denne Fældning, som er fuldkommen, det vil sige, hvor Svingfierene og de egentlige Halsfier ogsaa fældes, beholde disse Fier deres sædvanlige Farve; Maven, som under Udrugningen har været aldeles nogen, er hvid; alle de øvrige Dele af Fuglen, som om Sommeren have sortbrune Fier med brede gule Striber og Pletter, blive nu overalt besatte med gul- eller rødbrune Fier, som ere tegnede ganske fint i Ziffat med Sortgraat, hvilket giver hele Fuglen paa nogen Afstand U. seende af at være eensfarvet brungraa. Hver enkelt af disse Fier have imidlertid ikke denne Farve meget længere end Halvdelen af dens Længde, det inderste er hvidt. Efteraarsfældningen begynder paa Ryggen, derefter følger Siderne, og tilsidst Hals og Hoved, paa hvilke Fierene ere rødbrune; jeg har endnu ikke seet nogen Fugl, hvor denne Fældning var aldeles færdig paa Hovedet.

Hvorvidt Hannen undergaaer samme Fældning, har jeg endnu ikke været istand til at opdage, da det først er de to sidste Aar, jeg har kiendt denne Efteraarsfældning hos Hunnen, og Hannerne paa den Aarstid ere saa sieldne at overkomme; dog antager jeg, at denne Fældning ogsaa finder Sted saavel hos Hannerne, som hos de samme Aar fødte Unger, hvilket jeg skal bestræbe mig for at faae Bished om, naar jeg kommer tilbage til Grønland*).

Fra denne Efteraarsdragt overgaaer Rypen ved Fældning til Vinterdragt, som den allerede har fuldkommen i October.

Den grønlandste Rype er meget dum og bliver let stude; derimod har det ikke villet lykkes mig at faae den til at leve i Fangenskab.

Jeg har ikke seet mere end 12 Æg i dens Rede, men man har sagt mig, at den undertiden lægger indtil 16 Æg; jeg har seet smaa Unger de første Dage af Juli; de ere udvorede i August, men det er mærkeligt af hvor forskiellig Størrelse disse Unger paa een og samme Tid findes hos forskiellige Aar. Rypen nærer sig af Blade og Knopper af Buskværter, men Vinter og Efteraar udgiøre Vær af *Empetrum nigrum* og *Vaccinium*-Arterne en betydelig Deel af dens Næring.

Hr. Justitiarius Voie har gjort mig bekendt med den norske Rypes Stemme, som er høist forskiellig fra den grønlandstes. Hanrypen skriger ei heller som i Island: orrr, men tydeligt: arrr, og Hunnens Lokkestemme har ikke som den islandste Lighed med Stemmen af *Emberiza nivalis*, men denne Lokkestemme er langt høiere og klangfuldere, dog ved jeg Intet at sammenligne den med.

---

*) Jeg har tilsendt det Kgl. Museum Rypehunner i denne Fierdragt.

Calidris arenaria

hører til Grønlands fældne Fugle, men sees aarligt paa Disco, hvor den yngler. I Sydgrønland har jeg ikke selv seet Fuglen, men den er ofte studt ved Renortalik, og jeg troer ikke, den yngler imod Syd for paa 68°. Jeg har ikke seet dens Æg, der ere mig beskrevne at være næsten af samme Størrelse og Farve som de af *Tringa maritima*; dens 4 dunede Unger fandt jeg paa en lille Engmose noget østnfor Godhavn i Juli Maaned; efter den Tid, paa hvilken den er studt ved Renortalik, antager jeg den forlader Landet sidst i September.

Charadrius.

1. C. hiaticula

findes overalt i Grønland, men ingensteds i Mængde. Den sees ved Godthaab først i Mai, og er sielden at træffe om Efteraaret. Den opholder sig og søger Føde ved ferske Smaasøer og i Moser. Dens Rede findes mellem Smaasteen og Gruus nær saadanne Steder.

2. C. pluvialis

er efter mine Jagttagelser meget sielden. Jeg har i 18 Aar kun faaet 3 Exemplarer. Det forundrer mig derfor meget, i Icht. B. p. 11 at see, at den paa enkelte Steder skal findes i Flokke. Jeg antager ikke, at den yngler i Landet.

Vanellus melanogaster

er blandt de Fugle, hvis Forekomst jeg antager at være i Tiltagende. Jeg har seet den baade i Nord- og Syd-Grønland, dog er den endnu blandt Grønlands fældnere Fugle; 1840 i September bleve 3 studte ved Renortalik. Jeg har studt den i Amaralik i August.

Strepsilas collaris

er, uden at være almindelig, ikke sielden paa Verne, hvor den yngler baade i Syd- og Nordgrønland. Den er mellem de senest ankommende Fugle, sees først mod Enden af Mai, og forlader Landet i September. Dens Næring ere smaa Univalver, Bivalver og Krustaceer.

Numenius.

Jeg har i det Foregaaende omtalt, at man nu oftere seer Fugle af denne Slægt end for 18 Aar siden. Naar de sees i Grønland, ere de altid overordentligt fye, folgelig veed man kun sieldent til hvilken Art de høre; denne Omstændighed beviser ogsaa, at de ikke yngle i Grønland, da de i Yngletiden skulle være meget tamme.

1. N. phæopus.

De Exemplarer, som jeg har faaet, ialt fem, ere stude mellem Mai og September, og jeg har faaet Fuglen saavel fra Nord- som Sydgrønland.

2. N. Hudsonius

er ubestvigt endnu sieldnere end foranførte. Jeg har ialt kun seet 3 Exemplarer, nemlig fra Julianehaab, Fiskeæstet og Godthaab.

Tringa.

1. T. islandica.

Denne Fugl er meget sielden i Sydgrønland, men sees ofte i Nordgrønland, hvor den har Redeplads i Fiordene, og skal lægge 4 Æg, som jeg ikke har seet; derimod har jeg flere Gange faaet dens næsten dunede Unger. Den maa i Nordgrønland strax efter Redetiden trække ud til de yderste Der, thi

jeg har om Efteraaret aldrig seet den ved Godhavn; derimod har jeg faaet den ved Godthaab i Vinterdragt i September. Den ankommer først i Juni til Godhavn i Sommerdragt; lidt før denne Tid sees den paa de yderste Der paa 61° i Sydgrønland, hvor den synes at komme hvert Foraar i Trækketiden. Efter Grønlændernes Formening, der bestyrkes ved mine Jagtagelser, er den i Tiltagende. De forverle den undertiden med Phalaropus plathyrhyncus, og benævne den ligesom sidstnævnte: Kajok eller Kajordlik.

2. T. maritima.

Om Vinteren er denne Fugl ganske almindelig saa langt nordest, som Havet ei er belagt med Is*); den holder sig paa denne Aarstid i store Flokke, der blive talrigere, alt som Vinteren tiltager og tvinger flere Fugle til at drage sydest. Den yngler overalt i Landet. Ved Begyndelsen af Juni forsvinder Fuglen fra Strandbredden og trækker op paa Biergsletterne, hvor den kort Tid opholder sig i smaa Flokke; snart efter gaaer den parviis til Ynglestederne, som vel altid ere paa Sletten noget fra Havet, men dog ikke langt inde i Landet. Den lægger altid 4 Æg, og er meget omhyggelig for sine Unger. Den er under ingen Aarstid sky, svømmer ikke sjeldent fra en Strandbred til en anden og dykker endog, naar den er anskudt. Dens Næring bestaaer mest i smaa Bløddyr med Skal og Krustaceer, som formodentlig give Riødet dets, i mine Tanker ubehagelige, Smag. Dens Foraarsfældning indtræffer sidst i April, til hvilken Tid Fuglen flokkes paa Derne, og Parringen

---

*) Det er mærkeligt, at Capt. Graah ikke har seet denne Fugl paa Østkysten af Grønland; ei heller er der noget Navn opgivet af Grønlanderne (Graahs Reise p. 195), som lader formode, at denne Fugl kunde menes.

begynder; i hvilken Periode Fuglen lader sin uholdende skingrende Stemme høre; især om Natten.

3. *Tringa variabilis.*

Jeg har aldrig seet Fuglen i Grønland; den anføres derfor paa Fabricius's og Reinhardt's Autoritet som grønlandst.

4. *T. Schinzii* Bonp.

Jeg har ikke selv seet denne Fugl i Grønland, og kan derfor kun anføre, at Museet har faaet 3 Exemplarer 1841 fra Menortalik; hvorfra Hr. E. Hage 1835 erholdt eet saaa ungt Exemplar, at han antager, det maae være udruget i Grønland; og atter 1840 et Individ i Overgang til Vinterdragt.

Limosa melanura.

Jeg har kun faaet et eneste Exemplar af denne Fugl, skudt med Kugle paa Koføerne udenfor Godthaab.

Scolopax grisea?

Jeg har oftere, i næsten alle Sommermaaneder, seet en *Scolopax* flyve, men har aldrig faaet nogen paa Skud, da Fuglen er meget sky; det er kun i Sydgrønland, jeg har seet den.

Phalaropus.

Denne Slægt hører til de yndigste Svømmefugle, man kan tænke sig; den svømmer med Letthed og Grace, endog i det mest oprørte Hav og under de sværeste Storme, i hvilke jeg har seet den svømmende midt i Davisstrædet.

Det er bekendt, at Hunnen baade er større og smukkere end Hannen, og at denne har Rugepletter, hiin ikke. Dog anfører Faber i sin *Prodromus*, at baade Hun og Han ruger og følge Ungerne. At en Sofugl uden at have Rugepletter skulde ruger, er mod al Analogie, og har jeg, før nys-

nævnte Bog udkom, troet at have opdaget, at Hunnen aldrig ruger. Begge Arter ere ikke sieldne i Grønland; jeg har fundet mange Neder, men ikke een rugende Hun. Den er endog saa sielden i Nærheden af Neden, især af *Ph. platyrhynchus*, at jeg ved 5 Neder, i hvis Nabolag jeg skød 11 Fugle, kun fik en eneste Hun. Jeg formoder derfor at Faber, hvem jeg meddeelte mine Jagttagelser om disse Fugle, og som sagde mig, at *P. hyperboreus* kun sieldent rugede, har truffet Fuglen paa Neden, da den lagde sit sidste Æg; anderledes kan jeg ikke forklare denne Uoverensstemmelse.

1. *P. hyperboreus*

ankommer til Kysten de sidste Dage af Mai, svømmer kort Tid omkring ved Derne og findes ved dens Nedeplasser sidst i Juni; disse ere altid inde i Fiordene og paa Siden af smaa Dals eller Mosesøer, aldrig ved Fjeldsøerne. Den lægger altid 4 Æg; disse ere 10''' lange, lyst olivengrønne med mange brune Pletter. Dens Unger løbe, som Unger af en *Tringa* om i Græsset, men svømme ikke i Duunklædningen. Under Opholdet i Fiordene ernærer den sig især af Inscellarver, som den fanger i de smaa ferske Søer, eller piller ud af Mosset paa Siden af disse; dog trække de gamle Fugle om Aftenen ud paa Fiordene, hvor man da seer dem svømme parviis og æde smaa Dyr, om hvilke jeg aldrig har været istand til at opdage, til hvad Dyreklasser de henhøre, da de baade ere smaa og vistnok strax knusede.

I August gaae saavel Gamle som Unger ud til Derne, hvor de svømme i uhyre Flokke. Først i September ere de i Winterdragt og paa denne Tid, da de meget sieldent gaae paa Land, ere de saa fede, at det næsten er umuligt at afstrække Skindet til Udstopning. Sidst i nævnte Maaned forlade de ganske Kysten.

2. *P. platyrhynchus*

er den Fugl, som af alle, senest ankommer til Grønland, nemlig ikke før hen i Juni. I denne Maaned sees den ofte i Strædet, og da i store Flokke; dette var Tilfældet, da jeg, Foraaret 1835, i 18 Dage var indesluttet af Isen paa Dverreisen til Grønland. Saalænge vi vare omgivne af Is, saaes denne Fugl stedse svømmende mellem Isstykkerne. I Sydgrønland sees Fuglen yderst sieldent, uden paa Trækket sydefter, da man i September ofte seer smaa Flokke ved de yderste Der; men i Nordgrønland fra 68de Bredegrad og nordsefter er den meget almindelig og yngler der næsten paa alle de Der, som have Smaasver. Derimod yngler den aldrig i Fiordene, hvorved den adskiller sig fra *Ph. hyperboreus*, der aldrig yngler paa Derne udenfor Kysten. Forøvrigt ligne begge Arter hinanden ganske i Levemaade. I August ere Ungerne flyggede og i September sees disse i Selstabs med de Gamle, alle i Vinterdragt, at svømme ved de yderste Der, hvor de især søge Skær, i hvis Brænding de med megen Lyst sees at svømme. De gaae paa denne Tid endnu mindre paa Land end *P. hyperboreus*, og ere ligesaa fede; de forlade Kysten sidst i September, paa hvilken Tid de, især efter Storm, træffes i smaa Flokke udenfor Derne i Sydgrønland. Eggene, altid 4, ligne fuldkommen foregaaende Arts, men ere lidt større.

Sterna arctica.

Den viser sig alt i April i Davisstrædet, men kommer først i Mai til Kysten, omtrent samtidig med *Phoca groenlandica*. Den er meget almindelig lige fra Cap Farvel til Upernevik, med Undtagelse af Strækningen fra Rangamiut, $65^{\circ} 38'$, til Rummelpotten $67\frac{1}{2}^{\circ}$. Paa denne Kyststrækning, der er rigeligt besat med Der, og tilsyneladende fortrinligen stikket til Yngleplads for Ternen, sees denne Fugl aldrig, ei

engang i Trækketiden, saa at Holsteenborgs Grønlandere kun kiende Fuglen af Navn. Den omtalte Strækning, hvor Ternen ikke yngler, er Indlingsopholdstedet for *Somateria mollissima*, der her især har Rede. Dog er det ikke denne, som forjager Ternen, thi nord og syd herfor yngler Ternen og Ederfuglen i største Enighed paa samme Der. Det er vistnok ikke uden Interesse at undersøge Havets Bund paa denne Kyststrækning, hvilket jeg nu med første Leilighed skal udføre, da jeg er i Besiddelse af de nødvendige Instrumenter hertil.

Ternen er den eneste Fugl, som her i Grønland undertiden viser sig ved Redepladserne uden at have de gamle Fugles Dragt, men disse unge Fugle have ingen Rugepletter; altsaa er det kun Selskabsdriften, som binder dem til Redepladsen. Jeg har kun yderst sjældent seet disse unge Fugle og antager snarere, at det er en forsinket Fældning, Panden er da hvidspraglet, Næbet saavel som Fodderne smudsigt carmoisinrøde. Ternen yngler saavel paa Derne udenfor Kysten som i Fjordene og ved Ferskvandsseer.

Dens kærester Næring er *Smaasiff* og *Themisto arctica*, men den fortærer ogsaa mange *Clioner*. Den forlader Kysten i de sidste Dage af October, og sees ved stormende Veir undertiden enkeltviis hele denne Maaned.

Larus.

Faber siger i sin „*Leben der hochnordischen Vögel*“ p. 85, at Han og Hun af denne Slægt ere lige store. Dette er ikke Tilfældet i Grønland, hvor Hannen altid er større end Hunnen. Men Maagerne variere saameget i Størrelse, at man vistnok vil kunne finde en stor Hun, som er ligesaa stor som en lille Han, men vist ikke parret med denne.

Alle de Maager, som findes i Grønland, saavel som

Sterna arctica og *Lestris parasitica**) og *pomarina*, ere Støddykkere, da jeg uden Undtagelse har seet alle disse Arter fangede af Grønlanderne i Snarer, som ere stillede 2 à 3 Fod under Vandets Overflade. Til Loffemad ved disse Snarer bruges enten friske Angmarsetter (*Mallotus arcticus*), eller man danner af friskt Sælhundespæk en stor Reie, som meget tydeligen sees i Vandet.

Det vil være vanskeligt at afgjøre, om *Larus marinus*, *L. glaucus* og *L. leucopterus* deelviis trække fra Landet, jeg tvivler om, at dette er Tilfældet med forsynævnte; og saa antager jeg, at kun ganske faa af de andre to Arter udvandre fra Grønlands Vestkyst. Derimod er dette sikkert Tilfældet med de Maager af disse Arter, som leve paa Østkysten, da Havet der almindeligviis er iislagt, disse Maager antager jeg, trække til det ikke fjerne Island, hvor Faber har seet *L. leucopterus* om Vintren, men ei om Sommeren; dog tvivler jeg ingenlunde om at denne Maage jo ogsaa yngler der.

De nævnte tre Arter trække derimod om Efteraaret syd efter og om Foraaret nord efter langs Kysten, men Tiden kan ikke bestemmes, da Trækken retter sig efter Iislægget og Veiret; Maagerne trække helst i Storm og mod Vinden**).

Foruden dette aarlige Træk have Maagerne, i det mindste de, som bygge og opholde sig i Fiordene, et dagligt Træk, ved hvilket de trække ind i Fiordene om Morgen, deels langs Kysten deels midt fiords, og ud om Eftermiddagen eller Aftenen, næsten stedse midt fiords, ofte meget høit i Luften. Somateria-Arterne trække ind i Fiordene om Aftenen, ud om Morgen***).

*) *Lestris parasitica* fanges af Grønlanderne i Snarer hvert Aar og temmelig ofte, især i August Maaned.

***) Somateria-Arterne trække almindeligst med godt Veir og med Vinden.

***) See ved *S. mollissima*.

1. *L. marinus*.

Af den grønlandste Svartbag har Hr. Brehm dannet Arten *L. maximus*, hvilken Artbestemmelse vistnok kun støtter sig paa svage Grunde; men jeg troer dog at burde anføre, at tre unge Grønlændere, som 1837 gjorde Hjemreisen med mig, aldeles ikke paa Habitus kunde gienkende den europæiske *L. marinus*, da vi saa den, først ved Hebriderne, og senere ved de danske Ryster. De bemærkede meget rigtigt, at ei alene Flugten var forskiellig, men at Bingerne paa Svartbaggen i Europa vare smallere og spidsere end paa den grønlandste.

L. marinus er almindelig over hele Landet, men dog er den talrigere i Syd- end i Nordgrønland; maaskee de fleste findes i Mellemgrønland, fra 63° til 66° N. B. Det er den egentligste Standfugl, Grønland har, thi endeel af disse Maager blive hele Aaret i Nærheden af de Der, hvor de yngle. Den har almindeligst sin Rede paa Derne udenfor Kysten eller paa temmelig høie Fjælde nær Fiordenes Munding, aldrig langt inde i disse. Desuagtet er det den Maage, som fierner sig mindst fra Landet, saa det paa Skibene ansees for et sikkert Tegn, at man er Land paa faa Mile nær, naar *L. marinus* sees.

Uagtet den selv fisser og er en god Støddykker, er det dog en sand Rovfugl, som rover Æg og Unger, hvor den kan komme til. Den nærer sig ogsaa af Aalsel, men da den er meget mere sty, end *L. glaucus*, kommer den ikke ved Hvalfiskenes Flensning som denne*). Den har Æg først i Mai, og uagtet det 1824 frøs 12° den 6te Mai, havde jeg dog allerede fundet dens Æg af 3die Mai.

---

*) 1841 i October fangede en Grønlænder ved Godthaab, paa een Dag, 7 *L. marinus* i de foranomtalte Snarer.

2. *L. glaucus.*

Den er hyppigere end foransførte Art, hvis Størrelse den hos enkelte Individuer naaer. Om Sommeren er den talrigere i Nord- end i Sydgrønland, hvorhen næsten alle trække om Vinteren. Af denne Art har Hr. Brehm dannet sin *L. medius*, som man har antaget skulde findes i Grønland, men ved den store Mængde, jeg har udmaalt, er jeg bleven overbevist om, at her i Grønland kun er een Art, som kan henføres hertil, men som varierer saameget i Størrelsen, at man gierne af samme kan danne 3 eller flere Arter. Medium af en stor Mængde Maal giver Længden 2'5'', Vingestrækningen 5'6''. Den største Fugl, jeg har maalt, en Han, var 2'7½'' og 6' bred. Den mindste, en Hun, var 1'11'' lang og havde 4'6'' Vingestrækning. Denne sidste nærmer sig saaledes i Størrelsen til *L. leucopterus*, og kan kun adskilles fra denne derved, at Vingene kun ganske lidet passere Halen, medens de paa *L. leucopterus* gaaer 2 á 2½ Tomme udenfor Halen, naar de sammenlægges paa Ryggen.

L. glaucus og *L. leucopterus* have det tilfældes, at de ligesaa Neden giennemgaae to ganske forskiellige Dragter; eller, om man vil, der er, medens Fuglene ere Unger, to forskiellige Varieteter hos disse to Arter, som faae eens Fierdragt, naar de blive yngledygtige. Denne Variation er saa ganske eens hos begge Arterne, at, naar den ene Art beskrives, gielder samme Beskrivelse ogsaa for den anden. Naar man i Neden finder Unger af forskiellig Tegning, saa er den ene, som jeg vil betegne med No. 1, af den Tegning under hvilken den tilhørende Maage=Art almindeligen beskrives i Nede dragten; den anden, som jeg vil betegne med No. 2, er lysere af Farve.

No. 1.

No. 2

Denne har paa Halsen flere | mangler aldeles den mørkt
Striber i Zitak; Bugen er | graabrune Farve, saa hele Teg-

merkt graabruun, Ryggen, Ving-
gerne og Halsen hvidgraa, paa
hvilken Grund mørkt Graabrunt
og Lysbrunt tegner den med
Pletter og Baand.

Ved en partiel Fældning
første Efteraar foregaaer næsten
ingen Forandring i Tegningen.

Første Foraars fældes Fie-
rene paa Hals og Hoved, hvor-
ved disse Dele af Fuglen faae
samme Farve, som No. 2 havde
i Reden; den adskiller sig da
fra No. 2 ved den mørkt graa-
brune Bug.

Andet Efteraar fælder Fug-
len alle Fier, og faaer da Ha-
len, Vingene og Bugen lys-
graa med brunlige Striber og
Pletter, saa at hele Fuglen seer
meget lysere ud end i første
Aars Dragt. Paa Hoved og
Hals er dens Tegning næsten
fuldkommen liig de gamle Fug-
les i Vinterdragt, men Grund-
farven er lysgraa, ikke som
paa de Gamle hvid. Næbet er
lyst kødfarvet med mørk Spids.

ningen paa denne faaer en langt
lysere Tone, og Fuglen ved første
Diefast seer eensfarvet ud, den
mangler næsten ganske Tegning
paa Halsen*).

No. 2 beholder samme Farve
ved den partielle Efteraarsfæld-
ning, som den havde i Reden.

Ved første Foraarsfældning
bliver Hals og Hoved eensfar-
vet lyst hvidgraa, de øvrige
Dele forandres ikke.

Andet Efteraar, da alle Fier
fældes, bliver No. 2 overalt
smusligt hvid, undtagen paa Ho-
ved og Hals, hvor den er liig
No. 1, og paa Bugen, hvor
den faaer nogle enkelte blegt
lysbrune Stænk eller Striber.

*) 1824 hjembragte jeg to levende Maageunger (*L. glaucus*) i denne
Farvedragt, hvilke bleve seete af flere Ornithologer. De foræredes
ved min Tilbagereise til Grønland til min Ven Hr. Apotheker
S. Steenberg i Helsingør.

Andet Foraar faaer No. 1 de gamle Fugles Farve i Sommerdragt paa Hoved og Hals, men Hvidheden er ei saa blendende som hos de Gamle; det øvrige bliver uforandret.

Tredie Efteraar i Fuglens Liv faaer den de udfarvede Fugles Vinterdragt.

Den under No. 2 beskrevne Varietet er den almindeligste i Nordgrønland, medens der findes flest af No. 1 i Syden. Af 11 Unger, jeg ved Godhavn fik paa een Dag, vare 8 saaledes som No. 2 er beskrevet, 3 som No. 1. I Sydgrønland findes maastee Forholdet at være som 3 — 1, saaledes at man finder flest No. 1.

L. glaucus er ikke fuldt saa slem en Rovfugl som *L. marinus*; men desuagtet er det en voldsom Eggetyv. Den hjælper *Lestris* at bekæmpe de mindre Maager, men tvinger den ialmindelighed til at udlevere sig Byttet. Den er yderst græddig paa Nadsel, og derfor meget paatrængende ved Hvalers Hensning, dog ikke i den Grad som *Procellaria glacialis*. Den fanger flere Slags Fisk f. Ex. Ulke og Rognkalve; men nærer sig i Trang af Tang, og fortærer en Mængde Vær

Andet Foraar bliver Fuglen, med Undtagelse af ovennævnte, blegt lysbrune Stænk eller Striber, aldeles hvid; dog er denne Farve ikke det blendende Hvide, som er eget for de gamle Fugle, men det Hvide er her anlobet med et yderst blegt Graat*). Det er da *Benedes L. glacialis*.

Tredie Efteraar faaer No. 2 samme Farve, som de gamle i Vinterdragt, dog er muligen det Maageblaa paa Ryggen ganske lidt lysere.

*) I denne Fjerdragt har jeg hiemsendt Fuglen til det Kgl. Muscum, hvor den findes opstillet.

af *Empetrum nigrum**), hvoraf dens Excrementer ofte farves blaae.

Den yngler stedse paa Fielde, helst i Selskab med andre Fugle, men undertiden ere Fjeldene ene besatte med *L. glaucus*, som ved Najartut lidt syb for Godthaab. Det er især i Selskab med *L. leucopterus* og *L. tridactylus*, den yngler. *L. glaucus* taaler ingen over sig paa Fjeldet, og er derfor øverst; derefter *L. leucopterus*; endelig *L. tridactylus* paa samme Høide med *Alca Torda*, om denne er ved Fjeldet; nederst er *Uria Grylle*, som aldrig mangler ved et saadant Fjeld.

L. glaucus er den eneste Maage, som undertiden, men yderst sjeldent, sees i Nordgrønland om Vinteren; denne Aarstid holder den sig forøvrigt paa de yderste Der, indtil Februar, da den i Syden begynder at trække ind i Fiordene; den begynder da alt Foraarsfældningen; den sees ikke sjeldent meget langt fra Land.

3. *L. leucopterus*.

Det er mærkeligt, at den udmærkede Jagttager Fabricius har overset denne almindelige Maage, og det saameget mere, som Blahn i sin Recension over Cranz anfører *L. leucopterus* under dens grønlandske Navn: Naiangoak.

Denne Maage er efter *L. tridactylus* den talrigste i Landet; dog er den til alle Aarstider almindeligere i Syd- end i Nordgrønland, som den ganske forlader om Vinteren.

---

*) Dette Bær spiller en vigtig Rolle i Grønland ved Dyrenes Ernæring. At domme efter de fundne Excrementer, æde næsten alle Dyr og Fugle om Efteraaret af disse Bær, selv Raven. Paa de Der, hvor Hvalrossen om Efteraaret gaaer i Land, ere alle Bær forsvundne, altsaa rimeligviis fortærede af Hvalrossen. Grønlanderne spise umaadeligt af dem friske, og gjemme dem blandede med Tran til Desert om Vinteren.

Den varierer betydeligt i Størrelse, og kan herpaa alene ikke kendes fra *L. glaucus*, men Bingerne ere altid længere end paa sidstnævnte og Næbet forholdsmæssig baade tyndere og lavere. Middelstørrelsen er 1'10" i Længde, 5'6" i Vingestrækning. Men den naaer undertiden en Længde af 2'1" og jeg har maalt den saa lille som 1'7".

I Grenland vil man adstille to Arter af den langvingede Blaamaage, og paastaer, at den mindre yngler paa Verne, den større paa Fjeldene. Jeg kan ikke benægte det Factum, at de Individuer, jeg har truffen ynglende paa Verne, og der næsten altid enkelte Par, vare paafaldende smaa; men Maalene løbe saaledes i hinanden, at man herpaa umulig kan grunde nogen Artsforskial; anden Forskial er der ikke, det skulle da være, at Bingerne endnu vare forholdsviis længere.

Jeg har i det Foregaaende omtalt, at *L. leucopterus* giennemgaaer samme forskiellige Fierdragter, medens den er Unge, som *L. glaucus*. Forholdet mellem den lysere og mørkere Varietet er ogsaa det samme som ved *L. glaucus*.

Det er meget mærkeligt, at man nu og da finder Individuer af denne Maageart, der have samme Tegning paa Bingerne, som *L. argentatus*, men denne Tegning er af ganske bleggraa Farve, medens den paa *L. argentatus* er sort. Dette har alt Capitain Sabine bemærket, og dette var Aarsagen til, han ikke vilde erkiende *L. leucopterus* som nogen egen Art. Jeg har faaet 3 saaledes tegnede Exemplarer. Der kan altsaa være Tvivl, om ikke denne Maage dog er en Albino af *L. argentatus*, men denne Tvivl kan let løses, naar man undersøger paa selve Fuglen, ikke paa tørrede Skind, om Bingerne passere Halen ligesaa meget paa *L. argentatus*, som paa *L. leucopterus*, hvilket de efter Temminck ikke skulle.

L. leucopterus bygger almindeligen paa Fuglesielde, hvilket er omtalt ved *L. glaucus*; men jeg har aldrig seet noget

Fjeld alene besat med denne Maage; derimod findes den undertiden enkelt, eller i ganske smaa Familier, at yngle paa Verne*). Det er da paa Vernes Overflade, ei som paa Fuglesfielddene i Bratningerne, de bygge. Deres Æg, 3, 2, 4, ere af samme Størrelse og Farve, som de af *L. argentatus*, og vil ikke kunne skielnes fra disse. Den lægger Æg fra 10 til 16 Juni.

Dens kiæreste Føde er *Mallotus arcticus*, men den fortærer ogsaa mange *Gadus agilis Reinh.*, og tager tiltakke med samme Foder som *L. glaucus*. Jeg har aldrig seet den i Nordgrønland om Vintren; derimod sees den langt ude i Davisstrædet, men ikke i Atlanterhavet.

4. *L. tridactylus*.

Uden at have seet et Fjeld besat med disse Fugle, kan man ligesaaletid gjøre sig et Begreb om den eiendommelige Skionhed af en saadan Samling af Fugle, som om disse Fugles Mængde. Man kunde muligen sammenligne et Maagefjeld med et gigantisk Dueslag, besat med Millioner eensfarvede Duer. Bierget Innuuatuk er over $\frac{1}{4}$ Miil langt og paa hele Længden meer eller mindre stærkt besat med forskiellige Maager til en Hoide, at man kun kan see de øverste Fugle som smaa hvide Prikker. De Gange, jeg har besøgt Fjeldet, har der altid været flere Orne og Falke, som fouragerede af Maageungerne, og disse Rovfugle have deres Neder ganske i Nærheden af dette Fjeld. Paa den Tid, *L. tridactylus* har Æg og smaa Unger, er Fjorden her i Godthaabs Distrikt, i Nærheden af Fuglesfielddene, saa at sige opfyldt med Agnmarsetter (*Mallotus arcticus*) og Sælhundene, som forfølge denne Fisk fra neden hjælpe til at gjøre Fangsten lettere for Fuglene; alt som Un-

*) Disse Individuer ere, som ovenfor omtalt, altid smaa.

gerne vore, og altsaa længere kunne undvære Føde og Modersrens Varme, maae Føden seges længere borte, og mod Slutningen af Juli seer man, ved Godthaab, Flokke af disse Fugle, som efter Directionen at domme, komme fra Inuinaut, der ligger 10 Mile indensfor Godthaab at trække ind og ud især Morgen og Aften.

L. tridactylus er vort første Foraarsstegn. Mellem Sde og 20 Marts kommer den i Flokke, ofte med stræng Kulde og østlig Vind; den trækker lige til Fuglesjældene, hvor den strax begynder sit bedovende Skrig, og viser sig især urolig og stærkt skrigende, naar Redestederne ere meget belagte med Sne. I November forlader den Fiordene, men opholder sig for endeel i Davisstrædet, da man ved Storme, især af Syd, ofte seer den ved Kysten og undertiden i temmelig Mængde. Det er en Oceanfugl, som sees over hele Atlanterhavet.

Dens Næring bestaaer af Fisk, mest *Mallotus arcticus*, *Gadus agilis Reinh.* *), ogsaa Krustaceer, især *Themisto arctica*.

5. L. eburneus.

Jeg har faaet denne yndige Maage til alle Aarets Tider, kun ikke i April Maaned, og altid i samme Fierdragt; om den altsaa har dobbelt Fældning, forandres ikke Farven; paa de Exemplarer, jeg har erholdt i Februar og Marts, der rigtignok vare unge Fugle, kunde ingen Fældning iagttages.

Under og efter svære Storme, især Esteraar og Vinter, viser L. eburneus sig undertiden i Mængde, og er da overmaade dum og let at fange. Det er aabenbart, at den ikke kender den Fare, der er forbunden med at nærme sig det graas-

---

*) Denne Fisk findes paa mange Steder i ubyre Mængde, og udgjør om Esteraar og Vinter en meget betydelig Deel af Sælhundenes og Fuglens Næring. Dens Træk er endnu ikke tilstrækkeligen iagttaget.

digste af alle Roddyr: Mennesket. Det er saaledes notorisk, at man ved at binde et Stykke Spæk i en Snor og kaste dette i Vandet, kan lokke Fuglen saa nær til sig, at man kan fange den med Hænderne; ja en Grønlander, der bragte mig et smukt Exemplar af en ung *L. eburneus*, fortalte mig, at have lokket denne til sig, ved at række Tungen ud af Munden, og bevæge denne, hvorved Fuglen var kommen ham saa nær, at han ihjelslog den med sin Kajakaare. Alle de Individuer, jeg har opskaaet, har havt Føden saa fortæret i Spiserøret, at jeg kun har været istand til at stielne, at der fandtes Fiskelevninger iblandt denne. *L. eburneus* synes at holde sig vestligt i Strædet, hvor man steds seer den fra Skibene, naar man kommer betydeligt nærmere Amerikas end Grønlands Kyst.

6. *L. brachytarsus* mihi.

Denne fieldne Maage staaer omtrent i samme Forhold til *L. eburneus*, som *Sterna arctica* til *S. hirundo*, thi den har samme Farve som nysnævnte Maage, men adskiller sig fra denne.

- 1) ved sin særdeles korte Tarsus, der kun er 1 Tomme lang;
- 2) ved Vingernes saavel absolute som relative Længde;
- 3) ved Dannelsen af Fierene i Bingen, og
- 4) ved endnu stærkere udskaaen Svømmehud.

Artemærke.

Tarsus 1"; de sammenlagte Binger passere Halen $2\frac{1}{2}$ " Farven sneehvid eller sneehvid med mørkbrune Pletter; Længden $1'5''$ — $1'6''$.

L. brachytarsus er i Farve giennem alle Aldre liig *L. eburneus* og af samme Størrelse, eller ubetydeligt mindre end denne.

Dens Næb er guult med mørk Spidse; dens særdeles lange Binger udmærke sig fra alle andre Maagers derved, at

de 4 yderste Slagfler ere af overordentlig Brede. Fodderne med Svømmehuden ere sorte, og denne særdeles meget ud-
skaaren.

Jeg har havt tre Exemplarer af denne Maage, hvis Dimensioner næsten vare ganske eens, og kan derfor opstille sammenlignede Maal, mellem disse to nærstaaende Maager.

L. brachytarsus.	L. eburneus.
Længden	1'5" à 1'6" 1'5½"
Vingestrækning	3'4" 3'1"
Vingens yderste Led	1'2" 1'1"
Halen	6'2" 6'2½"
Tarsus	1" à 1'1" 1'5" à 1'6"
Midterste Taae	1'9" 1'9"
Yderste Svingsflers Brede	1'3" 1"*)
De sammenlagte Vinger passere Halen	2'6" 1'9"
Ræbet fra Mundvigen i lige Linie. .	1'10" 2"

Af de 3 Exemplarer, jeg har faaet af denne Maage, vare de to fra Nordgrønland, det ene fra Godthaab; den synes i Levemaade at ligne L. eburneus. Desværre ere alle disse Exemplarer gaaede tilgrunde, saa ei engang det Kongl. Museum har faaet noget fra mig. Jeg har i de senere Aar bestræbt mig for at faae flere, men hidtil forgæves.

Anm.: *Larus Rossii* har jeg ikke seet, ei heller været istand til at erholde nogen Underretning om.

Zema Sabini.

Jeg har kun faaet et mutileret Exemplar af denne Fugl; Museet har faaet et fra Hr. Major Fasting. Begge disse vare unge Fugle. Grønlanderne ved Ranges, et Udsted vesterud fra Godthaab, som bragte det ovennævnte Exemplar, for-

*) Begge Maalene tagne 4 Tommer fra Spidsen.

tælle, at de om Efteraaret undertiden see Fuglen, naar de ere paa Fangst langt tilsoes. Uagtet Upernevit kun ligger 35 Mile syd for dens Redeplads, kiende Grønlanderne der ikke Fuglen efter den Tegning jeg har vist dem.

Af hidtil bekiendte Fugle er det sikkert den, hvis Redezone strækker sig mindst sydefter fra Polen.

Lestris.

Denne Slægt har dobbelt Fældning, ved hvilken Farven ubetydeligt forandres og dette alene paa Underhalsen. Dette er jeg bleven overtydet om ved et Exemplar, jeg erholdt først i Marts, og som var i fuld Fældning, men ene paa Hals og Hoved. Winterdragten er kiendeligst paa *L. pomarina*, og viser sig derved, at der er flere eller færre blaagraa Fier paa Underhalsen. Paa *L. parasitica* finder neppe nogen Farveforandring Sted. Jeg antager, at denne Slægt er udfarvet strax det næste Foraar; ei alene, fordi ingen unge Fugle komme til Grønland, men ogsaa, fordi jeg paa Reiserne til dette Land kun har seet Fugle i den Dragt, i hvilken de komme her til Landet. Det er en Oceanfugl; jeg har med Undtagelse af *L. Buffonii* seet alle Arter i Atlanterhavet.

1. *L. catarractes*

maa med ligesaamegen Ret som *Sula alba* blive regnet til en af Grønlands Fugle; da jeg to Gange har seet den i Nærheden af Grønlands Sydkyst, og det kan vist ikke seile, at den undertiden kommer ind mellem Derne der.

2. *L. pomarina*

er den almindeligste Lestris i Nordgrønland. Den ankommer til Godhavn i Midten eller mod Slutningen af Mai, og bortdrager i September; tidligst Ungerne, som sieldent sees ved

Kysten mere end 14 Dage, efterat de ere flyggede. Den yngler altid i Selskab, sydligst ved Biornenæsset, noget syd for Egedesminde, nordligere paa en Slette ved Godhavns Laxeelv o. fl. St. Vel kan den selv fiske*), men lever dog endnu mere udelukkende end *Lestris parasitica* af Rov fra andre Fugle. Dette kan den ogsaa saameget lettere, som den baade er stærkere end nysnævnte, og sædvanligt angriber i Forning med flere af sine Artsfæller. Den er sielden i Sydgrønland, hvor den kun sees ved Kysten om Foraaret, og om Efteraaret i Trækketiden. Den mørke Varietet er selv i Nordgrønland sielden, men sees dog af og til. Den lægger to Æg af samme Farve og Længde som de af *L. parasitica*, men betydeligt buttere og tykkere.

3. *L. parasitica* (*L. Schlepü* Br.).

Brehm har opstillet den grønlandske *L. parasitica*, som en fra den Islandske forskiellig Art. Faber, som ved min Hiemkomst fra Grønland 1824 giennemgik min Samling af Fugle, erklærede ved første Dietast, at den grønlandske *L. parasitica* ikke var identisk med den islandske. Jeg sendte Hr. Temminck Han og Hun med denne Bemærkning; men da han ikke har optaget Arten, maa jeg antage, at Faber har taget Feil. Forskiellen skal ligge i det meget stærkere Næb og Fuglens stærkere Dimensioner. Da dette ogsaa er, hvad der adskiller *L. parasitica* fra *L. Buffonii*, vil jeg her fremsætte de sammenlignende Maal af disse to Arter, tagne paa nylig stude Fugle, begge Hanner.

---

*) Jeg har seet den fanget i en Maagesnare, som stod 3 Fod under Vandets Overflade.

L. parasiticus.		L. Buffonii.
Hele Længden med de forlængede Fier		
i Halen	1' 8"	1' 10"
Samme uden disse	1' 5"	1' 1"
Tarsus	1" 9"	1" 5"
Midterste Taa	1" 9"	1" 9"
Øberste Do.	1" 5"	1" 3"
Underste Do.	1" 3"	11"
Bagtaaen	2 "	3½"
Overnæbet fra Fierene til Spidsen i		
Bue	1"	10"
Næbets Længde fra Mundviggen til		
Spidsen	1" 10"	1" 9"
Næbets Høide over Neglen	5"	4½"
Næbets Brede ved Basis	1"	7"
Overnæbet passerer Undernæbet.	½"	1¼"
Hovedets Længde	1" 9"	1" 5"
Hovedets Brede over Dinene	1" 5"	1" 2"

Da Fuglen i Farve aldeles ikke adskiller sig fra den europæiske *L. parasitica*, vil man nu være istand til at bedømme, om den Grønlandske er en egen Art.

L. parasitica er almindeligere i Sydgrønland end i Nordgrønland. Den yngler altid paa Sletter eller i Moser, saavel inde i Fiordene som paa Derne, men aldrig i Selstak. Dengs to Æg ere ganske som Faber beskriver dem, 3" lange, meget tilspidsede, af mørk olivengrøn Farve, meget stærkt brunplettede. Ungerne ligne hinanden aldeles i Neden, og Varieringen foregaaer altsaa, naar Fuglen faaer de ynglende Fugles Dragt. Den mørke Varietet, eensfarvet mørkt blaabruun, er ikke den unge Fugl. Jeg kan saameget bestemtere paastaae dette, som jeg i 3 Mar har seet samme Par yngle paa en De i Nærheden af Godthaab; hvoraf den ene var mørk, den anden

lys. Jeg bortstød 3die Aar den lyse Fugl, som var Hunnen. Fjerde Aar bragte Hannen atter en lys Hun, men dette Aar bleve begge de gamle Fugle mod mit Dnske dræbte og Redepladsen ikke igien besat. Man finder saavel Hanner som Hunner af den mørke Varietet.

L. parasitica kommer til Kysten i de første Dage af Mai, men forlade neppe ganske Davisstrædet, da enkelte i stærke Storme komme til Colonierne endog i Midten af Vinteren. I September forlade de Gamle Kysten; de unge Fugle alt midt i August. Den fisker meget selv og fanges ofte af Grønlanderne i de for *L. tridactylus* udsatte Snarer.

4. *L. Bullonii*.

Denne Lestris kiendes strax, endog paa lang Afstand, fra *L. parasitica* derpaa, at dens Flugt er meget hoppende, ganske som en Ternes. Den er i Grønland en Fugl fra det høieste Norden, og sees kun meget seldent syd for 69° N. Br. Den eneste Redeplads, jeg kiender af denne Fugl, er paa nogle Der et Par Mil syd for Upernevik, paa circa $72^{\circ} 40'$ N. Br. Da jeg var ved Reden, var der kun dunedede Unger. Man bragte mig næste Aar to af dens Æg, som havde samme Farve og Dannelsse som de af *L. pomarina*, men de vare næsten $\frac{1}{2}$ " kortere. Den yngler i Selskab, ligesom den næsten altid sees i Selskab med sine Artsfæller. Af de 3 Exemplarer, jeg har faaet, er et skudt ved Redepladsen, et mellem Holsteensborg og Egedesminde, og et ud af en Flok, som havde sat sig i Nærheden af Godhavn. Efter Meddelelse af nu afdøde Riobmand Mørck, saaes oftere om Esteraaret Flokke af denne Fugl paa Vester-Eyland, i Egedesmindes Distrikt.

Jeg har ikke seet *L. Bullonii* at jage nogen Fugl; derimod var den idelig beskæftiget med at dykke, ligesom Ternerne. I dens Spiserør fandtes Fiskelevninger og Krustaceer.

Jeg har ikke seet nogen mørk Varietet, men Tarsus var paa alle de Exemplarer, jeg har erholdt, lyseblaa, medens Knæet, Foden og Svømmehuden vare sort.

Procellaria og Puffinus.

Om man, for at være consequent, er nødt til at dele disse Fugle i to Slægter formedelt en Forskiel i Næbbannelsen *), saa ere de dog saa nær naturligen beslægtede, at Faber vistnok har havt megen Urret i at adskille dem i Systemet. Som bekiendt, begrunder F. denne Adskillelse ene paa den Omstændighed, at han har seet Puffinus Anglorum at dykke, men aldrig seet dette at være Tilfældet med Procellaria glacialis. Puffinus cinereus har Faber kun seet i et Individ; jeg har aldrig seet P. Anglorum ved Grønland, men skulde jeg adskille Puffinus og Procellaria i to Slægter, da bleve Grundene just de modsatte af hans; thi jeg har aldrig seet Puffinus cinereus at dykke, men meget ofte Procellaria glacialis. Dog maa jeg strax tilføie, at Grønlænderne, som ofte fange P. cinereus i stor Mængde, berette, at den undertiden dykker.

Faber har i „das Leben der hochnordischen Vögel“ p. 282, prøvet paa at bevise, at Procellaria glacialis ikke er nogen egentlig Dykker, fordi den dykker efter Hvalfiske=Madse, som den kan see, og sammenligner denne Dykkefærdighed med en Dues, der for at undgaae Hogen kaster sig i Vandet. Hvorvidt man vil lade disse Grunde gælde, veed jeg ikke, men jeg har ofte seet Procellaria glacialis dykke efter Fode, og dette kan enhver Rejsende over Atlanterhavet erfare, naar stille Veir indtræffer; man behøver da kun at udkaste et Stykke

*) Burde de to Arter af Phalaropus ikke af samme Grund adskilles? Ligeledes er Røbet paa Tringa islandica meget forskielligt fra det paa T. maritima, saa her ogsaa kunne blive to Slægter.

Flæsk, naar *P. glacialis* er i Nærheden, og den vil upaatviveligen bykke efter det, om den ei kan naae det, for det synker. Forøvrigt har Hr. Etatsraad Reinhardt i Tidsskrift for Naturvidenskaberne, 3die Deel p. 60, anatomist bevist, at *P. glacialis* er en Dykker.

Procellaria glacialis.

Den sees i hele Davisstrædet, naar man blot ikke er ganske nær ved Land; thi i Sydgrønland er det kun i taaget Veir, at den nærmer sig Kysten, og kommer ind mellem Verne og paa Fiordene, medens den i Nordgrønland idelig færdes ved Kysten og inde i alle Bugter. Jeg har endog flere Gange studt den fra mine Binduer i Inspecteurboligen paa Godhavn. Ved Hvalers Flensning er den særdeles paatrængende, saa man kan ihjelslaae den dusinvis med Aarer og Baadshager. Det er en sand Oceanfugl, som ligesaa Fairhill sees over hele Atlanterhavet.

Dens syblygste Nedeplass i Grønland er nogle Mile nord for Godhavn; den eneste, jeg ellers kiender, i Dmanakfiorden; begge have en stor Mængde ynglende Fugle. Dens store, hvide Æg ere særdeles velsmagende, ligesom Fuglen selv i Æggetiden.

Der er, som bekiendt, en mørk Varietet af *P. glacialis*, der, med Undtagelse af en mørkere Plet ved Diet og en lysere paa Bingerne, er eensfarvet, særdeles mørkt maageblaa*); denne Varietet er ikke meget almindelig, men sees blandt de andre Fugle ved Fuglefielddet. Dog tør jeg intet ansøre om, hvorvidt de ere parrede indbyrdes. Paa Fierene kan jeg ikke kiende de flyvesærdige Unger fra de gamle Fugle.

---

*) Den kaldes af Grønlanderne Igarsok, Kof, efter Skibstøffenes sædvanlige Udseende; den lyse Plet paa Bingen sees kun, naar Bingen udspiles.

P. glacialis bærer ikke sit Navn med Føie, thi den flyer i det mindste de store Jismasser. Den lange Tid, jeg varene 1835 & 1837 med Skibet var indesluttet af Isen i Davisstrædet, saaes overordenligt sieldent en *Procellaria*, og Skibsførerne antage, at naar de ere i Isen, og see flere af disse Fugle, saa er dette et sikkert Tegn paa, man er nær Udkanten af denne. I Nordgrønland sees *P. glacialis* aldrig om Vinteren, endskiøndt Havet undertiden kan være temmelig uisfrit til hen i Januar*).

Thalassidroma Leachii.

Paa Reisen til Grønland seer man altid denne Fugl lige fra Sydspidsen af Landet, til man er kommen mellem 64de og 65de Bredegrad, da de ganske ophøre. Er man ikke altfor langt fra Kysten, altsaa paa de rige Fiskebanker, omsværmer denne Fugl almindeligen Skibet i de lyse Sommernætter, især med stille og godt Veir; den kommer ganske nær og flyver endog lige over Skibet, idet den bestandig lader sin pibende Stemme høre, der ikke er ulig en *Muus's*. Ved Koksøerne, udenfor Godthaabs-Fiorden, sees den hyppigst, og det skulde ikke forundre mig, om man paa en eller anden af disse mange Hundrede Der fandt dens Redeplads; thi det er fra Begyndelsen af Mai til Enden af August den sees i Strædet. Da jeg i October reiste fra Grønland, saaes ingen Stormsvaler i Davisstrædet, men usædvanligt mange i Atlanterhavet, hvorfor jeg antager, at den om Vinteren forlader Grønlands Kyst.

Den besidder hiin Evne, som har givet Stormsvalen Slægtnavn, at kunne løbe over Bølgerne med udbredte Vinger. Dette er et yndigt Syn, men lides ikke af Søfolket, der an-

---

*) Dr. Brehm har i *Ornis* opskillet den grønlandste *Procellaria* som en egen Art, hvortil der neppe er Grund; hvad han anfører om Fuglens Nytte i de grønlandste Huusholdninger er fuldkomment falskt.

tager, og som jeg troer med Grund, at det bebuder en nær forestaaende Storm.

Puffinus cinereus (Procellaria Puffinus Tem.)

P. cinereus*) findes i stor Mængde i Davisstrædet lige fra Sydspidsen af Grønland til $65\frac{1}{2}^{\circ}$ N. Br.; her synes dens Forekomst at ende; men just fra 63° til $65\frac{1}{2}^{\circ}$, hvor Grønlands fiske- og fiskerigste Banke findes, er den allertalrigst. Indtræffer Taage i August, kommer den i saadan Mængde ind paa Fjordene, at den saa at sige bedækker Havet; men saasnart Taagen letter, forsvinder den pludseligt som ved Hexeri. Det er fra 62° til $65\frac{1}{2}^{\circ}$ N. Br., at den saaledes kommer ind paa Kysten, men især er dette Tilfælde i Sukkertoppens District, hvor dette skeer hvert Aar; ja endog uden Taage komme de om Aftenen ind mellem Verne. I rum Søe er Fuglen i Urolighed saavel om Dagen som om Aftenen. Om Efteraaret, da den almindelighed fanges, er den saa overordenligt fed, at hele Kroppen er indhyllet i et Lag Fedt af $\frac{1}{2}$ til 1 Tommes Tykkelse; derfor er det næsten umuligt at behandle Skindet til Udstopning. Dette er Aarsagen, hvorfor Museet kun har faaet 2 Exemplarer af denne almindelige Fugl. Fra først i Mai til Slutningen af September sees den i Davisstrædet; det er derfor, jeg antager, at den har sine endnu ubekjendte Nedeplasser her eller paa Østkysten af det nordligste America. I October 1834 havde den forladt Strædet; den blev ei heller seet i Atlanterhavet, hvor man derimod saae Mængde af P. Anglorum, som jeg ikke troer man kan regne til de grønlandske Fugle.

*) Da Hr. Etatsraad Reinhardt 1822 kun havde seet een Puffinus fra Grønland, nemlig P. Anglorum, antog han, at dette maatte være Fabricius's Procellaria Puffinus; senere Jagttagelser, og den Omstændighed, at P. Anglorum kun een Gang er faaet fra Grønland, bevise, at Fabricius har haft Ret med Hensyn paa Artbestemmelsen.

P. cinereus ligner saavel i Habitus som i Levemaade særdeles meget *Procellaria glacialis*. Vel har jeg ikke seet den dykke, men den kan efter Grønlandernes Udsigende dykke, dog ikke bedre end *P. glacialis*. Derimod er den i Besiddelse af en, den eiendommelig, Dykkesærdighed; naar Søen gaaer høit, i eller efter en Storm, seer man Fuglen idelig i Bevægelse mellem de høie Bølger, hvis Bevægelser den veed at følge: naar den saaledes i selve Bølgen seer Bytte, flyver den med stillestaaende Binger giennem Bølgen, dog altid mod, aldrig med, denne.

Den flyer, liig *Pr. glacialis*, de store Jismasser; jeg har ikke seet den, medens vi vare indsluttede i Isen.

Cygnus melanorhynchus

ansføres ikke som en grønlandst Fugl alene, fordi Capitain Graah har skudt et Exemplar heelt sydpaa i Landet, og fordi jeg har seet Fuglen ikke langt fra Grønlands Kyst; men især, fordi jeg har Grund til at antage, at Svanen for rum Tid siden har ynglet i Grønland. I Godthaabs = Fiorden er en Landstrækning, som hedder Kulsuk, hvilket er Svanens grønlandske Navn, og hvor denne, efter Grønlandernes Tradition, skal have bygget. Denne Landstrækning er opfyldt med smaa Leersøer og med Elve, og den har en for Grønland ret yppig Vegetation saavel paa Landet som i Søerne. Grønlanderne fortælle, at Svanen byggede Rede der, men at den er bleven udryddet derved, at man med Kajak jagede Fuglen i Fælledtiden, da den ikke kunde flyve. Det vil ogsaa være umuligt for Svanen, under nævnte Periode at undgaae disse Ietroende Fartvoiers Efterstræbelser.

Anser.

1. *A. hyperboreus*.

Den sees enkelt om Efteraaret i Trækketiden, især efter

Storm, og kommer da oftere til Nordgrønland end til Sydgrønland, skøndt jeg ogsaa har faaet den fra Julianehaab; det er kun unge Fugle, der ere skudte i Landet; jeg har derfor ingen Grund til at antage, at den yngler der, idelmindste ikke saavidt Rensjægerne komme ind i Landet.

2. *A. albifrons.*

Den er ikke sielden om Sommeren i de ferske Søer og i Naerne mellem 66° og $68\frac{1}{2}^{\circ}$, og sees kun i Trækketiden syd for denne Brede. Efter Grønlandernes Udsagn lægger den fra 7 til 11 Uge, og er ved Nedstedet meget lidt sky. Midt i Mai sees den parviis at trække nordest, og om Esteraaret sees den i Flokke saavel paa Verne som endog ved Coloniernes Huse (s. Ex. ved Jacobshavn) at afsæde Græsset; den er paa denne Tid vel meget sky, men bliver dog ikke sieldent skudt.

Saavel de Gamle som Ungerne tammes let, og blive Menneffene meget hengivne. For nogle Aar siden fik jeg en Unge, der ei alene blev saa tam, at den fulgte mig og min Familie overalt som en Hund, baade ude og inde, men naar den, som ofte var Tilfældet, fløi høit i Luften, kom den vieblikkeligen, saasnart man kaldte paa den, og tilkiendegav med et klart „Gæk-gæk-gæk“ sin Glæde. Den havde forøvrigt særdeles attacheret sig til en rød Ko, som den fulgte, naar den ikke havde nogen af sine Bekjendte blandt Menneffene at følge. Koen syntes ogsaa at have Godhed for Gaasen og lod denne almindeligen sove paa sin Ryg, naar den var i Stalden; ligesom Gaasen saaes om Sommeren at staae paa Ryggen af sin store Beninde, naar denne laae. Gaasen døde i sit 3die Aar af Lungesygdom.

3. *A. leucopsis*

synes regelmæssigt at komme til Julianehaab i Esteraarstrække-

tiden, da jeg flere Gange i de sidste Aar har faaet den derfra, og tilstillet Museet Exemplarer i Aaret 1837.

4. A. Bernicla

sees som Trækfugl paa hele Grønlands Vestkyst, men begynder først at have Rede Nord for den 73de Bredegrad, og yngler, efter de engelske Reisendes Beretninger, til langt mod Polen.

Til Godhavn kommer den regelmæssigt mellem 6te og 12te Juni, trækker da i store Flokke omtrent i 12 Dage, og bliver undertiden stude i Mængde; paa denne Aarstid er den temmelig mager. I September sees den ikke sieldent i uhyre Flokke paa de yderste Der, men især paa Norsøak, ved Nordenden af Waigattet, hvor den paa den Aarstid undertiden skydes i Mængde. Den er om Efteraaret meget velsmagende, men ikke overordentligt feed.

Anas.

1. A. Boschas

er den eneste redebyggende Fugl af denne Underfamilie i Grønland, og ikke sielden hverken i Nord- eller Sydgrønland. Den bygger altid sin Rede ved smaa Ferskvandsløber eller paa Bredden af Elve, men fører ikke sieldent Ungerne strax i salt Vand, hvor de da meest leve af smaa Staldyr, og jeg har i Spiserøret af disse Unger oftere fundet *Turbo planorbis* Fabr., der ellers er vanskelig nok at finde.

A. Boschas undergaaer i Grønland samme dobbelte Fædning, som hjemme. Den forlader aldrig Grønlands Kyster og lever om Vinteren ganske som en Dykand, alene af Mollusker og Krustaceer, som den dykker efter paa 2 til 4 Favne Vand. Almindeligst findes i dens Spiserør: *Margarita helicina*, *Modiola* og *Telliner*, mindre almindeligt *Amphipoder*; dens Kiød har i Vintertiden en meget stram Smag, formodentlig af denne Føde; dog er den i milde Vintere overmaade feed.

Membranen paa dens bageste Læa har en Brede af 3"', Læaen iberegnet.

2. *A. acuta.*

Den forvilder sig undertiden til Grønland. Jeg har faaet den fra Fistenæsset og Julianehaab; Muscet fra Omanal.

3. *A. Crecca.*

Det forholder sig ganske med denne And, som med *A. acuta*; den er truffen, forslaaet af Storm, saavel i Syd- som i Nordgrønland.

Anm. Begge disse Andearter, (saavel som *Clangula Barrowii*, har jeg af Grønlænderne erholdt under Navn af Kert-lutorpiarsuk, under hvilket Navn Fabricius anfører *A. clangula*; saa det synes, som om Grønlænderne tillægge alle de Andearter, de ikke kiende, dette Navn, der er sammensat af Kert-lutok: Graaand, og piarsuk — noget der har Liighed med.

Clangula.

1. *C. glacialis.*

Den er almindelig saavel langs hele Kysten, som paa Verne og Kystlandet inde i Fiordene, hvor den altid har sin Rede. Den lægger 7 til 11 Æg, ved smaa Ferskvandsløber; men den fører Ungerne strax til Havet. Dens Redebuun, som er fort og meget elastisk, ansees for det Fortrinligste af Alt til Fylsning i Dverdyner. Æggetiden er Midten af Juni. Hannen opholder sig under Udrugningen hos Hunnen, men forlader denne, naar Ungerne ere udfomne. Den begynder da at skifte Fierdragt, og hen i August findes Fuglen ikke længer i Sommerdragt. De unge Fugle opholde sig mellem Verne, sædvanligt i Selskab med hinanden; om Vinteren, da *A. glacialis* er meget hyppig langs Kysten af Sydgrønland, ere gamle og unge Fugle i samme Flok;

de dykke især paa Sandbund. Deres Træk er ikke regelmæssigt som Somateriernes.

Det er den eneste And i Grønland, hvor Hannen anlægger Sommerdragt før Rebeperioden, altsaa samtidigt med Hunnen. Den dykker ifkun til 8 Favnes Dybde, og lever især af *Modiola Faba*, *Margarita helicina*, *Telliner*, *Mya arenaria* og *Amphipoder*. Den er i tredje Sommer avledygtig.

Hverken denne eller nogen anden Art af Slægten *Clangula* fierner sig langt fra Land. De tiene derfor ogsaa til Mærke for detses Nærhed, naar man seiler mod Land i Taage*).

2. *C. histrionica*

er i Nordgrønland en sjelden Fugl, medens den fra 62° til 65° N. Br. er meget almindelig. Dens Rebe er altid paa Siden af meget stride Elve, og saa godt sfiult under Skiermplanter og Vidier, at man sjelden kan finde den. Ungerne føres strax til Havet, dog er Dpholdet i Nærheden af Fødestedet længere end hos foregaaende Art. Den elsker oprørt Vand, og findes derfor udenfor Rebeperioden almindeligst ved de yderste Der, hvor den dykker lige i Brændingerne. Dens Dykkeevne er endog ringere end hos *C. glacialis*, og den dykker neppe paa dybere end 6 Favne Vand. Dens Næring er som nysnævntes, dog maaskee mere udelukkende *Amphipoda*.

Dens Fældning er dobbelt. Hunnens Foraarsfældning, hvorved ingen Forandring i Fierdragten finder Sted, begynder i April og er forbi inden Rebetiden. Hannen, som ved sin korte Sommersfældning bliver eensfarvet blaa, fælder sidst i Au-

---

*) Hr. Lector Steenstrup har gjort mig opmærksom paa, at der i Island er to Former af denne And; jeg har ifølge heraf undersøgt endeel grønlandste Individuer, men ingen saadan Forstiael i Størrelse eller Dimensioner opdaget.

gust. Ingen af de Exemplarer, jeg fra denne Periode har faaet, har havt Bingesfier; de kunne altsaa rimeligviis ligesaa lidt flyve som Anas Boschus.

8. C. Barrowii.

Med de faa litteraire Hiælpebidler, jeg førte med mig, under mit første Ophold i Grønland, var det ikke muligt at adskille denne And fra C. vulgaris, uagtet Forskiellen ved Sammenligning er meget betydelig. Etatsraad Reinhardt angiver denne; at bestaae i: 1) den større Udbredning ned ad Halsen af Hovedets sorte Farve; 2) dennes Spillen i det Blaa; 3) den triangulaire Form af den høide Plet mellem Diet og Næb- roden hos C. Barrowii, da denne hos C. vulgaris er rund; 4) de lange Fier paa C. Barrowii strække sig længere ned ad Overhalsen, hvorved Toppen bliver fuldstændigere end hos C. vulgaris. Desuden er dens Næb noget høiere og bredere. Men desforuden er der den Forskiel mellem C. Barrowii og vulgaris, at Hannen af førstnævnte er større end den af sidstnævnte, medens Hunnerne hos begge efter de i Haandbøgerne opgivne Maal ere lige store. Da jeg ikke troer, at Hunnen og den unge Han ere bestrevne i noget i Danmark let tilgiængeligt Skrivt, tillader jeg mig at meddele, foruden nogle sammenlig- nende Maal, Beskrivelserne over disse:

	Gammel Han.	Ung Han.	Gl. Hun.
Længden	1' 7" 6'''	1' 6" 3'''	1' 3"
Bingestrækningen . . .	2' 10"	2' 8"	2' 4"
Næbets Høide ved Basis	1" 2'''	9'''	10'''.
— Brede ved Do.	11'''	8½'''	9'''.
— Længde fra Mund-			
vigen	2"	1" 6'''	1" 8'''.
— Bue fra Pans-			
desfierene . . .	1" 6½'''	1" 4'''	4" 3½'''.

	Gammel Han.	Ung Han.	Gl. Hun.
Tarsus	1" 9'''	1" 5'''	1" 6'''.
Halens Længde	4" 1'''	3" 5'''	3" 2'''.

Den gamle Hun har Hovedet og den øverste Deel af Halsen af meget dybt Mørkebrunt uden Glands; den anden Deel af Halsen er askegraae med bølgeformede Linier af Hvidt; Bugen er hvid, Siderne lysaskegraa med hvidagtige Bølgelinier; Maven er askegraa, som mod Brystet er lysere, mod Halen mørkere; Ryggen er mørkt askegraa med lysaskegraae Tverstriber; Bingerne og Halen ere af et saa mørkt Askegraat, at de næsten ere sorte; paa Bingerne's forreste Deel ere nogle Bølgelinier af lyst Askegraat, og paa Midten et reent hvidt Speil.

Tarsus og Tærne ere mørkebrune; Svømmehuden sort. Næbet er mørk askegraat med bredt orangeguldt Baand paa Midten; Iris gul.

Den unge Han fra første Aar ligner noget Hunnen, men mangler det reent hvide Speil paa Bingerne, ligesom det Brune paa Hoved og Hals baade er klarere og mere glindsende, end paa Hunnen. Fierene paa Nakken ere alt lange, og begynde at danne en Top. Under det Brune paa Halsen er et hvidt, temmelig smalt Baand; Kroen er smukt lys askegraa med bølgeformede hvide Striber, Bugen og Maven ere hvide, Siderne lys askegraae med hvide Striber i Bølgeform; Ryggen, Bingerne og Halen af et saa mørkt Askegraat, at de næsten ere sorte; Ryggen har Stier af lyst Askegraat med Halsen; Bingerne have intet reent Speil, men nogle hvide Fier danne 3 uregelmæssige hvide Baand, og bag disse ende flere Fier med Hvidt, som danner en Rhomboide.

Næbet er sort ved Basis og mod Spidsen, mod Midten noget lysere; Iris er grøngul; Fødderne som hos de gamle Hanner, nemlig Tarsus og Tær, forfra seete, mørkt orange-gule, bagfra næsten sorte; Svømmehuden sort.

Tegningen af den gamle Han i Ichthyologiske Bidrag er meget nøiagtig, kun er Halsen for tyk fra Ræbroden hen under den hvide Plet paa Hovedet.

C. Barrowii er aldeles local for Godthaabs Fiord, hvor den er Standfugl, og kommer saa sielvent syd eller nord for Godthaabs District, at Grønlænderne ikke kiende, ja ikke engang vide at benævne den, hvilket saavel det af Fabricius, som af Graah opgivne Navn paa denne Fugl noksom viser. Dens rette grønlandske Navn er „Niakortok“, „den Storhovedede“, hvilket er meget betegnende, især for Hannen, der, naar den svømmer, viser et paafaldende stort Hoved. Den holder sig især inde i Fiorden, og forlader ikke denne for alle mindre Bugter der ere belagte med Is; den kan ikke dykke paa dybere Vand end C. histrionica, ja maaskee dens Dykkesfærdighed endnu er ringere. Dens Næring er især *Modiola Faba*, *Margarita helicina* og Amphipoder*).

Udenfor Ingletiden sees den familieviis, men er den meest sky af alle Grønlands Fugle, saa det er umuligt at komme den paa Stud uden ganske overordentlig Forsigtighed. Mine Skytter pleie i maanedklare Aftener at lægge sig i Skiul i Nærheden af de Steder, hvor Fuglen dykker, og faae paa denne Mandes undertiden nogle. Om Foraaret sees den parviis; den flyver da meget høit, og er endnu vanskeligere at komme paa Stud. Jeg har ofte seet den, men aldrig faaet nogen paa saa nært Hold, at den kunde skydes. Dens eneste bekiendte Ingleplads er i Bunden af en af de dybeste Arme af Godthaabs-Fiorden, paa en Klippe, midt i et ikke ubetydeligt Vandsald, der gjør Den utilgiængelig. I Nærheden heraf har jeg faaet en temmelig

---

*) Hr. Missionair Jørgensen, som i flere Aar opholdt sig ved Juliane-haab, og har givet vigtige Bidrag til den grønlandske Fauna, har meddeelt mig, at C. Barrowii ogsaa yngler mellem Renortalit og Eydproven, hvor dens Levemaade er som i Fiorden ved Godthaab.

stor Unge, første Halvdeel af August. Efter Grønlændernes Udsigende sees A. Barrowii aldrig i Fiordene nord og syd for Baalsrivier (Godthaabs-Fiorden), saa dens Opholdssted indskrænker sig til Strækningen mellem $63^{\circ} 45'$ og $64^{\circ} 30'$ N. Br.

Da jeg aldrig har været i Stand til at faae Fuglen om Sommeren, kan jeg Intet sige om dens Sommerfædning, undtagen, at Hannen ikke forandrer Farve før Nedeperioden, og at de lange Fier paa Hovedet synes at være kortere end om Vinteren, hvilket jeg i Riffert troer at have bemærket.

Anm. *Clangula vulgaris* har jeg aldrig seet i Grønland, hvor jeg antager, den ikke findes.

Somateria.

Denne Underflægts to Arter: *S. molissima* og *spectabilis*, udgjøre ved de tre Colonier, hvor Duun er en vigtig Handels-Artikel, ei alene Grønlændernes vigtigste Rigdom, men ved flere Colonier bestaaer deres eneste Næring i Maanederne Februar og Marts af disse Fugles Kiøb. Desuden dræbe Grønlænderne Ederfuglen til enhver Aarstid og under alle Forhold, saa det virkelig er ubegribeligt, hvorledes det er muligt, at Fuglen ikke aftager betydeligt i Mængde, hvilket jeg ikke troer finder Sted, skiondt den saaledes er bleven mishandlet, idetmindste ligesaalænge, som Europæerne have været bosatte i Grønland. Duunhandelen er, til for saa Aar siden, aldeles ikke aftagen. Det største Quantum ureen Duun, som fra Sydgrønland er hiemsendt i et Aar, er 5807 Pund; Nordgrønland hiemsendte vel halv saa meget. Man regner 12 Neders Duun til et Pund: altsaa maa 104,520 Par Fugle dette Aar været berøvede deres Duun, og da tillige, idetmindste for største Delen, ogsaa deres Eg; thi saare sielvent lader en Grønlænder disse ligge, om de end ere halvt udflækkede.

At Ederfuglen fanges i saadan en Mængde og til enhver

Nærstid, har sat mig istand til at følge dens Fældningshistorie meget nøiagtigen, og tillader jeg mig herom at fremføre Følgende: først naar den har faaet de afledygtige Fugles Fierdragt, hvortil udfordres lige lang Tid for begge Kion, nemlig to fulde Aar, først da indtræder den dobbelte Fældning hos begge, dog til meget forsticællige Tider, idet Hunnerne alt ere i fuld Fældning i April, og have affældet, før de begynde at lægge Æg; medens Hannerne først begynde at fælde, naar de have forladt Hunnerne, hvilket ikke finder Sted, før Ungerne ere udflækkede.

Hunnens Sommerfældning indskrænker sig til Fierene paa Hoved, Hals og tildeels paa Ryggen, hvilke Dele da faae en lysere Farve, som hos de ret gamle Fugle er et fuldkomment Lysegraat (Musegraat); hos de Yngre falder den mere i det Lysbrune. Ligesom det er de ældre Fugle, som ved denne Fældning faae den lyseste Farve, saaledes er det ogsaa disse, hvis Fældning først begynder; dog er denne hos Alle tilendebragt før Æglægningen, altsaa før 12te Juni. I ovennævnte Fierdragt sees Hunnerne ialmindelighed til August Maaned, da den totale Vinterfældning indtræffer, ved hvilken Fuglen faaer sin almindelige Vinterdragt. Dog begynde nogle Hunner Fældningen langt tidligere, hvorom nedenfor.

Hannens Sommerfældning finderder imod først Sted, efterat den har forladt Hunnen, hvilket skeer, naar Ungerne ere udflækkede; thi, som bekjendt, følger Hannen ikke disse, skiondt den ikke forlader Hunnen, medens den ruger. Ved denne Fældning bliver Hannen ikke liig Hunnen, men den Deel af Fierene, som undergaaer Forandring, faaer en Farve, der ligner de unge Hanners og er eensfarvet blaagraa. Under denne Fældning, der er total, og tilendebringes i en forbausende kort Tid, forandre Bingerne, disses Dækfjer og Halen ikke Farve, medens hele Fuglen forøvrigt bedækkes med de feromtaltte blaagraa

Fier, der saaledes ofte give Fuglen et forunderligt fremmed Udseende, idet man t. Ex. hos *S. spectabilis* seer den gamle Hans smukke, lyse Næb med den store, appelsingule Udvæxt, og de smukke, krummede Fier i Bingedækket, som karakterisere den gamle Han; medens alt andet, ellers lysfarvet, har antaget hiin blaagraa Farve; dog er Fierene paa Hoved og Strube mørkere. I Regelen kunne Hannerne flyve under denne Fældningsperiode.

Men, det er kun faa Dage, Hannen sees med denne Fierdragt fuldkomment udvoret og uden Blanding med de affaldende eller udvorenede Fier af Winterdragten, og først i October ere næsten alle gamle Hanner i Winterdragt.

Men, ligesaa lidt som Hunnerne, begynde alle Hannerne deres Winterfældning paa den her anførte Aarstid.

Faber har i „Das Leben der hochnordischen Vögel“ p. 101—105 yttret, at man paa den Tid, da Fuglene i Regelen skulde være ved Nedstedet, ofte seer gamle Fugle udenfor disses Nærhed. Dette er ogsaa Tilfældet med Somateria-Arterne, men, om jeg tør tro mine Jagttagelser, fremkommer dette Phænomen især derved, at Fuglene efter Parringstiden, eller muligen efter Uglægningen, have mistet deres Mager. Disse Fugle parre sig neppe paa ny samme Aar, men begive sig strax fra Nedstedet til de Pladser, hvor de udenfor Nedetiden opholde sig. Mine Grunde herfor ere, at disse Flokke af gamle Fugle, i hvilke hvert Kion opholder sig for sig selv, og som Grønlanderne paa deres ialmindelighed meget betegnende Maade kalde Flokke af „Enkemænd“ og „Enker“, at disse Flokke bestandigen blive større. Man seer saaledes tidligt i Nedetiden kun enkelte af disse uparrede Fugle, men de tiltage alt som Tiden gaaer længer hen, saavel i Henseende til Individuernes, som til Flokkenes Antal; dog vil man finde, at det især er Hannerne Flokke, som tiltage i Maanederne Juni og Juli (afbrig

senere); ogsaa er der altid flere saadanne uparrede Hanner end Hunner. Langsommere tiltage Flokkene af Hunner, og deres Antal vedbliver at tiltage meget længere, end Hannerne, rimeligviis ved Fugle, som miste deres Unger, og efter dette Tab begive sig i de Uparredes Selskab.

Skulde end ikke den her fremsatte Formodning om disse uparrede Fugles Oprindelse bekræfte sig, uagtet jeg troer, den har saamegen Sandsynlighed for sig, som Sligt kan have: saa er det imidlertid vist, at disse Flokke en stor Deel af Sommeren ere i Tiltagende, og at Fuglen, saasnart den kommer til disse Flokke, begynder den foranbestede Fældning; saa at man ofte kan træffe alle Nuancer af denne dobbelte Fældning i een Flok. Deraf lader det sig ogsaa forklare, at man til enhver Aarstid kan træffe Hanner i complet Vinterdragt; thi Fældningen foregaaer hos de uparrede Fugle med samme forbausende Hurtighed, som hos de Fugle, der paa den almindelige Tid begynde Fældningen, og flere Fugle have saaledes allerede endt denne Fældning, før den begynder hos de ynglende Fugle. I en anden Henseende er Sommerfældningen hos Somateria forskiellig fra den, som finder Sted hos Hannerne ved Underflægten Anas og nogle Arter af Clangula, hvor Fuglene ikke kunne flyve under Fældningsperioden, medens Somateria aldrig mister sin Flyvesærdighed.

De unge Fugle have ikke denne dobbelte Fældning; men de unge Hanner vedblive næsten uafbrudt at fælde hele Vinteren, hvorfor det er meget vanskeligt at faae to unge Hanner af fuldkomment eens Tegning, hvilket, i Forening med den indtil for saa Aar siden aldeles upaaagtede Sommerfældning, rimeligviis har foranlediget Ornithologerne til at antage, at Ederfuglen behøvede langt længere Tid til at blive avledygtig, end det virkeligen er Tilfældet.

Om Sommeren afbleges Fierere paa de unge Fugle, ikke.

ved en partiel Fældning, som hos Emberiza, men ved Indvirkning af Sol og Luft. De faae herved et lysere eller rettere et afbleget Udseende. At dette ikke skeer ved Fældning, har jeg, ved at undersøge Huden paa en stor Deel Individuer, overbevist mig om, og min Erfaring bestyrkes derved, at det ogsaa er Fierene i Vingerne og i Halen, som saaledes afbleges. For ikke senere igien at omtale de unge Fugle, vil jeg her endnu bemærke, at de om Sommeren holde sig inde i Fiordene eller mellem Der, hvor Vandet ikke er altfor dybt, høist 6 à 8 Favne, og der blive meget fede. Skjøndt man i Sydgrønland seer flest af *S. mollissima*, finder man dog ogsaa i samme Flokke *S. spectabilis*.

Ved at sammenligne en stor Mængde unge Fugle af begge Arter, er jeg kommen til fuldkommen Visshed om, at de begge behøve to fulde Aar til at blive udvorne; saaledes, at de Unger, som utklæktes 1810, i Esteraaret 1812 ville være udvorede og i October i fuldkommen Vinterdragt*). Denne Tid er een og samme for begge Rion. Hunnerne ere første Aar heelt graa, uden at have de hvide Baand paa Vingerne, og blive andet Aar næsten af samme Farve, som de gamle Fugle, men kien-des fra disse ved Mangelen af de hvide Baand paa Vingerne.

Endnu et Phænomen har jeg at omtale ved Hunnerne af begge Arter; nemlig, at de undertiden faa en Dragt, som ligner de unge Hanners i andet Aar derved, at de ere prydede med et isabellesfarvet bredt Baand om Kroen, og undertiden faa Begyndelsen til de ældre Hanners Tegning paa Hovedet, medens Fuglen forøvrigt har de gamle Hanners brune Farve og hvide Baand paa Vingerne. Alle de Individuer, jeg har seet i denne Dragt, vare bestemt meget gamle Fugle, og i nogle fand-

---

*) Dog vil jeg gjerne tilstaae, at denne almindelige Regel har endeel Undtagelser, formodentlig fremkomne ved Forsinkelse af Fældningen.

tes Forhærdelser i Eggestocken, som viste, at de vare udygtige til Forplantning. Fugle med denne Tegning ere tilstillede det kongelige Museum.

Arterne af Somateria holde sig vel almindeligst langs Landet, hvortil Ernæringen binder dem, men sees dog ikke ganske sjældent temmelig langt ude i Strædet. Formodentlig vilde man, hvor disse Fugle opholde sig, kunne finde gode Fiskebanker, da disse altid ogsaa beboes af Molusker, som udgjøre Somateriernes fornemste Næring.

1. *S. mollissima*

er almindelig paa hele Grønlands Kyst, og yngler i saa Individuer heelt syd fra, men det er først mellem 63° og 64° , at den i Yngletiden forekommer i nogen Mængde. Mellem $65\frac{1}{2}^{\circ}$ og 69° N. Br. tiltager de ynglende Fugles Antal endnu mere, og det er i en Deel af dette Belte, jeg under *Sterna arctica* har omtalt, hvor denne Fugl ikke findes, uagtet *Sterna arctica* og *S. mollissima* yngle syd og nord for dette Belte i god Forstaaelse paa samme Der. Fra 69° til 71° er næsten ingen Der; der er Ederfuglen atter sjælden, men i Uperneviks Distrikt, mellem 72° og 73° N. Br., bliver den igjen almindelig, og dens Rebezone strækker sig længere nordest, end jeg kender Landet. Ederfuglen indskrænker sig ikke til at yngle paa de udenfor Landet liggende Der, men findes ogsaa ynglende langt inde i Fiordene, naar i disse ligge flade Der; derimod sees man den aldrig at yngle i Grønlands store Biergsøer. Jeg har i det Foregaaende omtalt, at man ikke sjældent finder Hanner, som føre Unger, der ere udklæfede til forskjellige Tider.

Jeg maa antage, at *S. mollissima* undertiden yngler med *S. spectabilis*; thi ei alene træffes ikke ganske sjældent Hanner, hvis Næb har Lighed med begge Arters, men jeg har endog flere Gange faaet Hanner af *S. mollissima* med den sorte land-

sejerndannede Tegning paa Halsen, der karakteriserer Hannen af *S. spectabilis*. Museet er tilstillet et saadant Individ; et andet er for Tiden i min Samling.

Foruden det daglige Træk, man bemærker hos *S. mollissima*, ved hvilket Fuglene om Aftenen trække ind i Fiordene, og om Morgenen atter ud af disse, har Ederfuglen et aarligt Træk, da den nemlig i Maanederne September og October trækker sydester og i April begynder Tilbagetrækket, der vedvarer til henimod Slutningen af Mai.

Betydningen af det daglige Træk har jeg ikke været istand til at udgrunde. Hverken Morgen eller Aften have Fuglene synderligt i Kroen, og hvad de da have, er Molusker, som ere tilfældes for Fiordene og Havet udenfor disse; mærkværdigt synes det at være, at Maagerne trække ind om Morgenen og ud om Aftenen, just modsat Ederfuglene.

Ved det aarlige Træk sydester, flyve Fuglene ikke i meget store Flokke, men de samle sig paa visse Steder i umaadelig Mængde; paa disse Steder habes stor Overflodighed af Føde for dem, og de bedække der ofte Havet, i Ordets bogstavelige Forstand. Jeg oberdriver sikkert ikke, naar jeg siger, at disse Flokke ofte bestaae af flere Hundrede Tusinde. Disse deres Indlingspladse ere her i Godthaabs Distrikt saadanne, som tidligen bedækkes med Is, og som kun have nogle faa Favne Vand over Leer eller Sandbund.

Ved Trækket nord efter om Foraaret, flyve de ofte i uhyre store Flokke, og det hændes da undertiden, man kan lade og affyre sin Flint flere Gange, før Flokken er passeret, t. Ex. i det saakaldte Sund, et smalt Udlob fra Godthaabs Fiord nordest. Ved Histenæsset er af Riobmand Heilmann i et Skud dræbt 21 Ederfugle af en saadan Flok; jeg selv har i et Skud nedlagt 13.

Dens Dylkefærdighed er meget udviklet, men langt fra ikke

i den Grad, som hos *S. spectabilis*, og jeg troer ikke, at den søger Næring paa dybere Vand, end 25 Favne. Den længste Tid, jeg har iagttaget den under Vandet, er 6 Min. *), men dette er endog siældent. Dens Næring bestaaer især af *Tellina*, *Modiola*-, *Margarita*-, *Buccinum*- og *Defrancia*-Arter; desuden findes Krabber og *Echini*, siældnere *Amphipoder*, aldrig Fiskelevninger i dens Spiserør, men vel Rogn af Fisk**).

S. spectabilis.

Det er paafaldende, at denne skionne And er saa sielden i Island, medens den her i Grønland er almindelig over hele Landet, skiondt dens egentlige Nedezone falder nordligere, end dette er beboet af Europæere. Om Vinteren er den ganske almindelig ligesaa Cap Farvel til Holsteensborg. Den forekommer, skiondt meget siældent, som ynglende Fugl fra den 67de Bredegrad, men i noget egentlig Antal yngler den først paa 73° NB. Dens Æg ere smallere, men af næsten samme Farve og Længde, som de af *S. mollissima*.

Hos nogle Hanner ender det smukke Blaagraa paa Halsen med en meget mørk Rand.

Den kamagtige Udvæxt paa Næbet findes udviklet hele Aaret, men taber i Udstrækning, naar Fuglen er mager, og

---

*) Denne Tid stemmer, fuldkomment overeens med Fabers Jagttagelser i Island, men jeg beklager, at Dykkstedets Dybde ikke tilføjede er anført. Hvor jeg har anført den Tid, jeg har iagttaget Fugle at være under Vandet, uden at komme til Overfladen for at aande, er dette altid det Høieste, jeg nojensinde har bemærket. *S. mollissima* er almindelig kun 2 til 3 Min. og *S. spectabilis* 4, 5 til 6 Min. under Vandet. Det længste en Stime Sø'hunde, indestattet mellem Garn er bleven under Vandet var 14½ Min. og ved den ene af de Hvalers Fangst, jeg har bivaanet, var denne fulde 27½ Min. under Vandet, efter at have faaet første Harpun.

**) Hr. Missionair Jørgensen har meddeelt mig, at han ved Frederikshaab flere Gange har fundet Ulken i Ederfuglens Spiserør.

tiltager, naar den bliver feed; da alle Søfugle mod Yngletiden ere fede, er folgelig ogsaa denne Udvæxt hos Hannen af *S. spectabilis* paa den Tid meget udviklet, men andet Forhold troer jeg ikke der er mellem denne Prydelse og Yngletiden. En af de høieste Kamudvæxter, jeg har maalt, var 1''8''' høi over Næbet, dens største Brede var 1''2''', ved Næbet var Bredden 9'''. Farven af denne er smukt appelsinguul; af Been og Tarsus smudsigt orangegul.

I Levemaade ligner den meget *S. mollissima*, og har saaledes samme Træk, som denne, dog begynder den senere om Efteraaret at trække sydester; ligesom den ogsaa, uagtet den har længere at flyve nordest, begynder sit aarlige Foraars-træk senere; maaffee er Havet, saa langt nord paa, som den yngler, ikke aabent for. Den sees aldrig at flyve i saa store Flokke som *S. mollissima*, men ligger ikke sieldent i ligesaa stor Mængde paa Vandet, men ei paa samme Dykkeplads, da den søger dybere Bunde. Den trækker længere tilsoes, af hvilken Grund og fordi den flyver i mindre Flokke, der bliver færre skudt af den. Derimod bliver den fanget i langt større Mængde af Grønländerne i Rajak, fordi den længere Tid, den er under Vandet, tillader Grønländerne at nærme sig Stedet, hvor den vil komme op; det er forbausende hvilken Mængde, der aarligt fanges af denne Fugl i Sydgrenland.

Om Efteraaret er det ikke sieldent, at de unge Fugle blive Offere for deres Ulyst til at trække sydester, idet de omkomme derved, at Havet tillægges overalt. Sidst i Juli sees uparrede Fugle ved Godhavn; de ere da i fuld Fældning; her i Syden er det vanskeligt, at faae Hannen i Fældningsperiøden.

Det er et beundringsværdigt Instinkt, som sætter denne Fugl istand til at finde de Pladser, hvor den skal søge sin Føde. Paa disse er der altid dybt Bunde, og de gamle Fugle sees

fielbent at søge Føde paa mindre end 30 Favne Vand; det er derfor ogsaa kun undtagelsesviis, at Bankerne ligge nær ved Landet; de ere ofte temmelig smalle; Fuglen maa da, hvor Strømmen løber stærkt, som paa Godthaabs Fiord, dykke ned paa et ganske andet Sted, naar Vandet falder med Ebben, end naar det stiger, hvilket jeg fra mine Binduer kan see at være Tilfældet, nu jeg noie kiender Bankernes Beliggenhed og Udstrækning. I at gaae tilbunds overgaaer *S. spectabilis* langt alle andre Fugle i Grønland, ligesom den forbliver længst Tid under Vandet. Den dykker paa saa dybt Vand, som jeg har fundet Conchylier her i Nærheden, nemlig til circa 65 Favnes eller 200 Alens Dybde. Til at dykke saa dybt, søge sin Føde paa Bunden og atter komme til Vandets Overflade, bruger Fuglen høist 9 Min., thi længere har jeg aldrig iagttaget nogen at være under Vandet, men almindeligst er den nede 4, 5 til 6 Min. paa denne Dybde og maa jeg endnu bemærke, at det er den gamle Fugl, som søger en saadan Dybde; den Unge dykker neppe paa mere end 90 Alen. Til at svømme frem under Vandet, bruger Fuglen Bingerne, og de saa Gange, jeg har seet *S. mollissima* paa Bunden at søge Føde, var det svævende, ikke gaaende, den foretog dette.

Paa omtalte store Dybde findes ikke stort andre Conchylier, end man ogsaa træffer paa lavere Vand, nemlig især *Trophon craticulatum*, *Turitella polaris*, *Pecten islandicus*, *Mitra groenlandica* og nogle smaa ubestemte Arter. Derimod findes der paa saadan Dybde en Mængde Ascidier, hvoraf

---

*) *S. spectabilis* er den bedste Veiviser, man kan ønske sig, naar man vil søge Molusker paa dybt Vand; kun Skade, man ikkun har denne gode Veileder om Vinteren, da man ikke kan gjøre Reiser langs Kysten, og det desuden intet behageligt Arbejde er, at strabe med 12 til 16° Kulde. Om Sommeren maa Diet give Sитуationen, og Dybsleddet det Specielle ved Bankerne.

jeg ingen har fundet i Spiserøret paa *S. spectabilis**). Det er mig derfor uforstaaeligt, hvorfor Fuglen søger dette dybe Vand, saameget mere, som det er siensynligt, at dette anstrænger den meget. I dens Spiserør findes forøvrigt ogsaa Krabber, Actinier, Dphiurer og hos de unge Fugle Echinier og Amphipoder, aldrig Fiskelevninger, derimod findes ofte Rogn.

3. *S. perspicillata*

viser sig undertiden ved Grønlands Kyst, hvor jeg dog kun har faaet et Exemplar, nemlig fra Godthaabs Fiord. Capt. Graah har set Fuglen paa Østbøigden. I Kroen paa det Exemplar, jeg fik, var der de samme Arter Conchylier, som almindeligen findes hos *S. molissima*.

Mergus serrator

ungler saavel i Syd- som i Nordgrønland, og er, uden nogensteds at være egenlige fielden, ingensteds talrig. Dens fornemste Næring er, efter mine Jagttagelser, Fisk af forskellige Arter, især Blennius; desuden Amphipoder.

Carbo cormoranus

er den eneste Starv, vi have i Grønland. Dens sydligste Nedeplass i Landet er i Godthaabs Fiord, hvor kun enkelte Par bygge, og den yngler saa langt nord efter, som jeg har været. Dens Nedeplass er i Bratningen af Fielde, som staae lodret ud mod Havet, almindeligen temmelig høit oppe, kun fieldent saa langt nede, at man kan styde Fuglen. I Nordgrønland yngler den mange Steder, og paa enkelte Steder i Mængde

---

*) En temmelig lille Ascidia, neppe $\frac{1}{2}$ " lang, der er indhyllet i et Sandsvøb, og som findes paa 15 Favne Vand, Sandbunt, findes undertiden i Kroen paa *S. mollissima*.

afmlede. Dens Eg ere neppe større end de af Uria Grylle og ujevne paa Dverfladen. Den er almindelig i Sydgrønland om Vinteren, hvor den har sine egne Sovesteder, som dens Excrementer farve hvide.

Sula alba.

Jeg har enkelte Gange seet den i Davisstrædet, og een Gang er den død drevn i Land ved Godthaab. Museet har faaet et Exemplar fra Egedesminde; dog har jeg hverken selv seet den, eller været istand til at erholde nogen Underretning om dens Forekomst i Nordgrønland; 1812 har jeg faaet et Exemplar fra Julianehaab.

Colymbus.

Uagtet jeg har ladet mig det være meget magtpaaliggende, at studere denne Slægts Fældningshistorie, er det dog ikke lykkes mig, at komme til noget Resultat; maaskee fordi disse Arter trække for tidlig bort fra Kysten, og komme tilbage i fuldkommen Sommerdragt.

1. C. glacialis

er langt almindeligere syd paa Landet end i Nordgrønland, hvor Fuglen er meget sielden. Maaskee den Omstændighed, at Biergsøerne, hvis eneste befiedrede Beboer denne Fugl er, ofte meget seent optøe, er Aarsag til dette Phænomen; Biergsøerne i Syden ere maaskee ogsaa fisserigere, end de i Nordgrønland. Den ankommer til Godthaab midt i Mai og forlader Grønlands Kyster mod Slutningen af October. Jeg har iagttaget den at være 8 Minuter under Vandet.

2. C. septentrionalis

er meget almindelig over hele Landet, og findes saavel i

de mindre Biergsøer, som i Soerne paa Der og i Dale, men sjældent langt fra Havet, som den østere besøger end *C. glacialis*. Den ankommer først i Mai, og først i November sees endnu enkelte Individuer at svømme i Bugterne.

Uria.

Grønland har alle de samme Arter af denne Slægt som Island; men langt overveiede i Antal er *U. Brünnichii*. Det store Antal Fugle, jeg af denne Slægts forskellige Arter har undersøgt, har givet mig fuldkommen Visshed om, at deres Næring indskrænker sig til Fisk og Crustaceer; jeg har aldrig fundet en Conchyliæ, hverken Univalv eller Bivalv, i deres Spiiserør.

Vel ere Fuglene af denne Slægt gode Dykkere, men ingenlunde kan jeg med Faber*) antage, at *Uria Troile* og *Grylle* skulle kunne gaae til Bunden, hvor Vandet har 50 Favnes Dybde. Da Faber ved sine nøiagtige Undersøgelser maa have erhvervet sig megen Tiltroe, tør jeg ikke, uden at fremføre mine Grunde herimod, sige min Mening. Jeg antager det for yderst vanskeligt at bestemme, hvor dybt en Fugl dykker, naar man ei nøiagtigen kan bestemme, hvor dybt dens Næring maae søges. Dette kan umuligt vides, naar Talen er om Fisk eller Crustaceer. Faber har derfor ogsaa taget sit Beviis for, at disse Fugle skulle gaae saa dybt, deraf, at de undertiden findes i Mave af *Scymnus borealis*, som sjældent opholder sig paa mindre Dybde end 50 Favne; men det er noksom bekiendt, at Polarhaien gaaer lige til Bandskorpen, for at søge sin Næring, hvilket t. Ex. sees, naar en Hval fanges, og denne døer under Vandet; efter at den er hævet op i Bandskorpen, vil man snart finde den omringet af

*) *Leben der hochnordischen Vögel* p. 259 og 263.

Haier. Den fanges ikke sieldent i vore Sælhundegarn paa 3 til 4 Favnes Band. Altsaa kan dens almindelige Dybtgaaende aldeles ingen Maalestok afgive for de Fugles Dykkfærdighed, der maatte findes i dens Mave. Jeg kan imidlertid kun give den Oplysning om Slægten *Uria* Dykkfærdighed, at *U. Brünnichii* aldrig er bleven over 3, og *U. Grylle* ei over 2 Minuter under Bandet, naar jeg har iagttaget dem.

1. *U. Grylle*.

Den er almindelig saavel i Syd- som i Nordgrønland, hvor den er den sidste Fugl, som lader sig kue af Islægget, til at drage sydester. Det er vel en selskabelig Fugl, men man finder den sieldent samlet i meget stort Antal; dog kan det undertiden hændes, at den om Vinteren, naar de Fiorde, der udgiøre Jndlingsopholdssted for den f. Ex. Fissenæssets Fiord, tillægges med Is, da samles i overordentlig stor Mængde i Strømhullerne, hvor man om Aftenen ved Maanelys undertiden kan styde over 40 i et Stub.

Den sees altid i Nærheden af Land, og adskiller sig i denne Henseende fra de andre Arter af Slægten *Uria*, der alle ere sande Oceanfugle, og træffes overalt i Atlanterhavet.

Er Fabers Jagttagelse rigtig, angaaende den meget lange Tid *U. Grylle* i Island (hans *Prodromus* p. 40) behøver, før den bliver avledygtig, saa er den islandske Art forskiellig fra den grønlandske, hvilken ikke behøver mere end to Mar hertil.

U. Grylle varierer særdeles meget, saavel i Næbets Størrelse, som i dets Bygning, men disse Forskieligheder løbe saaledes i hinanden, at jeg for min Person er overbevist om, at der ikkun findes een Art i Grønland. Jeg har saavel seet en ganske hvid Varietet, som en anden, der var fuldkomment sort, idet den manglede det hvide Speil.

2. U. Troile.

Den er sielden og har saamegen Lighed med U. Brünnichii, at den først ere bemærket af mig. Da jeg engang har faaet U. Troile i Sommerdragt, med næsten utilvoren Rusgeplet, antager jeg, at den yngler mellem U. Brünnichii. Jeg har vel kun faaet den ved Godthaab, men antager som Marsag hertil, at man ikke noiere har givet Ngt paa den ved andre Colonier. Jeg har hiemsendt to Individuer til det Kgl. Museum.

2. U. leucophthalmus Faber (U. lacrymans Aut.)

Jeg har to Gange faaet denne Uria, som maa være meget sielden i Grønland.

3. U. Brünnichii

er uidentiviel den talrigste af Grønlands Fugle; thi man træffer den næsten overalt i Davisstrædet, og til enhver Aars-tid, endog i Rugetiden, træffes stor Mængde langt fra Nede-stederne; hvorfor jeg antager, den ikke yngler første Aar, efter den er udflækket.

Dens sydligste Nedeplads er $2\frac{1}{2}$ Miil i Sydvest for Godthaab, hvor maaskee et Hundrede Par bygge. Naget man finder den at have besat Fielde i Sukkertoppens Distrikt, og flere Steder i Nordgrønland, er dog Kassarsøak, en Miil syd for Upernevik, den Plads, hvor de fleste yngle samlede. Dette Fjeld er vistnok $\frac{3}{4}$ Miil langt, og et af Grønlands høieste; det er besat med Neder, saa langt man kan vine, saa at de øverste Fugle see ud som Fluor, naar de flyve ud og ind. Jeg formaacr kun at give et svagt Billede af disse Fugles Mængde. Den bedste Forestilling herom faaer man maaskee derved, at man tænker sig Fjeldet, saalænge Fuglene ikke foruroliges, som en Bilube, naar Bierne sværme; løsnes nu et Skud, hvorved dog kun en faare ringe Deel af Fuglene skrækkes, bliver Solen

i Ordets egentligste Forstand fordunklet af dem, og man bliver formeligen bedækket af deres Excrementer. I mindre end en Time har jeg, selv fierde, af disse Fugle studt en heel Ladning for en almindelig Skibslup, og i et Stud bleve 22 nedlagte. Ligeledes saae jeg 12 at blive dræbte med en Riffelfugle.

De ankomme til dette Fjeld før Isen under samme er opbrudt, og tilbringe den korte Nat sovende der. Dette giver Grønlænderne Leilighed til paa en egen Maade at fange Fuglen. De begive sig nemlig saa stille som muligt under Fjeldet, almindeligen flere i Selskab; ankomne der opstrække de Fuglene, ved pludseligen at styde og strige. De stakkels Fugle erindre i Dieblicket ikke, at Havet under dem er bedækket med Is, men styrte sig hovedfulds ned, og knække derved almindeligen Halsen mod Isen, eller blive dog et let Bytte for Grønlænderne, der sædvanlig kan lade deres Slæder med de saaledes fangede Fugle.

Efter Sælhunden udgior *U. Brünnichii* Grønlændernes vigtigste Næringemiddel ved flere Kolonier i Sydgrønland, og uden at denne Fugl indfandt sig i Mængde, vilde oftere end nu er Tilfældet Hungerenød indtræffe hos disse lidet dannede Mennesker, som man endnu ikke har lært at leve for meget andet, end for den Dag i Dag. De fanges undertiden i den Mængde, at de kunne give Forraad for en grønlandsk Familie i flere Dage. Det er især i koldt Veir, da Fuglene nødig ville flyve, de saaledes i Mængde blive Bytte for den grønlandske Kajakroer, der fanger dem med sin Piiil.

Deres Næring bestaaer saavel i Fisk, især *Mallotus arcticus* og *Gadus agilis Reinh.*, som i Krustaceer, hvoraf man ofte finder Spiserøret fuldt. Det var det eneste, som fandtes hos de paa Karfarsoak studte Fugle.

Skiondt de hele Aaret sees paa Kysten i Sydgrønland, er det dog i September, at deres Mængde især tiltager, og de

forlade ikke Sydhysten før i Mai, for at gaae til Fuglebjergene. Som foran omtalt, bliver imidlertid en ikke ringe Mængde tilbage.

U. Brünnichii varierer ikke sielvent i Farven, saaledes at man seer den eensfarvet sort, af lys askegraa, og af bleg rødgraa Farve. Den sorte Varietet har jeg ialt faaet 3 Gange, to Exemplarer ved Godthaab, et ved Sukkertoppen, altid om Vinteren.

U. alle

tilhører udelukkende Nordgrønland, som ynglende Fugl, men trækker syb efter, naar Vinteren nærmer sig. Paa Sydgrønlands Kyster findes den fra December til hen i April, og med strænge Vintre i uhyre Mængde. Saavel af vore egne Grønlandsfarere, som af de engelske Hvalfangere, gives U. alle Navnet: Isfugl, fordi dens Forekomst i Mængde sædvanligen bebuder Nærværelsen af store Ismasser. To Gange har jeg været indesluttet af Isen, og begge Gange seet utallige af disse Fugle, altid i store Flokke, søgende nordest; paa de andre Overreiser saaes kun denne Fugl sparsomt, og da i smaa Flokke. Dens Næring er temmelig udelukkende Amphipoder, dog findes undertiden Fiskelevninger i dens Spiserør.

Man træffer de samme Varieteter, med Undtagelse af den sorte, som ved U. Brünnichii; den Rødgraa er ikke sielden.

Mormon fratercula

er ingensteds almindelig i Grønland og har sin syblygste Redeplads paa 63°30'; den yngler stedse paa Der nær det aabne Hav, og er hyppigere alt som man kommer nordest; dog har jeg ikke seet den ved Upernevik, og kan af mine Optegnelser ikke erfare, om jeg har udspurgt Grønlanderne der om denne Fugl. Jeg antager med Faber at saavel denne Fugl, som Alca Torda er udvoret første Aar, ei alene fordi

man aldeles ingen unge Fugle seer ved Kysterne, men ogsaa fordi man i Atlanterhavet og Davisstrædet aldrig om Foraaret seer andet end gamle Fugle af disse Arter. Dens Næring er efter alle Individuer jeg har undersøgt ubelukkende Fisk, især *Ammodytes dubius Reinh.*

Alca.

1. A. Torda

er hverken sielden i Syd- eller Nordgrønland. Det er en Træfugl, som antommer til Sydgrenland sidst i April, og bortdrager fra Kysten i August, endnu før nogen anden Fugl, tilligemed dens Unger, begge i Sommerdragt. Det er den eneste mig bekendte Fugl, som bortdrager fra Kysten før den har fældet. Den sees i August i Davisstrædet, og holder sig paa Grønlands store og rige Fiskebanke. Den har Rede i Selskab med *Larus tridactylus* og *U. Grylle*. Dens Næring under dens Ophold her i Landet er ubelukkende Fisk og Krustaceer.

2. A. impennis

er ikke fanget paa Grønlands Kyst siden 1815, da Riobmand Heilmann ved Fiskeræsfet fik en. Man har fortalt mig at den skal være seet nord for Sikkertoppen, men da jeg har budt 20 Rd. for et Exemplar uden at erholde noget, tvivler jeg om Udsagnets Rigtighed, og frygter for at man ikke mere vil finde Fuglen paa dette Lands Kyster, hvor den for 80 Aar siden ikke var sielden. Grønlændernes Udsagn om dens forrige Redeplads ere meget forvirrende, medens nogle anvise den Redeplads inde i Fiordene, ville andre at de bare Eggene under Bingerne, atter andre at de yngede paa de alleryderste Der, hvilket jeg antager for det Rimeligste.

Bidrag til den danske Flora

for Aarene 1841—42,

ved

Joh. Lange.

Siden vor alt for tidligt afdøde Mag. Drejer i Aaret 1837 leverede den første Beretning om floristisk Udbytte for Danmark, er det bleven Skik gjennem nærværende Tidsskrift at offentliggjøre de Bidrag til den danske Floras Beskrivelse, som kunde antages at have Interesse for dets botaniske Læsere. For de 2 sidst forløbne Aar er Intet i denne Henseende bleven bekendtgjort, og egenlig kan der vel heller ikke være Meget vundet for Videnskaben ved at erholde slige Fortegnelser, der kun have en meget particulier Interesse naar de staae isolerede. Idet jeg desuagtet her leverer en Fortsættelse af Det, der i denne Retning er begyndt, da skeer dette fordi jeg troer, at disse Noticer netop ved at fortsættes kunne faae en, hvorvel relativ Betydning, idet de deels ved at anmeldte nye eller tvivlsomme Planters Forekomst, deels ved saavidt muligt at angive Grændserne for de ældre Arters Udbredelse, kunne afgive et ikke ubrugbart Materiale for Den, der senere vilde paatage sig at give en Charakteristik af hele den danske Flora.

Den fra mig selv hidrørende Deel af nedenstaaende Jagtagelser har jeg hentet fra Excursioner i Kjøbenhavns Omegn, saavel som fra nogle Reiser i enkelte Egne af Landet, især fra Omegnen af Haraldslund ved Aarhuns, med hvis Flora et Ophold af 4 Uger gav mig Leilighed til at blive noget nær-

mere bekjendt. Det er imidlertid en Selvfølge, at det Udbytte, der paa slige mere eller mindre kortvarige Reiser kan gøres, langt staaer tilbage i Værd for det, der kan samles ved et mangeaarigt Ophold paa eet Sted, og det har derfor været mig kjær, af Hr. Stud. theol. Baupell at erholde Oplysninger om Floraen for Egnen omkring Colding, som han i flere Aar har undersøgt. Ogsaa fra D^rr. Cand. pharm. Poulsen og Jensen har jeg erhholdt nogle herhen hørende Bemærkninger.

Circæa alpina L. fandt jeg i Haldum Skov mellem Haraldslund og Frysenborg i Selstab med *Veronica montana* og *Lysimachia nemorum*; den synes overhovedet efter de bekjendte Angivelser ikke at være sjelden i det nordligere Jylland (cfr. Naturh. Tidskr. III. 396 og 413); i det sydlige har jeg aldrig seet den, dog har Hr. Baupell i Colding-Egnens Skove bemærket den tilligemed *C. lutetiana* & *intermedia*.

C. intermedia Ehrh., hyppig i Jolehavestoven D. for Hirschholm. Jensen.

Utricularia neglecta Lehm. har Baupell samlet i det sydlige Jylland og Nordflesvig, hvor han derimod ikke har bemærket *U. vulgaris* L. Ved Colding findes ogsaa *U. minor* L. efter Baupell. I Randerseggen har Jensen ligeledes alene fundet *U. neglecta* og *minor*, men ikke *U. vulgaris* og *intermedia*.

Veronica opaca Fr. fandt jeg paa Haverjord ved Haraldslund. Dette Borested i Forening med de tidligere bekjendtgjorte (Drej. II. exc. p. 7; Naturh. Tidskr. III. 396) bevise dens Forekomst i den største Deel af Danmark; den blomstrer især om Efter sommeren tilligemed *V. versicolor* Fr., og begge disse forekomme fornemmelig i Haver, derimod synes

den tredje Art af samme Gruppe, *V. polita* Fr., at have sin egenlige Blomstringsperiode tidligere, og at findes paa aabne Marker, i Vintersæden o. s. v.

Valeriana dioeca L. bemærkede jeg ikke i Omegnen af Haraldslund, ligesom den heller ikke er funden i Randers = Egnen af Jensen. Det vilde ikke være uden Interesse at erholde yderligere Oplysning om dens Forekomst i de forskellige Egne af Jylland. I den sydlige Deel er den, ligesom i Fyen og Sjælland, ikke sjelden.

Dichostylis fluitans Beauv. fandt jeg i Mængde (uden Blomst) i Grøfter og udtørrede Torvegrave ved Skodborg i Jylland, hvor den vorede i Selskab med *Sison inundatum*, *Myriophyllum alterniflorum* og *Spargan. natans*. Tidligere har Baupell fundet den paa lignende Localiteter og med de samme Omgivelser længere mod N., f. Ex. ved Hjarup.

Eriophorum latifolium Hp. vorer hyppig ved Haraldslund; hverken her eller paa noget af de andre Steder, hvor jeg har samlet den, har den været blandet med *E. angustifolium*.

Om *Alopecurus pratensis* L. er af Mag. Drejer bemærket, at det ikke er ham bekendt, at den er funden i Jylland (Nat. Tskr. III. 410). Det Samme kan jeg bekræfte for de Egne, som jeg har besøgt; jeg har nemlig hverken seet den ved Narhuus eller i Egnene mellem Fredericia og Eolbing. I Fyen findes den f. Ex. ved Nodkilde og Svendborg, men ingenlunde saa almindelig som i Sjælland.

Alopecurus agrestis L. Paa Marker mellem Farimagsveien og Stadsgravene nærved Rørreport 1842.

Avena flavescens L. ansaaes tidligere for en Sjældenhed i Floraen (kun 2 sjællandske Voresteder angives af Drejer fl. exc. p. 31); jeg har i Nar erholdt 4 nye Voresteder for den, alle i Kjøbenhavns Omegn, nemlig: Dronninggaard,

Sorgenfri, Drdrupshøi og Dæmningerne, som gaae fra Leersøen til Lundehuusmosen, hvor den især er hyppig.

Bromus pratensis Fr. (racemosus L.) er i de sidste Aar funden almindelig paa flere Steder i Danmark. Den voxer i Mængde paa Engene ved Leersøen, ogsaa ved Haraldslund fandt jeg den, ligeledes paa Enge. De øvrige med den beslagtede Arter ynde derimod en høiere Jordbund. Den staaer, saavel i Habitus som i Artscharacter, imellem *B. secalinus* og *mollis*; med *B. commutatus* Schrad., som jeg ikke selv har samlet, men som er funden af Hr. Jensen ved Randers og paa flere Steder omkring Kjøbenhavn, har den meest tilfælleds. For at lette Oversigten, fremsættes her de vigtigste Mærker, hvorved disse 4 Arter adskilles fra hinanden.

I. Det nederste Kronstjæl af lige Længde med det øverste, meget længere end den knæboiede Stak, Blomsterne henimod Modningen i Randen sammenrullede.

1. *B. secalinus* L. Toppen efter Blomstringen nikkende, hele Planten glat.

II. Det nederste Kronstjæl længere end det øverste, af lige Længde med den rette Stak, Blomsterne imod Modningen taglagte.

a) Det nedre Kronstjæl danner ovenfor Midten en Bue.

2. *B. pratensis* Fr. Toppen efter Blomstringen opret eller lidet nikkende, Smaaaxene glatte, de nederste Bladskeder haarede, Stakken befæstet tæt nedenfor Spidsen af Kronstjællet.

b) Det nedre Kronstjæl danner ovenfor Midten en stump Vinkel.

3. *B. commutatus* Schrad. Toppen efter Blomstringen nif-

kende, Smaaarene glatte, de nederste Bladskeder haarede, Stakken befæstet længere fra Spidsen af Kronstjællet.

4. *B. mollis* L. Toppen efter Blomstringen opret, sammensneben, hele Planten haaret.

Hr. Jensen har fundet en Form af *B. mollis* med glatte Smaaax, *B. hordeaceus* Wahlbg., og ligeledes bemærket Former af *B. secalinus* med de nederste Bladskeder haarede.

Festuca erecta Wallr. I Jægersborg Allé nærved Bernstorfs. Hr. Jensen har efter Mag. Drejers Anvisning samlet den imod Stranden ligeud for Constantia.

Festuca silvatica Vill. har Hr. Poulsen samlet i et Krat ved Gaarden Saltum, 2 Mile fra Silkeborg (sef. Naturh. Tidsskr. III. 397).

Festuca loliacea Huds. Af denne Art samlede jeg mange og udmærkede Exemplarer ved Bredderne af Peblingsøen tæt ved Vesterport. Den har ganske Habitus tilfældes med *Lolium*, især paa Grund af Blomsterstandens fuldkomne Arform, og jeg overtøvedes først om, at jeg havde en *Festuca* for mig ved at iagttage 2 Bægerskjæl og Smaaarenes Stilling. Disse ere nemlig hverken sidevendte, som hos *Lolium*, eller tiltrykte med Fladen som hos *Agropyrum*, men danne med deres Flade en Vinkel mod Axen. Jeg anseer det for rimeligt, at den Plante, der tidligere har været angivet som dansk under Navn af *F. loliacea*, henhører til en Form af *F. pratensis* med sammentrængt, foroven arformig Blomsterstand, idetmindste er dette Tilfældet saavel med Figuren i Fl. dan. t. 1925, som med de Exemplarer, jeg har havt under hiint Navn i mit Herbarium.

Poa costata Schum., der neppe er gjenfunden siden Schumacher bekendtgjorde den fra Strandklinerne mellem Papirmøllen og Springsforbi, er i Sommeren 1841 samlet af Hr. Jensen ved Strandbredden mellem Springsforbi og Torbek.

Elymus europæus L. I Skove ved Haraldslund; den er ogsaa funden ved Colding af Hr. Baupell.

Hordeum secalinum Schreb. voxer ved Colding efter Baup. Derimod har han ikke fundet *H. murinum* L. hverken der eller andetsteds i Jylland; jeg mindes heller ikke at have bemærket den paa andre Steder end ved Aarhus; ogsaa Hr. Jensen har ikke fundet den i Jylland.

Lolium arvense Wither. findes paa flere Steder i det sydlige Fyen og Jylland som Utrud mellem Hør. Sandsynligviis er den indført med udenlandst Hørfros og udbreder sig nu med Lethed videre.

Cuscuta Epithymum, Murr. Paa Lyngen mellem Ribe og Tønder. Baupell.

Potamogeton prælongus Wulfen er funden i Jels Sø SD. for Colding af Baupell.

Potamogeton densus L. I Grøfter ved Høier. Samme.

Echium vulgare L. og *Anchusa officinalis* L. Disse 2 Planter, som i høi Grad pryde alle sjællandske Beie, have i de øvrige Provindsfer en mere indskrænket Udbredelse. Den første forekommer kun sporadisk i de Egne af Fyen og Jylland, som jeg enten selv har besøgt eller erholdt Underretning om fra Andre: saaledes har jeg fundet den i Fyen ved Svaninge og S. for B. Skjerninge; i Sydjylland er den af Baupell kun bemærket ved Estrup mellem Colding og Ribe, i det nordligere er den af Jensen kun fundet ved Mariager. *Anchusa* off. er ligesom hiin, i Fyen og det sydlige Jylland ikke almindelig, først ved Aarhus forekommer den atter i Mængde, og derfra længere mod N. er den almindelig udbredt. Hvad der her er sagt om disse 2 Planters Udbredelsesforhold i Provindsferne, gjælder mere eller mindre om adskillige andre, af hvilke jeg her skal nævne nogle, om hvis Fordeling hidtil kun lidet har været bekjendt:

Bromus sterilis L. er i Sjælland, især omkring Kjøbenhavn, - meget almindelig, i Fyen sjelden, f. Ex. ved B. Skjerninge, i Jylland er den ikke funden hverken af Jensen, Baupell eller af mig. Det Samme gjælder om *Cerastium arvense* L. (cfr. Kroy. Tidsstr. III. 400). *Plantago media* L. meget almindelig i Sjælland, ligesaa ved Aarhus og længere imod N., i det sydligere Jylland og Fyen er det mig ikke bekjendt at den er funden. Ogsaa *Carduus acanthoides* L., som er en af de almindeligste Tidselarter ved de sjællandske Veie, er mig ikke bekjendt at være funden udenfor Sjælland; om denne og maaskee flere af de her nævnte Arter forekomme i den nordligste Deel af Jylland, er mig ubekjendt, i ethvert Tilfælde vilde det være ønskeligt at erholde Underretning derom.

Convolvulus sepium L. Om denne Plante skulde man efter Angivelserne i vore Floracr, slutte, at den var ualmindelig i Sjælland. Dette er idetmindste ikke Tilfældet i den nordøstlige Deel af Sjælland, hvor den er fundet paa mangfoldige Steder af Jensen og Petit. Dog er den endnu almindeligere udbredt i Fyen og det sydøstlige Jylland, hvor den forekommer overalt ved de mange levende Hegn og i Udkanten af Skove. I Egnene om Aarhus og Haraldslund bemærkede jeg den aldeles ikke, og Jensen har kun fundet den paa eet Sted i Randersegnen. En Afart med rosenrøde Kroner har jeg samlet ved Damgaard imellem Fredericia og Colding.

Gentiana Pneumonanthe L. fandt jeg ved Herst og Grundfør ikke langt fra Aarhus og ligeledes ved Skudstrup omtrent 2 Mile B. for Colding; uagtet denne Plante især tilhører Jyllands Vesteregne, vil den saaledes ogsaa kunne søges i de østligere Dele af Landet, forsaavidt man der finder Hødemoser. I Fyen er det mig ikke bekjendt at den er funden.

I Selskab med denne Plante finder man ofte *Rhyncospora alba* Vahl, *Narthecium Ossifragum* Möhr. og *Myrica Gale* L., hvilke alle, ligesom hiin, aftage i Hyppighed, jo længere man kommer mod Øst.

Lobelia Dortmanna L. forekommer i Selskab med *Littorella lacustris*, *Juncus filiformis* og *Radiola millegrana* ved Skjærø NB. for Eolding. Baupell.

Campanula glomerata L. I høie solaabne Kratstove, almindelig i Egnene mellem Horsens og Randers, s. Er ved Trige, Haraldslund o. s. v. Poulsen har samlet den ved Hødal = Mølle-pr. Hobro. Længere mod Syd er den ikke forekommet mig; i Fyen er den ikke sjelden: foruden de tidligere anførte Boresteder (Kr. Tidsskr. III, 398) har Baupell den fra Årsens.

Viola epipsila Ledeb. For flere Aar siden samlede jeg i Drøps Mose og senere i en Skovmose ved Bloustrød en Plante, der i flere Henseender var betydeligt afvigende fra *V. palustris* L. Den henlaae længe ubestemt i mit Herbarium, indtil jeg saae, at den ovennævnte russiske Plante ikke er sjelden i Sverrig (Fries nov. mant. II. p. 51), hvorved Usandsynligheden af dens Forekomst ogsaa i Danmark bliver formindsket. Efterat have sammenlignet den med Figuren hos Reichenbach (icon. I. No. 105) og et Exemplar i Fries's herbarium normale (III, 29) er jeg bleven overbevist om at den af mig fundne Plante henhører til *V. epipsila*. Ved at fremsætte de vigtigste Artsmærker for denne og *V. palustris*, skal jeg anbefale den til de danske Botanikers Opmærksomhed.

V. palustris. Bld. nyreformige, rundtakkede; Blomsterstilken længere end Bladene, omtrent paa Midten forsynet med et Blomsterblad; Kronbladene smaae, blege; Sporen kort, omtrent af Længde med Bagerets Tilhængsler.

V. epipsila. Bld. bredt hjerteformige, tiltrykt savtakkede;

Blomsterstilken omtrent af Bladenes Længde, med Blomsterbladet ovenfor Midten; Kronbladene store, blaaagtigt-lila; Sporen betydeligt længere end Tilhængslerne.

Beta maritima L. voxer i Selskab med *Apium graveolens* ved Strandbredden N. for Aarhus.

Heracleum Sphondylium og *sibiricum* L. Paa Strandklinterne mellem Springforbi og Strandmøllen har Jensen samlet disse Arter tydeligt adskilte fra hinanden. Den sidste Art har jeg fundet ved Lundehuset og ved Svanemøllen paa Strandveien; de andre Exemplarer, som jeg har undersøgt fra forskjellige Egne af Landet, høre alle til den første Art. Poulsen har ligeledes adskilt begge Arterne i Jylland og samlet *H. Sphondyl.* ublandet ved Frederikshavn, paa flere Steder i Vendsyssel og ved Hobro.

Luzula maxima D. C. Ved Brandbjerg NB. for Beile. Baupell.

Juncus atricapillus Drej. og *J. balticus* Ehrh. følge Klitkæden langs Jyllands Vestkyst. Poulsen har fundet dem i Hanherred ved Thorup, Kollerup og Hjortdal Klit, i Hjørring Amt ved Tornby Strand, og desuden erholdt Exemplarer deraf fra Thisted og Holstebro. Den førstnævnte Art har han ogsaa samlet ved Landeveiene omkring Nørresundby.

Juncus ustulatus Hoppe, findes i en Mose ved Ermelunds- huset paa samme Sted som *Saxifraga Hirculus* L. For denne sidste Plante kan jeg meddele et nyt Voksested, nemlig Mosen mellem Farum og Torkelstov, hvor den voxer i Mængde. Jensen har samlet den i Kjærmosen ved Fussing Bøsehuus; i de sydligere Egne af Jylland har jeg ikke bemærket den, men rimeligviis er den almindeligere end den sædvanligt ansees for, da den blomstrer paa en Tid, da ikke mange Excursioner gjøres.

Rumex glomeratus Schreb. Til de tidligere bekendtgjorte Voresteder for denne Art (Kr. Tidsskr. II, 422; III, 399) kan jeg tilføie 2 sjællandske, nemlig Nabredde ved Raavadsdam og Soro Academihave ved Soen; den er altsaa funden i alle de danske Provindsler og synes ingenlunde at være sjælden. Baupell har fundet den paa flere Steder ved Grøfter, især i Landsbyer omkring Colding. — *R. palustris* Sm. har Baupell fundet ved Heilsbugt.

Polygonatum verticillatum Meh. synes at være udbredt over hele den jydskt Distrikt: omkring Randers er den efter Jensen almindelig i Skove paa tørreagtig Jordbund; i Skovene ved Haraldslund tager den væsentlig Deel i Vegetationen, idet den beklæder store Partier af disse, og den findes der endog i høitliggende Krat mellem Lyngen. Baupell har fundet den i Skove baade N. og S. for Colding.

Alisma ranunculoides L. Ved Emmerløf N. for Lønder og Jels Sø i det Slesvigsk. Baupell.

Acer platanoides L. Estrup Skov mellem Colding og Ribe. Baupell; i en Skov ved Haraldslund, paa begge Steder rimeligviis vildvoksende.

Af *Epilobium montanum* L. fandt jeg 1842 en mærkelig Form ved Gårder udenfor Colding. Den var meget høj og grenet og manglede aldeles Kronblade.

Chrysosplenium oppositifolium L. almindelig ved Skovbække omkring Colding og Beile. Baupell.

Monotropa hirsuta Nolte. findes ved Colding, men sjælden, Baup. I den fugtige Sommer 1841 fandt jeg den meget hyppig i Narhuus-Eggen, saavel i Skoven ved Nørre-Riis som ved Kalbygaard og Himmelbjerget, og tilskrev for en stor Deel det vaade Veirligt denne parasitiske Plantes jævnlige Forekomst.

Pyrola secunda L. Ved Colding sjelden. Baupell. Tillig-
gemed *P. minor* og *rotundifolia* L. i Randerseggen. Jens.

Spergella subulata Rehb. Ved Lygumkloster efter Baupell.

Asarum europæum L., som forhen fandtes paa Den Rids-
holm i Colding Fjord (Kylling, Hornem.), er nu derfra for-
svunden. Baupell.

Rosa coriifolia Fr. hyppig S. for Colding. I Omegnen af
Colding findes desuden ogsaa *R. mollissima* Willd., *R.*
pomifera Herm. (cfr. Kr. Tidskr. II. 423) og *R. rubigi-*
nosa L. Baupell.

Rubus L. Af denne ligesaa interessant som vanskelige Slægt
har Baupell og jeg i de sidste Aar samlet flere mærkelige
Former. Om Fordelingen af dens Arter maa jeg imidler-
tid forbeholde mig, ved en anden Leilighed at meddele nogle
Noticer, naar jeg maatte være kommen til en fastere Over-
beviisning om de rette Grændser for de i hoi Grad poly-
morphe Arter, til hvis Bestemmelse ikke blot Sammenlig-
ning med Tegninger og Original-Exemplarer, men ogsaa en
fortsat Jagttagelse af de samme Individuer er nødvendig.

Potentilla Fragaria Nestl., er almindelig ved Colding. Baup.

Potent. procumbens Grew. almindelig i Sydslesvig, N. for
Flensborg sjeldnere, f. Ex. ved Colding, Baupell. Nogle
Exemplarer, som jeg i Selstab med Baupell samlede ved
Seest S. for Colding, syntes meest at nærme sig til *Pot.*
mixta Nolte (i Hansens Centurier).

Helianthemum vulgare Gärtn. er af Jensen ikke bemærket
i Jylland, og jeg mindes heller ikke at have seet den noget-
steds udenfor Sjælland, hvor den er almindelig udbredt.

Ranunculus lanuginosus L. (cfr. Kr. Tidskr. III. 401) er
af Baupell ogsaa funden ved Colding.

Galeopsis ochroleuca Lam. samlede jeg i Sommeren 1812
paa tørre Marker mellem Skudstrup og Bamdrup, tæt ved

Grændsen mellem Norre- og Sønder- Jylland. Den vil rimeligviis findes endnu længere mod N. i Jylland.

Galeopsis bifida Boenn. findes paa de samme Localiteter og næsten ligesaa almindelig som *G. Tetrahit* L. (Om disse 2 Arters Adskillelse forøvrigt er tilstrækkeligen begrundet i Naturen, skal jeg henstille til Kyndigeres Bedømmelse).

Calamintha Acinos Clairv. Ved Mariager. Jensen.

Odontites verna Rehb., som er almindelig paa Fjord- og Strandenge i det nordlige Jylland (cfr. II, 184; III, 498), er ogsaa hyppig omkring Colding efter Vaupell. I Sjælland, hvorfra den kun spørgsmaalsviis er anført af Drejer (N. exc. p. 211), har Jensen fundet den ved Flasketroen, og antager, at den ved nøiere Undersøgelse vil findes paa flere Steder.

Melampyrum. Om det Forhold, hvori Arterne af denne Slægt ere fordeelte, savner man tilstrækkelig Oplysning. Den almindeligst udbredte Art er *M. pratense*, som forekommer over hele Landet, saavel i de frugtbare Skovstrækninger, som i Heedeegnene. Næstefter denne er i Fyen og Jylland *M. cristatum* den hyppigste i høie solaabne Stove. Paa lignende Localiteter finder man i Sjælland oftere *M. nemorosum*, som derimod ikke er mig bekjendt fra de andre Provindser. *M. silvaticum*, som er saa almindelig i det nordøstlige Jylland, fandt jeg ogsaa ved Haraldslund i Mængde; længere mod Syd er den ikke forekommet mig, men Vaupell har fundet den ved Colding, og vi have derved et Forbindelsesled mellem dens Forekomst i Hertugdømmerne og Nordjylland.

Lepidium campestre R. Br. Sjelden i det sydlige Jylland og endnu mere i Slesvig efter Vaupell. Ikke funden i Egnen om Randers af Jensen, og jeg bemærkede den ikke heller ved Haraldslund.

Cochlearia officinalis, *danica* og *anglica* L. forekomme alle paa Holmene og Engene i og ved Randers Fjord. Jens. De ere ogsaa fundne af Baupell paa Strandengene, der omgive det sydlige Jyllands og nordlige Slesvigs Fjorde.

Bunias orientalis L. Ved Eolding. Baupell.

Dentaria bulbifera L. Ved Eolding og Christiansfeld. Baupell.

Cardamine intermedia Horn., for hvilken intet sjællandst Borested er anført, samlede jeg 1841 i en Torvemose ved Nærum. Tilligemed *C. silvatica* Lk. ved Eolding. Baup.

Cardamine impatiens L. er af Baupell funden paa Den Ridholm i Eolding-Fjord.

Barbarea stricta Fr. Denne for Danmarks Flora nye Plante har Baupell samlet paa Enge ved Eolding Na. Omkring Eolding findes ogsaa *B. vulgaris* og *præcox* R. Br.

Erysimum cheiranthoides L. Denne Plante, som for nogle Aar siden ansaaes for en Sjældenhed i vor Flora, er i den senere Tid funden paa utallige Steder i alle Provindser, og ofte i stor Mængde. Den udbreder sig især med Baarsæden, og er paa enkelte Steder et ligesaa skadeligt Ukrud i denne, som *Brassica campestris*, *Sinapis arvensis* o. fl.

Hesperis matronalis L. findes som vildvoksende ved Eolding tilligemed *Aristolochia Clematitis* og *Tragopogon porrifolius*, som der ganste have acclimatiseret sig. Baupell.

Corydalis. Af denne Slægt er *C. fabacea* Pers. den meest udbredte Art, og den findes vistnok over hele Danmark. I de Egne af Jylland, som Jensen og Baupell have undersøgt, saavel som i de mig bekendte Egne ere *C. cava* Wahlbg. og *Halleri* Willd. ikke bemærkede. I det sydlige Jylland er *C. cava* meget almindelig, og i Sjælland forekommer som bekendt, alle de 3 Arter, dog de 2 sidste meget sparsomt.

Vicia Orobus D. C. Paa en Bakke mellem Krat ved Veien

fra Randers til Riismølle. Jensen. I en liden Bogestov ved Saltum, 2 Mile fra Silkeborg. Poulsen.

Vicia cassubica L. er bemærket ved Alminde og Engelholms Papirmølle i Jylland af Vaupell.

Hypericum tetrapterum Fr., som Mag. Drejer antager at tilhøre det vestligere Jylland (III, 418), voxer almindelig omkring Haraldslund. Ogsaa ved Østvedgaard i Omegnen af Fredericia er den hyppig, og Vaupell har fundet den ved Colding.

Til de af Mag. Drejer meddeelte Bemærkninger om *Crepis*-Arternes Forekomst i Jylland (Kr. Tidsskr. III, 420), kan jeg tilføie, at *C. virens* Vill. er funden af Jensen i Østrup Krat ved Randers, og at den ligeledes findes ved Haraldslund, dog er *C. tectorum* L. her meget hyppigere. Denne forekommer især paa dyrkede Marker, hiin mere ved Gærder og paa Græsmarker. *C. biennis* L., som fornemmelig voxer i Udkanten af Skove, fandt jeg ogsaa ved Haraldslund, ligesom Jensen har samlet den paa flere Steder omkring Randers.

Hieracium boreale Fr. meget almindelig i Skovene omkring Randers, hvor den undertiden naaer en Høide af indtil 6 Fod. Jensen. Jeg fandt den ogsaa ved Haraldslund, men sydligere i Jylland er den ikke forekommet mig.

Cirsium heterophyllum All. Almindelig i Skovene omkring Randers. Jensen. Paa høie frugtbare Sletter, især ved Mergelgrave omkring Christiansfeld, Colding og Brandbjerg. Vaupell.

Cirsium rigens Wallr. Et enkelt Exemplar i en Groft ved Eest S. for Colding; i Nærheden af samme Sted har Vaupell tidligere fundet flere Exemplarer. Den nærmer sig meest til *C. acaule* var. *caulescens*, og anses af mange Forff. for en Bastardform af denne og *C. oleraceum*.

Arctium L. (*Lappa* Lam.). Mag. Drejers Anskuelse med Hensyn til Fordelingen af denne Slægt (Kr. Tskr. II. 427) har jeg fundet aldeles bekræftet, og jeg kan endnu tilføie, at *A. majus* Schk. i Fyen er den meest fremherstende, og at jeg ikke der har fundet *A. tomentosum* Schk., ligesaalidt som denne er forekommet mig nogetsteds i Jyllands sydligere Egne, ogsaa ved Aarhus søgte jeg den forgæves. En særegen Form af denne Slægt, nærmest beslægtet med *A. minus* Schk. (maaskee en Hybriditet af denne og *A. majus*) har jeg i flere Aar fundet ved Ødstedgaard, og den forekom ligeledes ved Haraldslund. En nøiere Undersøgelse vil maaskee give mig Anledning til at beskrive den ved en anden Leilighed.

Petasites albus Gärtn. I høie Ierede Skove paa flere Steder i det sydlige Jylland og nordlige Slesvig. Waupell. *var. ramosa* ved Colding. Samme.

Echinops sphærocephalus L. I Nærheden af Birkende ved Landeveien mellem Odense og Nyborg 1842.

Carex digitata L. Paa steile Skrænter ved Brandbjerg i Jylland. Waupell.

Carex fulva Good. samlede jeg paa flere Steder i Mose mellem Ellebuste ved Haraldslund 1841. Den er meget nær beslægtet med *C. Hornschuchiana* Hp. (som i samme Egn er særdeles almindelig), men er dog let kjendelig fra denne ved de meget længere Bracteer, tættere samlede Hunar (som ere næsten ægformige, hos *C. Hornsch.* elliptiske) og ved de lange Rodblades smukt grønne Farve.

Car. pseudocyperus L. savnede jeg i Egnen om Haraldslund, og den er ikke funden v.d. Randers af Jensen; derimod har Waupell fundet den i Nærheden af Himmelbjerget. I det sydlige Jylland findes den, men sjælden.

Salix hastata L. findes i Dyndmosen ved Eolding. Baup.
 Ved Eolding findes ogsaa *S. viridis* Fr., men alene kun
 Individier.

Myriophyllum alterniflorum D. C. voxer hyppig i Torve-
 og Mergelgrave ved Bamdrup og Skodborg, B. f. Eolding.

Equisetum hyemale L. (Kr. Tstr. III, 498) findes paa flere
 Steder i Jylland, f. Ex. Haraldslund, Greis Mølle ved
 Beile, Andst mellem Eolding og Ribe.

Neckera crispa Hedw. fandt jeg paa Bøgestammer paa Him-
 melbjerget, dog uden Frugt og ikke af den betydelige Stør-
 relse som den opnaaer paa Moen.

Om *Cyamus Ceti*

(med et Par Bemærkninger, betræffende den mulige Anvendelse af de paa Hvalerne levende Smaadyr ved Hvalarternes Adskillelse).

Red

Henrik Krøyer.

Det Kræbsdyr, til hvis nærmere Kundskab jeg her meddeler et lille Bidrag, har været den lærde Verden bekendt fra Frederik Martens spitsbergenste Rejse, eller i mere end 150 Aar; og Hvalfangerne ere naturligtviis langt tidligere blevne opmærksomme paa det. At man imidlertid ikke endnu har nogen nøjagtig Kundskab, endog blot om dets ydre Form, troer jeg det Følgende vil godtgjøre.

En fransk Læge, Mousfel de Bauzème, som for en halv Snees Aar siden ledsagede en Hvalfanger til Sydhavet, benyttede sin Stilling til at foretage nogle naturhistoriske Jagttagelser, og publicerede blandt Andet, ved sin Tilbagekomst til Frankrig, en Afhandling om Slægten *Cyamus* *). Han havde paa den i Sydhavet almindeligt forekommende Bardehval fundet tre Arter af Slægten *Cyamus*, hvilke, skjøndt levende alle paa samme Hvalindivid, dog adskille sig ei alene ved Bygning, men ogsaa ved Opholdssted og Livsytringer. Denne Optræ-

*) Annales des sciences natur., 2e serie tom. I.

gelse synes i Begyndelsen at være bleven modtagen med nogen Mistillid, og R. d. B. bemærker selv i en Note, at Redaktorerne af Annales des sc. nat., Audouin og Milne Edwards, havde gjort ham den Indvending, at hans *C. gracilis* maaskee var et blot Udviklingsstrin. Senere sees imidlertid Milne Edwards at være kommen tilbage fra denne Tvivl, da han i tredje Bind af sit fortræffelige Værk, Hist. nat. des Crustacés, optager alle tre Arter uden nogen Bemærkning. Dgsaa er jeg, efter egen Undersøgelse, istand til at bekræfte, at ingen grundet Anledning gives til at betvivle Gyldigheden af nogen af disse Arter*).

Derimod finder jeg i en anden Omstændighed Opfordring til Indvendinger. Baade Rous sel de Bauzè me og Milne Edw. have antaget det for afgjort, at Martens *Pediculus Ceti* og Linnés *Oniscus Ceti* maatte falde sammen med en af de tre, ved den førstnævnte Forfatter adskilte, Arter. R. de B. synes, uden at anstille nogen umiddelbar Sammenligning, blot at have ladet sig bestemme ved Hyppigheden af sin *C. ovalis* til at antage den for identisk med *C. Ceti*. Forskjællen mellem disse to Arter er næmlig saa iøjnefaldende, at en ganske overfladisk Sammenligning strax vilde have lagt den for Dagen. Dette undgik ikke Miln. Edw.s Opmærksomhed, og idet han antog *C. erraticus* for at falde sammen med den fra gammel Tid bekendte *C. Ceti*, maa det indrømmes, at han fjærnede sig min-

---

*) En dansk Fæge, en Hr. Møller, der, ligesom R. d. B., ledsagede en Hvalfanger til Sydhavet, har oversendt det kongelige naturhistoriske Museum et Glas med et stort Antal *Cyamus*-Individer. Ved at underkaste disse en nærmere Undersøgelse, gjenfandt jeg alle R. de B's Arter, skjondt af *C. erraticus*, den sjældneste, kun een Han og een Hun. Dog, dette var tilstrækkeligt til at opnaae, hvad jeg ønskede: Overtydning om de tre Arters Realitet, ligesom om deres Forskjællighed fra den nordiske *Cyamus Ceti*.

dre langt fra det Rimelige; thi disse to Arter ere virkelig hinanden temmelig nær beslægtede. En Sammenligning af de følgende Beskrivelser vil imidlertid tilfulde godtgjøre for Læseren, at de ingenlunde kunne forenes.

Cyamus Celi Linn.

(Tab. V Fig. 63—70).

Dyrets Skal eller ydre Beklædning er temmelig haard og hornagtig.

Formen bred og plump.

Hovedet, i Forening med første Brystring (Fig. 65), har en bred og plump Form; dets Brede bagest (eller over første Brystring, b) er næsten lig med dets Længde, og dobbelt saa stor som dets Brede i Spidsen. Selve Hovedet (a) bliver noget bredere bagtil.

Djnene ere smaa, temmelig kredsrunde, anbragte paa den bageste Deel af det egentlige Hoveds Overflade; deres indbyrdes Afstand er større end deres Afstand fra Hovedets Siderande.

Længden af de øverste Følere (Fig. 63) udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af Totallængden. De ere af stærk Bygning; dog aftage Leddene meget kjendeligt i Tykkelse. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er $8 + 8 + 6 + 2$. Første Led, som udgaaer fra et Slags Indsnoring, er lidt bredere i begge Ender end paa Midten; andet Led tydeligt kolloidannet; tredje cylindrisk, dog med lidt Tilnærmelse til Kolloidform; fjerde Led (Fig. 63* b) langstrakt-ovalt, i Enden forsynet med en Deel overmaade smaa Børster. Ogsaa det foregaaende Led (Fig. 63* a) bærer i Enden nogle meget smaa Børster, hvorimod de to første Led ganske savne Børster.

De nederste Følere (Fig. 64) ere som sædvanligt overmaade smaa (deres Længde indeholdes omtrent sex Gange

i de øverste Føleres Længde), men af en særdeles stærk Bygning. Det indbyrdes Længdeforhold af deres Led er $3+7+8+2$. Første Led er altsaa meget kort, lidt hjerteformigt; andet Led tykkere end første, plumpt, noget kølledannet; tredie Led lidt længere, tyndere og mere cylindrisk end andet; fjerde Led det mindste, meget tyndere end andet, men dog af særdeles plump, noget oval, i Enden bredt= afrundet Form, samt forsynet med en tyk Duff af korte Borster; ogsaa det foregaaende Led har nogle Borster i Enden, dog færre.

Første Fodpar (Fig. 66), som indeholdes mere end 2, men mindre end $2\frac{1}{2}$ Gange i Totallængden, er af middelmaadigt stærk Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $9+4+5+8+5$. Første Led viser sig noget kølledannet; andet Led næsten triangulært paa Grund af den øverste Rands Kort-
hed; tredie Led uregelmæssigt firkantet; fjerde Led eller Haanden paa den øvre Side noget konvex eller udbuet, paa den nedre Side væbnet med en stærkt fremtrædende, men afrundet, Knude, som svarer mod Kloen; denne er stor og meget krum.

Andet Fodpar (Fig. 67) har en meget plump Bygning, og Leddene ere tildeels sammensmeltede, saa at det bliver vanskeligt at bestemme deres Antal og Grændser: første Led (a) tykt, krumt, uregelmæssigt; andet Led (b) særdeles utydeligt afgrændset og af en meget uregelmæssig Form paa den nedre Side; tredie Led (c) triangulært; fjerde Led (d) opsvulmet, den ydre Rand konvex, den indre væbnet med to Tænder, en større ved Roden og en mindre i Enden; Kloen (e) stor, krum, spids.

Gjællerne (Fig. 70, a og b) ere af Længde som de fem sidste Brystringe tilsammentagne, eller ganske ubetydeligt længere; det første Par lidt kortere end andet, begge cylindriske og jævnt tykke, i Enden stumpt afrundede, Længden ti til tolv Gange større end Tykkelsen.

Bedhængene ved Gjøllernes Rod paa Bugsladen (Fig. 70, c og d) ere tykke, trinde, pølsedannede, kun yderst i Enden lidt tilspidsede, den konvere Deel næsten vendt lige bagud, Spidsene rettede næsten lige frem, den indre Green endeel kortere end den ydre.

Tredie Fodpar (Fig. 68), som er lidt længere end andet, viser sig derimod, skjøndt meget stærkt bygget, dog mindre plumpt og opsvulmet end dette, og de fem Led, hvoraf det er sammensat, fremtræde tydeligt og bestemt*). Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent $8 + 6 + 10 + 18 + 12$. Det tredie Led er især forholdsvis meget større og bredere end hos andet Fodpar, Haanden smallere, uden Tænder paa den indre Rand, Kloen længere o. s. v. Det første Ledts forreste Rand danner en paa Underfladen fremragende Torn eller Flig.

Fjerde og femte Fodpar ere ganske af Bestaffenhed som tredie.

Paa femte Brystrings (Fig. 69 **) Bugslade iagttages to Torne, som sidde nær Ringens forreste Rand med temmelig stor indbyrdes Afstand, og ere rettede ned og lidt fremad; endnu et Par rudimentære Torne iagttages nær Ringens bageste Rand, men disse ere saa smaa, at de selv med en meget stærk Lupe næppe kunne iagttages tydeligt. Sjette Brystring har fire tydelige Torne, af hvilke det første Par i Stilling og Bestaffenhed svarer til femte Rings, det andet sidder længer tilbage end første, mere ud mod Siderne, og er rettet udad; endvidere findes et Par meget smaa bagudrettede ligesom paa fore-

---

*) Maaſkee beſtaaer det endog af ſex, thi første Led ſynes dannet af to ſammenſmeltede, der robe ſig ved en lidt fremtrædende Knude eller Spids paa Ledets indre Side.

**) Ved Uopmærksomhed fra Kobberſtikkerens Side er denne Figur betegnet med Tallet 68, ligesom den forrige.

gaaende Ring. Syvende Brystring er forsynet med fire Torne, anbragte ligesom de to første Par paa sjette Ring.

Cyamus erraticus.

(Tab. V Fig. 71—76).

Huden eller Dyrets ydre Beklædning er temmelig blød og læderagtig.

Formen betydeligt smallere end hos *C. Ceti*.

Hovedet (Fig. 73) har en noget smallere og mindre plump Form end hos *C. Ceti*; dets Brede forrest udgjør ikke Halvdelen af dets Brede bagest eller over første Brystring (b); det egentlige Hoved (a) tiltager kun ganske ubetydeligt i Brede forfra bagtil.

Djnenes Form og Stilling er næsten som hos *C. Ceti*.

Længden af de øverste Følere (Fig. 71) udgjør, paa meget lidt nær, Halvdelen af Totallængden; Bygningen er stærk, gradviiis aftagende. Leddenes indbyrdes Længdeforhold har jeg fundet $11 + 11 + 9\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$. Tredie Led synes altsaa forholdsvis at være noget længer og fjerde Led noget kortere end hos *C. Ceti*. Leddene ere alle cylindriske, og Forskjællen mellem Tykkelsen af første og andet Led er mindre betydelig end hos *C. Ceti*. Derimod forholder Børstebeklædningen sig omtrent paa samme Maade.

De nederste Følere (Fig. 72) indeholdes mere end otte Gange i de øverste Føleres Længde; Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $3 + 6 + 9 + 4$, hvoraf sees, at de to sidste Led, især det sidste, hos denne Art forholdsvis ere større end hos *C. Ceti*; ogsaa viser Formen nogle smaa Modifikationer; andet Led er mere tydeligt koldedannet og kantet; tredie Led overgaaer vel fjerde Led betydeligt i Tykkelse, dog ikke i den Grad som hos *C. Ceti*; Børstebeklædningen paa sidste Led er noget stærkere og rettet indad.

Fødderne ere forholdsvis endeel længer end hos *C. Ceti*; endvidere maa om Fødderne forudstikkes den almindelige Bemærkning, at de ere forsynede med skarp Rand, samt ere meget mere sammentrykkede og pladeagtige*) end hos *C. Ceti*, hvor de vise sig noget opsvulmede og blæredannede, og hvor Randene ere mere afrundede**).

Første Fodpar (Fig. 74) er bredere og fladere end hos *C. Ceti*, hvilket især gjælder første, tredje og fjerde Led, hvorimod andet Led i Forhold til de øvrige er smallere end samme Led hos *C. Ceti*. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $8 + 5 + 5 + 7 + 5$. Første Led mindre kølledannet end hos *C. Ceti*; andet og tredje Led uregelmæssigt firkantede; fjerde Led eller Haanden meget bred (Bredden forholder sig til Længden som 5 til 7), ikke stærkt konver paa den ydre Rand, paa den indre forsynet med 2 Knuder, af hvilke den første eller den Noden nærmeste er større og mere afrundet end den anden. Kloen snarere vinkelformigt bøjet end jævnt krummet.

Andet Fodpar stemmer vel i mange Henseender overens med samme Fodpar hos *C. Ceti*, men, foruden den allerede omtalte sammentrykkede og flade Form med skarpe Rande, er det forholdsvis større, Kloen længere og tyndere, Haandens sidste Tand baade større end hos *C. Ceti*, og større end den første; Adskillelsen mellem første og andet Led aldeles utydelig.

Gjællerne (Fig. 76, a og b) overgaae i Længde Dyrets Totallængde, og ere af en meget tynd, børsteformigt til-

*) Dette Forhold findes ogsaa hos *C. ovalis*.

**) Naar man har vænnet sig lidt til at betragte disse Dyr, vil man ved et Øjeblik kunne adskille *C. Ceti* og *C. erraticus* fra hinanden ved Føddernes Beskaffenhed, selv uden at see dem ved Siden af hinanden. Ogsaa den llovede vil snart blive dette Forhold var, naar lige store Individer umiddelbart sammenholdes.

spidsset, lidt indadkrummet Form, saa at deres Bestaaffenhed ene synes tilstrækkelig til at adskille *C. erraticus* fra *C. Ceti*.

Bedhængene ved Gjøllernes Rod (Fig. 76, c og d) ere temmelig tynde, koniske eller tilspidsede lige fra Roden; deres konvere Deel vender lige indad mod Legemets Middellinie, Spidserne ere derimod rettede næsten lige udad; den forreste er noget kortere end den bageste.

Tredie Fodpar (Fig. 75) er længer end hos *C. Ceti*, og adskiller sig meget paafaldende ved en længere og smallere Haand og ved en meget længer og krummere Klo. Den stumpe Torn eller Flig, der er omtalt hos *C. Ceti* som udgaaende fra de tre sidste Fodpars første Led paa Undersiden, iagttages ikke her, eller dog i alt Fald mindre tydeligt.

De to sidste Fodpar stemme ganske med det tredie.

Paa femte Brystrings Underslade har jeg ingen Torne opdaget; paa sjette Ring et forreste Par og et rudimentært bageste Par, men ingen Sidetorne; paa syvende Ring kun et forreste Par.

Ved følgende Diagnoser troer jeg at kunne adskille disse to Arter.

Cyamus Ceti: lalior, annulis thoracicis magis confluentibus; antennæ superiores tertiam longitudinis animalis *) partem æquantes; pedes breviores, subtumidi, marginibus rotundatis; branchiæ simplices, longitudine animalis multo breviores ($\frac{2}{3}$ longitudinis ferme æquantes), crassæ, rectæ, cylindricæ, apice rotundatæ; appendices branchiarum maris crassæ, apicibus antrorsum versis.

Cyamus erraticus: angustior, annulis thoracicis magis distinctis; antennæ superiores dimidiam longitudinis animalis partem æquantes; pedes longiores, valde compressi,

*) A fronte ad marginem abdominis posteriorem.

marginibus acutatis; branchiæ simplices, longitudinem animalis superantes, gracillimæ, incurvatæ, acuminatæ; appendices branchiales maris graciles, acuminatæ, apicibus lateraliter versis.

Endnu holder jeg for hensigtsmæssigt at tilføje Udmaalingerne af begge Arter. For at gjøre Sammenligningen baade let og sikker, har jeg udmaalt Individier af samme Rjøn og af omtrent lige Størrelse.

	Cyamus erraticus. ♂	Cyamus Ceti. ♂
Længde (fra Vandens forreste Rand til Halsespidsen)	6 $\frac{5}{8}$ '''	7'''
Største Brede (over fjerde Brystring)	3'''	3 $\frac{2}{5}$ '''
Hovedets Længde (tilligemed første Brystring)	1 $\frac{1}{2}$ '''	1 $\frac{1}{2}$ '''
Hovedets Brede bagest (eller rettere første Brystrings Brede)	1 $\frac{3}{10}$ '''	1 $\frac{2}{5}$ '''
Hovedets Brede i Enden fortil	$\frac{3}{5}$ '''	$\frac{7}{10}$ '''
Hovedets Brede bagtil foran første Ring	$\frac{2}{3}$ '''	$\frac{4}{5}$ '''
Længden af de øverste Følere	3 $\frac{2}{5}$ '''	2 $\frac{2}{5}$ '''
— — nederste Følere	$\frac{2}{5}$ '''	$\frac{2}{5}$ '''
— af første Fodpar	3'''	2 $\frac{9}{10}$ '''
— = andet Fodpar	4 $\frac{1}{2}$ '''	3 $\frac{4}{5}$ '''
— = første Gjællepar	bestaa-	4 $\frac{2}{3}$ '''
— = andet Gjællepar	digede	5'''
— = tredje Fodpar	5 $\frac{1}{2}$ '''	5'''
— = fjerde Fodpar	5'''	4 $\frac{3}{4}$ '''
— = femte Fodpar	4'''	4 $\frac{1}{5}$ '''

Explicatio figurarum.

Cyamus Ceti Linn. Tab. V fig. 63—70.

- Fig. 63. Antenna superioris paris. Fig. 63*. Apex hujus antennæ auctior.
 „ 64. Antenna inferioris paris.
 „ 65. Caput (a) cum annulo primo thoracico (b), supra visum.
 „ 66. Pes primi paris
 „ 67. Pes secundi paris.
 „ 68. Pes tertii paris.
 „ 69. Annulus thoracicus quintus, sextus, septimusque infra cum aculeis.
 „ 70. Annulus thoracicus tertius quartusque, infra exhibitum cum branchiis (a, b) et appendicibus (c, d).

Cyamus erraticus Rous. de Vauzème. Fig. 71—76.

- Fig. 71. Antenna superior. Fig. 71* Apex ant. superioris auctior.
 „ 72. Antenna inferior.
 „ 73. Caput (a) cum annulo primo thoracico.
 „ 74. Pes primi paris.
 „ 75. Pes tertii paris.
 „ 76. Annulus thoracicus tertius quartusque cum branchiis (a, b) et appendicibus (c, d).

Roussel staaer i den Formening, at Sydhavets Slætbag*) er identisk med den grønlandske Slætbag. Edwards synes endvidere at troe, at *Cyamus*-Arterne forekomme islang

*) Ingen kan være mere villig end Ref. til at billige, at man tillægger nordiske Dyr Navne af nordisk Rod og Oprindelse, naar de endnu savne saadanne i Bogsproget. Derimod troer han, ikke bestemt nok at kunne erklære sig imod, at man søger at fortrænge gamle og gode danske Navne ved fremmede, tildeels ganske upassende. Dette er Tilfældet med Benævnelserne *Reithval* (formodentlig

paa flere Arter Hvaler*), og man kan ikke spore, at Latreille eller Lamarck have haft bestemtere Forestilling om disse Snyltedyrs Opholdssteder. Men, efter hvad der er mig bekendt om Snyltedyrr, især af Kræbtedyrr-Klassen, antager jeg det langt rimeligere, at Cyamus-Arterne i Regelen have bestemte Hvalarter anviste til Bopæl. Dette giver mig atter Anledning til at troe, at disse Dyr, saavel som adskillige Balaner**), maaskee vilde kunne give ikke uvigtige Bidrag til Hvalarternes Adskillelse, hvilken, som jeg allerede tidligere i dette Tidsskrift***) har omtalt, og hvad iøvrigt er almindeligt anerkjendt, har saa overordentligt store Banfæligheder. Hvad Balanerne angaaer, da har Hr. Eschricht, som jeg erfarer, allerede tidligere haft den samme Idee, og forelagt den ved Naturforskerens Møde i Stokholm, og jeg anerkjender altsaa med Beredvillighed hans Prioritet.

Ved Kousfel's Undersøgelser er det afgjort, at der paa Sydhavets Slætbag findes tre Cyamus-Arter (*C. erraticus*, *C. ovalis* og *C. gracilis*) og to Balaner (*Tubicinella Balæna-*

---

en Oversættelse af det engelske Right-Whale) om Bardehvaler uden Finner, iskedetfor det meget passende Navn Slætbag. Ogsaa synes Finhval at være en meget mere betegnende Benævnelse end Rørhval for Bardehvaler med Rygsfinne, ligesom den har Sprogbrugen for sig.

*) Snart hedder det, at de findes hos la baleine, snart hos des baleines. Hist. d. Crust. III., 113—114.

**) Hvilke sidste Dyr imidlertid ikke ere Snyltedyrr, hvorvel Hr. Eschricht, i sin Afhandling om de nordiske Hvalers Bestemmelse †) S. 10, henregner dem „blandt de Snyltedyrr, der plage Hvalfiskene“. De leve nemlig ikke paa Hvalernes Bekostning, og jeg veed Intet, som taler for, at de ere til Plage for disse, skjøndt de tildeels med deres Basis trænge temmelig dybt ned i Hvalernes Hud og det underliggende Fidtlag.

***). II, 620.

†) Foredrag holdt ved de Skandinaviske Naturforskeres Forsamling i Stokholm, Juli 1812.

rum og *Coronula balænaris*). Intet af disse fem Dyr er endnu, saavidt mig bekendt, fundet paa nogen anden Hvalart. Paa den nordiske Slætbag findes ikke et eneste af dem (som overhovedet, efter de hidtil givne Efterretninger, ingen *Cyamus* og ingen *Balanus*); og allerede deraf kunde man vistnok med temmelig Sikkerhed slutte, at den sydlige Slætbag ikke er identisk med *Balæna Mysticetus*, som Rousfel antager.

Paa den langarmede Finhval (*Balænoptera longimana*) findes den ovenbestrevne *Cyamus Ceti* og *Diadema balænaris* (*Lepas Diadema* Chm.), paa hvilken atter *Otione auritum* (*Ot. Cuvierii* Leach) plejer at være fastet.

Dette synes at være alle de sikre og brugbare positive Efterretninger om disse Dyrs Forekommen, som Videnskaben hidtil besidder.

Alf negative kunde vel endnu adskillige anføres. Rousfel bemærker saaledes, at der ingen *Cyamus*-Art fandtes paa de fangne Delfiner, Marsvin og Rasselotter. Men disse benægtende Erfaringer have naturligviis et mere indskrænket Værd, og det synes rimeligt, at Tiden vil lære os at kjende Snylstedyr hos alle eller de fleste Hvaler, om just ikke *Cyamus*-Arter *).

---

*) Dette modtager et Slags Bekræftelse ved følgende Notice. "Man finder ikke altid paa Rasselotten som paa *Balæna Mysticetus* Lepader og andre Snylstedyr, sandsynligt fordi de (=: Rasselotterne) beboe dybt Vand, medens de sidste opholde sig paa Grunde, som kunne naaes med Loddet; ogsaa ere de langsommere i deres Bevægelser. Undertiden finder man paa Læberne eller Undertjæben af Rasselotten en enkelt Klump af *Otione Cuvierii* og nogle smaa *Onisci* paa Sunden, i Spættet mange Blærer af en *Cysticercus*." Bennet (Fr. Debell) i Proc. of the Zool. Soc. 1837, April, Pag. 39. Rousfel's negative Erfaring om Rasselotten synes herved at omstødes, thi Bennets *Onisci* ere rimeligviis *Cyami*.

De Grunde, hvormed B. vil forklare, at Snylstedyr ere sjældnere paa Rasselotten, betyde vistnok kun lidt. Man seer iøvrigt, at han, ligesom andre Forfattere, holder Sydhavets Slætbag for

Jeg holder det derfor endvidere for rimeligt, at *Enyltedyrene*, naar Kundskaben om dem anvendes rigtigt, ville kunne give ikke ganske foragtelige Hjælpemidler til Hvalernes Adskillelse. Og man kan derfor vistnok have Grund til at lægge Enhver, som har Lejlighed til at iagttage Hvaler, paa Hjerte, omhyggeligt at bemærke og samle de paa dem forekommende *Enyltedyr*.

Men, skulle de paa Hvalerne forekommende Dyr kunne give Videnskaben noget Udbytte, saa er det absolut nødvendigt, først at undersøge, beskrive og adskille Arterne med Omhyggelighed *). Og som et Bidrag i saa Henseende er den ovenstaaende Beskrivelse af den lineiske *Cyamus Ceti* meddeelt.

Dernæst kan det ikke noksom anbefales, at benytte de Fakta, man saaledes erhverver, med al Kulde og Forsigtighed, og ikke at ville slutte mere af dem, end man er berettiget til**); da

identisk med den nordiske *Balæna Mysticetus* (hans Erfaringer ere samlede i Sydhavet). Men, ligesaa lidt som dette er Tilfældet, ligesaa lidet vil upaatvivleligt den af ham omtalte *Otton Cuvierii* vise sig identisk med den paa vor langarmede Finhval forekommende.

*) Pr. Eschricht fortæller (i den cit. Udg. S. 15), at han hos Ref. har seet en *Balan* fra *Balparaiso*, som han »øjeblikkeligen erkjendte for en *Diadema balænaris*«. Ligesom jeg tvivler paa denne Bestemmelses Rigtighed, saaledes troer jeg overhovedet, at i dette Punkt Bestemmelser efter Brudstykker (og det omhandlede Exemplar var kun at ansee som et Brudstykke, da det savnede *Operkulum*) ikke for Tiden bør tillægges særdeles megen Vægt, naar man vil haabe at føre Videnskaben frem.

***) I denne Henseende synes Pr. E. ikke at være ganske tilfredsstillende. Fordi den nysomtalte, meget problematiske, »*Diadema balænaris*» fandtes nær *Beenraben* af en strandet Hval, slutter han »øjeblikkeligt«, at den havde tilhørt dette Individ, hvilket vel kan synes rimeligt, men ingenlunde maa antages for sikkert; efterdi Havet udenfor *Chili's* og *Peru's* Kyst er rigt paa flere Hvalarter, og Hvalstrandinger ere saa hyppige, at man overalt finder større eller mindre Brudstykker af *Skeletter*. Endvidere slutter han, at det omtalte

man i modsæt Tilfælde, istedetfor at fremme Videnskaben, kun

Hvalstelet var af *Balaenoptera longimana*, og deraf udbrager han andre Slutninger, som strax skulle omtales.

Pr. E. er allerede kommen til det Resultat, at Sydhavets Slætbag «idetmindste tidligere ikke alene var almindelig i Atlanterhavet, men gik op til Island og Norges Nordkaper». Dette Resultat opnaaer han saaledes: 1) af en Nordkaper, som fangedes mellem Newfoundland og Island, erholdt Chemnitz et Par Stykker *Coronula*; 2) Scoresby har truffet Nordkaperen i Atlanterhavet; 3) Kongespejlet og andre oldnordiske Bærker omtale Hvaler med Skæl (Skæljunger, Trostehval). Selv om den hemmijiske Nordkaper virkelig var identisk med Sydhavets Slætbag (hvilket vilde faae megen Rimelighed i mine Dine, dersom en grundig Kjender af Cirripederne, efter umiddelbar Sammenligning af de chemn. Originaleremplarer af den omtalte *Coronula* med Exemplarer fra Sydhavets Slætbag erklærede dem for identiske; men dog endnu ingenlunde Visshed): saa var dette dog kun et enkelt Faktum (og det Samme gjælder om det fra Scoresby hentede Beviis), som slet ikke kunde bevise Andet, end at den sydlige Slætbag en sjælden Gang tilfældigt har kunnet komme op i Atlanterhavet. Og hvo har vel tvivlet om, at disse uhyre, med saa overordentlig Bevægelseskraft begavede, Dyr jo stundom vilde kunne forvilde sig langt fra deres sædvanlige Opholdssted? — Det tredie Argument er af dem, hvorved man mindes det bestodte «at Halvdelen er bedre end det Hele». Det taler nemlig mod Forf. istedetfor at tale for ham. Enhver, som vil gjøre sig den Ulejlighed at gjenne læse, hvad Kongespejlet fortæller om Skjællingen, vil finde, at det meget bedre lader sig anvende paa en Finhval end paa en Slætbag (hvad Kongespejlets Udgiver, Einerssen, ogsaa allerede har bemærket); og det maa vistnok forundre, at Forf., som troer at kunne forfølge den langhaandede Finhval lige til Valparaiso, allerede i Nordsøen taber Sporet af den.

«Alt leder til at troe,» siger Forf. videre, «at Sydhavets Slætbag er den Hval, som Hvalfangerne i Ishavet betegnede med Navnet Nordkaper.» Undersøges dette Alt, hvorved Forf. opnaaer sit Resultat, saa er det: 1) Sofolkene, som fangede den Hval, hvorpaa de ovenfor omtalte, til Chemnitz bragte, *Coronula*'er vare, kaldte den en Nordkaper; 2) Borgdrager og andre ældre Forfattere fortælle, at Nordkaperen lever af Fisk, og den kan altsaa ikke, som Cuvier mener, være identisk med den nordiske Slætbag. — Men af samme Grund kan Nordkaperen heller ikke være identisk med

vil foranledige en Forvirring, som senere Naturforskere maaskee ville have Banstørelighed ved at udrede.

den sydlige Slætbag, da denne, ligesaa godt som den nordiske, næsten ubelukkende nærer sig af lavere Dyr, især Krustaceer. Ligesom det just heller ikke vilde være nogen Selvfølge, at Nordkaperen, fordi den ikke kunde være den nordiske Slætbag, derfor absolut skulde være Sydhavets Slætbag. Altsaa har Pr. E. blot en eneste Skipper-Relation at støtte sig til, og, selv om man vilde indrømme ham, at det ved Korunula'erne var beviist, at den omtalte Hval var en Sydhavets-Slætbag (hvad ingenlunde kan antages afgjort), blev det dog stedse tvivlsomt, om vedkommende Skipper havde anvendt Navnet Nordkaper rigtigt; en Sag, som det vel hverken er muligt at bevise eller modbevise. Jovrigt vilde det være kuriøst nok i sit Slags, om Sydhavets Slætbag havde sit Navn af Nordkap, som Pr. E. antyder.

Ogsaa har Pr. E. naaet det interessante Resultat, at *Balæna longimana* »endnu findes almindelig baade i de nordlige og sydlige Have«. Dette Resultat udbrages af 1) nogle Meddelelser i *Philosophical Transactions* om en ved Bermudas-Derne forekommende, langhaandede Finhval med Balaner; 2) af den ved Balparaiso strandede Hval (hvilken ikke jeg, men Pr. E., antager for *Bal. longimana*), og den i Nærheden fundne Balan', som Pr. E. øjeblikkeligt erkjendte for *Diadema balænaris*, (hvori jeg heller ikke kan være enig med ham). Med Hensyn til det første Argument vil det ikke være overflødig at bemærke, at de saa Meddelelser i *Philos. Trans.* ikke synes ganske at passe hverken paa *Bal. longimana* eller paa dens Balan. Hvalen fremstilles nemlig som planteædende (they feed much upon Grass, growing at the bottom of the Sea o. s. v.), og efter en anden Meddelelse: »they feed on Moss, growing on the Rock's at the bottom o. s. v.), og Balanen siges, ofte at blive saa stor som en stor Østersskal (of the Bigness of great Oyster-Shells), og at være bevokset med Tang (Rock-weed or Sea-Tangle). E. angiver *Bal. longimana* endvidere som forekommende ved det gode Haabs Fjorberg, Java, Japan og Kamtschatka, dog uden at dokumentere dette. Den Tanke, at der dog muligen kunde existere flere Arter langhaandede Finhvaler, ligesom flere Arter korthaandede, synes slet ikke at have fremstillet sig for ham. I den linneiske Tidsalders Aand synes han villig til, uden videre Undersøgelse, at erklære Dyr fra Jordklodens forskjelligste Egne for identiske, naar de blot stemme overeens i et eneste fremspringende Kjendemerke.

Dog, dette kan være tilstrækkeligt til Antydningen af et zoologisk Problem, hvis Udvikling maa overlades Tiden.

Ὁ χρόνος πάντων βασιλεύει.

Af alle de, ved Pr. E. fremsatte, Resultater er der rimeligvis intet, der mere vil interessere det større Publikum, end det om Hvalernes Vandringer «fra den nordlige til den sydlige Halvkugle og atter fra den sydlige til den nordlige ved Aarets Skifte.» Dog, da jeg med al Redebønhed har indrømmet Pr. E. Prioriteten med Hensyn til Balanernes Benyttelse til Hvalarternes Adskillelse, haaber jeg han vil tilgive, at jeg i nærværende Punkt gjør Forbring paa den for Kapt. Marryat. Denne mangesidige Forfatter har allerede for endel Aar siden paa en, for sine Læsere vistnok aldeles tilfredsstillende Maade beskrevet Hvalernes aarlige Vandringer fra Grønland til Bermudas-Øerne, og derfra videre nedad Amerikas Østkyst, omkring K y Horn, opad Amerikas Vestkyst og under Isen tilbage til Grønland. Jeg kan i Djeblikket ikke med Bestemthed angive, om det er i Kings Own eller i Naval Officer, at denne Theori udvikles, men da Marryats Skrifter ere i Alles Hænder og i Alles Grindring, er maaskee en speciellere Henvisning unødvendig.

Endnu vil jeg tillade mig at erindre Pr. E. om, at han, naar han bruger det Udtryk, at Hyperoodon næsten udelukkende lever paa Blæksk, maaskee derved kunde forlede nogle af sine Læsere — blando e popello — til at troe, at Hyperoodon er et Snylstedyr.

Man har, i mine Tanker høist uretsfærdigt, villet lægge Pr. E. til Last den Iver, hvormed han allerede har tilvejebragt en Mængde Materialer til Rundskab om de nordiske Hvaler. Jeg kan i Videnskabens Interesse ikke andet end ønske, at han fremdeles ved sine talrige Forbindelser maa være heldig i at ophøbe et saa stort Materiale som muligt til disse lidet bekjendte Dyr's Historie. Men jeg kan paa den anden Side heller ikke undertrykke det Ønske, at han i Bearbejdelsen af Materialet saa meget som muligt vil tage Fantasiens fangen, og foretrække solide Resultater for glimrende.

Beskrivelse af nogle Arter og Slægter af Caprellina;

med indledende Bemærkninger om Læmodipoda og deres Plads
i Systemet*).

Ved

Henrik Kroier.

Læmodipoda eller de Strubeføddede (som de paa Dansk kunne kaldes)*), frembyde ikke blot i Almindelighed, stillede imod de øvrige Kræbsdyr, et meget særeget Udseende; men ligeledes, naar de sammenlignes indbyrdes i deres Extremer, en højst forskjællig Habitus.

Det kan derfor just ikke forekomme os overraskende, at den, for en overfladist Betragtning betydelige, Anomali i Formen ogsaa her har medført det sædvanlige Resultat: Tvivl og Usikkerhed om Pladsen, disse Dyr burde indtage i Systemet. Men andre maa det imidlertid, at en saa grundig og skarpsindig Forster som Savigny kunde sammenstille Cyamus-

*) Jeg har fundet det hensigtsmæssigt, at slutte denne lille Afhandling til den foregaaende, for saaledes paa et Sted at sammenstille nogle Bidrag til Kundskaben om Læmodipoderne.

***) Det er mig ikke bekendt, at Latreille har angivet Etymologien eller Betydningen af Ordet Læmodipoda, men efter al Rimelighed maa det afledes af *λαμος*, Strube, og have Hensyn til det første Fodpars Stilling, som er karakteristisk for hele Ordenen. Analogt med lignende Sammensætninger burde Ordet vel hedde Læmopoda. I ethvert Tilfælde maa den af Rousset de Buzème og Milne-Edwards fulgte Skrivemaade, Loemodipoda, tilbagevises.

Arterne med Pysnogoniderne, og adskille dem fra Caprellina. Straus=Durckheim gif endnu videre i en unaturlig Sammenstilling, og foreslog ikke blot Foreningen af Cyamus=Arterne med Pysnogoniderne, men tillige med adskillige Kaligus=agtige Kræbsdyr (Cecrops, Dichelestium) under den fælleds Benævnelse parasitiske Krustaceer. Ligesom den høist forskjællige Bygning af disse Dyr strider mod deres Nærmelse i Systemet, saaledes modsiges deres forskjællige Levemaade den fælleds Benævnelse: Pysnogoniderne ere næmlig ingenlunde Snylte dyr. Latreille, hvis Navn ideligen møder os i Kræbsdyrenes Systematik, og som tilvejebragte saa mange unægtelige Forbedringer heri, men som paa Grund af Materialets Ufuldstændighed ikke altid var istand til at opdage Forbindelsepunkterne: indsaae fuldkomment, at de traaddannede og de ovale Læmodipoder ikke kunde adskilles*). En Tid lang gav han dem Plads i Isopodernes Ord.n**), og stillede dem i Spidsen for denne, saa at de dannede Overgangen til Amfipoderne. Men i anden Udgave af Cuviers Regne animal adskilte han dem fra Isopoderne som en egen Orden, og gav denne Plads mellem Isopoderne og Amfipoderne. Uagtet denne Forandring vistnok tillige er en Forbedring forsaavidt, at Læmodipoderne, skjøndt nær beslægtede baade med Amfipoder og Isopoder, dog staae

*) Dog synes han ikke at være den, Tanken gif ud fra. Lamarc fattede, saavidt jeg veed, førstegang (1801) Slægterne Caprella og Cyamus ved Siden af hinanden blandt Kræbsdyrene, og Leach opstillede (1815) Familien Caprellini, bestaaende af Slægterne Caprella, Cyamus og Proto. Latreille gaaer, i mine Tanker, for vidt, naar han (Cuvier: Regn. animal, 2e ed. IV, 127) udtrykker sig om alle Læmodipoder: „on pourrait n'en former qu'un seul genre“. Denne Anskuelse vilde næppe engang have modt Bisald i den linneiske Tid.

**) I første Udgave af Cuviers Regne animal og i nogle senere Skrifter.

de første nærmest, og altsaa ikke med Net kunne forenes med de sidste: saa bliver det dog et andet Spørgsmaal, om denne nye Orden har en tilstrækkelig anatomisk og fysiologisk Grundvold, for at kunne bestaae som Orden. Af denne Mening er Milne-Edwards, da han optager den i sit System, uden at yttre Tvivl om dens Gyldighed. Jeg har i længere Tid været tilbøjelig til at antage, at Læmodipoderne burde forenes med Amfipoderne, som en Familie af denne Orden, og et Par Former, som jeg i den senere Tid har haft Lejlighed til nærmere at undersøge, have efter min Mening fuldkomment bekræftet, hvad tidligere maaskee kun fortjente Navn af Gissning*).

Ved nærmere at drøfte den tilsyneladende temmelig betydelige Forskjæl mellem Amfipoder og Læmodipoder, vil man finde, at nogle af de Forskjælligheder, som angives af Forfatterne, ganske forsvinde, og at andre ikke ere meget væsentlige. Man angiver kun sex Brystringe for denne Orden, men i Virkeligheden findes der altid syv, ret tydelige Brystringe, uagtet den første rigtignok er temmelig nøje forbunden med Hovedet (altid under en skraa Linie) og dens Fodpar rykkes frem under dette. Man kan, ofte med de blotte Øjne og altid ved Hjælp af Lupen, sikkert skjelne Grænsen mellem Hoved og første Brystring, og jeg har aldrig været i Tvivl om dennes Udstrækning, hvilket den medfølgende Tabel over Udmaalingerne

---

*) Det er muligt, at en eller anden af de mange Forfattere, der, naar de udgive en naturhistorisk Lærebog, troe sig forpligtede til, og saa at levere et nyt Natursystem, allerede kan have forenet Læmodipoderne med Amfipoderne, naturligviis uden noget Slags Begrundelse. Saaledes finder dette Sted i Burmeister's Handbuch der Naturgeschichte (Berlin 1837); men da han tillige forener Pylægoniderne med Amfipoderne, ville næppe ret Mange være af den Formening, at Kræbsdyrenes Systematik her har ham at takke for nogen Forbedring.

ogsaa viser*). Blandt Ordenens Kjendemerker angives, at Rindbakterne mangle Palpe; dette er vistnok ofte Tilfældet, men nedensfor ville tre Slægter blive beskrevne, hos hvilke Rindbakterne ere forsynede med en stor, treleddet Palpe. Og isørigt stemme Læmodipodernes Munddele ganske med Munddelene hos Gammarina blandt Amfipoderne. Burmeister angiver, at Læmodipoderne have enkelte Dine; men dette er aldeles urigtigt: de bestaae stedse, ligesom hos Amfipoderne, af en Mængde smaa, pæredannede Lindser, indhyllede i Pigment og skjulte under en fælleds Hornhud. Mangelen af Epimerer synes at udgjøre et konstant Skjælnemærke for Læmodipoderne; idetmindste kjender jeg ikke hidtil nogen Art, som frembyder Spor af disse Dele. Men de have ingenlunde den Betydning**), at de kunne, jeg vil ikke sige begrunde, men blot give et vægtigt Bidrag til Læmodipodernes Adskillelse som Orden fra Amfipoderne; saameget mindre, som Epimererne indskrænkes stærkt, ja næsten reduceres til en rudimentær Tilstand hos en-

---

*) I de følgende Beskrivelser og Udmaalinger er den første Ring stedse betegnet med sit rette Navn, hvilket fortjener at mærkes, da hos Milne-Edwards den anden Ring faaer Navn af første.

**) Man kunde let ledes til den Formodning, at Mangelen af Epimerer staaer i en fysiologisk Forbindelse med Bagtroppens rudimentære Tilstand. Idet nemlig Bagtroppen ikke blot er Lokomotions-Organ, men ogsaa tjener til Fornyelsen af det Gjælleblærene omgivende Band hos Amfipoderne; kunne Epimererne hos disse modtage den betydeligste Udvikling, og danne ligesom en Gjællehule, uden at indskrænke Respirationen. Hos Læmodipoderne, hvor Organer til Fornyelsen af det Gjælleblærene omgivende Band derimod savnes, synes udviklede Epimerer at maatte kunne gjøre Respirationen Afbræk. Dog veed jeg ikke, om en saadan Hypothese ikke maaskee vilde finde sin Gjendrivelse i den Omstændighed, at de Amfipoder, som have rudimentære Epimerer, ikke desto mindre i Umindelighed vise en stærkt udviklet Bagtrop.

deel Amfipoder, især *Gammarina gressoria**), til hvilke Læmodipoderne ogsaa i andre Henseender nærme sig.

Det vigtigste Skjælnemærke mellem Amfipoder og Læmodipoder bliver vistnok den aldeles rudimentære Bagkrop hos de sidste, hvilken kan bringes i Forbindelse med deres Levemaade: Læmodipoderne ere næmlig alle tilhobe, saavidt man hidtil kjender dem, lidet bevægelige og langsomme Dyr, som, da de mangle Amfipodernes kraftige Svømmeredskab, den stærkt udviklede, med Svømmefodder forsynede Hale, ikke svømme**), men blot krybe omkring paa de Dyr eller Planter, der ere anviste dem til Opholdssteder og Næring. Uagtet dette Forhold vistnok ikke kan ansees for uvigtigt; saa mener jeg dog, at det taber noget af sin Vægt derved, at to nye, nedensfor beskrevne, Læmodipod=Slægter have en noget mere tydelig (og tillige med tydelige Lemmer forsynet) Bagkrop end de tilforn bekjendte Arter: hos begge de paa pegede Slægter falder Bagkroppen, skjøndt meget lille, dog stærkt nok i Dje, danner næsten en ret Vinkel med Forkroppen eller Brystringene, og bestaaer hos den ene Slægt af fem Ringe, hos den anden kun af to, men er hos begge udrustet med to Par ledtede Lemmer. Saaledes forekommer det mig, at der dannes en Overgang til adskillige Amfipoder, hos hvilke Bagkroppen er mindre stærkt udviklet, saasom *Corophium*. Det kan endvidere bemærkes, at Læmodipoderne, hvad Bagkroppen angaaer, staae omtrent

*) Slægten *Cerapus* synes endog, saavidt jeg efter Afbildninger kan domme, ganske at mangle Epimerer.

**) Des marest angiver rigtignok, at *Kaprellacruæ* svømme, ved at bøje Enderne af Legemet ned (*Consid. sur les Crustacés* pag. 277). Men dette kan ialtsald kun gjælde om de fra deres Tilhæftningssted, det være nu en Tangplante, en *Sertularia* eller Deslige, løsrevne Dyr. Jeg har idetmindste aldrig seet nogen *Kaprella* frivilligt at forlade et Opholdssted, for at svømme hen til et andet.

i samme Forhold til Amfipoderne, som de forthalede Dekapoder eller Krabberne til de langhalede eller Kræbsene. Og, da man ikke anseer det nødvendigt, at adskille disse i to Ordener, er det næppe heller nødvendigt at betragte Læmodipoderne som en egen Orden; især da de, hvad Nervesystem, Fordøjelsesorganer og alle andre Forhold angaae, vise (idetmindste saa vidt man hidtil kjender dem) ringere Afvigelser fra Amfipoderne, end man finder mellem Dekapoderne indbyrdes.

Saavidt jeg kan skjønne, savnes altsaa baade zoologiske og fysiologiske Forskjælligheder mellem Læmodipoder og Amfipoder af en saadan Bægt, at Læmodipoderne med Ret kan tillægges Betydningen af en egen Orden: de blive kun at ansee som en Familie eller Afdeling af Amfipodernes Orden, og slutte sig nærmest til *Gammarina gressoria*, med hvilke de, foruden det allerede antydede Forhold, ogsaa forbinde sig ved nogle andre, saasom de fodbannede Følere. Slægten *Cerapodina* skal have Mangelen af Fodder paa nogle Brystringe tilfælleds med Læmodipoderne.

Læmodipoderne kunne altsaa, som Familie af Amfipoderne, karakteriseres saaledes:

Bagtroppen rudimentær eller kun lidet udviklet. Ingen Epimerer. Den første af de syv Brystringe forenet med Hovedet under en staa Linie, og dens Fodpar rykket frem under Skjæbædderne. Almindeligt savnes Fodder paa tredje og fjerde Brystring. Alle Fodder ere i Regelen Gribefodder eller forsynede med Haand og bevægelig Klo. Kun to eller tre Par Gjallesklæber (paa anden og tredje, eller paa anden, tredje og fjerde Brystring). Føleene ere mere eller mindre fodbannede, og de øverste altid større og stærkere end de nederste. Vinene meget smaa, kredsrunde.

Denne Families to Underafdelinger have følgende særkjender.

Caprellina. Formen almindeligen meget langstrakt, tynd, cylindrisk. Gjallesklæberne blæredannede. De nederste Følere af middelmaadig Størrelse, og Fodderne af middelmaadig Styrke. Ofte en Palpe paa Kindbakterne.

Cyamea: Formen almindeligen meget fladtrykt og bred. Gjallespladerne meget store, sværd- eller sabelbannede, undertiden tvedeelte, hos Sannerne forsynede med særegne Vedhæng ved Roden. De nederste Følere rudimentære. Fødderne udviklede i en overordentlig høj Grad. Rindbakterne uden Palpe.

Mærkes kan, at den almindelige Form ikke længer er tilstrækkelig som Skjælnemærke mellem *Caprellina* og *Cyamea*, efterdi *Cyamus gracilis* ved sin Spædhed gjør Dvergang fra de sidste til de første; medens derimod paa den anden Side en ny Art, som nedensfor beskrives, *Caprella dilatata*, ved sin brede Form danner en Tilnærmelse af de første til de sidste.

De Slægter af Afdelingen *Caprellina*, som efter min Mening kunne ansees tilstrækkeligt begrundede, ere de følgende fire.

1. *Leptomera* Latr.

Septem pedum paria; quintum manu subcheliformi destitutum. Mandibula palpo instructa triarticulato. Flagellum antennarum inferiorum quinquearticulatum. Tria vesicularum branchialium paria (annuli thoracici secundi, tertii & quarti). Abdomen rudimentare, uniarticulatum, appendicibus quatuor elongatis biarticulatis.

2. *Cercops* Kr. *)

Quinque pedum paria, omnia manu armata subcheliformi. Mandibula palpo instructa triarticulato. Flagellum antennarum inferiorum biarticulatum, articulo ultimo primum ferme longitudine æqvante. Tria vesicularum branchialium paria (annuli thoracici secundi, tertii & quarti). Abdomen distinctum, quinquearticulatum, appendicibus quatuor elongatis, biarticulatis.

3. *Ægina* Kr. **)

Quinque pedum paria, omnia manu armata subcheliformi. Mandibula palpo instructa triarticulato. Flagellum antennarum inferiorum

*) *Κερκωψ*, caudatus. **) *Ægina*, nympha marina, filia Asopi.

biarticulatum, articulo ultimo fere rudimentari. Duo vesicularum branchialium paria (annuli thoracici tertii et quarti). Abdomen ininiutissimum, sed sat distinctum, biarticulatum, appendicibus quatuor elongatis, duabus anterioribus biarticulatis, posterioribus uniarticulatis.

4. *Caprella* Lam.

Quinque pedum paria, omnia manu armata subcheliformi. Mandibula palpo destituta. Flagellum antennarum inferiorum biarticulatum, articulo ultimo fere rudimentari. Duo vesicularum branchialium paria (annuli thoracici tertii et quarti). Abdomen rudimentare, vulgo appendicibus plus minusve rudimentaribus instructum.

Milne-Edwards anfører en Slægt Naupridia, som han dog erklærer, at han ikke selv kjender, men blot har optaget efter de faa Ord, Latreille meddeler om den: „fem Par Fodder i en fortløbende Række: andet til fjerde Fodpar med et blad-dannet Redskab ved Roden.“*) Latreille tilføier endnu blot, at Slægten er opstillet efter en Art ved de franske Kyster „qui me parait inédite.“ Men det har undgaaet Milne Edwards's Opmærksomhed, at Latreille synes at have grundet Slægten Naupredia**) blot efter en Angivelse hos Desmarest (Consid. génér. sur les Crustacés pag. 276), og rimeligviis ikke selv har seet det Dyr, der af denne Forfatter omtales under Navnet Proto pedatum. Ved at sammenligne Latreilles

*) Regne animal, 2éme ed, IV, 128.

**) Milne-Edwards skriver Naupridia, Latreille Naupredia. Det er mig ganske ubekjendt, hvorfra Latreille har hentet dette Navn, eller hvad det betyder, og altsaa ogsaa, hvilken Skrivemaade der er den rigtige. Dog, dersom Slægten, som jeg antager, ingen Gysdighed har, bliver ogsaa Navnets Skrivemaade ligegyldig.

Ord paa ovenanførte Sted med hvad Desmarest angiver som Karakteristik for Slægten Proto, falder det, efter min Mening, stærkt i Dje, at Latreille har udfrevet Desmarest. Men denne sidste er aabenbart i en slem Forvirring; han anvender Leach's Slægtnavn Proto, som er identisk med Leptomera Latr., og Afbildningen i Zoologia danica (tab. 101 fig. 1—2) af Leptomera pedata paa et Dyr, henhørende til Caprellina, der efter ham skal have fem Par Fodder i fortløbende Række. Indtil Tilværelsen af et saadant Dyr paa den franske Kyst bliver tilstrækkeligt godtgjort (Milne Edwards kjenner det ikke af Autopsi, uagtet D. vil have fundet det „en abondance“ ved Havre): tillader jeg mig at betvivle dets Virkelighed. Enhver, der har undersøgt Caprellina, ved, hvor let de tabe de bageste Fodder; jeg formoder derfor, at en Leptomera pedata, hos hvilken de to bageste Par Fodder vare affaldne, har vildledet Desmarest og efter ham Latreille, hvilken sidste saameget lettere maatte kunne vildledes, som han, efter Desmarest's Ord (l. c.) „ikke havde seet Leptomeraer i Naturen, og blot havde adskilt dem fra Caprella og Proto efter Beskuelsen af de over dem publicerede Afbildninger.“ Og, at Latreille selv har benyttet disse Afbildninger meget flygtigt, indsees deraf, at han deler Leptomeraerne i to Grupper „de egentlige Leptomeraer (Zool. dan. tal. 101 fig. 1—2) med Gjælleblærer ved alle Fodder undtagen det første Par; og Protoerne (Trans. of the Lin. Soc. XI tab. 2 fig. 6) med Gjælleblærer ved andet, tredje og fjerde Fodpar.“ Men gaaer man til Kilderne, og sammenligner de to citerede Afbildninger, seer man, at de begge kun have tre Par Gjælleblærer, og ikke blot høre til samme Slægt, men esar al Nøielighed fremstille samme Art. Men heraf følger atter, at Slægtsnavnet Proto, som er ældre

end *Leptomera*, med Billighed burde gives Fortrin for dette, og atter indsættes i sine Rettigheder.*)

Caprella Januarii Kr.

(Tab. VI fig. 14—20).

Denne Art synes at være almindelig ved Rio-Janeiro paa syv til otte Favnes Dybde. Den indsamledes af mig især paa Ankertouget, da Ankeret lettedes ved vor Afrejse.

Den faaer en hoiere Grad af Interesse end den ellers, som blot ny Art, vilde kunne gjøre Fordring paa, fordi Kjonnene i fuldt udviklet Tilstand vise sig i den Grad forskjællige, at jeg upaatvivseligt vilde have sonderlemmet Arten i to, dersom ikke en Række af Individider havde sat mig istand til at iagttage den gradvise Dvergang fra den ene Form til den anden.**) De yngre Hanner frembyde næmliq aldeles samme Forhold som Hannerne, og fjærne sig først efterhaanden med Alderen mere og mere fra dem.

Integumenterne ere hos begge Kjen bløde, hudagtige og gjennemsigtige. Hverken Hovedet eller Kroppen vise noget Spor til Knuder eller Torne.

Formen har hos de gamle Hanner (fig. 14) noget meget paaafaldende og usædvanligt, hvilket især grunder sig paa den overordentlige Længde af første og anden Brystring, samt paa tredje Brystrings usædvanlige Kortbed. Den bageste Deel af Legemet (de fem sidste Brystringe) viser sig derfor ual-

*) Slægtnavnet *Proto* publiceredes 1815 i det ovenanførte Bind af *Transactions of the Linnean Society*; *Leptomera* 1817 i den første Udgave af *Cuviers Regne animal*.

**) Ogsaa hos andre *Caprellaer* finder (hvad ikke tilforu af nogen Forfatter er bemærket) et lignende Forhold Sted, dog tildeels mindre paaafaldende.

mindeligt kort i Sammenligning med den forreste, og Gjælleblærerne rykkes meget længer tilbage end de ellers pleje. — Første Brystring er mere end tre Gange saa lang som Hovedet; dette sidste i Forening med de to første Brystringe har større Længde end de fem sidste Brystringe tilsammentagne; anden Brystring er mere end dobbelt saa lang som tredie. — Hunnerne derimod (fig. 15) vise omtrent sædvanlig Form, idet Hovedet er længere end første Brystring, anden Brystring kun ubetydeligt længere end tredie; endelig Hovedet og de to første Brystringe tilsammen ikke meget mere end halvt saa lange som de fem sidste Brystringe tilsammentagne. Hovedets Form er tillige meget plumpere hos Hunnen end hos Hannen.

De øverste Følere (Tab. VI fig. 14) overgaae i Længde den halve Totallængde, og ere hos vorne Hanner af en forholdsviis særdeles stærk Bygning (Tykkelsen af deres første Led er ikke meget ringere end Tykkelsen af første Brystring). Skaf tet har hos de største Individier Svøbens firdobbelte Længde, eller vel endnu mere; hos mindre Individier voxer derimod Forholdet af Svøbens Længde til Skaf tets, hvilket jeg ogsaa har fundet at være Tilfældet hos Hunnerne (fig. 16), saa at Skaf tet hos disse endog kun var en halv Gang længere end Svøben. Skaf tets to første Led ere cylindriske, det andet idetmindste dobbelt saa langt som det første men noget tyndere; tredie Led, som er længere end første, men kortere end andet, har almindeligen en langstrakt cylindrisk Form; kun hos store Hanner bliver det lidt kølledannel og lidt krummet i Enden. Skaf tet viser næsten ingen, eller dog kun saa og meget smaa Borster. Svøben er børstedannet, og bestaaer af et Dusin Led, der for største Delen have en omvendt konisk Form, og ere forsynede med adskillige smaa Borster.

De nederste Følere vise ogsaa hos Individier af forskjælligt Kjon og Alder et meget forskjælligt Længdeforhold:

hos store Hanner (fig. 11) ere de ikke halvt saa lange som de øverste Følere, naae langt fra ikke til Enden af disses Skaf, og indeholdes omtrent fire Gange i Totallængden. Hos Hanner eller smaa Hanner udgjøre de omtrent $\frac{2}{3}$ af de øverste Føleres Længde, naae ud over disses Skaf, og indeholdes næppe $2\frac{1}{2}$ Gang i Totallængden; tillige ere de meget tykkere, sammenlignede med de øverste Følere, end hos store Hanner. Skafet er mere end dobbelt saa langt som Svøben, men ikke tre Gange saa langt; Leddene cylindriske, tredie og fjerde Led omtrent lige lange, eller det sidste dog kun ganske ubetydeligt længere end det første. Svøben stemmer omtrent i Længde med Skafets fjerde Led, og er, som sædvanligt hos Kaprellaer, toleddet; det sidste Led kun $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{3}$ saa langt som første. Saavel Svøbe som Skaf ere langs den nederste Rand forsynede med en Mængde temmelig lange Borster.

Djnene ere smaa, sorte, rundagtige eller lidt ovale, af sædvanlig Bestaffenhed.

Munddelene vise i det Hele taget Intet, som afviger fra Kaprellaernes almindelige Form.

Rjæbefødderne (fig. 20) ere temmelig store, men ganske af sædvanlig Form, eller ganske som hos Amfipoderne, bestaaende af to Par Rjæbeplader (det mellemste Par mindst, langstrakt firkantet eller i Enden affkaaret; det yderste endeel større, noget ovalt eller med den ydre Rand konvex), og et Par meget lange, femleddede Palper. Alle Dele af Rjæbefødderne ere stærkt forsynede med Borster, de ydre Rjæbeplader tillige med Torne.

Første Fodpar (fig. 17) er vel kun lidet, men forholdsvis af en meget stærk Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent $3 + 1 + 1\frac{1}{2} + 2 + 4 + 4$. Første Led tykt, kelledannet, med en Udvæxt eller Fremragning i Enden af den ydre Rand; andet Led afrundet-firkantet; tredie Led noget langstrakt

firkantet, i Enden lidt halvmaaneformigt udstaaret; fjerde Led af en uregelmæssig, i Enden meget bred Form; Haanden stærk, bred, noget konisk eller mod Enden tilspidset; dens ydre Rand stærkt konvex, den indre ganske lige; Kloen er lige saa lang som Haanden, og viser sig under en stærk Forstørrelse saugtaget langs den indre Rand. Alle Leddene, dog især tredie, fjerde og femte, ere langs den indre Rand forsynede med endeel stærke Borster. Det hidtil Anførte gjælder de store Hanner; hos Hunnerne viser dette Fodpar sig forholdsvis noget længer, men tillige af en svagere Bygning.

Andet Fodpar er hos de gamle Hanner (fig. 14) af en temmelig betydelig Størrelse og Styrke, især hvad Haand og Klo angaaer. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent: $6 + 1 + 3 + 2 + 15 + 10$. Første Led har en Torn i Enden af den forreste Rand, andet Led i Enden af den bageste; tredie Led er opsvulmet og afrundet, dog tillige væbnet med en Torn paa bageste Rand; fjerde Led noget triangulært; Haandens forreste Rand konvex, som sædvanligt; den bageste væbnet med tre Torne, en stor mod Roden og ligeledes en stor i Enden; tæt bag denne sidste en meget lille; Kloen er noget indkneben ved Roden, og danner derimod paa den indre Rand en Svulst, der svarer mod den store Torn i Enden af Haandens indre Rand. — Hos Hunnerne (fig. 18) er Forholdet meget forandret; første og andet Led vise ingen Torne, og er saa tæt forenede, at det er vanskeligt at skjælnø nogen Grændse mellem dem; ogsaa det meget lille fjerde Led er saaledes forenet med tredie, at det vanskeligt opdages; tredie Led er i Enden af den bageste Rand uddraget i en Torn, og taber den afrundede Form. Haanden har paa den bageste Rand kun en Torn (mod Roden). — Hos de unge Hanner findes omtrent den samme Form som hos de gamle, men den store, meget paafaldende Afstand, der hos disse sidste er mellem første og andet

Fodpar paa Grund af de to første Brystringes Længde, frembyder sig naturligviis, ifølge de omtalte Ringes Korthed, ikke hos Ungerne. Haanden af andet Fodpar naaer næmlig hos dem, selv naar Kloen er bøjet sammen, frem foran Hovedets forreste Rand; hos de Gamle derimod næppe foran forreste Rand af anden Brystring.

De paa tredie og fjerde Brystring anbragte Gjælleblærer (Fig. 14 og 15) ere af en langstrakt og smal Ægform (hos voksne Hanner og Hunner tre Gange saa lange som brede).

Tredie Fodpar (Fig. 19) er kort, men af tyk og plump Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er $2\frac{1}{2} + 1 + 3 + 2 + 4\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2}$. Første, tredie og fjerde Led nærme sig altid til omvendt Hjerteform i forskellige Modifikationer; andet Led er ikke alene det korteste, men tillige langt smallere end de andre. Haand og Klo af sædvanlig Form. Hos Hunnerne synes dette Fodpar forholdsviis at være lidt længere end hos Hannerne, men frembyder iøvrigt aldeles ingen Afvigelser.

Fjerde Fodpar er som sædvanligt lidt længere end tredie, men stemmer ellers meget nær overeens med det. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $2\frac{1}{2} + 1 + 3 + 2\frac{1}{2} + 5\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2}$. Det er altsaa fjerde Led og Haanden, som være lidt*).

Femte Fodpar er atter lidt længere end fjerde, men af svagere Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $4 + 1 + 4\frac{1}{2} + 3 + 6 + 3\frac{1}{2}$. Første og tredie Led tiltage altsaa især her i Længde.

Bagkroppen er hos denne Art i højeste Grad rudimentær. Den viser sig under Mikroskopet som en lille Knude, hvis bageste Rand er bolgedannet. Men Spor til Led eller

---

*) At Kaprellaerne erstatte tabte Fodpar, havde jeg Lejlighed til at iagttage hos det største udmaalte Individ; den højre Fod af fjerde Fodpar havde ikke sonderligt mere end den venstres halve Længde, og var forholdsmaessigt spæd.

Vemmer har jeg end ikke ved en meget stærk Forstørrelse kunnet opdage.

Den store Bønskelighed, som det i Almindelighed har, at angive sikre og let opfattelige Skjælnemærker for Kaprellaarterne*), forøges her i en særdeles høj Grad ved den betydelige Forskjæl mellem Kjønnene. Den følgende Diagnose er derfor langt fra at tilfredsstille mig selv, men maa imidlertid, da jeg ingen bedre har kunnet udfinde, indtil videre udfylde Pladsen.

Caprella Januarii: Caput et corpus lævia, tuberculis omnino destituta. Integumenta mollia, pellucida. Antennæ superiores dimidiam animalis longitudinem superantes. Antennæ inferiores setosæ; flagellum longitudine ultimum pedunculi articulum ferme æqvans. Vesiculæ branchiales elongato-ovales, ter ferme longiores quam latiores. Secundum pedum par in mare tribus marginis posterioris aculeis (secundo minimo) armatum, in femina unico ad basin instructum. Pedes tertii, quarti quintique paris reves sed validi, manu præditi ovali, biaculeata. Longitudo maris 7—8", feminae 3—4".

Cercops Holbölli Kr.

(Tab. VI Fig. 1—13).

Af denne nye Form har jeg hidtil kun seet et Par Individuer, indsamlede i det sydlige Grønland af Kaptajn Holbøll "paa Sertularier fra 45 til 60 Favnes Dybde. Dyret kryber mere end de andre Kaprellaer*)."

"Farven hos det levende Dyr skidentguul, lysere end hos de andre Caprellina" **).

*) Afskillige af de hidtil for Kaprella-Arter givne Diagnoser ville derfor ubestvivelig have større eller mindre Modifikation nødvendig. Naar Milne-Edwards saaledes for *Caprella scaura* angiver "Hovedet særdeles langt; de øverste Følere to Gange saa lange som de nederste; Haandens bageste Rand tretandet," bestemmes ikke derved Arten men Kjønnet (♂). Ligeledes synes hos *Caprella nodosa* det "meget korte Hoved og de korte Følere" blot at angive en Hun eller Unge.

***) Det mellem Anførelsesteget indsluttede er Kaptajn Holbølls Meddelelse.

Det største af de undersøgte Individer, en Han, havde omtrent fire Liniers Længde fra Panderanden til Bagkroppens bageste Rand; en ægbærende Hun naaede ikke tre Liniers Længde, og det synes saaledes rimeligt, at denne Art er indskrænket til en temmelig ringe Storrelse.

Hovedet er af Middelfstørrelse, udmærket ved et meget stort, særdeles spidst, fremadkrummet Horn, som udgaaer fra Middellinien af dets Rygslade; et Par smaa, fremadrettede Torne udgaae endvidere fra Hovedets forreste Rand, hvor den støder sammen med Siderandene. Første Brystring, der kun har Hovedets halve Længde, er paa Rygsladen forsynet med en lille, stump Knude. Anden Brystring, der er mere end tre Gange saa lang som første, har ligeledes en stump Knude paa Ryggen, dog allerbagest, nær Foreningen med følgende Ring; men er desuden væbnet med fire spidse Torne, af hvilke det ene Par udgaaer fra forreste Rands Hjørner, det andet fra Siderandene. Denne Ring er stærkt opsvulmet, bagtil indkneben, eller omtrent af Hjerteform. De to følgende Ringe, som ere de længste og indbyrdes omtrent lige lange, vise sig paa Midten noget opsvulmede, og have hver et Par Torne, som udgaae fra forreste Rands Hjørner, og en stump Knude allerbagest paa Rygsladen. Femte Ring, som er ganske ubetydeligt kortere end fjerde, har i den forreste Ende paa hver Side en Knude eller affumpet Torn, og svulmer lidt op allerbagest. Sjette Ring, der ikke er halvt saa lang som femte, har omvendt Hjerteform; hvilket ogsaa kan siges om syvende, der ikke er stort mere end halvt saa lang som sjette, men dog overgaaer første Brystring lidt i Længde.

De øverste Jølere (fig. 3) ere af en temmelig stærk Bygning, men ikke sænderligt lange (deres Længde udgjør lidt mere end $\frac{1}{3}$ af Totallængden). Skafte og Svøbe vise indbyrdes omtrent lige Længde. Skaflets første Led har kun om-

trent det andet's halve Længde, men er af en temmelig tyk, opsvulmet og oval Form; andet Led er endeel tyndere end første, næsten liniedannet (dog lidt tyndere ved Roden end mod Enden); tredje Led kortere end første, skjøndt kun meget ubetydeligt, af tydelig Kølleforn, eller indknebet ved Roden. Svøben bestaaer af ti Led, af hvilke det første er det længste, det andet det korteste, de følgende indbyrdes omtrent lige lange og i Længde omtrent midt imellem første og andet (Længden af første Led kan udtrykkes ved Tallet fire, af andet ved Tallet to og af de følgende ved tre). Svøben er rigeligt forsynet med grove Borster, især langs den nederste Rand; ogsaa alle Skafstets Led have endeel Borster.

De nederste Følere (fig. 4) have omtrent de øverstes halve Længde, og ere tillige af svagere Bygning. Skafstet er tre Gange saa langt som Svøben; dets tredje Led tre Gange saa langt som andet, hvilket er noget længer end første; fjerde Led er kortere end tredje, skjøndt kun ubetydeligt (de forholde sig til hinanden som 8 til 9); begge ere liniedannede. Svøben er af temmelig stærk Bygning, toleddet, dens første Led kun lidt længer end andet (de forholde sig indbyrdes som 4 til 3). Alle Leddene ere forsynede med endeel Borster.

Djnene ere „af rød Farve,“ *) forholdsvis temmelig store, rundagtige, sammensatte af en Mængde pæredannede Lindser, og ligge tæt bag Roden af de øverste Følere.

Rindbakterne (fig. 11) ere stærke, i Enden væbnede med Tænder og Torne (fig. 11 a), forsynede med en lang Palpe (omtrent dobbelt saa lang som Rindbakterien), bestaaende af to lange Led foruden Rodknuden; det sidste Led ender med een Torn og to Borster (11 b). Rjæberne have intet Afvigende

---

*) Hos de i Spiritus opbevarede Dyr var Farven forsvunden.

i deres Form. Og dette synes heller ikke at være Tilfældet med Rjæbefødderne (fig. 13), hvorhos dog kan mærkes, at jeg ikke har iagttaget mere end et Par Rjæbeplader paa dem, hvilket dog rimeligviis er tilfældigt, og maa tilskrives disse Deles ringe Størrelse.

Første Fodpar (fig. 5) er temmelig lille og af almindelig Form. Leddenes indbyrdes Længdeforhold kan ansættes saaledes: $7 + 2 + 3 + 3 + 5 + 3$.

Andet Fodpar (fig. 6) vilde, udstrakt i en lige Linie, omtrent være tre Gange saa langt som første. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent: $7 + 2 + 1\frac{3}{4} + \frac{1}{4} + 9 + 8$. Dette Fodpar udmærker sig ved den overordentlige Størrelse og Brede af Haanden eller femte Led og ved fjerde Led's (x) aldeles rudimentære Tilstand. Første Led er lidt krummet, koldedannet, dog tillige lidt prismatisk, idet en Kjel hæver sig langs den ydre Side, og ender med en stærk Torn; andet Led er uregelmæssigt firkantet, tredie Led temmelig rundt; det rudimentære fjerde Led viser sig som en lille Triangel. Haanden er af oval, stærkt opsvulmet Form, med en stor fremtrædende Torn mod Roden paa den indre Rand. Kloen krum, stor, stærk. Borster viser dette Fodpar næsten ingen Spor til.

Bed Roden af det paa den indre Side viser sig et Par smaa, meget regelmæssigt ovale Gjælleblærer *) (fig. 1, 1 og fig. 8). Gjælleblærerne paa de to følgende, fodblose Ringe ere lidt længere, men tillige forholdsviis smallere, og altsaa af en meget langstrakt-oval Form (idetmindste dobbelt saa lange som brede).

Tredie Fodpar (fig. 7) er af en temmelig langstrakt og tynd Bygning. Det indbyrdes Forhold af Leddene er om-

*) Længden af dem hos det udmaalte Individ $\frac{3}{8}$ '''', Bredden $\frac{1}{8}$ '''.

trent: $17 + 3 + 11 + 9 + 11 + 9$. Første og tredie Led kølledannede; andet Led firkantet, lidt skjævt; fjerde Led langstrakt ovalt, næsten liniedannet; femte Led lidt halvmaancformigt bøjet med en Torn nær Roden paa den indvendige Side, der svarer mod Kloen; denne stærk, kun lidt krummet. Stærke men temmelig korte Borster, især paa den indvendige Side af de tre første Led.

Fjerde Fodpar er lidt større og stærkere end tredie, men ibrigt omtrent af samme Beskaffenhed. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $3 + \frac{3}{4} + 2 + 2 + 3\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$. Det er altsaa især femte Led, som forholdsvis tiltager i Længde, og bliver det største.

Femte Fodpar er atter ubetydeligt længer end fjerde, og tillige endeel stærkere; ogsaa er Leddenes Længdeforhold lidt forandret; det viser sig næmlig saaledes: $2\frac{1}{2} + 1 + 2 + 2 + 3\frac{3}{4} + 3$. Det er altsaa især femte og sjette Led, som vore lidt. Men Formen er i Hovedsagen ganske som hos de to foregaaende Fodpar.

Bagkroppen (fig. 9) er vistnok meget lille, men dog tillige meget tydelig og fuldstændigt uddannet, saa at den ikke synes at fortjene Betegnelsen rudimentær. Den er bøjet lige ned, saa at den, naar Dyret betragtes fra Rygsladen, slet ikke iagttages, eller kun som en lille Knude, ligesom hos de øvrige Læmodipoder (fig. 2, x). Den danner altsaa en næsten ret Vinkel med Forkroppen, og bestaaer af fem*), vel adstilte og tydeligt betegnede Ringe (b, c, d, e, f), af hvilke de to sidste overgaae de øvrige lidt i Længde. Fra den næstsidste Rings Bugslade udgaaer et Par Lemmer (h), af en langstrakt og tynd

*) Det er endogsaa muligt, ligesom det i sig selv ikke er urimeligt, at Bagkroppen bestaaer af sex Ringe, idet den Ring, jeg har betragtet som den femte, maaskee er sammensat af to, temmelig tæt forenede.

Form (omtrent af lige Længde med Bagkroppen), sammensatte af to Led, af hvilke det andet, som har Sabelform, staaer i Længde lidt tilbage for det første; den bageste Rand af sidste Led er fint saugtaget (fig. 10), ligesom ogsaa Nodleddet er væbnet med Torne eller Saugtagger paa bageste Rand. Mellem dette Par Lemmer ved deres Nod fremtræde to, meget smaa, ovale eller blæredannede Nodskaber (g). Bagkroppens sidste Ring, som i Enden er noget udskaaen, er ligeledes forsynet med et Par Lemmer (i), der ganske svare til de hos foregaaende Ring beskrevne, kun at de ere lidt mindre.

For denne Art kan forelobigen følgende Diagnose angives:

Cercops Holbölli: oculis rubris, cornu incurvato capitis aculeisque duobus marginis anterioris, aculeis annuli thoracici secundi quatuor, annuli tertii quartique binis marginis anterioris. Long. 3—4^{mm}.

Ægina longicornis Kr.

(Tab. VII, Fig. 1—12).

Denne nye Art har Kaptajn Holbøll fundet ved Narsalik (6 Mile syd for Frederikshaab) i stor Mængde paa Leerbund i 12—16 Favnes Dybde mellem Annelide-Rør. Ved Godthaab har han truffet den paa Sertularier paa 45—60 Favnes Dybde. Lillige har han bemærket, at den paa sidste Sted kommer ind paa 25 Favnes Dybde i Marts og April, og vælger tangbevoret Sandbund til Dopholdssted.

Farven hos det levende Dyr er, efter Holbøll, kastaniebrun, dog ikke reen.

Sammenlignet med den i Grønland saa almindelige *Capr. septentrionalis* har nærværende Art (Tab. VII, Fig. 1) i alle sine Dele en langstrakt og tynd Form. Det er overhovedet den langstrakte og glatte Form, de meget lange Følere, det lange og smalle andet Fodpar, de liniedannede Gjælleblade,

samt den tydelige Bagtrop, som gjøre dette Dyr meget let fjendeligt.

Hovedets Overflade er glat, uden Spor til Knude. Ogsaa Brystringene vise hverken Knuder eller Torne. Hos voksne Individider er Hovedet kortere end første Brystring, og i højere Grad hos Hannerne end hos Hunnerne; hos Ungerne derimod er Hovedet lidt længere end første Brystring. Ringenes indbyrdes Længdeforhold er saa afværende hos Hannen, Hunnen og unge Individider, ja viser saa megen individuel Afværling, at Intet i Almindelighed derom kan siges.

De øverste Følere ere meget lange, i Længde næsten stemmende med Dyrets Totallængde. Skaflet næsten $\frac{1}{2}$ Gang saa langt som Svøben hos store Hanner; hos Hunner kun lidt længere end Svøben, hos Unger endog kortere end Svøben. Dets andet Led det længste, næsten dobbelt saa langt som første, der er det korteste; tredje Led er vel et betydeligt Stykke længere end første, dog ikke saameget, som det selv er kortere end andet. Svøben bestaaer af 26 Led*), der alle have meget større Længde end Brede; tildeels ere de vel ganske lidt tykkere mod Enden end ved Roden, dog ingenlunde saaledes, at de nærme sig til Form af Serkanter; første Led er meget langt hos Hannen (Fig. 11, b), længere end de følgende fire Led tilfammentagne, og udgjør omtrent $\frac{1}{7}$ af Svøbens Længde. Paa Grund af Krenuleringen, saavel af dets øverste som nederste Rand, faaer det Udseende, som om det egentlig bestod af sex smaa Led, hvilket dog ikke er Tilfældet; hos Hunnen viser det derimod ganske det almindelige Forhold, det vil sige, det er kun omtrent dobbelt saa langt som andet og uden Krenulering. Børsterne ere svagere og færre i Tallet end hos Cap. septen-

*) Hos den udmaalte Han; hos Hunnen kun 24.

trionalis, men vise med Hensyn til Anordning et ganske analogt Forhold.

De nederste Følere indeholdes omtrent tre Gange i Totallængden, og have hos vorne Individier kun lidt mere end en Trediedeel af de øverstes Længde (hos Unger Halvdelen eller mere). Skaftet er fire til fem Gange saa langt som Svøben, dets første Led meget tykkere, men tillige meget kortere end andet; fjerde Led er det længste, endeel længere end tredie, og mere end dobbelt saa langt som Svøben. Svøben (Fig. 2) er tydeligt toleddet; det første Led (b) omtrent fem Gange saa langt som andet, langs Siderne knudret eller krenuleret, som om det bestod af flere smaa Led; andet Led nærmer sig det Cylindriske. Borstebeklædningen er temmelig svag; Skaftets to første Led vise ingen Borster; de følgende derimod, saavel som Svøben, endeel, især langs den nederste Rand, dog kun meget korte, og langt fra ikke i saa stort Antal som hos *Caprella septentrionalis*.

Djæne smaa og af den sædvanlige rundagtige Form.

Kindbaffen (Fig. 3) viser mod Midten en fremragende Knude af et uregelmæssigt femkantet Omrids (3, a); ovenover denne Knude ere ti Tænder anbragte i to Tværrækker, syv mindre i den nederste Række, tre større i den øverste (3, b og 3*); ovenover disse paa den inderste Rand iagttages de tre, sædvanligt forekommende, smaa Fjerborster, af hvilke den nederste er den længste; Kindbaffens to Spidser er hver væbnet med fem Tænder (3, c og 3 **). Palpen er endeel længere end Kindbaffen (de forholde sig som 10 til 7), tydeligt treleddet, sidste Led det længste; dette Led har mod Enden af den indre Rand to lange Borster, mellem hvilke sex smaa Torne ere anbragte, tæt ved Siden af hverandre; det mellemste Led har endeel Borster langs den inderste Rand og tre i Enden af den yderste.

Første Par Kjæber (Fig. 4) har i Enden af den ydre Green (a) en Mængde temmelig smaa Torne af almindelig Beskaffenhed; den indre Green (b) viser to Rækker lange Torne, den ene langs med Enderanden, den anden saa langt bag denne, at den med Spidserne næppe berører den førstes Rod (4*).

Andet Par Kjæber (Fig. 5) har forholdsviis en noget bred Form, især den ydre Plade, men viser iøvrigt intet Særegt.

Kjæbefødderne (Fig. 6) ere temmelig smaa, af langstrakt og spæd Form, med lange Palper. Den lille indre Tyggeplade udsender fra Enderanden adskillige lange Børster, der ere tæt besatte med korte Sidebørster, og desuden en Række smaa Tænder (6*). Den større ydre Tyggeplade har langs den indre Rand en halv Snees smaa Tænder*) foruden et større Antal Børster; i Enden er den forsynet med smaa Børster af middelmaadig Længde (6**).

Første Fodpar (Fig. 7) udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ af Totallængden. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er følgende: $5\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} + 4 + 5 + 4$. De tre første Led ere langstrakte og tynde, isærdeleshed det første; fjerde Led udvikler sig temmelig stærkt forneden, og faaer derved Kjollesform eller Form af en langstrakt, noget uregelmæssig Triangel; femte Led er langstrakt ægdannet, foroven, hvor det forener sig med fjerde Led, temmelig lige afftaaret. Kloen temmelig spæd. Af Børster har første Led blot en meget lille i Enden af bageste Rand, andet Led paa samme Sted tre eller fire, tredie og fjerde Led derimod hver en tæt Duff af temmelig store Børster mod Enden af bageste Rand; femte Led viser allerøverst paa bageste Rand to smaa, ved Siden af hinanden siddende Torne, der svare mod

*) Disse Tænder aftage i Størrelse fra den øverste til den nederste.

Spidsen af Kloen; hele den øvrige Længde af bageste Rand er besat med smaa Borster. Ogsaa Kloen har meget smaa Borster paa bageste Rand. Paa dette Fodpars forreste Rand har jeg ingen Borster bemærket uden nogle faa Stykker i Enden af femte Led.

Andet Fodpar (Fig. 8) udgjør mere end, den halve Totallængde, eller er mere end tre Gange saa langt som første. Leddenes indbyrdes Længdeforhold hos Hannen: $24+2+4+1+21+13$, hos Hunnen $26+2+4+2+27+20$. Første Led er meget langstrakt og tyndt, paa den ydre Side forsynet med en noget knudret Krista, der ender med en Torn (S, a); ogsaa andet Led ender med en Torn*); tredje Led har i Enden af den bageste Rand et Par meget smaa Borster; Haanden er meget stor (dog hos Hannen noget kortere end første Led), af en noget langstrakt-ægdannet Form; mod den forreste Rand er den temmelig opsvulmet, bagtil derimod meget tynd og sammentrykket, væbnet med to meget store Tænder eller Saugtagger, af hvilke den første, lidt større, er rettet næsten lige bagud, den anden derimod lodret nedad; den bageste Rand viser fra den første Tand nedefter endeel smaa Borster; den forreste Rand er forneden forlænget til en spids Torn. Kloen er temmelig stærkt krummet, med enkelte, overmaade smaa Borster.

Gjællebladene ere smalle, næsten liniebannede, Længden omtrent fire Gange saa stor som Bredden. Dog gjælder dette kun voksne Individier. Hos Unger er Formen mere oval, Længden kun omtrent $2\frac{1}{2}$ Gange større end Bredden.

Tredie Fodpar (Fig. 10), som er hæftet i Enden af den Brystring, til hvilken det hører, udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Totallængden. Leddenes indbyrdes Længdeforhold var følgende

*) Hos Hunnen har jeg ingen Torn fundet i Enden af første og andet Led.

hos en voksen Han: $12+2+11+9+9+7^*$). Første Led meget langt (det længste), tyndt, i ringe Grad kølledannet; andet Led, som indeholdes omtrent sex Gange i førstes Længde, har i Enden af bageste Rand et Par meget smaa Borster; tredie Led, det næstlængste, er langstrakt, smalt, i ringe Grad kølledannet, langs den bageste Rand forsynet med fem eller sex smaa Borster, og i Enden af den forreste med to eller tre; fjerde Led lidt kortere end tredie, men omtrent af Form som dette, med stærkere Borstevæbning (Borsterne paa den bageste Rand ere ikke alene langt flere i Tallet, men gjøre næsten Overgangen til at blive Torne). Haanden af Længde som fjerde Led og kun lidt bredere end dette, altsaa næsten linieformig, med en Knude paa den bageste Rand nær Roden, hvilken Knude er væbnet med to smaa Torne; nedenfor Knuden viser den bageste Rand en Mængde (over tyve) smaa Torne; forreste Rand er forsynet med endeel smaa Haar, der ere anbragte parviis. Kloen er lang (den udgjør næsten $\frac{4}{5}$ af Haandens Længde) men temmelig svag og kun lidt krummet.

Fjerde Fodpar er ubetydeligt længere end tredie, og viser et lidt forandret Forhold med Hensyn til Leddenes indbyrdes Længde; denne var næmlig hos den voksne Han følgende: $10+2+12+8+11+8^{**}$). Men isvrigt ligne de hinanden aldeles i Bygning: den eneste Forstjæl, jeg har kunnet iagttage, er den, at tredie Led har flere Borster langs den bageste Rand, og at Haandens Knude maaskee er rykket noget længere bort fra Roden og er væbnet med tre Torne (dog fandt jeg ikke disse to sidste Forhold bekræftede hos Hunnen).

Femte Fodpar er et ikke ubetydeligt Stykke længer end

*) Hos den udmaalte Hun fandt jeg det saaledes: $7+1+6\frac{1}{2}+5+6+5$; altsaa Forholdet af de to sidste Led noget forandret.

***) Hos Hunnen fandt jeg det: $7+1+7\frac{1}{2}+5+7\frac{1}{2}+5\frac{1}{2}$.

fjerde, og udgjør omtrent Halvdelen af Totallængden hos begge Kjøn; Leddenes indbyrdes Længdeforhold hos Hannen: 12 + 2 + 15 + 10 + 14 + 9; hos Hunnen: $7\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 9 + 6\frac{1}{2} + 9 + 6\frac{1}{2}$. I Form og Bestaffenhed stemmer det forresten ganske med fjerde Par, kun at det forholdsvis er endnu mere langstrakt og smalt.

Bagkroppen (Fig. 9 A og 9 B), er, skjøndt meget lille, dog ret tydelig, og danner en noget stump Vinkel med sidste Brystring. Den bestaaer af to tydelige, men plumpe Led, hvert forsynet med et Par smaa Vedhæng eller Lemmer. Det første Par af disse Lemmer (9 A og 9 B, a) har en meget stærk eller selv plump Bygning, og bestaaer af to Led, af hvilke det første er meget stærkt opsvulmet, det andet derimod er pladebannet, ovalt. Det sidste Par (9 B, b og 9 *) er mindre, smallere, kun dannet af et Led, paa den indre Rand i omtrent dens nederste Halvdeel væbnet med smaa Tænder.

Paa et Individ af denne Art fandtes et parasitisk Dyr af Middeform og af omtrent $\frac{1}{8}$ '' Længde, hvilket ved at løsriveres fra dets Fostermoder blev noget beskadiget. Figur 12 fremstiller den ubeskadigede Deel af dette Dyr *).

De følgende Linier kunne tjene som Artens Diagnose.

E. longicornis: lævis, forma gracili; antennæ superiores longissimæ (longitudinem animalis fere æquantes); vesiculæ branchiales fere lineares. Manus secundi pedum paris dentibus duobus.

*) Undertiden har jeg paa nordiske Kaprellaer truffet en lille hvid Igle fæstet, dog kun enkelte Individier.

Explicatio tabularum.

Tab. VI fig. 1—13. *Cercops Holbölli* Kr.

- fig. 1. *Cercops Holbölli* ♂, a latere (ultimo pede remoto) magnitudine auctus; l, m, n, vesiculæ branchiales.
- fig. 2. *Cercops Holbölli* ♂, a dorso.
- fig. 3. Antenna superior.
- fig. 4. Antenna inferior.
- fig. 5. Pes primi paris.
- fig. 6. Pes secundi paris; x. articulus quartus rudimentaris.
- fig. 7. Pes tertii paris.
- fig. 8. Vesicula branchialis prima.
- fig. 9. Abdomen; a. pars annuli thoracici ultimi posterior. b, c, d, e, f. annuli quinque abdominis; g. organa vesicularia; h, i. membra abdominalia.
- fig. 10. Pes abdominalis prioris paris.
- fig. 11. Mandibula cum palpo triarticulato; 11, a. pars mandibulæ terminalis; 11, b. apex palpi.
- fig. 12. Maxilla posterioris paris.
- fig. 14. Pes maxillaris.
- fig. 14—20 *Caprella Januarii* Kr.
- fig. 14. *Caprella Januarii* ♂, magnitudine aucta; e. pes secundi paris; f, g. vesiculæ branchiales.
- fig. 15. *Caprella Januarii* ♀, magnitudine aucta, antennis pedibusque remotis.
- fig. 16. Antenna feminae superior.
- fig. 17. Pes primi paris ♂.
- fig. 18. Pes secundi paris ♀.
- fig. 19. Pes tertii paris.
- fig. 20. Pes maxillaris.

Tab. VII, fig. 1—12. *Ægina longicornis* Kr.

- fig. 1. *Ægina longicornis* a latere, parum aucta. Ultimum pedum par figura non expressum est, ut distinctius appareat abdomen.
- fig. 2. Flagellum antennarum inferiorum; a. apex pedunculi; b. articulus flagelli primus; c articulus flagelli secundus.

- Tab. VII fig. 3. Mandibula cum palpo triarticulato; a. eminentia mandibulæ irregularis; b & 3*. dentes decem duabus seriebus transversalibus positi. c & 3**.
- Apex mandibulæ bifurcata.
- fig. 3. Maxilla prioris paris; a. ramus exterior; b. ramus interior; 4*. pars rami interioris terminalis.
- fig. 5. Maxilla posterioris paris.
- fig. 6. Pedes maxillares; 6*. lamina maxillaris interior; 6**. lamina maxillaris exterior.
- fig. 7. Pes primi paris.
- fig. 8. Pes secundi paris m̄aris. a. aculeus primi articuli terminalis.
- fig. 9 A. Annulus thoracis quintus (u), sextus (x), septimusque (x) cum abdomine, infra exhibit; a. pedes abdominales primi paris.
- fig. 9 B. Septimus articulus (x) cum abdomine biarticulata (y-z) ejusque pedibus (a-b); 9*. pes abdominalis secundi paris.
- fig. 10. pes tertii paris ♂.
- fig. 11. Pars flagelli antennarum superiorum basalis; a. pars pedunculi terminalis; b. articulus flagelli primus.
- fig. 12. Animal parasiticum, longitudine $\frac{1}{8}$ ''' in *Ægina longicorni* inventum; pars ejus posterior deest.
- fig. 13—23. *Leptomera pedata* Abildg.
- fig. 13. Antenna inferior.
- fig. 14. Pes tertii paris cum vesicula branchiali annexa; 14* aculeus articuli quinti.
- fig. 15. Pes sexti paris.
- fig. 16. Mandibula cum palpo triarticulato; 16*. pars mandibulæ terminalis, bifurcata.
- fig. 17. Maxilla prioris paris.
- fig. 18. Maxilla posterioris paris.
- fig. 19. Pes maxillaris.
- fig. 20. Pes primi paris; a. protuberantia manus conica.
- fig. 21. Pes quinti paris.
- fig. 22. Pes secundi paris ♂ (a) et ♀ (b).

Tab. VII fig. 23. Abdomen supra (a) et a latere (b) exhibitum. m. annulus thoracicus septimus; n. abdomen; o. organa vesicularia; p. pes abdominalis primi paris; q. pes abdominalis secundi paris; 23*. idem auctior.

fig. 24—28. *Caprella lobata* Müll.

fig. 24. Quintus (a), sextus (b), septimusque (c) thoracis annuli cum abdomine (d) supra. 24*. Abdomen auctius magnitudine.

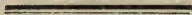
fig. 25. Flagellum antennarum superiorum ♂. x. articulus basalis.

fig. 26. Pes primi paris ♀.

fig. 27. Manus secundi paris cum ungue.

fig. 28. Aculeus articuli quinti in pede tertii paris.

(Sluttes i næste Hæfte).

Forfeg

til en ny Classification af Planarierne (*Planarica Dugès**) grundet paa mikroskopisk-anatomiske Undersøgelser.

ved

A. S. Ørsted.

I.

«*Fasciola hepatica*, quæ vere ex aqua originem ducit.»
 I disse Ord udtalte Pallas (*Zoophyt.* p. 412) den Anskuelse, som Linné havde gjort gjældende og som derfor naturligtviis fandt almindelig Tiltro, nemlig at Indvoldsormene levede nogen Tid i Vandet, inden de kom ind i Dyrenes Legemer. Denne Mening opstod hos Linné, efterat han havde opdaget *Hirudo alba* (*Planaria lactea*), da han nemlig antog, at den faldt sammen med *Fasciola hepatica* (*Distoma hepaticum*). D. F. Müller var det forbeholdt at vise det Urigtige i denne Anskuelse, idet han hævdede de Dyrs Selvstændighed, som man hidindtil havde forverlet med Indvoldsormene og henførte dem til en egen Slægt, *Planaria* (*Prodom. Zool. Dan. 1776*). Allerede 1773 havde han beskrevet 30 Arter, men forenede med

*) Det maa her strax bemærkes, at *Planarica Dugès* i det følgende deles i: *Planarica* (de egentlige Planarier) og *Cestoidina*, der svare til *Micruræa*, den største Deel af *Gyrathricina* og *Nemeritina* i Ehrenbergs Classification i *Symbolæ physicæ*.

Distoma i een Slægt Fasciola. Flere af disse Arter afbildedes i Zool. Dan. og 8 nye Arter foiedes hertil. Nu fulgte der en lang Periode, i hvilken alle de Forfattere, som skrev om Planarierne, lige fra Gmelin til Cuvier og Oken, hentede deres Kundskaber alene fra Müllers Skrifter, uden at undersøge dem i Naturen, saa at Baer var den første, som (1826) i en Afhandling, hvori ogsaa det Historiske om Planarierne meget grundigen fremstilles, gav Oplysninger om de mange feilagtige Ansættelser, som alle tidligere Forfattere havde havt om disse Dyrs hele Organisation*). Den anatomiske Fremstilling, som her gives af 4 Arter, er i alt Væsentligt bleven bestyrket ved senere Undersøgelser. I samme Aar beskrev D. Fabricius en Deel nye Arter, som ere ledsagede med ret gode Afbildninger; med Hensyn til den indre Bygning derimod gives aldeles ingen Oplysninger**). I denne Henseende skete betydelige Fremskridt ved to Afhandlinger af Dugès fra 1828 og 1830***). Han beskriver desuden her mange nye Arter, og deler Müllers Planaria i 4 Slægter efter Tarmkanalens Bestaaffenhed og Mundens Stilling, nemlig: Prostoma (Tarmkanalen cylindrisk, Munden i den forreste og Gæbber i den bageste Ende af Kroppen), Derostoma (Tarmkanalen uden Forgreninger, Munden paa Underfladen i Nærheden af Kroppens forreste Ende), Mesostoma (Tarmkanalen som den foregaaende, men Munden midt paa Underfladen), Planaria (Tarmkanalen forgrenet, Munden paa Underfladen). Efter denne Forfatter viser Planarierne det største Slægtskab med Iglerne, Indboldsormene og nogle af Infusionsdyrene. Ehrenberg har senere forenet Planarierne med Slægterne

*) Nova Acta phys. med. Acad. cæsar. Leop. Car. Vol. 12. p. 690.

***) Det Kongelige Danske Videnskabsbernes Selskabs naturh. og math. Skrifter. 2den Deel, 1826.

***) Annales des scienc. nat. Tom. 15 & 21.

Nais og Gordius til en egen Klasse Turbellaria, i hvilken de fordeles i mange Familier og Slægter. Men som vi i det Følgende skulle see, ere mange af Slægterne begrundede paa Charakterer, som støtte sig paa en urigtig Opfattelse af disse Dyrs Organisation, og den hele Klasse maa falde bort, da den indbefatter Dyr af meget forskjelligt Slægtskab ¹⁾).

Samme Forfatter har ved meget stærkt forstørrede Afbildninger af to Arter givet Oplysninger om disses indre Bygning ²⁾. Focke har underkastet een Art (*Planaria lingua* Müll.) en meget omhyggelig anatomisk og physiologisk Undersøgelse ³⁾, og Huschke var den Første, som rigtigt har tydet den indre Bygning af den mærkelige Slægt *Borlasia* Oken ⁴⁾. Senere belæmredes Planarierne med en Mængde nye Slægtsnavne ⁵⁾, som kun kunne tjene til at forøge Synonymernes Antal, da ikke nogen af disse Slægter var vel begrundet. De ere alle sammenstillede af Blainville ⁶⁾. Johnston har beskrevet en Deel Arter af Slægten *Borlasia* ⁷⁾, men meget urigtigt opfattet den indre Bygning; hvilket Rathke har godtgjort i en anatomisk Undersøgelse af en Art af denne Slægt ⁸⁾. Ligeledes ere nogle nye Arter beskrevne af Grube ⁹⁾.

1) *Symbolæ physicae*.

2) *Abh. der Academie der Wissensch. zu Berlin*. 1835.

3) *Annalen des Wiener-Museums*. Vol. I.

4) *Ibid* 1830.

5) *Fernemmelig ved Delle Chiaje's Mem. sulla storia e notomia degli animali senza vertebre del regno di Napoli*.

6) *Diction. des sciences natur.* Article Vers.

7) *Jardine Magazine of nat. hist.* Vol. I.

8) *Neueste Schriften der naturforschenden Gesellschaft in Danzig*. 2 B. 2 S. 1842.

9) *Actinien, Epinodermen und Würmer, beschrieben von Grube*. 1840. Jeg maa beklage, at jeg endnu ikke har været istand til at gjøre mig bekendt med Schultze's Afhandling: *De Planariarum vivendi ratione et structura penitiori nonnulla*.

II.

Efter denne historiske Fremstilling af Litteraturen skulle vi gjennemgaae de forskjellige Organsystemer og dernæst de Principer, vi antage, maae lægges til Grund for Klassifikationen af Planarierne.

Nervesystemet.

Endnu er ikke noget fuldstændigt Nervesystem bleven paavist hos Planarierne. Hvad Rathke i sin Anatomie over Borlasia (loc. cit. p. 100) fører herhen, maa, som i det Følgende vil blive viist, henregnes til Circulationsystemet. I den eensformede, kornede Substant, hvoraf næsten hele Legemet bestaaer, finder Dugés stor Liighed med Nervemassen hos de høiere Dyr, antager at den nærmest svarer hertil, og at Nervevirksomheden derfor er ligelig udbredt over hele Legemet. Man maa vel snarere antage, at de elementære Dele, som sammensætte Nerverne og Musklerne hos disse Dyr, endnu kun have differentieret sig saa lidt, at vi ikke kunne skjelne mellem dem, at der altsaa med Hensyn til deres Function er Forskjel imellem dem, om vi endog ikke have været istand til at opdage deres ydre Skjelnesmærker. Ehrenberg angiver, at have seet Nerver, som staae i Forbindelse med Dinene, og denne Angivelse troer jeg at kunne bestyrke; hos *Monocelis lineata* har jeg nemlig især meget tydelig iagttaget, at en eiendommelig Substant fra begge Sider træder i Forbindelse med det i Midten af Hovedet stillede Die. For Resten har jeg ikke kunnet opdage nogen Deel i Legemet, som kan henføres til Nervesystemet.

Foruden Følelsessandsen er idetmindste Organerne for Synet temmelig stærkt udviklede. Dinene bestaae i Almindelighed af en sort, brunlig eller rødlig Pigmentplet, som mere eller mindre omslutter et gjennemsigtigt Legeme. Dette er hos *Microstoma leucops* usædvanligt stort, fladt og

forsynet med to Rækker lysere Punkter (Huller?). Slægten *Monocelis* er meget mærkelig, deels derved, at den kun har eet Øie, som sidder midt paa Hovedet, og deels ved dets meget udviklede Bygning. Det bestaaer nemlig af et aldeles gennemsigtigt, kugleformet, huult Ægeme (*cornea transparens* og *Sclerotica*). Den største Deel af den indvendige Huulhed indtages af et ligeledes kugleformet, mindre gennemsigtigt Glasvædske-Ægeme, der paa begge Sider er forsynet med en kugleformet Linds, hvis spidse Deel vender indad mod Glasvædske-Ægemets Midte. Hos to Arter af denne Slægt findes ovenover den ydre kugleformede Deel af Øiet en Pigmentplet, men hos en tredje mangler denne ganske, saa at hele Øiet er aldeles vandklart. Fra begge Siderne seer man, som ovenfor bemærket, Nervesubstant's tråde i Forbindelse med den yderste gennemsigtige Membran. Vi have altsaa her et Dobbel-Øie, hvor to Linds'er erstatte Mangelen af det ene Øie. Det har i flere Henseender megen Lighed med Øret hos *Molluskerne*. Dette bestaaer saaledes hos *Tergipes laciniatus* ligeledes af et huult, gennemsigtigt, kugleformet Ægeme, i Midten af hvilket der sidder en mørkere Kugle, men denne er bestandig i roterende Bevægelse og mangler desuden Linds'er, hvis Tilstedeværelse hos *Monocelis* maa forjage al Tvivl om Rigtigheden af at betragte dette Organ som Øie og ikke som Øre.

Medens nu denne Øiets meget sammensatte Bygning hos *Monocelis* synes at stride mod ældre Anskuelser, at Dinene hos disse Dyr enten aldeles ikke forestaae nogen Synssands, saaledes som *Dugés* antager, eller at de kun tjene til at skjelne mellem Lys og Mørke (hertil var vel neppe to Linds'er nødvendige), hvilket er *Johannes Müllers* Mening *), saa kan man paa den anden Side ikke nægte, at der er Meget som

*) *J. Müllers Physiologie* p. 281.

taler for, at Synet her endnu kun er i en meget rudimentær Tilstand og uden stor Betydning for disse Dyrs hele Tilværelse; thi deels er der mange Arter, som uden ellers at afvige i Dpholdssted og Levemaade, ganske mangle Dine, deels finder man, at samme Art ofte er underkastet stor Variation i Dinesses Stilling og Antal, hvilket synes at tyde paa, at de ere mindre væsentlige Organer.

Bevægelsen.

Planarierne mangle i Regelen egne Bevægelsesorganer, saa at Bevægelsen maa skee med hele Kroppen. Bevægelsesmaaden er meget forskjellig efter Kroppens Bestaaffenhed. De, som ere flade og i Kroppens Form have Lighed med Iglerne (*Dendrocoela*), stemme ogsaa i Bevægelsesmaaden meget overeens med disse. De bevæge sig nemlig meest hen ad faste Legemer ved at strække Kroppens forreste Deel frem, medens de trykke sig fast med Bagkroppen, derpaa hæfte Forenden og trække Kroppens bageste Deel efter o. s. v. De kunne dog ogsaa bevæge sig jævnt henglidende uden nogen tydelig Bevægelse af Kroppens Dele. Saaledes seer man dem ofte paa samme Maade som Bandsneglene glide hen ad Bandskorpen tæt trykkede op til samme med Bugfladen, medens Ryggen vender nedad. Komme de derimod ud af Berøring med Bandskorpen (der her tjener dem som et fast Legeme), synke de tilbunds og kunne altsaa ikke gjennemstjære Vandet i forskjellige Retninger, saaledes som de meget smaa, trinde, aflange eller ovale Former (de fleste *Rhabdocoela*). Disse ere ogsaa forsynede med egne Bevægelsesorganer. Paa Kroppens forreste Rand findes nemlig temmelig lange Borster, enkelte eller flere sammen udgaaende fra et fælleds Punkt. De kunne bevæges til alle Sider eller standses efter Vilkaar. Uagtet Bevægelsen fortrinsviis skeer ved hele Kroppen, maae disse Borster dog kunne tjene til deels

at befordre deels til at styre den. Undertiden antager Halen en eiendommelig Bestaafenhed for at kunne staae i Bevægelsens Tjeneste. Den er saaledes hos Slægterne *Monocelis* og *Macrostoma* fladtrykt, meget udvidelig og forsynet med flere Rækker haarde Torne. De bruge den fornemmelig til at trykke sig fast mod Grunden, naar de ville give Kroppen en anden Retning. De meget lange Former (de fleste *Nemertina*) bevæge sig fornemmelig ved at slaae Kroppen i Bugter.

Musklerne synes hos *Planaria* ligesom Nerverne at være i deres første Udvikling; thi kun sjældent fremtræder en eiendommelig Muskelsubstant. Under Slimhuden, som er aldeles overklædt med Fimrehaar, og hvori man ikke kan opdage nogen Structur eller Sammensætning af mindre Dele, findes den parenchymatiske Masse, hvoraf hele Legemet er sammensat. Den bestaaer af Blærer som hos de forskjellige Arter og paa forskjellige Steder i Kroppen have forskjellig Form, Farve og Gjennemfigtighed. De ere saaledes lige under Slimhuden oftest mindre og fyldte med det farvende Pigment, saa at de egentlig danne en egen Pigmenthud; paa Bugsladen ere de ligeledes mindre og mere concentrerede, saa at de her danne en fastere Masse. Denne Substant maa da antages at besidde Musklernes eiendommelige Udvidnings- og Sammentræknings-Egne. Af *Planaria* er der kun een lille Gruppe, *Mesostomeæ*, som har et eiendommeligt Muskellag. Det begynder i den forreste Ende af Kroppen, deler sig derpaa snart i to Striber, som løbe langs ned mod Kroppens Sider omtrent til Midten af samme. Hver Stribe bestaaer af faa Muskelbundter, og hvert Muskelbundt er omgivet af en gjennemfigtig Skede, der i regelmæssige Afstande er forsynet med Indsnøringer. Herved opstaae særskilte Rum, hvori de enkelte Muskelfibre ligge som sylformede Legemer, der ved en meget tynd Forlængelse staaer i Forbindelse med hverandre gennem de forskjellige Rum. Hos *Nemertina*

derimod, beskriver Nathte, som har havt Leilighed til at undersøge en stor Art, Slimhed, Læderhud og under denne Lag af Tver- og Længde-Muskler. Alle disse Dele ere som oftest tydeligt udviklede og lette at iagttage.

Tarmekanalens.

Hos Planaria er Tarmekanalens ikkun forsynet med een Åbning, der meget sjældent sidder i Enden af Kroppen (Prostomea), men i Almindelighed paa Underfladen, snart nærmere den forreste Ende, snart paa Midten (Mesostomea) og undertiden endog meget nær Kroppens bageste Ende (Telostoma). Denne Åbning tjener altsaa baade som Mundaabning og som Gæddor og fører ind til et Organ, i hvilket baade Mund og Mave ere forenede, men som dog i det Følgende altid vil blive betegnet med Benævnelsen Mund. Dennes meget forskellige Bestaafenhed afgiver de vigtigste Charakterer for Familier og Slægter. Hos Dendrocoela er Munden et langt Rør, som ligger frit i en egen Hule og med sin bageste Ende er fastvoxet til Tarmekanalens. Den bestaaer af flere Lag Længde- og Tver-Muskler, som danne en hvid, meget seig og fast Masse, der besidder en meget betydelig Grad af Udvidnings- og Sammentræknings-Evne, saa at den kan antage de forskjelligste Former. Naar den skal nedsluge et Legeme skydes den, idet Kroppen sammentrækkes, saa langt ud, at dens bageste Deel kommer til at ligge i Mundaabningen og den antager da Formen af en lang Tragt. Hos Rhabdocoela ligger Munden ikke frit i en egen Hule, men er enten ganske eller for største Delen sammenvoren med den omgivende Legemsmasse. Her finder derfor en Udfrængning Sted af Munden, naar den skal omslutte Føden. Hos Prostoma har den Formen af en lang Regle og er tydeligt afdeelt i to Partier, et forreste, som er forsynet med mange Punkter, og et bageste med tydeligt fremtrædende Længde-

og Tver = Muskler. Hos Vortex bestaaer den forreste Deel af en meget tynd Hud, og den bageste er foran forsynet med en Række spidse og, som det synes, haarde Papiller, der i det Mindste hos een Art (Vortex littoralis) paa Midten ere omgivne af en Krands meget fine Borster. Disse Papiller komme først tilsynne, idet Munden udtrænges, og erstatte rimeligviis Mangelen af Tænder. Mesostomeæ ere i Mundens Bestaaffenhed meget afvigende fra de foregaaende. Munden er nemlig her ringformet og sammensat af et stort Antal Muskelbunder, der ere stillede horizontalt ved Siden af hinanden i en Kreds, saa at de danne en Ring. Medens Munden ellers er parallel med Kroppens Længde og Tarmekanal, staaer den her lodret paa samme. Hos Microstomeæ er Munden reduceret til en noget muskuløs Rand omkring Mundaabningen og hos Microcoela mangler den ganske, saa at Mundaabningen fører lige ind i Tarmekanal.

Munden fører i Almindelighed lige ind i Tarmekanal, kun hos Prostoma findes et langt Spiserør, som fører ned til et Slags Formave, der er tondeformet og dannet af Muskelag ganske ligesom Munden, saa at denne Slægt baade i Henseende til Mundens Stilling og Tarmekanalens Bestaaffenhed gjør en mærkbar Udtagelse. Tarmekanal er indgravet i Legemets Masse uden at være forsynet med nogen egen Hud. Dog ere maaskee Microcoela afvigende fra denne Regel, da jeg hos *Leptoplana atomata* har fundet Mave omgivet af et tykt Muskelag. Hos *Dendrocoela* er Tarmekanal forgrenet ligesom hos Trematoderne; dette sees især meget smukt hos *Planaria lactea* formedelst Tarmekanalens mørkere Indhold i Forhold til Kroppens hvide Farve. Hos *Monocelis* udsender den til begge Sider en Mængde ovale Blindsække. Rhabdocoela og Microcoela ere forskjellige fra den foregaaende Afdeling ved en sækformet eller rørformet Tarmekanal uden Forgreninger og

er hos den sidste som oftest meget lille i Forhold til Kroppens Omfang.

Huschke er den første, som har estervist Larmekanalens rigtige Forhold hos *Nemertina*. Mundaabningen findes næsten altid paa Underfladen af Kroppen i Nærheden af den forreste Ende. De adskille sig væsentlig fra *Planarica* ved Tilstedeværelsen af Gaddor, som sidder i Enden af Kroppen. Desuden findes her aldrig nogen udskydelig Mund, men Mundaabningen fører lige ind i Larmekanalens, der herfra fortsætter sig som et lige Rør til Godboret og er ligeledes indgravet i Legemet's Masse uden nogen særegen Hud.

Man finder sjældent andet i Larmekanalens end en farveløs Sliim. Indvoldsorme har jeg oftere truffet hos *Rhabdocoela*. De have meest Lighed med *Leucophra* blandt Infusionsdyrene og ere især mærkelige derved, at de altid ere sammenkjædede eller sammenhobede 3—4, undertiden 8—10 sammen.

Blodløbet.

Planarica adskille sig væsentligt fra *Cestoidina* derved, at de mangle Hjerte, og at Blodet derfor, som vi skulle see i det Følgende, sættes i Bevægelse paa en ganske eiendommelig Maade. Dugès har esterviist, at der hos Slægten *Planaria* findes to Hovedaarer, som med deres Forgreninger danne et sammenhængende Aarenæt (loc. cit. Tom XV Tab. 5 fig. 1), saa at *Planarierne* ogsaa i denne Henseende vise Overensstemmelse med *Zglerne*. Det er endnu ikke lykkedes mig at see noget saadant hos nogen *Planaria*; kun hos *Monocelis* har jeg paa enkelte Steder iagttaget Bevægelser af Blodet, dog ikke i egne Aarer, men i Kanaler, indgravede i Legemet's Masse. Hos *Rhabdocoela* er Aarenes Fordeling kun usfuldstændigt kjendt. Ehrenberg har hos *Derostoma notops* Dugès (*Gyatrix hermaphroditus* Ehrb.) fundet, at der gaar en Aare fra Mun-

dens forreste Deel paa begge Sider af Tarmkanalen, at den i Enden af Kroppen gjer en Bøining og atter vender tilbage til samme Punkt, hvorfra den gik ud.*) Om disse to Narer i den forreste Deel af Kroppen staae i Forbindelse med hinanden eller om Blodlobet er sluttet, er endnu ikke blevet iagttaget. Jeg har ikke kunnet see nogen Forbindelse mellem dem, men tør dog ikke paastaae, at den ikke findes; thi lige saa let som det er at forfølge Narenes Løb hos denne Art i hele den øvrige Deel af Kroppen, ligesaa vanskeligt er det at komme paa det Rene med deres Forhold i den forreste Deel af samme. Disse Narer svare rimeligviis fuldkomment til de Kar, som Focke har iagttaget paa begge Sider af Tarmkanalen hos *Planaria Ehrenbergii*, (men som han ikke antager at være Narer); thi de synes ligeledes at forsvinde ved Munden. Lignende Kar har jeg fundet næsten hos alle de Arter af denne Familie, som jeg har havt Leilighed til nøiere at undersøge; men jeg har endnu ikke været istand til at forfølge dem i hele deres Løb, med mindre man kan antage, at de høre op ved Munden. At de skulle staae i Forbindelse med denne, saaledes som Focke antager, og svare til Insekternes Galdegange, er ikke rimeligt; thi det er ikke let at indsee, hvorledes Munden skulde kunne skydes heelt ud af Mundaabningen, uden at løsrides fra sin Forbindelse med dem. Deres øvrige Forhold tale ogsaa for, at de maa betragtes som Narer; de ere nemlig fyldte med en vandklar eller oftere gulagtig ogsaa ofte rødlig Vædske. Ofte er dennes røde Farve saa stærk, at de meddele Kroppen et rødt Skjær paa de Steder, hvor de findes i større Mængde (saaledes ved Siden af Munden hos *Vortex littoralis*). Jeg har aldrig med fuldkommen Sikkerhed iagttaget Pulsationer eller Undulationer ved Karvæggens Sammentrækning; derimod seer man hos

*) Abhandl. der Berl. Acad. 1835.

Planaria Ehrenbergii meget tydeligt at Bæstken sættes i Bevægelse ved traadformede Klapper, som ere stillede i regelmæssige Afstande fra hinanden og ere i bestandig fimrende Bevægelse. De kunne ikke sammenlignes med de almindelige Fimrehaar; thi disse findes altid i stor Mængde og ere stillede tæt ved Siden af hinanden. Allerede Dugès har efterviist et meget udviklet System af Blodkar hos *Nemertina* (op. cit Tom 21 pl. 2 fig. 6). Ifølge denne Forfatter findes over Mundaabningen to ved en meget kort Aare forenede Hjerter, fra hvilke udgaae Aarer baade fortil og bagtil, hørende til to forskjellige Systemer, af hvilke Aarerne i det ene vise tydeligere Sammentrækninger end i det andet. Jeg troer hertil at kunne føie, at hvert af de to Hjerter atter er deelt i to mindre, af hvilke det forreste indeholder Blod af en mørkere Farve end det bageste. Hvad Karrenes Sammentrækninger derimod angaaer, da maa jeg tiltræde Ehrenbergs Mening, at saadanne ikke finde Sted, i det mindste maa de være meget svage. Rathke har nylig, uden at tage Dugès's tidligere Jagttagelser i Betragtning, erklæret Hjerterne for at være Hjerne og de derfra udgaaende Aarer for Nerver. Denne Paastand gjendrives vistnok fuldkomment derved, at Blodet i de Organer, som Dugès antager for Hjerter, ved Tryk imellem Glasplader kan udpresfes, saa at de tabe deres røde Farve. I Almindelighed er Blodets Farve i Hjerterne saa stærk, at den skinner igjennem Huden og viser sig paa Overfladen som røde Punkter. Dette sees især meget tydeligt, naar Kroppen har en lys Farve, saasom hos *Planaria rosea* Müll.

Respirationen.

Hos *Planaria* findes ikke noget særegt Organ, som kan antages at staae i Respirationens Tjeneste. Denne maa da rimeligviis foregaae gjennem Slimhuden, som bedækker hele

Kroppens Overflade, og Himrehaarene, som ere i uafslædig Bevægelse, bevirke en stadig Tilstrømning af friskt Vand.

Heller ikke Nemertina har man hidindtil tillagt noget eget Respirationsorgan; et saadant findes dog hos de fleste, rigtignok af en meget simpel Veskaffenhed. Paa begge Sider af Hovedet findes nemlig en Spalte, som fører næsten lige ind til Hjerternes Bægge. Den kan aabnes og lukkes efter Behag. Naar den aabnes, træder Hjertets røde Farve tydeligt frem i dens Bund. Ved disse Spalter kan Vandet altsaa komme i umiddelbar Berørelse med selve Hjerternes Bægge og Respirationen herved befordres; dog maa man ogsaa antage, at den for en stor Deel er henviist til hele Huden. Rathke, der i Hjerterne seer Hjerne, kommer derved til at betragte disse Spalter som Foleorganer (loc. cit. p. 94).

Forplantningen.

Af alle Organer ere Forplantningsorganerne de, som her opnaae den høieste Udvikling. Planarierne ere androgyne eller have maaskee undertiden adskilt Køn. Generationsorganerne ere samtidigt beskrevne hos Slægten Planaria af Duges og Baer, men af denne sidste i flere Henseender urigtigt. Duges's Jagtagelser herover finder man i alt Væsentligt bestyrkes ved Undersøgelser i Naturen. I Almindelighed have Generationsorganerne følgende Veskaffenhed. Læt bag ved Munden findes den fælleds Åbning for de mandlige og kvindelige Generationsorganer. Denne Åbning fører som oftest ind til en Skede, dannet af temmelig haard Substant. Lige indenfor denne Skede, og ofte med sin forreste Deel hvilende deri, findes det mandlige Generationsorgan. Det bestaaer af et kogleformet eller sylformet, altid mere eller mindre spidst og haardt Legeme, der ikke er giennemboret af nogen Kanal (hvilket Duges mener) og altsaa ikke tjener som Udferingsgang for Sæden. Hos

Dendrocoela er ved Grunden af dette Organ befæstet et eller to baandsformede Legemer, der da antages for Testikler. Da de imidlertid vistnok stedse mangle hos Rhabdocoela, hos hvilke dog Sæden findes i ligesaa rigelig Mængde, tør man næppe tillægge dem nogen væsentlig Betydning, eller ansee dem som de Sæden frembringende Organer. Generationsorganerne give sig for Nesten i Almindelighed ikke tilkjende, uden ved Tilstedeværelsen af deres Produkter, idet man finder den største Deel af Legemets Hulhed mellem Yderhuden og Tarmekanalens opfyldt enten med Æg eller med Bundter af tæt sammenslyngede Spermatozoer eller med begge Dele, uden at man kan iagttage noget Organ, hvorfra de have deres Oprindelse, altsaa uden tydelige Sædkjertler eller Ovarier. Naar man nu hos et Individ finder alene Spermatozoer, hos et andet alene Æg, da maa man tilskrive disse adskilt Kjønn, ihvorvel de begge ere forsynede med det mandlige Lem; thi vi have seet, at dette er uden al væsentlig Forbindelse med Sædkjertlerne, og alene maa betragtes som et stimulerende Organ, der altsaa ligesaa godt kan anvendes fra den kvindelige som fra den mandlige Side, for at instigere til Parring. Dette er det vigtigt at fastholde med Hensyn til Tydningen af Generationsorganerne hos Nemertina. Vi ere altsaa her paa det Punkt af Generationsorganernes Udvikling, hvor Differentieringen mellem de mandlige og kvindelige Parringsorganer endnu ikke er gaaet saa vidt, at der er opstaaet nogen Forskjel mellem Klitoris og Penis. Da altsaa det Organ, der ellers betegnes som det mandlige Lem, her har ganske samme Bestaafenhed hos begge Kjønn, kan denne Benævnelse ikke bruges her. Vi ville derfor i det Følgende kalde dette Organ Parringslemmet. Man finder nu andre Arter, hvor et Individ fornemmelig indeholder Æg, et andet Spermatozoer.

matezoer, men dog ogsaa nogle Æg; man kan da maaskee antage, at det første er mest at betragte som Hun, det andet som Han, saa de danne Dvergangen til dem, hvor Ovarier og Sæd kjertler have en lige Grad af Udvikling. Dette finder saaledes Sted hos *Planaria Ehrenbergii*, hvis eiendommelige og meget udviklede Generationsorganer ville blive beskrevne i det Følgende, og som i egentlig Forstand er androgyn.

Formen af Parringslemmet er meget forskjellig, endog hos Arter af samme Slægt, saa at den kan tjene som en meget god Charakter for Arter, der ellers staae hinanden meget nær og ere vanskelige at adstille. Ogsaa Spermatozoernes Form-forsjellighed er i denne Henseende vigtig, da de som oftest ere meget store, og saaledes deres Form let at erkjende.

3 Æggene ere Riimblæren med Riimpletten, den omgivende Blomme og Blommehinden lette at iagttage. Undertiden udvikles de i Æggestoffene, saa at de fødes som levende Unger, der i Form kun ere lidet forskjellige fra de udvorne. *Planaria Ehrenbergii* lægger snart (om Efteraaret?) Æg, snart føder den levende Unger (om Sommeren?) Nogle Arter lægge en temmelig stor, kugleformet eller oval Kapsel, der som en haard Skal omslutter flere Embryoner. Denne Kapsel er da som oftest stillet og ved Stilken fasthæftet til Vandplanter.

Huschke er den, som hidindtil har givet den mest tilfredsstillende Fremstilling af de meget eiendommelige Generationsorganer hos *Cestoidina*, idet han viste, at det tarmformige Ror, som Dugès havde antaget for Tarmekanal, maatte betragtes som det mandlige Lem. Hele den Deel af Kroppen, som er over Tarmekanal, altsaa omtrent $\frac{2}{3}$ af Kroppens Hulhed, er indtaget af Generationsorganerne. Midt under Rygsfladen fra den ene Ende af Kroppen til den anden ligger et Ror, som er omgivet af en stærk hvid Hud og har en Åbning

i den forreste Ende af Kroppen. I dette Rør indesluttet et tarmformigt Legeme, der omtrent er $\frac{1}{2}$ Gang saa langt som hele Kroppen og med sin forreste aabne Ende er fasthæftet til den Abning, som findes i Enden af Kroppen, medens den anden Ende ligger frit i det indesluttende Rør. Paa begge Sider af dette findes en Række hule Rum, det ene tæt ved Siden af det andet, hver forsynet med en Abning i Siden af Kroppen. Det tarmformede Rør svarer til Parringslemmet, Rummene langs Siderne af Kroppen ere hos nogle Dvarier, hos andre Sædhjertler. Ved et Tvergjennemsnit af Kroppen kommer man altsaa til at see 4 adskilte Rum; af disse antyder det underste Tarmekanalens og af de 3 ovenliggende det midterste Røret for Parringslemmet, de to paa Siden Dvarier eller Testikler.

Det tarmformede Parringslem er ved et Tverstill. rum omtrent paa Midten afdeelt i to Partier, af hvilke det bageste er meget tyndere end det forreste. Midt i den Side af det brede, muskuløse Skillerum, som vender mod Hovedet, er befæstet i en egen Hule et Legeme, som har Formen af et Sylstak, i Enden af hvilket sidder et sømformet, gjennemsigtigt, haardt Legeme, der rimeligviis bestaaer af kulsurt Kalk. Paa begge Sider af dette findes et Rum, som indeholder 4—5 lignende sømformede Legemer. De ligge altid ordnede saaledes, at de optage mindst Plads, saaledes nemlig, at det ene vender Spidsen mod det andets Hoved. I det nu det tarmformede Lem krænges ud af Abningen i Enden af Kroppen, kan Udkrængningen formedelst Skillerummet aldrig gaae videre end til det midterste sylformede Legeme, der da kommer til at sidde i Enden af det udkrængede Rør og rimeligviis indskydes i Mundingen af Røret paa et Individ af modsat Køn, for at stimulere til Parring. Rummene ved Siden danne da de Reservoirer, fra hvilke nye sømformede Legemer gennem en meget utydelig Kanal føres hen paa Enden af det sylstakformede Legeme.

Hele Røret er indvendigt meget tæt besat med bløde Papiller og indeholder lidt klar Bædske. Man kan ikke undre sig over, at dette Organs Betydning lige indtil den seneste Tid er bleven saa aldeles miskjendt, da ikke blot dets hele Bygning, men ogsaa dets forholdsmæssigt meget betydelige Størrelse og Stilling frembyder noget meget Eiendommeligt, et Parrings=Lem, der undertiden er dobbelt saa langt som hele Kroppen, der har Færemmen af en Tarm og indtager dennes Plads. De fleste Forfattere have derfor ogsaa hidindtil antaget, at det var Tarmekanalens, saaledes Dugès, Blainville og Ehrenberg; kun Huschke har erklæret det for at være Penis. Da Rathke nylig har søgt at vise Urigtigheden af Huschkes Tydning, uden dog at troe sig istand til at give nogen tilfredsstillende Forklaring af dette Organs Betydning, saa maa det være os magtpaaliggende, noie at undersøge Grundene for hans Paastand, at det ikke kan være et Parrings=Lem, da vi føle os overbeviste om, at det ikke kan være andet. Han raisonnerer da saaledes: det kan ikke være noget mandligt Lem; 1) thi det findes udvillet hos unge Individier, der endnu ikke have Testikler, 2) staaer ikke i nogen Sammenhæng med disse 3) og har ikke nogen tilsvarende Abning hos de kvindelige Individier, i hvilket det kan anbringes under Parringen. Hvad de to første Punkter angaaer, da vil det af det Foregaaende være indlysende, at de ligesaa godt kunde bringes i Anvendelse paa det Organ hos Planarierne, som alle ere enige i at antage for en Penis; thi ogsaa det er udvillet førend Spermatozoerne findes og staaer heller ikke i Forbindelse med Testiklerne. Hvad den 3die Indvending angaaer, da have vi allerede seet, at dette Organ kan udføre samme Funktioner som Penis hos Planarierne uden at behøve at krænges ind i en tilsvarende Abning; idet nemlig alene de sylformede Legemer indskydes. Det tilsyneladende Anomale ved dette Organ vilde saaledes og kan, saa vidt vi sjonne, alene forsvinde ved

at tage Hensyn til den Betydning, som Penis har hos Planaria, at den her ikke længer kan kaldes noget mandligt Lem; thi den findes med den samme Grad af Udvikling hos Individer af begge Røn, og at den ikke staaer i nogen nødvendig Forbindelse med de egentlige Generationsorganer, men alene maa betragtes som et stimulerende Organ ved Parringen. Desuden findes der Overgange med Hensyn til dette Organ mellem Planaria og Cestoidina. Det bestaaer saaledes hos Planaria atomata Müll. af et Rør, som indeslutter en Kalkstift, der ganske svare til de sylformede Legemer hos Nemertina. Hvad for Resten Generationsorganerne angaae, da minde de meget om Bændelormene, da hvert Led er forsynet med een eller flere Eggestokke eller Sædkjertler. Begge Slags Organer have her aldeles den samme Form, ovale Rum omgibne af en kjertlet Substant og forsynede med en Åbning i Siden af Kroppen, og ere kun forskjellige ved deres Indhold, som enten er Æg eller Spermatozoer. Sæden bestaaer nemlig her alene af Spermatozoer, som danne tætte Bundter, der aldeles opfylde Rummene, hvori de ligge. Der findes som oftest kun 3—4 Æg i hver af de hule Eggestokke. De have foruden de samme Dele som hos Planaria tillige en fuldkommen vandklar Eggeshvide. Naar de lægge Eggene, affondrer hele Kroppens Overflade en klar Slim, der danner et Hylster omkring de fastede Eggestrengene og saaledes tillige indeslutter hele Kroppen. Idet nu Dyret kryber ud af dette Hylster, efterlades en klar Slimmasse, hvori Eggene danne mørkere Punkter, og som altsaa har megen Lighed med dem, Ferskvands-sneglene faste.

Planariernes Plads i Systemet.

Endnu er der ikke tildeelt disse Dyr nogen Plads i Systemet, hvor de med Rette kunne synes at høre hjemme. Vi

have seet, at de i Begyndelsen forveksles med Indvoldsormene, og ihvorvel man senere er kommen til den Overbeviisning, at de ere meget forskjellige fra disse, saa have dog de fleste Forfattere været enige om, at Planarierne vise det største Slægtskab med Indvoldsormene og dernæst med Iglerne, saaledes at de staae midt imellem begge (Dugès op. cit. Tom. 15 p. 180. Baer op. cit. Tom. 13 p. 725). Grundene for dette Slægtskab ere fremsatte med tilstrækkelig Klarhed baade af Dugès og Baer og ere endnu ikke blevne gjendrevne, saa at det vil være overflødig her at gjentage dem. Derimod vil det være vigtigt, noiere at betragte Ehrenbergs, meget herfra afvigende Anskuelse med Hensyn til Planariernes Plads i Systemet. Denne berømte Forfatter har forenet Raiderne, Slægten Gordius og Planaria Dugès til een Klasse, som han kalder „Turbellaria“ formedelst Fimrehaarene, hvormed hele Kroppen er besat.

Vi uddrage deraf følgende Oversigt:

Cl. Turbellaria.

I Ordo *Lendrocoela*. Tarmkanalen forgrenet.

1 Faml. *Planaria*.

1 Gen. *Typhloplana* (Pl. *viridata* Müll.)

2 Gen. *Planoceros*.

3 Gen. *Monocelis* (Pl. *rutilans* Müll.).

4 Gen. *Planaria* (Pl. *torva* Müll.).

5 Gen. *Tricelis* (Pl. *gesserensis* Müll.).

6 Gen. *Tetracelis* (Pl. *marmorata* Müll.).

7 Gen. *Polycelis* (Pl. *nigra* Müll.).

8 Gen. *Stylochus*.

II Ordo *Rhabdoceola*. Tarmkanalen enkelt.

I Sect. *Amphisterea* (hverken Mund eller Gæbber i Enden af Kroppen).

2 Faml. *Vorticina*.9 Gen. *Turbella* (*Derostoma platurus*
Dug.).10 Gen. *Vortex* (*Pl. gulo* Müll.).3 Faml. *Leptoplanea*.11 Gen. *Leptoplanea*.12 Gen. *Eurylepta*.II Sect. *Monosterea* (enten Munden eller Gadboret
i Enden af Kroppen).4 Faml. *Gordiea*.13 Gen. *Gordius*.5 Faml. *Micruræa*.14 Gen. *Disorus*.15 Gen. *Micrura*.16 Gen. *Polystemma*.6 Faml. *Chiloporina*.17 Gen. *Derostoma Dugés*.7 Faml. *Naidina*.18 Gen. *Chætogaster*.19 Gen. *Æolosoma*.20 Gen. *Pristina*.21 Gen. *Stylaria*.22 Gen. *Nais*.III Sect. *Amphiporina* (baade Mund og Gadbør terminale).8 Faml. *Gyratricina*.23 Gen. *Orthostoma*.24 Gen. *Gyrathrix*.25 Gen. *Testrastemma*.26 Gen. *Prostoma*.27 Gen. *Hemicyclia*.28 Gen. *Ommatoplea*.29 Gen. *Amphiporus*.

9 Faml. *Nemertina*.30 Gen. *Nemertes*.31 Gen. *Notogymnus*.

Hvad nu den første Orden angaaer, da er den i det Hele taget naturlig, naar kun Slægten *Typhloplana* henføres til *Rhabdocoela*, da den har en enkelt Tarmekanal. I den anden Orden derimod ere under den ene Charakter: „en cylindrisk Tarmekanal uden Forgreninger“ Familier forenede, som ved meget væsentligere Skjelnemærker end de, som ere hentebe fra Tarmekanalens Form, ere fjernede langt fra hinanden. Skulde Naiderne, der i enhver Henseende paa det Reieste stemme overeens med Anneliderne, formedelst nogen Overeensstemmelse i Tarmekanalens Form, sættes i samme Orden som *Nemertina* (i *Rhabdocoela* nemlig), saa maatte nødvendigviis ogsaa *Aphroditaceæ*, som have en forgrenet Tarmekanal, stilles sammen med *Planariae* i Ordenen *Dendrocoela*. I den anden Afdeling, *Monosterea*, træder fornemmelig den urigtige *Bærdie*, som tillægges Charaktererne, meget tydeligt for *Die*. Her er nemlig i den samme Sektion 4 Familier forenede, som i en naturlig Klassifikation maae komme til at staae deels i forskjellige Klasser, deels i forskjellige Ordener. Familien *Chiloporina* er nemlig den eneste, som kan blive staaende i Ordenen *Rhabdocoela*. Af de andre maa *Naidina* henføres til en Orden af Anneliderne (see Krøyers *Tidskrift* 4 B. p. 128), *Micruræa* til *Nemertina*, med hvilke de i enhver Henseende stemme overeens, og *Gordiea* danne en egen Orden. Foruden de Mangler ved *Ehrenbergs* Klassifikation, som grunde sig paa en feilagtig Burdering af Charaktererne, ere der andre, som maae tilskrives en urigtig Tydning af Dyrenes Organisation. Saaledes tillægges *Micruræa* en Mund i Enden af Kroppen og Gaddoret paa Underfladen, uagtet det omvendte Forhold finder Sted. Af de Slægter, som henføres til Ordenen *Amphiporina*, og som altsaa alle skulde have baade Mund og Gaddor i Enden

af Kroppen, er Gytrix kun forsynet med een Abning, og alle de andre have Munden paa Underfladen og Gaddoret i Enden.

Efterat vi saaledes have søgt at gjøre det indlysende, hvorfor Ehrenbergs Klassifikation af Turbellaria ikke kan ansees for at være tilfredsstillende, skulde vi gaae over til at fremstille, hvilken Plads vi antage Planarierne maae indtage i Systemet, og meddele da her strax en Oversigt over den Klasse, hvortil Planarierne ifølge et vel begrundet Slægtskab maa henføres, for at give et Begreb om den Maade, hvorpaa denne Klasse vistnok rigtigst maa opfattes.

Classis Vermes.

1 Ordo <i>Annulata</i> .	2 Ordo <i>Apoda</i> .	3 Ordo <i>Entozoa</i> .	1 Ordo <i>Infusoria</i> .
2 Subor. <i>Maricolae</i> , (<i>Annulata dorsibranch</i> Cuv.)			
3 Subor. <i>Tubicolae</i>			
4 Subor. <i>Terricolae</i> (<i>Lumbricina</i> Sav.).			
	1 Subor. <i>Nematoïdina</i> (<i>Gerdica</i>).		
	2 Subor. <i>Acanthocephalina</i> (<i>Sipunculacea</i>).		
	3 Subor. <i>Trematodina</i> (<i>Mirudinea & Planaria</i>).		
	4 Subor. <i>Cestoidina</i> (<i>Nemerina</i>).		
		1 Subor. <i>Nematoidea</i>	
		2 Subor. <i>Acanthocephala</i>	
		3 Subor. <i>Trematoda</i>	
		4 Subor. <i>Cestoida</i> (<i>Cysticis</i> incl.).	
			<i>Infusoria poly-</i> <i>gastrica</i> Ehrh., <i>exclusis</i> Bacill- <i>laris</i> .

En næsten ubegrændset Gjentagelse af de samme Organer i een Retning (nemlig Længden) er det, som udmærker Ormene (Vermes), den sidste af Leddyr=Gruppens 4 Klasser. Efterhaanden, som den Dverbeviisning har gjort sig mere gjældende, at det er heri, at Ormenes væsentligste Charakter maa søges, har man ogsaa indseet Nødvendigheden af, at føre Indvoldsormene, som Cuvier havde fjernet fra Leddyrenes Klasse, tilbage til denne. Rigtigheden heraf bestrækkes derved, at man i den senere Tid efterhaanden har lært en heel Række af Dyr noiere at kjende, som danne et fuldkomment Dvergangsled mellem Annulata og Entozoa og knytte disse Ordener end mere sammen, nemlig Apoda.

Annulata danne altsaa den første Orden af Ormene og karakteriseres fornemmelig ved Tilstedeværelsen af rudimentaire Bevægelsesorganer i Form af Finner, og en langt større Fuldkommenhed i alle de indre Organsystemer end nogen af de andre Ordener. Desuden fremtræder her Charakteren for Ormene i Almindelighed, nemlig Leddelingen, i sit stærkeste Udtryk.

Den anden Orden, Apoda, indbefatter saadanne ormeagtige Dyr, som aldeles mangle egentlige Bevægelsesredskaber og ikke ere Indvoldsorme. De have Dpholdssted tilfælleds med den første Orden og som oftest findes her endnn tydelige Spor til dennes meget udviklede Circulationsystem (især i høi Grad hos Iglerne, der ogsaa i andre Henseender danne den nærmeste Dvergang til Anneliderne), der gaanske tabe sig blandt Indvoldsormene, til hvilke de for Resten ere meget nærmere knyttede. De vise deres meget noiie Slægtskab med disse i dobbelt Henseende; dels nemlig derved, at det er samme Organsystem, som i begge Ordener har en meget prædominerende Udvikling, nemlig Generationsorganerne, dels derved, at de gjennelebe analoge Udviklingsstrin, saa at Underordenerne i begge danne parallelle Rækker. Seer man nemlig

hen til de enkelte Underordener af Apoda, da vil man finde, at de ere indbyrdes meget forskellige, ja saa forskellige, at deres Hensoren til een og samme Orden al. ne faaer sin Berettigelse derved, at netop de samme Forskjelligheder gjøre sig gjældende mellem Underordenerne af Indvoldsormene, saaat Apoda i Havet og Indvandene gjengive Billedet af Indvoldsormene.

Til Nematoidea svare fuldkomment Gordiea, som derfor maaskee passende kunne kaldes Nematoidina. De stemme i enhver Henseende saa noie overeens, at det er vanskeligt at finde Charakterer, som kunne adskille dem, naar man undtager Dpholdsstedet. De maae dog ikke forenes; thi de henhøre til forskellige Udviklingsrækker som analoge Led. En saadan Forening har man vel foretaget, men det viser kun, at man i Systematiken endnu kun sjeldent skjælnet mellem Analogie og Slægtskab, uagtet begge gjøre sig ligemeget gjældende i Naturen.

Til Acantocephala svare Sipunculacea baade med Hensyn til Kroppens Form og den eiendommelige udskydelige Mund, som er forsynet med tilbageboiede Papiller. Trematoda have deres fuldkomne Udtryk i Planariea, tagne i det Omfang, som Ehrenberg tillægger dem; og disse ere atter saa noie beslægtede med Hirudinea, at de kunne forenes i een Underorden. At Planariea vise stor Overeensstemmelse med Trematoda er almindeligt anerkjendt, og Baer har efterviist det fuldkomne Slægtskab i alle Organsystemer mellem hine og Iglerne (loc. cit. p. 727).

Den sidste Orden, Nemertina, danner et Analogon til Bændelormene. Kroppen har nemlig hos begge en meget fremherskende Udvikling efter Længden. De ere begge, hver i sin Orden, de eneste Underordener, i hvilke Leddelingen er meget fremtrædende; men især er det karakteristisk for disse to Underor-

dener, at hvert Led er forsynet med egne Generationsorganer, fora aabne sig ud i Siden af Kroppen.

Det staaer endnu tilbage at gjøre Regnskab for Infusionsdyrenes Plads iblandt Ormene, som den sidste Orden. See vi hen til Infusionsdyrenes Historie, da ville vi finde, at de have deelt Skjæbne med *Generatio æquivoca*: begge ere nemlig tagne af i Omfang, eftersom Kundskaben til dem er tagen til. Dette beviser noksom, at de begge vare Morkets Børn (*Producter af Videnskabens dunkle Tidsalder*), da de ikke kunde taale at sees i Videnskabens Lys. Nu troer snart Ingen mere paa *Generatio æquivoca*; men ogsaa Infusionsdyrenes Tilværelse som selvstændig Klasse har man begyndt at drage i Tvivl. D. F. Müller fjernede mange Dyr fra Infusionsdyrenes Klasse, som man tidligere havde forenet dermed. Ehrenberg skar over Halvdelen bort af Müllers Infusionsdyr, og dog lod han for mange blive tilbage. Den store Afdeling, som han kalder *Bacillaria*, Botanikerne *Diatomeer*, ere nu med Rette almindeligt anerkjendte for Planter. De fleste af de *Inlusoria polygastrica*, som da blive tilbage, ere saa noie beslægtede med de laveste blandt *Planarierne* (t. Ex. Slægterne *Telostoma* og *Orthostoma*), at de derved hendorages til Ormenes Orden. De stemme overeens i Kroppens Form og Bædning og *Tarmeeanalens* Bædning. De andre Organer kjender man hos disse Dyr næsten ikke noget til.

Vi see da saaledes, at den for de ormeagtige Dyr saa karakteristiske Gjentagen af de samme Organer i Længde=Dimensionen efterhaanden gjennem den nedadstigende Række gaaer mere og mere tabt, idet Slægtskabet med andre Klasser (de lavere Bløddyr og Polyperne) gjør sig mere gjældende, jo mere de fjerne sig fra de typiske Orme, som repræsenteres af *Annullata*. At man nu iblandt *Apoda* finder en Familie, nemlig *Zglerne*, der i det Hele taget maa ansees for at staae ligesaa

høit, ja maastee høiere, end de laveste blandt den foregaaende Orden (*Terricolæ*), kan ikke støde den, som har Die for en naturlig Klassifikation; thi han vil føle Nødvendigheden af, at der i enhver Orden maa findes et Led, som anticiperer den høiere Udvikling, ligesom ogsaa et andet, der gjentager den lavere.

Vi kunne ikke vente i den sidste Orden, der tillige danner et af Dyrerigets Endepunkter, at finde alle de analoge Led, som vare nødvendige for at Underordenen af Infusionsdyrene kunde danne en Række fuldkomment parallel med de foregaaende Underordeners. Paa det sidste Trin er der kun to analoge Led tilbage, af hvilke det ene udtrykkes ved *Vibrionidæ*, Slægterne *Vibrio*, *Bacterium* og *Spirillum* (svarende til *Maricolæ*, *Cestoidina* og *Cestoidea*) og det andet ved *Monadina* (svarende til *Trematodina* og *Trematoda*).

Principer for Inddelingen af Planarierne i Familier og Slægter.

Vi have nu seet Nødvendigheden af at henføre Planarierne (som oprindeligt ikke engang udgjorde nogen selvstændig Slægt [hos Linné] af Müller bleve forenede i Slægten *Planaria*, og af Dugès henførtes til 4 Slægter i en egen Familie) til to Ordener, som ere meget forskellige fra de, hvori de af Ehrenberg ere stillede. Vi skulle nu undersøge, fra hvilke Organer det fornemmelig er, at Charaktererne for Arter og Slægter maae hentes. Vi finde hos disse Dyr ingen ydre Bevægelsesorganer, ingen Følehorn, Gjeller o. s. v., alle Organer ere saa at sige koncentrerede i Kroppen, maastee mere end i nogen anden Dyr-Gruppe. Kroppens Form, Farve og Vænses Bestaaffenhed ere de eneste Charakterer, som frembyde sig for den ydre Betragtning af disse Dyr. Da de nu ikke engang altid kunne være tilstrækkelige til at adskille Arter, saa

vil det være indlysende, at Charaktererne for Familier og Slægter nødvendigviis maa hentes fra de indre Organer. Disse er det ogsaa, som Dugès har lagt til Grund for sine Slægter. Ehrenberg derimod har saa godt som alene holdt sig til Dinene, der vel her ere af megen Vigtighed, men ikke tilstrækkelige til at bestemme Slægterne.

Hos Planariae gennemløber den udkrængelige Mund en mangfoldig Udvikling og afgiver saaledes meget gode Charakterer for Slægterne; thi det viser sig snart, at alle de Arter, hvor Munden har samme Bestaaffenhed, ogsaa stemme overeens i Pluraliteten af de andre Charakterer. Parringslemmet derimod kan kun tjene til at give Artercharakterer, da det som oftest endog hos meget nærstaaende Arter er meget forskielligt.

Hos Cestoidina, hvor der aldrig findes nogen udkrængelig Mund, maae efter Kroppens Form og Gjellespalternes Bestaaffenhed Dinene afgive de rigtigste Charakterer for Slægterne.

III.

Classis Vermes.

Ordo Apoda.

Subordo Trematodina.

Tribus Planariae.

Corpus plus minusve. depressum, plerumque modo paucies longius quam latius, ciliis vibrantibus obsitum et mucosum. Systema nervorum et musculorum indistinctum. Oculi 2, 4, multi aut nulli. Cor nullum, sed vasa distincta cum sanguine hyalino, flavescente vel etiam rubescente. Circulatio valvulis filiformibus (undulatione vasorum nulla) fit. Tubus cibarius in corporis massam infossus, simplex vel ramosus, tantummodo una apertura instructus. Os plerumque exsertile. Androgynua aut sexu discreto. Ovaria indistincta vel duo cava. Organum

copulationis stimulandæ solidum, in utroque sexu ejusdem formæ (♀: Clitoris = Penis),

Af ovenstaaende Charakterer vil det lee sees, at denne Afdeling i enhver Henseende adskiller sig væsentligt fra Cestoidina. Følgende Punkter maae dog udhæves, som de vigtigste. Tarmkanalen har aldrig mere end een Åbning, medens der altid er to hos Cestoidina. Tilstedeværelsen af en udfrængelig Mund og forgrenet Tarmekanal ere vel væsentlige, men ikke constante Charakterer for denne Orden. Den store Forskjellighed i Generationsorganernes Bestaaffenhed kan neppe tillægges for stor Betydning.

3 Zool. Dan. Prod., hvor Planarierne først fremtræde som en egen Slægt, beskrives 28*) Arter, og hertil føiedes i Zool. Dan. 9 Arter, altsaa 37 i det Hele. Men af disse falde rimeligviis 9 bort som Synonymer, nemlig *Pl. brunea* (= *nigra*), *Pl. tetragona*, *grossa*, (= *lingva*), *Pl. tentaculata* og *crenata* (= *lactea*), *Pl. viridata*, *helluo*, *fulva* (= *punctata*) og *Pl. gulo* (= *truncata*), saa at der kun blive 28 tilbage. Af de 19 Arter, der af D. Fabricius (loc. cit.) beskrives som nye, ere *Pl. virens* og *Pl. maculata* = *viridata* Müll., *Pl. vulgaris* = *Pl. linearis* Müll. og *Pl. limacina* = *Pl. capitata* Müll., saa det hele Antal af Arter herved kun stiger til 43. Dugès dcelte Slægten *Planaria* i 4 Slægter, af hvilke de 3 høre til denne Familie (*Planaria*, *Derostoma* og *Mesostoma*), og beskrev 11 nye Arter Ehrenberg føiede hertil 6**) nye Arter (i *Symbolæ physicæ*) og henførte dem til flere Familier. Tages nu et Par Arter, som af Blainville fores herhen (*Planoceros Gaimardi* og *Phoenicurus thedicola*) og de 14

*) *Planaria capitata* og rimeligviis ogsaa *caudata* henhøre nemlig til de nøgne Molluster.

**) *Gyratrix hermaphroditus* Ehrb. er nemlig = *Derostoma notops* Dugès.

nye Arter, som i det Følgende beskrives, med i Beregning, kan det hele Antal af bekjendte Arter, hørende til denne Afdeling, anslaaes til 75.

Dispositio familiarum et generum.

a) Ore exsertili.

a* Tubo cibario ramoso.

I Familia Dendrocoela.

† Corpore lineari, oculo unico.

Gen. *Monocelis.*

†† Corpore oblongo, oculis duobus aut multis.

* Oris apertura in medio corpore.

Gen. *Planaria.*

** Oris apertura extremitati posticæ approxi-
mata.

Gen. *Telostoma.*

a** Tubo cibario simplici.

II. Familia Rhabdocoela.

α Ore cylindrico horizontali.

α* Oris apertura terminali.

Sect. I. *Prostomeæ.*

Gen. *Prostoma.*

α** Oris apertura non terminali.

Sect. II. *Derostomeæ.*

† Ore amphoriformi cum apertura in extremitate
antica.

Gen. *Vortex.*

†† Ore oviformi cum apertura in latere inferiore.

Gen. *Derostoma.*

β Ore annuliformi verticali.

Sect. III *Mesostomeæ.*

† Ore rotundo.

* Oculis duobus approximatis 1—5 corporis partem ab apicè remotis.

Gen. *Mesostoma*.

** Oculis duobus non approximatis octavam corporis partem ab apice remotis.

Gen. *Strongylostoma*.

*** Oculi nulli.

Gen. *Typhloplana*.

†† Ore ovali.

Gen. *Macrostoma*.

γ Ore minutissimo non exsertili.

Microstomeæ.

† Corpore lineari subdepresso.

Gen. *Microstoma*.

†† Corpore longitudinaliter convoluto.

Gen. *Convoluta*.

b) Ore nullo exsertili.

III. *Familia Microcoela*.

† oculorum acervis quatuor.

Gen. *Leptoplana*.

†† Oculis nullis.

Gen. *Typhlolepta*.

1. *Familia Dendrocoela Ehrb.*

Corpus plerumque valde depressum. Tubus cibarius ramosus. Oris apertura in medio vel infra medium corpus. Os cylindricum in cavitate propria liberum, margine tantum posteriore ad tubum cibarium affixum, valde exsertile.

Til Grund for denne Familie ligge de tidligst bekjendte Arter af Planarier, som ved deres meget flade Krop, ved Tarmkanalens meget udviklede Forgreninger og ved Mundens Stilling, samt tildeels Generationsorganernes Beskaffenhed

have faa meget tilfælleds med Trematoderne blandt Indvoldsormene. Det er allerede af Baer (o. cit. p. 713) meget rigtigt beskrevet, hvorledes den rørformede udskydelige Mund ligger frit i en egen Hule og kun med sin bageste Ende er fasthæftet til Tarmkanalen. Den er dannet af en meget stærk, næsten hornagtig Muskelmasse, og kan udvides og sammentrækkes i en meget betydelig Grad. I det den omslutter et Legeme for at nedsluge det, bliver den aldeles tragtformet. Derved at Mund-Røret ligger frit, adskiller denne Afdeling sig fra næsten alle de følgende.

Gen. Planaria Müll.

Planaria et Polycelis Ehrh.

Corpus oblongum; oculi duo vel series oculorum multorum in margine anteriore corporis. Apertura oris in medio vel parum infra medium corpus.

Slægten Planaria begrænses her omtrent paa samme Maade som af Dugès; derimod tages den i noget vidtløftigere Forstand end Ehrenberg har gjort, da den tillige indbefatter hans Slægt Polycelis. Men da Planaria nigra, paa hvilken denne Slægt er baseret, ellers i enhver Henseende stemmer overens med de andre Arter af Slægten Planaria, er det næppe rigtigt at begrunde en Slægt paa Charakterer, hentede alene fra Dinens Antal og Stilling. Tarmkanalen er fornemmelig hos denne Slægt meget stærkt forgrenet, hvilket hos Planaria lactea endogsaa kan sees med blotte Dine formedelst Tarmkanalens mørkere Indhold i Modsatning til Kroppens hvide Farve. I den forreste Deel af Kroppen er der kun een meget forgrenet Stamme, som deler sig lige oven over Munden og sender en Gren paa hver Side af Mundhulen ned til Enden af Kroppen. De have et mere eller mindre keglesformet Parringslem, der næppe, som Dugès antager, i Midten er forsynet med en Kanal,

men er aldeles solid. Fra Grunden utgaaer til hver Side et baandformet Legeme, som antages at være Testikler. Den forreste Deel af Parringslemmet hviler i en Stede, som fører ud til Generationsorganernes fælleds Åbning.

† *Species oculis duobus præditæ,*

*) *subauriculatæ.*

Planaria lactea Müll. Zool. Dan. Tab. 109 fig. 2-3.

Hirudo alba & *Fasciola hepatica* L. Fauna svecica.

Fasciola lactea Müll. Hist. Verm.

Planaria lactea Prodr. Zool. Dan.

Planaria crenata Müll.? — Fabr. loc. cit. Tab. 1 fig. 21.

Planaria tentaculata Müll.? —

Lactea, depressa, margine undulata.

Den varierer overordentlig meget i Farve, da den snart er mælkchvid, snart blaalig eller brunlig, og tildeels ogsaa i Form, fornemmelig med Hensyn til de voreformede Forlængelsers og Rand = Bølgingernes Størrelse. *Planaria tentaculata* er derfor næppe andet end en Varietet af *Pl. lactea*, udmærket i første Henseende, og *Pl. crenata* en Varietet af samme, stærkt udviklet i sidste. Den henhører til vore almindeligste og største Arter og mangler næppe i noget stillestaaende Vand. Men ogsaa i Østersøen findes den; jeg har fundet Exemplarer i Rjøgebugt ¼ Mil fra Land, der ikke i nogen Henseende vare forskjellige fra de, som findes i det ferske Vand.

Planaria Ulvæ Örds.

Planaria littoralis Prodr. Zool. Dan.?

Corpore $2\frac{1}{2}$ ''' longo, $\frac{3}{4}$ ''' lato, supra convexiusculo fuscogrisescente, subtus plano albescente, anteriorem partem versus angustiore, postice truncato.

Ogsaa denne Art varierer meget i Farve og bliver undertiden bleggraa. Midt paa Ryggen er den noget lysere og langs ned ad Siderne findes lysere Pletter.

Den er meget almindelig overalt i Sundet i Nærheden af Kysten, fornemmelig paa Ulvaerne.

***) *antice obtusæ.*

Planaria torva Müll. Zool. Dan. Tab. 102 fig. 5-6.

Fasciola torva Hist. verm.

— *fusca* Pallas *Spicilegia zool.* 10 II.

Planaria torva Zool. Dan Prodr.

Corpore oblongo, anticeobtusio. postice sub acuminato fusco, macula alba ad oculos.

Den forekommer sammen med *Pl. lactea* og er ligesaa almindelig; ogsaa af denne har jeg fundet Exemplarer i Rjøge-Bugt.

Planaria affinis Örds.

Corpore 4''' longo, $\frac{1}{2}$ ''' lato, oblongo depresso, antice obtuso postice rotundato supra brunneo, subtus albido, pene conico acuminato.

Denne Art staaer meget nær den foregaaende og adskiller sig fra den fornemmelig ved Farven, da den er gulbrun ovenpaa og hvid paa Underfladen.

Den findes imellem Stenene nær ved Kysten i Kallebodstrand, men sjelden (i Nærheden af Stakaterne).

† Species oculorum serie in margine anteriore corporis præditæ.

Planaria nigra Müll. Zool. Dan. Tab. 199 fig. 3-4.

Fasciola nigra Hist. verm.

Fasciola brunnea —

Planaria brunnea Zool. Dan. Prodr

Planaria nigra —

Polycelis nigra Ehrb. *Symbolæ physicæ.*

At *Pl. brunnea* Müll. ikke er andet end en Varietet af *nigra* har allerede Dugès bemærket (op. cit. Tom XV p. 143).

Den forekommer sammen med *Pl. lactea* og *torva*, men er ikke saa almindelig som disse.

Ann. Til denne Slægt høre endnu *Planaria terrestris*, *vitta* (nær *lactea*), *coeca*, *gonocephala* (nær *torva*) og *viganensis* (nær *nigra*), der alle beskrives af Dugès (op. cit. Tom. 15 & 21.)

Gen. Monocelis Ehrb.

Corpus lineare subdepressum; oculus unicus hyalinus in media anterioris corporis parte, apertura oris infra medium.

Denne Slægt er i enhver Henseende meget forskjellig fra den foregaaende. Kroppen er altid linieformet, kun lidet fladtrykt. Tarmekanalene er ikke træagtigt forgrenet, men bestaaer af lutter kugelformede Blindsække. Mæst eiendommelig er dog Diets Bestaafenhed; her findes nemlig istedetfor to Dine et Dobbelt-Die med to Lindsfer. Det bestaaer af en kugelformet vandklar Hinde (*Cornea transparens* og *Sclerotica*), der indeholder en farveløs Vædske og i Midten et kugelformet Glasvædskelegeme. I dette sidde to kugelformede Linsfer, een paa hver Side. Hos een af de 3 bekjendte Arter mangler Diet aldeles Pigment, hos de to andre derimod findes der ovenover den klare Kugle en aflang Pigment Stribe. Formen af Parringslemmet er, som vi i det Følgende skulle see, større Variationer underkastet end hos den foregaaende Slægt.

Monocelis unipunctata Örsd.

Planaria unipunctata O. Fabr. loc. cit. Pl. 1 fig. G.

Corpore 2—3''' longo, utrinque ferme æqualiter attenuato, lacteo, oculo absque pigmento, pene aculeis subreflexis prædito.

Denne Art adstiller sig let fra de følgende, fornemmelig ved Diets Bestaafenhed, da det ganske mangler Pigment, og ved Formen af Parringslemmet. Dette er nedentil kugelformet, foroven spidst og forsynet heelt rundt med tilbagebøiede Torne. Fra den ene Side af den kugelformede Deel udgaaer et langt baandformet Legeme, der bestaaer af to Dele, som ere sammen-

vorne med hinanden under en spids Vinkel (mon Sædhjertel?). Som fælleds Udføringsgang for Generationsorganerne findes en Skede, dannet af en temmelig haard, mustuløs Hud.

Den varierer meget i Farve og henhører til de almindeligste Arter i Sundet ganske nær ved Kysten. Den bevæger sig meget hurtigt, jævnt henglidende. Og saa i Vandbeholdninger, som undertiden ligge temmelig langt fra Havet, men dog ved Høivande sættes i Forbindelse med samme, finder man Exemplarer af denne Art (f. Ex. paa Vesterfælled).

Monocelis lineata Örsd.

Planaria lineata Müll. Zool. Dan. Prodr.

Fasciola lineata Hist. Verm. p. 60.

Corpore 2''' longo, antice acuminato, postice obtuso, lacteo; oculo pigmento prædito; pene globoso absque apice subuliformi.

Denne Art staaer meget nær den foregaaende, og inden jeg havde lært den at kjende, antog jeg, at *Planaria unipunctata* Fabr. og *Pl. lineata* Müll. vare Synonymer, uagtet rigtignok Müller angiver (Hist. Verm. l. cit.), at denne har et sort Diet. Da det nu henhører til en af de væsentligste Charakterer, hvorved denne Art adskiller sig fra den foregaaende, at Diet er forsynet med Pigment, saa er der ingen Tvivl om, at disse to Arter ere forstjellige, og at dette er den rette *Pl. lineata* Müll. Pigmentpletten er ikke saa lang som hos den følgende Art, men gaaer meget længere ned over den klare Kugle. Glasvædskelegemet optager her en større Deel af Kuglen, hvorimod Lindserne ere mindre. Man seer meget tydeligt hos denne Art Nervesubstantien, som paa begge Sider staaer i Forbindelse med Diet. Parringslemmet er kugleformet og uden det baandformede Legeme. Halen kan ligesom hos den følgende Art udvide sig meget betydeligt, saa at den bliver ganske flad. Herved

kommer en heel Række smaa Fremragninger eller Takker paa dens bageste Rand tilsyne. De synes at tjene den til Fasthæftning.

Den findes paa samme Steder som den foregaaende Art, men sjeldnere.

Monocelis fusca sd.

Corpore $2\frac{1}{2}'''$ longo, supra fusco, subtus lacteo, antice acuminato, postice obtuso; oculo pigmento prædito; pene globoso, in apicem subuliformem producto.

Denne Art adskiller sig ved første Diekast let fra begge de foregaaende ved Farven, da den ovenpaa er brunlig, undertiden noget marmoreret, neden under derimod mælkehvid.

I den flade Strand ved Hofmangave i Fyen.

Monocelis rutilans Ehrb.

Planaria rutilans Müll. Zool. Dan. Tab. 109 f. 10—11.

Jeg har aldrig selv fundet denne Art og kan efter Müllers korte Beskrivelse ikke finde nogen anden væsentlig Forskjellighed, end at den er rosenrød, Kroppen kortere og spidsere foran.

I Østersøen (Müller).

Anm. Til denne Slægt høre rimeligviis: *Planaria subulata* Faunæ groenl. (Zool. Dan), *Planaria excavata* O. Fabr. loc. cit. Pl. II M. og *Planaria longiceps* Dugès (loc. cit. Tom. 21 Pl. II fig. 21).

Gen. *Telostoma**) Örds.

Corpus depressum ovale; oculi quatuor; apertura oris extremitati posticæ corporis approximata.

Jeg maa tilstaae, at der endnu er Meget ved denne Slægt, som er dunkelt, da den eneste Art, hvorpaa den er begrundet,

---

*) Af *telos*, Ende og *στομα*, Mund.

henhører til dem, hvis indre Organisation det er allervanskeligst at komme paa det Nene med.

Telostoma Mytili Örsd.

Planaria tubulosa O. Fabr.? l. c. Tab. III fig. I.

Den henhører til de meget smaa Arter, da den ikke bliver mere end $\frac{1}{2}$ ''' lang. Den er aldeles oval, bleggul for det blotte Øie, men brun-marmoreret under Mikroskopet. Af de 4 Dine er det forreste Par meget mindre end det bageste. Cilierne, hvormed hele Kroppen er besat, ere temmelig store og lige lange overalt. Munden findes paa den bageste Deel af Kroppen. Nagtet jeg har undersøgt ét stort Antal Exemplarer, har jeg dog ikke kunnet udfinde Mundens eller Generationsorganernes Bestaffenhed. *Pl. tubulosa* O. Fabr. synes at høre herunder eller idetmindste til denne Slægt.

Jeg har aldrig fundet den uden i *Mytilus edulis*, især mellem Gjellerne.

II. Familia Rhabdocoela.

Corpus subdepressum vel teretiuseulum. Tubus cibarius simplex. Apertura oris terminalis vel infera. Os amphoriforme vel annuliforme, minus liberum quam in familia antecedenti.

Under Rhabdocoela indbefattes her kun en ringe Deel af de Arter, som Ehrenberg henførte under denne Benævnelse; thi, som vi i det Foregaaende have seet, maae de fleste af dem fjernes langt fra Planarierne. Familien maa efter ovenstaaende Charakterer vistnok være naturlig begrændset; med Eiendommeligheden i Tarmekanalens forenes nemlig mange Forskjelligheder i den hele Organisation. Kroppen er saaledes aldrig meget fladtrykt, men mere eller mindre trind; Mundaabningen er som oftest mere nærmet til Forenden, ja undertiden terminal (hos Prosto-

mæ); Tarmkanalen er uden Forgreninger; Mundaabningen er som oftest ved den øverste Ende af den; undertiden sidder den dog længere nede, saa at der findes en Deel af Tarmkanalen foran og en Deel bag den (f. Ex. Mesostoma). Munden er aldrig rørformet, men mere eller mindre tøndeformet (hos Prostomeæ og Derostomeæ) eller ringsformet (hos Mesostomeæ) Desuden ligger den sjældent frit i en egen Hule som hos den foregaaende Familie, men er sammenvoren med den omgivende Hud.

Sect. I. Prostomeæ.

Apertura oris terminalis. Os elongato-amphoriforme horizontale. Proventriculus oris formam referens. Oculi duo ori postpositi. Penis terminalis.

Dette er vistnok den eneste Afdeling af Planarierne, som har Munden i Enden af Kroppen. Den er her meget lang, paa sin forreste Deel forsynet med mange Punkter, paa den bageste med Længde- og Tvær-Striber og er stillet horizontal, altsaa parallel med Kroppen (i Modsatning til den ringsformede Mund, som staaer lodret paa Tarmkanalen). Meget eiendommelig er den muskuløse Formave, der næsten har samme Form, som Munden hos Slægten Vortex, og ved et smalt Spiserør er forbunden med Munden. Stillingen af Dinene bag Munden er ikke mindre karakteristisk.

Gen. *Prostoma* Örsd. non Dugès.

Gyratrix Ehrb. Abhandl. d. Berl. Acad. 1835.

Hoc unicum hujus sectionis genus iisdem notis ac sectio distinguitur.

Da Dugès oprindeligen har anvendt Benævnelsen *Prostoma* paa de Planarier, som han antog havde Munden i Enden af Kroppen; men det senere har viist sig, at disse have Munden paa Underfladen, og at der derimod gives andre, som have Munden

terminal: saa maa det vistnok ansees for rigtigst, at overføre Dugès's Benævnelser paa disse sidste. Ehrenberg har rigtigst senere henført disse til en Slægt, som han kalder Gytrix, men ikke desto mindre troe vi at burde beholde Dugès's Benævnelser Prostoma, da den har Prioritet, rigtigst ikke med Hensyn til den Art, som Ehrenberg henfører til sin Slægt, men med Hensyn til det Begreb, som udtrykkes i Navnet Prostoma. At nu Dugès ifølge urigtige Jagttagelser ikke anvendte dette Navn paa sit rette Sted, er ikke Grund nok til at forkaeste et Navn, naar det ellers er vel valgt.

Prostoma lineare Örzd.

Derostoma notops Dugès, *Annales d. sc. nat.* Tom. XV p. 141 Pl. 4, fig. 2.

Gytrix hermaphroditus Ehrb. loc. cit.

Corpore oblongo-lineari, teretiusculo, pellucido, flavescente; ore antice obtuso; peni subuliformi vaginato.

Af denne Art har Ehrenberg givet en smuk Afbildning; men har miskjendt Formavens Betydning, da han antager, at den staaer i Generationens Tjeneste; Formen af Parringslemmet er heller ikke noiagtigt fremstillet. Formedelst Kroppens store Gjennemsigtighed fremstille alle Organerne sig endogsaa ved de sterke Forstøringer under Mikroskopet med en hoi Grad af Klarhed. Især træde Klarerne tydeligere frem end hos nogen anden Art. Den er temmelig almindelig i alle stillestaaende Bænde, Torvemoser o. s. v.

Prostoma littorale Örzd.

Corpore $1\frac{1}{2}$ '' longo, $\frac{1}{4}$ '' lato, oblongo lineari, teretiusculo, subpellucido, fuscescente; ore antice acuminato; pene?

Jeg har kun fundet denne Art een gang i den flade Strand ved Hofmangave og havde da ikke Leilighed til at undersøge

den med nogen synderlig stærk Forstørring. Jeg kan derfor ikke angive Generationsorganernes Bestaffenhed.

Prostoma suboviforme Örsd.

Corpore $\frac{1}{2}$ ''' longo, suboviformi, antice acuminato, postice rotundato, rubescente; ore acuminato; oculis macula alba circumdatis, pene apice trifurcato, spermatozois linearibus.

3 Kallebodstrand.

Ann. Planaria crocea O. Fabr. loc. cit. Tab. III, fig. X og Pl. leucophræa fig. 9 henhøre rimeligviis til denne Slægt.

Sect. II. Derostomeæ.

Apertura oris subterminalis vel infera. Os amphoriforme, horizontale cum apertura vel in extremitate antica vel in latere inferiore. Oculi ori antepositi. Proventriculus nullus.

Munden er her ligesom i den foregaaende Afdeling horizontal, har derimod ikke altid Nabningen i Enden, men undertiden paa den underste Flade.

Gen. Vortex Ehrb.

Apertura oris subterminalis. Os amphoriforme, ex duabus partibus constans, anteriore minore membranacea, posteriore cartilaginea; apertura in extremitate ejus antica. Oculi duo.

Denne Slægt adskiller sig fra den følgende fornemmelig derved, at Mundens forreste Nabning sidder i Enden, ikke paa Underfladen.

Vortex littoralis Örsd.

Corpore $1\frac{1}{2}$ ''' longo, rubro-flavescente, oviformi, antice rotundato, postice acuminato; oculis subtrigonis; peni flexili, postice incrassato, punctis sparsis, antice attenuato, striis densis longitudinalibus notato, spermatozois filiformibus.

Den forekommer ikke sjelden i Nærheden af Kysten i Kallebodstrand.

Vortex truncata Ehrh.

Fasciola gulo Müll.? Hist. Verm. p. 56.

Planaria gulo Müll.? Zool. Dan. Prodr. p. 221.

Planaria truncata Zool. Dan. Tab. 106; fig. 1 a b.

Planaria gulo O. Fabr. loc. cit. p. 15 Tab. 1. Litr. A fig. 1-2.

Vortex truncata Ehrh. Abhand. d. Berl. Acad. 1835.

Corpore $\frac{3}{4}$ ''' longo, antice truncato, postice acuminato, fuscescente, subpellucido, oculis lunatis, peni trifido?, testibus filiformibus ventriculum cingentibus.

Da Müller henregner *Planaria gulo* til de Planarier, som mangle Dine, uagtet man af hans Beskrivelse kan see, at han har betragtet den under en temmelig stærk Forstørring, bliver det endnu temmelig tvivlsomt, om den falder sammen med denne, med hvilken den for Resten stemmer overeens. De traadsformede Legemer omkring Larmekanalene antager Ehrenberg for Ovarier; de maa rimeligviis være Sædskjertler; thi Ovariet findes bag Mave og har en ganske anden Form.

Den er meget almindelig i stillestaaende Bænde, fornemmelig mellem Conferver, som svømme paa Vandets Overflade.

Vortex capitata Örds.

Corpore $\frac{3}{4}$ ''' longo, flavescente, subpellucido, oblongo, antice obtuso, postice acuminato, marginibus undulatis; capite a corpore constricto, subtrigono, oculis lunatis; ciliis in margine anteriore capitis multo majoribus quam in corpore; ventriculo parvulo, 12—14 ovulis magnis circumdato; peni?

Jeg har kun fundet den een gang i Sundet paa 6 Favnes Dybde. Da jeg endnu kun har undersøgt eet Exemplar, og Mundens Bestaaffenhed ikke blev mig ganske klar, er det vel muligt, at en videre Undersøgelse vil vise Nødvendigheden af at henføre denne Art til en egen Slægt.

Ann. *Planaria nigricans* O. Fabr. og *Pl. quadripunctata* O. Fabr. høre maaske til denne Slægt.

Gen. Derostoma Örds.

Apertura oris infera. Os amphoriforme cum apertura (fissura longitudinali) in latere inferiore.

Denne Slægt adskiller sig væsentligt fra den foregaaende derved, at Munden er lukket foran, men paa Underfladen er forsynet med en Længdespalte, der tjener den som Åbning.

Derostoma unipunctatum Örds.

Fasciola obscura Müll.? Hist. Verm. p. 65.

Planaria obscura Müll.? Zool. Dan. Prodr. p. 222.

Corpore lineari-oblongo, antice obtuso, postice subacuminato, flavescente; oculis duobus; ovulo singulo brunneo ori postposito.

3 Grøtter.

Derostoma gibbum Örds.

Planaria gibba O. Fabr. loc. cit. p. 25, Tab. 2, Litr. K, fig. 1-2.

Jeg har kun fundet denne Art eengang i den flade Strand ved Hofmanskøge.

Derostoma coecum Örds.

Corpore $1\frac{1}{2}$ ''' longo, antice acuminato, postice truncato, subdepresso, lacteo rubescente, oculis nullis.

Jeg har ikke fundet den uden i Grøften bag Klafens Have.

Anm. Planaria bistrigata O. Fabr. og Derostoma scelenops Dugès synes at høre til denne Orden.

Sect. III. Mesostomeæ

Apertura oris infera. Os annuliforme verticale. Oculi ori antepositi, proventriculus nullus.

Denne Afdeling er let at adskille fra den foregaaende ved Mundens Bestaafenhed. Den er nemlig ringformet, rund eller oval, og bestaaer af tydeligt adskilte Muskelbunder. Den er stillet vertikalt, saa at den danner en ret Vinkel med Tarme-

kanalen. Mundaabningen er enten paa Midten af Underfladen eller endog bagved samme. Som karakteristisk for denne Afdeling maa ogsaa nævnes en ganske eiendommelig Udvikling af Musklerne paa den forreste Deel af Kroppen. Flere Muskelbundter ere tæt forenede i Enden af Hovedet, men dele sig derpaa i to Rjeder, af hvilke der løber een paa hver Side af Kroppen omtrent ned til Midten, hvor de lidt efter lidt tabe sig. Hver enkelt Muskelbundt synes at være omgivet af en gjennemsigtig Skede, der i regelmæssige Afstande er forsynet med Indsnøringer. Herved opstaae særskilte Rum, hvori de enkelte Muskelfibre ligge som sylformede Legemer, der dog ved en meget tynd Forlængelse synes at staae i Forbindelse med hinanden gjennem de forskellige Rum.

Gen. Mesostoma Dugès.

Corpus depressum pellucidum, apertura oris paulo supra medium vel in medio corpore, ore annuliformi rotundo, oculi duo approximati ab apice quartam vel quintam corporis partem remoti.

Mesostoma Ehrenbergii Örzd.

Planaria lingva. Zool. Dan. T. 105.

Planaria grossa? ibid.

Planaria tetragona. Zool. Dan. T. 106.

Planaria Ehrenbergii Focke. Annalen des Wiener-Museums Vol. 1. Tab. XVII.

Corpore 4—5''' longo, depresso, elongato-elliptico, hyalino, fuscescente; oculis nigris, ab apice quartam corporis partem remotis; apertura oris paulo ante medium corpus; penis cylindrici parte anteriore glandulosa, posteriore rugosa.

Denne Art henhører til de faa, som ere blevne underkastede en nøiagtig mikroskopisk Undersøgelse, nemlig af Focke (loc. cit.). Han angiver, at den gjennemgaaer en betydelig Metamorphose; men jeg har ofte seet den søde levende Unger,

og disse er saa lidt forskjellige fra de udvorne, at den Forandring de gennemgaae, neppe kan fortjene Navn af en Metamorphose. Af de 7 ældre Arter, som denne Forfatter troer at kunne henføre under denne Art, er der næppe mere end de 3 ovennævnte, som falde sammen med den. Om to af dem, nemlig *Pl. rostrata* og *Pl. linearis*, veed jeg med Bestemthed, at de ere meget forskellige fra denne; hvilket vil sees af det Følgende.

Man finder ikke let nogen anden Art, hvor alle Organerne træde frem med saa stor en Grad af Tydelighed, da Kroppen er overordentlig gjennemsigtig. Tarmkanalen er meget tynd, linieformet og deles ved Mundaabningen i to Dele, en forreste mindre og en bageste, som er over dobbelt saa lang. Lige bag ved Munden findes Abningen for Generationsorganerne. Paa hver Side af Tarmkanalen findes en huul forgrenet Eggestok, der har samme Længde som Tarmkanalen og sender en Eggegang hen til Abningen. Om Sommeren føder den levende Unger, om Efteraaret derimod lægger den Æg, som ere forsynede med en haard bruun Skal. Imellem Tarmkanalen og Eggestokkene ligger paa hver Side et hjertlet Organ i 6 Partier, hvis Betydning endnu er tvivlsom. Parringslemmet er meget udviklet og bestaaer af en forreste cylindrisk og en bageste kugleformet Deel. Hiin bestaaer atter af to Dele, af hvilke den forreste er mere gjennemsigtig, forsynet med flere Rækker smaa Papiller, den bageste derimod med Tverstriber. Den kugleformede Deel er huul og staaer ved en lang Kanal i Forbindelse med en Sædblære, der er fyldt med traadformede Spermatozoer. Ved Grunden af den forreste cylindriske Deel findes rimeligviis en Abning for Sæden.

Jeg har ikke fundet denne Art uden i den største Dam i den botaniske Have imellem Conferver.

Mesostoma rostratum Dugès.

Derostoma (*Mesostoma*) *rostratum* Dugès. *Annal. d. sc. nat.* Tom. XVI p. 78. Tab. II fig. 16.

Planaria rostrata. Müll. *Zool. Dan.* Tab. 105 fig. 16.

Corpore 1^{'''} longo, subdepresso, elongato-elliptico, utrinque fere æqualiter attenuato, pellucido, rubro-flavescente; oculis triquetris, rubris, connatis, ab apice quintam corporis partem remotis; apertura oris in medio corpore; peni ovali.

Den forreste Deel af Kroppen (Hovedet) er undertiden ved en ringe Indsnoring adskilt fra den bageste. Dvarierne have altid været meget utydelige paa de faa Exemplarer, jeg har undersøgt, og kun indeholdt eet Æg hver. Ved en meget stærk Forstørring seer man, at hele Huden er gjennemvævet med et Ræt af 4—5kantede Masket, i hvilke der atter findes et stort Antal lignende Masket, men som ere meget mindre. Hvad det egentlig er, som danner disse Masket og hvilken Bestemmelse de have, derom tør jeg Intet sige; saa meget synes dog at være vist, at de ikke ere Arer; thi de ere ikke hule.

3 Torvemoser.

Anm. *Planaria stagnalis*, *Zool. Dan.* synes at høre til denne Slægt.

Gen. Strongylostoma Örds.

Corpus subdepressum nec pellucidum. Apertura oris ante medium corpus, oculi duo ab apice octavam corporis partem remoti.

Denne Slægt staaer temmelig nær den foregaaende og adskiller sig fra den fornemmelig ved Mundens Stilling og tildeels ved dens Bessaffenhed, da den er sammensat af et ringere Antal Muskelbundter og derved er mindre. Desuden staae Dinene nærmere ved Forenden og ikke saa tæt ved Siden af hinanden. Ogsaa Dvariernes Form synes at være meget forskjellig.

Strongylostoma radiatum Örzd.

Fasciola radiata Müll. Hist. Verm. p. 66.

Planaria radiata Müll. Zool. Dan. T. 106. fig. 1 a b.

Corpore 1''' longo, oblongo, fuscescente, antice obtuso, posticam partem versus sensim angustiore; peni?

3 Dammene i den botaniske Have.

Strongylostoma assimile Örzd.

Planaria grisea O. Fabr. ? loc. cit. Tab. 1.

Derostoma fusiforme Dugès op. cit. Tom XXI. Tab. II, fig. 12.

Corpore 1½''' longo, oblongo brunneo, antice obtuso, dein constricto, medio dilatato, postice subacuminato; peni vaginato, antice conico-incrassato.

Paa samme Steder som den foregaaende.

Gen. Typhloplana Ehrb.

Corpus lineari-oblongum, teretiuseulum, apertura oris in medio vel post medium corpus, oculi nulli.

Typhloplana variabilis Örzd.

Planaria punctata Müll. Prod. Zool. Dan. p. 221. Hist. Verm. p. 57.

Pl. fulva. Zool. Dan. Tab. 105.

Pl. viridata. Ibid.

Pl. grisea. Ibid.

Pl. virens O. Fabr. loc. cit. Tab. I. D.

Pl. maculata. Ibid. Tab. III, V.

Derostoma griseum Dugès op. cit. Tom. 21, p. 78.

Derostoma viridatum Dugès op. cit. Tom. 1, p. 79.

Derostoma polygastrum Dugès op. cit. Tom. 15, p. 143.

Corpore 1''' longo, lineari-oblongo, utrinque æqualiter acuminato, viridi, griseo lacteove; peni tripartito, punctis notato.

Denne Art varierer meget ikke blot i Farven, rimeligviis efter Næringsmidlets Forskjellighed, men ogsaa i Form, efter som den træffes med et stort Antal Æg (Pl. fulva Müll., Derostoma polygastrum Dugès), med faa (Pl. grisea Müll.) eller med et enkelt Æg (Pl. maculata O. Fabr.).

Den er almindelig i stillestaaende Bænde og Grøfter.

Typhloplana marina Örsd.

Corpore 1''' longo, antice truncato, postice acuminato, griseo; apertura oris infra medium corpus; peni?

Den er kun fundet engang i Sundet paa 6—7 Favnes Dybde.

Gen. Macrostoma.

Corpus lineare-oblongum, teretiusculum; apertura oris infera, ab apice haud multum remota; os annuliforme ovale, ex serie musculorum simplici constans, parum exsertile. Oculi duo.

Denne Slægt danner Overgang til den følgende Afdeling, idet Munden her allerede er meget lille og er stillet temmelig nær ved Enden af Kroppen.

Macrostoma hystrix Örsd.

Derostoma platurus Dugès?

Corpore 1''' longo, lineari-oblongo, aculeis obsito, antice obtuso, posticam partem versus angustiore truncato, subpellucido, flavo-grisescente; cauda dilatabili; peni acuminato, curvato, rigido.

Tornene, hvormed hele Kroppen er besat, og hvorefter Artnavnet er dannet, ere kileformede og synes at bestaae af 3 mindre Torne, som ere nøie sammenvorede.

3 Løvemoser.

Macrostoma appendiculatum Örsd.

Planaria appendiculata O. Fabr. loc. cit. Tab. 18.

Denne Art, der af D. Fabricius er fundet i Saltvand, maa upaatvivleligt henføres til Slægten Macrostoma.

Sect. IV. Microstomeæ.

Corpus lineare, teretiusculum vel ovale convolutum. Apertura oris infera, ab apice haud multum remota. Os minutissimum, ferme absque musculis nec exsertile.

Gen. *Microstoma* Örsd.

Corpus lineare, teretiusculum, subpellucidum; oculi duo.

Microstoma lineare Örsd.

Planaria linearis Müll. Zool. Dan. Tab. 106.

Derostoma leucops Dugès op. cit. Tom. XV, p. 142, Pl. 4, fig. 5, 25, 26.

Vix *Derostoma lineare* Dugès.

Corpore $2\frac{1}{2}'''$ longo, utrinque æqualiter attenuato, griseo flavescente, sponte dividuo; oculis brunneis, vix conspicuis, in summo margine laterali capitis; peni subgloboso, in appendiculam filiformem, duriusculam, acutissimam attenuato, spermatozois clavatis.

Dette er den eneste Art af alle Planarier, jeg har seet forplante sig ved Deelning, ganske paa samme Maade som Naiderne. Hele Huden er oversaaet med Legemer (rimeligviis Kjertler) af en ganske eiendommelig Bestaaffenhed. De ere truffeformede og i Midten forsynede med et lille parabolisk Legeme, som bestandigt er i Bevægelse.

Almindelig i Damme.

Slægten *Orthostoma* Ehrb. staaer rimeligviis nærmest denne Slægt. To Arter ere bekjendte: *O. pellucidum* Ehrb. og *O. rubrocinctum* Grube.

Microstoma leucops Örsd.

Planaria linearis Abildgaard. Zool. Dan. T. 109, fig. 7-9.

Planaria vulgaris O. Fabr. loc. cit. Tab. I fig. c.

Derostoma lanceolatum Dugès.

Corpore $1\frac{1}{2}'''$ longo, postice magis attenuato-acuminato quam antice, fuscescente, antice hyalino, marginibus undatis; oculorum a margine anteriore remotorum lente magna, plana, punctorum duabus seriebus notata.

Paa samme Steder som den foregaaende.

Anm. Herhen høre rimeligviis *Derostoma lineare* og *Derostoma squalus* Dugès.

Gen. Convoluta Örsd.

Corpus oblongo-ovatum, antice obtusum, postice acuminatum, longitudinaliter convolutum. Oculi nulli.

Convoluta paradoxa Örsd.

Planaria convoluta Abildgaard. Zool. Dan. Tab. 142; fig. 4.

Denne Art, der er den eneste, som er bekendt af denne Slægt, frembyder mange Eiendommeligheder. Den er 1^{1/2} lang, ægformet, foran afrundet, tilspidset bagtil, braunpletlet paa Ryggen, hvid paa Bugen. Siderne af Kroppen ere træmerhuusformigt slagne sammen over Bugfladen, saaledes at der kun bliver en smal Stribe af denne tilsyne. Den svømmer altid paa Ryggen, saa at Mundaabningen, der sidder omtrent ligesaa langt fra Enden af Kroppen, som denne er bred foran, kommer til at vende opad. Hvorledes Tarmkanalens Form er, har jeg ikke kunnet iagttage. Den største Deel af Kroppens Hulhed har, paa de faa Exemplarer, jeg har undersøgt, været opfyldt med brune, kugleformede Æg med en tydelig Kiimblære. Imellem Æggene findes spredte et stort Antal kugleformede, aldeles vandklare Kapsler, der ere opfyldte med smaa, runde, sorte, aldeles gjennemsigtige Legemer, der vise en meget livlig Bevægelse. Disse Organer ere altsaa ikke i nogen Henseende forskiellige fra de meget problematiske Legemer i Enden af Hornene hos Closterium. De synes her, uagtet deres meget afvigende Bestaafenhed, nærmest at svare til Sædkjertlerne, de sorte Legemer altsaa til Spermatozoerne. At de skulde have samme Betydning hos Closterium, er vel ikke sandsynligt.

Den er funden i Kallebodstrand i Nærheden af Rysten.

III. Familia Microcoela*).

Leptoplanca Ehrb.

Corpus quam maxime depressum. Tubus cibarius simplex vel ramosus, interdum propria cute instructus. Oris apertura infera, in medio vel post medium. Os exsertile nullum. Oculi in acervos distributi.

Denne Familie staaer i visse Henseender midt imellem begge de foregaaende, men adskiller sig fra dem begge ved Mangelen af en udkrængelig Mund; Kroppen er fladtrykt, ligesom hos *Dendrocoela*, men i endnu høiere Grad, og Tarmkanalen er enkelt ligesom hos *Rhabdocoela*, men indtager en meget ringere Deel af Legemets Huelhed. Dineses store Antal og Gruppering i Hobe, som sidde meget langt nede paa Kroppen, er eiendommelig. De stemme heri overeens med nogle af *Nemertinea*. Den Åbning, som Ehrenberg antager at være Gaddor, tilhører Generationsorganerne; Tarmkanalen er kun forsynet med een Åbning.

Der er endnu ikke en eneste Art af denne Familie bleven underkastet en nøiagtig anatomisk Undersøgelse, og jeg maa desværre tilstaae, at jeg i denne Henseende ikke kan tilføie Meget; der vil i Tiden sikkert vise sig flere Eiendommeligheder i deres Organisation.

De have alle hjemme i Havet.

Gen. Leptoplana Ehrb.

Apertura oris media inter quatuor ocellorum acervos, ab apice quartam corporis partem remota. Tubus cibarius propria cute instructus. Penis stylo calcareo præditus.

Da jeg kun har havt Leilighed til at underkaste een Art en nøiagtigere Undersøgelse, nemlig *Leptoplana atomata*, kan

---

*) Af *μικρος*, da Tarmkanalen i Forhold til Kroppen er meget lille.

jeg kun forudsætte som en Formodning, at de Charakterer, som ere hentede fra Tarmkanalen og Parringslemmet, ogsaa tilhøre de andre Arter, som med Hensyn til Mundens og Dinenes Stilling stemme overeens med denne.

Leptoplana atomata Örzd.

Planaria punctata Zool. Dan. Prod. p. 222.

Planaria atomata Müll. Zool. Dan. Tab. 22, fig. 2—4.

Corpore 3—4''' longo subovali, postice paulo angustiore fusco maculato, ocellis acervi posterioris multo majoribus quam anterioris, peni recto rigido.

Parringslemmet er ved Grunden kugleformet og forlænger sig i et gjennemfigtigt Rør, hvori indeholdes en haard Stift (rimeligviis af kulsuur Kalk). Denne tjener sandsynligviis til at befordre Stimulationen ligesom de haarde sylformede Legemer hos *Nemertinae*.

3 Sundet paa Florideer.

Leptoplana tremellaris Örzd.

Planaria tremellaris Müll. Zool. Dan. Tab. 22, fig. 1—2.

Corpore 10—11''' longo fuscescente elongato-ovali postice non angustiore, ocellis acervi posterioris rotundati non multo majoribus quam anterioris oblongi; peni flexuoso. 1

Den forekommer sjeldnere end den foregaaende og adskilles let fra den ved Kroppens Farve, da den ganske mangler Pletter, men er bleg brunlig, meget lysere paa Midten af Kroppen og langs med Randene. D. F. Müller har fundet den i Kallebodstrand.

Leptoplana nigripunctata Örzd.

Corpore 5—6''' longo elongato ovali pallide fusco, striis remotis intensioris coloris ex linea media radiantibus, margine in primis anteriore punctis numerosis nigris notato, ocellis

acervi anterioris oblongi et posterioris rotundi ejusdem magnitudinis, peni?

Kun fundet eengang ved Kullen.

Leptoplana pellucida Grube. op. cit. p. 53.

Gen. *Typhlolepta*. Örds.

Apertura oris post medium. Ocelli nulli. Tubus cibarius propria cute destitutus. Penis absque stylo calcareo.

Typhlolepta coeca Örds.

Corpore 16''' longo elongato-ovali utrinque fere æqualiter obtuso supra pallide rubescente, infra albescente.

Jeg har kun fundet eet Exemplar af denne Art paa 20 Favnes Dybde sønden for Hveen.

Til denne Familie henhøre: *Eurylepta prætexta* og *E. flavomarginata* Ehrb., *Leptoplana hyalina* Ehrb., *Planaria cornuta* Zool. Dan.

Anm. Til denne Familie høre endnu: Slægterne *Stylochus* Ehrb. (*S. svesensis* Ehrb. et *S. folium* Grube) og *Thysanozoon* Grube (*T. Diesingii*); ligeledes 5 Arter, som af Delle Chiaje henføres til *Planaria*, nemlig: *Pl. aurantiaca*, *P. Mülleri*, *P. Diquemarii*, *Pl. violacea*, *P. flava*. Det er ikke let at afgjøre, til hvilken af de foregaaende Slægter de maae henføres, eller om de bør danne egne Slægter.

Subordo *Cestoidina*.

Rhabdocoelorum pars Ehrb. (*Micruræa* et *Amphiporina* pleraque) Symbolæ phys.

Teretularia Blainville. Dict. de scien. natur. Article vers.

Corpus lineare teretiusculum rarius depressum, multo longius quam latius indistincte annulatum mucosum, ciliis vibrantibus obsitum; muscoli distincti, non vero nervi. Oculi 2, 4, 6, 8, 10, multi vel nulli. Organa respiratoria specialia nulla vel fissuræ respiratoriæ laterales in capite aquæ ad cordum parietes aditum conciliantes. Circulatio completa et corda duo Tubus cibarius simplex cum oris apertura infera (rarius ter-

minali) et ano terminali. Os nullum exsertile. Sexus duo, in utroque organum copulationis stimulandæ. Testiculi et ovaria cava ne minimum quidem forma inter se discrepantia tantummodo contento (ovulis aut spermatozois), complura in utroque latere uniuscujusque segmenti.

Kroppen er næsten altid mange Gange længere end bred, linieformet, traadformet, sjældnere aflang og noget fladtrykt, meget blød, slimet, bedækket med Fimrehaar, i en meget høi Grad udvidelig og sammentrækkelig, mere eller mindre tydelig leddet. Leddene have hos de forskjellige Arter meget forskjellig Længde. Vinene ere næsten altid tilfede i større Antal, sjældent kun to, meget ofte mangle de aldeles. Nervesystemet er endnu ikke kjendt (see foran Pag. 522 og 531). Musslerne derimod ere ret udviklede. Circulationsystemet meget eiendommeligt (see Pag. 530). En af denne Under=Ordens vigtigste Charakterer er Tarmekanalens Bestaffenhed, da den altid er forsynet med to Åbninger: Mundaabningen oftest paa Underfladen i Nærheden af Forenden (kun hos Amphiporina i Enden) og Gabboret altid i Enden. Generationsorganernes meget eiendommelige Bygning er beskrevet Pag. 533—36. De vise heri deels megen Analogie med Bændelormene, deels afvige de fra alle andre hidindtil bekjendte Dyr ved det store Omfang af det stimulerende Parringsorgan, som findes hos begge Rjen.

Ann. Naagtet det ikke er saa Arter af denne Underorden, som ere beskrevne fra de forskjellige Lande (omtrent 40—50 Arter i 19 Slægter), er dog endnu ikke en eneste Slægt fyldestgjørende karakteriseret, saa at der hersker den største Forvirring i Synonymien, en Forvirring, der er ligesaa vanskelig at løse, som det er let at forklare sig, hvorledes den er opstaaet. Vi have nemlig seet, at deres Organisation er bleven meget forskjelligt opfattet og altid misforstaaet. Een har kaldet det Mund, som en Anden har kaldet Anus, eller Generationsorganerne ere beskrevne som Tarmekanal o. s. v., og desuden er det yderst vanskeligt at finde gode Slægts- og Arts=Charakterer, om man ogsaa er kommen paa det Rene

med deres Bygning i Almindelighed. De første Arter, som beskrevs, bleve sendte fra Grønland af Fabricius til D. F. Müller, som i Hist. Verm. henfører dem til Slægten *Fasciola*. I Prodr. Zool. Dan. beskrives 7 Arter under Slægten *Planaria* (*Pl. flaccida*, *rosea*, *angulata*, *rubra*, *viridis*, *candida* og *striata*) og hertil føiedes i Zool. Dan. 3 Arter (*Pl. gesserensis*, *lilaris*, *dorsalis*). I Fauna groenlandica 1780 er kun 1 ny Art (*Pl. fusca* = *fuscescens*), de andre 4 vare allerede beskrevne af D. F. Müller. Rathke har i Naturhistorie-Selskabets Skrifter 5 B. 1799 beskrevet 6 Arter (*Pl. badia*, *sanguinea*, *lateritia*, *carnea*, *atropurpurea*, *linearis*). Soverby var den første, som henvendte en Art til en egen Slægt, *Linaria*; senere (1815) henvendtes samme af Oken til Slægten *Borlasia* (*B. angliæ*) og af Cuvier til en Slægt, som han kaldte *Nemertes*. 1827 beskrev Dugès (Annal. d. sc. nat. Tom. 15), 4 nye Arter, som henvendtes til Slægten *Prostoma* (*Prost. clepsinoideum*, *lumbricoideum*, *candidum* og *armatum*). Slægtsnavnernes Antal tog nu efterhaanden meget til, uden at det er muligt at opdage nogen Forskjellighed i Slægtskaraktererne*). Saaledes karakteriseres Slægterne: *Tubulanus* (*T. elegans* Renieri, *polymorphus* Del. Chiaje), *Ophiocephalus* (*O. viridis* Quoy & Gaimard, *O. murenoides* Del. Chij.), *Cerebratulus* (*C. marginatus*, *C. bilineatus* Renieri), *Bonellia* (*B. viridis* Rolando), *Meckelia* Leukart, *Notospermus* (*N. drepanensis* Huschke), *Polia Delle Chiaje* (*P. punctata*, *oculata*, *coerulea*, *geniculata*, *delineata*, *sipunculus*), foruden de allerede tidligere nævnte Slægter, aldeles paa samme Maade. Hertil føiede Blainville Slægten *Lobilabrum* og Ehrenberg følgende nye Slægter: *Disorus*, *Micrura*, *Polystemma*, *Hemicyclia*, *Ommatoplea* og *Amphiporus* med 10 Arter.

Dispositio familiarum generumque.

I. Faml. *Nemertina*.

Os inferum, anus terminalis.

- 1) Corpus filiforme, utrinque æqualiter attenuatum, (caput nullum distinctum) fissuræ respiratoriæ nullæ.

Gen. *Cephalothrix*. Os et ovaria aut testiculi ab apice valde remota.

Gen. *Astemma*. Os et ovaria aut testiculi ab apice non multo remota.

*) Diction. d. sc. nat. Article Vers p. 573

2) Corpus lineare teretiusculum, antice plus minusve dilatatum (caput distinctum), fissuræ respiratoriæ.

a) Oculi numerosi acervati. Gen. Polystemma.

b) Oculi 8—16 biseriatati. Gen. Nemertes.

c) Oculi 4. Gen. Tetrastemma.

3) Corpus lineare-oblongum depressum, utrinque æqualiter obtusum, fissuræ respiratoriæ.

Gen. Cerebratulus.

II. Faml. *Amphiporina*.

Tubi cibarii utraque apertura terminalis.

Gen. Amphiporus.

I. Faml. *Nemertina*.

Os inferum, anus terminalis.

Gen. Cephalothrix Örds.

Corpus tenuissimum filiforme teretiusculum utrinque æqualiter attenuatum. Oculi nulli vel duo minutissimi in summa apice capitis, fissuræ respiratoriæ nullæ. Os et ovaria aut testiculi ab apice valde remota.

Denne Slægt indbefatter de tyndeste Arter. Mundaabningen sidder langt fra Kroppens Forende (5—6 Gange saa lang som Kroppen her er bred), og Ovarierne begynde først i en Afstand fra Mundaabningen, der omtrent er dobbelt saa lang som dennes fra Enden af Kroppen. Den eneste tidligere beskrevne Art, som maaskee hører herhen, er *Planaria linearis* Rathke (Naturhistorie-Selskabets Skrifter 5 Bind Pl. 3 Fig. 11).

Cephalothrix bioculata Örds.

Corpore 3—3'' longo, vix $\frac{1}{2}$ ''' lato, antice rubro, medio fuscescente postice hyalino, oculis duobus minutissimis brunneis in summa corporis extremitate antica.

Ved Forstørring seer man, at den røde Farve i Kroppens forreste Deel hidrører fra Blodets Farve i to Aarer, som fra den yderste Spidse af Kroppen løbe langs ned med Siderne af samme.

Den er fundet i Sundet syd for Hveen, gravende sig ned i Leret.

Cephalothrix coeca Örds.

Corpore 3—4'' longo, $\frac{1}{2}$ ''' lato, utrinque acuminato, lacteo, oculis nullis.

I Sundet mellem Kjøbenhavn og Trekroner i Mudder.

Til denne Slægt hører maaskee *Polia oculata* Del. Chiaje.

Gen. Astemma Örds.

Corpus teretiusculum lineare, oculis et fissuris respiratoriis (?) destitutum. Os et ovaria aut testiculi ab apice corporis non valde remota.

Denne Slægt danner Overgangen mellem den foregaaende og de følgende, nemlig med Hensyn til Kroppens Form og de rudimentaire Aanded=Spalter.

Astemma rufifrons Örds.

Borlasia rufifrons Johnst. loc. cit. Pl. 18 fig. 5.

Corpore 2'' longo $\frac{1}{2}$ ''' lato fuscoflavescente antice obtuso, cordibus duplo longioribus quam latis.

Naar den presses mellem Glasplader og forstørres, seer man, at den foran er mørkere, og at Hjerterne ligge i en Afstand fra Hovedet, der er lige saa stor som deres egen Længde, og bag ved dem Munden.

Paa forskjellige Steder i Sundet i Leer.

Astemma longum Örds.

Corpore 3 $\frac{1}{2}$ '' longo, 1 $\frac{1}{4}$ ''' lato, coeruleo-griseo, antice acutiusculo, cordibus duplo latioribus quam longis.

Munden er engang saa nær ved Enden af Kroppen, som hos den foregaaende Art, ligeledes Ovarierne og Testiklerne.

Imellem Frederikshavn og Skagen i Leerbund.

Gen. Tetrastemma Ehrb.

Corpus lineare vel lineare oblongum, fissuræ respiratoriæ indistinctæ, oculi quatuor.

Efter Dinenes Antal maa Kroppens Form udhæves som den vigtigste Charakter. Denne Slægt indbefatter nemlig de Arter, hvor Kroppens Længde i Forhold til Bredden er mindst.

Tetrastemma varicolor Örds.

Corpore 14—15''' longo, ferme 1''' lato, antice obtuso postice acutiusculo, oculis quatuor quadratum formantibus, extremitate antica nec macula nec punctis notata.

Efter Farven kan adskilles 3 Varieteter, som dog synes at gaae over i hinanden.

1) Tetrast. varic. lacteoslavescens.

2) Tetrast. varic. nigro-punctata.

3) Tetrast. varic. fusco-grisescens linea media longitudinali alba (Planaria dorsalis Abildg. Zool. Dan. Tab. 141).

Jeg har fundet denne Art i Indløbet til Odensefjord i meget stor Mængde paa Laminarier, paa hvilke den sidder i et aldeles gjennemfigtigt Rør, der er dannet af en meget tynd Hinde, som slutter saa tæt omkring Kroppen at man ikke let mærker dens Tilstedeværelse uden derved, at den holder det indesluttede Dyr fast til Laminariernes Blade, naar man vil søge at tage det fra samme.

Tetrastemma fuscum Örds.

Corpore 12''' longo 3''' lato antice obtuso postice acutiusculo fusco maculis transversis brunneis, oculis 4 rectangu-

lum formantibus, extremitate antica nec maculis nec punctis notata.

3 Sundet i Nærheden af Hveen.

Tetrastemma rufescens Örds.

Corpore 7''' longo $\frac{2}{3}$ ''' lato antice paulo latiore quam postice rufescente, inter quatuor oculos stria transversa fusca.

3 Nærheden af Kullen.

Tetrastemma subpellucidum Örds.

Corpore 6''' longo $\frac{3}{4}$ ''' lato teretiusculo utrinque ferme æqualiter obtuso subpellucido virescente postice flavescente, antica obtusa corporis parte maculis duabus rubris (cordibus translucens) et punctis notata, oculorum quatuor duobus anticis inter se magis remotis quam postici paulo majores.

3 Sundet lige ud for Snedkersteen paa Sandbund.

Tetrastemma bioculatum Örds.

Corpore 15''' longo 2''' lato subdepresso antice acutiusculo postice obtuso, virescenti medio obscuriore, antica acuminata corporis parte parum constricta maculis duabus rubris (cordibus translucens) et punctis notata, oculis duobus.

Da denne Art ellers i alle andre Henseender stemmer overeens med Slægten *Tetrastemma*, har jeg troet at burde stille den her uagtet den kun har to Dine.

Mellem Kjøbenhavn og Trekroner i Mudder.

Lil denne Slægt høre endnu: *Tetrastemma flavidum* Ehrb. (Symb. phys.) og maaskee *Planaria viridis* (Zool. Dan. Tab. 68), *Prostoma lumbricoideum* og *Prostoma candidum* Dugès loc. cit. Tom. 29 Pl. 2 fig. 3.

Gen. Nemertes (Cuv.) Örds.

Corpus teretiusculum lineare, caput et fissuræ respiratoriæ distinctiora, oculi 4—14 biseriat.

Slægtsnavnet *Nemertes* anvendtes af Cuvier paa den samme Art, som Den tidligere havde kaldet *Borlasia Angliæ*. Senere dannedes flere Slægter, som i det Mindste efter de dem tildeelte Charakterer maae blive Synonymer til disse, nemlig: *Prostoma* Dugès, *Ophiocephalus* Quoy & Gaymard, *Bonnellia* Rolando, *Notospermus* Huschke, *Meckelia* Leuck. Slægts-Navnet *Borlasia* har altsaa Prioritet, men kan maafee rigtigere anvendes paa de større (3—4' lange) Arter, hvortil *Borlasia Angliæ* hører, og som uden al Tvivl maae komme til at udgjøre en egen Slægt. Ganske at forkaeste dette Navn, saaledes som Ehrenberg har gjort, er vel næppe nødvendigt.

Nemertes melanocephala Johnston.

Annals of nat. Hist. Vol. I p. 535 Pl. 18 f. 5.

Planaria candida Müll? Fauna grönl. p. 327. Naturhistorieselskabets Skrifter, 4 Bind Tab. 11 fig. 11. Zool. Dan. Prodr. 2704.

Corpore $1\frac{1}{2}''$ longo, $\frac{1}{2}''$ lato, lacteo-flavescente, capite cordato, linea transversa fusca in medio capite, oculis quatuor, fissuris respiratoriis minutissimis.

Denne Art danner Overgangen mellem Slægterne *Tetrahymena* og *Nemertes*, den stemmer nemlig med Hensyn til Dinene overeens med den første, i Kroppens Form derimod med den sidste.

I Kallebodsstrand temmelig nær ved Land.

Nemertes bioculata Örds.

Corpore $1''$ longo, ferme $1''$ lato, postice paulo angustiore rufescente, annulis distinctis duplo longioribus quam latis, oculis 6.

I mellem Rjøbenhavn og Trekroner.

Nemertes flaccida Örds.

Planaria flaccida Müll. Zool. Dan. Tab. 64.

Fasciola flaccida Hist. Verm. p. 57.

Corpore $2\frac{1}{2}''$ longo $1\frac{1}{2}'''$ lato antice acutiusculo postice obtuso brunneo lineis transversis albis, oculorum 7 paribus.

Iffe sjelden paa Leerbund, især i den nordlige Deel af Sundet.

Nemertes badia Örsd.

Planaria badia Rathke? Nath. Selsk's. Skrifter, 4 Bind p. 83 Pl. 3 fig. 9.

Corpore 4—5'' longo $1\frac{1}{2}'''$ lato badio, utrinque æqualiter obtuso vel postice multo acutiore, oculis 6.

I den flade Strand ved Hofmangave i Kjøbenhavn.

Nemertes olivacea Johnston.

Annals of. nat. hist. Vol. 1 p. 536 Pl. 18 fig. 1.

Planaria gesserensis Müll.? Zool. Dan. Tab. 64.

Planaria fusca Fauna groenl. Pl. fuscescens Fabr.? Naturhistorie-selskabets Skrift. 5 Bind. Pl. 11 fig. 8.

Corpore 3'' longo $1'''$ lato utrinque æqualiter obtuso fusco-virescenti antice rufescente, cordibus translucentibus, oculis 10.

Johnston angiver rigtignok at *N. olivacea* kun har 4 Dine, men tidligere havde han beskrevet den med to, saa at man vel tør antage, at den varierer i Dinernes Antal (maaskee efter Alderen).

Temmelig almindelig i hele Sundet i mudret Bund.

Nemertes assimilis Örsd.

Corpore $16'''$ longo, ferme $1'''$ lato, utrinque æqualiter acuminato fusco-flavescente antice rufescente (cordibus translucentibus), oculis 12.

Ved Kullen.

Nemertes pusilla Örsd.

Planaria filaris? Zool. Dan. Tab. 68.

Corpore $4'''$ longo, vix $\frac{1}{2}'''$ lato, utrinque æqualiter ob-

tuso roseo, capite medio constricto, oculorum 6 duobus posticis ab 4 anticis valde remotis.

Ved Kullen.

Nemertes maculata Örds.

Corpore 2'' longo 1''' lato utrinque æqualiter obtuso lacteo cum maculis numerosis nigris sparsis, oculis? fissuris respiratoriis maximis.

Ved Hellebæk paa Veerbund.

Lil denne Slægt ville følgende Arter rimeligviis blive at henføre: *Nemertes octooculata* Johnst., *Nemertes purpurea* Johnst., *Planaria lateritia* Rathke, *Pl. sanguinea* Rathke, *Notespermus drepanensis* Huschke, *Tubulanus elegans* Renieri, *Ophiocephalus viridis* Quoy & Gaimard, *Ophiocephalus murenoides* Del. Chiaj., *Tubulanus polymorphus* Del. Chiaj., *Bonellia viridis* Rolando, *Micrura fasciculata* Ehrb., *Polia coerulescens* Del. Chiaje, *Polia geniculata* Del. Chiaje, *Polia delineata* Del. Chiaje, *Meckelia annulata* Grube.

Gen. Polystemma (Ehrb.) Örds.

Polystemma, *Ommatoplea* & *Amphiporus* Ehrb.

Corpus lineare subdepressum, ocellorum plurimorum acervi 2—4, fissuræ respiratoriæ indistinctæ, antice maculis duabus rubris (cordibus translucens)

Polystemma roseum Örds.

Fasciola rosea Müll. Hist. Verm. p. 58.

Planaria rosea Zool. Dan. Tab. 64.

Nemertes lactiflora Johnston loc. cit. Pl. 17 fig. 2.

Corpore 2'' 4''' longo 2''' lato roseo vel lacteo-rubescens anteriorem partem versus angustiore postice obtuso, capite subcordato.

Temmelig almindelig i Sundet.

Polystemma pulchrum Örd.

Nemertes pulchra Johnst. loc. cit. Pl. 17 fig. 6.

Corpore $1\frac{1}{2}$ " longo $1\frac{1}{2}$ " lato subdepresso utrinque æqualiter obtuso roseo striis transversis rubris interruptis notato, capite conico duplo longiore quam lato.

3 Sundet mellem Kjøbenhavn og Trefroner.

Polystemma pellucidum Örds.

Corpore 8" longo 1" lato utrinque æqualiter obtuso pellucido roseo, capite cordato duplo latiore quam longo.

3 Sundet nær ved Hellebæk.

Til denne Slægt høre: *Polystemma adriaticum* Ehrb.; *Ommatoplea tæniata* Ehrb., *Amphiporus albicans* Ehrb., *Prostoma armatum* Dugès, *Nemertes gracilis* Johnst. og maaskee *Polia punctata* Del. Chiaje.

Gen. Cerebratulus Renieri.

Corpus valde depressum lanceolatum, caput et fissuræ respiratoriæ minus distinctæ, oculi?

Denne Slægt er med Hensyn til Kroppens Form meget forskjellig fra alle de foregaaende, da den er meget mere fladtrykt og forholdsmæssig kortere.

Cerebratulus marginatus Renieri?

Corpore 3" longo 3—4" lato depresso lanceolato utrinque ferme æqualiter obtuso fusco lineis rubris marginato (sanguine translucente).

3 Sundet nord for Hveen.

II. Faml. Amphiporina.

Os minutissimum terminale. Tubus cibarius parvulus. Anus terminalis.

Den væsentligste Charakter for denne Familie afgiver Munden, da den er en meget lille Åbning i Enden af Kroppen, lige under den Åbning, som fører ind til Parringslemmet. Tarmkanalen er meget lille, nemlig ikke bredere end den Kanal, hvori Parringslemmet gjemmes. Hele den øvrige Deel af Kroppen optages af Generationsorganerne. De minde herved meget om Bændelormene.

Gen. Amphiporus (Ehrb.) Örds.

Corpus ligulatum, oculi nulli.

Amphiporus Neesii Örds.

Corpore 9'' longo 3'' lato depresso ligulato postice multo angustiore quam antice, supra cinereo-violaceo infra flavescente.

Denne store og smukke Art bragte Cand. polyt. Lieutenant Nees med sig tilligemed mange Naturalier fra en naturvidenskabelig Reise til Færøerne.

Jeg har endnu seet en anden Art fra Grønland, som dog kun med nogen Tvivl kan henføres til denne Slægt, da Kroppen er meget mere trind. Jeg vil foreløbig kalde den *Amphiporus groenlandicus*. Den er 3'' lang og gulbrun af Farve.

Til denne Familie hører rimeligviis Slægten *Akrostomum* Grube (op. cit. p. 57.)

Bemærkninger

om

Opbevaringen af de lavere Sødyr i levende Tilstand.

Bed

Karl Holboll.

Da det ofte vil være af Interesse, at kunne holde Sødyr af de saakaldte lavere Klasser i længere Tid levende i Fangenskab, eller at kunne udklække Æg af Mollusser, tillader jeg mig at meddele mine Erfaringer i denne Henseende.

Man antog i Almindelighed, at man, for at holde saadanne Dyr levende, ret ofte maatte stifte Vandet, i hvilket de vare hensatte. Paa denne Maade har jeg aldrig været istand til at konservere nogen Mollusk eller Akalef længere end 8 à 10 Dage, sjældent faalænge, og det vilde aldrig lykkes mig, at udklække Æg af Saltvands=Mollusser. Da jeg nu vidste, at Ferskvands=Mollusserne ikke maa faae Vandet stiftet, naar man vil holde dem levende i Glas, og Igler ogsaa dø, naar de for ofte faae friskt Vand, prøvede jeg den anden Yderlighed: jeg stiftede aldeles ikke Vand hos mine Dyr.

Dette gav et over al Forventning godt Resultat, idet ei alene Mollusser og Akalefer levede meget længe, tilsyneladende

uden at blive matte, men Molluskægs Udskæfning mislykkes aldrig. Jeg har saaledes sat en lille Tritonia i et almindeligt Brændeviinsglas, og efter en Fraværelse af 3 Uger funden Dyret fuldkomment vel og tilsyneladende ikke afkræftet, uagtet det Halve af Vandet var bortdunstet og Resten ganske fuld af Konserver. Ligeledes har jeg havt flere forskellige Slægter Akalefer levende i lang Tid, ofte i smaa Glas. Clione borealis levede paa Hjemreisen 1842 i 15 Dage, uagtet Veiret var varmt, uden at synes afkræftet, og omkom derved, at alt Vandet under en Storm skylledes ud. Den eneste Forsigtighed, man har at iagttage, er, at holde Karrene, i hvilke Dyrene opbevares, fra at staae i Solen, og overhovedet, saa meget man er istand til, sørge for saa liden Temperaturforandring som muligt.

Bed at iagttage dette har jeg seet en stor Deel Molluskæg at udvikle sig.

Ungerne af *Doris litturata* ligne særdeles de af Sars beskrevne *Doris*unger, og svømme med temmelig Hurtighed ved deres Cirri; uagtet disse Smaadyr have levet temmelig længe, have de dog ikke overlevet den Periode, da de kaste deres Skal.

Modiola Faba er en af Sydgrønlands almindeligste Bivalver: dens Æg findes paa Rodderne af *Fucus*-Arterne. Det er altid lykkedes mig, at faae dem udskæfede, og at see de fritsvømmende Unger, der ei, saaledes som Ungerne af *Doris*, svømme ved Cirri, men ved nogle smaa Svømmeredskaber, næsten som hos *Daphnia*, hvilke sidde indensfor den forreste Deel af Skallen. Disse Smaadyr komme ofte frem af Æggene, medens de endnu hænge sammen, og svømme da i smaa Kjeder, paa samme Maade som de sammensatte *Salper*.

Uagtet jeg i lang Tid har havt Ascidier levende, har dog ingen lagt Æg eller paa anden Maade ynglet; hvilket jeg dog havde gjort Regning paa, og som var Aarsagen til, at jeg holdt disse, ellers som levende uinteressante, Dyr i Fangenskab.

Beskrivelse af nogle Arter og Slægter af *Caprellina*;

med indledende Bemærkninger om *Læmodipoda* og deres Plads
i Systemet.

Ved

Henrik Kroier.

(Slutning.)

Caprella dilatata Kr.

(Tab. VIII fig. 1—9.)

Denne *Caprella* har jeg truffet i Rio Janeiro's Havn, paa omtrent en halv Snees Farnes Dybde. Den fandtes ikke som *Caprella*erne i Almindelighed paa Tangarter, men, ligesom ovenfor anført om *Caprella Januarii*, ved Ankerets Retning paa Ankertouget. Længden af de største Individier oversteg næppe $\frac{1}{2}$ ''; og dette gjælder kun Hannerne; de ægbærende Hunner havde næppe 3''' Længde.

Af alle bekjendte *Caprella*-Arter har denne den plumpeste Form, hvilket dog fornærmelig bliver isjefaldende hos udvorne Hanner, men fremtræder i langt ringere Grad hos Hunnen eller unge Hanner, skjøndt ogsaa disse have en stærk Bygning; Hojden er kun ringe, og overgaaes meget af Bredden. Det er især de to gjællebærende Ringe, eller tredje og fjerde Brystring, der udvide sig stærkt mod Siderne, og løbe fraat ned, eller antage Tagform, hvilken Form dog ogsaa er ret tydelig hos anden Brystring.

Hovedet, der er dobbelt saa langt som første Brystring, eller tildeels endnu længer, er fortil paa Middellinien væbnet med et lille, spidst og lige Horn, hvilket ikke just, som hos adskillige andre Arter, hæver sig sonderligt over Pandefladen, men kun fortil forlænger sig ud over Pandens forreste Rand *). Brystringene vise aldeles ingen Spor til Knuder eller Torne; derimod er Legemet's Overflade i det Hele taget lidt ru eller chagrinagtig, og besat med meget smaa Borster, der dog først under Mikroskopet kunne bemærkes. Det fortjener at anføres, at den forskjællige Alder og det forskjællige Kjøn ikke hos denne Kaprella-Art er betegnet ved en meget forskjællig Længdeudvikling af nogle af de første Brystringe, saaledes som hos flere andre Arter af denne Slægt, men at disse Ringes Længdeforhold næsten viser sig uforandret gennem hele Arten.

De øverste Følere (Fig. 1 og 2) indeholdes omtrent $2\frac{1}{2}$ Gange i Totallængden, og ere af stærk Bygning. Skafstet er næppe $\frac{1}{2}$ Gang længere end Svøben, eller udgjør næppe $\frac{2}{3}$ af Følernes Længde; første Led er noget længere end tredie; tilsammen ere de kun ganske lidt længer end andet. Medens Skafstets to første Led ere af en plump Form, det andet endog næsten langstrakt-ægddannet, eller dog opsvulmet paa Midten, bliver det tredie pludseligen tyndere, uden imidlertid derfor at kunne kaldes tyndt eller svagt, men saaledes, at det omtrent stemmer overeens med Svøben, og snarere synes at høre til denne end til Skafstet. Svøben (Fig. 3) har elleve eller tolv Led **),

*) Hovedets Længde er beregnet fra Spidsen af dette Horn.

***) Hos et Individ af $2\frac{1}{2}$ ''' kun 6 Led, hos et af 3''' eller lidt derover 8 Led. Dgsaa i en anden Henseende forandrer Forholdet sig med Alderen; medens nemlig hos større Individer Svøbens første Led (b) er kortere end Skafstets sidste (hiint forholder sig til dette omtrent som 2 til 3), og indeholdes omtrent fem Gange i Svøbens Længde, er det hos smaa Individer ligesaastort eller endog større end Skafstets sidste Led, og indeholdes næppe tre Gange i Svøbens Længde.

alle af større Længde end Brede, af en noget sexkantet Form; det første længer end de to følgende tilsammentagne, med tre smaa Indsnit paa den nederste Rand. Skafstets to første Led vise en Mængde smaa og fine Haar; det tredie kun faa, men længere og mere børsteagtige. Svøbens Led ere paa sædvanlig Maade forsynede med Borster i Enden, større og flere paa den nederste, mindre og færre paa den øverste Rand.

De nederste Føleres Længde udgjør $\frac{2}{3}$ af de øverstes, eller vel endog lidt mere; de ere altsaa forholdsvis længere end hos *Kaprella*-Arterne i Almindelighed. — Bygningen stærk. Skafstet omtrent ligesaa langt som de øverste Føleres Skafst, men Svøben derimod kun halvt saa lang som de øverste Føleres Svøbe; Skafstets tredie Led kun ubetydeligt længer end fjerde; dette omtrent af lige Længde med den toleddede Svøbe, hvis andet Led indeholdes omtrent $3\frac{1}{2}$ Gange i førstes Længde. Borstebeklædningen langs disse Føleres nederste Rand særdeles stærk (som hos *C. septentrionalis*); nogle af de første Borster saugdannede. Som sædvanligt to Kløer i Enden af Svøbens andet Led.

Djet er vel af sædvanlig Form og Størrelse, men viser en Bygning, jeg ikke har truffet hos de andre Arter af denne Slægt. Den sorte Kreds i Midten omgives af en smal, lys Ring, hvilken bestaaer af to Rækker Lindser. I den sorte Skive har jeg ingen Lindser kunnet iagttage, idetmindste ikke med Tydelighed, førend jeg havde anvendt saa stærk Præsning som muligt, og al Fugtighed var bortdunstet. (Djets Form kan ikke upassende sammenlignes med Pladen af en Ring, der bestaaer af en stor, mørk Steen, omgivet af to Rækker smaa, lyse Stene).

Rindbakterne (Fig. 4) ende med to femtandede Grene, neden for hvilke tre tykke Borster ere anbragte. Hornknuden

neden for disse er meget stor, paa den indre Side forsynet med adskillige mindre Knuder eller stumpe Tænder.

Rjæbernes Form er ganske den almindelige; kun kan erindres med Hensyn til det første Par (Fig. 5), at den ydre Greens Endeled er temmelig bredt, især mod Enden, hvor det er skraat affstumpet og forsynet med flere Rækker Borster.

Rjæbefødderne af sædvanlig Form, med smaa Rjæbeplader og med meget store, stærke, femleddede, særdeles rigeligt med lange Borster forsynede Palper. Den større ydre Rjæbeplade har langs den indre Rand fem eller sex stærke Tænder.

Første Fodpar indeholdes henimod $4\frac{1}{2}$ Gange i Total-længden, og er af en særdeles stærk Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er omtrent: $3 + 1 + 1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 4 + 3$. I Form ligner det overmaade meget samme Fodpar hos *C. septentrionalis*, men Haanden (Fig. 6) er et endnu kraftfuldere Griberedskab: hele dens bageste Rand er næmlig meget fiint saugtagget eller væbnet med særdeles smaa, tætstillede Tænder; de to Torne, som ere anbragte paa det øverst-bageste Hjørne, ere meget store, og Borsterne paa Haanden ere meget længere end hos *C. septentrionalis*. Kloen er meget stor og stærk, ligesom hos *C. septentrionalis* i Enden gaffelformigt klostet og paa den bageste Rand forsynet med Tænder eller Hager, dog af lidt forskjællig Form.

Andet Fodpar (Fig. 7) er ikke dobbelt saa langt som første, og indeholdes henimod tre Gange i Totallængden. Bygningen overordentligt stærk og plump, især af Haanden; Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $4 + 1 + 3\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 8\frac{1}{2} + 6\frac{1}{2}$. Første Led er i Enden fortil uddraget i en afrundet Knude, der naaer ligesaalangt ned som andet Led, og skjuler en Deel af dette; tredje Led danner bagtil en temmelig skarp og stærkt fremragende Vinkel; fjerde Led er saa særdeles lille, at det selv med en stærk Lupe kun med Noje opdages. Haanden er over-

ordentligt stor og bred, temmelig stærkt krummet (eller med den forreste Rand udbojet, den bageste indbojet); bageste-øverste Vinkel stump afrundet, den nederste skarp; et Stykke ovenover den sidste er den bageste Rand væbnet med en lang Tand*). Kloen stærk, meget krum.

Gjælleblærerne ere næsten regelmæssigt kredsformede; Længden kun meget ubetydeligt større end Bredden**). Gjællestrukturen har jeg hos denne Art fundet ret tydelig.

Nærværende Arts overordentligt stærke Bygning fremtræder især meget iøjefaldende hos de tre sidste Fodpar.

Tredie Fodpar (Fig. 8) udgjør omtrent $\frac{1}{4}$ af Total-længden. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $2 + \frac{3}{4} + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{4} + 4\frac{1}{2} + 3$. Første Led saavel som tredie udvide sig bagtil pladeformigt saaledes, at Bredden bliver større end Længden, hvorved disse Led faae et meget uformeligt Udseende; hos fjerde Led er Længde og Brede næsten ligestore, Formen noget uregelmæssigt sexkantet: Haanden er temmelig bred, med en fremtrædende Knude et Stykke fra Roden, hvorpaa et Par, paa den nederste Rand saugtaggede, Torne ere anbragte. Kloen stærk og temmelig krum; Borstebeklædningen temmelig rigelig, saavel paa ydre som paa indre Rand.

Fjerde Fodpar adskiller sig fra tredie kun ved en lidt større Længde; og dette er ligeledes Tilfældet med femte Par.

Bagkroppens Form, saaledes som en meget stærk Lupe viste mig den, er fremstillet ved Fig. 9 fra Buggsiden. Den er meget lille, synes kun at bestaae af een Ring, og er forsynet med to Par rudimentære Lemmer, af hvilke dog det første er

*) Denne har jeg ikke fundet hos Hunnerne, hvorimod disse vise et Par Torne nær Haandens Rod.

**) Hos Hunnerne ere de noget mindre kredsformede, og Længdedimensionen har det mere Overhaand.

anbragt saa nær syvende Brystring, at det snarere synes at tilhøre denne.

Diagnosen for denne Art kan udtrykkes saaledes:

Caprella dilatata: corpus crassum, dilatatum, multo latius quam altum (præsertim in maribus ætate provectis), pedibus instructum validissimis, nullis armatum aculeis annulorum thoracicorum; margo capitis anterior in cornu productus horizontale; dorsum subcarinatum. Antennæ superiores $\frac{2}{3}$ longitudinis animalis ferme æqvantes, articulo pedunculi secundo suboviformi; antennæ inferiores superioribus paullo modo breviores. Oculus orbem exhibet nigrum, annulo angusto albido circumdatum. Vesiculæ branchiales fere orbiculares. Pedes tertii, quarti quintique paris latissimi (articulis 1 et 3 latioribus quam longis).

Caprella septentrionalis Kr.

(Tab. VIII fig. 10—19.)

Denne Art fandtes i Bølsund paa Laminarier (dog just ikke hyppigt) paa en Dybde af omtrent en halv Snees Favne eller lidt mere. Alle de der indsamlede Individuer vare Hanner. I Grønland er det den almindeligste Art af Caprellina. Den forekommer, skjøndt sjældent, i Kattegattet og Vesterhavet.

Farven olivenbrun.

Formen af denne Art er, sammenlignet med alle andre mig bekendte nordiske Arter, plump og tyk; [dog gjælder dette, ligesom hos *C. dilatata*, fornæmmelig Hannerne, som i saa Henseende synes meget at overgaae Hunnerne].

Hovedet udmærker sig ved en Knude eller et kort, lidt afrundet, næsten lodret, eller dog kun svagt fremadbojet Horn, som fremtræder noget bag de øverste Fæleres Rod paa dets Overfladen i Middellinie. Hos unge Individuer (indtil 3 Liniers

Længde eller noget mere) er det næsten umærkeligt. Hovedet fandt jeg hos voksne Individder omtrent af lige Længde med første Brystring (Længden maalt langs Rygfladen), eller vel endog lidt kortere; hos et ungt Individ derimod meget længer. Hovedets Adskillelse fra første Brystring er hos denne Art saa særdeles tydelig, at den hos middelstore Exemplarer (omtrent 8" lange) uden Vanskelighed erkjendes med det blotte Øie.

De øverste Følere (Fig. 10) ere lidt kortere end den halve Totallængde. Skafteet næsten $\frac{1}{2}$ Gang saa langt som Svøben, andet Led det længste, tredie Led det korteste; første Led overgaaer ligesaa meget det tredie i Længde, som det selv er kortere end andet. Svøben bestaaer af indtil en Snæes Led*), hvilke, tildeels dog med Indtagelse af det andet, have større Længde end Brede; med Undtagelse af de to eller tre sidste Led samt det allerførste ere Svøbens øvrige Led kjendeligt tykkere mod Enden end ved Roden, og vise en langstrakt=sekskantet Form. Første Led (Fig. 10* a) er længer end de to følgende tilsammen, og har langs den nederste Rand tre smaa Indsnit, fra hvilke Borster udgaae, hvorved man let kunde forledes til at antage det som bestaaende af fire smaa, tætsforenede Led (hvad ved nøjagtig Undersøgelse viser sig ikke at være grundet). Alle Svøbens Led ere i Enden forsynede med endeel stærke Borster, hvilke dog paa den nederste Rand ere større, stærkere og oftest tillige talrigere end paa den øverste. Skafteet viser ogsaa nogle Borster paa de to sidste Led, men de ere meget smaa, næsten umærkelige.

De nederste Følere (Fig. 11) ere, som overhovedet alle Dele hos denne Art, af meget stærk Bygning. Deres Længde udgjør lidt mere end den halve Længde af de øverste

---

*) Hos Individder af 3" Længde 7 til 8 Led, hos middelstore Individder 14—17 Led, hos de allerstørste 19 til 20.

Folere eller næsten en Fjerdedeel af Totallængden*). Skaftet er tre Gange længer end Svøben, dets første Led ikke meget tykkere end andet og dette ikke meget længer end første; tredje Led det længste, skjøndt kun ganske ubetydeligt længer end fjerde. Svøben er kun meget lidt kortere end Skaftets sidste Led, og bestaaer af to, meget tydeligt adskilte Led, af hvilke det sidstes Længde kun udgjør omtrent $\frac{1}{4}$ af det førstes; af Form er det sidste Led langstrakt-ovalt. Den øverste Rand af disse Følere er næsten aldeles blottet for Borster, eller dog kun forsynet med meget enkelte og særdeles smaa. Derimod er den nederste Rand (Skaftets første Led undtaget, som ingen Borster bærer, og det andet, som kun har tre) meget rigeligt forsynet med lange, stærke Borster, der have Udseende, som om de vare leddede (hvilket dog ikke er Tilfældet). Svøbens sidste Led har i Enden, foruden en Mængde Borster, ogsaa to stærke Kloer (Fig. 11*). Maaaskee er dette fælleds for hele Slægten Caprella.

Dj n e n e særdeles smaa eller punktformige, omtrent kredsrunde, korte, anbragte næsten lodret under Vandehornets forreste Rand.

Rindbakken (Fig. 12) er af noget langstrakt Form. Knuden mod Midten af den indre Rand har et rundagtigt eller noget ægdannet Omrids (12, a). De to Grene, hvori Rindbakken fortil deles, vise hver fem Tænder; de tre fjer- eller kostedannede Borster tæt nedenfor disse Grene er næsten af lige Længde indbyrdes.

Første Par Kjæber (Fig. 13) har i Enden af den ydre Green nogle temmelig smaa Torne og en Mængde korte og fine Borster eller Haar; den indre Green er væbnet med een Række temmelig lange Torne.

Andet Par Kjæber (Fig. 14) viser intet Mærkeligt i sin Form.

*) Hos unge Individer staae de i Længde kun lidt tilbage for de øverste Følere.

Rjæbefødderne (Fig. 15) ere af en meget plump og stærk Form; begge Rjæbepladerne blot væbnede med almindelige Borster; Palspens to sidste Led temmelig rigeligt forsynede med stærke Borster.

Første Fodpar (Fig. 16) indeholdes omtrent 6 Gange i Totallængden, og er følgende lidet. De enkelte Ledes indbyrdes Længdeforhold kan ansættes saaledes: $7 + 1\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} + 3 + 7 + 6$. Første Led meget kort og bredt, ved Roden indsnøret; andet Led det korteste; tredje Led af temmelig regelmæssig firkantet Form; fjerde Led i Forhold til Længden overordentligt bredt, idet det bagtil danner en noget tilspidset, dog i Enden stumpt afrundet, Fremragning. Haanden stor og særdeles bred, især foroven, hvorimod den forneden gradviiis aftager i Brede, og ender afrundet. Kloens Størrelse og Styrke staaer i Forhold til Haandens; den er i Enden ligesom gaffelformigt kloftet, eller ophører med to Spidser, en forreste større, en bageste kortere. Under en middelmaadig Forstørrelse viser Kloens bageste Rand sig ligesom krenuleret; ved en stærk Forstørrelse iagttages, at Kloens bageste Rand (16*) i hele Længden er væbnet med nogle smaa Redskaber, der maaskee kunde kaldes Kroge, skjøndt de ere af en ejendommelig Form: de ere stillede lodret paa Kloen, og begrændses isvrigt af tre Linier, to rette (foroven og i Enden), der tilsammen danne en ret Vinkel, og en krum forneden (16**).

Andet Fodpar (Fig. 17) udgjor, naar Kloen medregnes, omtrent $\frac{1}{3}$ af Totallængden, eller er dobbelt saa langt som første Par. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $9 + 2 + 3 + 1 + 18 + 12$. De fire første Led ere forholdsvis meget tyndere og svagere end hos første Fodpar; de tre første have imidlertid i Form nogen Lighed med samme Dele hos dette Fodpar, hvad derimod slet ikke er Tilfældet med

fjerde Led. Femte Led eller Haanden er af monstros Størrelse, dobbelt saa lang som første Led, langstrakt ægdannet, blæreagtigt opsvulmet, med tre, ikke sonderligt store Torne langs den bageste Rand, af hvilken den første (fra Roden regnet) er meget langt fra anden, anden og tredie derimod nær ved hinanden; den anden er i Enden afrundet, og kunde maaskee derfor snarere fortjene Navn af en Knude end en Torn. Kloen er kun lidet krum. Borster har jeg ikke iagttaget hos dette Fodpar, uden nogle meget korte paa Haandens bageste Rand og nogle enkelte endnu mindre paa Kloen.

Gjællebladene (Fig. 18) ere fuldkomment omvendt-ægdannede. Længden forholder sig til Bredden som 5 til 3.

Tredie Fodpar (Fig. 19), som er tilhæftet sin Brystring et temmelig langt Stykke før dennes Ende, udgjør omtrent $\frac{1}{4}$ af Totallængden. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $4 + 2 + 5 + 4 + 9 + 6$. Første Led meget kort (det indeholdes mere end 7 Gange i Fodparrets Længde), bredt, paa den ydre Side mod Enden uddraget til en tilspidset Knude, i Enden af den indre Rand forsynet med to, meget smaa Borster; andet Led halvt saa langt som første, i Enden af indre Rand væbnet med nogle (tre) meget smaa Borster; tredie Led kort, meget bredt, triangulært eller omvendt hjertedannet, kun med een Borste omtrent paa Midten af forreste Rand; fjerde Led lidt kortere og smallere end tredie, men af en noget lignende Form, paa Midten af den forreste Rand forsynet med fem til sex smaa Borster og paa den bageste Rand med nogle saa endnu mindre. Haanden meget stor (den udgjør henimod $\frac{1}{3}$ af Fodens Længde), paa den indre Rand nær Roden forsynet med en stor, bagudrettet Knude, som er væbnet med to, ganske tæt ved Siden af hinanden siddende, Torne (hvilke almindeligen først ved Præsning bemærkes). Disse ere paa den nederste Rand saugtaggede. Redenfor denne Knude sees en Mængde smaa Borster. Kloen

er meget stærk, temmelig krum, og udgjør omtrent $\frac{2}{3}$ af Haandens Længde.

Fjerde Fodpar er ganske lidet længere end tredie, hvilket beroer derpaa, at Haanden og Kloen forholdsvis ere lidt større; forresten ligner det tredie Par saa aldeles baade i Form og Delenes Forhold, at det ingen særskilt Beskrivelse udfordrer.

Femte Fodpar er atter ubetydeligt længer end fjerde; Leddenes Forhold er følgende: $5+2+6+4+10+6\frac{1}{2}$. Det ligner ganske de to foregaaende Fodpar i Form og Bestaaffenhed, kun at første og tredie Led ere noget mere langstrakte.

Foruden den Knude eller det lille Horn, som ovenfor er bemærket at fremtræde paa Hovedet, viser sig ogsaa en anden, meget lille, paa første Brystring ved dennes forreste Rand, en tredie paa anden Brystring over det Sted, hvor Fodderne ere tilhæftede, en fjerde og femte over Gjælleblærerne paa tredie og fjerde Brystring. Hos mere end en Snees vorne Individer fra Spitsbergen har jeg fundet dette Forhold stadigt, skjøndt Knuderne ikke altid ere lige stærke. Andre Knuder dannes endvidere (skjøndt ikke ganske saa konstant eller saa stærkt fremtrædende) ved Ringenes stærke Affnoring for hverandre, næmlig ved bageste Rand af første Ring, forreste og bageste Rand af anden, tredie og fjerde Ring; ogsaa paa femte og sjette Ring sees stundom et Par meget smaa Knuder. Hos et Individ af tre Liniers Længde kunde ingen tydelige Knuder erkjendes.

Bagkroppen er vel lille, dog ikke mindre, end at den meget tydeligt sees med det blotte Øje hos Individer af omtrent 8" Længde. Den bestaaer af en Knude, der rimeligvis er sammensmeltet af to Led, da den er forsynet med to Par, rigtignok aldeles rudimentære Lemmer*), et Par ved Roden paa Bugsladen, et andet i Enden paa Siderne.

*) De ere saa utydelige, at jeg ingen sitter Forestilling om dem har kunnet erholde med de stærkeste Lupper, ligesaa lidt som ved Mikroskopets Hjælp.

Caprella septentrionalis. Forma crassa et robusta. Caput tuberculo frontali plus minusve acuminato armatum. Annuli thoracici, inprimis quatuor anteriores, tuberculis plus minusve prominentibus, seriemque longitudinalem efformantibus præditi. Antennæ superiores dimidia fere animalis longitudine, dupla vero antennarum inferiorum longitudine parum breviores; pedunculi articulus primus tertio longior. Pedunculus antennarum inferiorum valde hirsutarum flagello biarticulato ter longior. Laminæ branchiales obovatae. Pedes sat breves sed validissimi: secundum par (quod cæteris longitudine antecellit, tertiamque longitudinis animalis partem explet) manu præditum ovali, cujus margo posterior tribus armatus est dentibus sat parvis; tria paria ultima manu instructa lata, cujus margo anterior ad basin aculeorum pari valido armatus est juxtapositorum.

Caprella lobata Müll.

(Tab. VII fig. 24—28.)

Müller, Zool. dan. Prodr., n. 2359: *Squilla lobata*.

— Zoologia danica, fasc. II^{us}, pag. 21: *Squilla quadrilobata*.

— — — fasc. III^{us}, pag. 58: *Gammarus quadrilobatus*.

Linné, Systema naturæ, edit. XII^{ma}, pag. 1056: *Cancer linearis*?)

Pallas, Spicil. zool. IX, 78: *Oniscus scolopendroides*?

Zool. danica tab. 56 fig. 4—5 ♂ og tab. 114 fig. 11—12 ♀.

*) Milne-Edwards anvender denne Linneiske Benævnelſe paa nærværende Art, ſkjøndt han dog tillige ved et Spørgſmaalſtegn udtrykker ſin Uſikkerhed om Identiteten af *Cancer linearis* Linn. med *Squilla quadrilobata* Müll. — Med ſtorre Sikkerhed kunde man maaffee, efter Lamarck's Exempel, optage Pallas's Artſnavn; dennes Angivelse, at han har truffet Dyret hyppigt paa *Tubularia muscoides*, ſtemmer idetmindſte med min Erfaring. Jeg har imidlertid foretrukket at beholde det müllerſke Navn, hvis Betydning ingen Tvivl er undertaſtet.

Skjøndt Formen er langstrakt og tynd, og i Styrke staaer meget langt tilbage for *Capr. septentrionalis*, kan den dog ingenlunde kaldes svag. Størrelsen af de største undersøgte Hanner beløb sig omtrent til 9'''.

Farven er hos det levende Dyr mat viinrød, eller en noget afbleget og ikke ganske reen Purpurfarve.

Hovedet er ganske afrundet, uden nogen Knude eller Torn, af noget større Højde end Længde; det udgjør omtrent $\frac{1}{2}$ af Totallængden, og er, efter en Mængde anstillede Sammenligninger og Udmaalinger, hos yngre Hanner omtrent af lige Længde med første Brystring eller Halsen, hos Hannerne lidt længere. Hos ret gamle Hanner antager første Brystring en betydelig Længde, og overgaaer langt Hovedet. De fire første Brystringe vise ingen Spor til Torne. Anden, tredje, fjerde og femte Brystring have næsten lige Længde, eller frembyde dog kun en ubetydelig Forskjel i saa Henseende*). Sjette Brystring er kun omtrent halvt saa lang som hver af de fire foregaaende, og syvende er atter lidt kortere end sjette. Femte Brystring (Fig. 24, a) viser paa Rygsladen tre Par Torne, som ere stillede parviis, første Par nær Ringens forreste Rand, de to andre Par langt tilbage mod dens bageste Rand; denne sidste udsender endvidere et fjerde Par Torne. Sjette Brystring (Fig. 24, b) er paa Rygsladen væbnet med to Par Torne og syvende (Fig. 24, c) ligeledes; paa begge disse Ringe sidde de to forreste Torne meget nærmere hinanden end de to bageste.

Dinene smaa, kredsrunde, sorte, af sædvanlig Bestaffenhed og Stilling.

De øverste Følere ere i Regelen omtrent lige med den halve Totallængde. Bygningen stærk, især af Skaffet hos

*) Hos en gammel Han fandt jeg Forholdet: 13 + 10 + 9 + 9.

gamle Hanner. Skaflet er almindeligen ikke dobbelt saa langt som Svøben, Leddene alle lige og cylindriske, det sidste lige saa langt som det første, eller vel endog lidt længer; andet Led næsten saa langt som første og tredje tilsammentagne. Svøben (Fig. 25) bestaaer af indtil 15 Led (12 det sædvanlige Tal); det første stundom saa langt som de tre følgende tilsammentagne, paa den nedre Rand væbnet med indtil fire Tagger (Fig. 25, x)*. Alle Svøbens Led ere forsynede med temmelig stærke Børster, især paa den nedre Rand. Hos Hannerne ere Følerne af meget svagere Bygning, og Svøben maaffee forholdsvis lidt længere. Unge Hanner vise omtrent samme Forhold som ældre, kun at de have et Par Led færre i Svøben, og at Skaflets Styrke i Forhold til Svøbens ikke fremtræder saaledes hos dem som hos hine.

De nederste Følere udgjøre hos voksne Individier af begge Køn næsten $\frac{2}{3}$ af de øverstes Længde, og ere af sædvanlig Form, stærk Bygning, rigeligt væbnede med lange Børster paa den nederste Rand. Svøben udgjør lidt mere end $\frac{1}{3}$ af Skaflets Længde; dets andet Led forholder sig til første omtrent som 1 til $3\frac{1}{2}$, og har de sædvanlige to, af Børster omgivne, Kroge eller Torne i Enden. Hos Hannerne ere Følerne lidt svagere end hos Hannerne. Unge Individier vise ingen anden mærkelig Afvigelse, end at Svøben er ganske lidt længer i Forhold til Skaflet, og at Svøbens andet Led ligeledes er lidt længer i Forhold til første Led.

Munddelene kunne forbigaaes med Taushed, da deres Form intet Afvigende har frembudt mig.

---

*) Hos unge Individier finder man Svøbens første Led saa langt som de tre følgende tilsammentagne, og fire Tagger paa den nederste Rand; hos ældre derimod er første Led kun saa langt som de to følgende tilsammentagne, og viser kun tre, eller endog kun to Tagger.

Første Fodpar (Fig. 26) udgjør henimod $\frac{1}{4}$ af Total-
længden, og viser intet Mærkeligt i Formen. Leddenes ind-
byrdes Længdeforhold omtrent: $6 + 2 + 3 + 3\frac{1}{2} + 7 + 6$.
Kloen er ligesom lidt gaffelagtigt klostet i Enden, og paa den indre
Rand meget fint saugtagget.

Andet Fodpar er vel meget større end første, dog ikke
dobbelt saa langt; dets Længde udgjør omtrent $\frac{1}{3}$ til $\frac{2}{3}$ af
Totallængden; hos Hunnerne synes det ikke blot at være spæ-
dere men ogsaa forholdsvis kortere end hos Hannerne. Led-
denes indbyrdes Længdeforhold: $6 + 1 + 2 + 1 + 7 + 5$.
Første Led temmelig tyndt, i Enden af den forreste Rand uddraget
i en Vinkel. Haandens bageste Rand er væbnet med tre Torne,
af hvilke den sidste dog egentlig kun er den ved bageste og nederste
Rands Sammenstød dannede Vinkel. Hos Hunnerne blive de to
nederste af de omtalte Torne overmaade smaa; dog kunne de næppe,
saaledes som hos Milne Edwards angives, siges ganske at
savnes. Tydelige Torne paa Kloen, saaledes som Müller angiver,
findes derimod efter min Erfaring ikke. Det hidtil Anførte gjælder
imidlertid kun yngre Hanner og Hunner. Hos ret gamle Hanner
er dette Fodpar mere end dobbelt saa langt som første, Haan-
den (Fig. 27) taber sin ovale Form, og bliver mere langstrakt
og smal, hvorimod de tre Torne paa dens bageste Rand frem-
træde overmaade stærkt; Kloen har en tydelig Knude paa den
mod Haanden vendte Rand, og er desuden stundom paa denne
forsynet med mange, tætstillede, fine men temmelig lange Haar.

Gjællebladene ere af langstrakt-oval Form, omtrent
tre Gange saa lange som brede.

De Plader, der hos Hunnerne danne Brystfækken, ere
i Randen temmelig tæt besatte med Haar.

Tredie Fodpar er lidt længer end første, af meget
stærk Bygning; næstsidste Led temmelig smalt, men synes dog
at kunne kaldes haanddannet. Leddenes indbyrdes Længdeforhold

omtrent: $2 + \frac{2}{3} + 2 + 2 + 4\frac{1}{2} + 3\frac{1}{2}$. De to Torne*), som ere anbragte mod Roden af næstsidste Led eller Haanden, ere paa den underste Flade mod Enden forsynede med adskillige meget smaa, krumme Tænder (Fig. 28)**); hvilket ogsaa er Tilfældet hos de to følgende Fodpar.

Fjerde Fodpar som sædvanligt lidt længer end tredie. Leddenes indbyrdes Forhold omtrent: $2\frac{1}{2} + 1 + 2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} + 5 + 4$. Formen som hos foregaaende Fodpar.

Femte Fodpar længer end de to foregaaende, men kortere end andet; Leddenes indbyrdes Længdeforhold: $3\frac{1}{2} + 1 + 3\frac{1}{2} + 3 + 6 + 4$. Hos Hunnerne er dette Fodpar meget svagere end hos Hannerne, og hos Ungerne altid meget svagere end hos de voksne Individuer.

Bagkroppen (Fig. 24, d og Fig 24*), er særdeles lille, og danner kun en ubetydelig Fremragning paa den bageste Rand af syvende Brystring. Den synes kun at bestaae af een Ring; eller, om man vilde antage to, saa maa dog tilstaaes, at Begrænsningen mellem disse er meget utydelig og usikker. Bagkroppens bageste Hjørner ere lidt forlængede eller udbrugne til to Spidser, der rimeligen kunne betragtes som Rudimenter af et Par Lemmer.

Den givne Beskrivelse er udkastet efter Individuer af Middelstørrelse, dog med stadigt Hensyn til de forstjællige Aldere. Men da Hannerne med stigende Alder saa ganske forandre Form og Forhold, at man har Fristelse til at betragte dem

*) Det er altsaa ikke ganske nøjagtigt, naar M. E. kun angiver een Tand; men da Tornene sidde ganske tæt ved Siden af hinanden, og almindeligen først vise sig ved Præsning, kunne de let undgaae Opmærksomheden.

***) Paa de tre sidste Fodpar sees hos Hunnerne, ved Roden af Kloen, eller i Leddet mellem Kloen og Haanden paa den fremadvendte Rand, en kugledannet Svulst, hvis Betydning er mig ubekjendt.

som hørende til en anden Art, vil jeg i et Billede sammenfatte, hvad der er karakteristisk for den gamle Han. Formen bliver i Almindelighed mere langstrakt og smal*); Hovedet synes mindre; første Brystring bliver meget længer end Hovedet (endog omtrent dobbelt saa lang); de øverste Føleres Skaft af plumperc Form, saavel i Sammenligning med Kroppen som med Svøben, der derfor faaer et mere traaddannet Udseende; de nederste Følere forholdsviis meget kortere (ikke halvt saa lange som de øverste, og ikke naaende til Enden af disses Skaft); andet Fodpar bliver smallere og tyndere men Haandens Tænder stærkere fremtrædende (Fig. 27); Tornene paa Bagkroppens tre sidste Ringe blive ofte utydelige.

Unger af omtrent 2''' Længde eller noget mere udmærke sig ved det store Hoved af meget betydeligere Højde end Længde; den meget korte første Brystring; andet Fodpars Haand uden tydelige Tænder eller kun med een lille mod Noden; Gjælleblærerne af kort-oval, næsten kredsrund Form; ingen Torne paa de tre sidste Ringes Rygflade; Forstjællen mellem Længden af øverste og nederste Følere mindre betydelig, ligesom ogsaa mellem Lykkelsen af de øverste Føleres Skaft og Svøbe. Men det er ikke nok med den store Forstjællighed efter Alder og Køn, som gjør denne Art særdeles vanskelig at opfatte og karakterisere; den synes ogsaa, uafhængigt af disse to Forhold, at udfolde betydelige Afvigelser. Der gives saaledes en Varietet, hos hvilken de tre sidste Brystringe have ganske glat Rygflade, men som i alle andre Dele stemmer paa det Fuldkomneste med Grundformen, og derfor ikke synes at kunne betragtes som egen

---

*) Derfra gives dog individuelle Undtagelser, og undertiden kunne to Individer af omtrent lige Længde være saa forskellige i denne Henseende (det ene slankt, det andet plump), at man har Noje med at overtale sig til at troe, at de virkelig kunne henføres til samme Art.

Art. Medens den med Torne væbnede Form træffes hyppigst i Kattegattet, synes den glatte almindeligere højt i Norden og ved Island, det nordligste Norge (jeg har truffet den hyppig ved Tromsø) o. s. v. En anden Varietet fjerner sig endnu noget mere fra Hovedformen: med glat Rygflade forbinder den næmlich Gjælleblade, som ere næsten kredsrunde; af denne har jeg kun truffet to Individier (gamle Hanner), begge i Kattegattet. — Paa den anden Side har jeg baade ved den norske Kyst (Tromsø, Trondhjem) og i Kattegattet truffet nogle faa Individier, der fjerne sig fra Grundformen i den modsatte Retning, idet de næmlich vise en lille Knude eller ligesom et stumpt Horn paa Hovedet, og ligeledes paa anden, tredje og fjerde Brystring frembyde (rigtignok meget smaa) Knuder.

Da alle Artens Karakterer saaledes gradviiis kunne forsvinde, bliver det meget vanskeligt at fastholde noget sikkert Stjælmemærke for den. Maaskee ere de tre Tænder paa den bageste Rand af anden Fods Haand det eneste; og selv ved dette Kjendetegn maa erindres, at det oftest er vanskeligt at opfatte hos Hunnerne for den, som ikke specielt har øvet sit Øje derfor, og at det hos unge Individier endnu ikke fremtræder.

Caprella lobata: annulus thoracicus quintus, sextus septimusque aculeis superficiei dorsalis armati. Manus pedis secundi tribus instructa marginis posterioris dentibus in utroque sexu (feminæ tamen non æque distinctis). Articulæ pedis tertii, quarti quintique penultimus parum dilatatus, duobus ad basin armatus aculeis juxtapositis. Laminæ branchiales elongato-ovales, sublineares. Antennæ superiores dimidiam ferme animalis longitudinem æquantes, inferioribus vero non duplo longiores; tertius pedunculi articulæ primum longitudine æquans vel parum superans.

var. α . superficies dorsalis annuli thoracici quinti, sexti, septimiqve aculeis destituta.

var. β . superficies dorsalis annuli thoracici quinti, sexti septimiqve aculeis destituta; laminæ branchiales suborbiculares.

var. γ . caput annulusqve thoracis secundus, tertius quartusqve aculeis nodisve minutissimis prædita.

Caprella Hystrix Kr.

(Tab. VIII. fig. 20—26.)

Af denne nye Art har jeg kun seet nogle faa Exemplarer, alle af ringe Størrelse (de største af omtrent 3''' Længde). Jeg fandt dem i Foraaret 1839 ved Kristiansfund paa tre eller fire Favnes Dybde. Formen (Hovedets Størrelse, Kortheden af første Brystring) synes at antyde, at de ikke kunne ansees for fuldvorne*), men er tillige saa karakteristisk ved den stærke Udvikling af Rygfladens Torne (hvorved Artsnavnet er foranlediget), at jeg med Sikkerhed tør paastaae, at de ikke kunne henføres som Udviklingstrin under nogen hidtil bekjendt Art.

Bygningen er temmelig stærk. Farven et lyst Purpurrodt.

Hovedet er, som allerede bemærket, usædvanligt stort, især stærkt fremtrædende forneden, paa Grund af Munddelenes betydelige Udvikling. Spor til Knuder eller Horn viser det ikke, ligesaa lidt som den første Brystring, der er over-

*) Smidlertid fortjener det at bemærkes, at Længden af de øverste Følere i Forhold til de nederste atter er i Modsigelse herimod, og ikke synes at tilsiæde, at de betragtes som Unger. Thi hos spæde Individier af Caprella-Arterne ere begge Følerepar almindeligt næsten af samme Længde.

maade lille, næsten rudimentær i Sammenligning med de andre. Anden Brystring viser to, stærkt fremragende Torne eller Spidser paa Rygsladen, den første noget foran Midten af Ringens Længde men lidt bag Ringens Fodpar, den anden nær ved den bageste Rand. Det samme Forhold finder Sted hos tredie Ring, dog er første Torn rykket tilbage bag Midten af Ringens Længde. Ogsaa fjerde Ring har to Torne, men den første sidder endnu noget længer tilbage, og er temmelig nær den anden. De tre sidste Brystringe have hver een Knude eller Torn omtrent i Midten af Længden. Saaledes viser Forholdet sig, naar Dyret sees fra Siden; betragter man det derimod fra Rygsladen, bliver man var, at de fleste af Tornene ere dobbelte, det vil sige, at der i Birkeligheden findes to Torne stillede ved Siden af hinanden, hvor man tidligere kun bemærkede een; kun den bageste Torn paa anden, tredie og fjerde Ring ere enkelte, alle de øvrige dobbelte: altsaa er Dyret væbnet med sex Par Torne og tre enkelte.

De øverste Følernes Længde udgjør næsten to Trediedele af Totallængden.

Skaftet er kun meget lidt længere end Svøben; dets tredie Led endeel længer end første men lidt kortere end andet. Svøben bestaaer af elleve til fjorten Led, alle af større Længde end Brede, for største Delen lidt tykkere mod Enden eller utydeligt langstrakt-sekskantede, det første Led omtrent af Størrelse som de to følgende tilsammentagne med to smaa Indsnit paa den nederste Rand. Denne Art viser en Særegenhed med Hensyn til Børstebeklædningen: foruden næmlig at være forsynede med en Mængde almindelige, tildeels temmelig plumpe, Børster, især paa den nederste Rand, vise Følerne en stor Mængde særdeles fine og tillige meget lange Haar (Fig. 20), hvilke deels udgaae fra Leddene, deels fra de paa Leddene anbragte plumpe Børster (20*). Det er ikke blot paa Svøberne,

at disse Haar iagttages, men ogsaa paa Undersiden af Skaf-
tets to sidste Led, skjøndt kortere og i ringere Mængde. Disse
Haar give Følerne et meget paafaldende, loddent eller flosset
Udseende. Smidlertid maa jeg bemærke, at jeg ikke hos alle
Individer har fundet saadanne Haar, men hos nogle kun de
sædvanlige grove Borster. Rimeligviis er da hos saadanne
denne skrøbelige Prydelse ved tilfældige Omstændigheder afflidt.

De nederste Følere naae ikke de øverstes halve Længde,
og indeholdes henimod fire Gange i Totallængden. Skaf-
tet er omtrent fire Gange saa langt som Svøben eller lidt mere;
dets tredje og fjerde Led have indbyrdes omtrent samme Længde.
Svøbens andet Led er meget kort (Fig. 21), kortere end de
to Kløver, der ere anbragte i Enden af det, og indeholdes mere
end sex Gange i Længden af første Led. Dette viser ingen
Krenulering langs Siderne, og er af noget plump Form. Med
Hensyn til Borstebeklædning findes den samme Bestaffenhed
som hos de øverste Følere, men ogsaa den samme Afvigelse i
Forholdet hos forstjællige Individer.

Djuene af sædvanlig Form og Farve, med omtrent 40
Lindser hvert.

Kindbakterne (Fig. 22) uden Palpe, den øverste Green
med fem Tænder, den nederste kun med tre, efter hvad jeg har
været istand til at bemærke; nedenfor denne sidste to Fjerborster eller
Kofte, af hvilke den nederste er den længste; under disse den
sædvanlige Knude, hvis Form synes noget uregelmæssigt fem-
kantet.

Første Par Kjæber har en temmelig lang, men tillige
tynd, ydre Green; den indre er endeel kortere og meget bredere.

Andet Par Kjæber meget smaa, af almindelig Form,
med temmelig lange Torne eller Borster i Enden af Pladerne.

Kjæbefødderne have store Palper men kun smaa Tygge-
plader; det ydre Par af disse overgaaer kun det indre lidt i

Længde, og har nogle Tænder paa den indre Rand; det indre Par har paa den skraat affaarne Enderand blot almindelige Borster (Fig. 23).

Første Fodpar udgjor omtrent $\frac{1}{3}$ af Totallængden. Leddenes indbyrdes Forhold er: $7+2+3+4+9+6$. Bygningen er meget stærk, og Formen ligner den for *C. septentrionalis* afbildede, endog deri, at Kloen i Enden er klostet og at dens bageste Rand er forsynet med et Slags Kroe eller Saugtagger; kun deri finder Afvigelse Sted, at fjerde Led ikke bagtil er uddraget i en lang og smal Knude, men viser en bred og afrundet Form.

Andet Fodpar indeholdes lidt mere end tre Gange i Totallængden, og er ikke dobbelt saa langt som første. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $3+\frac{1}{2}+\frac{3}{4}+\frac{1}{2}+3\frac{1}{2}+2$. De fire første Led ere af sædvanlig Form, men forholdsvis smaa og svage. Haanden overmaade stor, temmelig bredt oval, med en stor ubevægelig Tand omtrent paa Midten af den bageste Rand (Fig. 24, a), ovenover hvilken et Par Borster og et Par bevægelige Torne ere anbragte. Ved Haandens nederste=bageste Hjørne bemærkes ogsaa et Par Borster. Kloen er af almindelig Form, langs Randen væbnet med nogle særdeles smaa Borster.

Gjælleblærerne ere temmelig smaa, af fuldkomment oval Form.

Tredie Fodpar (Fig. 25) indeholdes henimod fire Gange i Totallængden, og er af stærk Bygning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $2+1+3+2+5+3$. Tredie Led har to Torne eller stærke Borster i Enden af den bageste Rand, og fjerde Led tre paa Midten af den forreste Rand og et Par Borster paa den bageste Rand; femte Led er ikke haandformigt udvidet, og har ingen Tand paa den forreste Rand; derimod middelmaadigt store, bevægelige Torne og neden for

disse et Par Borster, samt allernederst ved den forreste-nederste Vinkel to meget smaa Torne. Paa den bageste Rand er det forsynet med nogle Borster. Kloen er stærk, temmelig krum.

Fjerde Fodpar er ubetydeligt længer end tredie, og har et Par Torne flere, men stemmer iøvrigt ganske med dette.

Atter endeel længer er femte Fodpar (det længste af alle Fodparrene), men forresten uden væsentlige Forandringer i Form og Delenes Forhold.

Bagkroppen er temmelig stærkt fremragende (den har idetmindste en Trebiedeel af syvende Brystrings Længde), cylindrisk, i Enden lige afftaaren, uden Spor til Lemmer; idetmindste har jeg ingen saadanne funnet opdage.

Diagnosen for denne Art bliver følgende:

Caprella Hystrix: caput primusqve thoracis annulus aculeis dorsalibus destituta; annulus secundus, tertius quartusqve trinis armati aculeis validis (quorum bini anteriores juxta positi), annulus quintus sextus septimus binis juxtapositis. Antennæ pilosæ; superiores inferioribus plus duplo longiores, $\frac{2}{3}$ longitudinis animalis fere æquantes. Manus secundi pedum paris maxima, dilatato-ovata, dente medii marginis posterioris armata magno. Pedes tertii, quarti quintiqve paris manu lineari, aculeis mobilibus instructa marginis anterioris.

Leptomera pedata Abildg.

(Tab. VII. fig. 13—23.)

Müller's Prodrömus n. 2360: *Squilla ventricosa* (Sunnen).

— Zool. dan. Fasc. II^{us}, pag. 20: *Sq. ventricosa* (Sunnen)*).

*) Naar Eschscholtz i det naturhistoriske Anhang til Røgebués anden Rejse om Jorden Side 4 fremsætter den Paastånd, at *Leptomera rubra* Lam., som er opstillet efter *Squilla ventricosa* Müll., maa

Abildgaard, Zool. dan. Fasc. III, pag. 33: *Gammarus pedatus* (Hannen).
 Desmarest, Consid. s les Crustacés pag. 276: *Leptomera ventricosa* (♀).
 — — — — — *Proton pedatum* (♂ & ♀)?
 Latreille i Cuviers Regne an. IIème ed. IV, pag. 128: *Naupredia*?
 Zool. dan. tab. 56 fig. 1—3 (♀) og tab. 101 fig. 1—2 (♂).

Denne Art har jeg kunnet forfølge fra omtrent 70° n. Br. lige ind i Drefundet. Man træffer den paa en halv Snees Farnes Dybde, eller dybere, paa smaa Tangarter, Svampe o. s. v. Den synes imidlertid sjældnere end *Kaprellaerne*; dog bidrager dens ubetydelige Størrelse, dens traadagtige Tyndhed og dens Purpurfarve, der tildeels stemmer med de Gjenstande, blandt hvilke den findes, vistnok til at den lettigen oversees.

Formen af dette Dyr er i en ganske overordentlig Grad tynd, skrøbelig og langstrakt.

Farven et blegt Purpurrodt.

Saa vel Hovedet som alle Brystringene ere glatte, uden Torne og Knuder. Første Ring eller Halsen er meget kort, altid langt kortere end Hovedet, selv hos voksne Hanner; men det kan mærkes, at den forbinder sig særdeles strakt med Hovedet, og fornedden strækker sig særdeles langt frem under dette. Femte Brystring synes i Regelen at være den længste.

De øverste Følere ere meget tynde og traad- eller børstebannede. Deres Længde udgjør hos den voksne Han noget mere end den halve Totallængde, og Skafstet er længere end Svøben, skjøndt ikke i nogen meget betydelig Grad; dets Led ere liniebannede, cylindriske, aftagende i Tykkelse fra første til tredie; andet er det længste, og tredie synes i Længde at staae

---

henregnes som Synonym til *Caprella scolopendroides* Lam. (o: *Caprella lobata*), da den „kun grunder sig paa en ufuldstændig Afbildning af Hunnen til *Caprella scolopendroides*“, er denne Paa-stand naturligviis ganske ugrundet. Artsnavnet *ventricosa* burde vel, som det ældste, foretrækkes, men det passer blot paa det ene Køn.

midt imellem andet og første, hvilket sidste altsaa er det korteste. Svøben har jeg fundet bestaaende af fjorten langstrakte, tynde, i Længde efterhaanden tiltagende Led, hvorfra dog det første Led maa undtages; hos Hannerne er dette omtrent saa langt som de tre følgende tilfammentagne, og viser paa den nederste Rand tre eller fire smaa Tænder eller Knuder; hos Hunnerne er det næppe saa langt som de to følgende tilfammentagne, og viser kun een Tand paa den nederste Rand. Svøbens Led ere alle forsynede med tynde, tildeels temmelig lange Borster.

De nederste Følere (Fig. 13) ere ikke halvt saa lange som de overste, og naae ikke til Enden af disses Skaft; ogsaa staae de betydeligt tilbage for disse i Tykkelse, og ere ganske haardannede. Skaftet er idetmindste dobbelt saa langt som Svøben; dets tredie og fjerde Led indbyrdes omtrent lige lange, og hvert omtrent af lige Længde med Svøben. Denne udmærker sig fra Svøben hos Kaprellaerne ved at bestaae af et større Antal Led (hos de af mig undersøgte Individer fem). Skjøndt de nederste Følere ikke savne Borster eller Haar, staae de dog baade med Hensyn til disses Talrigbed og Længde langt tilbage for alle de mig bekjendte Kaprellaarter.

Djnene smaa, kredsrunde og overhovedet af sædvanligt Forhold.

Munddelene ere ganske som hos Amfipoderne, navnlig som hos Gammarina, og Rindbakterne (Fig. 16) ere altsaa væbnede med en treleddet Palpe; denne er omtrent dobbelt saa lang som Rindbakterien, men tynd, paa den indre Rand, især af sidste Led, væbnet med Borster. Selve Rindbakterien er i Enden deelt i to Knuder eller korte Grene (Fig. 16*), som hver viser endeel Tænder, den nederste tillige paa underste Rand en halv Snees meget stærke Borster, der gradviis tiltage i Længde. Første Par Kjæber (Fig. 17) og andet Par Kjæber

(Fig. 18) vise intet Mærkeligt i deres Form. Heller ikke om Rjæbefødderne (Fig. 19) er noget at bemærke, uden at Palpen er meget lang, tynd og især udrustet med en lang Klo.

Første Fodpar (Fig. 20) er, som hos alle Læmmodipoder, lidet (det indeholdes omtrent fem Gange i Totallængden), og tillige, hvad de to første Led angaaer, af svag Bygning; de andre ere derimod stærke. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $8 + 1 + 3 + 4 + 8 + 7$. Første Led er stærkt koldbannet eller meget tyndt ved Roden; tredje Led har Form af en langstrakt skjæv Firkant; femte Led eller Haanden har en ganske anden Form end hos Kaprellærne: Roden skyder næmlig stærkt ud paa den bageste Side (Fig. 20, a), og danner en konisk Fremragning, eller, om man heller vil kalde det saa, en ubevægelig Finger, som svarer med den store og krumme Klo; saaledes frembringes en fuldkomnere Sax end hos nogen anden af de hidtil bekjendte nærstaaende Slægter. Den omtalte Knude eller ubevægelige Finger er væbnet med tre eller fire smaa Torne; andre langt mindre Torne findes langs hele bageste Rand af Haanden.

Andet Fodpar er forsynet med en meget stor og stærk Haand, men er iøvrigt af en langstrakt og svag Bygning. Hos gamle Hanner (Fig. 22, a) fandt jeg Leddenes Forhold følgende: $8 + 1 + 2\frac{1}{2} + 1 + 10 + 7$; hos Hanner omtrent $5 + 1 + 1\frac{1}{2} + 1 + 6\frac{1}{2} + 4$. De fire første Led have intet Mærkeligt i deres Form. Hos ret gamle Hanner er femte Led eller Haanden fortil lidt vinkelformigt udbojet, eller, med andre Ord, den forreste Rand danner ikke nogen jævn Bue; den bageste Rand viser mod Roden to, temmelig nær ved hinanden siddende, af et dybt, halvmaaneformigt Udsnit adskilte Tænder, af hvilke den første er væbnet med een, den anden med to Torne; idet Randen derpaa stiger næsten lodret ned, danner

den paa en uregelmæssig Maade adskillige smaa Knuder eller utydelige Tænder; den meget store Klo, hvis Spids passer ind imellem Haandens to Tænder, nærmer sig ogsaa noget til Vinkelform. Hos Hunnerne (Fig. 22, b), ligesom hos de noget yngre Hanner, frembyder hverken Haand eller Klo nogen Vinkel, men begge ere jævnt afrundede, den første af oval Form og væbnet med smaa Torne langs dens bageste Rand nedfor de to Tænder.

Tredie Fodpar (Fig. 14), som er hæftet tæt ved andet Par Gjælleblærer, har omtrent lige Længde med andet, ligesom ogsaa samme Retning (o: Spidsen vendt bag ud), men er af aldeles traaddannet Form. Leddenes indbyrdes Længdeforhold har jeg fundet: $10 + 1 + 5 + 2\frac{3}{4} + 4 + 4\frac{1}{2}$, og her viser sig altsaa det meget usædvanlige Forhold, at Kloen er længer end Haanden. Første, tredie og fjerde Led ere lidt kølledannede. Femte Led fremstiller, skjøndt liniedannet, endnu en Haand, og danner, i Forbindelse med Kloen, et Griberedskab; Haandens bageste Rand er væbnet med fire Tænder, hver forsynet med en lang Torn; Kloen er kun lidet bøjet. Tornene, som udgaae fra Haandens Tænder, synes paa den nederste Rand mod Enden at være forsynede med endeel smaa Kroge eller Krøller (Fig. 14*).

Fjerde Fodpar er endeel længer end tredie men tillige tyndere, og naar man kalder det tredie Par traaddannet, kunde man fristes til at kalde dette haardannet; isvrigt er det bygget efter samme Plan, og har samme Retning. Leddenes indbyrdes Længdeforhold er: $12 + 1 + 6\frac{1}{2} + 4 + 4\frac{3}{4} + 4\frac{1}{3}$. Haanden har paa den bageste Rand fem Tænder og fem Torne (den første Tand og Torn dog meget smaa).

Femte Fodpar (Fig. 21), der har Kloen rettet fremad ligesom de to følgende Par, er meget lille (næppe halvt saa

langt som fjerde og omtrent ligt med første i Længde*), og desuden af en ganske særegen Bygning og uden Haand. Det er endvidere hæftet langt op paa Siderne af femte Brystring og ikke imod Enden af denne. Leddenes indbyrdes Længdeforhold kan ansættes saaledes: $6 + 1\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 1 + 3 + 1\frac{1}{2}$. Første Led er lidt tykkere foroven end forneden (hvor det er meget skraat affkaaret), og har altsaa omvendt Rollesform; andet Led er ogsaa i Enden meget skraat affkaaret, og fremstiller saaledes en langstrakt, skjæv Firkant; tredie Led særdeles lidet, af Triangel-form, Spidsen vendt opad, saa noje forbundet med andet, at det synes mig tvivlsomt, om det virkelig kan betragtes som et særskilt Led, og om dette Fodpar bestaaer af mere end fem Led. Fjerde Led langstrakt=firkantet, i Enden lige affkaaret; femte Led lidt fremad krummet, noget kelledannet eller tykkere mod Enden, ganske uden Tænder eller Torne paa den forreste Rand. Kloen er kun omtrent halvt saa lang som femte Led, og synes kun at besidde ringe, eller næsten ingen, Bevægelighed.

De to følgende Fodpar (Fig. 15 fremstiller det sjette) ere, skjøndt af en meget tynd og svag Form, dog langt stærkere end de tre foregaaende. Det syvende, som er det længste, dog kun lidt længer end sjette, er omtrent ligt med den halve Totallængde. Uagtet de i Almindelighed talt ere byggede efter samme Form, vise de dog nogen Forskjæl i Leddenes indbyrdes Længdeforhold; hos sjette Par fandt jeg det: $10 + 1 + 7\frac{1}{2} + 5 + 6\frac{1}{2} + 4\frac{1}{2}$; hos syvende $7\frac{1}{2} + 1 + 8\frac{1}{2} + 6\frac{1}{2} + 7\frac{1}{2} + 5$. Første, tredie og fjerde Led ere noget kelledannede, tredie tillige lidt krummet; fjerde paa den forreste Rand væbnet med fire til fem temmelig store Torne; femte Led eller Haanden er smal, næsten liniedannet, ikke blot, som hos Kaprellærne, væbnet med to,

*) Hos Hunnerne synes det forholdsvis at være lidt længer end hos Hannerne.

ved Siden af hinanden staaende, Tænder mod Roden, men endvidere med een paa Midten og een mod Enden. Kloen er stærk.

Af Gjælleblærer findes tre Par, hæftede ved Roden af andet, tredie*) og fjerde Fodpar; deres Form er meget langstrakt og smal (næsten liniebannet), og de kunne snarere kaldes pølsebannede end blæredannede; andet Par overgaaer første og tredie lidt i Længde.

De Plader, som danne Hunnernes Brystsæk, har jeg ikke fundet forsynede med Haar langs Randen.

Bagkroppen (Fig. 23 a viser den seet ovenfra, 23 b fra Siden) er meget lille, eens hos begge Røn, og synes kun at bestaae af et Led, der blot har Form af en Knude (Fig. 23, n), der bagtil er lidt emargineret. Denne Knude bærer, foruden et Par meget smaa blæredannede Redstaber (o), to Par Lemmer (p og q), af hvilke det første Par (p) er det længste, og tillige er anbragt noget mere yderligt. Begge Parrene bestaae hvert af to Led (det første maaskee endog af tre), og ere langs den indre Side bedækkede ligesom med et fint, kruset Dun (Fig. 23*).

---

*) Fig. 14, a viser det ved Roden af tredie Fodpar hæftede.

Admalinge.

	Caprella lobata Müll.		Caprella septentrionalis Kr.	Caprella Hyatrix Kr.	Caprella Januarii Kr.	Caprella dilatata Kr.	Aegina longicornis Kr.	Cercops Holbölli Kr.	Leptomera pedata.
Totallængde	♂ 5 $\frac{3}{2}$ III. 5 III.	♂ Jun. 3 $\frac{1}{2}$ III. 8 $\frac{3}{2}$ III	♂ 12 $\frac{1}{2}$ III. 8 $\frac{3}{2}$ III.	♂ 3 III.	♂ 8 $\frac{1}{2}$ III. 3 $\frac{1}{2}$ III.	♂ 5 $\frac{1}{2}$ III.	♂ 12 $\frac{1}{2}$ III. 7 $\frac{3}{4}$ III. 4 III.	♂ 3 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 7 $\frac{1}{4}$ III. 5 $\frac{1}{5}$ III.
Højden (regnet over den første gialebrende Ring)	♂ 1 III. 9 $\frac{2}{20}$ III. 1 III.	♂ 1 III.	♂ 1 III. 4 III.	♂ 1 III.	♂ 1 III. 3 III.	♂ 3 III.	♂ 3 III.	♂ 1 III.	♂ 1 III. 1 III.
Lyfftesken (regnet over den første gialebrende Ring)	♂ 1 III. 4 III. 3 III.	♂ 4 III.	♂ 4 III. 2 III.	♂ 1 $\frac{1}{2}$ III.	♂ 1 III. 3 III.	♂ 1 III.	♂ 3 III.	♂ 1 III.	♂ 1 III. ....
Døbedets Længde	♂ 2 $\frac{9}{10}$ III. 2 $\frac{1}{10}$ III. 1 $\frac{1}{2}$ III. 4 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 5 $\frac{2}{10}$ III. 3 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 5 $\frac{2}{10}$ III. 3 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 5 III. 2 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 12 $\frac{1}{10}$ III. 6 $\frac{1}{10}$ III. 3 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 4 III. 3 $\frac{1}{10}$ III. ....
Længden af de øverste Hølere	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III. 1 $\frac{9}{10}$ III. 1 $\frac{1}{20}$ III. 2 $\frac{1}{20}$ III.	♂ 3 $\frac{3}{10}$ III. 2 III.	♂ 3 $\frac{3}{10}$ III. 2 III.	♂ 4 $\frac{1}{20}$ III. 1 $\frac{1}{3}$ III.	♂ 4 $\frac{1}{20}$ III. 1 $\frac{1}{3}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{3}$ III.	♂ 7 $\frac{3}{10}$ III. 3 $\frac{5}{10}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 1 $\frac{5}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{3}{10}$ III. ....
— — — Høleres Ståft.	♂ 9 $\frac{9}{20}$ III. 3 III. 3 III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III. 7 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III. 7 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 III.	♂ 4 III. 3 III.	♂ 3 III.	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III. 4 III.	♂ 3 $\frac{3}{20}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{2}$ III. 7 $\frac{1}{20}$ III. ....
— — — første Led	♂ 3 III. 1 $\frac{3}{10}$ III. 9 $\frac{2}{10}$ III. 1 $\frac{1}{3}$ III.	♂ 1 $\frac{2}{10}$ III. 4 III.	♂ 1 $\frac{2}{10}$ III. 4 III.	♂ 2 III.	♂ 1 $\frac{3}{10}$ III. 3 III.	♂ 2 III.	♂ 3 $\frac{3}{10}$ III. 1 $\frac{2}{10}$ III.	♂ 1 III.	♂ 1 III. ....
— — — andet Led	♂ 1 $\frac{1}{2}$ III. 2 III. 3 III. 4 III.	♂ 4 III.	♂ 4 III.	♂ 3 III.	♂ 1 $\frac{1}{2}$ III. 9 $\frac{2}{10}$ III.	♂ 3 III.	♂ 2 $\frac{3}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 3 III. 1 $\frac{1}{10}$ III. ....
— — — tredje Led	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III. 1 $\frac{3}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III. 2 III.	♂ 3 III. 2 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 3 III. 2 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{9}{10}$ III.	♂ 2 III. 1 $\frac{9}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III.	♂ 4 $\frac{1}{10}$ III. 3 $\frac{1}{10}$ III. 1 $\frac{2}{10}$ III.	♂ 3 III.	♂ 1 $\frac{9}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III. ....
— — — første Hølere	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{1}{4}$ III. 4 III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 1 $\frac{3}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{2}{5}$ III. 1 $\frac{1}{20}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III.	♂ 3 $\frac{3}{5}$ III. 2 $\frac{1}{10}$ III. 1 $\frac{2}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III. ....
— — — nederste Hølere	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{1}{4}$ III. 4 III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 1 $\frac{3}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{2}{5}$ III. 1 $\frac{1}{20}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III.	♂ 3 $\frac{3}{5}$ III. 2 $\frac{1}{10}$ III. 1 $\frac{2}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III. ....
— — — første Høleres Ståft	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{1}{4}$ III. 4 III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 1 $\frac{3}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{2}{5}$ III. 1 $\frac{1}{20}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III.	♂ 3 $\frac{3}{5}$ III. 2 $\frac{1}{10}$ III. 1 $\frac{2}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III. ....
— — — tredje Led	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{1}{4}$ III. 4 III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 2 $\frac{1}{4}$ III. 1 $\frac{2}{5}$ III.	♂ 1 $\frac{3}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{2}{5}$ III. 1 $\frac{1}{20}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{4}$ III.	♂ 3 $\frac{3}{5}$ III. 2 $\frac{1}{10}$ III. 1 $\frac{2}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{1}{10}$ III.	♂ 1 $\frac{7}{10}$ III. 1 $\frac{1}{10}$ III. ....

Explicatio Tab. VIII^æ.

Fig. 1—9. * *Caprella dilatata* Kr. (♂).

- 1. *Caprella dilatata* a latere exhibita, magnitudine aucta.
- 2. Eadem a dorso exhibita, pedibus remotis.
- 3. Flagellum antennarum superiorum; a. ultimus pedunculi articulus; b. articulus flagelli primus.
- 4. Mandibula.
- 5. Maxilla prioris paris.
- 6. Manus pedis primi.
- 7. Pes secundi paris (♂).
- 8. Pes tertii paris.
- 9. Abdomen.

— 10—19. *Caprella septentrionalis* Kr.

- 10. Antenna superior; 10* pars flagelli antennæ superioris.
- 11. Antenna inferior; 11* ultimus flagelli articulus cum ungvibus.
- 12. Mandibula.
- 13. Maxilla prioris paris.
- 14. Maxilla posterioris paris.
- 15. Pes maxillaris.
- 16. Pes primi paris; 16* apex unguis hujus pedis; 16** organum hamatum magnitudine valde auctum.
- 17. Pes secundi paris.
- 18. Vesicula branchialis.
- 19. Pes tertii paris.

— 20—26. *Caprella Hystrix* Kr.

- 20. Apex antennæ superioris pilosus; 20* seta pilis obsita.
  - 21. Apex antennæ inferioris.
  - 22. Mandibula.
  - 23. Pars pedum maxillarium.
  - 24. Manus pedis secundi paris.
  - 25. Pes tertii paris.
  - 26. Abdomen.
-

Sag-Register

over det naturhistoriske Tidsskrifts

fire første Bind.

- Ual* (Ungernes Vandringer) I, 21
 fig. 412.
Ualektrabbe I, 22.
Uber, fossile II, 205; III, 94.
Abia fasciata II, 353.
 — *sericea* II, 332.
Abildgaardia I, 575.
Aborren I, 25 Ann. — II, 143.
Abrostola Aselepiadis I, 547.
 — *triplasia* I, 547.
Acacia vera I, 6.
Acalypha II, 60.
Acanthonotus II, 260 Ann.; IV, 160.
 — *inflatus* IV, 161.
 — *Nordmanni* IV, 161 Ann.
 — *Serra* IV, 161.
Acanthosoma (Kræbbsdyrslægt) II,
 259 Ann.
Acanthosoma Hystrix II, 260.
 — *agathinum* (Insekt) II,
 376; 384.
Acanthosoma lituratum II, 326.
Acarus Siro I, 401.
Acer platanoides III, 121. — IV, 467.
 — *Pseudoplatanus* III, 121.
Acherontia Atropos I, 516.
Achillea magna III, 184.
Achtheres I, 195. — II, 145.
 — *Percarum* I, 176; 188;
 189; 195. — II, 143 fig.
Achæus Cranchii I, 14 Ann.
Acidota crenata IV, 349.
Acilius sulcatus (Evelgnerv) IV,
 104.
Acinia Absinthii II, 353; 357.
 — *Leontodontis* II, 374.
 — *radiata* II, 374.
Acocephalus albifrons II, 384.
 — *striatus* II, 384.
Aconitum Napellus I, 439. — III,
 183 Ann.
Aconitum neomontanum I, 438. —
 III, 143.
Aconitum neubergense I, 439. —
 III, 128.
- Acrocera albipes* II, 236.
 — *globulus* II, 236.
 — *orbiculus* II, 370.
Acronicta Aceris I, 526.
 — *Alni* I, 526.
 — *auricoma* I, 526.
 — *cuspis* I, 527.
 — *Euphorbiæ* IV, 318.
 — *leporina* I, 525.
 — *Ligustri* I, 525.
 — *megacephala* I, 525.
 — *Menyanthidis* I, 525.
 — *Psi* I, 525.
 — *Rumicis* I, 525.
 — *strigosa* I, 525.
 — *tridens* I, 525.
Acupalpus collaris II, 392.
 — *placidus* II, 537.
Adansonia digitata I, 9.
Admete crispa IV, 88.
Adonis autumnalis III, 145.
 — *æstivalis* III, 146.
Agabus affinis II, 347.
 — *bipustulatus* II, 347; 392.
 — *chalconotus* II, 376.
 — *congener* II, 347.
 — *femoralis* II, 347.
 — *fuscipennis* II, 313.
 — *guttatus* II, 376.
 — *subtilis* II, 373.
 — *uliginosus* II, 347.
Agaricus conicus I, 120.
 — *illinitus* I, 120.
 — *lepideus* I, 118.
 — *niger* I, 124.
 — *squarrosus* I, 119.
Agathidium rotundatum II, 342.
Agathis rufipalpis I, 399.
 — *tibialis* II, 356.
Agenia bifasciata I, 322.
 — *variegata* I, 323.
Ageratum conyzoides II, 58.
Aglia Tau I, 517. — III, 409.
Agrion puella II, 316.
 — *sanguinea* II, 316.

- Agromyza geniculata* II, 357.
 — *latipes* II, 314.
 — *lutea* II, 314.
 — *nigripes* II, 363.
 — *pectinata* II, 375.
 — *reptans* II, 312.
Agropyrum caninum II, 179; 420.
Agrostemina Githago III, 127.
Agrostis algida I, 430.
 — *canina* I, 116.
 — *capillaris* I, 116.
 — *Spica venti* I, 124.
 — *stolonifera* III, 554.
 — *sylvestris* I, 121.
 — *vulgaris* I, 116.
Agrotis cinerea I, 529.
 — *corticea* I, 529. — II, 128.
 — *cursoria* I, 529.
 — *exclamationis* I, 529.
 — *fumosa* I, 528.
 — *lidia* I, 528.
 — *ripæ* I, 529.
 — *segetum* I, 528. — IV, 338.
 — *suffusa* I, 528.
 — *tenebrosa* II, 128.
 — *tritici* I, 528.
 — *valligera* I, 529.
Aira alpina I, 131 Ann.
 — *atropurpurea* I, 131.
 — *flexuosa* I, 421.
 — *montana* I, 421.
Ajuga genevensis I, 439.
 — *pyramidalis* I, 134 Ann. — II, 184.
Alauda cornuta IV, 366; 371; 374.
Alca impennis II, 207. — IV, 368; 371; 383; 457.
 — *Torda* IV, 368; 381; 418; 457.
Alcyonier I, 412.
Alectrolophus hirsutus II, 184.
 — *major* II, 184.
 — *minor* II, 184.
 — *Reichenbachii* II, 184.
Alcochara brevipennis II, 380.
 — *fuscipes* II, 380.
 — *nitida* II, 380.
Alibrotus IV, 168.
Alisma natans I, 433.
 — *ranunculoides* III, 399. — IV, 467.
Allantus colon II, 123.
 — *notha* II, 358.
 — *tricinctus* II, 320.
 — *zona* II, 358.
 — *zonula* II, 329; 358.
Allium oleraceum III, 84.
Allium scorodoprasum II, 422. — III, 84.
Allium ursinum III, 399.
Alnus glutinosa III, 191.
 — *incana* III, 191.
Alomya nigra II, 358; 365.
 — *ovator* II, 358.
Alopecurus agrestis IV, 460.
 — *antarcticus* I, 432.
 — *fulvus* III, 396.
 — *fuscus* III, 178.
 — *geniculatus* I, 125. — II, 178.
Alopecurus ovatus I, 432.
 — *panicus* I, 125.
 — *pratensis* III, 410. — IV, 460.
Alosa Finta I, 287.
Alpheus aculeatus II, 253.
 — *polaris* II, 254.
Alsine marina III, 554.
Alsinella rubella I, 435.
 — *viscosa* I, 118.
Althæa officinalis III, 165.
 — *rosea* III, 183 Ann.
Alysia orchesiæ I, 559. — III, 315.
 — *ruficeps* II, 322.
Alyssum arcticum I, 431.
 — *calycinum* I, 439.
 — *incanum* I, 428.
Amalus scortillum II, 323; 355; 378.
Amara, danske Arter I, 38-66; 138-171; 242-252.
Amara apricaria II, 392.
 — *bifrons* II, 392.
 — *consularis* II, 390.
 — *familiaris* II, 392.
 — *ferruginea* II, 392.
 — *patricia* II, 317.
 — *plebeia* II, 392.
 — *rufocincta* II, 390.
 — *similata* II, 392.
 — *tibialis* II, 392.
 — *trivialis* II, 392.
Amaranthacea II, 64.
Amaranthus Blitum III, 192.
 — *melancholicus* II, 64.
 — *viridis* II, 64.
Amaura candida IV, 80.
Amblychus peltatus II, 346; 380.
 — *unipustulatus* II, 316.
Ambrosia cumanensis II, 59.
Amfibictænder, fossile I, 368.
Amfipoder, nordiske IV, 141.
Amfipodernes Orden IV, 491.

- Ammobates insignis* IV, 12.
 — *notatus* IV, 10.
 — *plumipes* IV, 9.
Ammodytes *Lancea* I, 180.
 — *Tobianus* I, 180.
Ammonites *Stobæi* I, 104.
Ammophila (*Plante*) *arenaria* III, 397.
 — *baltica* III, 397.
Ammophila (*Insect*) *hirsuta* II, 382.
Ampelisca IV, 154.
Ampelisca *Eschrichtii* IV, 155.
Amphacanthus rivularis I, 198.
Amphicora Sabella II, 100. — III, 561. — IV, 109.
Amphinomaceæ IV, 113.
Amphiporina IV, 538; 580.
Amphiporus IV, 538; 581.
Amphiporus grœnlandicus IV, 581.
 — *Neesii* IV, 581.
Amphipyra *perflua* I, 530.
 — *pyramidea* I, 530.
 — *pyrophila* I, 530.
 — *Tragopogonis* I, 530.
 — *typica* I, 530.
Amphisterea IV, 537.
Amphithoe *carinata* II, 259.
 — *crenulata* IV, 165.
 — *Edwardsii* IV, 145.
 — *Hystrix* II, 259.
 — *inermis* IV, 165.
 — *Serra* II, 260. — IV, 161.
 — *serrata* II, 260.
Amyx flavilabris II, 374.
Anagallis arvensis I, 433. — III, 66.
Anarrhichas Lupus I, 284.
Anarta heliacea I, 547.
 — *Myrtilli* I, 547.
Anas acuta IV, 367; 435.
 — *Boschas* IV, 367; 434.
 — *Crecca* IV, 367; 435.
 — *Fuligula* III, 494.
 — *Glaucion* IV, 372.
Anaspis flava II, 353.
Anatifa lævis I, 408.
 — *vitrea* I, 406.
Anatifera cretæ I, 359. — II, 399; 415.
 — *turgida* II, 400; 415.
Anatiferidæ, *fossile*, I, 358-370. — II, 399 fig.
Anchomenus fuliginosus II, 399.
 — *gracilis* II, 392.
 — *moestus* II, 347; 392.
 — *oblongus* II, 527.
 — *parumpunctatus* II, 389.
Anchomenus pelidnus II, 392.
Anchomenus picipes II, 392.
 — *sexpunctatus* II, 392.
 — *viduus* II, 392.
Anchorella I, 193.
Anchorella emarginata I, 287 fig.; 289.
Anchorella lagenula I, 194.
 — *microcephala* I, 194.
 — *ovalis* I, 289 fig. — II, 139.
Anchorella rugosa I, 284 fig.; 287; 289.
Anchorella stellata II, 142 fig.
 — *uncinata* I, 175 Ann.; 186; 188; 193; 289; 290 fig.; 294. — II, 142.
Anchusa officinalis IV, 463.
Ancistrocerus oviventris II, 382.
Ancylus fluviatilis I, 411. — II, 433. — IV, 140.
Andrena affinis II, 382.
 — *chrysoceles* II, 350; 382.
 — *clarkella* II, 123.
 — *coitana* II, 347; 369.
 — *denticulata* II, 374.
 — *hæmorrhoidalis* II, 382.
 — *rustarsis* II, 375.
Androsace I, 424.
Anethum Foeniculum III, 78.
 — *graveolens* III, 78.
Angelica Archangelica III, 74.
 — *litoralis* II, 422. — III, 75.
 — *sativa* III, 74.
Anisodactylus binotatus II, 390.
Anisoptila horticola II, 366.
Anisotoma brunneum II, 364.
 — *dentipes* II, 339; 345.
 — *humerale* II, 339; 345.
 — *orbiculare* II, 317; 339; 364.
Annulata dorsibranchiata (*Grønlands*) IV, 109 fig.
Anobium castaneum II, 364.
Anoema III, 88.
Anomalon brachycerum II, 333; 374, 331.
 — *flaveolatum* I, 312. — II, 370.
Anomalon ruficorne III, 323.
 — *tenuicorne* II, 333; 360; 370.
Anomalon xanthopus II, 333; 360.
Anonyx IV, 143; 164.
 — *appendiculosus* II, 257.
 — *Bonæ spei* IV, 165 Ann.
 — *Eschrichtii* IV, 149; 165 Ann.

- Anonyx Kröyeri* IV, 165 Ann.
 — *Lagena* II, 256. — IV, 145.
 — *ornatus* IV, 165 Ann.
 — *sceletator* IV, 165 Ann.
 — *VahlII* II, 256. — IV, 166.
 — *velatus* IV, 165 Ann.
Anopheles bifurcatus II, 252.
 — *maculipennis* II, 326; 552.
Anopheles nigripes II, 552.
Anops I, 196.
Anser albifrons IV, 367; 375; 433.
 — *Bernicla* IV, 367; 373; 375; 434.
Anser hyperboreus IV, 367; 432.
 — *leucophrys* IV, 367.
 — *leucopsis* IV, 433.
Anteon Jurineanum II, 371.
Anthemis arvensis I, 124.
 — *tinctoria* III, 183; 403.
 — *tomentosa* I, 124.
Anthericum Liliago I, 134 Ann.
Antherophagus silaceus II, 323.
Anthicus ater II, 354.
 — *rufipes* II, 380; 391.
Anthidium manicatum II, 123.
Anthobium minutum II, 364.
 — *Sorbi* II, 316; 316; 364.
Anthocoris exilis II, 363.
Anthomyia Cardui II, 363.
 — *cinerascens* II, 327.
 — *denigrata* II, 327.
 — *flaveola* II, 327.
 — *nigrimana* II, 357.
 — *partita* II, 244.
 — *quadrimaculata* II, 363.
 — *Rumicis* III, 324.
 — *scalaris* II, 314; 327.
 — *triquetra* IV, 318.
 — *vespertina* II, 312.
 — *Winthemi* II, 374.
Anthonomus druparum II, 364.
 — *Rubi* II, 338.
Anthosoma I, 198. — II, 49; 50.
Anthosoma Smithii I, 199; 295 fig.
Anthrax hottentotta II, 385.
Anthus aquaticus IV, 392.
 — *ludovicianus* IV, 366; 370; 373; 375; 383; 392.
Anthus Reinhardti IV, 393.
 — *rufus* IV, 366; 370; 375; 392.
Antirrhinum Cymbalaria III, 152.
 — *Elatine* III, 151.
 — *spurium* III, 151.
Apamea Airæ I, 536.
 — *basilinea* I, 536.
Apamea didyma I, 535.
 — *infesta* I, 536.
 — *latruncula* I, 535.
 — *nictitans* I, 535.
 — *ophiogramma* I, 535.
 — *strigilis* I, 535.
 — *testacea* I, 536.
Apargia Taraxaci I, 431.
Apatura Iris I, 510.
Aphidius I, 599.
Aphidius infirmus II, 325; 342.
 — *picipes* II, 325.
 — *planistipes* II, 342.
Aphodius erraticus II, 380.
 — *inquinatus* II, 381.
 — *nitidulus* II, 391.
 — *scybalarius* II, 380.
 — *subterraneus* III, 358; 380.
Aphroditææ IV, 110.
Aphrodite cirrata IV, 111.
 — *longa* IV, 112.
 — *minuta* IV, 112.
 — *punctata* I, 476. — IV, 112.
Aphrodite scabra IV, 111.
 — *squamata* IV, 112.
Aphrophora exclamationis II, 384.
 — *lineata* II, 384.
Aphthona coerulea II, 345.
 — *Euphorbiæ* II, 317; 364.
 — *sp.* II, 381.
Apion apricans II, 352.
 — *assimile* II, 352.
 — *Astragali* II, 319.
 — *confluens* II, 343; 364; 383.
 — *Craccæ* II, 375.
 — *ebenum* II, 335.
 — *Ervi* II, 338; 364; 375.
 — *foveolatum* II, 317; 383.
 — *frumentarium* II, 355.
 — *gibbirostre* II, 375; 385.
 — *Gyllenhalii* II, 341; 353; 364; 383.
 — *intrusum* II, 323.
 — *Lathyri* II, 338.
 — *Loti* II, 317.
 — *marchicum* II, 352; 364; 383.
 — *minimum* II, 383.
 — *punctigerum* II, 364.
 — *subulatum* II, 353; 364.
 — *varipes* II, 338.
 — *Viciæ* II, 352.
 — *violaceum* II, 338; 355.
 — *virens* II, 355; 385.
 — *æthiops* II, 341; 352; 383.

- Apis acervorum* II, 117.
 — *agrorum* II, 108.
 — *Barbutella* II, 124.
 — *Burrellana* II, 114.
 — *campestris* II, 124.
 — *Cardui* II, 112.
 — *cespitem* II, 119.
 — *coerulescens* II, 117.
 — *Derhamella* II, 117.
 — *equestris* II, 110.
 — *fragrans* II, 121.
 — *Francisana* II, 125.
 — *Harrisella* II, 117.
 — *hortorum* II, 118; 120.
 — *hypnorum* II, 111.
 — *lapidaria* II, 116; 126.
 — *Latreillella* II, 120.
 — *mellifica* (denß Giftglanfer) IV, 105.
Apis muraria II, 117.
 — *muscorum* II, 107.
 — *neutra* II, 113.
 — *paludosa* II, 120.
 — *pratorum* II, 111.
 — *Rajella* II, 115.
 — *retusa* II, 117.
 — *Rossiella* II, 123.
 — *ruderaria* II, 115.
 — *rupestris* II, 126.
 — *saltuum* II, 124.
 — *Scrimshirana* II, 119.
 — *soroënsis* II, 112.
 — *subinterrupta* II, 112.
 — *subterranea* II, 116.
 — *sylvorum* II, 109; 114; 123.
 — *terrestris* II, 118.
 — *Tunstallana* II, 119.
 — *vestalis* II, 124.
 — *anea* II, 117.
Apyskiernes Udvisking II, 207.
Aquila Albicilla IV, 365; 384.
 — *leucocephala* IV, 385.
 — *ossifraga* IV, 365; 385.
Aquilegia vulgaris III, 144.
Arabis arenaria I, 426.
 — *arenosa* III, 402.
 — *hirsuta* II, 184. — III, 413.
Aradus betulinus II, 326; 351.
Aranea diadema I, 307.
Arca minuta IV, 90.
Archangelica litoralis III, 497.
Arctium Lappa IV, 472.
 — *majus* IV, 472.
 — *minus* IV, 472.
 — *tomentosum* IV, 472.
Arctocoris, Bugpletter IV, 295; 336.
Ardea cinerea IV, 73; 372.
Arenaria ciliata I, 419.
 — *Giesekii* I, 430.
 — *norvegica* I, 418.
 — *tenuifolia* I, 118.
Arenicola piscatorum III, 558. — IV, 126.
Argentina Silus I, 385.
 — *Sphyrana* I, 385.
Argis IV, 267.
Argis lar IV, 255 flg.
Argonauta III, 481.
Argonauta arctica III, 488. — IV, 77.
Argopus testaceus II, 354.
Argulina I, 191; 202.
Argulus I, 179 Ann.
Argulus foetaceus I, 203.
Argynnis Aglaia I, 509.
 — *Euphrosyne* I, 509.
 — *Ino* I, 509. — III, 408.
 — *Latonia* I, 509.
 — *Niobe* I, 509.
 — *Paphia* I, 509.
 — *Palles* I, 509.
 — *Selene* I, 509.
Argyra diaphana II, 357.
Aricia (Annulat) IV, 125.
Aricia (Insekt) impuncta II, 363.
 — *lucorum* II, 363.
 — *testacea* II, 327; 363.
Aristolochia II, 65.
Aristolochia Clematitis IV, 470.
Arpactus lunatus II, 382; 392.
 — *tumidus* II, 360; 382.
Arragonit, Israalig I, 210.
Artemisia Abrotanum III, 183 Ann.
 — *Absinthium* III, 176.
 — *gallica* III, 177.
 — *grænlandica* I, 433.
 — *maritima* III, 177.
 — *norvegica* I, 124.
 — *rupestris* I, 124.
 — *salina* III, 177 Ann.
Arthrodesmus II, 204.
Arundo arenaria I, 438.
 — *baltica* I, 438.
Asagena serratipes, denß Stridulation IV, 349.
Asarum europæum I, 559. — III, 128. — IV, 468.
Ascia floralis II, 314.
Ascidia aggregata, Botryllo affinis IV, 97.
Ascidia clavata IV, 95.
 — *complanata* IV, 95.
 — *conchilega* IV, 95.

- Ascidia echinata* IV, 95.
 — *lurida* IV, 95.
 — *monoceros* IV, 95.
 — *pyriformis* IV, 95.
 — *quadridentata* IV, 95; 146
 Ann.
Ascidia rustica IV, 95.
 — *villosa* IV, 95.
Æscidier IV, 142.
Asclepiadææ II, 65.
Asclepias curassavica II, 65.
 — *Jussulæ* II, 270.
Asilus albipes II, 283.
 — *crabroniformis* II, 374.
 — *opacus* II, 318.
 — *æstivus* II, 367.
Asopus, denß Bugpfletter IV, 295;
 335.
Asparagus officinalis III, 116.
Aspidium cristatum III, 498.
 — *oreopteris* II, 190.
 — *spinulosum* I, 124.
Aspidophorus orbiculatus II, 345;
 353.
Asplenium septentrionale III, 406.
 — *Trichomanes* II, 430. —
 III, 406.
Astarte arctica IV, 92.
 — *Banksii* IV, 92.
 — *globosa* IV, 93.
 — *semisulcata* IV, 92.
 — *striata* IV, 93.
Astemma longum IV, 574.
 — *rufifrons* IV, 574.
Aster annuus III, 180.
 — *salignus* III, 180.
 — *Tripolium* III, 180.
Asterias cordifera III, 537.
 — *echinata* III, 538.
 — *filiformis* III, 537.
 — *nigra* III, 537.
 — *Ophiura* III, 538.
 — *Tenorii* III, 537.
 — *tricolor* III, 536.
Asteroscopus cassinea I, 544.
Astragalus arenarius I, 123.
 — *Cicer* III, 403.
 — *danicus* III, 403.
 — *Hypoglottis* I, 123.
 — *leontinus* I, 425.
 — *oroboides* I, 424.
Astrantia major III, 73.
Ateleneura velutina II, 312.
Atelocera, denß Bugpfletter IV, 336.
Athalia lugens II, 329; 353.
 — *Rosæ* II, 329.
Athalia spinarum IV, 338.
Athous niger II, 352; 364.
 — *subfuscus* II, 338.
Atlanta III, 481 Ann.
Atomogaster Macquarti IV, 319.
 — *tibialis* IV, 320.
 — *triquetra* II, 312. —
 IV, 319; 320.
Atopa cervina II, 353.
Atractodes nitidulator II, 332.
Atriplex II, 67.
Atriplex hortensis III, 71.
 — *laciniata* I, 420.
 — *nitens* III, 71.
 — *prostrata* III, 71.
 — *rosea* III, 71.
Atropa Belladonna III, 68.
Attus leucocephalus II, 363.
Atychia Statives I, 514.
Auchenia (Pattedyr) III, 92.
Auchenia (Insect) subspinosa II,
 316.
Autalia rivularis II, 345.
Avena fatua III, 61.
 — *flavescens* II, 420. — IV, 460.
 — *fragilis* III, 61.
 — *sativa* III, 61.
 — *strigosa* III, 61.
Axyris prostrata I, 565.

Baccha elongata II, 312.
Baccharis II, 57.
Bacillaria major I, 395.
 — *vulgaris* I, 394; 396.
Bacillariæ I, 393.
Badister pellatus II, 346; 380.
 — *unipustulatus* II, 346.
Balaner I, 409. — IV, 484.
Balaninus curvatus II, 352.
 — *salicivorus* II, 339.
Ballota nigra I, 124.
Balæna antarctica II, 619 Ann.
 — *Boops* II, 618 Ann.; 625
 Ann.
Balæna longimana II, 619 Ann.
 — *Musculus* II, 619 Ann.;
 625 Ann.
 — *Mysticetus* III, 487. — IV,
 277; 485.
Balænoptera Boops III, 221.
 — *longimana* IV, 485; 487
 Ann.
Balænoptera rostrata II, 617 fig.
Banchus falcator II, 367.
Bangia I, 536.
Banisteria auriculata II, 65.

- Banisteria ciliata* II, 65.
Baobab I, 9.
Barbaræa præcox III, 402.
 — *stricta* IV, 470.
Barbitistes punctatissima IV, 316.
Bardehvæl, den sydlige IV, 474.
Bartholinia I, 557.
Bartramia halleriana I, 119.
 — *Oederi* I, 119.
Barynotus lepidotus II, 338; 364.
 — *mercurialis* II, 338.
Baryt (straalig svøvsur) I, 210; 213.
Basanistes I, 195; 271.
Basanistes Huchonis I, 176; 177
 Anm.; 195.
Bassus albosignatus II, 332.
 — *biguttatus* II, 389.
 — *contiguus* II, 385; 389.
 — *festivus* II, 332; 348. —
 III, 103.
Bassus lætatorius II, 232.
 — *ornatus* I, 308.
 — *pictus* II, 389.
 — *rufipes* II, 389.
 — *strigator* II, 332.
 — *sulcator* II, 389.
Batrachus borealis I, 387.
Bænradene i vore gamle Gravhøje
 II, 81 flg.
Belyta abdominalis II, 371.
Bembex rostrata II, 382.
Bembidium assimile II, 380.
 — *brunnipes* II, 316.
 — *celere* II, 392.
 — *Doris* II, 347; 392.
 — *pallidipenne* II, 380.
 — *pusillum* II, 392.
 — *quadrimaculatum* II,
 392.
Bembidium tenellum II, 380.
Benzonia I, 593.
Berberis vulgaris III, 117.
Berytus tipularius II, 366.
Beta maritima I, 433. — II, 181.
 — IV, 466.
Betonica officinalis III, 149.
Bidens leucantha II, 59.
 — *tripartita* II, 59.
Binoculus piscinus I, 625.
 — *salmoneus* II, 47 Anm.
 — *sexsetaceus* II, 42 Anm.; 48.
Biflugeren III, 494.
Bitoma crenata II, 350.
Bjergmeel I, 396.
Blaaleerslag ved Fredericia I, 211.
 — *høfsteenfte* I, 210.
- Blantesteen* I, 385.
Bledius pallipes II, 380.
Blennius Ascanii I, 372.
 — *Galerita* I, 372.
 — *Gunellus* I, 373.
 — *islandicus* I, 373.
 — *lampetræformis* I, 32.
 — *Lumpenus* I, 32 flg.; 373;
 377; 519.
Blennius palmicornis I, 372.
 — *punctatus* I, 26; 373; 377.
 — *Yarrellii* I, 372.
Blennocampa alternipes II, 316.
 — *cinereipes* II, 360.
 — *furcata* II, 372.
 — *varipes* II, 360.
Blethisa multipunctata II, 379.
Blisshønen III, 493.
Blitum capitatum II, 642.
Blvand III, 494.
Blysmus rufus I, 232. — II, 178.
Blæretangen paa Bornholm II, 377;
 391.
Bløddyrø Udvisling II, 206.
Boie (Heinrich), Retrolog II, 158 flg.
Boletina anomala III, 238.
 — *basalis* III, 234.
 — *dubia* III, 235.
 — *flava* III, 237.
 — *fusca* III, 234.
 — *nemoralis* III, 237.
 — *nigricoxa* III, 236.
 — *nitidicollis* III, 238.
 — *sciarina* III, 236.
 — *trivittata* III, 234.
Boletobius atricapillus II, 339.
 — *pygmæus* II, 342.
 — *trimaculatus* II, 339.
Boletophagus reticulatus II, 345.
Boletophila bimaculata III, 228.
 — *cinerea* III, 229.
 — *fusca* II, 382. — III,
 228.
Boletus scaber I, 124.
Bologneserspat I, 210.
Bøffelir II, 98.
Boltenia ciliata IV, 95.
 — *reniformis* IV, 95.
Bombinatrix II, 106.
Bombus agrorum II, 108; 373.
 — *apricus* II, 111.
 — *arbustorum* II, 116.
 — *Burrellanus* II, 114.
 — *campestris* II, 124.
 — *cryptarum* II, 118.
 — *Derhamellus* II, 115.

- Bombus ephippium** II, 111.
 — *equestris* II, 110.
 — *fragrans* II, 121.
 — *Francisanus* II, 125.
 — *frutetorum* II, 124.
 — *hypnorum* II, 110.
 — *lapidarius* II, 116.
 — *Latreillellus* II, 120.
 — *lucorum* II, 119.
 — *minorum* II, 108.
 — *muscorum* II, 107.
 — *neuter* II, 113.
 — *pratorum* III, 121.
 — *pygmæus* II, 107.
 — *Rajellus* II, 115.
 — *regelationis* II, 110.
 — *Rossiellus* II, 123.
 — *runderatus* II, 120.
 — *rupestris* II, 126.
 — *saltuum* II, 124.
 — *senilis* II, 107.
 — *Scrimshiranus* II, 118.
 — *Soroënsis* II, 112; 117; 350.
 — *subinterruptus* II, 112.
 — *subterraneus* II, 116.
 — *sylvarum* II, 109; 114.
 — *terrestris* II, 118; 124.
 — — *denß Giftglands*
ter IV, 106.
Bombus tibialis II, 108.
 — *Tunstallanus* II, 119.
 — *vestalis* II, 124.
 — *veteranus* II, 110.
 — *æstivalis* II, 124.
Bombus og Psithyrus, danske Arter
 II, 105-126.
Bomolochus I, 198.
Bomolochus Bellones I, 198.
 — *parvulus* I, 198.
Bonellia IV, 572.
Bopyrus abdominalis III, 102 fig.;
 289 fig.
Borborus geniculatus II, 312.
 — *lugens* II, 314.
Borlasia IV, 521; 572.
Borlasia Angliæ IV, 577.
 — *rufifrons* IV, 574.
Borraginæ II, 63.
Borrage officinalis III, 65.
Borreria verticillata II, 66.
Borrichia I, 558.
Bostrichus II, 340; 342.
Botrychium lunaria II, 190; 430.
 — III, 406; 498.
Botrytis Bassiana II, 299; 303.
 — *diffusa* II; 303.
Botrytis paradoxa II, 299.
 — *spicata* I, 124.
Brachiella I, 183; 194; 275; 277.
Brachiella bispinosa I, 194, 208.
 — *impudica* I, 194.
 — *malleus* I, 194; 208.
 — *pernettiana* I, 194 Ann.
 — *rostrata* I, 207 fig.
 — *Thynni* I, 194.
Brachypodium gracile II, 420.
 — *pinnatum* II, 179.
Brachysomus hirsutulus II, 338.
Brachytarsus varius II, 339; 343.
Bracon minutator II, 325.
 — *punctulator* II, 342.
 — *variator* I, 599.
Bradypus tridactylus III, 588.
Brafonagtige Zæneumoner (nyt Ge-
nuß af) I, 595-605.
Brafen I, 194.
Brassica campestris III, 162.
 — *Napus* III, 161.
 — *oleracea* III, 160.
 — *Rapa* III, 161.
Bremus sylvarum II, 214.
 — *truncorum* II, 216.
Brephos notha I, 548.
Brißlingen II, 153.
Bromus arvensis I, 117.
 — *commutatus* IV, 461.
 — *erectus* I, 425.
 — *giganteus* I, 118.
 — *mollis* IV, 461.
 — *pratensis* IV, 461.
 — *pinnatus* I, 116.
 — *racemosus* IV, 461.
 — *secalinus* I, 117. — III,
 60. — IV, 461.
Bromus sterilis IV, 464.
 — *triflorus* I, 118.
Bruchus granarius II, 321.
 — *Loti* II, 355.
Brunfelsfeer (ført) I, 211.
Bryaxis hæmatica II, 345.
 — *fossulata* II, 345; 353.
 — *sanguinea* II, 345; 383.
Brynnichia I, 572.
Bryonia alba II, 430.
Bryophila perla I, 527.
Bryopsis Lyngbyei II, 475.
 — *plumosa* I, 433. — II, 475.
Buccinum ciliatum IV, 85.
 — *cyaneum* IV, 84.
 — *glaciale* IV, 84.
 — *humphreysianum* IV, 85.
 — *reticulatum* III, 548.

- Buccinum scalariforme* IV, 84.
 — undatum III, 548. — IV, 84,
 — uudulatum IV, 84.
Bufo Calamita III, 491.
 — fuscus III, 490.
 — variabilis III, 212; 491.
 — vulgaris III, 491.
Bulla corticata IV, 79.
 — granulosa IV, 79.
 — insculpta IV, 79.
 — Reinhardi IV, 79.
 — subangulata IV, 79.
 — turrita IV, 79.
Bullæ granulosa IV, 79.
 — punctata IV, 79.
Bunias Kakile I, 433.
 — orientalis I, 435. — III, 158.
 — IV, 170.
Bunias aegyptiaca I, 433.
Bupleurum rotundifolium III, 72.
Buprestis berolinensis II, 304.
Bursera I, 554.
Bylovia I, 583.
Byrrhus dorsalis II, 313; 344; 378.
 — semistriatus II, 393.
Cacalia II, 58.
Cafius xantholoma II, 391.
Calamagrostis Halleriana III, 497.
 — stricta II, 178; 420.
Calamintha Acinos III, 401. — IV, 469.
Calanus IV, 192.
Calcinetto II, 297.
Calcino II, 297.
Calendula arvensis III, 186.
 — officinalis III, 186.
Calepteryx virgo II, 316; 346.
Calidris arenaria IV, 366; 371;
 373; 404.
Caligina I, 191; 199. — II, 50.
Caligus I, 201; 605 fig. — II, 49; 52.
Caligus bicuspidatus I, 201; 622.
 — crassus I, 295.
 — curtus I, 201; 619 fig. —
 II, 18; 28.
Caligus diaphanus I, 201; 612
 Ann.; 623 fig. — II, 15; 18.
Caligus elongatus I, 201.
 — heptapus I, 202.
 — Hippoglossi I, 625 fig. —
 II, 18.
Caligus imbricatus I, 199.
 — minutus I, 201.
 — Mülleri I, 201; 622.
 — oblongus I, 303.
 — paradoxus I, 202.
Caligus pectoralis II, 8 fig.; 18;
 30.
Caligus Pharaonis I, 201.
 — piscinus I, 201 Ann.
 — productus II, 46.
 — Salmonis I, 622. — II, 13
 fig.; 18.
Caligus Sturionis II, 10 fig.; 18.
Calliceras cornuta II, 385.
 — nana II, 385.
Callidea dispar IV, 281.
 — eques IV, 284.
Calliphara dispar IV, 281.
Calliphora chrysorrhæa II, 328.
Callithamnium corymbosum II, 480.
 — pyramidatum II, 479.
 — roseolum II, 479.
 — roseum III, 407.
Callitriche autumnalis II, 430.
Callithrix III, 218.
Callithrix primævus III, 219.
Callothrix brevis II, 491.
 — confervicula III, 564. —
 II, 491.
Callothrix mucor II, 491. —
 — scopulorum III, 566.
Calluna II, 429.
Calpe libatrix I, 538.
Camelina dentata III, 155; 401.
 — sativa III, 154.
 — vulgaris II, 425.
Campanula glomerata II, 421. —
 III, 398. — IV, 465.
Campanula hybrida III, 67.
 — rapunculoides I, 422.
 — Rapunculus I, 421.
 — uniflora I, 430.
Campoplex albidus II, 387.
 — alternans II, 333.
 — crassicornis I, 310.
 — declinator II, 370.
 — difformis I, 309.
 — pugillator I, 310.
 — sordidus I, 309.
 — vernalis II, 376.
 — viennensis II, 370.
Campylomyza Aceris III, 287.
 — atra III, 287.
 — bicolor III, 287.
Campylus linearis II, 338; 352.
Canceraculeatus II, 255.
 — Araneus I, 11; 13. — II, 250.
 — depurator I, 11; 12; 14 Ann.;
 — hirtellus I, 11; 12.
 — homaroides II, 252. — IV,
 218.

- Cancer linearis* IV, 596.
 — *macrurus* &c. IV, 218.
 — *Maja* I, 11; 14.
 — *minutus* I, 11; 12.
 — *Mænas* I, 11; 13.
 — *oculatus* II, 255.
 — *Opilio* II, 249.
 — *Pagurus* I, 11; 13.
 — *pedatus* II, 256. — I, 406.
 — *Phalangium* I, 13. — II, 249.
Cancer Pisum I, 14.
 — *Squilla* II, 254.
Canga III, 86.
Cannabis sativa III, 201.
Cantharis vesicatoria II, 320.
Caprella IV, 491 Ann.; 497.
Caprella dilatata IV, 496; 585 fig.
 — *Hystrix* IV, 603 fig.
 — *lanuarii* IV, 499 fig.; 585.
 — *lobata* IV, 586 fig.; 608 Ann.
Caprella nodosa IV, 504 Ann.
 — *scaura* IV, 504 Ann.
 — *scelopendroides* IV, 608.
 — *septentrionalis* IV, 144; 509; 587; 590 fig.
Caprellina IV, 490 fig.; 495.
Carabus catenulatus II, 536.
 — *intricatus* II, 393.
Caradrina ambigua I, 540.
 — *cubicularis* I, 539.
 — *Morpheus* I, 539.
 — *respersa* I, 540.
 — *trilineata* I, 540.
Carbo Cormoranus IV, 368; 374; 450.
Carcinium opalinum I, 199.
Cardamine amara I, 116.
 — *færøensis* I, 426.
 — *hastulata* I, 426.
 — *hirsuta* I, 115. — III, 402.
 — *impatiens* I, 124; 422.
 — II, 184. — IV, 470.
Cardamine intermedia IV, 470.
 — *pratensis* III, 402.
 — *sylvatica* I, 124.
Cardium ciliatum IV, 93.
 — *edule* III, 548.
 — *elegantulum* IV, 93.
 — *grönlandicum* IV, 93.
 — *islandicum* IV, 93.
Carduus acanthoides IV, 464.
 — *tenuiflorus* III, 175; 186.
Carex acuta III, 431; 455; 456.
 — *adusta* III, 442.
Carex alpina III, 448.
 — *ampullacea* III, 434; 476; 477.
Carex anguillata III, 454.
 — *aquatilis* III, 432.
 — *arenaria* III, 429; 440.
 — *argyroglochis* I, 439.
 — *atrata* III, 431; 448; 449.
 — *atrusca* I, 434; 470.
 — *Bellardi* I, 431.
 — *bicolor* III, 430; 447.
 — *binervis* II, 430; 474.
 — *Boeninghausiana* II, 190.
 — III, 421.
Carex bracteata III, 431; 452.
 — *canescens* I, 117. — III, 430.
 — *capillaris* III, 471.
 — *capilipes* III, 468.
 — *capitata* I, 118. — III, 430; 438.
Carex chordorrhiza III, 429; 441.
 — *contigua* II, 430.
 — *cryptocarpa* III, 464; 466.
 — *curta* I, 117.
 — *curvirostra* III, 471.
 — *cyperoides* I, 428. — III, 188.
Carex cæspitosa III, 431; 451; 455; 456.
Carex deflexa III, 433.
 — *demissa* I, 423.
 — *depauperata* III, 433; 471.
 — *digitata* III, 404. — IV, 472.
 — *dioica* III, 428; 434; 435.
 — *distans* III, 405.
 — *dnriuscula* III, 440.
 — *echinata* III, 446.
 — *elongata* III, 430; 443.
 — *ericetorum* III, 405.
 — *extensa* I, 439.
 — *festiva* III, 430; 441.
 — *filiformis* I, 118; 133. — III, 405.
Carex Filipendula III, 464; 467.
 — *flava* III, 433; 474.
 — *fuliginosa* III, 431; 464.
 — *fulva* II, 190. — III, 471. — IV, 472.
Carex glareosa III, 430; 443.
 — *glauca* III, 405; 432; 451; 455.
Carex globularis III, 433; 448; 475.
Carex Goodenowii III, 456.
 — *gynocrates* III, 434.
 — *Heleonastes* III, 430; 443.

- Carex Hepburnii* III, 429; 437.
 — *hirta* I, 118. — III, 434.
 — *holostoma* III, 447.
 — *Hoppneri* III, 431; 474.
 — *Hornschuchiana* II, 190; 430.
 — III, 405.
Carex hymenocarpa III, 476.
 — *hyperborea* III, 461.
 — *hæmatolepis* III, 462; 465.
 — *incurva* I, 118. — III, 429; 440.
Carex irrigua III, 465; 469.
 — *lagopina* I, 117. — III, 430; 443.
Carex leporina I, 117; 439. — III, 430; 441; 443.
Carex limosa III, 431; 465; 469.
 — *livida* III, 431; 469.
 — *liiacea* III, 430.
 — *Lyugbyei* III, 431; 465; 467.
 — *machrochæta* III, 465; 467.
 — *magellanica* III, 465.
 — *maritima* III, 431; 440; 464; 465; 467.
Carex membranacea III, 433; 476.
 — *Michauxii* III, 436.
 — *microglochin* III, 429; 439.
 — *microstachya* III, 430; 443.
 — *montana* II, 190. — III, 409; 433; 449.
Carex muricata I, 117. — II, 430; — III, 430; 446.
Carex nardina III, 436.
 — *nigritella* III, 450.
 — *norvegica* III, 430; 443.
 — *obtusangula* III, 477.
 — *obtusata* III, 429.
 — *Oederi* III, 433.
 — *oligocarpa* III, 433.
 — *ornithopoda* III, 433; 449.
 — *ovalis affinis* III, 441.
 — *pacifica* II, 430.
 — *pallescens* III, 431; 469.
 — *panicea* I, 118. — III, 432; 471.
Carex paradoxa II, 189. — III, 404.
 — *pauciflora* II, 430. — III, 429; 438.
Carex pedata III, 433; 449.
 — *pilulifera* I, 133. — III, 433; 449.
Carex polystachya III, 441.
 — *pratensis* III, 442.
 — *præcox* III, 433.
 — *pseudocyperus* III, 433; 464. — IV, 472.
Carex pulicaris III, 429; 435; 438.
 — *pulla* III, 431; 474.
 — *rariflora* III, 431; 468; 469.
 — *reducta* III, 454.
 — *riparia* II, 190; 430. — III, 405; 434; 477.
 — *rostrata* III, 477.
 — *rotundata* III, 434; 475; 476.
 — *rufina* III, 146.
 — *rupestris* III, 429; 435; 498.
 — *salina* I, 431. — III, 431; 452.
Carex saxatilis III, 431; 459.
 — *scirpioidea* III, 436.
 — *sitchensis* III, 446.
 — *speirostachya* II, 190.
 — *stans* III, 458.
 — *stellulata* I, 117. — III, 430; 446.
Carex stenolepis III, 476.
 — *stenophylla* III, 429; 440.
 — *stricta* III, 431; 456.
 — *subspathacea* I, 431. — III, 431; 452.
Carex supina III, 433.
 — *stylosa* III, 451.
 — *tenuis* III, 455.
 — *triflora* III, 471.
 — *uliginosa* III, 429; 441.
 — *ursina* III, 439.
 — *ustulata* I, 434. — III, 431; 432; 470.
Carex vaginata III, 471.
 — *VahlII* I, 118. — III, 431; 448.
Carex vesicaria III, 434; 477.
 — *vulpina* III, 430; 446.
 — *Wormskioldii* I, 431. — III, 429; 436.
Carex nov. sp. III, 405.
Careya I, 234.
Carex Levnetbeskrivelse I, 233-242.
Caricum boreale revisio III, 423 sequ.
Carocolla laticida I, 410.
Carum Carvi III, 79.
Caryophyllæus IV, 208.
Cassia bifoliata II, 62.
 — *humilis* II, 61.
 — *occidentalis* II, 61.
 — *riparia* II, 61.
Cassida nebulosa II, 393.
Catephia a'chymista I, 548.
Cateretes pedicularius II, 346; 364.
Catocala Fraxini I, 548.
 — *nupta* I, 548.

- Catocala promissa* I, 548. — II, 130.
 — *sponsa* I, 548.
Catops fumatus II, 364; 355.
 — *sericeus* II, 385.
Caucalis daucoides III, 186.
Cavia III, 217.
Cebus III, 219.
Cecidomyia aurantiaca I, 314; 357.
 — *carnea* II, 313.
 — *elegans* II, 314; 314;
 370.
Cecidomyia palustris II, 314; 374.
 — *pennicornis* IV, 339.
 — *scutellata* II, 235.
Cecrops I, 200. — II, 19; 49; 51.
 — IV, 491.
Cecrops Latreillei I, 200; 495
 Num.; 501 Num.
Cecrops muricatus I, 410; 487 flg.
Cemoria Fissurella IV, 89.
Centaurea Calcitrapa III, 185.
 — *Cyanus* III, 184.
 — *Jacea* I, 422.
 — *phrygia* II, 428. — III,
 404.
Centronotus islandicus I, 32.
 — *Lumpenus* I, 32.
Centrospermum xanthoides II, 58.
Centunculus minimus I, 433.
 — *simplex* I, 433.
Cephaloctenus hysteroides IV, 331.
 — *melolonthoides* IV,
 333.
Cephaloctenus hysteroides IV, 331.
Cephalothrix IV, 572; 573.
Cephalothrix bioculata IV, 573.
 — *coeca* IV, 574.
Cephus pygmaeus II, 331.
Ceramium diaphanum III, 554.
 — *rubrum* III, 554.
Ceraphron clandestinus III, 356.
 — *sulcatus* II, 342.
Cerapodina IV, 495.
Cerapus IV, 491 Num.
Cerastis rubricosa III, 409.
 — *satellitica* I, 545.
 — *Vaccinii* I, 543. — II, 129.
Cerastium alpinum I, 132.
 — *arvense* IV, 464.
 — *glabratum* I, 132.
Ceratophyllum submersum III, 413.
Ceratopogon albirtarsis II, 592.
 — *affinis* II, 595.
 — *binotatus* II, 313; 595.
 — *bipunctatus* II, 313;
 328; 595.
Ceratopogon brunnipes II, 593.
 — *cinereus* II, 596.
 — *cingulatus* II, 595.
 — *circumdatus* II, 596.
Ceratopogon concinnus II, 592.
 — *erythrocephalus* II, 597.
 — *fasciatus* II, 595.
 — *fascipennis* II, 315;
 594.
Ceratopogon femoratus II, 313; 598.
 — *ferrugineus* II, 598.
 — *flavicornis* II, 599.
 — *flavipes* II, 597.
 — *flavitaris* II, 598.
 — *funebri* II, 593.
 — *leucopeza* II, 592.
 — *lineatus* II, 595.
 — *minutus* II, 593.
 — *morio* II, 312; 598.
 — *nitidus* II, 312.
 — *palustris* II, 593.
 — *pletipennis* II, 594.
 — *pulicaris* II, 315; 593.
 — *signatus* II, 592.
 — *tibialis* II, 597.
 — *transfuga* II, 598.
 — *unimaculatus* II, 590.
 — *venustus* II, 312; 592.
 — *vexans* II, 593.
Cercaria tripus I, 414.
Cerceris ornata II, 337.
Cercops IV, 496.
Cercops Holbölli IV, 504 flg.
Cercyon litorale II, 380; 391.
Cerebratulus IV, 572; 580.
Cerebratulus marginatus IV, 580.
Ceropales maculata I, 320.
Ceroplatus sesioides III, 276.
Cerraneiro II, 66.
Cestoidina IV, 519; 533; 536; 570.
Cestrum nocturnum II, 66.
Ceutorhynchus asperifoliarum II,
 323; 353.
Ceutorhynchus contractus II, 355.
 — *despressicollis* II, 313;
 355.
Ceutorhynchus Erica II, 343; 375.
 — *Erysimi* II, 355.
 — *floralis* II, 323.
 — *Geranii* II, 338; 352;
 364.
Ceutorhynchus marginatus II, 355.
 — *Myriophylli* II, 364.
 — *Quercus* II, 322.
 — *rubicundus* II, 323.
 — *species* II, 369; 384.

- Ceutorhynchus sulcicollis* II, 355.
 — *Troglodytes* II, 338.
Chalcis sispes II, 371.
Chalimus I, 200; 201 Ann.
Chalimus Scombri I, 200. — II, 20 fig.; 28.
Chalimus nov. sp.? II, 25 fig.
Charadrius Hiaticula IV, 366; 379; 406.
Charadrius pluvialis IV, 366; 369; 383; 406.
Cheilasio mutabilis II, 312.
Cheligaster putris II, 384.
Chelonus irrorator I, 312.
 — *oculatus* I, 599.
 — *rufipes* II, 323.
Chelysoma Macleayanum IV, 94.
Chenopodiaceæ II, 67.
Chenopodium ambrosioides II, 67.
 — *hybridum* III, 190 Ann.
Chenopodium polyspermum III, 190 Ann.
Chiloporina IV, 538.
Chionoecetes Opilio II, 249.
Chironomus abdominalis II, 581.
 — *affinis* II, 580.
 — *albimanus* II, 574.
 — *albipennis* II, 357; 569.
 — *albofasciatus* II, 566.
 — *albolineatus* II, 569.
 — *annularius* II, 326; 561.
 — *annulipes* II, 577.
 — *aprilinus* II, 312; 563.
 — *armillatus* II, 566.
 — *aterrimus* II, 373; 578.
 — *barbicornis* II, 578; 589.
 — *barbipes* II, 561.
 — *biannulatus* II, 567.
 — *bicinctus* II, 575.
 — *bifasciatus* II, 564.
 — *byssinus* II, 312; 578.
 — *cantans* II, 564.
 — *carneus* II, 588.
 — *chloris* II, 564.
 — *cingulatus* II, 563.
 — *confinis* II, 313; 572.
 — *culiciformis* II, 585.
 — *dimidiatus* II, 579.
 — *dispar* II, 569.
 — *dizonias* II, 575.
 — *dorsalis* II, 564.
 — *femoratus* II, 373; 573; 598.
Chironomus flabeliatus II, 357; 582.
Chironomus flaveolus II, 315; 357; 562.
 — *flavipes* II, 315; 580.
 — *flavonervosus* II, 578.
 — *fuscipes* II, 580.
 — *fuscus* II, 582.
 — *geniculatus* II, 572;
 — *glabricollis* II, 570.
 — *gracilis* II, 572.
 — *grandis* II, 311, 557.
 — *hirticollis* II, 582.
 — *histrion* II, 312; 571.
 — *ictericus* II, 569.
 — *intermedius* II, 559.
 — *intersectus* II, 574.
 — *latus* II, 580.
 — *leucopogon* II, 570.
 — *litoralis* II, 565.
 — *longipes* II, 570.
 — *lucidus* II, 579.
 — *marginatus* II, 577.
 — *minimus* II, 578.
 — *modestus* II, 580.
 — *monilis* II, 584.
 — *motitator* II, 577.
 — *nervosus* II, 567.
 — *nigrimanus* II, 566.
 — *nigroviridis* II, 565.
 — *niveipennis* II, 577.
 — *notatus* II, 565.
 — *nubeculosus* II, 569.
 — *obscurus* II, 578.
 — *olivaceus* II, 564.
 — *ornatus* II, 577.
 — *pallens* II, 561.
 — *pallidicollis* II, 582.
 — *pedellus* II, 311; 374; 564.
Chironomus picipes II, 357; 582.
 — *pilicornis* II, 312; 577.
 — *plebejus* II, 574.
 — *plumosus* II, 311; 557.
 — *prasinatus* II, 568.
 — *prasinus* II, 560.
 — *psittacinus* II, 569.
 — *punctatus* II, 584.
 — *punctipes* II, 579.
 — *pusillus* II, 312; 569.
 — *pusio* II, 560.
 — *riparius* II, 357; 562.
 — *rudis* II, 577.
 — *rufipes* II, 564.
 — *rufovittatus* II, 570.
 — *scalaenus* II, 571.
 — *serenus* II, 357.
 — *stercorarius* II, 373; 578.
 — *sulphuricollis* II, 572.

- Chironomus sylvestris* II, 326; 576.
 — *tendens* II, 313; 569.
 — *tentans* II, 357; 374; 558; 564.
Chironomus tenuis II, 312; 374; 581.
 — *testaceus* II, 571.
 — *tremulus* II, 315; 577.
 — *triannulatus* II, 576.
 — *tricinctus* II, 576.
 — *trifasciatus* II, 576.
 — *vagens* II, 344; 571.
 — *variabilis* II, 326; 571.
 — *varians* II, 573.
 — *varius* II, 584.
 — *venosus* II, 564.
 — *venustus* II, 562.
 — *vernus* II, 580.
 — *virescens* II, 313.
 — *viridanus* II, 312; 568.
 — *viridis* II, 315; 365.
Chirus I, 375 Ann.
Chirus præcisus I, 25-32; 375.
Chiton albus IV, 89.
 — *cinereus* IV, 89.
 — *marmoratus* IV, 89.
 — *ruber* IV, 89.
Chlamydothorium III, 584.
Chlamydothorium giganteum III, 585.
Chlamydothorium Humboldtii III, 90; 585.
Chlorops Cereris II, 357.
 — *frit* II, 314.
 — *scalaris* II, 357.
 — *strigula* II, 312.
 — *tarsata* II, 344.
Chlænium holosericeus II, 317; 379; 390.
Chlænium nigricornis II, 379; 380; 390.
Chlænium sulcicollis II, 390.
Chlænocoris impressus IV, 304.
Choerocydius foveolatus IV, 331.
Chondracanthus I, 174; 178; 183; 196.
Chondracanthus cornutus I, 180; 188; 196; 203; 256.
Chondracanthus crassicornis I, 203 flg.
Chondracanthus gibbosus I, 152.
 — *gobinus* I, 196; 280 flg.
Chondracanthus Larochei I, 196; 256.
 — *lævigatus* I, 193.
 — *Merluccii* I, 196; 277 flg.
Chondracanthus nodosus I, 196. —
 — II, 138 flg.
Chondracanthus radiatus I, 196.
 — *Soleæ* II, 139 flg.
 — *Triglæ* I, 186; 196. — II, 185 flg.
Chondracanthus tuberculatus I, 196; 257.
Chondracanthus Zei I, 196; 257.
Chondrilla juncea I, 435.
Chondrus Brodiei II, 471.
 — *membranifolius* II, 471.
Chordaria rhizodes III, 554.
Chorethra culiciformis II, 556.
 — *fusca* II, 557.
 — *pallida* II, 555.
 — *plumicornis* II, 555.
Chortophila aterrima II, 327.
 — *dissecta* II, 327.
 — *varicolor* II, 357.
Chrysanthemum Segetum III, 182; 185.
Chrysis bidentata II, 360.
 — *cyanea* II, 350.
 — *fulgida* II, 367.
Chrysogaster chalybeata II, 363.
 — *cæmeteriorum* II, 363.
Chrysomela analis II, 391.
 — *Armoraciæ* II, 316.
 — *carnifex* II, 391.
 — *collaris* II, 375.
 — *marginata* II, 384; 391.
 — *varians* II, 339; 537.
 — *viminalis* II, 339.
 — *ænea* II, 339.
Chrysopila bicolor II, 312.
Chrysoxylum oppositifolium II, 423. — III, 399; 413. — IV, 467.
Chrysotoxum bicinctum II, 313.
 — *scutellatum* II, 318.
Chrysotus copiosus II, 327.
Chætogaster IV, 538.
Chætogaster diaphanus IV, 138.
 — *Linnaei* IV, 138.
Chætophora pellita II, 171.
Chætophoroideæ II, 484.
Cichoraceæ II, 59.
Cicindela hybrida II, 379; 392.
 — *sylvatica* II, 536.
Cilissa hæmorrhoidalis II, 371.
 — *tricincta* II, 371.
Cimbex femorata I, 307.
 — *sylvarum* II, 323.
Cimex annulus IV, 289.
 — *arcuatus* IV, 292.
 — *Argus* IV, 289.

- Cimex baro* IV, 279.
 — *Cerithe* IV, 301.
 — *cribrarius* IV, 305.
 — *dispar* IV, 281.
 — *eques* IV, 284.
 — *flavipes* IV, 304.
 — *furciferus* IV, 284.
 — *inunctus* IV, 300.
 — *irroratus* IV, 297.
 — *patricius* IV, 286.
 — *Schulzii* IV, 307.
 — *silphoides* IV, 301.
Cineras I, 361.
Cineras vittatus I, 410; 498.
Circaea alpina I, 117; 421. — III, 396; 413. — IV, 459.
Circaea intermedia I, 117; 421. — IV, 459.
Circaea lutetiana I, 421. — III, 415.
Cirratulus borealis IV, 126.
 — *Medusa* IV, 126.
Cirripedia pedunculata I, 407.
Cirrotheuthis Mülleri III, 95. — IV, 77.
Cirsium acaule IV, 471.
 — *heterophyllum* II, 427. — III, 420. — IV, 471.
Cirsium lanceolatum III, 420.
 — *nemorale* III, 420.
 — *oleraceum* IV, 471.
 — *ringens* IV, 471.
Cis perforatus II, 345.
Cistela fulvipes II, 355.
 — *sulphurea* II, 393.
Cladius difformis II, 331.
Cladostephus verticillaris II, 475.
Clangula albeola IV, 367; 371.
 — *Barrowii* IV, 367; 437.
 — *glacialis* IV, 367; 435.
 — *histrionica* IV, 367; 377; 436.
Clangula vulgaris IV, 440.
Clararia corniculata I, 124.
 — *fragilis* I, 124.
 — *inæqualis* I, 124.
 — *ligula* I, 124.
 — *muscoides* I, 124.
 — *polymorpha* I, 124.
Clavella I, 183; 193; 195.
Clavella Hippoglossi I, 195 Ann.; 196; 205.
Clavella Scari II, 131 fig.
Clavellina crystallina IV, 95.
Claviger foveolatus II, 373.
Cleigaster obscura II, 314.
Cleonus trisulcatus II, 355.
Cleophana Pinastri I, 544. — II, 129.
Cleptes nitidula II, 382.
Clerodendron japonicum II, 63.
Clinus Lumpenus I, 32.
 — *punctatus* I, 26.
 — *unimaculatus* I, 375.
Clio III, 481.
Clio helicina III, 488.
 — *retusa* IV, 77.
Clione borealis III, 481. — IV, 77 380; 583.
Clitoria II, 62.
Closterium IV, 567.
Closterium acerorum II, 204.
Clupea Sprattus II, 153.
Clythra longimana II, 355.
Clytia pellucens II, 357.
Clytus mysticus II, 365.
Cnemidostachys II, 60.
Cobresia nardina III, 435.
 — *scirpina* III, 435.
Coccinella oblongoguttata II, 341 343.
Coccinella octodecimguttata II, 341.
 — *septemmaculata* II, 393.
Cocconeis undulata I, 394.
Cocconema cymbiforme I, 395.
Cochlearia danica II, 184.
 — *officinalis* IV, 470.
Coelinus niger I, 599; 600. — II 384.
Coelinus parvulus II, 331; 356.
Coelodon III, 586 Ann.; 587.
Coelogenys Paca III, 88.
 — *rugiceps* III, 218.
Coeloglossa (Zugpletter) IV, 295; 335.
Coeloglossa Sehestedii IV, 284.
Coelopus III, 591.
Coenosia albicornis II, 314.
 — *nemoralis* II, 357.
 — *nigripes* II, 313.
 — *pedella* II, 375.
 — *sp.* II, 314.
Colchicum autumnale I, 435. — III, 118.
Colias Edusa I, 514.
 — *Hyale* I, 514.
 — *Rhamni* I, 514.
Collema decissum I, 119.
 — *fasciculare* I, 119.
 — *furvum* I, 119.
 — *melana* I, 119.
Colletes succincta II, 374; 382.
Colan angularis II, 339.
 — *appendiculatus* II, 352.

- Coltsmannia* I, 583.
Coluber Berus II, 542.
 — *Chersea* II, 542.
 — *Prester* II, 512.
Colymbus auritus III, 492.
 — *glacialis* II, 207 Num. —
 IV, 278; 368; 377; 451.
Colymbus septentrionalis IV, 368;
 451.
 Comelineæ II, 65.
 Compositæ I, 156.
Conferva chthonoplastes I, 429.
 — *crispa* II, 481.
 — *ericetorum* II, 171.
 — *glomerata* II, 484.
 — *Hutchinsia* II, 481.
 — *hypnoides* I, 124.
 — *implexa* II, 482. — III, 407.
 — *lubrica* II, 484.
 — *Melagonium* II, 482.
 — *obtusangulata* III, 407.
 — *ornata* II, 485.
 — *rivularis* III, 565.
 — *Wormskioldii* I, 431.
 — *ærea* III, 407.
 — *ærginosa* II, 485.
Conium maculatum III, 76.
Conops rufipes II, 367.
Conurus pubescens II, 339.
Convoluta IV, 548; 567.
Convoluta paradoxa IV, 567.
 Convolvulaceæ II, 64.
Convolvulus sepium IV, 464.
Conyza II, 58.
Copisura rimator I, 603. — II, 351.
Coptis tecta II, 273.
 — *trifoliata* II, 273. — I, 430.
Coptosoma cribraria IV, 305.
Corallorhiza innata II, 429.
 — *sp.* II, 429.
Cordia curassavica II, 63.
 — *discolor* II, 63.
 — *urticifolia* II, 63.
Cordylura albipes II, 312.
 — *apicalis* II, 248.
 — *fraterna* II, 314.
 — *magnicornis* II, 312.
Coriandrum sativum III, 78.
Corizus capitatus II, 326.
 — *magnicornis* II, 384.
 — *pratensis* II, 326.
Cornus svecica III, 397.
Coronella austriaca III, 210.
Coronilla Emerus III, 170.
 — *varia* III, 170.
Coronula balænaris IV, 485.
Corophium IV, 494.
Corophium longicorne III, 560.
Corregonus Lavaretus I, 386.
Corvus Corax IV, 3⁶⁵; 375; 377;
 390.
Corydalis cava IV, 470.
 — *claviculata* II, 425. — III,
 402.
 — *fabacea* II, 425. — IV, 470.
 — *Halleri* IV, 470.
Corymbites castaneus II, 338.
 — *pectinicornis* II, 338.
Corynopus tibialis II, 318.
Cosmia affinis I, 543.
 — *diffinis* I, 543.
 — *Jo* I, 542.
 — *pyralina* I, 543.
 — *retusa* I, 543.
 — *subtusa* I, 543.
 — *trapezina* I, 543.
Cossus ligniperda I, 518.
 — *Æsculi* I, 518.
Cottus bicornis III, 226.
 — *Gobio* I, 283.
 — *uncinatus* III, 226.
Crabro cephalotes II, 367.
Crangon IV, 267; 269.
Crangon Boreas II, 252. — IV,
 142; 144; 218 fig.
 — *cataphractus* II, 253. —
 IV, 269.
 — *fasciatus* IV, 269.
 — *Lar* IV, 255.
 — *nanus* IV, 231 fig.; 267.
 — *salebrosus* IV, 269.
 — *septemcarinatus* II, 252.
 — IV, 142; 244.
 — *vulgaris* IV, 239 fig;
 269.
Crassina arctica IV, 92.
 — *semisulcata* IV, 92.
 Crassulaceæ II, 66.
Crepidodera rufipes II, 331; 354.
Crepis biennis II, 427. — III, 420.
 — IV, 471.
 — *tectorum* I, 119. — III, 420.
 — IV, 471.
 — *virens* II, 426. — III, 174;
 420. — IV, 471.
Criorhina dimidiata II, 318.
 — *oxyacanthæ* II, 318.
Crocus sativus II, 648.
 — *vernus* II, 647.
Crossocerus leucostoma II, 382.
 — *ovalis* II, 337.
 — *scutatus* II, 367.

- Crossocerus striatulus* II, 337; 382.
 — *subpunctatus* II, 337.
 — *varipes* II, 360.
 — *varus* II, 382.
Crotalaria II, 62.
Croton II, 59.
Croton corchorifolius II, 60.
Crusta Lecanoræ I, 119.
Cryptobium fracticorne II, 393.
Cryptocephalus bipunctatus II, 239.
Cryptodon flexuosum IV, 93.
Cryptohypnus quadripustulatus II, 355.
Cryptophagus fuscipes II, 375.
 — *mesomelus* II, 339.
 — *silaceus* II, 364.
 — *Typhæ* II, 306.
Cryptorhynchus Lapathi II, 339.
Cryptus acutispinus II, 321.
 — *aereus* II, 348.
 — *analis* II, 359; 367.
 — *apiculator* II, 333; 348.
 — *armatorius* II, 376.
 — *azurescens* II, 359.
 — *bitinctus* II, 359.
 — *bivinctus* II, 348.
 — *brevicornis* II, 370.
 — *congruens* II, 362; 369.
 — *euchrous* II, 321.
 — *gothicus* II, 333; 348.
 — *hostilis* II, 333.
 — *intermedius* II, 322; 359.
 — *lateralis* II, 324; 353.
 — *leucopsis* II, 348.
 — *leucopus* II, 321.
 — *longiventris* II, 321.
 — *macrobatas* II, 367.
 — *mandibulator* II, 359.
 — *megacentrus* II, 324.
 — *minator* II, 320; 324.
 — *miniatus* II, 379.
 — *nigripes* II, 359.
 — *obscurus* II, 333; 378.
 — *ornatus* II, 369.
 — *pellucidator* II, 348.
 — *peregrinator* II, 333; 359.
 — *robustus* II, 324.
 — *rufipes* II, 333.
 — *sellator* II, 343.
 — *stomaticus* II, 322.
 — *titillator* II, 333; 348; 359; 367.
Cryptus viduatorius II, 320; 333; 382.
Ctenophora atrata III, 3.
 — *bimaculata* III, 2.
 — *flaveolata* III, 2.
Ctenophora pectinicornis III, 2.
 — *ruficornis* III, 3.
 — *variegata* III, 2.
Cucifera thebaica I, 6.
Cucullia Abrotani I, 545.
 — *Absinthii* I, 545.
 — *Artemisiæ* I, 545.
 — *Asteris* I, 546.
 — *Chamomillæ* I, 545.
 — *lucifuga* I, 546.
 — *Scrophulariæ* I, 546.
 — *Tanaceti* I, 545.
 — *umbratica* I, 545.
 — *Verbasci* I, 545; — II, 305.
Cucurbitacæ II, 64.
Culex annulatus II, 554.
 — *annulipes* II, 326, 554.
 — *borealis* II, 553.
 — *cantans* II, 326, 554.
 — *dorsalis* II, 554.
 — *histrio* II, 555.
 — *morio* II, 598.
 — *nemosus* II, 326, 553.
 — *nigripes* II, 553.
 — *ornatus* II, 326, 553.
 — *pipiens* II, 553.
 — *pulicaris* II, 593.
 — *sylvaticus* II, 553.
Culicoides punctata II, 593.
Cuma III, 533 flg.
Cuma Audouini III, 503; 530.
 — *Edwardsii* III, 504; 531.
 — *lucifera* III, 527; 531.
 — *nasica* III, 524; 532.
 — *Rathkii* III, 513; 531.
Cuminum Cuminum III, 79.
Curtoneura meditabunda II, 328.
Cuscuta Epithimum IV, 463.
Cuvier, Georg, hans Biografi, I, 65—103.
Cyamea IV, 496.
Cyamus IV, 474; 491 Ann.
Cyamus Ceti IV, 474 flg.; 481; 485.
 — *erraticus* IV, 475; 479; 484.
 — *gracilis* IV, 484; 496.
 — *ovalis* IV, 475; 480 Ann. 481.
Cyanea capillata III, 579.
Cyclas Steenbuchii IV, 93.
Cyclopterus Liparis I, 378.
 — *spinosus* I, 502 flg.
Cyclostoma elegans II, 541.
Cydnus biguttatus II, 363; 384.
 — *scarabæoides* IV, 331.
Cygnus Bewickii II, 532.

- Cygnus islandicus* II, 527 fig.
 — *melanorhynchus* IV, 367;
 376; 378; 432.
 — *musicus* II, 527 fig.
Cylindrotoma distinctissima III, 37.
 — *macroptera* III, 37.
Cyllidium seminulum II, 313; 356.
Cylloceria caligata III, 99.
 — *marginator* III, 99.
 — *nigra* III, 99.
Cymatophora bipuncta I, 527.
 — *flavicornis* I, 528.
 — *fluctuosa* I, 528.
 — *Or* I, 528.
 — *Xanthoceros* I, 527.
Cymiudis angularis II, 377.
 — *macularis* II, 391.
Cynus Caricis II, 384.
Cynarocephalæ II, 59.
Cynthia glutinans IV, 94.
Cyperus flavescens I, 438.
 — *fuscus* II, 178.
Cyphon lividus II, 339.
 — *unicolor* II, 322.
Cyprinus Barbus I, 194.
 — *Farenus* I, 414.
 — *Gibelio* I, 173 Ann.
 — *Jeses* I, 194; 198.
Cyptocoris Lundii IV, 292.
Cyrtoma nigra II, 327.
Cysticerus sp. IV, 485.
Cystopteris fragilis II, 190.
Daddelpalmen I, 6; 8.
Dahlbom's (G.) Prodr. Hymenopterologiæ scandinavicæ, anmeldt
I, 388 fig.
Dalechampia II, 69.
Danmarks Geognosi, Bidrag til,
III, 546 fig.
Daphne Mezereum III, 120.
Dasyopogon brevirostris II, 318.
Dasyprocta III, 83; 94.
Dasypus Gigas III, 89.
 — *gilvipes* III, 89.
 — *gymnurus* III, 89.
 — *longicaudus* III, 89.
 — *tricinctus* III, 89.
 — *uroceras* III, 89.
Datura Stramonium III, 68.
Decticus apterus IV, 317.
 — *brachypterus* IV, 317.
 — *verrucivorus* IV, 317.
Defrancia Beckii IV, 87.
 — *cinerea* IV, 86.
 — *cylindracea* IV, 86.
Defrancia elegans IV, 86.
 — *exarata* IV, 85.
 — *livida* IV, 87.
 — *nobilis* IV, 85.
 — *Pingelii* IV, 86.
 — *scalaris* IV, 85.
 — *VahlII* IV, 86.
 — *viridula* IV, 87.
 — *woodiana* IV, 86.
Deilephila Elpenor I, 516.
 — *Euphorbiæ* I, 516.
 — *Galii* I, 516.
 — *Nerii* I, 516.
 — *porcellus*, I, 516.
Deinbollia I, 593.
Delesseria alata III, 407.
 — *sanguinea* II, 475. —
 III, 407.
 — *sinuosa* II, 478. — III, 407.
Delphax dispar II, 315.
 — *flavescens* II, 315.
 — *pellucida* II, 315; 363.
Delphinapterus albicans III, 221.
Delphinium consolidæ III, 142.
Delphinus albicans IV, 277.
 — *Orca* II, 626 Ann.
 — *Phocæna* IV, 278.
Dendrocoela IV, 537; 549.
Dentalium sp. I, 209; 212.
Dentaria bulbifera IV, 470.
Deporæus Betulæ II, 311.
Dermestes vulpinus - II, 380.
Derostoma IV, 520; 538; 547; 560.
Derostoma coecum IV, 560.
 — *fusiforme* IV, 564.
 — *gibbum* IV, 560.
 — *griseum* IV, 564.
 — *lanceolatum* IV, 566.
 — *leucops* IV, 566.
 — *lineare* IV, 566.
 — *notops* IV, 528; 546
 Ann; 557.
 — *platurus* IV, 538; 565.
 — *polygastrum* IV, 564.
 — *rostratum* IV, 563.
 — *selenops* IV, 560.
 — *Squalus* IV, 566.
 — *unipunctatum* IV, 560.
 — *viridatum* IV, 564.
Derostomeæ IV, 558.
Desmarestea aculeata II, 468.
Desmia aculeata II, 469.
 — *ligulata* I, 434.
Desmodium II, 62.
Desmodus III, 219.
Dexia leucozona II, 217.

- Dexia rustica* II, 357.
Diacanthus cruciatus II, 365.
Diadema balanaris IV, 485; 486
 Num.
Diamesa notata II, 553.
Dianthus Armeria III, 400.
 — *Carthusianorum* I, 438.
 III, 126.
 — *superbus* II, 423. — III,
 400; 420.
Diapria dispar II, 369.
 — *elegans* II, 385.
Diatomeerne II, 465. — III, 557.
Dichelestium I, 199. — II, 49;
 50. — IV, 491.
Dichelestium Sturionis I, 199;
 299 flg. — II, 150 flg.
Dichloria viridis II, 469.
Dichostylus fluitans II, 178. —
 IV, 460.
Dicotyles, fossil, III, 93.
Dicranum hyperboreum I, 119.
 — *polycarpon* I, 119.
Dictyonota foliacea II, 381.
Dictyota dichotoma II, 470.
Dietyotæ II, 469.
Didelphis Munnus III, 89.
 — *nye Arter* III, 216.
Didus ineptus IV, 71.
Digitalis purpurea III, 152.
Dinematura I, 202. — II, 46;
 49; 51.
Dinematura alata I, 202.
 — *ferox* II, 40 flg.
 — *gracilis* I, 202; 498.
 — II, 49.
 — *producta* I, 202.
 — *sexsetacea* I, 202.
Dinemura II, 44.
Dinemurus II, 44.
Dineura Degeeri II, 323.
Dioctria flavipes II, 314.
 — *oelandica* II, 326.
 — *Reinhardi* IV, 315.
 — *rufipes* II, 326.
 — *varipes* II, 326.
Diodia muriculata II, 67.
Diodon Hystrix I, 479.
 — *sp.* I, 197.
Diphthera orion I, 527.
Diphysium foliosum I, 117.
Diplozoon paradoxum I, 398.
Dipsacus fullonum III, 62.
 — *pilosus* I, 427. — III, 63.
 — *sylvestris* III, 62.
Diptera, Danmarks, II, 549-600.
 III, 1-58; 221-288. — IV, 308.
 -344.
Discomyza incurva II, 344.
Disorus IV, 538.
Distoma hepatica IV, 519.
Dixa maculata III, 57.
 — *nebulosa* III, 57.
 — *nigra* III, 57. — IV, 202.
Dolerus dubius II, 360.
 — *palustris* II, 360.
 — *vestigialis* II, 353.
Dolichopeza sylvicola III, 58.
Dolichopoder, Danmarks, IV, 1-44.
Dolichopus acuticornis IV, 17; 18.
 — *acrotus* IV, 40.
 — *agilis* IV, 31.
 — *angustifrons* IV, 44.
 — *assimilis* IV, 41.
 — *brevicornis* IV, 42.
 — *brevipennis* IV, 23 —
 II, 312.
 — *campestris* IV, 35.
 — *celer* IV, 42.
 — *chalybeus* IV, 33; 37.
 — *chrysozygos* IV, 39.
 — *cilifemoratus* IV, 16; 17.
 — *cinctus* IV, 24.
 — *claviger* IV, 20.
 — *confusus* IV, 22.
 — *cupreus* IV, 43.
 — *discifer* IV, 22.
 — *fraternus* IV, 14.
 — *fumipennis* IV, 43.
 — *germanus* II, 315. —
 IV, 38.
 — *intermedius* IV, 20.
 — *latipennis* IV, 13.
 — *lepidus* IV, 36.
 — *longicornis* IV, 18.
 — *Macquarti* IV, 17.
 — *melanopus* IV, 28; 29.
 — *metallicus* IV, 43.
 — *nigripennis* IV, 39.
 — *nigripes* IV, 28.
 — *nitens* IV, 15.
 — *nitidus* IV, 15; 16.
 — *nobilitatus* IV, 37.
 — *notatus* IV, 19; 21.
 — *nubilus* IV, 32.
 — *ornatus* IV, 14.
 — *patellatus* II, 313. —
 IV, 21; 22.
 — *pennatus* IV, 26.
 — *pennitarsis* II, 363. —
 IV, 25.
 — *picipes* IV, 31.

- Dolichopus pictus* IV, 31.
 — *planitarsis* IV, 26.
 — *plebejus* IV, 34.
 — *plumitarsis* IV, 23.
 — *popularis* IV, 26.
 — *ruralis* IV, 18.
 — *signatus* IV, 25.
 — *simplex* IV, 31.
 — *ungulatus* IV, 33.
 — *urbanus* IV, 27.
 — *vitripennis* IV, 35.
- Dolichus flavicornis* II, 537.
Dolopius marginatus II, 338.
- Donacia clavipes* II, 386.
 — *impressa* II, 317; 346.
 — *Lemnae* II, 346.
 — *obscura* II, 317.
 — *sericea* II, 346.
 — *Sparganii* II, 317; 341.
 — *thalassina* II, 341.
- Dorcas parallelopipedus* II, 318; 365.
- Doris acutiuscula* IV, 79.
 — *arborescens* IV, 78.
 — *cornuta* I, 412.
 — *fusca* IV, 96.
 — *litturata* IV, 78; 583.
 — *obelata* IV, 79.
 — *papillosa* IV, 78.
 — *quadrilineata* I, 412.
 — *Slægtens Udvikling* II, 206.
- Doritis Mnemosyne* I, 513. — II, 328. — III, 408.
 — *Apollo* I, 513.
- Doros ornatus* II, 363.
- Dorytomus tenuis* II, 364.
- Deumpalmen* I, 6.
- Draba aurea* I, 428.
 — *hirta* I, 116.
 — *incurva* III, 413; 418.
 — *muricella* I, 116.
 — *pyrenaica* I, 116.
 — *stellata* I, 116.
- Draparwaldia glomerata* III, 407.
 — *tenuis* II, 484. — III, 407.
 — *uniformis* II, 280.
- Dregea* I, 594.
- Dromius foveola* II, 392.
 — *linearis* II, 364.
 — *quadrinotatus* II, 343.
 — *Sigma* II, 343.
- Drenten* II, 207. — IV, 71.
- Drosera intermedia* II, 422. — III, 398.
- Drosophila incana* II, 375.
- Dryas integrifolia* I, 132.
 — *octopetala* I, 132 Anm.
- Drymeia obscura* II, 312.
- Dryomyza analis* II, 326.
- Dværgspidsmuseu* III, 495.
- Dyhøns* III, 492.
- Dyffeveene hos Pattedyr og Fugle* IV, 277.
- Dyschirius thoracicus* II, 383.
- Dysopes* III, 219.
- Echimyia sulcidens* III, 88.
- Echinomyia fera* II, 327.
 — *tessellata* II, 327; 357; 374.
- Echinops sphærocephalus* III, 187.
 — IV, 472.
- Echinospermum Lappula* III, 397.
- Echium vulgare* IV, 463.
- Ecklonia* I, 591.
- Eclipta erecta* II, 58.
- Ectocarpus brachiatus* II, 476.
 — *littoralis* II, 476. — III, 554.
 — *tomentosus* II, 476.
- Egeftove, Levninger under Havfladen* II, 192.
- Elachestus albiventris* II, 374.
- Elaphropeza ephippiata* II, 315.
- Elater balteatus* II, 338.
 — *ephippium* II, 338.
 — *praustus* II, 364.
 — *sangvineus* II, 317; 364.
- Elefantand, føffil, i Danmark* II, 201.
- Elephantopus scaber* II, 58.
- Elsholzia cristata* III, 147.
- Elymus arenarius* II, 72.
 — *europeus* III, 397. — IV, 463.
- Emberiza calcarata* IV, 166; 374; 395.
 — *nivalis* IV, 166; 374; 394; 405.
- Empetrum nigrum* IV, 418.
- Emphytus calceatus* II, 329.
 — *Grossulariæ* II, 353.
 — *guttatus* II, 329.
- Empis distincta* II, 314.
 — *flavipes* II, 327.
 — *glabricula* IV, 102.
 — *Haustellum's Bygning* IV, 102.
 — *melanocephala* IV, 102.
 — *nigricans* II, 327.
 — *nigripennis* IV, 101; 102.

- Empis pennaria* II, 327.
 — *stercorea* II, 327.
 — *tessellata* II, 318.
Eucoelium echinatum II, 469.
Encopius erythrostoma II, 335; 369.
Encyrtus clavicornis II, 385.
 — *scutellaris* II, 369.
Endomychus coccineus II, 365.
Endromis versicolora I, 517.
Engis humeralis II, 317; 350.
Entomoda I, 196.
Epachthes I, 196; 197 Ann.
Epeolus variegatus II, 123.
Ephemera vulgata II, 316.
Ephialtes carbonarius II, 332.
 — *mediator* II, 332.
Ephydra aquila II, 314.
 — *stagnalis* II, 314.
Epilobium alpinum I, 424.
 — *montanum* IV, 467.
 — *nutans* I, 424.
 — *pubescens* I, 118.
 — *roseum* II, 422.
 — *tetragonum* III, 399.
 — *virgatum* II, 183; 422.
 — III, 399; 498.
Epimedium alpinum III, 64.
Epipactis latifolia II, 189; 429.
 — *palustris* I, 117. — III, 402.
Epipogium aphyllum III, 411.
Epipone melanocephala II, 350.
 — *spinipes* II, 319; 350.
Episema coerulescephala I, 528.
 — *graminis* I, 528.
Episyron rufipes I, 313. — II, 123; 382.
Equisetum hyemale III, 448. — IV, 473.
 — *Telmateia* I, 428. — II, 431.
Eranthis hyemale III, 146.
Erastria fuscula I, 548.
 — *paula* I, 548.
 — *sulphurea* I, 548.
 — *unca* I, 548.
Ergasilina I, 194; 197.
Ergasilus I, 197. — II, 49.
Ergasilus gibbus I, 198.
 — *sexsetaceus* I, 198.
 — *Siboldii* I, 180; 198; 482 fig.
Erichthonius IV, 163.
Erigeron acre I, 125.
 — *alpinum* I, 117; 425.
Erigeron canadense I, 420. — II, 59. — III, 177.
 — *dröbachiense* I, 125.
 — *uniflorum* I, 117; 425.
Eriocampa luteola II, 316; 358.
 — *umhratica* II, 318.
Eriophorum alpinum III, 496.
 — *angustifolium* III, 497.
 — *latifolium* III, 396; 497. — IV, 460.
Erioptera appendiculata III, 55.
 — *cinerascens* III, 55.
 — *flavescens* III, 54.
 — *flavipennis* III, 55.
 — *grisea* III, 56.
 — *hæmorrhoidalis* III, 54.
 — *imbuta* III, 55.
 — *lineata* III, 53.
 — *lutea* III, 55.
 — *maculata* III, 52.
 — *murina* III, 56.
 — *nodulosa* III, 53.
 — *nuda* III, 54.
 — *ochracea* III, 55.
 — *similis* III, 53.
 — *tæniolata* III, 55.
 — *trivialis* III, 55.
 — *varia* III, 54.
Eriphia spinifrons I, 14 Ann.
Eriirrhinus brunnirostris II, 345.
 — *Equiseti* II, 346.
Eryngium campestre III, 73.
 — *maritimum* III, 73.
Erysimum cheiranthoides II, 184; 425. — IV, 470.
 — *hieracifolium* III, 402.
Erythroclathrus II, 169 fig.
Erythroclathrus pellitus II, 175.
 — *rivularis* II, 174.
 — *Schousboei* II, 175.
Erythroconis litoralis III, 555.
Esmarchia I, 575.
Eteone IV, 120.
Eteone cylindrica IV, 122.
 — *flava* IV, 122.
 — *longa* IV, 122.
Euacanthus interruptus II, 363; 384.
Euclidia glyphica I, 549. — II, 130.
 — *Mi* I, 549. — II, 130.
Eulalia IV, 120.
Eulalia maculata IV, 121.
 — *viridis* IV, 122.
Eulophus larvarum II, 374.
Eumenes zonalis II, 318; 319.
Eumerus strigatus II, 314.

- Eupatorinæ II, 57.
 Euphorbia *Cyparissias* I, 419. — III, 129.
 — *Esula* I, 419. — III, 129; 404.
 — *exigua* III, 129; 404.
 — *Helioscopia* III, 129.
 — *hypericifolia* II, 60.
 — *Latyris* III, 129.
 — *linearis* II, 60.
 — *palustris* I, 420.
 — *Peplus* III, 129
 Euphorbiacæ II, 59.
 Euphrasia *gracilis* I, 230. — II, 287 Anm.
 — *micrantha* I, 230.
 — *officinalis* I, 228. — II, 286 Anm.
 — *verna* II, 184.
 Euphrosyne *borealis* IV, 113.
 Euplectus *ambiguus* II, 345.
 — *Karstenii* II, 345.
 Euplocamus *Holböllii* IV, 79.
 Euprepia *Caja* I, 525.
 — *dominula* I, 524.
 — *fuliginosa* I, 525.
 — *grammica* I, 524.
 — *Hebe* I, 125.
 — *lubricipeda* I, 125.
 — *matronula* I, 125.
 — *Menthastri* I, 125.
 — *Plantaginis* I, 125.
 — *russula* I, 524.
 — *Urticæ* I, 525.
 — *villica* I, 525.
 Euryale III, 535; 541.
 Euryale *verrucosa* III, 541.
 Eurylepta IV, 538
 Eurylepta *flavomarginata* IV, 570.
 — *prætexta* IV, 570.
 Euryodon III, 90; 581.
 Euryodon *latidens* III, 584.
 Eurytoma *Abrotani* II, 322.
 Evania *maculata* I, 320.
 Exenterus *antennatorius* III, 99.
 — *cephalotes* II, 330; 349; 361; 376.
 — *geniculosus* II, 316; 322. — III, 99.
 — *laticeps* II, 349; 369.
 — *orbitatorius* III, 99.
 — *osculatorius* II, 324; 361.
 — *sexlituratus* II, 330.
 — *simulatorius* III, 99.
 Exetastes *clavator* I, 311. — II, 367.
 Exetastes *fornicator* I, 311. — II, 333; 359; 367.
 — *guttatorius* II, 333; 367
 — *illusor* II, 333; 367.
 — *lævigator* II, 333; 359.
 — *nigripes* II, 333; 367.
 — *osculatorius* I, 311.
 Exochus *coronatus* II, 342.
 — *flavopictus* II, 342.
 — *prosopius* II, 375.
 — *scabrator* II, 337.
 Exyston *cinctulus* III, 160.
 Faarflov I, 358; 409.
 Fabricia I, 571.
 Falco *fuscus* IV, 372.
 — *islandicus* IV, 365; 374; 385.
 — *peregrinus* IV, 365; 374; 383; 388.
 — *rusticolus* IV, 372; 383 Anm.
 Fasciola IV, 520.
 Fasciola *brunnea* IV, 551.
 — *flaccida* IV, 577.
 — *gulo* IV, 559.
 — *hepatica* IV, 519; 550.
 — *lactea* IV, 550.
 — *lineata* IV, 553.
 — *obscura* IV, 560.
 — *radiata* IV, 564.
 — *rosca* IV, 579.
 Faufe I, 13 Anm.
 Fenusa *pumila* II, 316.
 Ferula *rablensis* I, 422.
 Festuca *arundinacea* II, 179.
 — *aspera* II, 420. — III, 397.
 — *bromoides* I, 427.
 — *dumetorum* I, 124.
 — *duriuscula* I, 125.
 — *erecta* II, 420. — IV, 462.
 — *gracilis* I, 116.
 — *loliacea* II, 179. — IV, 462.
 — *pratensis* II, 179. — IV, 462.
 — *rubra* I, 124; 125.
 — *sylvatica* III, 397. — IV, 462.
 Filaria sp. IV, 269.
 Finhval IV, 484 Anm.
 Finhval, den tangarmebe IV, 485; 487 Anm.
 Fiskeforsteninger paa Juur II, 202.
 Fiskevænder, fœsile, I, 104.
 Flata *cunicularia* II, 345.
 — *nervosa* II, 345.
 Flimmerbevægelsen I, 398.
 Fliren I, 414.

- Flod-Skallet I, 44.
 Flora danica I, 105-137; 417-475.
 Florideæ II, 470.
 Cylinderarter I, 180.
 Cylinderarter, sjællandske I, 378 fig.
 Knatmidten I, 401.
 Foenus affectator II, 360; 367.
 — jaculator II, 367.
 Fontinalis antipyretica II, 474.
 Forskålea I, 570.
 Forsteningsførende Sæg III, 548.
 Fragaria collina I, 425.—III, 400.
 — elatior III, 137; 400.
 — sterilis I, 433.
 Fraxinus excelsior II, 644.—III, 496.
 Freuchenia I, 594.
 Friesea I, 591.
 Fringilla leucophrys IV, 366; 368;
 369; 374; 396.
 Fritillaria Meleagris III, 113.
 Fucoides Targioni I, 368.
 Fucoideæ II, 467.
 Fucus albus I, 118.
 — Bangii I, 429.
 — Brodiei I, 429.
 — bullatus II, 471.
 — canaliculatus I, 117.
 — caprinus II, 470.
 — digitatus II, 468.
 — excisus I, 117.
 — gigartinus I, 118.
 — loreus II, 467.
 — membranifolius I, 429.
 — nodosus I, 429.
 — norvegicus I, 565.
 — plumosus II, 471.
 — purpurascens I, 429.
 — scorpioides I, 429.
 — vesiculosus paa Bornholm
 II, 377; 391.
 Fuglespor i broget Sandsteen II, 206.
 Fuirenia I, 556.
 Fulica atra III, 493.
 Fuligula cristata III, 494.
 Fumaria capreolata III, 4^o2; 418.
 — Vaillantii III, 402.
 Fungus digitatus I, 118.
 Furcellaria fastigiata II, 478.
 Fusus carinatus IV, 87.
 — Holbölli IV, 88.
 — islandicus IV, 88.
 — Krøyeri IV, 88.
 — latericeus IV, 88.
 Gabrius cinerascens II, 391.
 Gadus I, 180.
 Gadus agilis IV, 420; 455.
 — Callarias I, 290; 622.
 — Merlangus I, 386.
 — Merluccius I, 278.—II, 142.
 — Molva II, 28.
 — raptor I, 387.
 — Æglefinus I, 387; 622.
 Gagea spathacea II, 422. III, 399.
 Gaillonella distans I, 396.—III, 557.
 — ferruginea I, 391.
 — italica I, 395.
 — varians I, 394.
 Galanthus nivalis III, 82.
 Galeopsis bifida III, 401.—IV,
 469.
 — ochroleuca I, 435.—IV,
 468.
 — Tetrabit IV, 469.
 Galium glaucum I, 123.
 — saxatile III, 497.
 — sylvaticum I, 123.
 — sylvestre II, 179.—III, 497.
 — uliginosum III, 497.
 Galleruca interrupta II, 379; 380.
 — Tanacetii II, 381.
 Gallinula Porzana IV, 368; 371.
 Gammarina IV, 141 fig.; 493.
 Gammarus dentatus IV, 159.
 — Locusta II, 258.—IV,
 145 Ann.; 147.
 — loricatus II, 258.—IV,
 145 Ann.
 — pedatus IV, 608.
 — pingvis II, 258.
 — Sabini II, 257.—IV,
 145 Ann.
 Garnat I, 13 Ann.
 Gasterocarpeæ II, 471.
 Gasterosteus aculeatus II, 153.
 Gastridium lubricum II, 473.
 — Opuntia II, 469.
 Gastropacha castrensis I, 524.
 — Cratagi I, 524.
 — dumeti I, 524.
 — lanestris I, 524.
 — neustria I, 524.
 — Pini I, 524.
 — Populi I, 524.
 — potatoria I, 524.
 — Pruni I, 524.
 — quercifolia I, 523.
 — Quercus I, 524.
 — Rubi I, 524.
 — Trifolii I, 312; 524.
 Gazellen I, 7.
 Gejrfuglen II, 207; 533 fig.

- Gelidium pinnatifidum* I, 117.
Genista germanica II, 426.
Gentiana amarella III, 498.
— *aurea* I, 118.
— *bavarica* I, 117.
— *Pneumonanthe* IV, 464.
— *quinquefolia* I, 118.
— *serrata* I, 117.
— *sulcata* I, 118.
— *tenella* I, 117.
Geocores scutati, *Bugplætter*, IV, 334.
Geocoris atra II, 381.
Geometra brumata I, 310.
— *clutata* I, 310.
— *obsurata* I, 310.
— *pinaria* II, 328.
Geopyris hemiptera II, 354.
Geotrupes Typhoeus II, 394; 434.
Geranium Phæum III, 163.
— *pratense* III, 402.
— *pyrenaicum* II, 425. — III, 164; 402.
— *sanguineum* III, 402.
Geryon tridens I, 10 fig.
Geum intermedium III, 400.
Giftglander hos Piezaterne IV, 104.
Gigartina plicata I, 118.
— *viridis* II, 469.
Gljæstir II, 209 fig.
Gladiolus communis II, 649.
Glaucium luteum III, 141.
Gljæsfære IV, 189 fig.
Glochina autumnalis III, 51.
— *frontalis* III, 52.
— *stigmaticea* III, 50.
Glossotherium, fœsfilt Pattedyr, III, 591.
Glycera capitata IV, 123.
— *setosa* IV, 124.
Glypta bifoveolata II, 320.
— *ciliata* II, 324.
— *dispar* II, 324.
— *flavolineata* II, 332; 374.
— *fronticornis* II, 370.
— *fulvipes* II, 382.
— *incisa* II, 332.
— *mensurator* II, 370.
— *teres* II, 332; 348.
Glyptocephalus saxicola I, 379.
Glyptodon, fœsfilt Pattedyr, III, 593.
Gnaphalium alpinum I, 118.
— *supinum* I, 118.
— *sylvaticum* I, 117.
Gnoriste apicalis III, 276.
Goërius olens II, 341.
Gomphonema acuminatum I, 395.
— *clavatum* I, 394; 395.
— *paradoxum* I, 394; 395.
Gomphrena II, 64.
Gonatopus pedestris II, 362.
Gonytes cylindricus II, 314.
Gopter, lysfente, I, 398.
Gordiea IV, 538.
Gordius IV, 521; 538.
Gorgonia Placomus III, 544.
Gorgonocephalus verrucosus III, 544.
Gortyna flavago I, 441.
— *leucostigma* I, 441.
— *micacea* I, 441.
Gorytes mystaceus II, 337.
Gouania smilacina II, 65.
Gramen parvum panic. Fl. dan. I, 116.
Graphiphora augur I, 530.
— *baja* I, 530.
— *bella* I, 531. — II, 129.
— *brunnea* I, 530.
— *C. nigrum* I, 531.
— *Dahlia* I, 530.
— *ditrapezium* I, 531.
— *festiva* I, 310; 531.
— *plecta* I, 531.
— *triangulum* I, 531.
— *umbrosa* I, 531.
Grapsus sp. I, 12 Ann.
Gravenhorstia picta I, 311.
Grunlar II, 97.
Grævlingen III, 491.
Grønlands Fugle IV, 361 fig.
Gummitræ, det arabiske, I, 6.
Gunnellus fasciatus I, 373.
— *groenlandicus* I, 373.
— *vulgaris* I, 373.
Gunnera I, 565.
Gymnadenia conopsea II, 429. — III, 404. — IV, 47.
Gymnopa nigra II, 384.
Gymnophora arcuata II, 315; 328.
Gymnosoma melanura IV, 315.
Gymnostyles II, 58.
Gypsophila muralis I, 419.
Gyratricina IV, 538.
Gyratrix IV, 538; 556.
Gyratrix hermaphroditus IV, 528; 547 Ann.; 557.
Gyrinus colymbus IV, 348.
— *dorsalis* IV, 315.
Gyrophora cylindrica I, 119.
Gyrophæna nana II, 352.
— *nitidula* II, 352.

- Maaslundia** I, 581.
Habenaria *albida* III, 404.
 — *bifolia* IV, 45.
 — *chlorantha* IV, 49.
Hadena *Achates* I, 533.
 — *Atriplicis* I, 533.
 — *capsincola* I, 532.
 — *cespitis* I, 532.
 — *Cucubali* I, 532.
 — *dentina* I, 532.
 — *gemina* I, 533.
 — *Genistæ* I, 533.
 — *leucophæa* I, 532.
 — *perplexa* I, 532.
 — *popularis* I, 532.
 — *protea* I, 533.
 — *remissa* I, 533.
 — *Saponariæ* I, 532.
 — *satura* I, 533.
 — *thalassina* I, 533.
Halichoerus *grypus* IV, 313.
Halictus *leucozonius* II, 376.
 — *lugubris* II, 376.
 — *nitidiusculus* II, 382.
 — *rubicundus* II, 376.
Halidrys *siliquosa* III, 551.
Haliplus *elevatus* IV, 315.
 — *fluviatilis* IV, 318.
 — *fulvicollis* IV, 315.
 — *fulvus* IV, 316.
 — *lineatus* IV, 337.
 — *obliquus* IV, 337.
 — *ruficollis* IV, 318.
Haltica *Arter paa Rapsen* IV, 338.
Haltica *Anchusæ* II, 381.
 — *dentipes* II, 381.
 — *Dulcamaræ* II, 319; 353.
 — *Euphorbiæ* II, 381.
 — *flexuosa* II, 381.
 — *nemorum* II, 381.
 — *obtusata* II, 313; 353.
 — *rustica* II, 343.
 — *Salicariæ* II, 343.
Halymenia *edulis* II, 471.
 — *palmata* II, 470.
Halys *cincta, dens Bugplætter*, IV, 336.
 — *serrata* IV, 336.
Harpalus *anxius* II, 358.
 — *calceatus* II, 381; 390.
 — *discoidens* II, 380; 392.
 — *Fröhlichii* II, 379; 381; 390.
 — *melancholicus* II, 381.
 — *neglectus* II, 381.
 — *picipennis* II, 381.
 — *ruficornis* II, 389.
Harpalus *serripes* II, 391.
 — *æneus* II, 373.
Harpypia *bifida* I, 517.
 — *furcula* I, 517.
 — *vinula* I, 517.
Hartigia II, 332; 347; 370.
Havets Rypen I, 397.
Hæbremufen II, 546.
Hebopteryx *angulata* III, 281.
 — *fasciata* II, 314. — III, 281.
Hedychrum *auratum* II, 318.
 — *coeruleum* II, 318.
 — *integrum* II, 319.
 — *Pauzeri* II, 360; 367.
Hedysarum *Onobrychis* III, 170.
Hella II, 262.
Helcon *abbreviator* II, 360.
 — *tardator* II, 362.
Heleocharis *Bæothryon* II, 178; 419. — III, 497.
Heleochloa *distans* III, 554.
Helianthemum *vulgare* II, 423.
Heliothis *dipsacea* I, 547.
 — *marginata* I, 548.
 — *scutosa* I, 548.
Helix *aculeata* II, 540.
 — *conspurcata* II, 434.
 — *ericetorum* II, 538.
 — *Fabricii* IV, 77.
 — *haliotoides* IV, 83.
 — *lapidica* I, 410. — II, 538.
 — *nemoralis* II, 539.
 — *nitida* IV, 77.
 — *pellucida* IV, 77.
 — *scarburgensis* II, 540.
Helleborine *latifolia* I, 117.
Helleborus *foetidus* III, 147.
 — *hyemalis* I, 426.
 — *niger* III, 147.
 — *viridis* III, 147.
Helomyza *pallida* II, 327.
Helophilus *lunulatus* II, 327.
Helophorus *nubilus* II, 390.
Helvella *esculenta* I, 116.
 — *Mitra* I, 116.
Hemerodromia *mantispa* II, 313.
 — *vocatoria* II, 313; 314.
Hemicyclia IV, 538.
Hemiteles *acutispinus* II, 321.
 — *adumbratus* II, 334.
 — *areator* II, 319; 356.
 — *bicolorinus* II, 376.
 — *fulvipes* II, 319.
 — *longiventris* II, 321.

- Hemiteles melanarius* II, 380.
 — *monozonius* (Pesomachus sp. ♂) II, 368.
 — *pictipennis* II, 362.
 — *similis* II, 322.
 — *spilopterus* II, 378; 384; 392.
 — *spinator* II, 324.
 — *tristator* II, 384.
 — *umbraculator* II, 334.
 — *vicinus* II, 384.
Henops gibbosus II, 370.
 — *marginatus* II, 235.
Hepialus Hectus I, 519.
 — *Humuli* I, 519.
 — *lupulinus* I, 519.
 — *sylvinus* I, 519.
Heracleum angustifolium III, 414.
 — *sibiricum* III, 414; 420.
 — IV, 466.
 — *Spondylium* III, 414.
 — IV, 466.
Herbarier, Ferriäl's I, 128.
 — *Schumacher's* I, 128 Ann.
 — *Bahl's* I, 128 Ann.
Herine palustris II, 370.
 — *syngenesiæ* II, 353.
Herminium Monorchis II, 189. — III, 404.
Hesperia alveolus I, 514.
 — *comma* I, 514.
 — *linea* I, 514.
 — *lineola* I, 514.
 — *sylvanus* I, 514.
 — *Tages* I, 514.
Hesperis inodora I, 132. — III, 159.
 — *matronalis* I, 132. — III, 159. — IV, 470.
 — *tristis* III, 160.
Hesticus Fnatmidde I, 402.
Hesterejen IV, 239.
Heterodon III, 91; 584.
Heterodon diversidens III, 584.
Heterogaster Urticæ II, 326.
Heteromyza buccata II, 314.
Heteronereis IV, 115.
Heteronereis arctica IV, 117.
 — *assimilis* IV, 117.
 — *paradoxa* IV, 116.
Heteroneura centralis II, 314.
Hiatella arctica IV, 94.
Hieracium aurantiacum III, 173.
 — *boreale* I, 125. — II, 427. — IV, 471.
 — *cymosum* I, 133. — III, 403.
Hieracium dubium I, 133.
 — *Sabaudum* I, 125.
Hilara globulipes II, 328.
 — *interstincta* II, 328.
 — *litorea* II, 328.
 — *quadrivittata* II, 328.
 — *univittata* II, 328.
Himantalia lorea II, 467.
Hipparchia Alcyone I, 510.
 — *Arcania* I, 510.
 — *Davus* I, 510.
 — *Hero* III, 408.
 — *Hyperanthus* I, 510.
 — *Janira* I, 510.
 — *Megæra* I, 510.
 — *Pamphilus* I, 510.
 — *Semele* I, 510.
 — *Thitonus* I, 510.
Hippoglossoides Limanda I, 379.
Hippoglossum maritimum II, 181.
Hippoglossus maximus I, 379.
 — *pingvis* IV, 277.
Hippo:yte-Arter, de nordiske III, 570 fig.
Hippolyte aculeata II, 253. — III, 578. — IV, 144.
 — *borealis* II, 254. — III, 577.
 — *Fabricii* III, 571.
 — *Gaimardii* III, 102 Ann. 572.
 — *gibba* III, 572.
 — *macilentæ* III, 574.
 — *microceros* III, 578.
 — *mutila* III, 573.
 — *Phippsii* III, 575.
 — *polaris* II, 254. — III, 577.
 — *pusiola* III, 576.
 — *smaragdina* III, 570.
 — *Sowerbei* II, 253. — III, 573.
 — *turgida* III, 575.
Hippuris maritima I, 418.
 — *vulgaris* I, 418 Ann.
Hirschfeldia I, 573.
Hirudo alba IV, 519; 550.
Hirundo americana IV, 366; 371.
 — *rufa* IV, 73 Ann.; 371.
Hister metallicus II, 380.
 — *quadristriatus* II, 380.
Hitchenia glauca II, 272.
Holböllia I, 581.
Holmskjöldia I, 569.
Homalota brunnea II, 253.
Hoplomenus albifrons II, 389.
 — *dimidiatus* II, 389.
 — *perniciosus* II, 385.

- Hoplissus quinquecinctus* II, 360.
Hoplophorus III, 585.
Hoplophorus euphractus III, 91.
   — *minor* III, 216.
   — *Selloi* III, 216.
Horchelia I, 589.
Hordeum distichon III, 61.
   — *hexastichon* III, 61.
   — *maritimum* I, 123.
   — *murinum* IV, 463.
   — *secalinum* I, 123. — IV, 463.
   — *Zoocriton* III, 61.
Hormiscia penicilliformis II, 482.
   — *Wormskjoldii* II, 482.
Hornemannia I, 591.
Hörnflöten I, 198.
Hummeren I, 409. — II, 146.
Humulus Lupulus III, 198.
Hutchinsia violacea III, 554.
Hvalaaß III, 482 Ann.
Hvalfistefraß III, 481.
Hvidlingen I, 290; 294
Hyacinthus botryoides III, 114.
   — *racemosus* III, 115.
Hyas Araneus I, 13. — II, 250.
   — *coarctata* I, 14 Ann.
Hybos flavipes II, 327.
   — *funebria* II, 327.
Hybrizon latebricola I, 598.
Hydaticus Hybneri II, 355.
Hydnum coralloides I, 119.
   — *parasiticum* I, 119.
   — *tomentosum* I, 119.
Hydrobius marginellus II, 390.
Hydrochoerus Capibara III, 88.
Hydrochus elongatus II, 390.
Hydrocynus dentex I, 198.
Hydronomus Alismatis II, 386.
Hydrophoria conica II, 312.
   — *semicinerea* II, 312.
Hydrophorus jaculus II, 312.
Hydroporus depressus II, 380.
   — *parallelogrammus* II, 379.
   — *planus* II, 378.
Hydrotæa glabricula II, 312.
Hydræna riparia II, 356.
Hyla arborea III, 213.
Hylemyia strigosa II, 326.
Hylobates II, 205.
Hylobius Abietis II, 342.
   — *Pinastri* II, 343; 537.
Hylotoma coerulea II, 356.
   — *coerulescens* II, 328.
   — *melanura* II, 315.
Hylotoma pagana II, 123; 332.
   — *ustulata* II, 328.
Symenopterernes Naturhistorie (Bidrag til) I, 305 fig.
Hypericum hirsutum II, 426. — III, 419.
   — *humifusum* III, 419.
   — *montanum* III, 403; 419.
   — *perforatum* III, 419.
   — *pulcrum* II, 189. — III, 419.
   — *quadrangulum* III, 419.
   — *tetrapterum* II, 189. — III, 419; 471.
Hyperoodon IV, 489 Ann.
Hypnum anotinum I, 117.
   — *curvatum* I, 124.
   — *lutescens* I, 124.
   — *nitens* III, 406.
   — *ornithopodioides* I, 124.
   — *riparium* I, 123.
   — *rutabulum* I, 121.
   — *salebrosum* I, 123.
   — *stellatum* III, 406.
   — *squarrosum* I, 123.
   — *sylvaticum* III, 406.
Hypochaeris glabra II, 189. — III, 419.
Hypoxis II, 65.
Hypoxis villosa I, 571.
Hyptis II, 60.
Hypudæus glareolus I, 415.
   — *hercynicus* I, 415.
Hypudæus sp. III, 491.
Hvænen I, 7. — III, 217.
Hæmylis sp. I, 309.
Høgaaßformationen I, 366.
Höhlenfalk III, 215.
Hør-Sandflenen I, 366.
Høvring I, 11.
Ichneumon albicinctus II, 335; 371; 376; 389.
   — *albicollis* II, 376; 389.
   — *albilarvatus* II, 369.
   — *ambulatorius* I, 310.
   — *amputatorius* II, 387.
   — *annulator* II, 349.
   — *densGiftdanser* IV, 106.
   — *arctiventris* II, 350; 369; 389. — III, 319.
   — *arridens* II, 324.
   — *brunnicornis* II, 376.
   — *candidatus* II, 376.
   — *castaneator* II, 336.
   — *castaneiventris* II, 356.

- Ichneumon castigator* II, 349; 389.
 — *cerussatus* II, 388.
 — *confusorius* II, 357.
 — *crassipes* II, 330.
 — *culpator* IV, 103.
 — *culpatorius* I, 310. — II, 387.
 — *diaphorus* II, 336.
 — *divisorius* II, 387. — IV, 103.
 — *dumeticola* II, 349.
 — *extensorius* I, 311.
 — *fabricator* II, 361; 388.
 — *flavaginis* II, 358.
 — *fossorius* I, 310. — III, 321; 330.
 — *frutetorum* II, 337.
 — *funereus* II, 358.
 — *fusorius* II, 335; 358; 367.
 — *gracilicornis* II, 358.
 — *grammicus* II, 336; 361; 369.
 — *grossorius* II, 349.
 — *hostilis* II, 388.
 — *illuminatorius* II, 388.
 — *infractorius* II, 367.
 — *initiator* II, 336.
 — *iocerus* II, 369.
 — *iridipennis* II, 336.
 — *ischiomelinus* II, 342.
 — *lepidus* II, 369.
 — *lineator* I, 310. — II, 388.
 — *luctatorius* II, 358; 387.
 — *melanogonus* II, 330; 336.
 — *molitorius* II, 388.
 — *monitorius* I, 310.
 — *motatorius* III, 319.
 — *mucronator* II, 336; 371.
 — *multicolor* I, 320.
 — *multiguttatus* III, 316.
 — *mutabilis* II, 335; 358.
 — *occisorius* II, 388.
 — *ochropis* II, 331; 361.
 — *octoguttatus* II, 376.
 — *opticus* II, 369.
 — *oratorius* I, 310. — II, 358.
 — *ornatorius* II, 335; 349; 367.
 — *oscillatorius* II, 388.
 — *pallidatorius* II, 330.
 — *pallipes* II, 331; 389.
 — *praestigiator* II, 349.
- Ichneumon pumilus* II, 361; 388.
 — *quadrialbatus* II, 330.
 — *ravator* II, 361.
 — *ridibundus* II, 369.
 — *rubellus* II, 376; 388.
 — *saturatorius* I, 310. — II, 336; 387.
 — *scutellator* II, 389.
 — *sedulus* II, 369.
 — *semivulpinus* II, 376; 389.
 — *sicarius* I, 307.
 — *sputator* IV, 103.
 — *stenogaster* III, 321.
 — *stimulator* II, 369; 376.
 — *strigatorius* II, 358; 361.
 — *subsericans* II, 330; 349; 369.
 — *triangulator* II, 331.
 — *turbidus* II, 369.
 — *vadatorius* I, 310.
 — *vaginatorius* II, 358; 388.
 — *varicolor* II, 361.
 — *æthiops* II, 330; 349.
- Ichneumoner, braconagtige, om et nyt Genus af deres Gruppe* I, 596.
- Ichneumonidarum ad Daniæ Faunam pertinentium genera et species novæ* III, 96.
- Icterus frenatus* IV, 74; 368; 371.
- Idioptera fasciata* III, 27.
 — *marmorata* III, 28.
- Idothea Basteri* III, 561.
 — *tricuspidata* III, 561.
 — *variegata* III, 561.
- Ilybius ater* II, 393.
 — *fenestratus* II, 369; 393.
 — *subæneus* II, 369; 393.
 — *æneus* II, 373.
- Inachus dorhynchus* I, 14 Ann.
 — *Scorpio* I, 13; 409.
- Indvoldsorme hos Opatrum* IV, 208.
- Infusionstøyr, fæstite* I, 393 fig.
 — *i de Karlsbader Mineralvandsker* I, 392.
 — *lysende, i Østersøen*, I, 414.
 — *Stridigheder om* II, 204.
- Insektforsteninger paa Kaur* II, 202.
- Inula Helenium* III, 181.
 — *oculus Christi* III, 181.
 — *salicina* II, 189. — III, 403.
- Ione* I, 197.
- Ipomea* II, 64.
- Iresine* II, 64.
- Iridea edulis* II, 471.

- Iris germanica* II, 648.
 — *Pseudacorus* II, 649.
 — *spuria* I, 134 Anm.; II, 649
Isatis tinctoria III, 157.
Ischnus porrectorius II, 369; 376.
 — *sannio* II, 330.
Ischyrocerus angvipis IV, 162.
 — *latipes* IV, 162.
Isopter IV, 491
Isothermer, *islandske* II, 262.
- Jacchus** III, 218.
Jacchus grandis III, 219.
Jakalen I, 7.
Jernkonglomerat I, 210; 211.
Joida IV, 118.
Joida macrophthalma IV, 118.
Jordoverfladens *Varmedsstraaling*
 II, 265.
Juncus alpinus II, 182. — III, 316.
 — *arcticus* I, 134.
 — *atricapillus* II, 182. — III,
 316. — IV, 466.
 — *balticus* II, 181. — III, 316.
 — IV, 466.
 — *capitatus* II, 182.
 — *compressus* III, 554.
 — *conglomeratus* III, 415.
 — *effusus* I, 134. — III, 415.
 — *filiformis* II, 181. — III,
 316. — IV, 465.
 — *glaucus* II, 181; 422. —
 III, 316.
 — *inundatus* II, 181. — III, 316.
 — *lamprocarpus* II, 182. — III,
 316.
 — *nigritellus* III, 317.
 — *obtusiflorus* II, 182; 422.
 — *pygmaeus* II, 182.
 — *subuliflorus* III, 415.
 — *tenuis* III, 317.
 — *uliginosus* III, 317.
 — *ustulatus* II, 182. — IV, 466.
Jungermannia Blasia III, 406.
 — *trichophylla* I, 124.
Zurafalken I, 366.
Zyllands Nordspidse (*geognostiske*
Bemærkninger) II, 68 fig.
Jæra nivalis III, 561.
 — *sp.* III, 561.
- Kaare** I, 405 Anm.
Kalanchoe crenata II, 66.
Kaldayersl II, 262.
- Kalkfyrrer i blaagrøn* *Veer* I, 212.
Kalksteen, *roggraa*, med *Forsteninger*,
 I, 211.
Kameel I, 7.
 — *fossil* II, 206.
Kampalampe IV, 218.
Karudsen I, 173.
Kastelot IV, 485 Anm.
Katterace, *langhaaret* III, 325 fig.
Klaaluus I, 14.
Knurthane I, 25 Anm.
Kobresia nardina I, 431.
 — *scirpina* I, 431.
Krangan-Arter, *nordiske* IV, 117 fig.
Krangan-Slægtnes *Udbredelse* IV,
 269.
Kridtforsteninger, *staanske* I, 101.
Krout IV, 240 Anm.
Kulformationen paa *Bornholm* I,
 366 fig.
Kulleren I, 194.
Kunzia I, 583.
Kvælluft, *udviklet i varme* *Kilder*
 III, 329.
Kyllingia I, 559.
Köleria cristata II, 178. — III, 397.
Königia I, 572.
- Labiatifloræ** II, 58.
Labiatæ II, 60.
Labidomyia bipunctata II, 595.
Labrax I, 376 Anm.
Labrax hexagrammus I, 31.
 — *lagocephalus* I, 31.
Lacerta agilis III, 211.
 — *crocea* III, 210.
Lacuna divaricata IV, 82.
 — *glacialis* IV, 82.
 — *pallidula* IV, 82.
Lafystius IV, 156.
Lafystius Sturionis IV, 157.
Lagostomus III, 217.
Laminaria Agarum I, 430.
 — *debilis* II, 470.
 — *digitata* II, 468.
 — *latifolia* II, 468. — III,
 406.
 — *sacharina* II, 468.
Laminariæ II, 468.
Lamium maculatum I, 435.
Lamna cornubica I, 298
Lampesnæffe, *den lille* I, 410.
Lamproglene I, 198.
Lamproglene Hemprichii I, 198.
 — *Lichia* I, 198.

- Lamproglene pulchella* I, 198.
Yangen II, 28.
Yanghäls I, 358.
Lantana II, 62.
Lappa major II, 427. — III, 498.
   — *minor* II, 427. — III, 498.
   — *tomentosa* II, 427. — III, 498.
Larus argentatus IV, 419.
   — *brachytarsus* IV, 367; 422.
   — *cinereus* IV, 372.
   — *eburneus* IV, 367; 368; 421.
   — *glaucus* IV, 367; 374; 376; 380; 413; 415.
   — *leucopterus* IV, 367; 374; 377; 380; 413; 415; 418.
   — *marinus* IV, 367; 376; 413 fig.
   — *Rossii* IV, 423.
   — *tridactylus* IV, 367; 377; 380; 387; 420.
Lathrobium elongatum IV, 344.
   — *lineare* II, 347.
   — *minutum* II, 377.
   — *multipunctum* II, 377.
   — *quadratum* II, 347; 393.
   — *terminatum* II, 393.
Lathræa II, 422.
Lathræa squamaria III, 401.
Lathyrus Aphaca II, 426. — III, 169.
   — *californicus* II, 294.
   — *Hallersteinii* II, 284 Ann.; 285.
   — *maritimus* II, 184; 288 fig.
   — *palustris* II, 189.
   — *pisiformis* II, 294.
   — *pratensis* I, 354. — II, 189; 282.
   — *sepium* I, 354. — II, 189; 282.
   — *tuberosus* I, 428. — III, 168.
   — *venosus* II, 294.
Latridius constrictus II, 383.
Laurenbergia I, 562.
Lauxania longipennis II, 327.
   — *lupulina* II, 327.
Laxen II, 15.
Lebia chlorocephala II, 345; 364.
Lecanora tartarea I, 124.
   — *ventosa* I, 124.
Lecidia cinereofusca I, 119.
   — *lapicida* I, 119.
   — *Oederi* I, 119.
Leda IV, 91 Ann.
Leda buccata IV, 90.
   — *complanata* IV, 90.
Leda macilentata IV, 90.
   — *minuta* IV, 90.
Æcer, plastiff I, 215; 216.
Leersia III, 59.
Leguminosæ II, 61.
Lehmannia I, 587.
Leia bimaculata III, 233.
   — *fascipennis* III, 232.
   — *flavicornis* III, 232.
   — *Winthemi* III, 233.
Leirus convexiusculus II, 393.
Leistus rufescens II, 319.
   — *rufomarginatus* II, 347.
Lemna gibba II, 417.
Lemtopeza IV, 99.
Leonotis nepetæfolia II, 61.
Leontodon autumnale I, 119.
   — *hirtum* I, 132.
Leonurus tartaricus II, 61.
Leoparden I, 7.
Lepas anatifera I, 406; 407.
   — *aurita* I, 407.
   — *cygnea* I, 406 fig.
   — *Diadema* IV, 485.
   — *scalpellum* I, 407.
Lepeophtheirus I, 200; 201 Ann.
Lepeophtheirus pectoralis I, 200.
   — II, 8 fig.
Lepidium alpinum I, 119.
   — *campestre* IV, 469.
   — *grönlandicum* I, 119.
   — *latifolium* III, 401.
   — *ruderales* II, 58.
   — *sativum* III, 155.
Lepidonote IV, 110.
Lepidonote cirrata IV, 111.
   — *punctata* IV, 112.
   — *scabra* IV, 111.
Leptis nubecula II, 312.
Leptocarus II, 316.
Leptomera IV, 496; 498.
Leptomera pedata IV, 498; 607 fig.
   — *rubra* IV, 607 Ann.
   — *ventricosa* IV, 608.
Lepton attenuator IV, 315; 316.
Leptozepe flavipes IV, 101.
Leptoplana IV, 538; 548; 568.
Leptoplana atomata IV, 527; 569.
   — *hyalina* IV, 570.
   — *nigripunctata* IV, 569.
   — *pellucida* IV, 570.
   — *tremellaris* IV, 569.
Leptoplana IV, 538; 568.
Leptorrhina bicolor III, 27.
Leptotherium III, 93.
Leptura quadrifasciata II, 339; 369.

- Leptura scutellata* II, 345; 365.
Leria nutans II, 58.
Lernanthropus I, 196.
Lernanthropus Musca I, 196.
   — *paradoxus* I, 197.
   — *pupa* I, 196.
Lernentoma I, 194; 196.
Lernæa I, 191.
Lernæa anomala II, 154.
   — *asellina* II, 135.
   — *branchialis* I, 180; 183;
   184 Ann.; 191; 293 fig.
   — II, 136 Ann.
   — *cirrosa* I, 192 Ann.
   — *clavata* I, 184 Ann.; 195
   Ann.; 196.
   — *cyclopterina* I, 191; 502 fig.
   — *cyprinacea* I, 173; 176;
   191 Ann.
   — *elongata* I, 259.
   — *Exocoeti* I, 192 Ann.
   — *gadina* I, 191.
   — *gobina* I, 280.
   — *Lavareti* I, 486.
   — *Lotæ* I, 191 Ann.
   — *multicornis* I, 192 Ann.
   — *ocularis* I, 191 Ann.
   — *pectoralis* II, 10.
   — *salmonea* I, 181; 268 fig.
   — *surrensis* I, 191.
   — *uncinata* I, 195 Ann.
Lernæocera I, 192. — II, 145.
Lernæocera cyprinacea I, 176; 192.
   — *esocina* I, 192.
Lernæoda I, 190; 193.
Lernæomyzon I, 193.
Lernæomyzon Triglae II, 135.
Lernæopenna I, 192.
Lernæopoda I, 194; 271; 275; 277.
Lernæopoda bicaudata I, 275 fig.
   — II, 139.
Lernæopoda Brongniarti I, 195.
   — *Carpionis* I, 268 fig.
   — *Dalmani* I, 180; 195;
   264 fig.
   — *elongata* I, 180; 182;
   195; 259 fig.; 275. —
   II, 154; 155.
   — *Galei* I, 188; 271;
   272 fig.
   — *obesa* I, 270 fig.
   — *salmonea* I, 195.
   — *stellata* I, 195.
Lestes sponsa II, 316.
Lestris Buffonii IV, 367; 373; 384;
   427.
Lestris catarrhactes IV, 367; 369;
   376; 424.
   — *parasitica* IV, 367; 374; 377;
   413; 425.
   — *Pomarina* IV, 367; 374;
   377; 413; 424.
   — *Schlepii* IV, 425.
Lesæa minuta IV, 93.
Leucania albipuncta I, 540; 541.
   — *comma* I, 540; 541.
   — *conigera* I, 540; 541.
   — *impura* I, 540; 541.
   — *lythargirea* I, 540; 541.
   — *obsoleta* I, 540; 541.
   — *pallens* I, 540; 541.
   — *straminea* I, 540; 541.
Leucas martinicensis II, 61.
Leuciscus papyraceus I, 396.
Leucoium vernum III, 83.
   — *æstivum* III, 83; 399.
Leucophasia Sinapis I, 513. — III,
   408.
Leucophra IV, 528.
Leucothoe clypeata IV, 157.
   — *furina* IV, 157 Ann.
   — *glacialis* IV, 159.
Liab I, 366.
Libellula -Astryf i Ralfstifer II, 203.
Libellula cancellata II, 316.
   — *flaveola* II, 316.
   — *vulgata* II, 316.
Lichen agaricus I, 124.
   — *saxorum* I, 124.
   — *scopulorum* I, 124.
   — *ventosus* I, 119.
Lichia aculeata I, 198.
Ligusticum Levisticum III, 74.
   — *scoticum* II, 181.
Ligustrum vulgare II, 643.
Limstenens Jerefomst III, 546.
Limsteen, Stevnsstint I, 214.
Lilium bulbiferum III, 114.
   — *Martagon* III, 114.
Lima lingvatula III, 582.
   — *Sarsii* III, 583.
   — *sulcata* IV, 89.
   — *sp.* III, 583.
Limacina III, 481 fig.
Limacina arctica III, 481 Ann.;
   488. — IV, 77; 480.
   — *balea* III, 489. — IV,
   77.
   — *helicalis* III, 488.
Limanda vulgaris I, 379.
Limnitis Populi I, 510. — II, 127.
   — *sybilla* I, 510.

- Limnebius minutissimus* II, 356.
 — *truncatellus* II, 356.
Limnius II, 351.
 — *troglydytes* II, 314.
 — *æneus* II, 314.
Limnobia
   analis III, 44.
   — *angustipennis* III, 29.
   — *annulus* III, 42.
   — *barbipes* III, 30.
   — *chorea* III, 49.
   — *decora* III, 47.
   — *didyma* III, 49.
   — *discicollis* III, 32.
   — *dispar* III, 31.
   — *distinctissima* II, 234.—
   III, 37.
   — *dumetorum* III, 49.
   — *fasciata* III, 27.
   — *ferruginea* III, 31.
   — *flavipes* III, 44.
   — *fimbriata* III, 41.
   — *immaculata* III, 36.
   — *lineola* III, 31.
   — *leucocephala* III, 48.
   — *longirostris* III, 27.
   — *lucorum* III, 34.
   — *macrostigma* III, 44.
   — *marmorata* III, 28.
   — *meridiana* III, 41.
   — *modesta* II, 382—III, 49.
   — *morio* III, 48.
   — *nemoralis* III, 33.
   — *nervosa* III, 29.
   — *nigricollis* III, 50.
   — *nitidicollis* III, 33.
   — *nubeculosa* III, 44.
   — *nudicornis* III, 43.
   — *ochracea* III, 31.
   — *picta* III, 30.
   — *pictipennis* III, 28.
   — *pilipes* III, 41.
   — *pilosa* III, 37.
   — *plebeia* III, 33.
   — *præusta* III, 31.
   — *punctata* III, 29.
   — *punctipennis* III, 39.
   — *punctulata* III, 46.
   — *quadrinotata* II, 357.—
   III, 45.
   — *quadrimaculata* III, 42.
   — *replicata* III, 43.
   — *rivosa* III, 26.
   — *sexnotata* III, 45.
   — *sexmaculata* II, 313.
   — *similis* III, 39.
Limnobia stigma II, 315.—III, 45.
   — *stigmatica* III, 50.
   — *tenella* III, 41.
   — *tripunctata* II, 357.—III,
   45.
   — *trisulcata* III, 46.
   — *trivittata* III, 46.
   — *unicolor* III, 35.
   — *xanthoptera* II, 374 —
   III, 43.
Limnophila
   abdominalis III, 29.
   — *angustipennis* III, 29.
   — *barbipes* III, 30.
   — *discicollis* III, 32.
   — *dispar* II, 313.— III,
   31.
   — *ferruginea* III, 31.
   — *immaculata* III, 36.
   — *lineola* III, 31.
   — *lucorum* III, 34.
   — *nemoralis* II, 327.—
   III, 33.
   — *nigricollis* III, 29.
   — *nitidicollis* III, 33.
   — *ochracea* III, 31.
   — *picta* III, 30.
   — *pictipennis* III, 28.
   — *plebeia* III, 33.
   — *punctata* III, 29.
   — *scutellata* III, 34.
   — *unicolor* III, 35.
Limnophysa
   Holbölli IV, 78.
   — *Pingelii* IV, 78.
   — *VahlII* IV, 77.
Limnæa
   Holbölli IV, 78.
   — *Pingelii* IV, 78.
   — *VahlII* IV, 77.
Limnæus stagnalis IV, 140.
Limodorum epigogium I, 426.
Limonium assimilis II, 365.
   — *minutus* II, 338; 352.
Limosa melanura IV, 366; 409.
Limosella aquatica II, 181.— III,
   401.
Limosina limosa II, 375.
Linaria IV, 572.
Linaria Elatine II, 425.
   — *vulgaris* II, 425.
Linckia II, 275.
Linckia Zosteræ II, 274.
Lindenius albilabris II, 360.
   — *brevis* II, 360.
   — *subæneus* II, 318.
Linnæa borealis III, 153.
Linota canescens IV, 366; 398.

- Linota Hornemanni* IV, 366; 373; 376; 395; 398.
 — *Linaria* IV, 366; 376; 379; 397.
Liparis auriflua I, 523.
 — *chrysorrhoea* I, 522.
 — *dispar* I, 522. — II, 304.
 — *monacha* I, 522. — III, 409.
 — *Salicis* I, 522.
 — *V. nigrum* I, 522.
Liparis-Arter (Riite), grønlandste I, 378.
 — *Montagui* I, 378.
 — *tunicata* I, 378.
Liris hyalinata I, 326.
Lissonota bellator II, 332; 359; 370; 389.
 — *culiciformis* II, 320; 370.
 — *cylindrator* II, 332.
 — *deversor* II, 356.
 — *lateralis* II, 316; 370; 375; 385.
 — *murina* I, 309.
 — *parallela* II, 385.
 — *segmentator* II, 385.
Listera ovata II, 429.
Lithodes arctica I, 14.
Lithosia ancilla I, 522.
 — *aureola* I, 521.
 — *complana* I, 521.
 — *depressa* I, 521.
 — *eborina* I, 522.
 — *griseola* I, 521.
 — *Jacobæ* II, 128.
 — *irrorea* I, 522.
 — *luteola* I, 521.
 — *mundana* I, 522. — II, 128.
 — *Muscerda* I, 522.
 — *quadra* I, 521.
 — *rosea* I, 522. — II, 128.
 — *rubricollis* I, 307; 522.
 — *senex* I, 522.
Lithospermum officinale II, 420.
Litorella lacustris IV, 465.
Litorina arctica IV, 82.
 — *grönlandica* IV, 82.
Lobelia Dortmanna I, 134 Ann. — III, 411. — IV, 465.
Lobilabrum IV, 572.
Locusta viridissima IV, 317.
Lofusker, Danmark's IV, 316.
Lolium arvense IV, 463.
Loncheres III, 217.
Loncheres elegans III, 219.
Lonchophorus III, 217.
Lonchoptera lacustris II, 315.
 — *lutea* II, 315; 384.
Lonchæa vaginalis II, 313.
Londonclay I, 212.
Lophius piscatorius I, 256.
Lophyrus Hercyniæ II, 340.
Lottia testudinalis IV, 89.
Loxia leucoptera IV, 368; 371.
Loxocera Hoffmannseggii II, 244.
Lucilia Cæsarion II, 328.
 — *serena* II, 314.
 — *sericata* II, 328.
Ludius sp. II, 393.
Lumbricilla IV, 130.
Lumbriconais IV, 131; 132.
Lumbriconais marina IV, 132.
Lumbricus armiger IV, 125.
 — *capitatus* IV, 123.
 — *cirratus* IV, 126.
 — *lineatus* III, 561. — IV, 131; 137.
 — *Tubifex* IV, 131.
 — *variegatus* IV, 131.
 — *vermicularis* IV, 131.
Lumpenus I, 377.
Lumpenus aculeatus I, 377.
 — *Fabricii* I, 377.
 — *medius* I, 377.
Lunaria annua III, 157.
 — *biennis* III, 158.
 — *rediviva* II, 425. — III, 157.
Lundia I, 579.
Luperus flavipes II, 338.
 — *rufipes* II, 338.
Lutra III, 219.
Luzula albida II, 182.
 — *campestris* II, 182.
 — *maxima* II, 182; 422. — IV, 466.
Lycopodium alpinum II, 191.
 — *annotinum* III, 405.
 — *complanatum* II, 191; 431; 498. — III, 405.
 — *inundatum* III, 405.
 — *selaginoides* II, 191.
 — *Selago* II, 431.
Lycoris IV, 115.
Lycana Acis I, 511.
 — *agrestis* III, 408.
 — *Alexis* I, 511.
 — *Alsus* I, 511.
 — *Argiolus* I, 511.
 — *Arion* I, 511.
 — *Betulæ* I, 512.
 — *Chrysis* I, 512.

- Lycæna Circe* I, 512.
 — *Icarus* I, 511. — II, 127.
 — *Ilicis* I, 512.
 — *Optilete* I, 511.
 — *Phlæas* I, 512.
 — *Polysperchon* I, 511.
 — *Quereus* I, 512. — II, 128.
 — *Rubi* I, 512.
 — *Virgaureæ* I, 512.
 — *W. album* II, 128. — III, 408.
 — *Ægon* I, 511.
Lyda betuleti II, 323.
 — *depressa* II, 320.
 — *Quercus* II, 322.
Lydella bicincta II, 326.
Lyngbya I, 581.
Lyngbya ferruginea II, 492. — III, 564.
 — *glutinosa* II, 491. — III, 563; 565 Ann.
 — *lutescens* II, 493.
 — *æruginea* II, 492.
 — *æstuarii* II, 492.
Lyngbye (Danſ Christian) Retrolog II, 1 fig.
Lysianassa Lagena II, 256.
 — *Vahlîi* II, 256
Lysimachia nemorum II, 181; 421.
 — III, 398.
Læmargus I, 500.
Læmargus muricatus I, 487 fig.
Læmodipoda IV, 490 fig.
Løven I, 7.
Løvens Hæletørn I, 403.
Maancsiften I, 487.
Macrauchenia, foſſilt Pattedyr III, 593.
Macrocera angulata II, 351. — III, 230.
 — *centralis* II, 351. — III, 231.
 — *fasciata* III, 230.
 — *fascipennis* III, 231.
 — *lutea* II, 251. — III, 230.
 — *phalerata* III, 231.
 — *vittata* II, 367.
Macroglossa bombyliiformis I, 516.
 — II, 128.
 — *fusciformis* I, 515.
 — *stellatarum* I, 516.
Macrophya duodecimpunctata II, 329.
 — *neglecta* II, 347; 356.
 — *punctata* II, 329.
Microphya quadrimaculata II, 342.
 — *Ribis* II, 329.
Macropis labiata II, 123, 371.
Macropodia I, 13.
Macropus I, 13.
Macrostoma IV, 525; 548; 565.
Macrostoma appendiculata IV, 565.
 — *Hystrix* IV, 565.
Maja Squinado I, 14 Ann.
Mafrefen II, 25.
Melachius fasciatus II, 346; 369.
Malacra plumosa II, 55.
Malaxis monophyllos I, 431.
 — *paludosa* II, 429. — III, 498.
Mallen I, 194; 371.
Mallotus arcticus IV, 380; 413; 420; 455.
Malthinus sangvinolentus II, 346; 369.
Malva Alcea II, 425. — III, 402.
 — *crispa* III, 165.
 — *moschata* III, 166.
 — *spicata* II, 56.
 — *tricuspidata* II, 54; 67.
Malvaceæ II, 54.
Mamestra albicolon I, 537.
 — *Brassicæ* I, 537.
 — *Chenopodii* I, 537.
 — *nigricans* I, 536. — II, 129.
 — *oleracea* I, 536.
 — *Persicariæ* I, 537.
 — *Pisi* I, 536.
 — *svasa* I, 536.
Mammaria scintillans I, 398.
Mangelia Holböllî IV, 85.
Mannabuffen I, 6.
Marchantia commutata II, 191.
 — *pilosa* I, 425.
Margarita costulata IV, 81.
 — *glauca* IV, 81.
 — *helicina* IV, 81.
 — *striata* IV, 81.
 — *undulata* IV, 81.
 — *Vahlîi* IV, 81; 434; 436; 439; 455.
Marrubium odoratissimum II, 273.
Marsvinet III, 220.
Martørven II, 73 fig.; 495 fig.; 519 fig.
Masoreus Wetterhallîi II, 377.
Mastodon III, 93.
Meckelia IV, 572.
Meconema thalassina IV, 317.
Medeterus appendiculatus IV, 7.
 — *crassicornis* II, 382.
 — *fraternus* II, 382.

- Medeterus tenellus* II, 367.
Medeterus - *Arter*, iagttagne om
 Binteren IV, 349.
Medicago falcata II, 426.
 — *sativa* III, 171.
Medusa aurita III, 579.
Megachile centuncularis II, 123.
 — *Willughbiella* II, 337.
Megalonyx III, 587.
Megalonyx Bucklandi III, 91.
 — *Cuvieri* III, 91.
 — *gracilis* III, 216.
 — *Jeffersonii* III, 91; 216.
 — *Maquinensis* III, 588.
 — *minutus* III, 91.
Megastylus cruentator III, 97.
 — *impressor* III, 97.
 — *lineator* III, 98.
 — *mediator* III, 97.
 — *orbitator* III, 98.
Megatherium III, 91; 587; 591.
Melampyrum arvense II, 424. —
 IV, 469.
 III, 150; 401. — IV,
 469.
 — *cristatum* II, 424. —
 IV, 469.
 — *sylvaticum* II, 184;
 425. — III, 401. —
 IV, 469.
Melandrya caraboides II, 352; 365;
 537.
Melanophora carbonaria II, 312; 327.
 — *roralis* II, 327.
Meles Taxus III, 491.
Melica nutans III, 396.
Melitæa Aglaia II, 127.
 — *Artemis* I, 508.
 — *Athalia* I, 509.
 — *Cinxia* I, 508.
 — *Dictynna* I, 508.
 — *Lathonia* II, 127.
Meloe - *Varver* II, 122; 365.
Melothria pendula II, 64.
Menesthe albula IV, 83.
Meniscus catenator II, 348; 360.
 — *elongator* II, 348.
 — *murinus* II, 348; 368.
Mentha aquatica I, 124.
 — *arvensis* I, 124.
 — *Pulegium* III, 149.
 — *rotundifolia* III, 418.
 — *sativa* I, 124.
 — *viridis* III, 148; 401.
Mercurialis annua III, 200.
Mergellag, blaa I, 211.
- Mergus Merganser* IV, 372.
 — *serrator* IV, 368; 450.
Meromyza nigriventris II, 314.
 — *pratorum* II, 315; 384.
Merops Apiaster III, 494.
Mesochorus circumscriptus II, 337.
 — *dichrous* II, 337.
 — *splendidulus* II, 348.
Mesog'oa vermicularis III, 407.
Mesoleptus cinctulus III, 100.
 — *cingulatus* II, 369.
 — *exornatus* I, 306. —
 II, 342.
 — *filicornis* II, 330; 361.
 — *flavopictus* II, 324.
 — *fugax* II, 334; 349; 361.
 — *geniculosus* II, 349.
 — *inclinator* II, 351.
 — *lævigatus* II, 335.
 — *lateralis* II, 361.
 — *limitaris* I, 305.
 — *luteolator* II, 361.
 — *mundus* II, 361.
 — *nemoralis* II, 334; 361.
 — *palpator* II, 330.
 — *prolixus* II, 374.
 — *punctator* II, 335.
 — *reclinator* II, 361.
 — *seminiger* II, 330.
 — *sericeus* II, 323.
 — *sulphuratus* II, 320.
 — *testaceus* II, 323; 356;
 389. — III, 323.
 — *trullator* II, 349.
 — *Typhæ* II, 316; 349.
 — *ventrator* II, 324; 349;
 369.
Mesostenus gladiator II, 368.
Mesostoma IV, 520; 548; 561.
Mesostoma Ehrenbergii IV, 561.
 — *rostratum* IV, 563.
Mesostomeæ IV, 525; 547; 560.
Metopia campestris II, 313; 318.
 — *distincta* II, 357.
Miarus Campanulæ II, 338.
Micotrogus cinerascens II, 364.
 — *picrostris* II, 338; 352.
Microcoela IV, 527; 517; 568.
Microcoleus chthonoplastes III, 562.
 — *fuscus* III, 563.
Microdon anthinus II, 326.
Microdus thoracicus I, 599.
Microgaster globator II, 271.
 — *deprimator* II, 371.
 — *sessilis* II, 371.
Micropeplus sulcatus II, 341.

- Micropeza corrigiolata* II, 367.
Microphorus flavipes II, 357.
Microstoma leucops IV, 522; 566.
   — *lineare* IV, 566.
Microstomeæ IV, 527; 565.
Microstomus grönlandicus III, 225.
   — *latidens* I, 379.
Micrura IV, 538.
Mikania II, 57.
Miltogramma oestracea II, 383.
Mimosa sensitiva II, 62.
Miselia aprilina I, 531.
   — *conspersa* I, 534.
   — *oxyacanthæ* I, 534.
Mishme Teeta II, 272.
Mistelto I, 435.
Mitra grönlandica IV, 88; 449.
Modiola IV, 434; 436; 439.
Modiola Cicercula IV, 92.
   — *discors* IV, 92.
   — *discrepans* IV, 92.
   — *Faba* IV, 92; 583.
   — *vitrea* IV, 92.
Moformationen I, 212.
Mohria I, 581.
Moldenhaveria I, 580.
Molge cristata III, 212.
   — *tæniata* III, 212.
Moltkea I, 582.
Momordica Balsamine II, 64.
Monocelis IV, 523; 525; 528;
   537; 547; 552.
Monocelis fusca IV, 554.
   — *lineata* IV, 522; 553.
   — *rutilans* IV, 554.
   — *unipunctata* IV, 552.
Monoculus piscinus I, 622; 627.
Monopadnus melanocephalus II,
   394.
   — *nigerrinus* II, 318.
Monotropa hirsuta II, 422. — III,
   399. — IV, 467.
Mordella punila II, 345.
   — *sp.* (*micans* Germ.), II,
   364.
Mormon fratercula IV, 368; 374;
   456.
Moræner IV, 192.
Motacilla coronata IV, 73.
Motella argentata I, 378.
   — *ensis* I, 378.
   — *Mustela* I, 378.
   — *unicirrata* I, 378 Anm.
Mugil capito I, 371.
   — *cephalus* I, 371.
   — *chelo* I, 371.
Mugil sp. I, 197.
Mugiloides I, 371.
Müllera I, 568.
Munna II, 612 flg.
Munna Boeckii II, 615.
Murex Banffii IV, 87.
Mus flavicollis I, 415.
   — *minutus* II, 546.
   — *Musculus* II, 546. — III, 218.
   — *setosus* III, 218.
   — *sylvaticus* I, 415.
Musca corvina II, 318.
   — *stabulans* II, 247.
Muscardine, *Syddom hos Silfeorme*,
   II, 296 flg.
Muscicapa villica IV, 368; 371.
Muscus excisus I, 117.
Mutilla sellata II, 382.
Mya arctica IV, 94.
   — *arenaria* III, 561. — IV, 94;
   436.
   — *byssifera* IV, 94.
   — *truncata* IV, 94.
Mycetes III, 219.
Mycetobia annulata III, 281.
   — *fasciata* III, 281.
Mycetocharis barbata II, 345.
Mycetophagus multipunctatus II,
   339.
   — *quadrimaculatus* II,
   339.
Mycetophila abdominalis III, 246.
   — *alternans* III, 252.
   — *arcuata* III, 240.
   — *bicolor* III, 257.
   — *bicincta* III, 263.
   — *bimaculata* III, 240.
   — *brunnea* III, 244.
   — *caudata* III, 243.
   — *centralis* III, 244.
   — *cingulata* III, 260.
   — *cingulum* III, 243.
   — *cristata* III, 254.
   — *cunctans* III, 248.
   — *dimidiata* III, 247.
   — *discicollis* III, 255.
   — *discoidea* III, 255.
   — *domestica* III, 251.
   — *dorsalis* III, 262.
   — *fenestralis* II, 326. —
   III, 256.
   — *fusca* III, 262.
   — *fuscicornis* III, 245.
   — *fuscipennis* III, 259.
   — *grata* III, 250.
   — *griseicollis* III, 258.

- Mycetophila guttiventris* III, 260.
 — *lateralis* II, 365; 382. III, 260.
 — *leptura* III, 260.
 — *lineola* II, 326.— III, 245.
 — *luctuosa* III, 240.
 — *lugens* III, 250.
 — *lunata* II, 326.— III, 239; 240.
 — *lurida* III, 245.
 — *maculosa* III, 254.
 — *melanura* III, 259.
 — *minuta* III, 253.
 — *modesta* III, 263.
 — *nana* III, 264.
 — *nigra* II, 326.— III, 265.
 — *ornaticollis* II, 326; 382.— III, 250.
 — *paludosa* III, 265.
 — *pictipennis* III, 266.
 — *præusta* III, 245.
 — *proxima* III, 258.
 — *punctata* III, 247.
 — *punctipes* III, 249.
 — *ruficollis* III, 245.
 — *sciarina* II, 326.— III, 253.
 — *semicincta* III, 248.
 — *signata* II, 234; 382.— III, 240.
 — *strigata* III, 242.
 — *submaculata* III, 251.
 — *tarsata* III, 264.
 — *trinotata* III, 242.
 — *trivittata* III, 261.
 — *vara* III, 266.
 — *venosa* III, 256.
 — *vicina* III, 261.
Mycetoporus lepidus II, 352.
 — *splendidulus* II, 352.
Myginda I, 564.
Myloodon, fössilt Pattedyr, III, 594.
Myopa atra II, 375.
 — *ferruginea* II, 318.
Myopotamus III, 217.
Myosotis cæspitosa II, 181.
 — *sparsiflora* I, 438.— III, 65.
Myrica Gale IV, 465.
Myriophyllum alterniflorum II, 190.
 — IV, 460; 473.
Myrmecophaga jubata III, 89; 216.
 — *Tamandua* III, 89.
Myrmedonia funesta II, 377.
 — *humeralis* II, 343.
Myrmosa melanocephala II, 337; 360; 378.
Myrmus miriformis II, 326.
Myrrhis odorata II, 421.
Mysis Fabricii I, 406.— II, 256.
 — *flexuosa* I, 404.— II, 255.
 — *oculata* I, 406.— II, 255.
 — *spinulosa* I, 406.
Mythimna prospina I, 538.
 — *turca* I, 538.
Mytilus decussatus IV, 92.
 — *discors* IV, 92.
 — *edulis* IV, 92.
 — *Faba* IV, 92.
Myxonema brachymelia II, 487.
 — *curvatum* II, 485.
 — *flaccum* II, 485.
 — *lubricum* II, 484.
 — *zonatum* II, 486.
Möstingia I, 590.
Naiderne, de banste IV, 128 fig.
Naidina IV, 521; 538.
Nais IV, 521; 538.
Nais barbata IV, 135.
 — *diaphana* IV, 138.
 — *digitata* IV, 133.
 — *clingvis* IV, 135; 137.
 — *litoralis* IV, 135; 136.
 — *picta* IV, 133.
 — *proboscidea* IV, 133.
 — *quadricuspidata* IV, 110 Anm.
 — *serpentina* IV, 134.
 — *uncinata* IV, 135.
 — *vermicularis* IV, 138.
Nanodes Lythri II, 317; 338; 345.
Narcissus Pseudonarcissus III, 81.
 — *poeticus* III, 81.
Narthecium ossifragum IV, 465.
Nasturtium anceps I, 132.
 — *sylvestre* III, 402.
Natica borealis IV, 80.
 — *cornea* IV, 80.
 — *fragilis* IV, 80.
 — *grönlandica* IV, 80.
 — *litoralis* IV, 82.
 — *litorea* IV, 82.
 — *nana* IV, 80.
 — *septentrionalis* IV, 80.
Naupredia IV, 497; 608.
Naupridia IV, 497.
Navicula bifrons I, 395.
 — *capitata* I, 395.
 — *follis* I, 395.
 — *fulva* I, 394.
 — *gibba* I, 394; 395.

- Navicula gracilis* II, 204.
 — *granulata* I, 394; 395.
 — *inæqualis* I, 395.
 — *Librile* I, 394; 395.
 — *phoenicentron* I, 395.
 — *scalprum* I, 396.
 — *striatula* I, 394.
 — *viridis* I, 393; 394; 395.
 — *viridula* I, 394; 3 5; 396.
 — *Zebra* I, 395.
Nebalia III, 530 Ann.
Nebria brevicollis II, 393.
 — *livida* II, 393.
Neckera crispa IV, 473.
Necydalis flavescens II, 537.
Regerracen I, 9.
Nematopodius formosus II, 320.
Nematus abietinus II, 322.
 — *albidus* II, 360.
 — *albipennis* II, 367.
 — *Betulae* I, 307.
 — *Capreae* II, 360.
 — *dorsalis* II, 360.
 — *fulvus* II, 360.
 — *leucopterus* II, 360.
 — *leucostictus* II, 347.
 — *Myosotidis* II, 360.
 — *prasinus* II, 360.
 — *scutellaris* II, 360.
 — *segmentarius* II, 347.
 — *varicornis* II, 347.
 — *ventralis* II, 360.
 — *ventricosus* I, 305.
 — *viridiventris* II, 347.
Nemertes IV, 128; 539; 572; 576.
Nemertes assimilis IV, 578.
 — *badia* IV, 578.
 — *bioculata* IV, 577.
 — *flaccida* IV, 577.
 — *lactiflora* IV, 579.
 — *maculata* IV, 579.
 — *melanocephala* IV, 577.
 — *olivacea* IV, 578.
 — *pulchra* IV, 580.
Nemertina IV, 525; 530; 532; 539.
Nemesis I, 199. — II, 49; 51.
Nemesis Carchariarum I, 199.
 — *Lamnæ* I, 199.
Nemoræa nemorum II, 327.
 — *pellucida* II, 327.
 — *quadripustulata* II, 363.
 — *rudis* II, 327.
Nemoura nebulosa II, 311.
Nemotelus nigrinus II, 312.
Neottia nidusavis II, 189; 429.
Nephthys cæca IV, 123.
 — *longosetosa* IV, 123.
Nereis IV, 111.
Nereis aphroditoides IV, 110 Ann.
 — *armillaris* IV, 117.
 — *bifrons* IV, 110 Ann.
 — *coerulea* IV, 110 Ann.; 122.
 — *cæca* IV, 123.
 — *diversicolor* III, 560.—IV, 116.
 — *flava* IV, 122.
 — *incisa* IV, 110 Ann.
 — *longissima* IV, 116.
 — *longa* IV, 122.
 — *noctiluca* IV, 110 Ann.
 — *pelagica* IV, 115.
 — *prismatica* IV, 110 Ann.
 — *renalis* IV, 117.
 — *rosea* IV, 110 Ann.
 — *verrucosa* IV, 115.
 — *viridis* IV, 122.
Neupera I, 594.
Nicania Banksii IV, 92.
 — *striata* IV, 93.
Nicothoe I, 197.
Nicothoe Astaci I, 178 Ann; 182; 197. — II, 146 fig.
Niebuhria I, 573.
Nigella arvensis III, 145.
 — *damascena* III, 145.
Nilssonia brevis I, 368.
 — *elongata* I, 368.
Nitidula ænea IV, 339.
Niveau-Boranbringer paa Slesvigs Beflyst II, 192.
Noctileo III, 219.
Noctiluca scintillans I, 398.
Noctua Absinthii I, 308.
 — *Chenopodii* I, 308.
 — *Cucubali* I, 308.
 — *gothica* I, 309.
 — *Pinastri* I, 308.
Noltea I, 587.
Nomada flava II, 123; 318.
 — *Goodeniana* II, 123; 319.
 — *Hillana* II, 371.
 — *interrupta* II, 392.
 — *lineola* II, 123.
 — *quadrinotata* II, 371; 376.
 — *Robertjeana* II, 376.
 — *ruficornis* II, 319; 371.
 — *Solidaginis* II, 374; 376.
 — *xanthosticta* II, 350.
Nonagria bathyerga I, 310; 541.
 — *Cannæ* I, 310; 541.
 — *Fabricii* I, 310; 541.

- Nonagria fluxa* I, 310; 541.
 — *paludicola* I, 310; 541.
 — *Phragmitidis* I, 310; 541.
 — *Typhæ* I, 310; 541. — II, 129.
- Nordafrikas Natur* I, 1—9.
Nordkaperen IV, 487 Ann.
Nordlys II, 266.
- Nostoc carneum* III, 407.
Nostochineæ II, 173. — III, 556.
- Notaris bimaculatus* II, 386.
- Notiphila cinerea* II, 318.
 — *glabricula* II, 375.
- Notodonta camelina* I, 518.
 — *chaonia* I, 518.
 — *Dictæa* I, 518.
 — *dictæoides* I, 518.
 — *Dodonea* I, 518.
 — *Dromedarius* I, 518.
 — *palpina* I, 518.
 — *querua* I, 518.
 — *tremula* I, 518. — III, 409.
 — *tritopha* I, 517. — II, 128.
 — *Ziczæ* I, 517.
- Notogymnus* IV, 539.
- Notospermus* IV, 572.
- Nucula* IV, 91.
- Nucula arctica* IV, 91.
 — *corticata* IV, 90.
 — *lenticula* IV, 90.
 — *myalis* IV, 92.
 — *rostrata* IV, 90.
 — *tenuis* IV, 90.
- Numenius hudsonicus* IV, 366; 383; 407.
 — *phæopus* IV, 366; 369; 383; 407.
- Nuphar pumilum* III, 400.
- Nycticeius* III, 219.
- Nymphon grossipes* III, 400.
- Nysson maculatus* II, 360.
 — *spinus* II, 337; 360.
 — *trimaculatus* II, 337; 360.
- Oasevegetation* I, 6.
- Ochthiphila juncorum* II, 313; 357.
- Octopus granulatus* IV, 77.
- Ocydromia dorsalis* IV, 101.
 — *flavipes* IV, 99; 101.
 — *glabricula* IV, 100; 101. 102.
 — *melanopleura* IV, 102.
 — *nigripennis* IV, 102.
- Ocydromia ruficollis* II, 327. — IV, 99; 101.
 — *scutellata* IV, 101.
- Ocymum thyrsoflorum* II, 61.
- Ocyptera brassicariæ* II, 357.
 — *cylindrica* II, 328.
- Ocypus brunnipes* II, 313.
- Odiaantha melanura* II, 317.
- Odontalia dentata* III, 407.
- Odontites verna* II, 184. — III, 498. — IV, 477.
- Odontomyia hydropota* II, 312.
 — *viridula* II, 344.
- Odontoscelis Daldorffii* IV, 310.
 — *pulicaria* IV, 312.
 — *scarabæoides* II, 344. — IV, 307.
 — *Schulzii* IV, 307.
 — *signatipennis* IV, 309.
 — *Smidtii* IV, 309; 310.
 — *tibialis* IV, 310.
 — *vinculata* IV, 310.
- Odontotarsus* IV, 336.
- Odynerus parietum* II, 123.
- Oedemera coerulea* II, 319.
 — *flavescens* II, 338; 345.
- Oediceros* IV, 155.
- Oediceros saginatus* IV, 156.
- Oenanthe megalopolitana* I, 427.
 — *pimpinelloides* I, 427.
- Oenothera biennis* I, 420. — III, 119.
 — *muricata* III, 120.
- Oflurernes Zuddebing* III, 535.
- Oldenlandia* I, 562.
- Olisthopus rotundatus* II, 377.
- Olophrum piccum* IV, 349.
- Ommatoplea* IV, 538; 579.
- Onilia* I, 589.
- Oniscus Ceti* IV, 475.
 — *Cicada* IV, 161 Ann.
 — *scolopendroides* IV, 596.
 — *serratus* II, 260. — IV, 161 Ann.
 — *sp.* IV, 485 Ann.
- Ononis spinosa* III, 402.
- Onopordon Acanthium* III, 174.
- Onuphis* IV, 109 Ann.; 113.
- Onuphis Eschrichtii* IV, 114.
- Onycotheuthis amoena* IV, 76.
 — *Fabricii* IV, 76.
- Oodes helopioides* II, 390; 537.
- Opatrum sabulosum, dens Anate-*
mi IV, 209.
 — *tibiale* II, 393.
- Ophelia* IV, 125.

- Ophelia bicornis* IV, 126.
 — *mamillata* IV, 126.
Ophiocephalus IV, 572.
Ophiocnemis marmorata III, 539.
Ophiocoma III, 536.
Ophiocoma echinata III, 537.
 — *nigra* III, 537.
 — *scolopendrina* III, 537.
Ophioderma lacertosum III, 538.
 — *pectinatum* III, 538.
Ophioglossum vulgatum III, 406.
Ophiolepis III, 536; 542.
Ophiolepis annulosa III, 537.
 — *filiformis* III, 537.
 — *squamata* III, 537.
 — *Tenorii* III, 537.
 — *texturata* III, 537.
Ophiomyza III, 538.
Ophion luteus I, 308. — II, 384.
 — — *dens* Giftglandler IV, 106.
 — *obscurus* I, 308.
 — *ramidulus* II, 333.
Ophionyx armata III, 539; 540.
Ophiopholis aculeata III, 537; 543.
 — *annulosa* III, 537.
Ophiothrix Cuvieri III, 538.
 — *echinophora* III, 538.
 — *Ferrusaci* III, 538.
 — *fragilis* III, 538.
 — *granulata* III, 538.
 — *pentagona* III, 538.
 — *quinqvemaculata* III, 538.
 — *spinulosa* III, 538.
 — *tricolor* III, 538.
Ophiura III, 536.
Ophiura aurora III, 537.
 — *bracteata* III, 537.
 — *neglecta* III, 537.
 — *rosula* III, 538.
Ophiura lunaris I, 548.
 — *Viciae* I, 548. — II, 130.
Ophrys anthropophora I, 116.
 — *cordata* I, 419.
 — *myodes* I, 426.
Ophyra leucostoma II, 314; 328.
Opis IV, 149.
Opis Eschrichtii IV, 149.
Opomyza bipunctata II, 374.
 — *combinata* II, 384.
 — *germinationis* II, 312.
Orchesia micans III, 315.
Orchestes bifasciatus II, 323; 385.
 — *Fagi* II, 311.
 — *Ilicis* II, 322.
Orchestes Quercus II, 355.
 — *scutellaris* II, 338.
 — *stigma* II, 338.
Orchestia litoralis IV, 147.
Orchis alba et cat. IV, 45.
 — *angustifolia* III, 404.
 — *bifolia* I, 357. — IV, 45; 49; 51 Ann.; 54.
 — *conopsea* IV, 47.
 — *Königii* I, 118.
 — *latifolia* IV, 47.
 — *laxiflora* III, 404.
 — *militaris* I, 420.
 — *montana* IV, 49.
 — *sambucina* III, 404.
 — *solstitialis* IV, 46.
 — *ustulata* I, 116. — III, 404; 421.
 — *virescens* IV, 49; 51 Ann.
Orygia antiqua I, 523.
 — *Coryli* I, 523.
 — *Ericae* I, 523.
 — *fascelina* I, 523.
 — *gonostigma* I, 523.
 — *pubibunda* I, 309; 523.
Origanum vulgare I, 123.
Ornithichnites giganteus II, 206.
 — *ingens* II, 206.
Ornithogalum minimum I, 123.
 — *spathaceum* I, 123.
Orobanche elatior I, 422.
Orobitis cyaneus II, 319; 335; 369.
Orobus niger II, 426.
 — *sylvaticus* I, 116. — II, 184.
 — *vernus* III, 403.
Ortalis Cerasi II, 318.
Orthagoriscus Mola I, 181; 487.
Orthocentrus anomalus II, 332.
 — *incisus* II, 332.
 — *Merula* II, 352.
 — *spurius* II, 332.
Orthosia cruda I, 539.
 — *gothica* I, 538.
 — *gracilis* I, 538.
 — *instabilis* I, 538.
 — *litura* I, 539.
 — *lota* I, 538.
 — *macilentata* I, 538.
 — *miniosa* I, 539.
 — *munda* I, 538.
 — *pistacina* I, 539.
 — *populeti* I, 538.
 — *stabilis* I, 539. — II, 129.
 — *Ypsilon* I, 538.

- Orthostoma* IV, 538.
Orthostoma pellucidum IV, 566.
 — *rubrocinctum* IV, 566.
Orycteropus III, 590.
Oscillatoria chthonoplastes III, 552
 fig.; 562.
 — *confervicola* III, 564.
 — *Corium* III, 407;
 — *distorta* III, 568.
 — *flexuosa* III, 568.
 — *Friesii* II, 489.
 — *late-virens* II, 492.
 — *majuscula* II, 491. —
 III, 563.
 — *subsalsa* III, 566.
 — *vaginata* III, 407.
 — *astuarii* II, 492.
Oscinis cornuta II, 314.
Osmunda regalis III, 406.
Ostrea edulis, fossil, III, 548.
Otion auritum I, 107. — IV, 485.
 — *Cuvierii* IV, 485.
Otiorynchus atroapterus II, 379.
 — — *dens Anas-*
tomi IV, 212.
 — *hirticornis* II, 341.
Dugeres Gjeltekræb I, 184 Ann.
Oxalis corniculata I, 125. — III, 127.
 — *stricta* I, 125. — III, 127.
Oxybelus mucronatus II, 350; 360.
Oxynotus gibbus IV, 303.
Oxypetalum Banksii II, 65.
Oxyrhina frontalis IV, 315.
Oxytelus cælatus II, 319; 391.
P*achycoris affinis* IV, 299.
 — *annularis* IV, 289.
 — *annulus* IV, 289.
 — *arcuatus* IV, 292.
 — *Bugpfletter* IV, 295;
 333; 336.
 — *Fabricii* IV, 288.
 — *flavescens* IV, 297.
 — *hebraicus* IV, 297.
 — *irroratus* IV, 297.
 — *nebulosus* IV, 297.
 — *ocellatus* IV, 289; 292.
 — *Schousboei* IV, 288.
 — *Wolfii* IV, 295.
Pachymerus agrestis II, 326.
 — *bimaculatus* II, 378;
 391.
 — *chiragra* II, 326.
 — *nubilus* II, 381; 391.
 — *pedestris* II, 391.
 — *rusticus* II, 326; 391.
Pachymerus sylvaticus II, 326.
Pachypalpus brevicornis III, 269.
 — *crassicornis* III, 269.
 — *flaviceps* III, 268.
 — *semiflavus* III, 267.
Pachyrhina cornicina III, 25.
 — *crocata* III, 23.
 — *dentata* III, 24.
 — *histrion* III, 26.
 — *imperialis* III, 24.
 — *maculosa* III, 26.
 — *pratensis* III, 23.
 — *sannio* III, 25.
 — *scurra* III, 26.
Pachyrhinus latirostris II, 365.
Pachytherium III, 91; 586.
Pagurus Bernhardus II, 251.
 — *pubescens* II, 251. — IV,
 142.
Palmella hyalina III, 407.
 — *rubra* II, 169.
Paspernes Bygning hos Brafonerne
 I, 537.
Paludina vivipara I, 411.
Paludinella IV, 82.
Pandalus annulicornis II, 254.
 — *borealis* II, 254.
 — *Narwal* II, 254.
Pandarus I, 201. — II, 52.
Pandarus alatus II, 48.
 — *bicolor* I, 202. — II, 31 fig.
 — *Boscii* I, 202.
 — *Carchariæ* I, 202. — II,
 36 Ann.; 39 Ann.
 — *Cranchii* I, 202.
Pandorina arenosa IV, 93.
Panicum Crus Galli I, 125; 432.
 — *viride* I, 125.
Paniscus areator II, 333.
 — *glaucopterus* I, 307.
 — *testaceus* I, 307. — II,
 389.
 — *virgator* II, 333; 356.
Panurgus lobatus II, 123.
Papaver somniferum III, 140.
Papilio Machaon I, 512. — II,
 304. — III, 408.
Podalirius I, 512.
 — *Urticæ* I, 307.
Pardaliscia IV, 153.
Pardaliscia cuspidata IV, 153.
Parnus prolefericornis II, 378.
Parnus bicolor IV, 372.
Passiflora picturata II, 65
 — *suberosa* II, 65.
Pastinaca sativa III, 77.

- Patella candida* IV, 89.
 — *cerea* IV, 89.
 — *fissurella* IV, 89.
 — *rubella* IV, 89.
 — *testudinalis* IV, 89.
Patrobus excavatus II, 347.
Paullinia I, 556. — II, 65.
Pavonia spinifex II, 55.
Pecten islandicus IV, 89; 449.
 — sp. I, 212.
Pectençulus sp. I, 212.
Pedicia rivosa III, 26.
Pedicularis flammea I, 116.
 — *groenlandica* I, 120 Anm.
 — *Oederi* I, 116.
Pediculus Ceti IV, 475.
Pelecanus cristatus IV, 372.
Pelias Aspis III, 207.
 — *Berus* II, 542. — III, 207.
 — *Prester* II, 512. — III, 207.
Pelobates fuscus III, 490.
Peloria II, 445.
Peltophora, *Buggpfeffer* IV, 335.
Pemphredon insignis II, 337.
 — *minutus* II, 337.
 — *tristis* II, 337.
 — *unicolor* II, 337.
Penella I, 192.
Penella cirrosa I, 192 Anm.
 — *Diodontis* I, 192.
 — *filosa* I, 192.
 — *Holteni* I, 192 Anm.
 — *sagitta* I, 192 Anm.
Penellina I, 190; 191.
Peniculus I, 192. — II, 154.
Peniculus fistula I, 176 Anm. 191
 Anm. 192.
Pentatoma agathinum II, 393.
 — *luridum* II, 326.
 — *nigricorne* II, 356.
 — *ornatum* II, 384.
 — *perlatum* II, 366.
 — *punctatum* II, 344.
Perca fluviatilis I, 195.
 — *Lucioperea* I, 195.
Peridinium acuminatum I, 414.
 — *furca* I, 414.
 — *fuscus* I, 414.
 — *Michaelis* I, 414.
 — *tripos* I, 414.
Perilitus I, 598. — II, 331.
Perineura Rubi II, 329; 368.
Petasia Fabricii IV, 77.
Petasites albus IV, 472.
Petromyzon marinus I, 387.
Peziza aurantia I, 124.
Peziza fungoides I, 124.
 — *hemisphaerica* I, 124.
 — *humosa* I, 124.
 — *scutellata* I, 119.
Pezomachus agilis II, 334; 362; 384.
 — *brachypterus* II, 369.
 — *circumdatatus* II, 334.
 — *fasciatus* II, 362; 368.
 — *festinans* II, 362; 384.
 — *hemipterus* II, 334.
 — *hortensis* II, 362.
 — *micropterus* II, 334.
Pezomachus-Sanner II, 368.
Phaca alpina I, 125.
 — *frigida* I, 125.
Phaffia I, 586.
Phalacrus affinis II, 380.
 — *Caricis* II, 346.
Phalanqierneß Generationsorganer
 IV, 354.
Phalaropus hyperboreus IV, 367;
 374; 416.
 — *platyrrhynchus* IV, 367;
 373; 374; 408; 410.
Phania thoracica II, 313.
Phascum subulatum I, 117.
Phleum Boehmeri II, 178. — III, 413.
Philanthus triangulum II, 378; 382;
 392.
Philia Baro IV, 279.
 — *Comes* IV, 482.
 — *dispar* IV, 281.
 — *eques* IV, 284.
 — *patricia* IV, 286.
 — *senator* IV, 284.
Phlogophora lucipara I, 534.
 — *meticulosa* I, 533.
Phoca barbata IV, 278.
 — *foetida* II, 92.
 — *grypus* II, 93.
 — *grönlandica* IV, 278.
 — *Halichoerus* II, 94.
 — *litorea* II, 92.
 — *scopulicola* II, 92; 93.
 — *variegata* II, 92; 93.
 — *vitulina* III, 221 Anm.
Phoenicurus thedicola IV, 546.
Phoenix dactylifera I, 6.
Pholoe IV, 111.
Pholoe minuta IV, 112.
Phora annulata II, 314.
Photis IV, 155.
Photis Reinhardi IV, 155.
Photocharis I, 397.
Phoxichilus femoratus III, 304.
Phoxus IV, 150.

- Phoxus Holbölli* IV, 151.
 — *plumosus* IV, 152.
Phygadeuon abdominator II, 324;
 334.
 — *ambiguus* II, 348.
 — *argyrostomus* II, 348.
 — *cephalotes* II, 334;
 358; 367.
 — *circulator* II, 334.
 — *curvus* II, 356.
 — *diaphanus* II, 348; 362.
 — *dumetorum* II, 348.
 — *exiguus* II, 356.
 — *exilis* II, 313.
 — *glorior* II, 334.
 — *jejunator* II, 359.
 — *largitator* II, 352; 358.
 — *morator* II, 370.
 — *parmatus* II, 352.
 — *plagiator* II, 359.
 — *profligator* II, 334;
 358.
 — *quadrispinus* II, 356.
 — *robustus* II, 348.
 — *rufinus* II, 334; 356;
 369.
 — *sciapterus* II, 352; 362.
 — *siliqvator* II, 362.
 — *strigosus* II, 324.
 — *Tachinæ pactæ* II, 245.
Phyllanthus Niruri II, 60.
Phylline Hippoglossi I, 661 Ann.
Phyllobius argentatus II, 311.
 — *oblongus* II, 338.
 — *Pyri* II, 311.
Phyllodoce IV, 119.
Phyllodoce clavigera IV, 122.
 — *grönlandica* IV, 121.
 — *incisa* IV, 121.
 — *maculata* IV, 121.
 — *viridis* IV, 122.
Physalis II, 66.
Physalis Alkekengi I, 435.— III, 69.
Phyteuma spicatum I, 421.— III, 398.
Phytocoris angulatus II, 326.
 — *bipunctatus* II, 326.
 — *campestris* II, 326.
 — *Coryli* II, 326.
 — *flavovarius* II, 326.
 — *nassatus* II, 363.
 — *Pastinacæ* II, 363.
 — *prasinus* II, 326.
 — *pratensis* II, 326.
 — *rubricatus* II, 375.
 — *sexguttatus* II, 326.
 — *striatus* II, 326.
Phytocoris variabilis II, 326; 375.
Phytodietus calceolatus II, 384.
 — *coryphæus* II, 384.
 — *errabundus* II, 348;
 356; 362; 367.
 — *segmentator* II, 319;
 322.
Phytoecia cylindrica II, 338; 364.
Phytomyza abdominalis II, 314; 363.
 — *affinis* II, 248.
Picris hieracroides II, 427.
Piesma marginatum II, 363.
Pillularia globulifera I, 134 Ann.
 — II, 191. — III, 498.
Pilumnus hirtellus I, 12; 14 Ann.
Pimpla brevicornis II, 389.
 — *examinator* II, 360; 389.
 — *flavicans* II, 392.
 — *flavipes* III, 322. — IV, 103.
 — *graminellæ* II, 360; 389.
 — IV, 103.
 — *instigator* II, 360; 389.
 — *denæ Giftglander* IV, 106.
 — *maculator* I, 309.
 — *oculatoria* II, 332; 389.
 — *rufata* I, 307. — II, 332;
 347; 359; 389. — IV, 103;
 — *scanica* I, 309. — II, 348;
 389.
 — *spuria* II, 382.
 — *stercorator* II, 330; 375. —
 III, 322.
 — *turionellæ* II, 330; 389.
 — *visitator* II, 360.
Pinnotheres Pisum I, 14.
Pinus Abies III, 194.
 — *Larix* III, 194.
 — *sylvestris* II, 194 Ann. —
 III, 194.
Pion fortipes II, 318.
 — *nigripes* II, 359.
Pipiza lugubris II, 318.
 — *varipes* II, 314.
 — *virens* II, 315.
 — *vitrea* II, 312.
 — *vitripennis* II, 313.
Pisa Gibsi I, 14 Ann.
 — *tetraodon* I, 14 Ann.
Pisum arvense III, 167.
 — *maritimum* II, 289.
 — *sativum* III, 167.
Planaria IV, 519; 549.
Planaria affinis IV, 551.
 — *angulata* IV, 572.
 — *appendiculata* IV, 565.
 — *atomata* IV, 536; 569.

- Planaria atropurpurea* IV, 572.
 — *aurantiaca* IV, 570.
 — *badia* IV, 572; 578.
 — *bistrigata* IV, 560.
 — *brunnea* IV, 546; 551.
 — *candida* IV, 572; 577.
 — *capitata* IV, 546.
 — *carnea* IV, 572.
 — *caudata* IV, 546 Ann.
 — *convoluta* IV, 567.
 — *cornuta* IV, 570.
 — *crenata* IV, 546; 550.
 — *crocea* IV, 558.
 — *Diquemarii* IV, 570.
 — *dorsalis* IV, 572.
 — *Ehrenbergii* IV, 530; 561.
 — *excavata* IV, 554.
 — *flaccida* IV, 572; 577.
 — *flava* IV, 570.
 — *filaris* IV, 572; 578.
 — *fulva* IV, 546; 564.
 — *fusca* IV, 551; 572; 578.
 — *fuscescens* IV, 578.
 — *gesserensis* IV, 537; 572; 578.
 — *gibba* IV, 560.
 — *grisea* IV, 564.
 — *grisescens* IV, 564.
 — *grossa* IV, 546; 561.
 — *gulo* IV, 538; 546; 559.
 — *helluo* IV, 546.
 — *lactea* IV, 519; 520; 546; 549; 550.
 — *lateritia* IV, 572; 579.
 — *leucophræa* IV, 558.
 — *limacina* IV, 546.
 — *linearis* IV, 546; 562; 566; 572.
 — *lineata* IV, 553.
 — *lingva* IV, 521; 546; 561.
 — *litoralis* IV, 550.
 — *longiceps* IV, 554.
 — *maculata* IV, 546; 564.
 — *marmorata* IV, 537.
 — *Mülleri* IV, 570.
 — *nigra* IV, 537; 546; 549; 551.
 — *nigricans* IV, 559.
 — *obscura* IV, 560.
 — *punctata* IV, 546; 564; 569.
 — *quadripunctata* IV, 559.
 — *radiata* IV, 564.
 — *rosea* IV, 530; 572; 579.
 — *rostrata* IV, 562; 563.
 — *rubra* IV, 572.
- Planaria rutilans* IV, 537; 554.
 — *sanguinea* IV, 572; 579.
 — *stagnalis* IV, 563.
 — *striata* IV, 572.
 — *subulata* IV, 554.
 — *tentaculata* IV, 546; 550.
 — *tetragona* IV, 546; 561.
 — *torva* IV, 537; 551.
 — *tremellaris* IV, 569.
 — *truncata* IV, 546; 559.
 — *tubulosa* IV, 555.
 — *Ulvæ* IV, 550.
 — *unipunctata* III, 561. — IV, 552.
 — *violacea* IV, 570.
 — *virens* IV, 546; 566.
 — *viridata* IV, 537; 546; 564.
 — *viridis* IV, 572; 576.
 — *vulgaris* IV, 546; 566.
- Planaria* IV, 519 flg.; 537.
Planariæ, ny Klassifikation IV, 519 flg.
- Planoceros* IV, 537.
Planoceros Gaimardii IV, 546.
Planorbis corneus IV, 140.
Plantago media IV, 464.
Plantefystem, Reichensbachs, bedømt III, 307 flg.
- Platanthera bifolia* I, 357. — IV, 46; 49.
 — *brachyglossa* I, 357. — II, 429. — IV, 46.
 — *chlorantha* I, 357. — II, 189; 428. — III, 498. IV, 48 flg.
 — *solstitialis* II, 189; 428. — III, 498. — IV, 45 flg.
- Plataspis flaviceps* IV, 304.
 — *silphoides* IV, 301.
 — *subænea* IV, 301.
 — *VahlII* IV, 301.
- Platax* sp. I, 197.
Platessa vulgaris I, 379.
Platycampus hypogastricus II, 329.
Platycarcinus Pagurus I, 13.
Platycephala (Rhynchot.) flaviceps IV, 304.
Platycephala (Antliat.) umbraculata II, 246.
Platycheirus, Udfigt over de danske Arter IV, 320.
Platygnathus, fossilt Pattedyr III, 589 flg.
- Platyonychus latipes* I, 14 Ann.
Platyonyx III, 585, 586.
Platypalpus cursitans II, 329.

- Platypalpus luteus* II, 318.
Platypteryx curvatulæ I, 549.
 — *falcula* I, 549.
 — *lacertula* I, 549.
 — *spinula* I, 549.
 — *ungvicola* I, 549.
Platypus albeola IV, 73.
Platyrhinus comari II, 343.
Platysthetus morsitans II, 347.
Platyrura bifasciata III, 281.
 — *brunnipennis* III; 277.
 — *dorsalis* III, 278.
 — *fasciata* III, 279.
 — *flava* III, 280.
 — *flavipes* II, 344. — III, 278.
 — *femoralis* III, 277.
 — *fulvipes* II, 327. — III, 277.
 — *laticornis* II, 344. — III, 279.
 — *nigricornis* III, 279.
 — *pallida* III, 280.
 — *succincta* III, 278.
 — *unicolor* III, 280.
 — *vitripennis* III, 278.
Plectiscus albipalpus II, 333.
 — *tricator* II, 370.
Plesiosaurus I, 101.
Pleuronectes I, 180.
Pleuronectes Flesus I, 379; 386.
 — II, 10.
 — *Hippoglossus* I, 627.
 — *hirtus* I, 382.
 — *Limandoides* I, 379.
 — *maximus* I, 381. — II, 10.
 — *microcephalus* I, 381.
 — *microstomus* I, 379.
 — *nigromanus* I, 386.
 — *pingvis* I, 207.
 — *Platessa* I, 379; 386.
 — II, 10.
 — *punctatus* I, 382.
 — *Quenselii* I, 381.
 — *Rhombus* II, 10.
 — *saxicola* I, 379; 386.
 — *Solea* II, 139.
Plusia bractea I, 547.
 — *chrysis* I, 547.
 — *concha* I, 547.
 — *Festucæ* I, 547.
 — *Gamma* I, 547.
 — *Jota* I, 527.
Poa adspersa II, 178.
 — *costata* IV, 462.
 — *distans* I, 117.
 — *fertilis* III, 396.
 — *maritima* I, 117.
Poa palustris I, 124.
 — *serotina* I, 124.
Podiceps arcticus III, 492.
 — *auritus* III, 492.
 — *cornutus* III, 492. — IV, 366; 371.
 — *rubricollis* IV, 366; 371.
Podocerus Leachii IV, 163.
 — *pulchellus* IV, 163 Ann.
 — *variegatus* IV, 163 Ann.
Podops inunctus IV, 300.
 — *tangirus* IV, 300.
Podosphenia nana I, 396.
Pogonocherus nebulosus II, 371.
Pohlmannia I, 593.
Polemonium coeruleum III, 67.
Poterefrifere med Infusionsdyr I, 396.
Polia (glossat) Chi I, 534.
 — *dysodea* I, 534.
 — *flavicincta* I, 534.
 — *herbida* I, 535.
 — *nebulosa* I, 534.
 — *occulta* I, 535.
 — *polymita* I, 534.
 — *saliceti* I, 534.
 — *serena* I, 534.
Polia (Stadorm) IV, 572.
 — *oculata* IV, 574.
Pollicipedidæ, fossile I, 358—370.
 — II, 401 fig.
Pollicipes carinatus I, 362.
 — *cornucopiæ* I, 362.
 — *crassus* II, 412; 414.
 — *dorsatus* II, 411; 415.
 — *elegans* II, 404.
 — *elongatus* I, 363 fig. — II, 409.
 — *Hausmanni* I, 365.
 — *lævis* II, 409.
 — *maximus* I, 362; 363. — II, 409.
 — *medius* II, 408; 415.
 — *Nilssonii* II, 401; 415.
 — *reflexus* I, 362.
 — *rigidus* II, 404; 415.
 — *scalpellum* I, 407.
 — *solidulus* II, 412; 415.
 — *spathulatus* II, 409; 411.
 — *sulcatus* I, 362; 363.
 — *undulatus* II, 403.
 — *ungvis* II, 409.
 — *validus* II, 412; 415.
Polyblastus alternans II, 351; 353.
 III, 98.
 — *Bolei* III, 98.

- Polyblastus** *Drewseni* III, 98.
 — *Palæmon* III, 98.
 — *pingvis* III, 98.
 — *varitarsus* III, 98.
Polybostrichus IV, 118.
Polybostrichus longosetosus IV, 119.
Polycera quadrilineata I, 412.
Polycelis IV, 537; 549.
Polycelis nigra IV, 551.
Polydrusus maculicornis II, 355.
 -- *sericeus* II, 319; 352; 355.
Polygala amara I, 222; 227.
 — *amblyptera* I, 227.
 — *comosa* I, 233.
 — *depressa* I, 222; 226; 352. — II, 184.
 — *major* I, 354.
 — *oxyptera* I, 224.
 — *serpyllacea* I, 226.
 — *uliginosa* I, 227. — III, 402.
 — *vulgaris* I, 222; 354.
Polygonatum anceps III, 309.
 — *verticillatum* IV, 467.
Polygonum, Bemærkning om Stæng-
 ten I, 313 — 344.
Polygonum Fagopyrum III, 122.
 — *Hydropiper* I, 35^a.
 — *lapathifolium* I, 349.
 — *laxiflorum* I, 350.
 — *minus* I, 345; 350.
 — *nodosum* I, 349.
 — *Persicaria* I, 349.
 — *tartaricum* III, 123.
Polynoe IV, 110.
Polynoe cirrata III, 561. — IV,
 111,
 — *longa* IV, 112.
 — *punctata* IV, 112.
 — *scabra* IV, 111.
Polypodium Dryopteris I, 124.
Polyporus populinus I, 119.
Polsiphonia Brodiaei II, 476.
 — *divaricata* II, 477.
 — *lepadicola* II, 478.
 — *nigrescens* II, 477.
 — *penicillata* II, 477.
 — *roseola* II, 477.
Polysphincta carbonator II, 324;
 332.
Polystemma IV, 538; 579.
Polystemma pellucidum IV, 580.
 — *pulchrum* IV, 580.
 — *roseum* IV, 579.
Polytrichum aloides I, 123.
 — *alpinum* I, 117.
- *arborescens* I, 123.
 — *commune* I, 117.
 — *nanum* III, 406.
 — *piliferum* I, 230.
 — *septentrionale* I, 117.
 — *urnigerum* I, 117.
Pompilidae, Danmark I, 313 —
 341.
Pompilus angulatus I, 341
 — *ater* I, 334.
 — *bifasciatus* I, 323.
 — *bipunctatus* I, 314.
 — *calcaratus* I, 326.
 — *chalybeatus* I, 338. — II,
 382.
 — *cinctellus* I, 333. — II,
 319.
 — *clypeatus* I, 333.
 — *crassicornis* I, 335. — II,
 382; 391.
 — *difformis* I, 339.
 — *exaltatus* I, 329; 330.
 — *fasciatellus* I, 329.
 — *femoralis* I, 327.
 — *frontalis* I, 320.
 — *fuscatus* I, 344.
 — *fuscus* I, 328; 337; 339;
 340. — II, 318.
 — *gibbus* I, 336; 337. — II,
 318; 382.
 — *gutta* I, 327.
 — *hircanus* I, 322.
 — *maculipennis* I, 329.
 — *minutus* I, 338.
 — *niger* I, 334. — II, 318;
 344.
 — *notatus* I, 327.
 — *nudipes* I, 328.
 — *plumbeus* II, 382; 391.
 — *pulcher* I, 341. — II, 382.
 — *punctipes* I, 333.
 — *rufipes* I, 343; 344.
 — *septemmaculatus* I, 344.
 — *sericeus* I, 334.
 — *serripes* I, 328.
 — *spissus* I, 336. — II, 318;
 344; 360; 367; 382.
 — *variegatus* I, 322; 331.
 — *viaticus* I, 337; 339;
 340.
Pontia Brassicæ I, 513.
 — *Cardamines* I, 513.
 — *Cratægi* I, 513.
 — *Daplidice* I, 513; III, 408.
 — *Napi* I, 513.
 — *Rapæ* I, 513.

- Pontoporeia** IV, 152.
Pontoporeia femorata IV, 153.
Populus alba III, 198.
 — *canescens* III, 198.
 — *nigra* III, 198.
 — *tremula* III, 199.
Porcellana-Slægten IV, 148.
Porcellana Desmarestii IV, 148.
 — *Gigas* IV, 148.
 — *granulosa* IV, 148.
 — *grossimana* IV, 148.
 — *lævigata* IV, 148.
 — *punctata* IV, 148.
 — *spinifrons* IV, 148.
 — *tuberculata* IV, 148.
 — *tuberculosa* IV, 148.
 — *violacea* IV, 148.
Porfyrgange i Sandsteen II, 102.
Porizon lævigator II, 343.
 — *nutritor* II, 333.
 — *recurvator* II, 359.
Porphyrps abdominalis II, 326.
 — *diaphanus* II, 238.
 — *quadrifasciatus* II, 326.
Portulaca mucronata II, 66.
 — *oleracea* II, 66.
 — *pilosa* II, 66.
Portulacæ II, 66.
Portunus arcuatus I, 14.
 — *depurator* I, 13.
 — *holsatus* I, 13.
 — *lividus* I, 13.
 — *plicatus* I, 13.
 — *Rondeletii* I, 14.
Potamogeton acuminatus I, 425.
 — *acutifolius* III, 397.
 — *coloratus* I, 427.
 — *curvifolius* II, 180.
 — *densus* I, 419. — II, 181. — IV, 463.
 — *filiformis* II, 420.
 — *gracilis* III, 413.
 — *gramineus* I, 117. — II, 179.
 — *heterophyllus* I, 117; 427. — III, 397.
 — *lucens* I, 425.
 — *natans* II, 180.
 — *oblongus* II, 179; 420. — III, 397.
 — *obtusifolius* II, 180.
 — *pectinatus* II, 420.
 — *plantagineus* II, 180.
 — *prælongus* I, 438. — II, 180. — IV, 463.
 — *pusillus* III, 413.
Potamogeton rufescens II, 180.
 — *sparganifolius* II, 180.
 — III, 397.
 — *trichoides* III, 413.
 — *zosteræfolius* II, 181; 420. — III, 397.
 — *nov. sp.* II, 180.
Potentilla anserina I, 433.
 — *Egedii* I, 433.
 — *Fragaria* IV, 468.
 — *hirsuta* I, 426.
 — *multifida* III, 138.
 — *norvegica* III, 139.
 — *procumbens* IV, 468.
 — *recta* III, 138.
Poterium sangvisorba III, 405.
Primula acaulis III, 398.
 — *egalikensis* I, 116 Anm.; 430.
 — *farinosa* I, 424. — III, 398.
 — *Hornemanniana* I, 424.
 — *integrifolia* I, 116.
 — *norvegica* I, 416; 430.
 — *stricta* I, 424.
Priocnemis exaltatus I, 330.
 — *fasciellus* I, 329.
 — *fuscus* I, 328.
 — *hyalinatus* I, 326. — II, 319.
 — *notatus* I, 327. — II, 319; 367.
 — *obtusiventris* I, 329.
 — *pusillus* I, 327. — II, 382.
Priodon giganteus III, 216.
Priophorus albipes II, 375.
Pristina IV, 538.
Pristonychus subcyaneus II, 389.
Procellaria IV, 428.
Procellaria glacialis IV, 367; 373; 382; 429.
 — *Puffinus* IV, 431.
Procrustes coriaceus II, 536.
Procentrum micans I, 414.
Prosopis annulata II, 123.
Prosternon sp. II, 393.
Prostoma IV, 520; 526; 547; 556; 572.
Prostoma candidum IV, 576.
 — *lineare* IV, 557.
 — *litorale* IV, 557.
 — *lumbricoidum* IV, 576.
 — *suboviforme* IV, 558.
Prostomæ IV, 526; 538; 547; 556.
Proteinus brachypterus II, 376; 384.
Proto (Græbøyr) IV, 491; 492 Anm.

- Proto digitata* (Annulat) IV, 133.
 — *pedatum* (Kræbster) IV, 497; 608.
Protococcus II, 173.
Protomedea IV, 154.
Protomedea fasciata IV, 154.
Protopithecus brasiliensis III, 94.
Prunus avium III, 131.
 — *Cerasus* III, 130.
 — *domestica* III, 132.
 — *inusitata* III, 132.
Psammodius sulcicollis II, 381.
Psacasta (Buggpletter) IV, 295; 336.
 — *gentilis, nigra* IV, 301.
Psen atratus II, 367.
Psilomyia fimetaria II, 318.
 — *nigricornis* II, 314.
Psithyrus æstivalis II, 124; 375.
 — *campestris* II, 123; 375.
 — *Francisanus* II, 122; 125; 350.
 — *pyrenæus* II, 126.
 — *Rossiellus* II, 123.
 — *rupestris* II, 122; 123; 125.
 — *vestalis* II, 124.
Pteromalus communis II, 374.
 — *fungosus* II, 385.
Pterostichus angustatus II, 379.
 — *anthracinns* II, 347.
 — *aterrimus* II, 379.
 — *cupreus* II, 389.
 — *lepidus* II, 317; 389.
 — *minor* II, 392.
 — *niger* II, 389.
 — *punctulatus* II, 391.
Ptilota plumosa II, 471.
Ptinus imperialis II, 322; 355.
 — *rufipes* II, 322.
Ptychoptera albimana III, 1.
 — *contaminata* III, 1. — II, 312.
 — *lacustris* III, 1.
 — *nigra, scutellaris* III, 2.
Puerarya I, 591.
Puffinus IV, 428.
Puffinus Anglorum IV, 367; 371; 431.
 — *cinereus* IV, 367; 368; 376; 431.
Pulmonaria azurea III, 397.
Pulsatilla vulgaris III, 400.
Punga II, 273.
Punctaria cæspitosa II, 470.
Pupa Hoppii IV, 77.
Purpura lapillus IV, 85.
Pycnogonum litorale III, 299 fig.
Pyknogoniderne IV, 491; 492 Ann.
 — *deres Forvandlinger* III, 299 fig.
Pyrethrum Parthenium III, 182.
Pyrola chlorantha I, 438. — II, 183. — III, 124; 417.
 — *media* I, 116. — II, 183. — III, 417.
 — *minor* III, 417.
 — *rotundifolia* I, 116. — II, 422. — III, 417.
 — *secunda* III, 399; 417. — IV, 468.
 — *umbellata* I, 422.
 — *uniflora* III, 123; 417.
Pyrus communis III, 132.
 — *Malus* III, 133.
 — *torminalis* III, 134.
Pygæra anachoreta I, 523.
 — *bucephala* I, 523.
 — *curtula* I, 523.
 — *reclusa* I, 523.
Pæderus litoralis II, 381.
 — *riparius* II, 393.
Q*uedius attenuatus* III, 352.
 — *maurorufus* III, 352.
Quercus sessiliflora III, 193.
R*adiatæ* II, 58.
Radiola millegrana IV, 465.
Rafnia I, 578.
Raja Batis I, 180.
Rallus carolinus IV, 73 Ann.; 366; 371.
Ramphus flavicornis II, 323.
Rana temporaria III, 491.
Ranunculus aquaticus II, 423.
 — *Flammula* I, 353. — II, 424 Ann.
 — *fluitans* III, 401.
 — *hederaceus* III, 401.
 — *hyperboreus* I, 118. — II, 424.
 — *lanuginosus* III, 401. — IV, 468.
 — *lapponicus* I, 116.
 — *lingva* I, 353.
 — *paucistamineus* II, 424.
 — *polyanthemos* II, 424.
 — *pygmæus* I, 116. — II, 424 Ann.
 — *reptans* II, 424 Ann. — III, 401.

- Raphanus Raphanistrum* I, 124. —
 III, 163.
Raphidia ophiopsis II, 322.
Rapistrum paniculatum III, 155.
Rapsen, de den angribende Insefter
 IV, 337.
Rapunsel I, 421.
Rathkea I, 585.
Ravbruntulformationen III, 548.
Rethval IV, 484 Anm.
Rhabdocoela IV, 524; 526; 537;
 547; 555.
Rhamphomyia culicina II, 384.
 — *geniculata* II, 326.
 — *marginata* IV, 211.
 — *nodipes* II, 326.
 — *obscuripennis* II,
 326.
Rhamphomyia, Haustellum IV, 102
Rhaphidium caliginosum II, 314.
Rhinoncus quadrituberculatus II,
 343; 369.
Rhinusa pascuorum II, 345; 352;
 353; 364; 369.
 — *tricolor* II, 317; 345.
Rhizomorpha subcorticalis I, 124.
Rhodomenia palmata II, 470. —
 III, 406.
 — *subfusca* II, 482.
Rhoea IV, 185.
Rhombus aculeatus I, 380; 381.
 — *hirtus* I, 380.
 — *lævis* I, 380.
 — *maximus* I, 380.
 — *vulgaris* I, 380.
Rhopalum rufiventre II, 319.
Rhynchites Alliariæ II, 339; 355.
 — *Betulæ* II, 338; 365.
 — *coeruleus* II, 355.
Rhynchospora alba IV, 465.
Ribes nigrum III, 398.
 — *rubrum* III, 398.
Riccia fluitans II, 431. — III, 498.
Richardsonia scabra II, 67.
Right-Whale IV, 484 Anm.
Rissoa castanea IV, 82.
 — *globulus* IV, 82.
 — *saxatilis* IV, 82.
 — *scrobiculata* IV, 82.
Rivularia elegans II, 474.
Rivularia Zosteræ II, 274.
Rogas I, 599.
Rogas bicolor II, 385.
 — *chlorophthalmus* II, 375.
 — *circumscriptus* II, 330.
 — *dissector* II, 330; 362.
Rogas linearis II, 322; 375.
 — *pallipes* II, 375.
 — *sp.* II, 351; 356.
Rohrla I, 578.
Rosa alba I, 134.
 — *canina* III, 136.
 — *cinnamomea* I, 124;
 — *coriifolia* IV, 468.
 — *mutica* I, 124.
 — *pomifera* II, 183.
 — *rubiginosa* I, 125.
 — *spinosissima* III, 136.
 — *svavifolia* I, 125.
 — *sylvestris* I, 134.
Rossia palpebrosa IV, 76.
Rottböllia I, 566.
Rubia tinctorum III, 63.
Rubiaceæ II, 66.
Rubus IV, 468.
Rubus fruticosus I, 438. — II,
 423. — III, 137.
 — *glandulosus* I, 438. — III,
 400.
 — *hirtus* II, 423.
 — *Idæus* II, 423. — III, 136.
 — *plicatus* II, 423.
 — *saxatilis* II, 183. — III, 400.
 — *Sprengelii* I, 438.
 — *suberectus* II, 423.
Rullestencædannelsen I, 210; 517. —
 II, 601 fig.
Rumex conglomeratus II, 422. —
 III, 399. — IV, 467.
 — *cristatus* II, 182.
 — *domesticus* II, 183; 422. —
 III, 412.
 — *helolapathum* II, 183. —
 III, 412.
 — *hydrolapathum* II, 183.
 — *maximus* II, 182; 422. —
 III, 412.
 — *obtusifolius* III, 412 Anm.
 — *palustris* IV, 467.
 — *pratensis* II, 182; 422. —
 III, 412.
Ruppia maritima II, 420.
 — *rostellata* II, 420.
Ryania I, 136 Anm.; 580.
Rødsiften II, 133.
Rørhval IV, 484 Anm.
Sabella II, 100.
Sabinea IV, 268.
Sabinea septemcarinata II, 252. —
 IV, 244 fig.

- Sagina apetala* III, 400.
 — *erecta* I, 124.
 — *stricta* I, 124.
Sagittaria sagittifolia I, 165.
Salicornia herbacea III, 554.
 — *radicans* III, 396.
Salix appendiculata I, 133.
Salix arbuscula I, 133.
 — *arenaria* I, 116.
 — *chrysanthos* I, 133.
 — *glauca* I, 116; 133.
 — *hastata* I, 133. — II, 190; 430. — IV, 473.
 — *lanata* I, 133.
 — *phyllicifolia* I, 133.
 — *repens* II, 429.
Salix - *Arter*, indførte III, 195 — 196.
Salmo Carpio I, 181; 268.
 — *Eperlanus* I, 181; 486.
 — *Fario* I, 622.
 — *Hucho* I, 195.
 — *Ocla* I, 387.
 — *Silus* I, 385.
Salpa cordiformis III, 223.
Salpingus planirostris II, 352.
Salvia pratensis II, 647.
Salvinia natans III, 202.
Sambucus Ebulus III, 79; 172.
 — *laciniata* III, 79.
 — *nigra* III, 79.
Samolus Valerandi II, 181; 421.
Sandsteen, Isø, grønligtgraa I, 210; 211.
 — *jernholdig* I, 210.
 — *rød, i det sydlige Grønland* II, 102.
Saperda Carcharias II, 304; 536.
 — *Cardui* II, 352.
Saponaria officinalis III, 125.
Sapromyza notata II, 326; 363.
 — *prænota* II, 318.
 — *quadripunctata* II, 318.
 — *rivosa* II, 312.
 — *rorida* II, 327.
 — *umbellatarum* II, 327.
 — *unicolor* II, 327.
Sarcophaga humilis II, 327.
Sarcoptes Equi I, 402.
 — *exulcerans* I, 401.
Sargus sp. I, 194.
Saropoda furcata II, 350.
Sarrortrum muticum, *Anatomi* IV, 209.
Saturnia Carpini I, 517.
Satyrium bifolium IV, 45.
Saurier, fossile I, 104.
Saxicola Oenanthe IV, 366; 378; 392.
Saxifraga bulbifera I, 118.
 — *cernua* I, 118.
 — *cespitosa* I, 424.
 — *Hirculus* II, 183. — IV, 466.
 — *palmata* I, 424.
 — *tridactylites* III, 400.
Scabiosa svaveolens II, 179.
Scalaria Eschrichtii IV, 83.
 — *grönlandica* IV, 83.
Scandix Cerefolium III, 76.
 — *odorata* III, 76.
 — *pecten* II, 181.
Scaphisoma agaricinum II, 339; 342.
Scarus sp. II, 131.
Scelio rugosulus II, 378.
Scenodesmus II, 204.
Schelhammeria I, 563.
Schimmelmannia I, 584.
Schizocera furcata II, 315; 330; 360.
Schoenus ferrugineus I, 438. — II, 178.
 — *nigricans* I, 431. — II, 177.
Schoenus rufus I, 232.
Schousboea I, 577.
Schouwia I, 590.
Schumacheria I, 576.
Sciara aprilina III, 286.
 — *bicolor* III, 283.
 — *bilineata* III, 282.
 — *carbonaria* III, 282.
 — *distincta* II, 314; 357. — III, 284.
 — *fenestrata* III, 284.
 — *flavipes* III, 286.
 — *fucata* III, 284.
 — *fuscipennis* III, 284.
 — *fuscipes* III, 284.
 — *hyalipennis* III, 283.
 — *longipes* III, 286.
 — *lutea* III, 286.
 — *modesta* III, 286.
 — *morio* III, 282.
 — *nemoralis* III, 286.
 — *nervosa* III, 284.
 — *nigricornis* III, 279.
 — *nitidicollis* II, 312; 326. — III, 284.
 — *pectoralis* III, 285.
 — *pilosa* III, 283.

- Sciara* *præcox* II, 314; 357. — III, 284.
 — *pulicaria* III, 285.
 — *pusilla* III, 286.
 — *quinquefasciata* II, 374. — III, 285.
 — *ruficauda* III, 282.
 — *rufiventris* III, 283.
 — *scutellata* III, 283.
 — *silvatica* III, 285.
 — *striata* III, 285.
 — *Thomae* III, 282.
 — *trivittata* III, 287.
 — *venosa* III, 285.
Scilla *amoena* III, 116.
 — *biflora* I, 119.
 — *verna* I, 119. — III, 116.
Sciomyza *affinis* II, 314.
 — *albobcostata* II, 341.
 — *cinerella* II, 314.
 — *ventralis* II, 312.
Sciophila *affinis* III, 274.
 — *cingulata* III, 270.
 — *circumdata* III, 273.
 — *fasciata* III, 270.
 — *halterata* III, 275.
 — *hirta* III, 274.
 — *hyalinata* III, 271.
 — *lineola* III, 270.
 — *lutea* III, 274.
 — *maculata* III, 271.
 — *marginata* III, 271.
 — *nigriventris* III, 275.
 — *notabilis* III, 272.
 — *rufa* III, 274.
 — *thoracina* III, 275.
Scirpus *acicularis* I, 116.
 — *Bæothryon* I, 219; 232.
 — *campestris* I, 219; 232.
 — *fluitans* II, 179.
 — *glaucus* I, 119. — II, 178; 419.
 — *Holoschoenus* I, 119.
 — *intermedius* I, 218.
 — *lacustris* II, 419.
 — *ovatus* I, 222.
 — *palustris* I, 217. — II, 286 Ann.
 — *pungens* I, 432.
 — *tenuis* I, 218.
 — *uniglumis* I, 116; 217. — II, 286 Ann.
Sciurus III, 88.
Scolopax *Gallinago* IV, 360.
 — *Gallinula* II, 432.
Scolopax *grisea* IV, 73 Ann.; 366; 409.
Scoloplos IV, 124.
Scoloplos *armiger* IV, 125.
 — *minor* IV, 125.
Scopelus *borealis* I, 386.
 — *glacialis* I, 377.
 — *Humboldtii* I, 386.
Scorzonera *hispanica* III, 173.
 — *humilis* III, 403.
 — *purpurea* III, 173.
Scrophularia *aquatica* III, 401.
Scutellera, Bugfletter IV, 295; 335.
Scutellera *cordigera* IV, 297.
 — *hebraica* IV, 297.
 — *nebulosa* IV, 297.
Scyfstoma III, 579.
Scyfstoma *filicorne* III, 579.
Scymnus (*Åiff*) *borealis* IV, 452.
 — *glacialis* I, 180; 182; 264.
Scymnus (*Snfft*) *frontalis* II, 385.
Scytonema *Bangii* II, 489.
 — *myochrous* II, 488.
 — *variegatus* II, 488.
Scytosiphon *fistulosus* II, 469.
 — *filum* III, 554.
Scæva *albimana* IV, 326.
 — *elypeata* IV, 325.
 — *manicata* IV, 321.
 — *Ocymi* IV, 327.
 — *peltata* IV, 322.
Sebastes *norvegicus* II, 133.
Sedum *album* III, 126.
 — *reflexum* I, 116.
 — *rupestre* I, 116.
Schestedtia I, 590.
Selago *corymbosa* I, 587.
Selandria *albipes* II, 347.
 — *aperta* II, 346.
 — *fuliginosa* II, 316.
 — *luteola* II, 367.
 — *melanocephala* II, 394.
 — *morio* II, 316.
 — *serva* II, 123.
 — *stramineipes* II, 319.
Selinum *carvifolium* II, 422.
 — *elegans* I, 422.
 — *lineare* I, 422.
Selius I, 479.
Selius *bilobus* I, 476 fig.
Semnopithecus II, 205.
Sempervivum *tectorum* III, 130.
Senecio *erucifolius* II, 189.

- Senecio saracenicus* III, 179.
 — *viscosus* I, 435.
Senoclitia I, 361.
Sepedon Hæffneri II, 314.
Sepia Loligo IV, 76.
 — *octopodia* IV, 77.
Septaria I, 212; 214.
Seriania II, 65.
Sericocera erinacea II, 367.
Serpentina quadristriata IV, 131.
Serpula sp. I, 212.
Serpus microstomus III, 225.
Serranus sp. I, 192 Anm.; 257.
Serratula tinctoria III, 40^r.
Seseli I, 422.
Seseli annuum III, 77.
Sesia apiformis I, 515.
 — *culiciformis* I, 515.
 — *hylæiformis* I, 515.
 — *ichneumoniformis* I, 515.
 — *tipuliformis* I, 515.
Sesleria coerulea I, 431.
Setaria viridis III, 396.
Sibinia primita II, 378; 391.
Sida angustifolia II, 55.
 — *atrosanguinea* II, 56.
 — *carpinifolia* II, 54; 67.
 — *carpinoides* II, 55.
 — *linifolia* II, 55.
 — *maculata* II, 55.
 — *rhombifolia* II, 54; 67.
 — *urens* II, 55.
Siegesbeckia orientalis II, 59.
Sigalphus I, 599.
 — *ambiguus* II, 356.
 — *hians* II, 318.
Sigaretus grønlandicus IV, 83.
Silene nutans III, 400.
Silis ruficollis II, 317.
Silkeormenes Sygdomme II, 296.
Silpha, Blindtarmen IV, 107.
Silpha obscura II, 365.
 — *quadripunctata* II, 322.
 — *rugosa* II, 319.
Silus I, 385 Anm.
Silybum Marianum III, 176.
Simulia reptans II, 312.
Sinapis alba III, 162.
 — *arvensis* I, 124. — III, 162.
 — *incana* I, 573.
Sinodendron cylindricum II, 317; 365.
Siphona geniculata II, 241.
 — *tachinaria* II, 241.
Siphonæ II, 475.
Siphonostoma I, 190; 191.
Siradium II, 489.
Siradium intricatum II, 489.
Sirex gigas II, 321.
Sison inundatum IV, 460. — III, 398.
Sisymbrium amphibium I, 132.
Sium angustifolium I, 117.
 — *nodiflorum* I, 117.
 — *repens* I, 430.
Sivatherium giganteum II, 206.
Sjövelkjingur II, 98.
Skenea planorbis IV, 81.
Skjalling IV, 487 Anm.
Skrivefridtetts Forekomst III, 546.
Slanger, indiffe III, 100.
Slimalger II, 173.
Slætbag, Sydhavets IV, 483; 487 Anm.
 — *den grønlandste* IV, 483; 485.
Smelt I, 181; 486.
Smerinthus Populi I, 309; 517.
 — *Salicis* I, 309; 517.
 — *Tiliæ* I, 516.
Smithia I, 582.
Snyltebyr paa Anchorella uncinata I, 291.
Snyltekræbs, især de danske I, 172-208; 252-304; 475-504; 605-628. — II, 7-52; 131-157.
 — *paa Brislingens Dæ.* II, 153.
 — *paa Hundesteilens Gjalder* II, 153.
Solanaceæ II, 65.
Solanum aculeatissimum II, 65.
 — *dulcamara* II, 181.
 — *miniatum* III, 69.
 — *nigrum* II, 66. — III, 69.
 — *paniculatum* II, 66.
 — *villosum* III, 69.
Solea vulgaris I, 380.
Solenius fossorius II, 360.
 — *vagus* II, 337; 350; 367.
Somateria mollissima IV, 278; 367; 374; 440; 447.
 — *perspicillata* IV, 368; 450.
 — *spectabilis* IV, 278; 368; 373; 440; 445.
Sommerfeltia I, 591.
Sonchus oleraceus II, 59.
 — *palustris* II, 427.
Sorex fodiens I, 415.

- Sorex nigripes* I, 415.
 — *pygmaeus* III, 495.
Sparganium natans IV, 460.
Spergella subulata IV, 468.
Spergula laricina I, 125.
 — *subulata* I, 125.
Sperlingia I, 558.
Spermacoceæ II, 66.
Sphacelaria cespitula II, 475. —
 III, 407.
 — *pennata* III, 554.
 — *plumosa* II, 475.
Sphacodes geofrellus II, 382.
 — *gibbus* II, 382.
Sphagina clunipes II, 357.
Sphenodon III, 215; 586.
Sphex albomaculata I, 330.
 — *bifasciata* I, 323.
 — *cingulata* I, 341.
 — *exaltata* I, 330.
 — *fuscata* I, 344.
 — *fusca* I, 328; 337; 339.
 — *gibba* I, 330; 336; 337.
 — *hyalinata* I, 326.
 — *nigerrima* I, 335.
 — *nigra* I, 334.
 — *notata* I, 327.
 — *rufipes* I, 343.
 — *rustica* I, 320.
 — *variegata* I, 322.
 — *viatica* 339; 340.
Sphingurus III, 88.
Sphinx Convolvuli I, 516.
 — *Ligustri* I, 309, 516.
 — *Pinastri* I, 516.
Sphyrion I, 192.
Sphyrion lævigatus I, 193.
Sphæria capitata I, 119.
Sphæridium marginatum II, 392.
Sphærococcus I, 429.
Sphærococcus Brodiei II, 471. —
 III, 554.
 — *crispus* III, 554.
 — *cristatus* I, 118.
 — *membranifolius* III,
 554.
Sphærocoris annularis IV, 289.
 — *annulus* IV, 289.
 — *impluvialis* IV, 292.
 — *ocellatus* IV, 289.
Sphærophoria tæniata II, 384.
Sphærozyga II, 489.
Spilanthes II, 58.
Spilogaster quadrimaculata II, 328.
 — *quadrum* II, 384.
Spinifer flagelliformis IV, 151.
Spinifer spinosissimus IV, 151.
Spio III, 559.
Spio filicornis IV, 124.
 — *seticornis* IV, 124.
Spiratella III, 481.
Spiratella arctica III, 488.
 — *limacina* III, 488.
Spirulina subsalsa III, 566.
 — *tenuissima* III, 408; 566.
Spiræa salicifolia III, 135.
Splachnum ampullaceum I, 116. —
 III, 406.
 — *luteum* I, 423; 434.
 — *rubrum* I, 423; 434.
 — *urceolatum* I, 116.
 — *Wormskjoldii* I, 434.
Sporochnoidæ II, 468.
Sporochnus aculeatus II, 468.
 — *viridis* II, 469.
Springflap I, 422.
Squalus Acanthias I, 202; 270;
 275.
 — *cornubicus* I, 387.
 — *Galeus* I, 275. — II, 30;
 34.
Squilla altera IV, 239.
 — *lobata* IV, 596.
 — *ventricosa* IV, 607.
Stachys ambigua II, 183.
 — *arvensis* II, 61; 424. —
 III, 401.
Stachytarpheta jamaicensis II, 63.
Staf IV, 239.
Staphylinus aterrimus II, 381.
 — *cinerascens* II, 347;
 355.
 — *micans* II, 352; 393.
 — *nanus* II, 347.
 — *ochropus* II, 393.
 — *opacus* II, 393.
 — *põlitus* II, 393.
 — *punctus* II, 381.
 — *sangvinolentus* II, 393.
 — *subfuscus* II, 352.
 — *sordidus* II, 347.
 — *sp.* II, 381.
 — *varians* II, 393.
 — *varius* II, 393.
 — *ventralis* II, 347.
 — *vernalis* II, 352.
Stauropus Fagi I, 517.
Stegana hypoleuca II, 350.
 — *nigra* II, 325; 352.
Stegocephalus inflatus IV, 150.
Stelis phæoptera II, 123.
Stellaria crassifolia II, 183.

- Stellaria glauca* I, 352.
 — *graminea* I, 350.
 — *nov. sp.* II, 183.
Stenfuldannelser II, 519.
Stenolophus consputus II, 346.
 — *dorsalis* II, 392.
 — *vaporariorum* II, 346; 379.
Stenorhynchus Phalangium I, 13.
Stenus Argus II, 380.
 — *bimaculatus* II, 347.
 — *boops* II, 343; 355.
 — *canaliculatus* II, 355.
 — *cicindeloides* II, 371.
 — *fuscipes* II, 355.
 — *Juno* II, 355.
 — *oculatus* II, 316; 347; 380.
 — *proboscideus* II, 316; 356; 380.
Sterna arctica IV, 367; 374; 411; 413.
Stichæus I, 377.
Stichæus punctatus I, 377.
 — *unimaculatus* I, 375; 377 Ann.
Stigmus troglodytes II, 350.
Stiretrus, Bugpletter IV, 295; 335.
Stjernekræbø I, 405 Ann.
Stomis pumicatus II, 319.
Strangalia armata II, 339; 355.
Strepsilas collaris IV, 366; 407.
Strix brachyotus IV, 365; 374; 389.
 — *Nyctea* IV, 365; 376; 388.
 — *perlata* III, 88.
Strobila III, 579.
Strobila octoradiata III, 579.
Strokkur II, 209 fig.
Strongylogaster cingulata II, 328; 353.
 — *eborina* II, 320.
Strongulostoma IV, 548; 563.
Strongulostoma assimile IV, 564.
 — *radiatum* IV, 564.
Strongylus ferrugineus (Insekt) II, 317; 342.
Strongylus inflexus (Indvoldsorm) III, 220.
Strubeføddede IV, 490.
Strudsen I, 7.
Struthiopteris germanica III, 202 Ann.
Strömia I, 566.
Strømsild I, 385.
Sturmia Loeselii II, 189. — III, 404.
Stylaria IV, 538.
Stylaria paludosa IV, 133.
Stylochus IV, 527; 570.
Stylochus folium IV, 570.
 — *sveccensis* IV, 570.
Stylosanthes II, 62.
Støren I, 195; 308. — II, 13.
Succinea grönlandica IV, 77.
Sula alba IV, 368; 451.
Sumpfsnakke, den levendefødende I, 411.
Svane, den islandske II, 527.
Sybiostroma appendiculata IV, 7.
 — *crinipes* IV, 6.
 — *discipes* IV, 4.
 — *Dufourii* IV, 8.
 — *nodicornis* IV, 8.
 — *patellipes* IV, 5.
Syllis armillaris IV, 117.
 — *maculata* IV, 118.
Sylvia mexicana IV, 73 Ann.; 365.
Sylvicola coronata IV, 73; 368; 371.
Symmorphus bifasciatus II, 360.
Symphytum officinale III, 64.
 — *tuberosum* III, 64.
Symplecta punctipennis II, 375. — III, 39.
 — *similis* III, 39.
 — *stictica* III, 39.
Synchæta balthica I, 414.
Synedra capitata I, 395.
 — *ulna* I, 395.
Syringa vulgaris II, 644.
Syrphus albimanus IV, 326.
 — *clypeatus* IV, 323.
 — *fulviventris* IV, 325.
 — *glaucus* II, 344; 363.
 — *gracilis* II, 312.
 — *Iris* II, 318.
 — *lobatus* IV, 327.
 — *manicatus* IV, 321.
 — *mellarius* II, 312.
 — *Ocymi* IV, 327.
 — *peltatus* IV, 322.
 — *quadratus* IV, 324.
 — *scalaris* II, 312.
 — *scambus* IV, 325.
 — *scutatus* II, 312.
 — *umbellatarum* II, 363.
Sødyrs, de laveres, Opbevaring levende IV, 582.
Søskallet I, 411 Ann.
Søstjerner I, 412.
Tachina agrestis II, 327; 357.
 — *ambigua* II, 243.

- Tachina arvensis* II, 213.
 — *consobrina* II, 246.
 — *illustris* II, 243.
 — *larvarum* II, 357.
 — *lateralis* II, 357.
 — *libatrix* II, 244.
 — *neglecta* II, 244.
 — *pacta* II, 244.
 — *radicum* II, 244.
 — *stupida* II, 328.
 — *tragica* II, 243.
 — *viridis* II, 211.
 — *vulgaris* II, 243.
Tachydromia graminum II, 315; 328.
Tagetes minuta II, 58.
Talictum minus III, 400.
 — *simplex* III, 400.
Talinum sp. II, 66.
Tamarix africana I, 6.
Tanacetum Balsamita III, 183 Ann.
Tanais IV, 167 flg.
Tanais Curculio IV, 184.
 — *dubius* IV, 178 flg.; 182.
 — *Edwardsii* IV, 176 flg.; 181; 186.
 — *gracilis* IV, 167; 182.
 — *Savignyi* IV, 168 flg.; 181.
 — *tomentosus* IV, 171 Ann. 183.
 — *Ørstedii* IV, 183.
Tangarter III, 203 flg.
Tangbroöme I, 32.
Tanglopper IV, 143.
Tangose I, 13 Ann.
Tanymeceus palliatus II, 393.
Tanypus albipes II, 313; 588.
 — *annulatus* II, 586.
 — *bicolor* II, 588.
 — *binotatus* II, 589.
 — *carneus* II, 588.
 — *choreus* II, 585.
 — *cinctus* II, 584.
 — *culiciformis* II, 585.
 — *dubius* II, 587.
 — *flabellicornis* II, 586.
 — *longimanus* II, 587.
 — *melanops* II, 588.
 — *monilis* II, 312; 584.
 — *nebulosus* II, 584.
 — *nervosus* II, 313; 589.
 — *nigrimanus* II, 589.
 — *nigropunctatus* II, 589.
 — *notatus* II, 584.
 — *nubilus* II, 586.
 — *punctatus* II, 584.
 — *punctipennis* II, 312; 374; 584.
Tanypus plumipes II, 589.
 — *varius* II, 314; 584.
Tapanhoacanga III, 86.
Taphria vivalis II, 380; 391.
Tapir, fossil III, 93.
Tapirus suillus III, 216; 218.
Taraxacum obliquum III, 403.
Tassekræbe I, 11; 409.
Tassekræbs I, 11.
Taxonus glabratus II, 328.
Taxus baccata III, 200.
Teinodactyla Anchusæ II, 364.
 — *atricilla* II, 364.
 — *lutescens* II, 364.
 — *Nasturtii* II, 364.
 — sp. II, 381.
Telephora caryophyllacea I, 119.
 — *evolvens* I, 124.
 — *hirsutula* I, 119.
 — *purpurea* I, 119.
Telephorus flavilabris II, 355; 371.
 — *fuscicornis* II, 319.
 — *lateralis* II, 371.
 — *pallidus* II, 322.
 — *thoracicus* II, 355.
Tellina IV, 434; 436.
 — *calcareo* IV, 93.
 — *fragilis* IV, 92.
Telostoma IV, 526; 547; 554.
 — *Mytili* IV, 555.
Tenthredo *Betulae* I, 307.
 — *bicincta* II, 358.
 — *colon* II, 329; 367.
 — *dispar* II, 318; 329.
 — *Fagi* II, 321; 329.
 — *instabilis* II, 329.
 — *lateralis* II, 329.
 — *mandibularis* II, 356.
 — *ribesii* I, 305.
 — *rufiventris* II, 329.
 — *spinarum* IV, 338.
 — *ventricosa* I, 305; 307.
Tephritis alternata II, 327.
 — *Arctii* II, 327.
 — *Cardui* II, 363.
 — *cornuta* II, 327.
 — *florescentiæ* II, 370.
 — *guttularis* II, 344; 363.
 — *Lappae* II, 327.
 — *Onopordinis* II, 367.
 — *ribesii* I, 305.
 — *Tussilaginis* II, 318.
 — *ventricosa* I, 305.
Teredo navalis IV, 91.
Teretularia IV, 570.
Tergipes laciniatus IV, 523.

- Tergipes rupium* IV, 78.
Tertiare forsteningeførende Lag ved Fredericia I, 209 flg.
Tetanocera pratorum I, 312.
   — *reticulata* II, 375.
   — *sylvatica* II, 328.
Tetracelis IV, 537.
Tetrao Lagopus IV, 401.
   — *Reinhardtii* IV, 366; 376; 401.
   — *rupestris* IV, 374.
Tetraspora crassa II, 472.
   — *cylindrica* II, 473.
   — *didyma* II, 473.
   — *lubrica* II, 473.
Tetrastemma IV, 538; 575.
   — *bioculatum* IV, 576.
   — *flavidum* IV, 576.
   — *fuscum* IV, 575.
   — *rufescens* IV, 576.
   — *subpellucidum* IV, 576.
   — *varicolor* IV, 575.
Tetrops præusta II, 338.
Tetyra affinis IV, 299.
   — *annulus* IV, 289.
   — *arcuata* IV, 292.
   — *argus* IV, 292.
   — *baro* IV, 279.
   — *Cerinte* IV, 301.
   — *comes* IV, 282.
   — *cribraria* IV, 305.
   — *Daldorfii* IV, 310.
   — *dispar* IV, 281.
   — *dorsalis* IV, 300.
   — *eqveta* IV, 284.
   — *flavipes* IV, 304.
   — *gentilis* IV, 301.
   — *gibba* IV, 303.
   — *gibbosa* IV, 289.
   — *impressa* IV, 303.
   — *inuncta* IV, 300.
   — *irrorata* IV, 297.
   — *Lundii* IV, 292.
   — *maura* II, 315.
   — *pagana* IV, 301.
   — *patricia* IV, 286.
   — *Schousboei* IV, 288.
   — *Schulzii* IV, 307.
   — *Schestedii* IV, 284.
   — *senator* IV, 284.
   — *silphoides* IV, 301.
   — *Smidtii* IV, 309.
   — *tangira* IV, 300.
   — *tibialis* IV, 310.
   — *Wolfii* IV, 295.
   — *kritisk Revision af de fabri-*
ciste Arter IV, 279; 346.
Thalassidroma Leachii IV, 367;
   368; 376; 430.
Thalictrum minus I, 117.
   — *simplex* I, 117.
Thamnophilus Pruni II, 343.
Thaumantias I, 398.
Theba Nilssoniana II, 539.
Themisto arctica IV, 143; 412.
Thereva annulata II, 328.
Thermometer-Jagttagelser paa Sø-
land III, 390.
Thesium ebracteatum I, 134.
   — *linophyllum* I, 134.
   — *pratense* I, 134.
Thonningia I, 585.
Thracia myopsis IV, 94.
Throscus adstrictor II, 341; 346.
Thunfissen I, 194.
Thyatira batis I, 310; 537.
   — *derasa* I, 538.
Thylacotherium ferox III, 216.
Thymus Chamædrys II, 184.
Thyreocoris complanatus IV, 301.
   — *cribrarius* IV, 305.
   — *silphoides* IV, 301.
Thyreopus clypeatus II, 350.
Thysanozoon Diesingii IV, 570.
Tilia europæa III, 141.
   — *microphylla* III, 141.
Tiniaria dumetorum III, 399.
Tiphia femorata II, 337; 382.
   — *villosa* II, 360.
Tipula barbicornis II, 589.
   — *bipunctata* II, 595.
   — *cornicina* III, 25.
   — *crocata* III, 23.
   — *culiciformis* II, 557.
   — *dentata* III, 24.
   — *Diana* III, 18.
   — *dorsalis* III, 26.
   — *fasciata* III, 27.
   — *fascipennis* III, 16.
   — *fimbriata* III, 15.
   — *flavipes* III, 44.
   — *flavirostris* III, 8.
   — *flavolineata* III, 17.
   — *fusca* III, 15.
   — *gigantea* III, 3.
   — *hiemalis* III, 56.
   — *histrion* III, 26.
   — *hortensis* III, 6.
   — *hortorum* III, 5.
   — *hortulana* III, 6.
   — *humilis* III, 18.
   — *imperialis* III, 24.
   — *irrorata* III, 11.

- Tipula lateralis* III, 15.
 — *lineata* III, 20.
 — *lunata* III, 17.
 — *luteipennis* III, 19.
 — *lutescens* III, 13.
 — *maculata* II, 581.
 — *maculosa* III, 26.
 — *marginata* III, 14.
 — *marmorata* II, 382.
 — *monilis* II, 584.
 — *morio* III, 48.
 — *nodicornis* III, 23.
 — *nigra* III, 22.
 — *nubeculosa* III, 5.
 — *ochracea* III, 15.
 — *oleracea* III, 15.
 — *pabulina* III, 10.
 — *pagana* III, 19.
 — *paludosa* III, 15.
 — *picta* III, 30.
 — *pictipennis* III, 9.
 — *pilipes* III, 41.
 — *pratensis* III, 23.
 — *pruinosa* III, 23.
 — *quadrifaria* III, 25.
 — *quadrimaculata* III, 42.
 — *quadrivittata* III, 21.
 — *regelationis* III, 56.
 — *replicata* III, 43.
 — *rivosa* III, 3; 26.
 — *sannio* III, 24.
 — *scurra* III, 26.
 — *Selene* III, 16.
 — *signata* III, 11.
 — *sinuata* III, 3.
 — *scripta* III, 3.
 — *triangularis* III, 26.
 — *tripunctata* III, 45.
 — *truncorum* III, 5.
 — *turcica* III, 18.
 — *varipennis* III, 9.
 — *vernalis* III, 13.
 — *verticillata* III, 22.
 — *vittata* III, 3.
Torpedo marmorata I, 194.
Torst I, 180.
Tortrix americana I, 309.
Torymus caudatus II, 322.
 — *coxalis* II, 385.
Tottea gen. I, 568.
Toxodon, fossil *Pachyderm* III, 593.
Toxotus meridianus II, 339; 355.
Trachea piniperda I, 535.
 — *porphyrea* I, 535.— II, 129.
 — *præcox* I, 535.
Tracheliastes I, 194. — II, 154.
 — *maculatus* I, 194.— II, 154.
 — *polycolpus* I, 176; 189; 194.
 — *stellifer* I, 194.
Trachypterus Bogmarus I, 374.
Tragopogon porrifolium II, 428.— III, 172; 173.— IV, 470.
 — *pratense* III, 172.
Trebius II, 52.
 — *caudatus* II, 30 flg.
Trechus minutus II, 392.
Tricelis IV, 537.
Trichaster III, 535; 541.
Trichia fallax I, 119.
 — *olivacea* I, 124.
Trichina spiralis I, 402.
Trichocera fuscata III, 56.
 — *hiemalis* III, 56.
 — *parva* III, 56.
 — *regelationis* III, 56.
Trichopteryx atomaria II, 317.
Trichotropis atlantica IV, 85.
 — *conica* IV, 85.
Trifolium alpestre III, 403.
 — *montanum* I, 134 Ann — II, 426.
 — *striatum* III, 403.
Trigla Gurnardus I, 25 Ann.; 278; 289; 625. — II, 135.
 — *Hirundo* II, 135.
Trigonosoma Cerinthe IV, 301.
 — *pagana* IV, 301.
Tringa alpina II, 432. — IV, 374.
 — *islandica* IV, 366; 373; 384; 407.
 — *maritima* IV, 366; 374; 387; 406; 408.
 — *platyrhyncha, dens Jngseplads* II, 431.
 — *Schinzii* IV, 366; 370; 409.
 — *variabilis* IV, 366; 409.
Triphyllus bifasciatus II, 350.
Triphæna fimbria I, 531.
 — *janthina* I, 531.
 — *pronuba* I, 310; 531.
 — *subsequa* I, 531.
Triplax russica II, 350.
Triticum caninum II, 179.
 — *hybernum* III, 61.
 — *æstivum* III, 61.
Tritoma bipustulata II, 365.
Tritonia IV, 583.
 — *Stægtens Udvikling* II, 206.
 — *arborescens* IV, 78.

- Tritonia Ascanii* IV, 78.
Tritonium clathratum IV, 87.
 — *craticulatum* IV, 87.
 — *viridulum* IV, 87.
Trixis divaricata II, 58.
Trochus cinerarius IV, 81.
 — *divaricatus* IV, 82.
 — *helicinus* IV, 81.
 — *striatellus* IV, 82.
Troglodytes palustris IV, 73 Ann.; 366; 371.
Trogus affinis III, 318.
 — *alboguttatus* I, 309. — III, 317.
 — *luteiventris* II, 320.
Troldand III, 494.
Troldhval IV, 487 Ann.
Troldkrabbe I, 13 Ann.
Trophon Banffii IV, 87.
 — *clathratum* IV, 87.
 — *craticulatum* IV, 449.
 — *Fabricii* IV, 87.
Tryphon alternator II, 330.
 — *armillatorius* II, 376.
 — *aulicus* II, 335.
 — *bisculptus* II, 353; 361; 368.
 — *cingulipes* II, 368.
 — *contaminatus* II, 335.
 — *elongator* II, 376.
 — *erythrocephalus* II, 323; 330; 361.
 — *extirpatorius* I, 306.
 — *heliophilus* II, 361.
 — *lanceolator* II, 335; 371.
 — *luteifrons* II, 353.
 — *marginellus* II, 330.
 — *melanoleucus* II, 330; 361.
 — *mitigosus* II, 351.
 — *multicolor* II, 335; 361.
 — *notatus* II, 369.
 — *obscurator* II, 323.
 — *opticus* II, 376.
 — *peltiger* II, 335.
 — *prærogator* II, 376.
 — *procurator* II, 368.
 — *propinquus* II, 335; 371.
 — *quadratus* II, 335.
 — *rutilator* II, 316.
 — *scapulator* II, 361.
Trypeta cognata II, 246.
Tubercularia vulgaris I, 124.
Tubicinella Balanarum IV, 484.
Tubulanus IV, 572.
Tucca I, 482.
 — *impessus* I, 479 fig.
- Tulipa gesneriana* III, 115.
 — *sylvestris* III, 115; 389.
Tunge II, 139.
Tunicata IV, 94.
Turbella IV, 538.
Turbellaria IV, 128; 521; 537.
Turbo albulus IV, 83.
 — *clathrus* IV, 83.
 — *planorbis* IV, 81.
Turdus viscivorus III, 197.
Turritella costulata IV, 83.
 — *lactea* IV, 82.
 — *polaris* IV, 83; 449.
Tussilago Farfara II, 71; 223.
 — *frigida* III, 179.
 — *Petasites* III, 178.
Typha angustifolia II, 430.
 — *latifolia* II, 430.
Typhlolepta IV, 548; 570.
 — *coeca* IV, 570.
Typhloplana IV, 537; 539; 548; 564.
 — *marina* IV, 565.
 — *variabilis* IV, 564.
- Ufrudsplanter i Brasilien* II, 53 fig.
Ulex europæa II, 426. — III, 166.
Ulmus campestris III, 71.
 — *effusa* III, 71.
 — *suberosa* III, 71.
Ulopa scanica II, 378; 384.
Ulva II, 173.
 — *crispa* II, 472.
 — *dichotoma* II, 470.
 — *fistulosa* II, 469.
 — *incrassata* II, 274.
 — *Lactuca* II, 472.
 — *latissima* II, 472.
 — *maxima* II, 468.
 — *palmata* II, 470.
 — *terrestris* II, 472.
 — *Turneri* II, 469.
Ulvaceæ II, 472.
Uncinia europæa III, 439.
 — *microglochis* III, 439.
Urceolaria calcarea I, 119.
Urena lobata II, 55.
Uria Alle IV, 368; 373; 376; 456.
 — *Brünnichii* IV, 278; 368; 374; 376; 380; 452; 454.
 — *Grylle* IV, 278; 368; 376; 418; 452; 453.
 — *leucophthalmus* IV, 368; 376; 454.
 — *Troile* IV, 368; 376; 452; 454.

- Urindvaanere*, *Nordens* II, 81 flg.
Urophora discoidea II, 370.
 — *solstitialis* II, 363; 370.
 — *stylata* II, 363.
Ursus III, 93.
Urtan II, 97.
Utricularia intermedia II, 418 Ann.
 — *minor* II, 417. — III, 396.
 — *neglecta* II, 417. — IV, 459.
 — *vulgaris* II, 417.
Utselur, den íslandste II, 91 flg.
Uvularia amplexifolia I, 430.

Vaagmær, den íslandste I, 374.
Vaccinium pubescens I, 430.
 — *uliginosum* I, 430.
Vaginaria fusca III, 563.
Vahlia I, 571.
Valeriana dioica IV, 460.
Valisneria spiralis I, 565.
Bandstanden ved Bornholm fordum
højere I, 368. flg.
Vauellus cristatus IV, 72; 366;
 371.
 — *melanogaster* IV, 366; 369;
 370; 374; 383; 406.
Vanessa Antiopa I, 509. — II, 127.
 — III, 408.
 — *Atalanta* I, 509.
 — *Cardui* I, 509. — II, 127.
 — — III, 408.
 — *Io* I, 509. — II, 127.
 — *polychloros* I, 510.
 — *prorsa* I, 510.
 — *Urtica* I, 510.
Vaucheria clavata I, 132.
Velutina haliotidea IV, 83.
 — *lanigera* IV, 83.
Venus fragilis IV, 93.
 — *islandica* IV, 93.
 — *minuta* IV, 93.
Verbascum collinum II, 421. — III,
 398.
 — *Lychnitis* III, 398.
 — *phlomisoides* II, 421.
 — *Schraderi* II, 421.
 — *thapsiforme* II, 421.
 — *Thapsus* II, 421 Ann.
Verbena bonariensis II, 63.
Verbenacæ II, 62.
Vermetus sp. I, 212.
Vernonia tournefortioides II, 57.
Veronica agrestis II, 177.
 — *arvensis* II, 647.
Veronica Buxbaumii II, 646.
 — *fruticulosa* I, 119.
 — *hybrida* II, 646.
 — *longifolia* I, 118. — II,
 645.
 — *maritima* I, 118. — II,
 645.
 — *montana* II, 419. — III,
 496.
 — *opaca* III, 396. — IV, 459.
 — *peregrina* II, 646.
 — *polita* II, 177.
 — *saxatilis* I, 118.
 — *spicata* II, 645. — III,
 396.
 — *Teucrium* II, 646.
 — *triphyllos* III, 396.
 — *verna* II, 177. — III, 496.
 — *versicolor* II, 177.
Verrucaria rubra II, 169.
Vesicaria arctica I, 431.
Vetrarfelur II, 91.
Viborgia I, 577.
Vicia cassubica I, 116. — II, 189.
 — III, 419. — IV, 471.
 — *dumetorum* II, 426.
 — *Orobus* II, 183. — IV, 470.
 — *pisiformis* III, 169.
 — *sativa* III, 170.
 — *sylvatica* II, 426.
 — *tenuifolia* III, 403.
Vigrafelur II, 91.
Vinca minor III, 70.
Viola epipsila IV, 465.
 — *palustris* IV, 465.
Vipio sp. II, 362.
Viscum album I, 435. — III, 197;
 422.
Vitrina Angelicæ IV, 77.
 — *pellucida* IV, 77.
Volucella plumata II, 237.
Vortex IV, 527; 538; 547; 558.
 — *capitata* IV, 559.
 — *litoralis* IV, 527; 529; 558.
 — *truncata* IV, 559.
Vorticella monadica I, 189.
 — sp. I, 189.
Vorticina IV, 538.

Waldschmiedia gen. I, 563.
Wallichia gen. I, 58.
Webera gen. I, 574.
Westia gen. I, 579.
Wiedemannia borealis IV, 315.
Wiggersia gen. I, 575.

- Wormia* gen. I, 555.
Wormskjoldia gen. I, 586.
Xanthia *aurago* I, 542.
 — *cerago* I, 542.
 — *citrago* I, 542.
 — *ferruginea* I, 542.
 — *gilvago* I, 542.
 — *ochroleuca* I, 542.
 — *palleago* I, 542.
 — *rufina* I, 542.
 — *silago* I, 542.
Xanthium *strumarium* III, 192.
Xantho (*Drin*) *decapoda* IV, 133.
 — *hexapoda* IV, 133.
Xantho(*Kræbsdyr*) *floridus* I, 14 Anm.
 — *rivulosus* I, 14 Anm.
Xantholinus *batychnus* II, 381.
 — *tricolor* I, 343.
Xenurus III, 217.
Xiphidium *dorsale* IV, 317.
Xylina *conformis* I, 544.
 — *exoleta* I, 543.
 — *Freyeri* I, 544.
 — *lateritia* I, 544.
 — *petrificata* I, 544.
 — *polyodon* I, 310, 544.
 — *putris* I, 544.
 — *rizolita* I, 544.
 — *rurea* I, 544.
 — *scolopacina* I, 544.
 — *tytoxylea* I, 544.
 — *vetusta* I, 543.
 — *virens* I, 544.
 — *Zinckenii* I, 544.
Xylonomus *tornatus* II, 367.
Xylophagus *ater* IV, 103.
Xylota *lateralis* II, 313.
 — *lenta* II, 327.
Yoldia *angularis* IV, 92.
 — *arctica* IV, 91.
Zeichstein III, 215.
Zema *Sabini* IV, 367; 373; 423.
Zeugopterus *hirtus* I, 380.
Zodion *notatum* II, 328; 363.
Zoëga gen. I, 570.
Zonaria gen. I, 483.
 — *deusta* I, 118.
 — *dichotoma* II, 470.
Zophomyia *tremula* II, 357.
Zornia II, 62.
Zosmerus *capitatus* II, 392.
Zostera *marina* II, 71; 276.
Zyguoma gen. II, 483.
Zygæna *Filipendulæ* I, 515.
 — *Loniceræ* I, 515.
 — *Minos* I, 515.
 — *Scabiosæ* III, 408.
 — *Trifolii* I, 515.
Ædes *cinereus* II, 555.
Ægialia *globosa* II, 379.
Ægina gen. IV, 496.
 — *longicornis* IV, 509 fig.
Ægira gen. II, 276; 281.
 — *Zosteræ* II, 281.
Ælia *acuminata* II, 384.
Ælidia *hodöensis* IV, 78.
 — *Slægten's* *Udviikling*.
Æolosoma gen. IV, 538.
 — *decorum* IV, 137.
 — *Ehrenbergii* IV, 137.
 — *Hemprichii* IV, 137.
Æschynomene II, 62.
Æthon *quadratus* I, 257.
Æthusa *Cynapium* III, 75.
Ödera gen. I, 568.
Øfæten II, 91.

Alfabetisk Oversigt af Forfatterne i det naturhistoriske Tidsskrifts Bind I—IV.

(Blandt Forfatterne optælles ikke de, af hvis Arbejder Oversættelser eller fra danske Skrifter hentede Udbrag ere leverede i Tidsskriftet.)

- Boie** (S.) Bidrag til Hymenopterernes Naturhistorie I, 305—312.
 — Fortegnelse over danske, flædvig-holsteenske og lauborgske Sommerfugle I, 506—519.
 — Zur Verwandlungsgeschichte inländischer Zweiflügler II, 231—248; 521—549; II, 127—130.

- Voie Entomologiske Beitræge III, 315—324.
 — über eine Race langhaariger Käsen III, 325—329.
- Bredsdorff (J. H.) nogle Udsættelser ved Reichenbach's Plantesystem III, 307—315.
- Drejer (G.) botaniske Bidrag I, 217—232.
 — Bemærkninger om Slægten Polygonum I, 345—350.
 — Notice om Stellaria graminea I, 350—352.
 — botaniske Notiser af Blytt I, 353—357.
 — Fortegnelse over nye eller sjældne danske Planter II, 176—192.
 — Bemærkninger over nogle Arter af Lathyrus II, 282—296.
 — floristisk Udbytte for 1838 II, 416—430.
 — Springs Udvikling af de systematiske Genheders Begreb II, 437—463.
 — nogle Bidrag til den danske Flora III, 409—422.
 — revisio critica Caricum borealium in terris etc. III, 423—180.
 — endnu et Par Bidrag til den danske Flora III, 496—498.
 — kritiske Bemærkninger om nogle danske Orchideer IV, 45—70.
- Drewsen (C.) om de unge Nals Vandringer I, 21—24.
- Drewsen (og Voie) Bidrag til Hymenopterernes Naturhistorie I, 305—312.
 — (og Schiedte) Fortegnelse over de danske Arter af Slægterne Bombus og Psithyrus II, 105—126.
 — om Larven til Xylophagus ater IV, 103.
 — om Schneumonens Parring IV, 103.
 — om de, Rapsen angribende, Insekter IV, 337—339.
 — om Insekters Forekomst paa Jis IV, 349.
- Forchhammer (G.) om tertiære, forsteningførende Lag mellem Frederiks og Veilefjorden I, 209—216.
 — om Martorven og Steenkulsdannelsen II, 519—526.
- Hallgrímson (J.) Bemærkninger om den islandske Utselukur II, 91—99.
 — Gjeisir og Strokkur II, 209—222.
 — Udtog af en Dagbog paa en Rejse i Island II, 262—268.
- Hofman-Bang: Refrolog af Hans Christian Lyngbøye II, 1—6.
 — über die Herkunft des in Dänemark vorkommenden Gerölles II, 601—611.
- Holbøll (Carl) Bemærkninger over nogle Pattedyr og Fugles Dykkeevne IV, 277—278.
 — ornithologiske Bidrag til den grønlandske Fauna IV, 361—457.
- Hornemann (J. W.) om Flora danica I, 105—137; 417—474.
 — om danske, norske og holsteenske Botanikere o. s. v., efter hvem Planteslagter ere benævnte I, 550—595.
 — Forsøg til en Fortegnelse over vildtvoksende, men i ældre Tider indførte, Planter i Danmark II, 639—650. — III, 59—85; 118—206.
- Jacobsen (J.) Meddelelser om danske Insekters Forekomst II, 536.
 — Bidrag til Islands Eleutheratfauna IV, 204.
 — om Rhamphomyia marginata IV, 211.
 — Halipus elevatus, Wiedemannia borealis, Dioctria Reinhardi IV, 315.
 — om Lathrobium elongatum Erichs. og Lathrobium elongatum Gyll. IV, 344.
- Juul (N.) Bidrag til Bemærkninger om de forskjellige Forstyrrelsesperioder, Overfladen af Jyllands nordligste Odde har undergaaet, II, 68—80.

- Zuul, fortsatte Bidrag over Jyllands nordligste Odde II, 223—233.
- Riellerup (C.) Halipus lineatus og Hydroporus decoratus IV, 212.
- Halipus fulvicollis, Gyrimus dorsalis og Gymnosoma melanura IV, 315.
  - Halipus fluviatilis og ruficollis IV, 318.
  - Halipus obliquus og lineatus IV, 337.
  - Gyrimus colymbus IV, 348.
- Kroyer (Hent.) Geryon tridens, en ny Krabbe I, 10—20.
- ichthyologisk Bidrag I, 25—37.
  - Georg Cuvier's Biografi I, 65—103.
  - om Synstekrabsene, især med Hensyn til den danske Fauna I, 172—208; 252—304; 475—504; 605—628. — II, 7—52; 131—157.
  - ichthyologiske Noticer til den nordiske Fauna I, 171—187.
  - Anmeldelse af Dahlboms Prodromus hymenopterologiæ scandinavica I, 388—392.
  - Optegnelser til den danske Fauna I, 404—414.
  - Noticer om den norske Lumpenus I, 519—520.
  - Conspectus Crustaceorum Grönlandiæ II, 249—261.
  - Munna, en ny Kræbsdyrslægt II, 612—616.
  - Bemærkninger om Balæna rostrata II, 617—638.
  - Bopyrus abdominalis III, 102—112; 289—298.
  - om Plynogonidernes Forvandlinger III, 299—306.
  - fire nye Arter af Slægten Cuma III, 508—534.
  - Bemærkning om Slægterne Ophionyx og Tricaster III, 540—545.
  - Udsigt over de nordiske Arter af Slægten Hippolyte III, 570—579.
  - Notice om to Arter af Slægten Lima III, 582—583.
  - foreløbig Notice om en ny fossil Pattedyrslægt, Platygnathus, af Ordenen Edentata III, 589—594.
  - nye nordiske Slægter og Arter af Amfipodernes Orden, hørende til Familien Gammarina IV, 141—166.
  - nye Arter af Slægten Tanais IV, 167—188.
  - Beskrivelse af nordiske Krangonarter IV, 217—272.
  - om Cyamus Ceti med et Par Bemærkninger, betræffende de paa Hvalerne levende Smaa dyrs Anvendelse til Hvalarternes Adskillelse IV, 474—489.
  - Beskrivelse af nogle Arter og Slægter af Caprellina med indledende Bemærkninger om Læmodipoda og deres Plads i Systemet IV, 490—518; 585—616.
- Rønge (Joh.) og Strøm (B.) naturhistoriske Meddelelser III, 395—408.
- Rønge (Joh.) Bidrag til den danske Flora for 1841—1842 IV, 458—473.
- Liebmann (J.) Erythroclathrus, en ny Algeslægt II, 169—175.
- algologiske Bidrag II, 274—281.
  - Bemærkninger og Tillæg til den danske Algeflore II, 464—491.
- Rund (W. W.) Bemærkninger over Brasiliens Vej- og Udrudplanter II, 53—67.
- Møller (H. P. C.) Bemærkninger om Slægten Limacina III, 481—489.
- Index Molluscorum Grönlandiæ IV, 76—97.
- Rilsson (S.) Anmærkninger i Anledning af Prof. Eschrichts Opfattelse om Hovedskallerne i de danske Gravhøje II, 81—90.

- Reinhardt (J. S.) om Inglepladsen for *Tringa platyrhyncha* II, 431—432.
- om den islandske *Evane* II, 527—532.
- om Geirfualens Korkomst ved Island II, 533—536.
- Reinhardt (junior) Oplysning om det i Kjøbenhavn fundne *Dreonte-*
bøved IV, 71—72.
- Meddelelse af nogle tilforu ikke i Grønland trufne Fugle
IV, 72—75.
- Bemærkningaer om Tandforholdet hos *Halichoerus grypus*
IV, 313—314.
- Schiødte (J. C.) Monographisk Fremstilling af de danske *Amarer* I,
38—65; 138—171; 242—252.
- Sammenstilling af Danmarks *Pompilider* I, 313—344.
- Om et nyt Genus af brakonagtige *Jhneumoner* I, 596—
605.
- (og C. Drewsen) Kortegnelse over de danske Arter af Slæg-
terne *Bombus* og *Psithyrus* II, 105—126.
- Beretning om en i Sommeren 1838 foretaagen entomologisk
Undersøgelse af det sydlige Sjælland, en Deel af Laaland
og Bornholm II, 309—395.
- *Ichneumonidarum, ad Daniæ Faunam pertinentium, gé-*
nera et species novæ III, 96—100.
- Korhandlinaer i det skandinaviske entomologiske Selskab IV,
98—108; 202—216; 315—360.
- Svælgnerve-systemet hos *Acilius sulcatus* IV, 104.
- Om *Viezaternes* giftaffondrende Glandler IV, 104—107.
- Om de af *Léon Dufour* hos Slægten *Silpha* angivne urin-
affondrende Organer IV, 107—108.
- Oversigt over den indre Bygning af *Opatrum sabulosum*
IV, 204—208.
- Om en Indvoldsorm hos *Opatrum* IV, 208—209.
- Oversigt over den indre Bygning af *Sarrotrium muticum*
IV, 209—211.
- Oversigt over den indre Bygning af *Otiorhynchus atroap-*
terus IV, 212—216.
- *Revisio critica specierum generis Tetyræ F. quarum ex-*
stant in Museo regio Hafniensi exempla typica IV, 279—
312.
- Om Slægten *Lepton* Zett. IV, 315—316.
- Udsigt over de danske Arter af *Lokusternes* Familie IV,
316—317.
- Om *Cydus scarabæoides* F. og Slægten *Cephalocteus*
Léon Duf. IV, 327—334.
- Om nogle særegne Organer paa Bugen hos *Geocores*
scutati IV, 334—337.
- Om *Nematus Erichsonii* Hart. IV, 346.
- Kritisk Udsigt over de Arter af *Tetyra* F., af hvilke der fin-
des Originaleremplarer i det kongl. Museum's entomologiske
Samling IV, 346—348.
- Schoonw (Kreb.) Naturen i Nordafrika I, 1—9.
- Schytte (J. C.) Udkliffing af Kvælluft i nogle varme Kilder paa Is-
land III, 329—331.
- en Fjeldreise paa Island i Sommeren 1840 III, 331—394.
- Steenstrup (Jareius) om Korverdenens Dyrearter af *Anatiferidæ* og
Pollicipedidæ I, 358—365.

- Steenstrup, Anmeldelse af Angellius Museum palæontologicum svecicum II, 307—308.
- Bidrag til Cirripedernes Historie i Fortid og Nutid. Første Bidrag II, 396—415.
- Opptegnelse om danske Dyrs Forekomst og Levehaade II, 433—434; 538—548; III, 490—495.
- om Marttorven i det nordligste Jylland II, 495—518.
- Strøm (B.) Bidrag til Fortegnelsen over Danmarks Lepidopterer III, 408.
- om en Acronicta-Larve IV, 318.
- Stæger C. Systematisk Fortegnelse over danske Diptera II, 549—600. III, 1—58; 228—288.
- Danske Dolichopoder IV, 1—44.
- Kritiske Bemærkninger til Slægten Ocydromia IV, 98.
- om Haustellum hos Empis og Rhamphomyia IV, 102.
- om Larven til Dixia nigra IV, 202.
- Oxyrhina frontalis IV, 315.
- Anthomyia triquetra IV, 318.
- Danske Arter af Platycheirus IV, 320.
- Dolichopodes filatae IV, 340.
- Voigt (Joh.) Levnetsbeskrivelse af Botanikeren Carey I, 233—241.
- botaniske Nyheder fra Ostindien II, 269—273.
- Westring, Stridulationsorganer hos Asagena serratipes IV, 349.
- Phalangiernes Generationsorganer IV, 354.
- Ørsted (A. S.) Beretning om en Ekspedition til Trindelen i Odensefjord III, 552—569.
- Udtog af en Beskrivelse af Grønlands Annulata dorsibranchiata IV, 109—127.
- Conspectus generum specierumque Naidum ad Faunam danicam pertinentium IV, 128—140.
- Uddrag af Agassiz's Undersøgelser over Gletscherne IV, 189—201.
- Forsøg til en ny Klassifikation af Planarierne, grundet paa mikroskopisk-anatomiske Undersøgelser IV, 519—584.

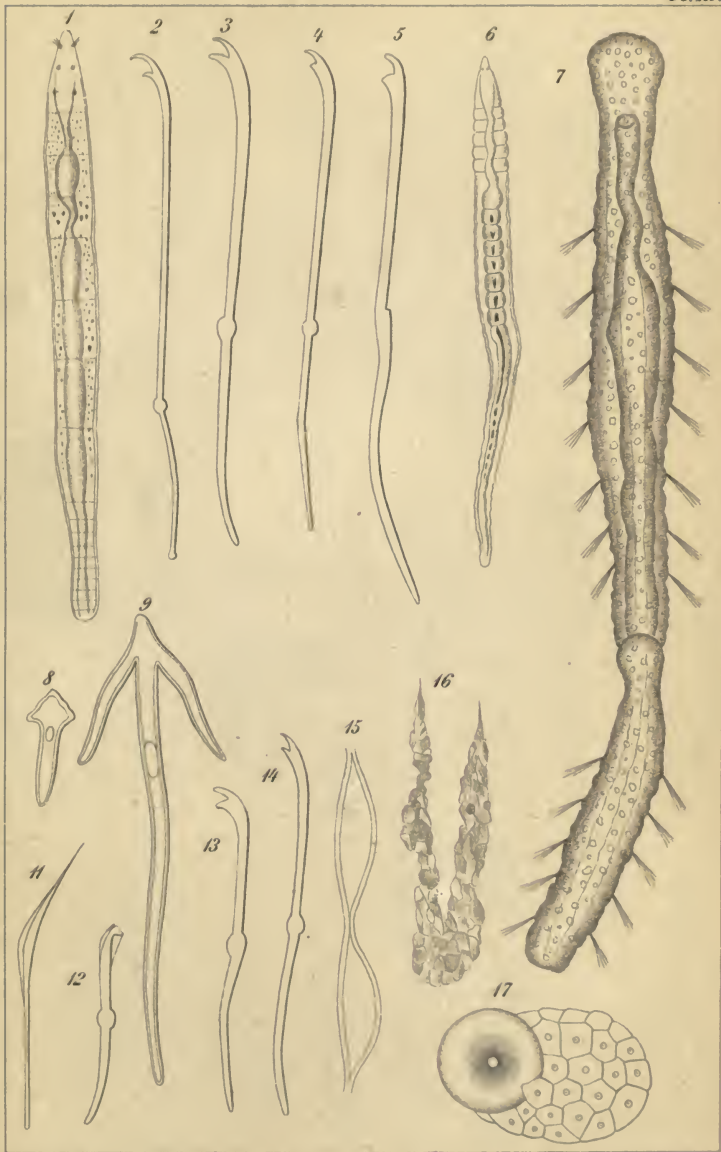

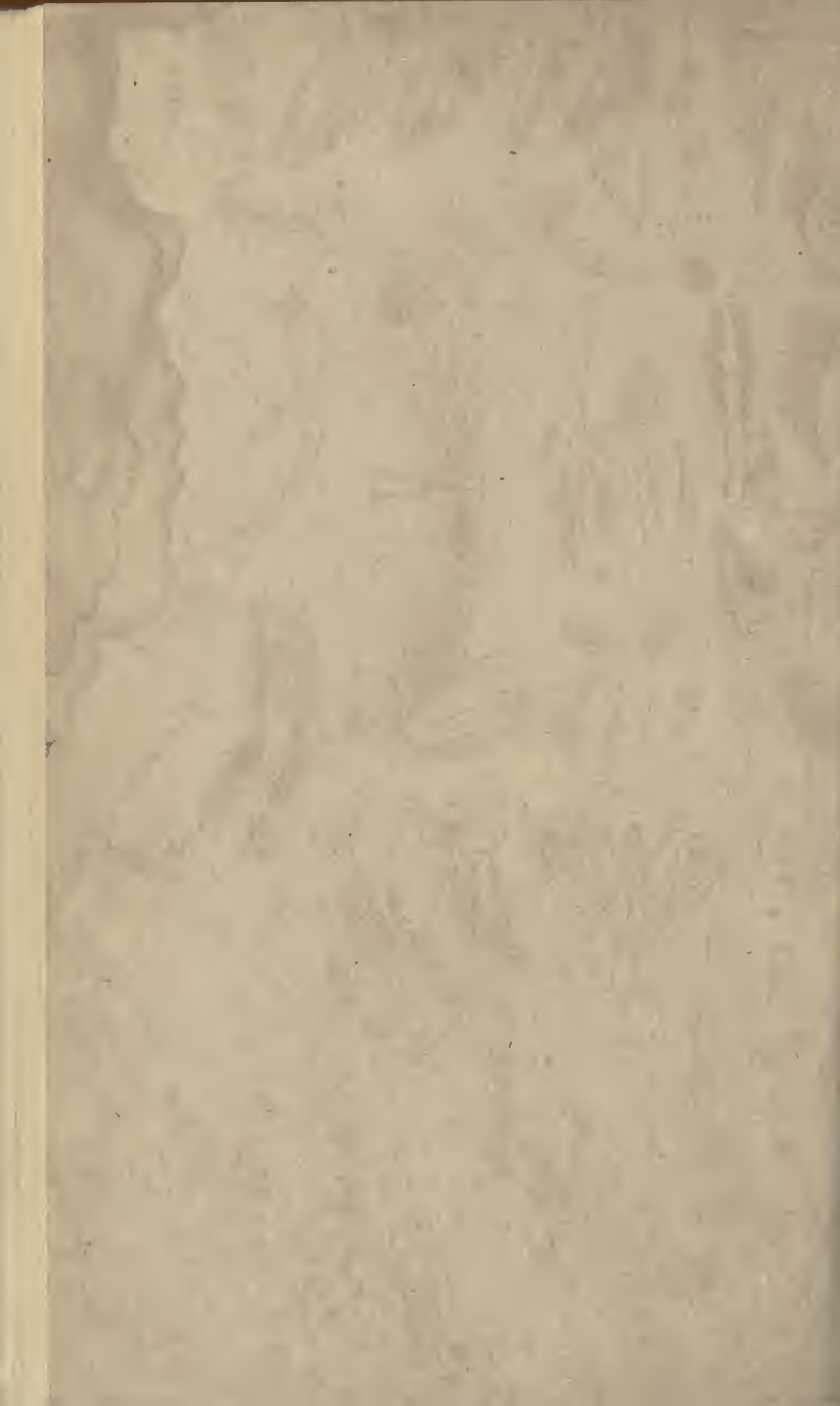

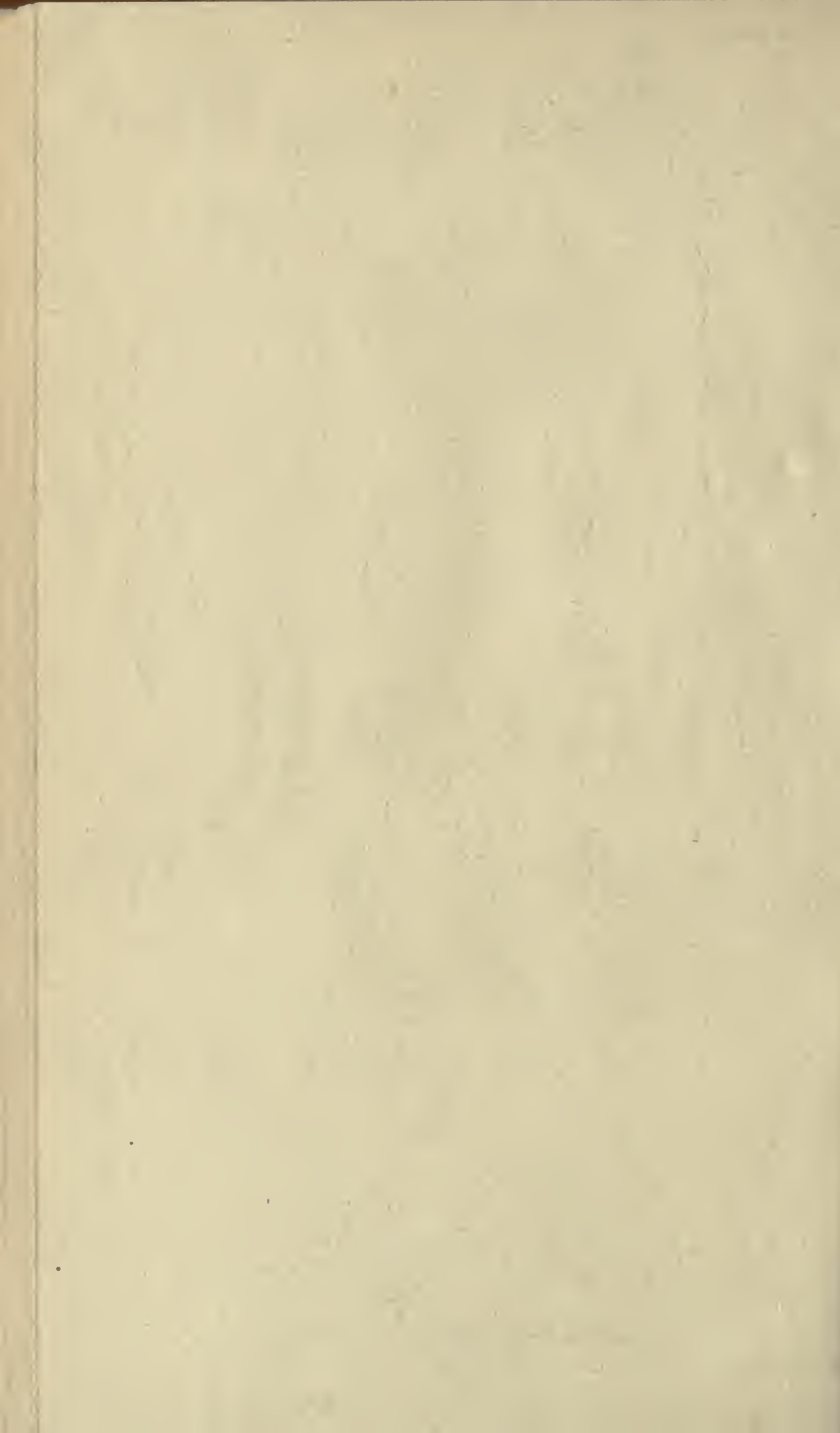

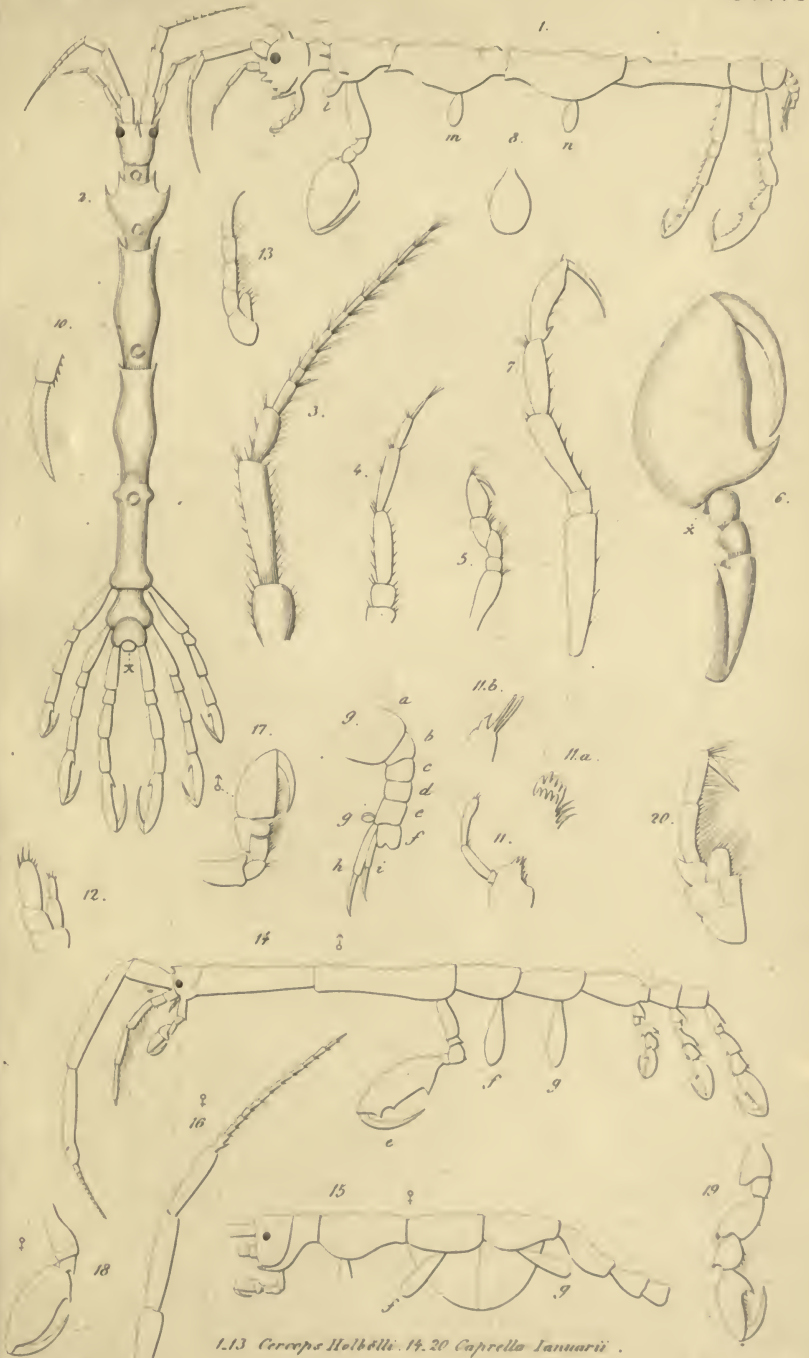

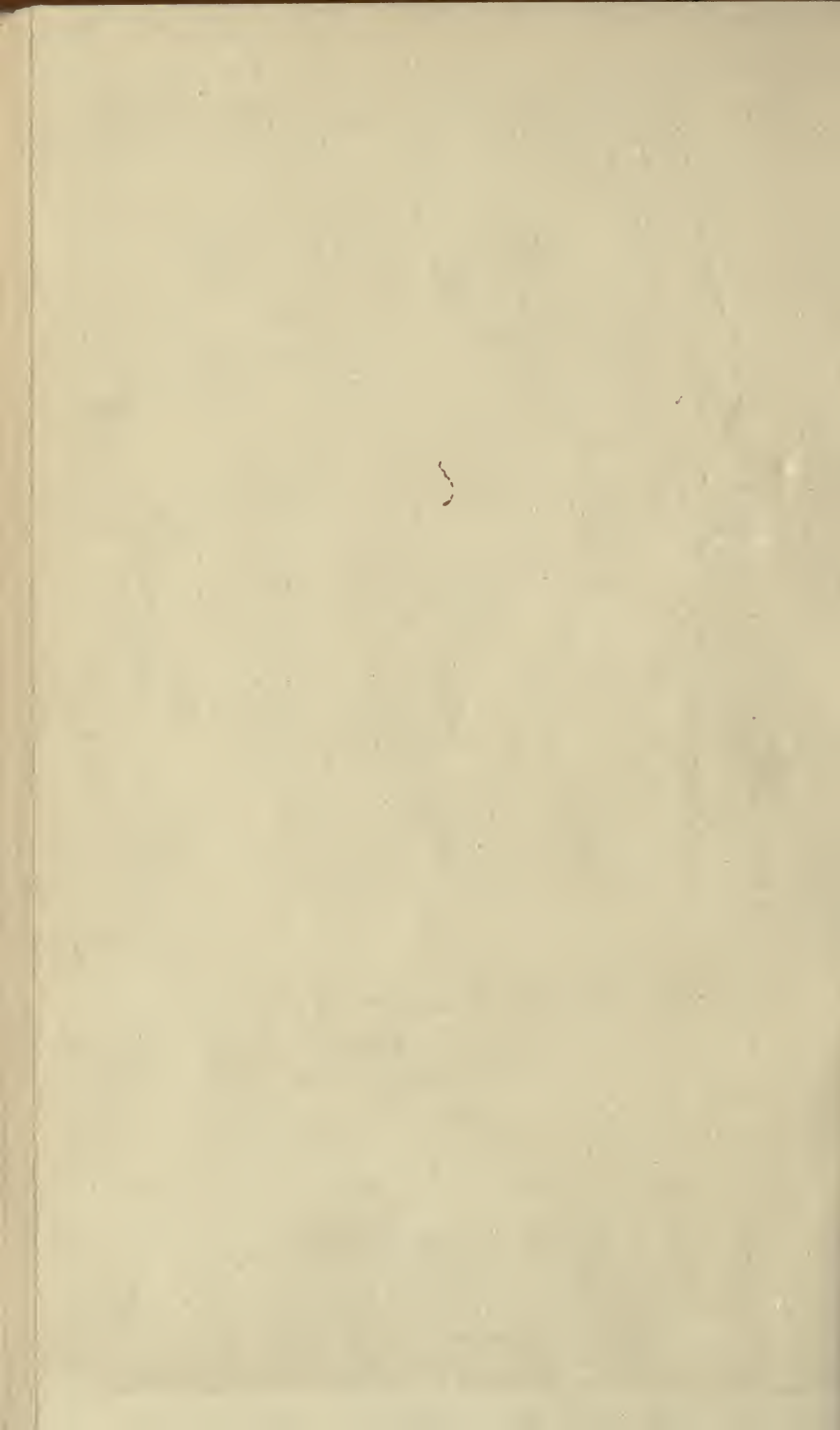

1. 13 *Cereops Holbøllii*. 14. 20 *Caprella Januaria*.

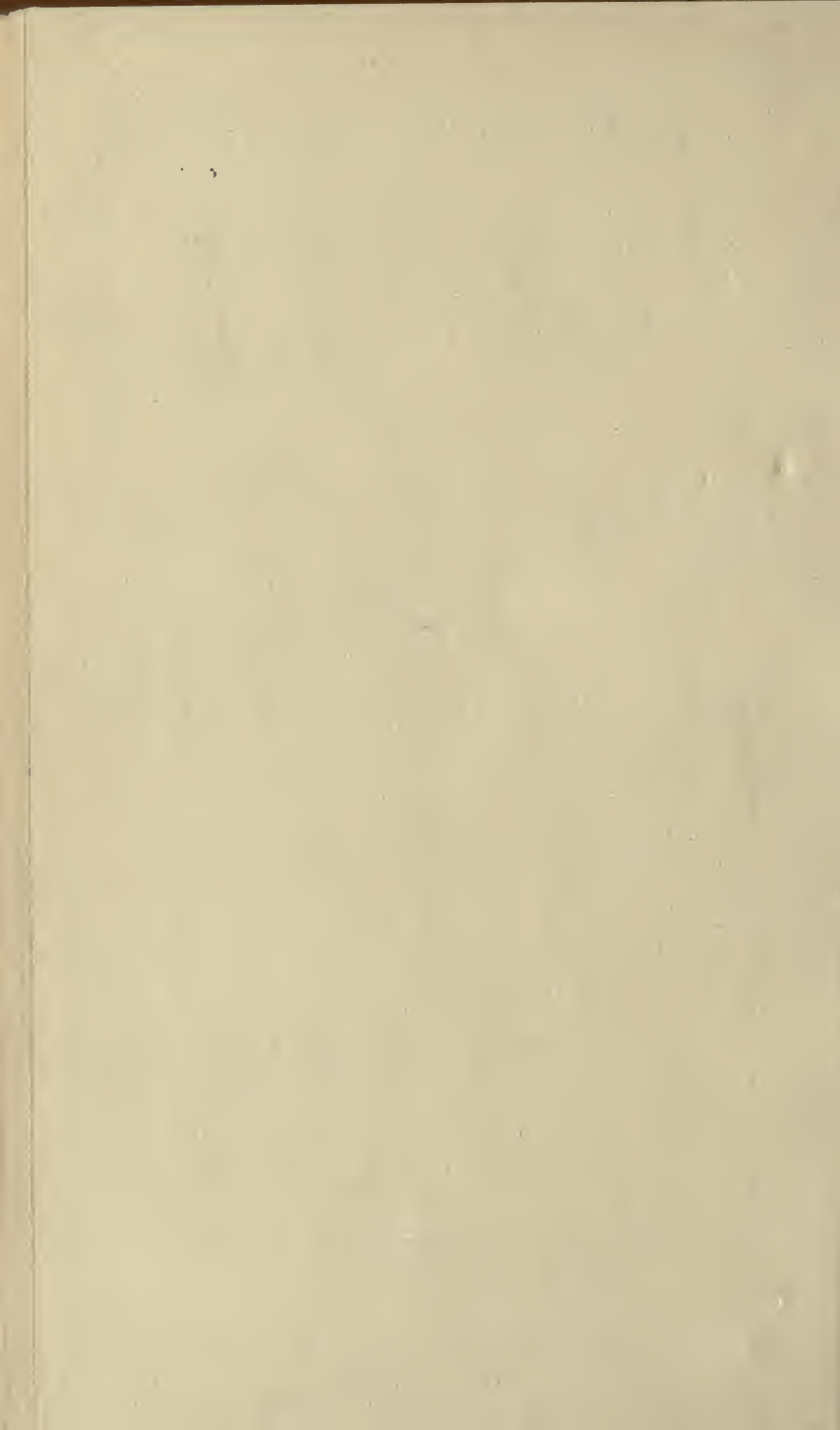

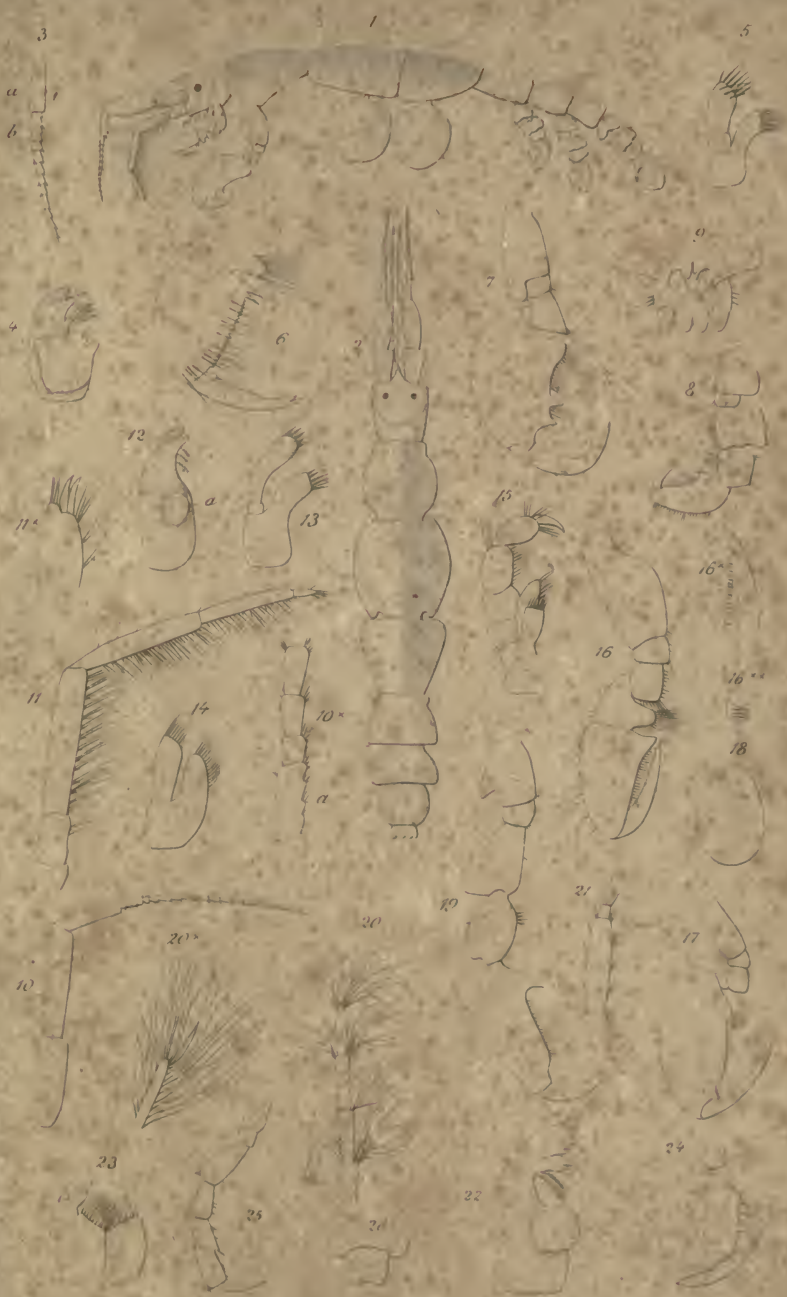

H. Krøyer. del.

1-12. *Egina longicornis* 13-23 *Leptomora pedata*.
24-28. *Caprella lobata*.

a. Hoffmann. f.

H. Kroger del.

Ed. J. van der Meer sculp.

Fig. 2. *Cyrella dilatata* Bo. 2. 19. *C. septentrionalis* Bo. 26. *C. Rostris*

